

Jamaw ta Marbinto: Kabarre ta Gala do bi ka Iisa Masi in danja

Dangaléat New Testament

This Bible is copyrighted by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org) and is printed with permission by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible is available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Matiye.....	4
Maark	40
Luk	63
Yaaya	101
Akt.....	126
Roomen.....	160
1 Korentiyen	176
2 Korentiyen	191
Galaat	201
Epeeziyen	207
Pilipiyen.....	212
Koloosiyen	217
1 Tesalonisiyen	221
2 Tesalonisiyen	224
1 Timote	226
2 Timote	231
Hebru	235
Hebru	237
Hebru	239
Zaak	252
1 Piyer.....	257
2 Piyer.....	262
1 Yaaya	265
2 Yaaya	269
Zuud	270
Zuud	271
Apokalips	273

Matiye

Pile ka kaawor

Maktumne-an, gee kuuk awalle kaawe kadar na Matiye kat siirta. Naar min paliinna ku Iisa kuuk orok in seera. Ya ku garkiya Kabarre taat Maark siirtu in ta Luk, nu kolaag oki Matiye a Lebi. Matiye naar Yuudiŋce ho na siir do Yuudinnar. Ampaa ko, na ibingit rakki rakki Kitamne ta Jamaw ta Awalle ho na siirig werin dakina do maktumney. Na ibingit oki aadin ta Yuudinnar. Taar-at ko taat berji botol na siiriicot maktumne-an do Yuudinnar in gee okiŋco kuuk raka ase in Iisa Masi. Awalle, Yuudinna, nuur aada taat gaanuun kaawiico di. Kar Matiye gay gaaraacog Iisa ho na piliig odinco in botol ta pey, a maman nuu ibine baay ta gaanuunco. Kar agindaw ku Yuudinnar gay rakaatdo kaaw-ata. Ansii ko, nu pooŋcig Iisa in nuur okiŋco kuuk aadaaga. Maajirna gay yaa gaarin Kabarre ta Gala do gee okiŋco kuuk do adiy ka kidar.

Tamba ta Iisa Masi

¹ Nuur-aŋ siŋ ku tamba ta Iisa Masi, roŋ ka Dawuud kaak roŋ ka Ibraayim. ² Ibraayim weetu Isaaka, Isaaka weetu Yakuub, Yakuub weetu Zuuda in siŋtay ³ ho Zuuda weetu Perees in Zaara, nuur-aŋ yaaco siŋti Ta-maar. Perees gay weetu Esroom, Esroom weetu Araam, ⁴ Araam weetu Aminadaab, Aminadaab weetu Nasoon ho Nasoon weetu Salmoon. ⁵ Salmoon weetu Booz, yaaco gay siŋti Raab. Booz gay weetu Obeed, roŋti ka Ruut. Obeed weetu Jeese, ⁶ Jeese weetu sultan Dawuud.

Dawuud gay weetu Selemaan, ataŋ Selemaan awalle, ta daacy ta gem rakki nu kolaag Uuri. ⁷ Selemaan weetu Robowaam, Robowaam weetu Abiya, Abiya weetu Aza, ⁸ Aza weetu Jozapaat, Jozapaat weetu Joraam ho Joraam weetu Oziyaas. ⁹ Oziyaas gay weetu Jowataam, Jowataam weetu Akaaz ho Akaaz weetu Ezekiyaas. ¹⁰ Ezekiyaas gay weetu Manaase, Manaase weetu Amoon ho Amoon weetu Zoziyaas. ¹¹ Zoziyaas gay weetu Jekoniyaas in siŋtay do wiktin taar-at ko gee ku Babiloon nosiriico do gee ku Israyeel ho nu iyiig do kidco. †

¹² Min nu iyiig Babiloon-ak, Jekoniyaas weeyiig Salatiyeel, Salatiyeel gay weetu Zorobabeel, ¹³ Zorobabeel weetu Abiyuud, Abiyuud weetu Eliyakiim, Eliyakiim weetu Azoor, ¹⁴ Azoor weetu Sadok, Sadok weetu Akiim ho Akiim weetu Eliyuud. ¹⁵ Eliyuud gay weetu Eliyazaar, Eliyazaar weetu Mataan, Mataan weetu Yakuub ¹⁶ ho Yakuub weetu Yuusup. Yuusup ko obit mic taat nu koliy Mariyam taat weeyig Iisa kaak nu koliy Masi.

¹⁷ Tamba okintit ko anta : min Ibraayim nam sultan Dawuud gin orok in pood tamba. Min sultan Dawuud nam wiktin taat nu iyiig gee ku Israyeel Babiloon gin orok in pood tamba, ho min wiktin taar-ata nam wiktin taat nu weeyig Masi gin orok in pood tamba.

Weenji ka Iisa Masi

¹⁸ Talon maman nu weeyiig Iisa Masi. Yaaco Mariyam, taar kaawco mat ko in Yuusup a nuu obe. Kar gay, min na bal weye misa in taar di, ta ictu adi in gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi. ¹⁹ Yuusup dubilti, naar gem sellen ho na rakaado imilin oorinti kara. Paa ko, na ictu niyine a naa totirinti in bugumiy. ²⁰ Min na pakira misan di, dubil ka *Rabbin Buŋ bayniiji do sooniikar ho na kaawiji aman : « Yuusup, roŋ ka Dawuud, dak ginenna kolaw. Icit Mariyam do gerin ar daacin, asaan adti naar asa min gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi. ²¹ Ta asa wee mico, ya ta wee kiiji diye siŋ Iisa † asaan na asa jiliŋ geenji min do zunuubinnico. » ²² Maanna-ak kuuniyitu ar taat Rabbin Buŋ kaawtu awalle in bi ka nabiinŋcey aman : ²³ « Cokiyon ! Gemso taat bal aawe mitko asa ice adi ho taa wee mico. Ya ta wee, mic-ak, nuu kolin " Emanuweel ". » ‡ Siŋ-ak diya aman : « Buŋ goy in ginte. » ²⁴ Min Yuusup niintu, na iciit Mariyam ar daacy uudin taat dubil ka Rabbin Buŋ kaawiji. ²⁵ Kar gay, na bal weye in taara nam ta weeyig roŋti. Hiyaa, mic-ak, Yuusup diyiji siŋ Iisa.

† Anne-aŋ kaawa a gee ku Israyeel nu obig berrina do kid ka Babiloon (2 Ruwa 24.12-16). †† 'Iisa' : Siŋ-aŋ diya a 'Buŋ jilaw'. ‡ Wer ka gase kaawor do Ezaayi 7.14.

Asiŋco ka gay ibinindi

2 Nju weeyig Iisa do hellin ta Beteleyem do kid ka Zuude do wiktin taat sultan kaak nju koliy *Herood tiya misa meennuwi. Min nju weeyiiga, gay ibine kaalnal uctu min coke ka pati ho nju baawtu Zeruzaleem. ² Kar nju inditu aman : « Moo mic kaak nju weetu daabiney ho asa gine sultan ka *Yuudinnar-aka ? Ni talig kaaloy bayin min coke ka pati ho ni as abdiyinjji. » ³ Min sultan Herood doriit kabarre-at, na barjiltu yoo gee okiŋco ku Zeruzaleem oki. ⁴ Na njuumiig agindaw ku gay satkiner okiŋco in agindaw ku gaanuundi ho na indiigu aman : « Momon ga wer kaak nju weenji Masi kaak Bun dobtu ? » ⁵ Njuur gay telkiiji aman : « Njuu weenji do hellin ta Beteleyem do kid ka Zuude, asaan nabiinŋce siirit awalle do Kitamner aman :

⁶ « Kanke Beteleyem, do kid ka Zuude, ka seener, min do hellinnan ku Zuude-an, ka kapakdo tak-tak, asaan min kanken di asa amile tatkaw kaak asa tale kaaco do gee ku Israyeel. » » †

⁷ Hiyya, min Herood doriit kaaw-at, na koliig in cigile gay ibine kaalnal-aku ho na indiigu a njuuji gaare wiktin taat kaal-ak bayintu. ⁸ Min nju gaariiji, na naamiig Beteleyem ho na kaawiico aman : « Baan, indon samaane do bi ka mic-aka. Ya ku gas weriy di, ku asiidu kaawe. Paa kat, nun meendu sa yaa baa abdiyinjji. » ⁹ Min sultan kaawiico pa-ak, nju ictu botilco. Do deetiŋco, nju talig kaal kaak awalle nju taltu min coke ka pat-aka. Naar gay sinja sinjen di in unji nam na daktu pey do wer kaak mic goyiyo. ¹⁰ Min nju taliig kaal pey do wer-aka, aditco miintu in galal. ¹¹ Hiyya, nju unjitu geero ho nju gasiig mic-ak in yaaco Mariyam. Nju dersitu do unji ho nju abdiyiga. Kar nju pillig gaminc ho nju beriji gamin kuuk kaalne : daabne, *dokkanne ho in itir kaak nju koliy miir. ¹² Min naar-ak, Bun miniig gee-ak do sooniikar a nju baanno pey wer ka Herood. Hiyya, nju yeeltu do darrico in botol ta pey.

Gade ka kaar do kid ka Meser

¹³ Min gay ibine kaalnal-ak yeeltu do darrico, dubil ka *Rabbin Bun bayniiji do Yuusup do sooniikar ho na kaawiiji aman : « Ucu, icig mico in yaaco ho gadon do kid ka Meser. Goyon annere nam yiriy taat naan kaawe ja kat kii yeepe. Yampa, Herood yaa bariyin mico naa deenji. » ¹⁴ Hiyya, in aando-at di, Yuusup uctu, na iciig mic-aka in yaaco ho nju gadtu kayco Meser. ¹⁵ Nju goytu anner kee nam sultan Herood mattu. Ta kuuniyту ampa-ak asaan kaaw taat Rabbin kaawtu in bi ka nabiinŋcey yaa ase do werti. Kaaw-at aman : « Nu kolig rondu a naa amile min Meser. »

Dee ka kooginar

¹⁶ Min Herood ibintu kadar gay ibine kaalnal caacyga-ak, na dapiŋtu aale. Paa ko, na kaawiico do askirnay a nju baa do hellin ta Beteleyem yoo hellinnan kuuk moota, njuu deen koogin kuuk miday kuuk elginco bal nece seera. Elgin-ak, Herood girsico min menaw kuuk gay ibine kaalnal kaawiiji. ¹⁷ Ansii ko, kaaw taat nabi Zeremi kaawtu awalle do Kitamner astu do werti aman :

¹⁸ « Nju dora koriya do geeger ka Raama, ale dakina ho in morke oki. Ta Raseel kat ala kooginti. Ta rakaado a njuu doodiŋti †† asaan nju mate. » ‡

Yeepe kaak min Meser

¹⁹ Wiktin taat Herood mattu, Yuusup gay goy misa Meser. Hiyya, dubil ka Rabbin Bun bayniiji do sooniikar ²⁰ ho na kaawiiji aman : « Ucu ! Icig mico in yaaco ho yeepon do kid ka Israyeel, asaan njuur kuuk raka deen mic-ak mat ko. » ²¹ Do wer-ak, Yuusup uctu, na iciig mico in yaaco ho nju yeeltu Israyeel. ²² Kar na dortu kadar Arkelawuus ronji ka Herood icit Meennaw tatacco do kid ka Zuude. Do wer-ak, kolaw obiiga ho na rakaado goye do kid ka Zuude-aka. Kar *dubil ka Bunji miniig pey do sooniikar. Paa ko, na deettu do kid ka Galile. ²³ Na baawtu goye do hellin rakki nju kolaat Nazareet. Ta kuuniyту ampa-ak, asaan kaaw taat nabiinna kaawtu awalle as do werti aman : « Nju asa kolig a na Nazareyŋce. »

† Wer ka gase kaawor do Mise 5.1. †† 'doodinti' : Werin daarin, nju kaawa a 'salinti'. ‡ Wer ka gase kaawor do Zeremi 31.15.

Asinji ka Yaaya-Batist

(Maark 1.1-8, Luk 3.1-18, Yaaya 1.19-28)

3 Do wiktin taar-at, Yaaya-Batist astu do kalaan ka Zuude ho ɗa teestu gaare kaaw ta Buɗdi aman : ² « Ibi-noŋ niginŋo, rason goye kaak awalle asaan *Meennaw ta Buɗdi askoŋ ko moota ! » ³ Naar ko Yaaya kaak nabi Ezaayi kaawtu biy awalle aman :

« Gaay tonŋo kaawa do kalaaner aman :

" Siyon botol ta Rabbiner.

Siyonjiig botilay-ak dalaŋ. " » †

⁴ Kesuuney ta Yaaya, ɗu siyit inŋ law ku lokumi ho ɗa duunit maasoy inŋ karrabiŋ ka zaami. Teenji gay, ɗa eeyma bagi inŋ yiime. ⁵ Gee dakina asiji min Zeruzaleem, min kid ka Zuude okinji ho min kidin kuuk moota inŋ barre kaak ɗu koliy Zurdan. ⁶ Min ɗu asiji, ɗu gaariig zunubinnico do unŋo ka geemir ho Yaaya *batiziyiig do barre ka Zurdan-aka.

⁷ Min Yaaya taltu kadar gee kuuk ɗu koliy *Pariziyenna inŋ *Sadusiyenna asiji dakina a ɗaa batiziyinŋo, ɗa kaawiico aman : « Talon ja, kuŋ gee kuuk ar aalin-aŋku ! Ku pakira a kuu pake min dapinŋo ta Buɗdi taat asaw walla ? Ku gasit kaaw-an min momo ? » ⁸ Hadi, ginonŋ gamin ku samaane kuuk gaara a ku rasig goyinŋo kaak awalle. ⁹ Dakonŋ oosenno do aditko aman : " Gi koogin ku tatte Ibraayim ko, " asaan ka seener, Buɗ nec soke min do dambay-aŋ di ɗaa rabilinŋ ronŋ ku Ibraayim. ¹⁰ Dinŋ gay jekin, ɗaar goy ko ka doliye atiydi min do caarco. Ay et kaak waado ronŋ kuuk samaane, ɗuu doliyinji ho ɗuu accinŋ do aki. ¹¹ Nun batiziyaako inŋ amay. Pa-ak gaara kadar ku rasig goyinŋo kaak awalle. Kar gay, gin gem kaak pakginu kat asaw. Nun sa da necdo kaak naa sorinŋ ɗu-giray. Gem ɗaar-ak yaako batiziyinŋo inŋ Ruwwin ta Buɗdi ho inŋ ako. ¹² Na ob garta do pisinji, ɗaa yiile *geme ka putiri ho ɗaa leenŋ do urdey. Kar buɗ gay, ɗaa orin do ak taat matdo tak-tak. »

Batem ka Iisa Masi

(Maark 1.9-11, Luk 3.21-22, 4.1-13)

¹³ Min ɗaar-ak, Iisa uctu min kid ka Galile. Na dakiig gas Yaaya do barre ka Zurdan a ɗaa *batiziyinji. ¹⁴ Kar ɗaar gay zer raka pooce. Na diyiji do Iisa aman : « Kinŋe kat yaan batiziyindu ga, ki kaawiy a nun kat yaan batiziyee ! » ¹⁵ Iisa gay telkiiji aman : « Paado, dinŋ ginterŋ maanna-aŋ ampaa di, asaan gii necin taat Buɗ rakiyo. » Hiyya, Yaaya ooytu, ɗa batiziyiig Iisa. ¹⁶ Min ɗa batiziyga, Iisa amiltu min do amiydi ho ta bite-aŋ di, samaan pil-tu waakilak. Kar ɗa taliit Ruwwin ta Buɗdi paayiji ar ammaama ho ta goyiiji. ¹⁷ Kar ɗa dora gaay kaawa min kuwa ka samaaner aman : « Naar-aŋ Ronŋdu, nu elgig dakina ho adir miin inŋ galal do bi kanji. »

Gece ka Iisa Masi

4 Min ɗaar-ak, Ruwwin ta Buɗdi ɗaamiig Iisa do goosiner a *Seetanne yaa gecinji. ² Do wer-ak, menaw orok pood, yiriyo aando, ɗa bal okume yoo maanna. Min menaw-ak gaastu, mey diyaaga. ³ Seetanne, gay gecindi, sinjiiji moota do Iisa ho ɗa kaawiji aman : « Ya kinŋ kat Ronŋ ka Buɗdi-ak, kaawco do dambay-aŋ a ɗuu rabil-lee tee. » ⁴ Iisa gay telkiiji aman : « Nu siir do Kitamner aman : " Gem ke goyaado do bi ka teendi di, illa gay inŋ ay kaaw taat amila min do Buɗdi oki. " † »

⁵ Min ɗaar-ak, Seetanne iyig Iisa Zeruzaleem, geeger kaak Buɗ dobtu. Na diyig kuwa do kaay ka *ger ka Buɗdi ⁶ ho ɗa kaawiji aman : « Ya kinŋ kat Ronŋ ka Buɗdi-ak, beer keder, asaan ɗu siir do Kitamner aman :

" Buɗ yaaco kaawe do dubilji do bi kanji.

Dubal-ak yaan acume ‡ do pisinŋo.

Paa kat, asinji dooyido inŋ dambay. " † »

⁷ Iisa gay telkiiji aman : « Nu siir do Kitamner aman : " Ki gecaagdo *Rabbin Buɗjinŋ. " ‡ » ⁸ Kar Seetanne iyig pey do kaat ka damba taat bolok. Na gaariig kidin ku sultinniidi okinŋo kuuk do duniiner inŋ samaanuwco. ⁹ Na kaawiji aman : « As kii derse unŋu kiin abdiyindu, kar naanŋ berinŋ gamin-aŋ okinŋo. » ¹⁰ Kar Iisa gay telkiiji aman : « Yalla baa annere Seetanne ! Nu siir do Kitamner aman : " Kii abdiye Rabbin Buɗjinŋ keeji di ho ɗaar di kii derse unŋi. " †† » ¹¹ Min ɗaar-ak, Seetanne rasiiga, kar *dubal ku Buɗdi asiji ho ɗu taltu kaaci.

† Wer ka gase kaawor do Malasi 3:1 ho Ezaayi 40:3. †† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 8.3. ‡ 'acume': Werin daarinŋ, ɗu kaawa a 'okume'. ††† Wer ka gase kaawor do Soom 91.11-12. ‡‡ Wer ka gase kaawor do Deteronoom 6.16. †††† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 6.13.

Durce ka riyor do kid ka Galile

¹² Do wiktin taar-at, ŋu obig Yaaya danjaayne. Min Iisa dortu pa-ak, ŋa deettu do kid ka Galile, ŋaa teese riyoy. ¹³ Kar gay, ŋa bal goye do geeger ka Nazareet, ŋa da goy do geeger ka Kapernayuum. Geeger ŋaar-ak goy do bi ka barrer ka Galile, do kid ka Zabiloon inŋ ka Neptali. ¹⁴ Ta kuuniyту ampa-ak, asaan kaaw taat nabi Ezaayi kaawtu awalle as do werti aman :

¹⁵ « Kiŋ kid ka Zabiloon inŋ ka Neptali,
Kiŋ kaak aaniy inŋ barre,
Kiŋ goy aar barre ka Zurdan,
Galile, kiŋ kid kaak Yuudinnado oki goyiyo !

¹⁶ Ŋuur kuuk goy do gondikor
yaa tale portikaw dakin aale.
Ŋuur kuuk goy do kid ka kellam ku muuti,
portikaw asaaco bayne. » †

¹⁷ Min wiktin taar-at di, Iisa teestu gaare kaaw ta Buŋdi aman : « Ibinonŋ niginŋko, rasonŋ goye kaak awalle, asaan *Meennaw ta Buŋdi askonŋ ko moota ! »

Kole ka maajirna kuuk awalle

(Maark 1.16-20, Luk 5.1-11)

¹⁸ Yiriy rakki Iisa jaawa do bi ka barre ka Galile. Ŋa gastu sinŋta seer, gay cabe boosir : Simon kaak ŋu koliy oki Piyer inŋ sinŋi Andre. Ŋu caba boosi wiktin taat ŋa gasiigu. ¹⁹ Iisa diyiico aman : « Asonŋ aadonnu ho naako gi-ninŋko gay cabe geemir. » ²⁰ Kodok di, ŋu rasiig ribbinco ho ŋu aadiiga. ²¹ Iisa sinŋjitu pey uŋda sood ho ŋa gastu sinŋta seer ku pey, ŋuur kuŋ Zaak inŋ sinŋi Yaaya, ronŋi ku Zebede. Ŋu goy siya ribbinco inŋ tacco ka markabar. Min Iisa gasiigu, ŋa koliigu ²² ho kodok di, ŋu rasiig markabco inŋ tacco ho ŋu aadiiga.

Coole inŋ bilde ka geemir

(Maark 1.39, Luk 5.12-16)

²³ Iisa jaawiig kid ka Galile okinŋi. Ŋa bildiy gee do geray ku salaaner ku *Yuudinnar, ŋa gaariy Kabarre ta Gala ta Meennaw ta Buŋdi ho ŋa cooliig gee kuuk gin ay raduwa ho ay gem kaak ziy galjido. ²⁴ Do wer-ak, Iisa, sinŋi altu do kid ka Siri okinŋi ho ŋu iyijig gee kuuk raduwco keetiti keetiti : kuuk aarid obgu, kuuk gin punpun ho kuuk runŋiye. Okinŋco, ŋa cooliigu. ²⁵ Gee dakina astu min Galile, min darre ta Geegirnay ku Orok, min Zeruzalem, min kid ka Zuude ho min kid kaak aar barrer ka Zurdan. Okinŋco, ŋu aadiig Iisa.

Gaare ka kaawor kuwa ka dambar

5 Min Iisa taltu dakinaw ta geemir-ak, ŋa coktu ka dambar ho ŋa goyту. Maajirnay asiji moota ho ² ŋa te-estu garkiyinŋco.

Galal ta tab

³ Do garaaney-at, ŋa kaawa aman :
« Galal do ŋuur kuuk ibina kadar gelbinco aaye do unŋi ka Buŋdi,
asaan *Meennaw ta Buŋdi taar loco.

⁴ Galal do ŋuur kuuk alaw,
asaan Buŋ asa doodiŋco.

⁵ Galal do ŋuur kuuk dalullay,
asaan Buŋ asaaco rasiŋ kid loco.

⁶ Galal do ŋuur kuuk bariya goye kaak Buŋ rakiyo
ar gem kaak mey diyaaga bariya tee ho see,
asaan Buŋ asaaco beriŋ maan kaak ŋu bariyiyo.

⁷ Galal do ŋuur kuuk tala amindaw ta eenŋco,
asaan Buŋ asa tale aminduwco.

⁸ Galal do ŋuur kuuk gelbinco *cawar,
asaan ŋu asa taliŋ Buŋ.

⁹ Galal do ŋuur kuuk amra gee do werinco,
asaan Buŋ asa kolinŋ a ŋu kooginay.

† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 8.23-9.1.

¹⁰ Galal do ɲuur kuuk ɲu taabiyaagu do goyiŋco kaak Buɲ rakiyo, asaan *Meennaw ta Buɲdi, taar loco.

¹¹ Galal loko ya gee waraako, ya ɲu taabiyaako ho ya ɲu diyaako kaawin maalan di, asaan ku aamin lotu. ¹² Aa-ciyon ho goyon do galal asaan haginko taat Buɲ yaako bere ka samaaner-at, taar dakina. Ansi-ak, ku kuuniy ar nabiinna kuuk awalle. ɲuur oki, ɲu taabiyig ar kuɲko.

Maral in portikaw

¹³ « ɲa kuɲkonj kat ar maral ku duniiner. Ya maral-ak kat cille, gii giniɲ pey maman ɲuu aawe ? Illa ɲuu oriɲ kara, gee yaaco jaawe.

¹⁴ « ɲa kuɲkonj kat ar portikaw ta duniiner. Geeger kaak ɲu pinig kuwa ka dambar, ɲaar cigallo. ¹⁵ Ginno oki gem kaak biy lampa ho ɲa zubkiit in bardila. Kar gay, ya gem biy lampa-ak, ɲa diyit do wer ka jadarɲ. Paa kat, gee kuuk unja do ger-ak yaa talin portikuwti. ¹⁶ Ansii ko, portikuwko, ta ceeru do unco ka geemir a gee yaa tale riy taat samaan ku giniyo ho ɲu oziliɲ Takko Buɲ ka kuwa ka samaaner.

Garaan do bi ka gaanuundi

¹⁷ « Dakonj pakirenno a nu as deen *gaanuun kaak Muusa siirtu wala kaawin kuuk nabiinna kaawtu. Nu bal ase deenco, nu as a gamin-ar yaa ase do werco. ¹⁸ Cokiyon, naako kaawe seene, min kida ho samaane bal bire misa, Kaawin kuuk Buɲ kaawtu-anju, yoo rakki oki amilaado min do gaanuundi. ɲuu goye kee nam gamin okiŋco yaa kuuniye. ¹⁹ Paa ko, min gaanuun okiɲji, ɲaar kaak karmiyigdo kaak kapak tak-tak ho ɲa jagaag eenji ɲuu gine ar ɲaara, ɲa asa gine kapak tak-tak do *Meennaw ta Buɲdi. Kar gay, ɲaar kaak karmiyaaga ho gaaraag do eenji ɲuu gine ar ɲaara, ɲa asa gine tatko do Meennaw ta Buɲdi. ²⁰ Ka seener nu kaawaako, ya kuɲ kat bal gine taat Buɲ rakiyo pakgig agindaw ku gaanuundi in *Pariziyenna, ku unjaado do Meennaw ta Buɲdi.

Garaan do bi ka dapiɲkor

²¹ « Ku dor ɲu kaawco do aginiyte aman : " Dak deenno gemo. Ay gem kaak dee gemo, ɲuui dukume seriine. " ²² Hadi nun gay kaawaako aman : Ay gem kaak dapiɲa in sinji, nec ɲuu sakkiyiɲ do wer ka gay seriiner. Ay gem kaak wara sinji a ɲa ibanno maanna, nec ɲuu sakkiyiɲ do wer ka gay seriiner kaak tatiko. Ay gem kaak wara sinji a ɲaa oliyo, nec ɲuu acciɲ do ak ta ba oole. ²³ Ya ki baa do *ger ka Buɲdi a kiiji bere *satkine, kar do wer-ak, ki pakirtu kadar sinjin gin kaaw in kiɲke, ²⁴ rasit satkineɲ ede ho duw baa amron ja, kar kat kii yeepe berin satkineɲ-ata.

²⁵ « Ya waan sakkiyiɲciɲ, daan kaawko kodok di botildi. Yampa, adineɲ yaan iye do gay dukume seriiner. Kar gay dukume seriiner-ak yaan bere do pise ka askirnar, ho ɲuur gay yaan unje daɲaayne. ²⁶ Nu kaawaajin, ki ge-diraado kii imile kaan min do daɲaayner-ata, illa ya ki gaasit ja tak-tak hokumne taat ɲu diyiiɲ.

Garaan do bi ka baaye ka munjam

²⁷ « Ku dor ɲu kaaw aman : " Waan baayaado munjam. " ²⁸ Kar nun gay kaawaako aman : Ay gem kaak tala daacyi ta gemor ho ta deejji, ɲaar-ak ar ɲa wey ko in taara do gelbiney. ²⁹ Ya odoɲ ta meeda kat iyaaciɲ do zunubinnar-ak, dimta. Guna ya maannaɲ rakki nige, min ak taat matdo yaa teen zii okiɲji. ³⁰ Ya pisiɲjin ka meeda kat iyaaciɲ do zunubinnar-ak, dukumga ho accig kara. Guna ya maannaɲ rakki nige, min ak taat matdo yaa teen zii okiɲji.

Garaan do bi ka totiriikar

³¹ « Ku dor ɲu kaaw pey aman : " Ya waan totirit daacyi, ɲaati bere katkat ta totiriikar. " ³² Kar nun gay kaawaako aman : Gem ginno botol ɲaa totirin daacyi, illa ya ta kokina miday kara. Ya gem totirit daacyi, ɲa ɲaamit do zunubinnar ya ta ob mitik ka pey. Ho gem kaak ob daatik taat ɲu totirta, ɲaar oki unje ziy do zunubinnar.

† Wer ka gase kaawor do Ekzood 20.14, Deteronoom 5.18. †† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 24.1.

Garaan do bi ka togiliikar

³³ « Ku dor oki nju kaawco do aginiyte aman : " Ya ki togil do unji ka *Rabbiner, necit kaawon. Dak yeepenno pey aaro. " ^{†34} Kar nun gay kaawaako aman : Dakon togilenno tak-tak : wala in samaane, asaan na wer kaak Bun goyiyo, ³⁵ wala in kida, asaan na wer kaak na leeyiy asinji, wala in Zeruzaleem, asaan na geeger ka Sultan kaak tatiko, ³⁶ wala in kaan ka meenji, asaan ki gediraado rabilin durwen rakki portiko wal pondiko. ³⁷ Ya ki ooy sa, ooyu ho ya ki poo sa, poo. Yampa kaaw taat nju gaayiy gaaye, taar asa min do *Seetanner.

Garaan do bi ka kapuuni

³⁸ « Ku dor nju kaaw aman : " Ya gem dimit odon, kin sa dimjiit tanji ho ya na sik saanon, kin sa sikijig kanji. " ^{†39} Kar nun gay kaawaako aman : Ya gem ginaako maan kaak samaanno, dakon kapiyenno. Ya waan baasinjin do gargumon ta meeda, newsijit taat rakki oki. ⁴⁰ Ya waan sakkiyinin do bi ka parlamon, rasjita ho berjit pey batkon min kaatiya. ⁴¹ Ya waan kusbiyinin a kii iyin goroy kilomeetir rakki, iyin kilomeetir seera. ⁴² Beriy do ay waan kaak indaacin maanna ho dak newsenno kop do waan kaak telka maanna.

Garaan do bi ka ele ka adiner

⁴³ « Ku dor nju kaaw pey aman : " Kii elin gijin † ho kii yilin adinen. " ⁴⁴ Kar nun gay kaawaako aman : Elguwon adinko ho salkiyuwon do nuur kuuk taabiyaako. ⁴⁵ Ansii kat, kuu gine koogin ku Takko kaak kuwa. Pa-ak asaan naar sa cokaat patoy do gee kuuk jookumo ho in kuuk sellen. Na nokaag amiyji do nuur kuuk goy in botol do unji ho do nuur kuuk goyin do in botiliido oki. ⁴⁶ Kar ya kun kat el gee kuuk elgikon di, maa haginir taat Bun yaako bere ? Gay oba miirir oki elgig nuur kuuk elgig di ! ⁴⁷ Kar ya ku ooya do sintikon di, maa biidir kaak ajbay ku giniyo ? Nuur kuuk ibanno Bun oki gina pa ! ⁴⁸ Naar-ak, kuuniyon *cawar ar Takko Bun ka kuwa. » †

Garaan ta bere do pokirnar

6 Iisa kaaw pey aman : « Pakiron, ya ku gina riy taat Bun rakiyo, dakon gaarenno do unjo ka geemir. Yampa Takko kaak kuwa yaako todin hagin ta riyko-ata. ² Ya ki raka bere maan do pokirinjer, dak delenno darin do odin ku geemir ar gee kuuk abdiya Bun in binjiko di. Gee-ak, nju el gaare zinjiko do berindi do geray ku salaaner ho do botilniidi a gee yaa ozilinjo. Ka seener nu kaawaako : gee nuur-ak gasit ko haginjo. ³ Kar kin gay, ya ki gina oyaw in pisinji ka meeda, ka nugila ibinaado maan kaak ki beriyo. ⁴ Ansii ko, maan kaak ki bertu yaa goye in cigile. Paa kat, Takko Bun kaak talaag ay maan kaak ki giniy in cigile yaan berin haginjo.

Garaan do bi ka salaaner

⁵ « Ya ku salkiyaw, dakon salkiyenno ar gee kuuk abdiya Bun in binjiko di. Nuur el salkiye in peyinjo do geray ku salaaner ho do botilniidi a paa kat, gee yaa talinjo. Ka seener nu kaawaako : gee nuur-ak gasit ko haginjo. ⁶ Kar kin gay, ya ki salkiyaw, unju zugar ho dibirga. Indig Takko Bun kaak goy do wer kaak ki cigiltu-aka. Paa kat, naar kaak talaag ay maan kaak ki giniy in cigile yaan berin haginjo.

⁷ « Ya ku salkiyaw, dakon deelenno taar di kuu goye ar gee kuuk ibanno Bun. Gee nuur-ak, do tanjo a wal in deele ka kaawinjo-ak kat Bun ya cokiyo. ⁸ Dakon icenno tanjo, asaan Takko Bun ibingig maan kaak arumko min ku bal indinji. ⁹ Cokiyon maman kuu salkiye :

Baaba, Bun kaak goy kuwa ka samaaner,
gee okinjo yaa ibine kadar sinji kunjin nuur keeco.

¹⁰ *Meennuwun yaa ase do duniiner.

Gee okinjo, nju ginguwon taat ki rakiyo keder
ar nju gingiy kuwa ka samaaner.

¹¹ Berni tee kaak yaani nece yiriyta.

¹² Saamiyingu zunubinni ar nin oki saamiyig do gee kuuk niginti.

¹³ Dakni rasenno *Seetanne yaani gece, kar gay gooyi minninye.

[Asaan locin di Meennaw, gudurre ho in *darjine elgin in elgina. *Aamin.] †

¹⁴ « Ya kun kat saamiyaaco do eenjo, Takko kaak kuwa yaako saamiye loko oki. ¹⁵ Kar ya ku saamaydo do eenkon gay, Takko Bun saamiyaakonno tak-tak zunubinniko.

† Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.12, Nombir 30.3, Deteronoom 23.22-24. †† Wer ka gase kaawor do Ekzood 21.24, Lebitik 24.20, Deteronoom 19.21. ‡ Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.18. ††† Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.2. †††† Kaaw taar-an ginno do ma-kaatamna daarin ku Bunji kuuk nju siirtu min awalle in kaaw ta Grek.

Garaan do bi ka sayamner

¹⁶ « Ya ku ic sayamne, dakon ritinno ar gee kuuk abdiya Bun in binjico di. Njuur yiimiit wijeenco, paa kat, gee yaa taliŋ a ŋu ic sayamne. Ka seener nu kaawaako, gee ŋuur-ak gasit ko haginco. ¹⁷ Kar kin gay, ya ki ic sayamne, acit wijeeneŋ ho kockac itir. ¹⁸ Paa kat, gee ibiniydo kadar ki ic sayamne, illa Takko kat talaag maan kaak gee giniy in cigile. Njaar kaak talaag maan kaak ki giniy-ak yaaŋ berin hagineŋ.

Garaan do bi ka mallel

¹⁹ « Dakon atkenno malle do duniiner, yampa gujin yaa cokinji, nadaane yaa obinji ho kokinay asa dimin gero, ŋuu kokininji. ²⁰ Kar gay, bariyon malle kaak do unji ka Bun di, asaan anner-ak, gujin ginno, wala nadaane wala kokinaw. ²¹ Nu kaawiy pa-ak, asaan wer kaak ki dummiyiy malleŋ-ak, gelbineŋ sa goy eden di.

Portikaw ta zinƙar

²² « Odina, ŋuur ko lampa ta zinƙar. Ya odinaŋ tala samaane, zin okinji goy do portikaw. ²³ Kar ya odinaŋ tallo samaane gay, njaar-ak zin okinji goy do gondikor. Ansii ko, ya portikaw taat Bun diyiiŋ do gelbineŋ kat gondiko, gondikaw-at yaa gine dulum !

Dobe Bun wala gurus

²⁴ « Ginno waan kaak yaa gine riy do agindaw seera. Ya ŋa gina pa, ka rakki, ŋaa elinji ho ka rakki gay, ŋaa poociŋji. Kar pey, ka rakki, ŋaa ice kaawoy ho ka rakki gay, ŋa icaatdo. Ku gediraado abdiye Bun ho kuu abdiye pey gurus.

Diye ka kaar

²⁵ « Do saan taar-an, nu kaawaako aman : Dakon moyenno do bi ka teendi wala ka isindi. Goyinƙo, njaar pakgig tee kaak ku tiyo, ho zinƙiko, ŋuur pakgit kesuun taat ku isiyo wal maman ? ²⁶ Talon diidi, ŋu luwdo ho ŋu seddo, wala ŋu liya gamin do urder. Illa Takko Bun ka kuwa-aŋ di beraaco tee. Kar kuŋ gay pakgigdo diid serek walla ? ²⁷ Waa minninko, in pikirre ta meenji di gedirgiy gaaye yiriy rakki do menuwiy ? ²⁸ Kar maa di ku moyiy do bi ka isindi ? Talon maman booyaw amiliy do kalaaner, wala ŋu wasaw, wala ŋu azaw. ²⁹ Kar nu kaawaako, sultan Selemaan, in *darjiney okintiti sa, bal gine kesuun taat yaa nece in rakki min do booyaw-aku. ³⁰ Gaŋ kaak yiryta goy do kalaaner ho kaak kawtan di ŋuu oriŋji do ak din sa, Bun imilaaji booyaw. Kar kuŋ yeled-aŋ kat ŋa isiikonno maman ? Talon gee kuuk imaanco sood-aŋku ! ³¹ Dakon moyenno aman : " Gii tee maa ? Gii see maa ? Gii ise maa ? " ³² Gamin ŋuur-ak, illa gee kuuk ibanno Bun kat diya kayco. Kar kuŋ gay, Takko Bun kaak goy ka samaaner ibingig gamin kuuk yaako nece. ³³ Bariyon ja *Meennaw ta Bun di ho goye kaak Bun rakiyo. Kar gamin kuuk dak gay, Bun yaako beriŋco oki. ³⁴ Dakon moyenno ta neginda, asaan neginda taar goy in tanti. Taabin ta yiriy rakki nec ko do yiriy taar-at di. »

Dukume ka seriiner

7 Iisa kaaw pey aman : « Dakon talenno zinƙiko ar gay dukume seriiner, paa kat Bun dukumiikonno seriin loko. ² Asaan Bun yaako dukume seriine ar kuŋ dukumiy do eenko. Njaako yeepin maan kaak kuŋ giniy do geemir. ³ Maman ki taliy gaŋ kaak kapak kaak goy do od ta sinjin, kar et kaak goy do odoŋ tanjin gay, ki talgigdo ? ⁴ Kin kaak gin et tatik do odoŋ, kar maman ki kaawiy do sinjin aman : " Gem kol sinji, rasin ja naa icin gaŋ kaak goy do odoŋ-aŋka ? " ⁵ Tal ja gem kaak kaawa in biy di-aŋka ! Gedar ja do od tanjin, kii tale karaŋ, kar kii imilin gaŋ kaak goy do od ta sinjin. ⁶ Dakon berenno gamin ku Bun di do kanir, yampa, ŋuu newse ŋuuko uminƙo. Dakon orenno duurko do unco ka kinziirnar, yampa, ŋuuco jaawe kaaco.

Inde ka Bun di

⁷ « Indon ho Bun yaako beriŋ kaak ku indiyo, bariyon ho Bun yaako beriŋ kaak ku bariyiyo, kokon ho Bun yaako piliŋ dibiyo. ⁸ Asaan njaar kaak indaw ho bariyaw-ak, Bun yaaji bere, ho njaar kaak kokaw oki, Bun yaaji pile. ⁹ Minninko-aŋ goy gem kaak ya ronji kat indaag mappa, ŋaaji bere dambi walla ? ¹⁰ Ho ya ŋa indaag booso, ŋaaji bere aalo walla ? ¹¹ Kuŋ kuuk gina jookum din sa iban bere gamin kuuk samaane do kooginko, kar maa di, Takko kaak goy ka samaaner beriicodo gamin kuuk samaane do ŋuur kuuk indaaga ! ¹² Ginonco do geemir gamin okinco ar taat kuŋ rakiy a ŋuuko gine loko. An ko taat ŋu siirtu do *gaanuun ka Muusa ho in makaatamna ku nabiinnar.

Botilay kuuk seera

¹³ « Unjon min botol ta nelel ! Asaan botol taat berel, taar iya gee do aki. Dibirti tatko ho gee dakina unja me-
leñ min ede. ¹⁴ Kar taat iya gee do janni gay, taar nelel ho dibirti sa kapak di. Gee sood di kuuk gasaata.

Nabiinna kuuk raada

¹⁵ « Yaman pakronco do gee kuuk gina zinjico ar nabiinna. Ya nu as do werko, nu gina zinjico dalullay ar tam-
gi, kar do aditco gay, nu motilay ar pulkina †. ¹⁶ Ku ibingig gee-ak min do riyco ar taat ku ibingig atay min do
ronco. Gee cimdo sina min et kaak gin jamay. Ho gee okaddo gapra min do gurkudu. ¹⁷ Ay et kaak samaane
wiya roñ kuuk samaane, kar ay et kaak samaanno wiya roñ kuuk samaanno. ¹⁸ Et kaak samaan-ak waado roñ
kuuk samaanno ho et kaak samaanno-ak waado roñ kuuk samaane. ¹⁹ Ay et kaak waado roñ kuuk samaan-ak,
nuu doliyinjji ho nuu erinjji. ²⁰ Ar gi ibiniig et-ak min do ronji, kuu ibiniig gee in riy ta nu giniyo.

Maajirna kuuk tab

²¹ « Gee kuuk kolaan a " *Rabbine, Rabbine ", wala okinco yaa unje do *Meennaw ta Bunji ? Ha'a, illa nuur
kuuk gina riy taat Tanni ka kuwa rakiyo. ²² Do yiriy ta seriiner, gee dakina asaadu kaaw aman : " Rabbine, Rabbi-
ne, in sin kunjji ko, ni gaartu kaawin ar nabiinna. Ni atiktu aaridna ho ni gintu gamin dakin kuuk ajbay in sin
kunjji ! Maman ki ibingiydo ? " ²³ Hiyya, naaco kaawe do gee nuur-ak aman : " Nu ibingikonno bat. Yalla baan
annere, kun gee kuuk gina jookumo ! "

Geray kuuk seera

²⁴ « Do bi naar-ak ko, ay gem kaak cokiyaat kaawor ho aadaat in botilti, naar-ak ar gem kaak gin ilim ho pinig
geriy ka maari. ²⁵ Amay noktu, balal miintu, nu tambiltu ho us abirtu wuu-wuu. Okinco, nu duksiyiig ger-aka.
Kar in taar-at oki, ger-ak bal eeze asaan nu pinig ka maari. ²⁶ Kar ay gem kaak cokiyit kaawor-anta ho rawit biti
gay, naar-ak ar gem kaak oliyo kaak pinig geriy do yiror. ²⁷ Amay noktu, balal miintu, nu tambiltu ho us abirtu
wuu-wuu. Okinco, nu duksiyiig ger-aka ho na eeztu dizic. »

Bilde kaak in izinne

²⁸ Min Iisa gaasiit kaawoy, gee okinco ajbiyту do bildinji-aka, ²⁹ asaan bildinji arro ka agindaw ku gaanuundi.
Kar naar gay bildaag in izinne.

Cale ka burdumdi

(Maark 1.40-44, Luk 5.12-16)

8 Min Iisa paaytu min ka dambar, gee dakina amiltu aadinji. ² Min naar-ak, gem kaak gin burdum baawtu,
na dersitu do unji ka Iisa ho na indiig aman : « Gem kol *Rabbiney, kii gedire kiin calindu ya ki ooye. » ³ Iisa
naamtu pisinji, na diiriiga ho na kaawtu aman : « Hii, nu ooye, diñ calu ! » Ek di na caltu *cawar min do
burdumji. ⁴ Kar Iisa kaawiji do gem-ak aman : « Yaman dak kaawenno bat do waanna. Kar gay, baa gaar zinj do
gay satkiner ho ber *satkin uudin taat *gaanuun ka Muusa kaawtu. Paa kat, nuu ibine kadar ki cale. »

Coole ka gay riyor ka tatkaw ka askirin ku Room

⁵ Wiktin taat Iisa unjitu do hellin taat nu koliy Kapernayuum, tatkaw rakki ka askirnar kaak gin askirin miya do
aary baawiji moota ho na indiig a naa gaayinji. Na kaawiji aman : ⁶ « Gem kol Rabbiney, nu gin gay riyor rakki
weya kar geero. Na rungiye ho taabin patiy kaay. » ⁷ Iisa telkiji aman : « Yalla nu baa coolinji. » ⁸ Kar tatkaw-ak
gay telkiji aman : « Gem kol Rabbiney, nun bal nece kii unje do gerir. Kar gay baanu, kaaw kaawen di, gay riyor-
an yaa coole. ⁹ Nun meendu oki aada ta aginduwir ho nu gin askirin do aaror. Ya nun kat kaaw do rakki minnin-
co a " Baa ! " Ek di na baayo. Ya nu kol rakki ka pey a " Asu ! " Ek di na asiyo. Kar ya nu gaarji do gay riyor a " Gi-
nit riy-anta ! " Ek di na giniita. » ¹⁰ Min Iisa doriit kaaw-at, na ajbiyiiji do tatkaw-aka. Kar na kaawiico do gee kuuk
aadaaga-ak aman : « Nu kaawaako ka seener, min gee ku Israyeel okinco, nu bal tale gem kaak gin imaan ar
naar-anka. ¹¹ Nu kaawaako pey, gee dakina yaa ase min coke ka pati wala min gale ka pati, nuu goye keder do
tee ka iidin ta *Meennaw ta Bunji in Ibraayim, Isaaka ho in Yakuub. ¹² Kar nuur kuuk pakira a zer Meennaw ta
Bunji do pisinco gay, nuu atkin kara do gondikor. Do wer-ak, nuu eeyme saanço ho zulinco yaa miñe dakina. »

¹³ Hiyya Iisa kaawiji do tatkaw-ak aman : « Yeep ko geero, taat ki inditu in imaanjin, Bun yaañ berinti. » Do
wiktin-at di, gay riyor ka tatkaw ka askirnar-ak cooltu.

† 'pulkina' : Werin daarin, nu kolaag a 'kulkina' wala a 'pilgay'.

Coole ka gee dakina (Maark 1.29-31, Luk 4.38-41)

¹⁴ Min ñaar-ak, Iisa baawtu wer kañ Piyer. Min ña unjitu geero, ña gasit kogoy weyaw, ziti kobire. ¹⁵ Na obiig pisinti ek di ziti ooltu. Min ñaar-ak, ta uctu ho ta taltu kaaci. ¹⁶ Min pat gale, ñu iyiji ðo Iisa gee dakina kuuk aaridna obgu. Ña kaawa kaawen di aaridna amiliyo ho ña cooliig okiñco kuuk radaw oki. ¹⁷ Ampaa ko, kaaw taat nabi Ezaayi kaawtu awalle astu ðo werti aman : « Ña sokig gamin kuuk taabiyaate ho ña icit raduwte ðo kaay. »
†

Gee kuuk raka aadiñ Iisa

¹⁸ Min Iisa taliit dakinaw ta gee kuuk leyga, ña kaawiico ðo maajirñay a ñuu aale aar barrer. ¹⁹ Kar rakki min agindaw ku gaanuundi baawiji moota ho ña kaawiji aman : « Gem kol Tacco, ay wer kaak ki baayiy di naañ aade. » ²⁰ Iisa telkiji aman : « Bolli, ñuur gin biddinco ho ðiid sa gin geriyco, kar nun *Roñ gemor gay, nu bal gine wer kaak naa unje kaar. » ²¹ Kar rakki min maajirñay ðiyiji aman : « Gem kol Rabbiney, beror ja botol taat nu baay tiisiñ tanni. » ²² Iisa gay telkiji aman : « Rasiñ gee ku mate yaa tiisiñ momtinco ho kiñ gay aadnu. »

Peye ka usi (Maark 4.35-41, Luk 8.22-25)

²³ Min ñaar-ak, Iisa ñeptu markaba ho maajirñay gay aadiiga. ²⁴ Tala kar us teestu abire gidi-gidi-gidi ðo barrer ho amay paka puk-puk nam ñu gaay miiniñ markaba. Kar ðo wiktin taar-at, Iisa gay weyaw. ²⁵ Paa ko, maajirna baawiji ðo Iisa ho ñu niiniig aman : « Gem kol Rabbiney, uc kiite jilinte ! Amay tiyaate ! » ²⁶ Ñaar gay telkiico aman : « Maa di ku giniy kolaw ? Sando, imaanko sood ampa ! » Hiyya, ña uctu, ña leesiji ðo usi ho ðo amiy-di. Ek di wer bugumtu dil. ²⁷ Okiñco, ñu ajbiyту tak-tak ho ñu kaawtu aman : « Ñaar-añ kat maa gemir kaak nam usu ho amay din sa karmiyaaga ? »

Coole ka gee kuuk aaridna obgu (Maark 5.1-20, Luk 8.26-39)

²⁸ Min wer bugume, Iisa aaltu iñ markaba ðo kid ka gee kuuk ñu koly Gadariyenna. †† Do wer-ak, gin gee seer kuuk aaridna obgu amiltu min ðo maggindi ho ñu baawiji. Gee-ak motilay aale nam waan gedarro aade min ðo botol-ata. ²⁹ Gee-ak teestu koole aman : « Ki rakaani gine maman, Iisa, Roñ ka Buñdi ? Ki asintiñ ko taabiye walla ? Wiktin taat Buñ diyту bal nece misa. »

³⁰ Serek sood min ðo wer-aka, gin kinziirna dakina kuuk gooyaw. ³¹ Aaridna-ak marmiliji ðo Iisa aman : « Ya ki rakaani atke sa, atkini ni baay unje ðo kinziirna añkure. » ³² Iisa gay telkiico aman : « Yalla amilon min ðo gee-añku ! » Hiyya, aaridna-ak amiltu ho ñu unjitu ðo kinziirnar. Kodok di, min ka dambar, kinziirna-ak eeztu tem iñ gadco, ñu sollitu ðo barrer ho amay teeyigu. ³³ Gee kuuk gooya kinziirna-ak gadtu min ðo wer-aka ho ñu deettu ðo geegirdi. Ñu iyicot kabarre okintit ta gee kuuk seer aarid obtu-aku. ³⁴ Kar gee ku geeger-ak amiltu okiñco ñaamiñ Iisa. Min ñu ñaamiiga, ñu kaawiji a ñaa baane, ñaa rasiñ kidco.

Coole ka gem kaak rungiye (Maark 2.1-12, Luk 5.17-26)

9 Min ñaar-ak, Iisa ñeptu markaba, ña aaltu barre ho ña birtu ðo geegirji. ² Min ña ottu, gee daariñ iyiji gem rungiye ka dariñgildi. Min Iisa taliit imaanco ta gee-aku, ña ðiyiji ðo rungiiner-ak aman : « Gem kol ronji, um biñ zunuubinnañ, ñu saamiyjiñgu. » ³ Do wer-ak, min agindaw ku gaanuundi, daariñ kaawiy ðo aditco aman : « Gem ñaar-añ niga biy iñ Buñ ! » ⁴ Iisa gay ibiniit pikirrico ho ña kaawiico aman : « Maa di aditko osiy gallo ampa ? » ⁵ Ya nu kaaw aman : « Zunuubinnañ, ñu saamiyjiñgu » wala « Ucu ho jaawu », taat moo meleñ ? ⁶ Kar gay, nu raka kuu ibine kadar nun *Roñ gemor gin gudurre ta saamiye zunuubinnar ðo duniiner. » Kar pey ña ðiyiji ðo rungiiner-ak aman : « Nu kaawijiñ-añ, ucu, icig dariñgiljiñ ho deet geero. » ⁷ Hiyya, gem-ak uctu ho ña deettu. ⁸ Min gee taltu pa-ak, kolaw unjiico ho ñu teestu ozile Buñ kaak ber gudurre ar taar-an ðo gemir.

Kole ka Matiye (Maark 2.13-17, Luk 5.27-32)

⁹ Iisa uctu min ðo wer-aka ho ña deettu. Do botildi, ña taltu gay obe miirir, sinji Matiye, kaak goy ðo riyoy. Kar ña kaawiji aman : « Uc aadnu. » Hiyya, Matiye uctu ho ña aadiiga. ¹⁰ Iisa baawtu iñ maajirñay ðo ger ka Matiye ho ñu goyту tee. Do wer-ak, gay obe miirir iñ gee kuuk goyiñco arro astu dakina tee iñ ñuura. ¹¹ Min *Pariziyen-

† Wer ka gase kaawor ðo Ezaayi 53.4. †† 'do kid ka gee kuuk ñu koly Gadariyenna' : Kid ñaar-añ ñu kolaag 'Gadara'.

na taltu pa-ak, ɲu indiig maajirnay aman : « Maa di tatkuwko tiy inɲ gay obe miirir ho inɲ gee ku pey kuuk gina jookum-aŋku ? »¹² Kar Iisa dorit kaawco ho ɲa telkiico aman : « Gee kuuk cewey baraydo daptoor, illa ɲuur kuuk radaw. »¹³ Paa ko, nun oki bal ase do gee kuuk tala ziŋkico a ɲu sellenɲ. Nu as do ɲuur kuuk ibina kadar ɲu gina jookumo. Kar kuŋ gay, baŋ bariyon baati ta kaaw taat Buŋ kaawtu awalle aman : " Nu rakaado *satkine, nu raka illa kuu gine selliŋkaw do geemir. " † »

Bilde ka Iisa, ɲaar marbinto

(Maark 2.18-22, Luk 5.33-39)

¹⁴ Min ɲaar-ak, maajirnay ku Yaaya-Batist baawiji do Iisa ho ɲu indiig aman : « Nini inɲ Pariziyenna icgiy say-amne, kar maajirnaŋ kuŋinɲ gay, maa di ɲu icgiydo ? »¹⁵ Iisa gay telkiico aman : « Gee kuuk ɲu kolig do iidin ta obindi, ya ɲu goy misa inɲ ɲaar kaak obe, wala ɲuu gonde ? Ha'a, ɲu gondaado ! Kar gay, wiktin yaa ase taat ɲuu iciŋ ɲaar kaak obe min do datikco. Yiriy taar-at kat, ɲu asiŋ ice sayamne. »

¹⁶ ɲa kaawiico pey aman : « Waan naallo kesuun taat zoode inɲ giteen †† kaak marbinto. Yampa giteen-ak obaat miriŋ ta bokiyo ho mutti gaayiy pey tatiko. »¹⁷ Waan laado maam kuuk eelaw do etirsinna kuuk taay ko. Yampa, maam-ak yaa pikiŋ etirsinna-aku, ɲuu ɲaale keder ho etirsinna-ak sa yaa nige. Kar gay, gee liya maam kuuk eelaw illa do etirsinna kuuk marbinto. Ampaa kat, seerco, ɲu nigiydo. »

Coole ka daatkor inɲ nooye ka micar

(Maark 5.21-43, Luk 8.40-56)

¹⁸ Min Iisa kaawaaco misan di, tatkaw ka *Yuudinnar rakki astu dersa do unɲi ho ɲa kaawiji aman : « Romor mat diŋka-aŋ di. As kiiti diye pisiŋji do kaati taa nooye. »¹⁹ Hiyya, ɲa uctu inɲ maajirnay ho ɲu aadiig tatkaw-aka. ²⁰ Do wer-ak, gin daatik rakki baarti taabiyaata. Elgin orok inɲ seer, ɲu miŋa miŋen di. Ta siŋjitu moota do aaroy ta Iisa, kar ta diirit biti ka kesuuney. ²¹ Ta giniy pa-ak asaan do adti ta kaawa aman : « Ya nu gedir diirin bit ka kesuuney-an di, naa coole. »²² Min ta diiriita, Iisa kolsitu ho ɲa taliita. ɲa diyiitit aman : « Gem kol romoy, um bi-ke, imaanke cooliŋke. » Ta bite-aŋ di, daatko-at cooltu.

²³ Wiktin taat Iisa ottu do ger ka tatkaw-ak, ɲa gastu gee dakina inɲ palindina alaata. ²⁴ Kar Iisa diyiico aman : « Yalla amilonɲ min anne, mic sa weya di, ta bal mate. » Kar gee-ak gay ajimiyaaɲ Iisa. ²⁵ Min ɲu amiltu kara, Iisa unɲjitu zugar, ɲa obiig pisinti ka mic-ata ho ta uctu. ²⁶ Hiyya, kabarre-at totirtu do adti ka darrer okintiti.

Coole ka noolin seera

²⁷ Wiktin taat Iisa amiltu min do wer-aka, noolna seer aadiig inɲ koliŋco aman : « *Roŋ ka Dawuud, tal amin-duwni ! »²⁸ Min ɲa ottu geer, noolna-ak baawtu do unɲi. Iisa gay indiigu aman : « Ku amniya kadar nu nec piliŋ odinko walla ? » ɲuur gay telkiiji aman : « Hii, gem kol *Rabbiney, ni amniyaw. »²⁹ Hiyya, Iisa diiriig odinco ho ɲa kaawtu aman : « Inɲ imaanko-anta, Buŋ yaako bere ar taat ku rakiyo. »³⁰ Ek di odinco piltu ho Iisa karmiig aman : « Ha', yaman dakonɲ kaawenno tak-tak do waanna. »³¹ Kar ɲuur gay, min ɲu amiltu di, ɲu teestu ko kaawe do bi ka Iisa do darre-at okintiti.

Coole ka gem kaak aarid sokumig biy

³² Wiktin taat noolna-ak amiliyo, ɲu iyiji pey gem kaak aarid sokumig biy. ³³ Iisa atkiig aarid-aka ho min ɲaar-ak di, gem-ak biy piltu. Hiyya, gee okiŋco ajbiyitu tak-tak ho ɲu kaawtu aman : « Maan ar ɲaar-aŋ, gi bal taliŋ yi-riy rakki do kid ka Israyeel ! »³⁴ Kar Pariziyenna gay kaawtu aman : « Gem-aŋ atkaag aaridna inɲ gudurre ta tat-kaw ka aaridnar ! »

Tale ka amindaw ta geemir

³⁵ Iisa birtu do geegirniidi ho do hellinniidi okiŋco. ɲa garkiyiigu do geray ku salaaner ku Yuudinnar, ɲa gaariy Kabarre ta Gala ta *Meennaw ta Buŋdi, ɲa cooliy ay raduwa ho ay gem kaak ziy galjido. ³⁶ Iisa tal amindaw ta gee kuuk dakin-aku asaan ziŋkico oolgu ho ɲu rawte, ɲu jaawa ar tamgi kuuk ginno gay gooyiŋco. ³⁷ Min pa-ak, ɲa kaawiico do maajirnay aman : « Riy ta sedindi goy dakina, kar gay riyor gay sooda. »³⁸ Indonɲ meenɲji gay mor-gor a ɲaa ɲaame gay riyor do sediŋji. »

† Wer ka gase kaawor do Ooze 6.6. †† 'giteene' : Werin daariŋ ɲu kolaat a 'lawne'.

Paliinna kuuk orok inj seera

(Maark 3.13-19, Luk 6.12-16)

10 Min pa-ak, Iisa koliig maajirnay kuuk orok inj seera. Nja beriico izinne taat njuu atke aaridna inj gudurre taat njuu coole ay raduwa ho ay gem kaak ziy galjido.

² Añ ko sinco ku paliinna kuuk orok inj seera : Simon ja kaak Iisa koliig oki Piyer inj sinji Andre, Zaak ronj ka Zebede inj sinji Yaaya, ³ Pilip inj Bartelemi, Tooma inj Matiye kaak ica miiri, Taade inj Zaak ronji ka Alpe, ⁴ Simon kaak mala do darrey, ho Zuudas Iskariyoot kaak asaaji isine do Iisa.

Njaame ka paliinna kuuk orok inj seera

(Maark 6.7-13, Luk 9.1-6)

⁵ Wiktin taat Iisa njaamiig paliinnay kuuk orok inj seer do riyor-ak, nja taayiigu aman : « Dakonj baanno do gee kuuk Yuudinnado ho dakonj unjenno yoo do geeger rakki ka kid ka Samari. ⁶ Kar gay, baanço do tamgi kuuk rawte min gee ku Israyeel. ⁷ Ya ku deeta do botildi, gaaron Kabarre ta Gala aman : " *Meennaw ta Bunji askonj ko moota ! " ⁸ Coolonj gee kuuk radaw, nooyonj gee kuuk mate, calonj burdumna ho atkonj aaridna. Bunj berko maalan di, beronj oki maalan di. ⁹ Ya ku baawaw, dakonj icenno gurus, wala daabne, wala tammin ku poddiner. ¹⁰ Dakonj icenno mokolle, wala batik seer, wala nugir ku pey, wala donjkilo. Ya tab gay, gay riyor nec gase teenji.

¹¹ « Do ay geeger wala do ay hellin taat ku paaytu, bariyonj ja gem kaak nec yaako obinjo samaane ho goyonj do wer-ak di nam kuu deete. ¹² Ya ku unja do gerdi, kaawonço aman : " Aapiy ta goy inj kunjko. " ¹³ Ya gee ku gerdi kat obinjo samaane, aapiy yaaco goye. Kar ya nju pooc obinjonj gay, aapiy-at yaako yeepe do maaniiko.

¹⁴ Kar wer kaak gee pooc obinjo ho nju pooc cokiye kaawinko, kokonj burintal kuuk do asinjo † ho amilonj min do ger-aka wala min do geeger-aka. ¹⁵ Ka seener nu kaawaako, yiriy taat Bunj yaa dukume seriin do geemir, gee ku geeger njaar-ak yaaco gine rad pak geeger ka Sodom inj ka Gomoor ††. »

Taabin taat yaa ase

(Maark 13.9-13, Luk 21.12-17)

¹⁶ Iisa kaawtu pey awalle aman : « Cokiyonj, nu njaamaako ar ronj ku tamgir do datik ta pulkinar. Goyonj neenduway ar aalna ho dalullay ar ammaamna. ¹⁷ Gooyonj zinjkiko min do gee ku duniiner, asaan do menaw ku asaw, njuuko sakkiyinjko ho njuuko koocinjko inj kordijngo do geriyco ku salaaner. ¹⁸ Do bi kanto, njuuko iyinjko do unço ka guberneernar ho do sultinniidi. Paa kat, kuuco kaawin seenko loco ho do gee kuuk Yuudinnado oki.

¹⁹ Ya nju obinjo ho nju sakkiyinjko, dakonj moyenno do kaaw taat kuu kaawe, wala maman kuu ose binjkiko. Kaawin njuur-ak, Bunj yaako gaarinjco do wiktin-at di. ²⁰ Kaawin kuuk kuu kaawe-ak, njuur asdo min loko, nju asa min Ruwwin ta Takko Bunj. ²¹ Gee asa bere sinja ku maaniico, njuu deenço ho aginay sa yaa gine pa do kooginco. Koogin asa gine adin ku aginiyco ho nju asa bariye muutco. ²² Do bi kanto, gee dakina asaako poocinjko. Kar gem kaak obit imaanji bombo nam do muutuy gay yaa gase jile. ²³ Ya nju taabiyaako do geeger rakki, gadonj do ka pey. Nu kaawaako ka seener, ku necaagdo geegirnay ku Israyeel okinjco di, nun *Ronj gemor yaa ase.

²⁴ « Ku iban kadar *maajirinçe, njaar pakgigdo tatkuwiy kaak bildiga ho gay riyoy oki pakgigdo gemoy. ²⁵ Nec di maajirinçe yaa gine ar gem kaak bildiga ho gay riyor oki yaa gine ar gemoy. Ya gee niga binjkiko inj mee gerdi a nja Belzebuul ‡, do geenji ku geer gay, njuu nige binjkiko paka !

Gine ka kolaw do Bunji

(Luk 12.2-7)

²⁶ « Dakonj ginenna kolaw do geemir asaan gamin okinjco kuuk cigile, njuu imilinjco kara, ho kuuk nju rakaado a gee yaa ibininjco sa, njuuco gaarinjco njuu ibininjco. ²⁷ Kaawin kuuk nu kaawiiko inj aando, kaawonju inj yiriyo. Kar kuuk ku dortu inj semsume, peyonj do wer kaak jadanj ho gaaronju. ²⁸ Dakonj ginenna kolaw do njuur kuuk ida zi ka gemor ho gedarro idin kelmoy. Illa ginonj kolaw do Bunj kaak nec ide zi ka gemor inj kelmoy do aki. ²⁹ Gee gidaydo ga diid seer inj tamma rakki di ? Yampa ya rakki minninco gal keder oki, Takko Bunj iban. ³⁰ Kar kunj gay, duruwko okintiti, Bunj osta. ³¹ Njaar-ak, dakonj ginenna kolaw. Do unji ka Bunji, kunjko kat kaalin pakgig diid okinjco !

³² « Ay gem kaak kaawa do unço ka geemir a nja maajirinçer, nun oki yaa kaawe do unji ka Tanni ka kuwa a nja kanto. ³³ Kar ay gem kaak poocaan do unço ka geemir gay, nun sa yaa poocinjco do unji ka Tanni ka kuwa. »

† 'kokonj burintal kuuk do asinjo' : Pa-ak gaara kadar ya gee ku geeger-an jag min botol ta samaane sa, do gaayico. †† 'geeger ka Sodom inj ka Gomoor' : Gee ku geegirnay-ak goy do wiktin ta Ibraayim. Bunj idiig geegirniico asaan goyinjco jookum aale (Zeneez 19.24-28).

‡ 'Belzebuul' : Njaar tatkaw ka aaridnar kaak njuu kolij pey 'Seetanne'.

Rawte ka goyindi in gase ka jilindi

(Luk 12.51-53, 14.26-27)

³⁴ « Dakon pakirenno kadar nu as iye aapiye do adiy ka kidar. Nu bal ase iye aapiye, illa taasinka. ³⁵ Ka seener gay, nu as eerin gemo in ronji, mica in yaaco, geema in kogti. ³⁶ Paa ko, do adiy ka gerco, nuu goye adine. †

³⁷ « Gem kaak elgig tacco wal yaaco pak nunu, turro kanto. Ho gem kaak elgig ronji wal romoy pak nunu, turro oki kanto. ³⁸ Gem kaak icgigdo etoy ka taabiner a naan aadindu, naar-ak oki turro kanto. ³⁹ Gem kaak raka jile goyinji, naa rawtinji. Kar waan kaak rawtaag goyinji do bi kanto gay, naa gase goye kaak tab.

Hagin ta nuur kuuk gaayaag gee ku Bunji

(Maark 9.41)

⁴⁰ « Naar kaak obinjo samaane, ar na obin nun meendu. Ho naar kaak obin nunu, ar na obig naar kaak naamintu. ⁴¹ Gem kaak oba nabiinje do geriy do saan taat na nabiinje, Bun yaaji bere haginey ar taat na beriy do nabiinjer. Ho naar kaak oba gem kaak goy goye in botiliy do unji ka Bunji, do saan ta goyinji-ak, Bun yaaji bere haginey ar taat na beriy do gem-aka. ⁴² Gem kaak gaaya rakki min maajirnar do saan taat na maajirner, Bun yaaji berin haginey. Ka seener nu kaawaako, yoo na bera amay sood ku maala pondik-an di do maajirnar kuuk sinco allo misa, naa gasin haginey. »

Inde ka Yaaya-Batist

(Luk 7.18-35)

11 Min Iisa taayig ko maajirnay kuuk orok in seera, na birtu bilde gee ho gaare Kabarre ta Gala do geegir-nay kuuk do kid-aka. ² Do wiktin taar-at, Yaaya-Batist goy danjaayne. Do wer-ak, na dor gee kaawa do bi ka gamin kuuk Masi giniyo. Paa ko, na naamtu daarin min maajirnay a nu baa indin Iisa aman : ³ « Kin ko Masi kaak yaa ase wala ni ere ka pey ? » ⁴ Iisa gay telkiico aman : « Baan kaawonji do Yaaya do taat ku dortu ho ku taltu : ⁵ noolin talaw, mersin jaawa tal-tal, burdumin calaw, dunguyuyin doraw, gee ku mate nooyaw ho kuuk pokirna gasit Kabarre ta Gala. ⁶ Galal do naar kaak talintu ho rasgitdo imaanji do bi kanto. »

⁷ Min maajirna ku Yaaya yeeptu, Iisa teestu kaawe do bi ka Yaaya do gee dakina kuuk goy ede-ak aman : « Ku baaw tale maa do kalaaner ? Coor taat us awkaata walla ? Ha'a ! ⁸ Yampa, ku baaw tale maa ? Gem kaak is kesuun taat samaane walla ? Ha'a ! Nuur kuuk is kesuun taat samaan-at, nuur goy do geray ku sultinniidi.

⁹ Yampa, ku baaw tale waa ? Nabiinje ga ? Hii, ka seener, nu kaawaako, kun tal gem kaak pakgig nabiinje.

¹⁰ Yaaya-Batist, naar ko kaak Bun kaawtu do Kitamner a naa naame awalle min Iisa Masi. Kitamne kaaw aman :

" Nun naa naame gay tabiriikar unci

a naan siyin botilin. " ††

¹¹ Nu kaawaako, min gee kuuk nu weeyig ween di-an, ginno kaak tatik pakgig Yaaya-Batist. Kar sando, naar kaak kapak do *Meennaw ta Bunji-ak gay, naar tatik pakgig Yaaya. ¹² Min wiktin taat Yaaya-Batist gaariy kaaw ta Bunji yoo dinja, gee raka a Meennaw ta Bunji yaa ase in guwaane ho nuur kuuk gin gudurre gay raka gaaminti. ¹³ *Gaanuun kaak Muusa siirtu kaaw do bi ka Meennaw ta Bunji-ata. Nabiinna okinco oki kaawe nam do wiktin ta Yaaya. ¹⁴ Ya ku gin niyine, ooyon kaaw-anta : Yaaya, naar ko *Eli kaak zer yaa ase ‡. ¹⁵ Ya ku gin dengina, laan denginko samaane, kuu cokiye ! »

¹⁶ Iisa kaawtu pey aman : « Gee ku dinja-an, nuur ar maa geenda ? Gee nuur-ak ar koogin kuuk goy ba beger ho kuuk koola do koolinco aman : ¹⁷ " Ni paanko perinna a kuu waare, kar ku bal waare. Ni riyko riyin ku muuti, kar ku bal ale. " ¹⁸ Di talon, wiktin taat Yaaya astu, na taado ho na saado do bi ka abaadiner. In taar-an oki, nu diya aman : " Aarid obga. " ¹⁹ Kar wiktin taat nun *Ron gemor astu, nu tiyaw ho nu siyaw ho nu kaawa aman : " Talon ja, maan gemir kaak adiy begirji-anja ! Na taa ho na saa ! Na royco ka gay obe miirir in gee kuuk gina joo-kumo. " Gee kuuk ooya ilim ta Bunji gay, nu ibiniit tak kadar taar sellen. »

Gee ku geegirnay kuuk pook aamine

(Luk 10.13-15)

²⁰ Min naar-ak, Iisa teestu leese do gee ku geegirnay kuuk na gintu gamin dakina kuuk ajbay, asaan nu bal ibinin niginco. Na diyiico aman : ²¹ « Do gaayiko, kun gee ku geeger ka Koraziin ! Do gaayiko, kun gee ku geeger ka Betsayda ! Na lokon ko Bun gintu gamin kuuk ajbay. Ya na ginig gamin-an do geeger ka Tiir in ka Sidon, ta-an nu ibinig niginco min awalle, in duune ka zamimdi ho in kokire ka buti do kayco. ²² Do saan taar-an ko, nu kaawiiko, do yiriy ta Bun yaa dukume seriin do geemir, geegirnay ku Tiir in Sidon tanco ginaado rad aale ar

† Wer ka gase kaawor do Mise 7.6. †† Wer ka gase kaawor do Malasi 3.1. ‡ Kaaw ta Bunji kaawa a Bun yaa naamen ja gem ar nabi Eli, kar kat, Masi yaa ase (Malasi 3.23).

taŋko. ²³ Kuŋ gee ku geeger ka Kapernayuum, ya do taŋko a Buŋ yaako cooniŋko kuwa ka samaaner walla ? Ha'a, illa ŋaako oriŋko ba oole. Ya Buŋ ginig gamin kuuk ajbay-aŋ do geeger ka Sodom †, geeger-ak yaa goye yoo diŋka. ²⁴ Do bi ŋaar-ak ko, nu kaawaako, yiriy taat Buŋ yaa dukume seriine, taabinko yaa gine rad aale pak-git ta gee ku Sodom. »

Gase ka jamiin ta tab

(Luk 10.21-22)

²⁵ Do wiktin taar-at, Iisa ictu kaawo aman : « Baaba, kiŋ di *Rabbin ka samaaner ho ka kidar, nu ozilaaciŋ do bi kaak ki cigilig maanna-ak do gee kuuk iban kaawna ho do gee kuuk gin ilim, kar ki bayincog do ŋuur kuuk gina ziŋkico ŋaada. ²⁶ Ka seener, kiŋ kat raka a taa kuuniye ansi. »

²⁷ Iisa kaawtu pey do geemir aman : « Tanni berduug gamin okiŋco do pisindu. Waan ibingigdo Roŋ kat waa, illa Tati. Waan ibingigdo Tati, illa Roŋo ho ŋuur kuuk Roŋ-ak raka a ŋuu ibiniŋji.

²⁸ « Asondu okiŋko kuŋ kuuk rawe min gorko ta ooma ho naako jammiyiŋko. ²⁹ Icon gor taat nu beriiko ho bilde kaak nu bildiŋko asaan nun dalulle ho gelbiner oola. Paa kat, kuu gase jamiine taat tab. ³⁰ Ka seener, bilde kaak nu bildiŋko, ŋaar radfo ho gor taat naako bere, taar oomno. »

Iisa iŋ yiriy ta sabitdi

(Maark 2.23-28, Luk 5.33-39)

12 Yiriy rakki ta *sabitdi, Iisa dukuma datik morginar. Maajiray gay mey diyaagu ho ŋu teestu yiime gan-duulinna, ŋu eeymiyo. ² Min *Pariziyenna taliigu, ŋu diyiji do Iisa aman : « Talig ja maajiray gina maan kaak *gaanuunte todiite iŋ eele ka geeror ! » ³ Iisa gay telkiico aman : « Ku bal garkiyiŋ ga maan kaak Dawuud iŋ eenji gintu yiriy rakki taat mey diyigu ? ⁴ Ŋa unjitu do *ger ka Buŋdi iŋ eenji ho ŋu teetu mappa kaak ŋu bertu *satkin do Buŋdi. Zer tee ŋaar-ak, ŋu bal gine botol taat ŋu teenji, gaanuunte ber botol illa do gay satkiner di. ⁵ Do gaanuun-ak, ku iban tam kadar ya gay satkiner gina riyco do ger ka Buŋdi iŋ yiriy ta sabitdi oki, ŋu nigaado maanna. ⁶ Kar nun gay kaawaako, maan goy anne kaak tatik pak ger ka Buŋdi ! ⁷ Buŋ kaaw do Kitamney aman : " Nu rakaado satkine, nu raka illa kuu gine selliŋkaw do geemir. " †† Ya ku iban baat ta kaaw-anta, ku diyaado kaaw do eenko maalan di. ⁸ Asaan nun *Roŋ gemor di mee sabitdi. »

Gem kaak pisiŋji mate

(Maark 3.1-6, Luk 6.6-11)

⁹ Min ede-ak, Iisa uctu ho ŋa daktu unja do ger ka salaaner ka Yuudinnar. ¹⁰ Do wer-ak, gin gem rakki pisiŋji mate. Pariziyenna kuuk goy ede-ak rakaaji diye kaaw do Iisa. Do bi ŋaar-ak ko, ŋu indiig aman : « *Gaanuunte ber botol ta coole gemor iŋ yiriy ta sabitdi walla kawwi ? » ¹¹ Iisa gay telkiico aman : « Waa minninko, iŋ yiriy ta sabitdi, ya ŋa gin tamga rakki di ho ŋa gal do beendi, ŋa baayido imiliŋji ? ¹² Hadi, gem gay, ŋaar pakgig tamig serek wal maman ? Paa ko, gaanuun bertu botol gii gine selliŋkaw do gemor iŋ yiriy ta sabitdi. » ¹³ Hiyya, Iisa kaawiji do gem kaak pisiŋji mat-ak aman : « Paaŋig pisiŋjiŋ. » Ek di ŋa paaŋiiga ho pisiŋji cooltu ar giji. ¹⁴ Min ŋaar-ak, Pariziyenna amiltu ho ŋu ŋumtu dee kaawco maman ŋuu deen Iisa. ¹⁵ Iisa ibinit pikirrico, paa ko, ŋa deettu min do wer-aka.

Iisa, gay riyor kaak Buŋ dobtu

Wiktin taat Iisa deeti-ak, gee dakina aadaaga ho ŋa cooliig kuuk radaw okiŋco. ¹⁶ Kar ŋa karmiig tak a ŋuu gaariŋjido. ¹⁷ Ampaa ko, kaaw taat Buŋ kaawtu awalle iŋ biy ka nabi Ezaayi as do werti aman :

¹⁸ « Aŋ ko gay riyor kaak nu dobtu.

Nu elgiga ho galilil okintit goy iŋ ŋaara.

Naaji bere Ruwwiner.

Ŋaar yaa gaare botol taat samaane do darrinay okiŋco.

¹⁹ Ŋa gidaado iŋ gemo. Ŋa koolaado.

Gee doraado gaayay do botilay ku helliner.

²⁰ Ŋa yiimaatdo coor taat kooŋ ko.

Ŋa diyaatdo lampa taat gaay ko mate. ‡

Ŋaa gine paa nam ŋaa tale nosirraw ta selliŋkaw ta Buŋdi.

²¹ Ho gee kuuk min darrinay okiŋco yaa diye gelbinco iŋ ŋaara. » ††

† 'geeger ka Sodom' : Gee ku geeger-ak goy do wiktin ta Ibraayim. Buŋ idiig geegirco asaan goyiŋco jookum aale (Zeneez 19.24-28).

†† Wer ka gase kaawor do Ooze 6.6. ‡ 'coor taat kooŋ ko' iŋ 'lampa ta gaay ko mate' : danil taar-an kaawa a ŋaa kuuniye dalulle iŋ gee kuuk imaanco misa sooda. †† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 42.1-4.

Iisa inġ tatkaw ka aaridnar

(Maark 3.22-30, Luk 11.14-23)

²² Yiriy rakki, gee iyijji gem kaak aarid sokumig biy ho ġa noolo oki. Iisa cooliiga. Gem-ak teestu kaawe ho odinay sa piltu. ²³ Gee okiġco kuuk ġum-ak ajbiyту tak-tak ho ġu kaawtu aman : « Ġaar-aġ ġinaado roġ ka sultan Dawuud walla ? » ²⁴ Kar min Pariziyenna doriit kaaw-at gay, ġu diyту aman : « Gem-aġ atkaag aaridna illa inġ gudurre ta Belzebuul, tatkaw ka aaridnar ! » ²⁵ Iisa gay ibingit pikirrico ho ġa diyico aman : « Ay meennaw taat ġenti taasiġa benannico, taar asa gale. Ho ay geeger kaak ġeenġi kaawco baġdo, ġaar asa totire. Ho ay gee kuuk adiy ka ġerco rakki, ya kaawco baġdo, ġu asa eere. ²⁶ Ya *Seetanne kat atka ġiji seetanne, ġa taasiġa ziy ka meenġi di. Pa-ak gay, maman meennuwiy yaa taaye ? ²⁷ Nu indaako pey, ya inġ gudurre ta Belzebuul kat nu atkiy aaridna, kar maajirinkoġ gay, ġu atkiy aaridna-ak inġ gudurre ta waa ? Maajirin ku maaniikoġ di yaako dukume seriine. ²⁸ Kar ya nu atka aaridna inġ Ruwwin ta Buġdi, ġaar-ak gaara kadar *Meennaw ta Buġdi askoġ ko loko.

²⁹ « Ku iban di, waan ġediraado uġje do ġer ka gem kaak bombo, ġaa soke gamnay, illa ya ġa duunig ja. Kar ya ġa duunig gay, ġaa ġedire sokiġ gamnay bal kaawo. ³⁰ Waan kaak inġ nunno-ak, ġaar adiner. Waan kaak ġum-no gee inġ nunu, ġaar-ak totiraagu totire. ³¹ Do bi ġaar-aġ, nu kaawaako a Buġ yaa saamiye ay zunuubinna ku ġeemir yoo ġuur kuuk biġkico amila gallo inġ ġaara oki. Kar gem kaak niga biy inġ Ruwwin ta Buġdi gay, Buġ saamiyaajido. ³² Ya gem kaak nig biy inġ nun *Roġ ġemor, Buġ yaaji saamiye. Kar gem kaak waraat Ruwwin ta Buġdi gay, ġa saamiyaajido do duniin-anta yoo taat asa neginda. »

Eto inġ roġji

(Luk 6.43-45)

³³ « Cokiyon, ya et kaak samaane, roġji sa yaa ġine samaane. Kar ya et kaak samaanno gay, roġji sa yaa ġine samaanno. Asaan ġi ibiniig et-ak min do roġji. ³⁴ Talon kate, kuġ gee kuuk ar aalin-aġku ! Kuġ aditko pondiko, kar maman kaaw taat yaa amile min biġkico yaa ġine samaane ? Ka seener, kaaw taat goy do adir-at, taar ko amila kara. ³⁵ Gem kaak sellen, amila minninye kaawin kuuk goy do adiy kaak portiko. Kar gem kaak jookum gay, amila minninye kaawin kuuk goy do adiy kaak pondiko. ³⁶ Nu kaawaako, do yiriy ta Buġ yaa dukume seriine, gee yaa ose biġkico do ay kaaw taat ġu kaawtu bal baati. ³⁷ Asaan inġ kaawnaġ-ak ko, Buġ yaaġ dukume seriine ho ġaa ibine kadar biġ gala wala gallo. »

Inde ka gamin kuuk ajbay

(Maark 8.11-12, Luk 11.29-32)

³⁸ Min ġaar-ak, Pariziyenna daariġ inġ aġindaw ku gaanuundi kaawijji do Iisa aman : « Gem kol *Rabbine, ni raka kii ġine do uġni maan kaak ajbay kaak gaara kadar Buġ kat tabiriġciġ. » ³⁹ Iisa gay telkiico aman : « Gee ku diġka-aġ ġuur jookumo ho ġu newsiji kop do Buġdi. Ġu raka a naaco gaare maan kaak ajbay. Kar gay, illa ġuu tale maan ka ajbay kaak nabi Yuunus † gaartu-ak di. ⁴⁰ Yuunus gay, awalle, ġumba sidġa, yiriy aando ġa goy do atti nam mena subba. Ampaa ko, nun Roġ ġemor oki yaa ġine mena subba do maginer. ⁴¹ Min gee ku Niniib cokiyit kaaw ta nabi Yuunus-ak, ġu ibiniġ nigijco. Sando, anne-aġ gay, ġin gem kaak pakġig Yuunus ! Do saan taar-at ko, yiriy taat Buġ yaa dukume seriine, gee ku Niniib-ak yaa uce do uġco ka gee ku diġka ho ġuoco diye kaawo. ⁴² Sultiġca taat asa min watiine †† oki yaaco diye kaawo, asaan ta as min kiġin kuuk serek aale a taa cokiyiġ sultan Selemaan kaak iban kaawna. Sando, anne-aġ gay, ġin gem kaak pakġig sultan Selemaan serek ! »

Yeepe ka aariddi

(Luk 11.24-26)

⁴³ Iisa kaawtu pey aman : « Ya aarid amil min do ġemor, ġa baayiy do kalaaner ho ġa bariyiy wer kaak ġaa goye. Kar ya ġa bal ġaseġ gay, ⁴⁴ ġa osiig adiy aman : " Nun naa yeepe do ġerir kaak awalle nu amiltu minninye. " Ek di ġa yeepiyu. Ġa ġasiig ġer-ak goy maala. Ġu sooyiig sakaaġ ho siy samaane. ⁴⁵ Paa ko, aarid-ak baayiy bariye eenġi peesira kuuk jookum pakġiga. Ġu asiy sawa, ġu uġjiy do ġer-aka ho ġu goyiyu. Hiyya, gem-ak, raġuway gaayiy dakin pak ta awalle. Ansii ko, taaco kuuniye do gee ku diġka kuuk jookum-aġku. »

† 'Yuunus' : Yuunus, ġaar nabiiġce kaak Buġ ġaamtu do gee ku Niniib a ġuu ġipte goyijco. Wer ka ġase kaawor do maktumne ta Yuunus. †† 'sultiġca taat asa min watiine' : Sultiġca-at, ta min Seeba. Ta as taliġ Selemaan wiktin ta ġa goyiy sultan ka Israyeel (1 Ruwa 10.1-10).

Ataŋ Iisa iŋ siŋtay

(Maark 3.31-35, Luk 8.19-21)

⁴⁶ Wiktin taat Iisa kaawa misa do gee kuuk num dakin-ak, yaaco iŋ siŋtay gay pey kara. Nju bariya botol taat nuuji kaawe. ⁴⁷ [Gem rakki asiji kaaw do Iisa aman : « Gem kol tacco, yaako iŋ siŋtay goy kara, nu indaciŋ. »] ⁴⁸ Iisa gay telkiiji aman : « Yaani kat waa ho siŋtar gay kuŋ waa ? » ⁴⁹ Kar ŋa gaariŋ maajirnay ho ŋa kaawtu aman : « Talon, aŋ ko yaani ho siŋtar. ⁵⁰ Ka seener, ay gem kaak gina taat Tanni ka kuwa rakiyo, ŋaar di siŋdu, boor ho yaani. »

Danil ta gay luwor

(Maark 4.1-9, Luk 8.4-8)

13 Yiriy taar-at di, Iisa amiltu min do ger-aka ho ŋa birtu bi ka barrer. Do wer-ak, ŋa goytu, ŋa garkiyyi gee. ² Gee dakina numiiji nam ŋa coktu ka markaba, kar ŋa goytu. Geen gay goy do gongumom. ³ ŋa gaarco kaawin dakina iŋ dele ka danjal. ŋa kaawiico aman : « Cokiyon ! Gin gem rakki baa luwo do morgoy. ⁴ Wiktin taat ŋa luwi-ak, † busumji daariŋ sollitu do botildi ho diid teeyiŋ okiŋco. ⁵ Busumji daariŋ sollitu do wer kaak gin karŋiyo ho kiday perew di. Kodok di busam-ak amiltu asaan kidco sood di. ⁶ Wiktin taat pat korsitu, ta aayiŋ kuuk amil-aku asaan nu bal paaye caari. ⁷ Daariŋ gay sollitu do wer kaak gin pompal kuuk gin jamay. Nju maadiy sawa nam pompal-ak gootiigu. ⁸ Kar daariŋ gay sollitu do kid kaak samaane, nu amiltu nam nu neetu. Ganduulin daariŋ wee ron miya, ‡ daariŋ orok bijigiŋ ho daariŋ gay orok subba ! » ⁹ Iisa gaaytu pey aman : « Ya ku gin denŋina, laaŋ denŋinko samaane, kuu cokiye ! »

Inde ka baat ta danjal

(Maark 4.10-12, Luk 8.9-10)

¹⁰ Min ŋaar-ak, maajirnay baawiji moota do Iisa ho nu indiŋ aman : « Maa di, ki deliico danja ? » ¹¹ ŋaar gay telkiico aman : « Buŋ gaarkon loko gamin kuuk cigile kuuk kaawa do bi ka Meennuwiŋ. Yampa, do gee ku pey gay, ŋa todcogu. ¹² Gem kaak gine, Buŋ yaaji gaaye dakina min kuwa. Kar ŋaar kaak bal ginen gay, ka sood kaak ŋa gintu oki, Buŋ yaaji imiliŋji. ¹³ Do bi ŋaar-ak ko, nu deliico danja, asaan ya nu tala sa, ar nu tallo ho ya nu cokiya sa, ar nu cokaydo ho kayco icdo maanna. ¹⁴ Ampaa ko, taat nabi Ezaayi kaawtu awalle astu do werti aman :

“ Kuu cokiye paa, kar ku ibinaado baati.

Kuu tale paa, kar ku talaado maanna.

¹⁵ Asaan kayco ku geemir-aŋ bombo,

denŋinco amil lawa,

odinco, nu timingu,

pa nuu tale iŋ odinco,

pa nuu dore iŋ denŋinco,

pa nuu diye do gelbinco.

Nju pooc jipte goyiŋco iŋ nunu,

paa kat nu baltu gedire cooliŋco. ” †

¹⁶ Kuŋ gay, galal loko asaan odinko talaw ho denŋinko doraw ! ¹⁷ Taat nu kaawiiko-an, ka seener, nabiinna daki-na iŋ gee kuuk awalle kuuk goyiŋco sellen do unji ka Buŋdi rak tale maan kaak ku taliyo, kar nu bal taliŋji. Nju raka doriŋ maan kaak ku doriyo, kar nu bal doriŋji. »

Baat ta danil ta gem ka luwaw

(Maark 4.13-20, Luk 8.11-15)

¹⁸ « Cokiyon, naako gaare baat ta danil ta gem ka luwaw. ¹⁹ Gee kuuk dorit kaaw taat nu gaariico do bi ka *Meennaw ta Buŋdi ho nu ibanno baati, nuur-ak ar botol taat busam solliiti. *Seetanne gay asi imiliit kaaw-at min do aditco. ²⁰ Daariŋ gay ar kid kaak gin karŋiyo kaak busam solliiji. Gee nuur-ak cokiyaat kaaw ta Buŋdi ho kodok di nu ooyiit iŋ galal. ²¹ Kar kaaw-at gay, nu rasgitdo taa paaye caari, nu obiit do menuwir di. Ya taabin ase wal gee waraagu do bi ka imaanco, ek di nu rasiita. ²² Kar daariŋ gay ar kid kaak gin pompal kuuk busam solli-co. Nuur-ak dorit kaaw ta Buŋdi, kar nu pakira dakina do gamin ku duniiner ho malle oki daaŋiigu. Ampaa ko,

† Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk nu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek. †† 'Wiktin taat ŋa luwi-ak' : Luw taar-at, nu dawiiŋ dawe ar ginte liyiŋ buur. ‡ 'ron miya' : Do darre ta Israyeel, ya ganduulic rakki ka geme wee ron orok subba, ŋa samaan ko. Ya ronji miya, ŋaar-ak, ŋa samaan paka. †† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 6.9-10.

kaaw-at wadirgiydo, ta uciy maala. ²³ Gee daariñ gay ar kid kaak samaane. Njuur-ak cokiyiit kaaw ta Buñdi ho gas baati samaane nam kaaw-at wadirtu. Gee njuur-ak ar ganduulin kuuk wiyaw. Daariñ wee roñ miya, daariñ orok bijigi ho daariñ gay orok subba. »

Dañil ta busam kuuk samaanno

²⁴ Min njaar-ak, Iisa deliico danjil ta pey aman : « Cokiyon, naako gaare Meennaw ta Buñdi taar ar maa. Taar ar gem kaak luw busam kuuk samaane do morgoy. ²⁵ Inj aando, wiktin taat gee weyaw, adiney astu, ña luwtu busam kuuk samaanno do morgo-aka, kar ña deettu. ²⁶ Wiktin taat busam kuuk samaane maadtu ho ñu imiltu ganduulinna, kuuk samaanno-ak oki imiltu kuñco. ²⁷ Hiyya, gay riyoy dakiiji kaaw do mee morgor aman : " Gem kol Tacco, ki luw busam kuuk samaane do morgon, kar kuuk samaanno-an gay min momo ? " ²⁸ Njaar gay telkiico aman : " Nja adin kat iyduugu. " Gay riyoy indiig pey aman : " Ki raka nii rotinco walla ? " ²⁹ Njaar gay telkiico aman : " Ha'a, rasongu. Ya ku rotaagu, *game oki yaa rote. " ³⁰ Rason ñuu maade sawa di nam wiktin ta sedindi yaa nece. Do wiktin taar-at kat, naaco kaawe do gay sedindi a ñuu dobe ja ñuur kuuk samaanno, ñuu duuniñco kaa kaa ho ñuuco diye ako. Kar kat, ñuu sokiñ *game ñuu leen do urder. »

Dañil ta busum kaak ñu koliy mutaard

(Maark 4.30-32, Luk 13.18-19)

³¹ Iisa deliico pey danjil rakki aman : « Meennaw ta Buñdi taar ar busum ka mutaard kaak gem luwtu do morgoy. ³² Min roñ okiñco, njaar di kapak tak-tak. Kar ya ña amile ho ña maade, ña deetiy tatik pak gamin okiñco kuuk amila do jineendi nam ña giniy ar et kaak diid sa saayiy geriyco do leeginay. »

Dañil ta geles

(Luk 13.20-21)

³³ Iisa deliico danjil ta pey aman : « Meennaw ta Buñdi taar ar *gele taat sood di daatik liyiy do kurgal kuuk dakina, ta ediigu, ho ñu uciy gusus. »

Maa di Iisa kaawiy inj dele ka danjal

(Maark 4.33-34)

³⁴ Iisa kaawig kaawin-an okiñco inj dele ka danjal ho ña kaawiicog illa inj dele ka danjal di. ³⁵ Ansii ko, ta kuu-nytu inj kaaw taat nabiiñce kaawtu awalle aman :

« Naa pile bir inj dele ka danjal.

Naa imile baaco ta gamin kuuk goy cigile min kilgiye ka duniiner. » †

Baat ta danjil ta busam kuuk samaanno

³⁶ Hiyya, Iisa rasiig gee ho ña birtu geero. Maajirñay dakiig gasa ho ñu indiig aman : « Baan ja, gaarni baat ta danjil ta busam kuuk samaanno do morgor-an ka ? » ³⁷ Iisa telkiico aman : « Njaar kaak luw busam kuuk samaan-ak, ña nun *Roñ gemor. ³⁸ Morgo-ak, taar ko duniine. Busam kuuk samaane, ñuur gee kuuk do Meennaw ta Buñdi. Kar busam kuuk samaanno-ak gay, ñuur gee kuuk ic kaaw ta Seetanner. ³⁹ Adin kaak luw busam kuuk samaanno-ak, ñaar ko Seetanne ††. Sede, ñaar ko gaase ka duniiner ho gay sedindi gay, ñuur *dubal ku Buñdi. ⁴⁰ Uudin taat gay sedindi rotiy ganñ kaak samaanno ho ñu oriig do aki, ampaa ko, dubal ku Buñdi asiy gine do gaase ka duniiner. ⁴¹ Nun Roñ gemor yaa tabire dubildu, ñuu atkiñ min do Meennuwir gee okiñco kuuk jooku-mo inj ñuur kuuk isiniig eenco a ñuu rasin imaanco. ⁴² Kar ñuu oriñco do ak ta matdo. Do wer-ak, gee yaa ale ho ñuu eeyme saanço. ⁴³ Kar ñuur kuuk goy sellen do unji ka Buñdi gay, ñuu irne ar pato do Meennaw ta Tacco Buñ. Ya ku gin dengina, laan denginko samaane, kuu cokiye ! »

Dañil ta malle ka cigile

⁴⁴ « *Meennaw ta Buñdi taar ar malle kaak cigil do morgor. Gem rakki gaasiiga ho ña cigiliig pey do wer-ak di. Gem-ak adiy giniiji gal aale nam ña baayiy gidiyiñ gamnay okiñco ho ña asiy gidiyiñ morgo-aka. »

Dañil ta duur ta kaalne

⁴⁵ « Meennaw ta Buñdi taar ar pey taajiriñce kaak bariya duur kuuk samaan aale. ⁴⁶ Ya ña gas taat kaalin aale, ñaa gidiyiñ gamnay okiñco ho ña asiy gidiyin duur-ata. »

† Wer ka gase kaawor do Soom 78.2. †† 'Seetanne' : Nja gin siñ ku pey a 'Diyaabul'.

Danil ta ribini

⁴⁷ « Meennaw ta Buṅdi taar ar pey ribin ta yaarko taat gee cabiy ay biyaw ku boosir do barrer. ⁴⁸ Ya ta miine, gay cabindi daaṅiit do bi ka amiydi. Kar ṅu goyiy keḍer, ṅu dobiig boos kuuk samaane samaane ṅu leeyiig do gombirkor ho kuuk samaanno gay, ṅu oriigu. ⁴⁹ Ansii ko, do gaase ka duniiner, dubal ku Buṅdi asiy eeriṅ gee kuuk selleṅ min kuuk jookumo. ⁵⁰ Njuur kuuk jookum-ak gay, ṅu oriṅco do ak ta matdo. Do wer-ak ko, gee daki-na yaa ale ho ṅuu eeyme saanço. »

Gamin kuuk marbinto iṅ kuuk taay ko

⁵¹ Iisa indiig maajirnay aman : « Has diṅ ku iban baaco ta kaawin-aṅ okiṅco walla ? » Njuur gay aman : « Hii, ni iban. » ⁵² Njaar gay yeepiico pey aman : « Di ya pa-ak, ay gem kaak iban *gaanuun ka Buṅdi ho ṅu garkiyig do bi ka *Meennaw ta Buṅdi, ṅa ar mee gerdi kaak soka min malley gamin kuuk marbinto iṅ kuuk taay ko. »

Iisa do geeger ka Nazareet

(Maark 6.1-6, Luk 4.16-30)

⁵³ Min Iisa gaastu iṅ dele ka danḷay-at, ṅa deettu min do wer-aka. ⁵⁴ Na birtu do geeger ka Nazareet do wer kaak ṅa maadtu. Na teestu garkiyee gee do gerco ka salaaner. Gee kuuk cokiyaaga-ak, okiṅco ajbiyitu tak-tak. Nju kaawtu benannico aman : « Ilimji-an, ṅa gasit min momo ? Gudurre taat ṅa giniy gamin kuuk ajbay-aṅ, ṅa gasit min momo ? ⁵⁵ Ni iban kadar ṅa roṅ ka gay gerkide atiydi. Yaaco-at wal siṅti Mariyam doo ? Siṅtay wal ṅu kuṅ Zaak, Yuusup, Simon iṅ Zuud doo ? ⁵⁶ Siṅtay kuuk daad sa goy iṅ ginte. Kar gamnay-aṅ gay, ṅa gasig min momo ? » ⁵⁷ Hiyya, pikirrico-at todiico ṅu baltu aamine do Iisa. Kar Iisa diyiico aman : « Ay wero, nabiiṅce, ṅu karmiyaag di. Illa do wer kaak ṅu weeyiiga ho do adiy ka gerco di, ṅu karmiyigigdo. » ⁵⁸ Do bi ka imaanco taat sood-at ko, Iisa baltu gine gamin dakina kuuk ajbay do wer-aka.

Muutuy ta Yaaya-Batist

(Maark 6.14-29, Luk 9.7-9)

14 Do wiktin taar-at, sultan *Herood †, guberner ka Galile, dortu gee kaawa bi ka Iisa. ² Kar ṅa kaawiico do gay riyoy aman : « Gem-aṅ njaar Yaaya-Batist ! Njaar nooy min do muuti. Paa ko, ṅa gintu gudurre taat ṅa giniy gamin kuuk ajbay. »

³ Do wiktin taat Yaaya goyiy misa iṅ odinay, Herood gay obit Herodiyaad, daacyi ta siṅji Pilip. Do bi njaar-ak ko, Yaaya kaawiji do Herood aman : « *Gaanuun baljiṅ bere botol taat kii obin Herodiyaad. » Min Herood dortu pa-ak, ṅa bertu izinne ṅu obiig Yaaya, ṅu duuniig iṅ jinzirre ho ṅu unjiig danjaayne. ⁵ Na raka deenji, kar gay ṅa gina kolaw do *Yuudinnar asaan gee okiṅco talaag ar ṅa nabiiṅce.

⁶ Ba aaro, yiriy rakki, ṅu iidiya alguw ta Herood. Do wer-ak, romti ta Herodiyaad unjitu waare do unco ka geemir. Min Herood taliita-ak, ta ajbiyga ⁷ nam ṅa togiltu a ṅaati bere ay maan kaak ta inditu di. ⁸ Yaaco gay ṅaamit a taa indiṅ Herood aman : « Nu raka kiidu beriṅ kaay ka Yaaya-Batist annen di do gartar ! » ⁹ Do wer-ak, sultan Herood adiy nigtu. Kar min ṅa togil do unco ka geemir gay, ṅa bertu izinne a ṅuuti beriṅ maan kaak ta inditu. ¹⁰ Paa ko, ṅa ṅaamtu gemo do danjaayner, ṅuu dukumiṅ kaay ka Yaaya-Batist. ¹¹ Min ṅu dukumga, ṅa iyiiṅ do gartar ho ṅa beriitig do gemso-ata. Taar gay iciiga ho ta iyiiṅ do yaaco. ¹² Min njaar-ak, maajirnay ku Yaaya asiig ic momtey ho ṅu tiisiiga. Kar ṅu baawtu miniṅ Iisa do maan kaak kuuniye.

Bere ka teendi do gee alip beey

(Maark 6.30-44, Luk 9.1017, Yaaya 6.1-14)

¹³ Min kabarre-at galiiji do Iisa, ṅa ṅeptu markaba ho ṅa deettu serek min gee. Kar min gee kuuk dakin-ak dortu a ṅa amile, ṅu amiltu min do helliniico iṅ asiṅco, ṅuu jarbiy do bi ka barrer ho ṅu aadiiga. ¹⁴ Min Iisa paaytu min ka markaba, ṅa gasiig gee kuuk dakin-aku. Do wer-ak, ṅa taltu aminduwco ho ṅa teestu cooliṅ ṅuur kuuk radaw.

¹⁵ Wiktin taat pat gale, maajirnay siṅjiiji moota ho ṅu kaawiji aman : « Gem kol tacco, pat-an deete ho wer sa serek. Kaawco do gee-aṅku a ṅuu totire do hellinniidi, ṅu baayiy gidiye tee. » ¹⁶ Iisa gay telkiico aman : « Ha'a, kuuniyaado ta ṅuu deete, kuṅ maaniikon di beronco tee ! » ¹⁷ Kar ṅuur gay telkiiji aman : « Ni gin mappa beeyi iṅ boos seer di ! » ¹⁸ Njaar gay kaawiico aman : « Iyondug anne. » ¹⁹ Min pa-ak, ṅa diyiico do geemir a ṅuu goye ka gaṅ ka balan. Min ṅu goye, ṅa sokiig mappa kaak beeyi iṅ boos kuuk seer-aku, ṅa jaaltu kaay ka samaaner

† 'sultan Herood' : Njaar ko ṅu koliy oki 'Herood Antipaas'.

ho na deltu barkin do Bunđi. Kar na pirsiiig mappa ho na beriicog do maajirnar a nuu deediŋ do gee-aku. ²⁰ Okinco nu teetu, nu aaytu. Kar tee kaak dak-ak gay, nu numiiga nam na miin girdin orok in seera. ²¹ Miday kuuk goy ede-ak yaa nece ar alip beey pa, daadi in koogin gay, nu bal osinco.

Jiwi kuuk ka amiydi

(Maark 6.45-52, Yaaya 6.15-21)

²² Min naar-ak, kodok di, Iisa diyiico do maajirnay a nuu nepe ka markabar nuuji ogire ar barrer. Naar gay daktu a naa naaminco ja gee-aku. ²³ Min na naamiigu, na coktu ka dambar a naa inde Bun. Wiktin taat pat gale oki, na goy keeji di ka dambar. ²⁴ Markab gay ot ko datik barrer. Us teestu abire dakina ho amay kuuk uca gulbaŋ-gulbaŋ-ak sa taŋkilaaga. Us naamiiga nam markabco sinjaado. ²⁵ In datik kawtira, Iisa jaawa ka amiydi, na ica botol ta maajirnay. ²⁶ Wiktin taat maajirna-ak taliig Iisa jaawa ka amiydi-ak, kolaw unjiico. Nu kaawtu aman : « Hey yaman kelmo ! » ho in koluwco, nu teestu koole. ²⁷ Kar kodok di Iisa diyiico aman : « Oboŋ aditko. Na nunun di, dakon ginenna kolaw ! » ²⁸ Piyer ictu kaawo ho na kaawiji aman : « Gem kol *Rabbine, ya ka seener na kinke-ak, beror botol naa jaawe ka amiydi naaŋ gase. » ²⁹ Iisa telkiji aman : « Di naar-ak, asu ! » Ek di Piyer paaytu min ka markabar, na aaniyiig Iisa ho na teestu jaawe ka amiydi. ³⁰ Min Piyer aawiig us abira rad-ak, kolaw unjiigi ho na teestu nooriye do amiydi. Na kooltu rada aman : « Rabbine jorkinu ! » ³¹ Kodok di, Iisa naamiiji pise, na obiiga ho na diyiigi aman : « Imaanji goy misa sooda ! Maa di adiŋ gintu seera ? » ³² Min pa-ak, seerco, nu coktu ka markabar ho us sa peytu min abirinji. ³³ Kar maajirna kuuk goy ka markabar dersitu do unji ka Iisa ho nu diytu aman : « Way, kinke-aŋ Roŋ ka Bunđi ka seener ! »

Coole ka geemir do kid ka Zenezareet

(Maark 6.53-56)

³⁴ Min Iisa in maajirnay aaliig barre-ak, nu ottu do kid ka Zenezareet. ³⁵ Min gee taliigu, nu ibiniig Iisa ho nu totiriit kabarrey do kid okinji. Ampaa ko, nu iyiiig geenco okinco kuuk radaw. ³⁶ Nu marmiliji a naa rasiŋco nuu diire kin bit ka kesuuney-at di. Paa ko, okinco kuuk diirta-at cooltu.

Iisa in aadanna ku aginiydi

(Maark 7.1-13)

15 Ba aaro, daarin min *Pariziyenna in agindaw ku gaanuundi uctu min Zeruzaleem ho nu baawiji do Iisa. Nu indiig aman : ² « Maa di maajirnaŋ karmiygigdo aadanna ku aginiydi ? Ya nu raka tee, maa di nu acgiydo pisiŋco ar kaak aginiyte diyiite ? » ³ Iisa gay telkiico aman : « Kar kuŋ gay, maa di ku aadiy aadanna ku aginiyko ku maaniikon di ho ku karmiygigdo ka Bunđi-aka ? ⁴ Bun gay diy aman : « Ber horoomin do yaako in takko. » Pey na kaaw aman : « Waan kaak niga biy in tacco wala in yaaco, taŋji-at illa muutu. » ⁵ Kar kuŋ gay garkiya gee a nuu kaawe do aginiyco aman : « Maan kaak zer naako bere ka gaayor, taar-at *satkin taat waaliya Bun. » ⁶ Ho ku kaawa kadar naar kaak kaawa ampa-ak, necig ko na gediraado pey naaco bere horoomine in gaayoyata. Paa ko, ku pociit kaaw ta Bunđi ho ku makiit in ta aginiyko ku maaniiko. ⁷ Talon gee kuuk kaawa in birkico di ho ta aditco gay keetiti-aŋku ! Kaaw taat Bun diytu do bi kanjo, taar ka seener. Na kaaw awalle in bi ka nabi Ezaayi aman :

⁸ « Gee nuur-aŋ beraadu horoomin in birkico di, kar aditco gay serek min nunu.

⁹ Abaadin taat nu abdiyin-an, taar uca maalan di, asaan garaan taat nu garkiyiy gee sa, geen di imilit min do kayco. » † »

Maan kaak nigaag gemo do unji ka Bunđi

(Maark 7.14-23)

¹⁰ Min naar-ak, Iisa koliig gee okinco ho na diyiico aman : « Laaŋ denjinko samaane kuu ibinin baat ta kaawanta : ¹¹ maan kaak gem tiyo, naar nigigdo do unji ka Bunđi. Kaak nigaaga-ak, illa kaaw taat amila min do biy. » ¹² Kar maajirnay baawiji moota ho nu indiig aman : « Ki iban kadar kaawnaŋ-aŋ nigig aditco ku Pariziyennar walla ? » ¹³ Iisa gay telkiico aman : « Ay et kaak Tanni ka kuwa bal taatinji, nu asa rotinji. ¹⁴ Rason oola Pariziyenna-aŋku ! Nuur noolna kuuk daaŋa noolna ! Ya nool kat daaŋa giji noolo, seerco, nuu solle do beendi. » ¹⁵ Piyer ictu kaawo aman : « Gaarniŋ ja baat ta danlaŋ-anta. » ¹⁶ Iisa newsiico loco aman : « Kuŋ oki kayko dibir ga ? ¹⁷ Ku ibanno ga maan kaak gem tiy-ak unja do adiy ho ba aar gem-ak baay dooye ? ¹⁸ Kar kaaw taat amila min do bi ka gemor, taar min do gelbiney ho taar ko taat niga gemo do unji ka Bunđi. ¹⁹ Asaan min do gelbiney-ak

† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 29.13.

ko amiliy pikirre taat samaanno ta ḡaamiig ḡo dee ka geemir, ḡo kokine ka miday wal daad kara, ḡo baaye kaak muḡjam, ḡo kokinaw, diye ka kaawor kaak bal botol ho ḡa nigiy biy iḡ gee. ²⁰ Gamin ḡuur-aḡ ko kuuk niga gemo ḡo unḡi ka Buḡḡi ! Kar gay, tee kaak bal ace ka pisindi ar ka aadinco, ḡaar nigḡo gemo ḡo unḡi ka Buḡḡi. »

Ase ka daatik taat Yuudiḡcado

(Maark 7.24-30)

²¹ Min Iisa gaasiit kaawoy, ḡa uctu min ḡo wer-aka ho ḡa deettu ḡo kid ka Tiir iḡ ka Sidon. ²² Tala kar daatik rakki taat Yuudiḡcado baawiiḡi ḡo Iisa. Caarti min gee ku Kana kuuk ḡo kid-aka. Ta astu marmile ḡo Iisa aman : « Gem kol *Rabbiney, *Roḡ ka Dawuud, tal aminduwir ! Romor, aarid obta ho ḡa taabiyaat ko taabiye ! » ²³ Kar Iisa gay da pillo biy. Maajirḡay baawiiḡi moota ho ḡu kaawiiḡi aman : « Kaawti ḡo daatko-an a taa deete, yampa ta aadiite iḡ koolinti kon di-aḡ gay maman ! » ²⁴ ḡaar gay telkitu aman : « Nun, ḡu ḡaamintu ḡo gee kuuk ar tamḡi kuuk rawte ḡo kid ka Israyeel. »

²⁵ Kar daatko-at astu dersa ḡo unḡi ho ta diytu aman : « Gem kol Rabbiney, baḡḡu jorkinu ! » ²⁶ Iisa gay telkiitit aman : « Kuuniyaado ḡuu icinḡi tee ka kooginar ho ḡuu oriḡ ḡo kaḡir. » ²⁷ Daatko-at kaawiiḡi aman : « Gem kol Rabbiney, kaawoḡ-an ka seener. Kar kaḡ sa, ḡuur tiya meerin kuuk gaama min ḡo pise ka gemco di. » ²⁸ Kar Iisa telkiitit aman : « Way ! Kaḡke-an imaanke-an dakina ! Taa kuuniye ar taat ka rakiyo. » Hiyya, ḡo wiktin-at di, rom-ti cooltu.

Coole ka gee dakina

²⁹ Min ḡaar-ak, Iisa birtu ḡo bi ka barre ka Galile. ḡa coktu ka kooti ho ḡa goytu. ³⁰ Gee dakina baawiiḡi, ḡu iyiiḡi gee kuuk radaw : mersina, noolna, gee kuuk ziḡkico galcodo, duḡguyuuyna, iḡ kuuk gin raduwnay ku pey. Okinco, ḡu iyiiḡi ḡo unḡi ka Iisa ho ḡa cooliigu. ³¹ Min gee-ak taliḡ duḡguyuuyn doraw, kuuk ziḡkico galcodo coolaw, mersin jaawa tal-tal ho noolin talaw-ak, ḡu ajbiytu tak-tak. ḡo wer-ak, ḡu teestu ozilin Buḡ ka Israyeel.

Bere ka teendi ḡo gee alip pood

(Maark 8.1-10)

³² Min pa-ak, Iisa koliḡ maajirḡay ho ḡa diyiico aman : « Gee-aḡ, nu tala aminduwo, asaan mena subba ḡu goy iḡ nun di ho ḡu ginno maan ka teendi. Nu rakaado ḡaamiḡ aditco aaye, yampa, gudurrico yaa arme botildi. » ³³ Maajirḡay indiḡ aman : « Kalaan ta-aḡka, kar gi aaniye momo, gii gase tee kaak yaa necin gee kuuk dakin ta aḡku ? » ³⁴ ḡaar gay indiḡ aman : « Ku gin mappa minaw ? » ḡuur gay telkiḡi aman : « Ni gin mappa peesira iḡ tenilna minaw-minaw pa. » ³⁵ Kar Iisa kaawiico ḡo gee-ak a ḡuu goye keder. ³⁶ Hiyya, ḡa sokiḡ mappa kaak peesir-aka iḡ tenilna-aku. ḡa deliḡi barkin ḡo Buḡḡi, ḡa pirsiiḡu ho ḡa beriicog ḡo maajirḡay. ḡuur gay deediḡ ḡo gee-aku. ³⁷ Okinco, ḡu teetu, ḡu aaytu. Maajirna sokiḡ tee kaak ḡake nam ḡa miin girdin peesira. ³⁸ Miday kuuk tee gay, ḡuur alip pood. Daadi iḡ koogin gay, ḡu bal osinco. ³⁹ Min ḡu tee, Iisa ḡaamiḡ kat gee-aku. Kar ḡa ḡeptu markaba ho ḡa birtu ḡo kid ka Magadaan.

Inde ka maan ka ajbay

(Maark 8.11-13, Luk 12.54-56)

16 Min ḡaar-ak, *Pariziyenna iḡ *Sadusiyenna sinḡiḡi moota ḡo Iisa. ḡu rakiḡi dibe. ḡu indiḡ a ḡaaco gaare maan kaak ajbay kaak asa min ḡo Buḡḡi. ² Kar ḡaar gay telkiico aman : « Ya pat gala zil-zil-zil, ku kaawgiy a wer yaa gine gala asaan pat ta guddinir ginig samaan dindiko. ³ Iḡ wer dugus-dugus sabaan cokaw, ku kaawgiy a yiriyta-aḡ amay yaa ase asaan buḡ derde. Ku iban gaare baaco ta gamin kuuk ka samaaner, kar gamin ku gaarindi kuuk kuuniya diḡka gay, ku ibanno baaco. ⁴ Gee ku diḡka-aḡ, ḡuur jookumo ho ḡu newsiji kop ḡo Buḡḡi. ḡu raka a naaco gaare maan kaak ajbay. Kar gay, illa ḡuu tale maan ka ajbay kaak nabi Yuunus gaartu-ak di. » Kar ḡa rasiḡu ho ḡa deettu.

Gel ta Pariziyennar iḡ ta Sadusiyennar

(Maark 8.14-21)

⁵ Wiktin taat maajirna aaltu aar barrer, ḡu rawte ice mappa. ⁶ Kar Iisa kaawiico aman : « Yaman pakiroḡ ! Goy-oḡ godom min *gel ta *Pariziyennar iḡ ta *Sadusiyennar. » ⁷ Min pa-ak, maajirna kaawiy benannico aman : « ḡa kaawiite ampa-aḡ asaan gi bal ice mappa kar di walla ? » ⁸ Iisa ibinit pikirrico ho ḡa indiḡ aman : « Talon gee kuuk imaanco sood-aḡku ! Maa di, ku kaawiy benanniko a gi bal ice mappa ? ⁹ Yoo diḡ oki kayko dibir di misa walla ? Ku rawtig ko mappa kaak beey ku deedtu ḡo gee kuuk alip beey-aku ho iḡ girdin minaw kuuk ku soktu-aku ? ¹⁰ Ku rawtig ko pey mappa ka peesira ku deedtu ḡo gee kuuk alip pood ho iḡ girdin minaw ku soktu-aku ? ¹¹ Kar maa di, ku ibingiyḡo kadar nu kaawgikonno ḡo bi ka mappa wiktin taat nu kaawiico a kuu goye godom

min do gel ta Pariziyennar in ta Sadusiyennar ! » ¹² Min maajirnay dortu pa-ak, nu ibintu kadar na bal kaawe a nuu goye godom min gel ta nu giniy mappa, illa nuu goye godom min garaan ta Pariziyennar in ta Sadusiyennar.

Iisa, naar Masi kaak Buɗ dobtu

(Maark 8.27-30, Luk 9.18-21)

¹³ Min pa-ak, Iisa baawtu do kid ka Sezare ka Pilip. Na indiig maajirnay aman : « Do bi ka nun *Roŋ gemor-aŋ, gee kaawa a nu waa ? » ¹⁴ Nuur gay telkiiji aman : « Daariŋ kaawa a ki Yaaya-Batist, daariŋ a ki *Eli ho daariŋ gay a ki Zeremi wal nabiinŋe ka pey min awalle. » ¹⁵ Iisa gay indiigu aman : « Kar kuŋ gay kaawa a nu waa ? » ¹⁶ Simon kaak nu koliy oki Piyer telkiiji aman : « Kiŋke *Masi kaak Buɗ dobtu, Roŋ ka Buɗdi, Buɗ kaak goy mento. » ¹⁷ Iisa telkiiji aman : « Galjiŋ Simon, ronji ka Yaaya. Na Tanni ka kuwa kat gaarjin seen-anta, yampa na gemno. ¹⁸ Nun gay kaawaajiŋ aman : « Kiŋ Piyer † ho do dambi-aŋ ko, naa piŋiŋ *Eglizdu ho muut sa gediraajido do Egliz-aka. ¹⁹ Naan beriŋ kerilna ku *Meennaw ta Buɗdi. Maan kaak kii pociŋ keŋer, kuwaŋ sa nuu pociŋji, ho maan kaak kii ooyiŋ keŋer, kuwaŋ sa nuu ooyiŋji. » ²⁰ Hiyya, Iisa karmiig maajirnay a nuu kaawenno tak-tak do waanna a naar ko Masi kaak Buɗ dobtu.

Kaaw ta Iisa do bi ka muutuy in nooyiŋji

(Maark 8.31-9.1, Luk 9.22-27)

²¹ Min yiriy taar-at di, Iisa teestu kaawe waraŋ do maajirnay aman : « Nun baa Zeruzaleem. Aginay, agindaw ku gay satkiner in agindaw ku gaanuundi, nuun taabiin dakina. Nuu asiin deendu ho yiriy ta subbiŋkar gay, naa nooye. » ²² Min pa-ak, Piyer imiliig serpiya ho na leesiji aman : « *Rabbine, Buɗ yaan gooye ! Maan sa asaa-jinno tak-tak ! » ²³ Kar Iisa kolsiig Piyer ho na kaawiji aman : « Baa annere, Seetan-aŋka ! Ki todaadu botol. Pikir-reŋ taar arro ta Buɗdi, taar ar ta geemir di. »

²⁴ Kar Iisa kaawiico do maajirnay aman : « Ya waan kaak rakaan aadindu, naa pooce pey bariye galal ta meenji, naa iciŋ etoy ka taabiner ho naan aadindu. ²⁵ Asaan waan kaak raka jile goyiŋji ka meenji, naa rawtiŋji. Kar waan kaak rawtaag goyiŋji do bi kanto gay, naa gase goye kaak tab. ²⁶ Yampa, ya gem kaak obit duniin okintit do pisiŋji ho na rawtig goyiŋji, naar-ak galilti gay maa ? Naa bere maa naa gidiye goye ka gaasdo ? ²⁷ Ka seener gay, nun Roŋ gemor naa ase in *darjin ta Tanni ho in dubilji. Do wer naar-ak, naa kappiye do ay gemo do riy taat na gintu. ²⁸ Ka seener nu kaawaako, min gee kuuk goy anne-aŋ, daariŋco mataado di, nuun talin nun Roŋ gemor asa ar Sultan. »

Newse ka zi ka Iisa

(Maark 9.2-13, Luk 9.28-36)

17 Gin mena bijigiy, Iisa koliig Piyer, Zaak in sinji Yaaya ho na iyiig keeco kuwa ka damba ta bolok. ² Tala kar Iisa, ziy newse. Wijeeneŋ irna pit-pit ar pato ho kesuuney newis portik kar ar ŋirŋe. ³ Ta bite-aŋ di, nabiinna seer bayintu. Nabiinna-ak, nuur Muusa in *Eli kat kaawa in Iisa. ⁴ Hiyya Piyer kaawiji do Iisa aman : « Gem koltacco, gala ni goyiy anne-aŋka. Ya ki rakaw niiko siye tarram subba, rakki locin, rakki do Muusa ho rakki gay do Eli. » ⁵ Min Piyer kaawa misan di, uce irnaŋ gootiigu ho min do uc-at amila gaaya taat kaawa aman : « Naar-aŋ Roŋdu, nu elgig dakina ho adir miin in galal do bi kaŋji. Cokiyon kaawoy ! » ⁶ Min maajirna doriit kaaw-at, kolaw obiigu nam nu zubik keŋer. ⁷ Iisa sinjiico moota, na kedkidiigu ho na kaawiico aman : « Ucoŋ, dakon gineno kolaw ! » ⁸ Nu jaaltu kayco, kar nu bal tale pey waanna, illa Iisa keeji di. ⁹ Wiktin taat nu paayiy min ka damban, Iisa karmiig maajirnay aman : « Yaman, dakon kaawenno do waanna do maan kaak ku taltu-aŋka nam nun *Roŋ gemor naa nooyeŋ ja min do muuti. »

¹⁰ Kar maajirnay indiig aman : « Maa di agindaw ku gaanuundi kaawiy a *Eli yaa aseŋ ja ? » ¹¹ Iisa gay telkiico aman : « Hii, Eli yaa ase, naa leeŋ gamin-aŋ do botilco. ¹² Kar gay, nu kaawaako, Eli naar as ko, kar gee gay bal ibiniŋji. Nu taabiŋgi ar taat nu raktu. Ansii ko, nun Roŋ gemor oki, nu asiin taabiŋindu. » ¹³ Paa kat, maajirna ibintu kadar na kaawaaco do bi ka Yaaya-Batist.

Coole ka mic kaak gin punpun

(Maark 9.14-29, Luk 9.37-43a)

¹⁴ Wiktin taat Iisa in maajirnay yeepco do gee kuuk dakin-ak, gem rakki sinjiigi moota ho na dersitu do unji. ¹⁵ Kar na kaawiji aman : « Gem kol *Rabbineŋ, tal amindaw ta roŋdu. Na gin punpun. Ya punpunji ucji aale, na galgiy do aki wal do amiydi. ¹⁶ Nu icyog do maajirnaŋ, kar nu bal gedire cooliŋji. » ¹⁷ Iisa kaawtu aman : « Kuŋ gee ku diŋka-aŋ, ku geenno ho imaanko sa sooda. Dakdu mena mina naa goye in kuŋko ho naako sosiŋko pey

† 'Piyer' : In kaaw ta Grek, Piyer-ak a 'dambi'.

? Iyiig ronjij-an anne. » ¹⁸ Min nu iyjiiga, na leesiji do aarid kaak iyiji punpun-aka. Hiyya, na amiltu. Ek di mic-ak cooltu. ¹⁹ Min naar-ak, maajirna amiltu keeco ho nu indiig Iisa aman : « Gem kol tacco, maa di ni baltu gedire atkiŋ aarid-anŋa ? » ²⁰ Naar gay telkiico aman : « Ku baltu gedire-ak asaan imaankon di sooda. Nu kaawaako ka seener, ya ku gin imaan kapak ar busum ka mutaard, nec kuuti kaawe do damba-an aman : " Janŋu annere. " Ek di taa janŋe, maan begiraakonno. ²¹ [Kar gay, aarid naar-an, kuu gedire imiliŋji-ak, illa in inde ka Buŋdi ho in ice ka sayamner ja.] † »

Deele ka kaaw ta Iisa do bi ka muutuy

(Maark 9.30-32, Luk 9.43b-45)

²² Yiriy rakki, maajirna numtu okiŋco do kid ka Galile. Iisa kaawiico aman : « Nun Ronŋ gemor, nu asaan berindu do pise ka midir. ²³ Nuun deendu ho yiriy ta subbiŋkar gay, naa nooye. » Min nu doriit kaaw-at, nu goytu aminda tak-tak.

Miiri ka ger ka Buŋdi

²⁴ Wiktin taat Iisa in maajirnay ottu do geeger ka Kapernayuum, gay obe miirir ka *ger ka Buŋdi baawiji do Piyer ho nu indiig aman : « Tatkuwko kappaydo miiri ka ger ka Buŋdi walla ? » ²⁵ Piyer gay telkiiji aman : « Na kappay. » Kar wiktin taat Piyer †† unjji geero, Iisa ictu kaaw awalle ho na indiig aman : « Simon, kiŋ gay pakira maa do kaaw-anta ? Sultinnay kuuk do duniiner ica miiri ho patanti min do waa ? Min do geeŋco ku geero wala min do gee ku kara ? » ²⁶ Piyer telkiiji aman : « Min do gee ku kara. » Iisa gay kaawiji aman : « Di ya pa-ak, koo-gin ku sultinniidi maan isgiŋdo. ²⁷ Di in taar-an oki, gi rakaado nige aditco ku gay obe miirir-anŋu. Do saan taar-an ko, kii icinŋ jambaatjin, ki baa do barrer, kii cabe boosi. Boos kaak kii ice awalle-ak di, pilig biy kii gase tamma rakki. Icgga, naar necten ko kiite kappiye miirte seerte. »

Inde kaak a waa tatik paka

(Maark 9.33-37, Luk 9.46-48)

18 Do wiktin taar-at, maajirna sinjiiji moota do Iisa ho nu indiig aman : « Do *Meennaw ta Buŋdi, waa tatik paka ? » ² Iisa koltu mico, na iyiiŋ do datikco ³ ho na kaawtu aman : « Ka seener nu kaawaako, ya ku bal jipte goyiŋko ho ku bal gine ziŋkiko naada ar koogina, ku unjaado tak-tak do Meennaw ta Buŋdi. ⁴ Gem kaak gina ziy kapak ar mic-anŋa, naar-ak di kaak tatik paka do Meennaw ta Buŋdi. ⁵ Gem kaak obig samaane mic ar naar-anŋa do bi kanto, ar na obintu nun meendu. »

Unje ka do zunuubinnar

(Maark 9.42-48, Luk 17.1-2)

⁶ Iisa kaawtu pey aman : « Gem kaak unja rakki min eenji kuuk imaanco sooda do zunuubinnar, guna nuuji duune tolo do gaayay ho nuu accinŋ do barrer. ⁷ Way duniine ! Gamin dakina goy do duniiner kuuk iya gee do zunuubinnar ! Ka seener gay, gamin nuur-ak yaa goyen di doo. Kar naar kaak iya eenji do zunuubinnar gay, taabin yaa gale do kaay ! ⁸ Ya pisiŋjin wal asiŋjin kat iyaaciŋ do zunuubinnar, dukumga ho acig kara. Gunjin kii unje do goye ka gaasdo in pise rakki wal merso, min kii unje in pisiŋjin wal in asiŋjin seer do ak taat matdo. ⁹ Ya odoŋ di iyaaciŋ do zunuubinnar, dimta. Guna kii unje in odoŋ rakki di do goye ka gaasdo, min kii unje in odinan seerco do aki. »

Danil ta tamga ta rawte

(Luk 15.3-7)

¹⁰ « Yaman, min koogin-an, dakon aanenno rakki minninco. Asaan nu kaawaako, *dubal ku Buŋdi kuuk gooyaag koogin-an goy doo do unji ka Tanni ka kuwa. ¹¹ [Kar nun *Ronŋ gemor as jile nuur kuuk rawte.] ‡

¹² « Ku pakira maa ? Ya gem kat gin tamgi miya ho rakki minninco rawte, naa gine maman ? Naa rasiŋ kuuk dakina ka dambar in gemo, kar na baayiy bariyin ta rawte-ata wal maman ? ¹³ Ka seener nu kaawaako, ya na gasta, naa aaciye. Ho aaciynji-ak yaa pake aaciye ka nuur kuuk dakin bal rawte. ¹⁴ Ansii ko, Takko kaak goy ka samaaner rakiydo yoo rakki min koogin-an yaa rawte. »

† Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk nu siirtu min awalle in kaaw ta Grek. †† 'Piyer' : Nu kolaag oki Simon.
‡ Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk nu siirtu min awalle in kaaw ta Grek.

Nige ka sinjor

¹⁵ Iisa kaawtu pey aman : « Ya sinjiñ kat nigjiñ, baa gasig keejin di ho gaarjiig maan kaak ña nigiiji. Ya ña cokiyañcin, ñaar-ak ki amir in sinjiñ. ¹⁶ Kar ya ña pooce gay, kol gem rakki wala gee seera. Paa kat, kaaw yaa mate in saadonna seer wala subba ar kaak Kitamne kaawiyo. ¹⁷ Ya ña pook cokiyañ saadonna-aku, kaawco do gee ku *Eglizdi. Kar ya ña pook cokiyañ gee ku Eglizdi-ak gay, talig ar ña gem kaak ibanno Buñ wal gay obe miirir.

¹⁸ « Ka seener nu kaawaako, maan kaak ku pociñ keder, kuwan sa, ñuu pociñji, ho maan kaak ku ooyig keder, kuwan sa, ñuu ooyinji.

¹⁹ « Nu kaawaako pey, ya seer minninko dee kaawco keder a ñuu inde maanna min do Tanni ka kuwa, maanna-ak, ñaaco berinji. ²⁰ Ka seener gay, ay wer kaak gee seer wal subba ñum in siñ kunto, nun gay datikco. »

Danjil ta gay riyor kaak pook saamiye

²¹ Hiyya, Piyer sinjiiji moota do Iisa ho ña indiig aman : « Gem kol *Rabbiney, ya sinju kat nigdu, naaji saamiye dees minaw ? Dees peesira walla ? » ²² Iisa gay telkiiji aman : « Ha'a, dees peesirro. Illa orok peesira kat peesira ! ²³ Naako gaare *Meennaw ta Buñdi taar ar maa. Taar ar Sultan kaak raka ose gurus in gay riyoy. ²⁴ Min ña tees ose, ñu iyiji gay riyor rakki kaak yaaji kappiye tammin ñoñoño. ²⁵ Kar gay riyor-ak gay bal gedire kappiye daanay. Hiyya Sultan-ak bertu izinne a ñuu gidiyinco ar berrina : ñaara, daacy, kooginay in gamnay okinco. Ña kaawtu pa-ak a ñaaji kappiyin daanay-ata. ²⁶ Min pa-ak, gem-ak dersitu do unji ho ña marmiliji aman : " Gem kol tacco, ic subirraw di, naan kappiyinti okintiti ! " ²⁷ Hiyya, tatkuwi-ak taltu aminduwi, ña saamiyijit daanay ho ña rasiig ña deettu. ²⁸ Do deetinji, ña ñaamtu in rakki min eenji kuuk ñu giniy riy sawa. Gem-ak, ña aadaag daan sood pa. Ña gabgubiiga ho ña kaawiji aman : " Yalla kappiyorduut daanar ! " ²⁹ Giji-ak dersitu do unji ho ña marmiliji aman : " Gem kol royay, ic subirraw di, naan kappiyinti ! " ³⁰ Kar ka boodaaga-ak gay pooce. Ña sakkiiyiiga ho ñu obiig danjaayne, illa ya ña kappiyit ja daanay. ³¹ Min gay riyor taliig maan kaak asji do royco-ak, aditco nigtu tak-tak ho ñu dakiiji os okintiti do tatkuwco. ³² Min ñu osiiji, tatkuwco kaawiico a ñuuji iyin gay riyor-aka. Kar min ñu iyiiiga, ña leesiji aman : " Talon gay riyor kaak gelbiney samaanno-anja ! Nun kat saamiyjin daanan okintiti asaan ki marmildu. ³³ Nun tal aminduwin. Zer kin sa yaa tale amindaw ta sinjiñ doo ? " ³⁴ Hiyya, tatkaw-ak dapinju aale ho ña ñaamiig gem-ak a ñuu asirin do riyor nam ña kappiyin daanay okintiti. »

³⁵ Kar Iisa kaawtu aman : « Ampaa ko, Tanni kaak goy ka samaaner yaako gine, ya rakki minninko saamaydo do sinji in gelbin rakki. »

Garaan do bi ka totiriikar

(Maark 10.1-12)

19 Min Iisa gaastu in garaaney, ña uctu min kid ka Galile ho ña baawtu do kid ka Zuude, aar barre ka Zurdan. ² Gee dakina aadiiga ho ña coolig geenco kuuk radaw.

³ Kar *Pariziyenna daarin baawiji moota, ñu rakiy gaase baay. Paa ko, ñu indiig aman : « *Gaanunte bera botol taat gem yaa totirin daacy do ay maan kaak ta nigtu walla ? » ⁴ Iisa gay telkiico aman : « Kitamne kaaw aman : " Do teesindi, Buñ kilgiyiig mitko in daatko. " † » Kar ña kaawtu pey aman : « Do bi ñaar-ak ko, mitko yaa rasiñ tacco in yaaco, ña baayiy ñume in daacy, ho seerco, ñuu gine ar gem rakki di do unji ka Buñdi. Ku garkiyit doo-at kaaw-anta ? ⁶ Ampa-ak, ñu seerro pey, ñu ñum ko ar gem rakki di. Maan kaak Buñ duunga-ak, gem ipiraagdo ! » ⁷ Pariziyenna indiig aman : « Hadi, maa di Muusa gay bertu botol do gemor taat ña bere mak-tumne ta totiriikar do daacy ? » ⁸ Iisa gay telkiico aman : « Muusa berko botol taat kuu totirin daditko asaan kayko bombo. Yampa, do teesindi-ak taar paado. ⁹ Nu kaawaako, ya gem totirit daacy ho ñu bal obin in gemo, kar ña obtu ta pey, taar-at daacydo ar ña kokina karan di. »

¹⁰ Kar maajirnay kaawiji aman : « Ya ampa-ak, guna mitik yaa goye bal daatko. » ¹¹ Iisa gay telkiico aman : « Gee okinco gediraado icin kaaw-anta, illa ñuur kuuk Buñ berco ja. ¹² Ka seener, gee daarin, min ñu weeyiig di, botol ta obindi, Buñ todcota. Daarin gay, ñu ticgu ‡. Kar daarin gay, maaniico kat ic niyine a ñu obaado daad do bi ka *Meennaw ta Buñdi. Ñaar kaak nec icin bilde ñaar-anja, ña icga ! »

Iisa in koogin kuuk ñaada

(Maark 10.13-16, Luk 18.15-17)

¹³ Min ñaar-ak, gee iyiji koogin do Iisa a ñaaco lee pise ho ñaaco inde barkin min do Buñdi. Kar maajirnay gay leesiico do gee-aku. ¹⁴ Kar Iisa diyiico aman : « Rason koogin-an yaadu ase. Dakonco todenno, asaan Meennaw ta Buñdi, taar do gee kuuk ar koogin-anju. » ¹⁵ Hiyya, ña leeyiico pisinji, kar ña deettu min do wer-aka.

† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 19.15. †† Wer ka gase kaawor do Zeneez 1.27. ‡ 'ticgu' : Werin daarin, ñu kaawa a 'kircigu'.

Iisa in gay gamnar

(Maark 10.17-31, Luk 18.18-30)

¹⁶ Min naar-ak, gem rakki baawijji do Iisa ho na indiig aman : « Gem kol tacco, naa gine maa kaak sellen naa gase goye ka gaasdo ? » ¹⁷ Iisa gay telkijji aman : « Maa di ki indiin do bi ka maan kaak sellen ? Illa maan rakki di kaak sellen. Ya ki raka goye ka gaasdo, karmiyig *gaanuun ka Bunđi. » ¹⁸ Gem-ak indiig aman : « Gaanuun ka moo ? » Iisa gay telkijji aman : « Dakon deenno gee, kun miday, dakon kokinenno daad kara ho kun daad oki, dakon kokinenno miday kara, okinjo, dakon kokinenno gamna ho dakon diyenno kaaw do gemor maalan di. ¹⁹ Beron horoomine do aginiyko ho elguwon eenko ar zinjo ku maaniiko. » ²⁰ Dubil-ak kaawijji aman : « Gaanuun-an okinji nu karmiyga. Di kar naa gine maman pey ? » ²¹ Iisa kaawijji aman : « Ya ki raka gine zinjo *cawar, baa gidiyig gamnanjo okinjo kuuk ki gintu ho berig gurusji do pokirnar, kar kii gase malle kuwa ka samaaner. Min ki gin ko ampa-ak, asu ho aadnu. » ²² Min dubil-ak doriit kaaw-at, na yiimiit wijeene yasaan na gay gamnar. ²³ Iisa kaawiico do maajirnay aman : « Ka seener nu kaawaako, unje ka do Meennaw ta Bunđi, naar rada do gay gamnar ! ²⁴ Nu diyaako pey a lokumo gediraado taa bire min do bee ka ripirrer. Kar do gay gamnar gay, unje do Meennaw ta Bunđi yaaji gine pey rad paka. » ²⁵ Min maajirnay doriig kaaw-at, nu ajbiyutu tak-tak ho nu kaawtu aman : « Di ampa-an gay, waa yaa gase jile ? » ²⁶ Kar Iisa gay taliig yalaan ho na diyiiico aman : « Maan kaak patiya kayco ku geemir, do Bunđi gay, na melenjo di. » ²⁷ Hiyya, Piyer ictu kaawo, na diyiiico aman : « Cokay, ni rasig gamin okinjo, ni aadinjo. Nin gay yaa gase maa ? » ²⁸ Iisa diyiiico aman : « Ka seener nu kaawaako, ya kid newis marbinto, nun *Ron gemor yaa goye ka seesdu ka *darjiner. Kar kun kuuk orok in seer aadintu gay, kuu goye do seesna ku sultan, kuu dukume seriine do tamba ta orok in seer ta gee ku Israyeel. ²⁹ Ya gem kaak rasig geriy, sinjay, aginiyji, kooginay wala morginay do saan tanto, naa gase dakin pak miya. Ho naa gase pey goye ka gaasdo. ³⁰ Gee dakina kuuk ogir dinjo yaa dake aaro ho dakina kuuk aaro yaa ogire. »

Danjil ta mee jineendi in gay riyoy

20 Iisa kaawtu pey aman : « Cokiyon, naako gaare *Meennaw ta Bunđi taar ar maa. Gin mee jineendi rakki kaak amil bariye gay riyoy in kawtir wer dugus-dugus a nu baa gine riy do jineenji. ² Na gastu gee, nu detu kaawco a naaco kappiye ar kaak nu kappiyig eel ta riyoy, kar na naamiig do jineenji. ³ Na amiltu pey in pat parrika ta kawtira ho na gastu gay riyoy ku pey do wer ka berel ka helliner. Nu goy maalan di. ⁴ Na kaawiico aman : « Kunjo oki, baan ginonjo riy do jineendu ho naako kappiye maan kaak yaako kuuniye. » ⁵ Hiyya, nu baawtu. Kar mee jineendi-ak amiltu pey in yiriyo ho na naamiig pey do jineenji nuur kuuk goy maala-aku. In pat subba oki, na gintu pa. ⁶ Ba aaro, na amiltu pey in pat beey ta maako. Na gastu pey gee goy maalan di do wer ka berel-aka. Na indiig aman : « Maa di ku eeliy do wer-anjo di bal riyo ? » ⁷ Nuur gay telkijji aman : « Di gem dakin-ti kollo do riyoy-ak gay ! » Na diyiiico aman : « Di naar-ak, kunjo oki baan ginonjo riy do jineendu. » ⁸ « Min pat gale, mee jineendi kaawijji do gay kappiye gurusdi aman : « Kolig gay riyoy ho ay gem di, kappiyoy ar kaak nu kappiyig eel ta riyoy. Tees ja in nuur kuuk as ba aaro, kar kii gaase in kuuk as awalle. » ⁹ Hiyya, nuur kuuk tees riy in pat beey ta maako-ak astu, ho ay gem di, na kappiyoy ar eel ta riyoy. ¹⁰ Na kappiyoy do ay gemo nam na ottu do nuur kuuk as awalle. Nuur gay pakira a wal naaco kappiye dakin paka. Kar nuur oki, na kappiyoy ar ta eenjo di. ¹¹ Min na kappiyoy, aditco nigtu in mee jineendi ¹² ho nu kaawijji aman : « Nuur-anjo kat as ba aaro ho nu gin riy pat rakki di. Nin-anjo taabiy in riyo, ni icit pat do kayni nam ni eeltu. Kar kat ki kappiyoyinti sawa di ! » ¹³ Kar mee jineendi-ak telkijji do minnino rakki aman : « Gem kol royay, nun tiyaacinno. Gi kaaw ja a naanjo kappiye tamma rakki do eeljo wal maman ? ¹⁴ Icij gurusjinjo ho deettu ! Ya nu raka kappiye do naar kaak as ba aaro ar kaak nu kappiyoyinjo locinjo, taar-anjo isginno. ¹⁵ Nu gin botol taat naa gine maan kaak nu rakiy in gurusdu wal nu ginno ? Wala ki giniit hasuudinaw-anjo asaan nu sellenjo ? » ¹⁶ Kar Iisa kaawtu pey aman : « Paa ko, gee kuuk aaro yaa ogire ho kuuk ogire yaa dake aaro. »

Kaaw ta subbinjo ta Iisa do bi ka muutuy in nooyinjo

(Maark 10.32-34, Luk 18.31-34)

¹⁷ Min naar-ak, Iisa coontu Zeruzaleem. Wiktin taat nu baayoy, na kolig maajirnay kuuk orok in seer keeco di ho na kaawiico aman : ¹⁸ « Cokiyon, dinjo gi baa Zeruzaleem. Anner ko, nun *Ron gemor, nuun berin do pise ku agindaw ku gay satkiner ho in agindaw ku gaanuundi, nuu dee kaawco a nuun deendu. ¹⁹ Kar nuun berin pey do gee kuuk Yuudinnado, nuudu samtiye, nuun kociinjo in kordinjo ho nuun doodinjo ka etor. Kar yiriyo ta subbinjo gay, naa nooye. »

† Wer ka gase kaawor do Ekzood 20.12-16, Deteronoom 5.16-20, Lebitik 19.18.

Inde ka ataŋ Zaak in Yaaya

(Maark 10.35-45)

²⁰ Min ŋaar-ak, daaciy ta Zebede sinjiji moota do Iisa in kooginti kuuk seer-aku. Kar ta dersitu do unji asaan ta raka indiŋ maanna. ²¹ Iisa gay indiit aman : « Ka raka maa ? » Taar gay aman : « Baaŋor ja, wiktin taat ki asiy te-en *Meennuwiŋ, nu raka a kooginar kuuk seer-aŋ, rakki yaa goye do meedaŋ ho rakki gay do ŋugilaŋ. » ²² Iisa telkiico aman : « Kuŋ bal ibine baay ta maan kaak ku indiy-aka. Kuu gedire seen *kordindi ta taabiner taat naa see-anta walla ? » Njuur gay aman : « Hii, nii gedire. » ²³ Iisa telkiico aman : « Ka seener, kuu ase see min do kordindir ta taabiner-ata. Kar do goye kaak do meedar wala do ŋugilal gay, nun ginno botol ta naa beriŋji. Werin ŋuur-ak, Tanni kat siyiig do ŋuur kuuk ŋa dobtu. »

²⁴ Min maajirna kuuk orok doriit kaawco-at, ŋu dapiŋiico do siŋta kuuk seer-aku. ²⁵ Hiyya, Iisa koliig okiŋco ho ŋa kaawiico aman : « Ku iban kadar meennay ku duniiner hokumiyaag geeŋco in guwaane ho aginduwco goyaaco do kayco. ²⁶ Kar lokoŋ gay, ta ginaado pa. Minninko ya gem kaak raka gine tatkaw, illa ŋaa gineŋ ja ar gay riyko, ²⁷ ho ya minninko rakki raka ogire, illa ŋaa gineŋ ja ar berriko. ²⁸ Ansii ko, nun Roŋ gemor, nu bal ase a gee yaadu gine riy. Nun as a naa gine riy do geemir, naa bere zir do ŋuur kuuk goy do zunuubinnar a gee dakina yaa gase jile. »

Coole ka noolin seera

(Maark 10.46-52, Luk 18.35-43)

²⁹ Iisa in maajirnay amiltu min geeger ka Zeriiko, ŋu baayiy Zeruzaleem ho gee dakina aadiiga. ³⁰ Do wer-ak, gin noolin seer kuuk goy do bit ka botildi. Nju dortu a Iisa bira min ede ho ŋu teestu koole rada aman : « Gem kol *Rabbinni, *Roŋ ka Dawuud, tal aminduwni ! » ³¹ Gee kuuk dakin-ak gay awŋiico aman : « Ha', bugumoŋ ! » Kar ŋuur gay jaalaat pey gaayco aman : « Gem kol Rabbinni, Roŋ ka Dawuud, tal aminduwni ! » ³² Iisa peytu, ŋa koliigu ho ŋa indiig aman : « Ku raka naako gine maa ? » ³³ Njuur gay telkiiji aman : « Gem kol Rabbinni, pilniig odinni ! » ³⁴ Iisa taliit aminduwco ho ŋa diiriig odinco. Ek di odinco piltu ho ŋu teestu aadiŋji.

Unje ka Iisa Zeruzaleem ar Sultan

(Maark 11.1-11, Luk 19.28-40, Yaaya 12.12-19)

21 Wiktin taat Iisa in maajirnay baawtu moota in Zeruzaleem, ŋu ottu do koot ka Olibiyennar, moota in hellin rakki taat ŋu koliy Betpaze. Do wer-ak, Iisa tabirtu maajirnay seera ² ho ŋa diyiico aman : « Baaŋ do hellin ta goy unŋa antare. Ya ku ote, kuu gase durkila duune in roŋti. Ipironta ho iyonduuta in roŋti. ³ Ya waan indaako a maa di ku ipiriit durkil-anta, telkoŋji aman : " Ŋa *Rabbin kat rakaata. " Ek di ŋaako rasiŋko kuudu iyinti. »

⁴ Ta kuuniyту ampa-aŋ a kaaw taat nabiiŋce kaawtu awalle astu do werti aman :

⁵ « Kaawoŋco do gee kuuk do geeger ka *Siyon aman :

Taloŋ, sultinko asaako,

Ŋa dalulle ho ŋa ŋep durkila,

ka seener, ŋa ŋep roŋ ka durkilal. » †

⁶ Maajirna-ak baawtu ho ŋu gintu ar kaak Iisa kaawiico. ⁷ Nju iyijit durkila in roŋti, ŋu siddiyiig in kesuunco ho Iisa ŋeptu kuwa. ⁸ Gee dakina deeriit kesuunco do botildi. Daariŋ gay, yiimtu tapar ku atiydi ho ŋu leeyiig do botildi. †⁹ Gee kuuk jaawa do unji ho kuuk aadaaga kooliy aman :

« Hozanna, *Roŋ ka Dawuud !

Barkin do ŋaar kaak asa in siŋ ku Rabbine !

Hozanna, ozilinterŋ Bunŋe

kaak goy kuwa ka samaaner ! » ‡

¹⁰ Wiktin taat Iisa unji Zeruzaleem, gee ku geegirdi okiŋco gina yik-yik. Nju indiy ziŋkico aman : « Ŋaar-aŋ gay maa gemira ? » ¹¹ Gee kuuk dakin-ak telkitu aman : « Ŋa Iisa, nabiiŋce kaak min geeger ka Nazareet, kid ka Galile. »

† Wer ka gase kaawor do Zakariya 9.9. †† Do aadinco, ya ŋu raka karmiye gemo, ŋu deeriit kesuunco ho in tapar ku atiydi do botol taat gem-ak aadiyo. ‡ Wer ka gase kaawor do Soom 118.25-26.

Iisa do ger ka Buṅdi

(Maark 11.15-19, Luk 19.45-48, Yaaya 2.13-22)

¹² Min pa-ak, Iisa unjitu do *ger ka Buṅdi ho ṅa teestu atkiṅ okiṅco kuuk suugiya atta-aku. ṅa akiliicog taabulnico ku gee kuuk maka gurus ho iṅ seesna ku gee kuuk suugiya ammaamna. ¹³ ṅa kaawiico aman : « Kitamne kaaw aman : " Gerir, ṅaar ger ka salaaner. " † Kar kuṅ gay ginig ger ka kokiniydi. »

¹⁴ Wiktin taat Iisa goy misa do ger ka Buṅdi-ak, noolna iṅ mersina asiiji ho ṅa cooliigu. ¹⁵ Agindaw ku gay satkiner iṅ ku gaanuundi dapiṅtu min ṅu taliig gamin kuuk ajbay Iisa giniyo, iṅ koogin kuuk koola do ger ka Buṅdi aman : « Hozanna, barkin do *Roṅ ka Dawuud ! » ¹⁶ Ampaa ko, ṅu kaawiiji do Iisa aman : « Ki cokiyiit kaawco-ata ? » Iisa telkiico aman : « Hii, nu cokiyta. Ho do Kitamner ṅu kaaw aman :

" Buṅni, ki giniy nam koogin ku ṅaada oki, oziliika yaa amile min do biṅkico.

Ho ṅuur kuuk siya misa buw sa yaaṅ ozile. " ††

Kaaw-an, ku bal garkiyin yiriy rakki walla ? » ¹⁷ Min pa-ak, Iisa uctu ho ṅa rasiigu. ṅa deettu min do geeger ka Zeruzaleem ho ṅa daktu wal Betani.

Iisa iṅ et ka waado

(Maark 11.12-14, 20-24)

¹⁸ Min wer waltu, Iisa yeeptu do geeger ka Zeruzaleem ho mey gay diyaaga. ¹⁹ ṅa taltu et kaak ṅu kolaag *pi-giye do bit ka botildi ho ṅa baawtu do baay. ṅa kociltu, kar ṅa bal gase yoo roṅo, illa tapar di. ṅa kaawiiji do et-ak aman : « Kiṅke-aṅ wiyaado pey yoo roṅo ! » Min ṅa kaawtu pa-ak, ta bite-aṅ di et-ak aaytu yarap. ²⁰ Min maa-jirnay taliig et aaye-ak, ṅu ajbiyitu tak-tak. Kar ṅu indiiṅ Iisa aman : « Maman et-aṅ aaytu kodok ampa ? » ²¹ Iisa gay telkiico aman : « Ka seener nu kaawaako, ya ku gin imaan ho aditko seerro-ak, kuu gedire giniṅ maan kaak nu gintu do et-aṅka ho kaak pak ṅaar-aṅka oki. Kuu gedire kaawe do damba-an aman : " Ucu, baa gal do barrer ! " Ek di Buṅ yaa jaṅkinti. ²² Ay maan kaak ku indiy iṅ imaan min do Buṅdi, ṅaako beriṅji. »

Izinne ta Iisa asa min momo ?

(Maark 11.27-33, Luk 20.1-8)

²³ Min ṅaar-ak, Iisa unjitu do ger ka Buṅdi ho ṅa teestu garkiye gee. Kar agindaw ku gay satkiner iṅ *aginay ku Yuudinnar baawiiji ho ṅu indiiṅ aman : « Waa beriṅ botol taat ki giniig gamin-aṅku ? Izinne-an, ki gasit min momo ? » ²⁴ Iisa gay telkiico aman : « Nun oki yaako indiiṅko maanna iṅ kaaw rakki di. Ya ku telkidu, naako gaariṅ waan kaak beraadu botol taat nu giniig gamin-aṅku. ²⁵ Waa ṅaamig Yaaya-Batist a ṅaa *batiziye gee ? ṅa Buṅ wala ṅu geen di ? » Kar agindaw-ak teestu meelee benannico aman : « Kar giiji telkeṅ kat a maa ? Ya gi telkiji a ṅa Buṅ kat ṅaamga, ṅaate indinte pey aman : " Maa di ku poociit kaawoy ? " ²⁶ Kar ya gi telkiji aman : " ṅu ge-eṅ kat ṅaamga, " ṅaar-ak, paa gee kuuk dakin-aṅ yaate uce, asaan okiṅco pakira a Yaaya, ṅaar nabiiṅce. » ²⁷ Hiyya, ṅu telkiiji do Iisa aman : « Ni ibanno waan kaak ṅaamga. » Kar Iisa gay kaawiico aman : « Di ṅaar-ak, nun oki gaaraakonno waan kaak berdu botol taat nu giniig gamin-aṅku. »

Danil ta koogin seera

²⁸ Min pa-ak, Iisa kaawiico aman : « Pakiroṅ do danil taat naako dele-anta : Gin gem rakki, kooginay seera. ṅa kaawiiji do roṅji kaak aawo aman : " Yiriyta-aṅ, ki baa gine riy do jineendi. " ²⁹ Kar roṅji-ak gay telkiiji aman : " Ha'a, nu baado. " Kar ba aar gay, ṅa moyiit kaawoy-ata ho ṅa baawtu. ³⁰ Kar tacco kaawiiji pey do aaroy a ṅa baa gine riy do jineendi. ṅaar gay telkiiji aman : " Hii baaba, naa baawe ! " Kar ṅa daktu. » ³¹ Kar Iisa indiiṅ agindaw ku gay satkiner iṅ *aginay ku Yuudinnar-ak aman : « Kaawondu ja, min koogin kuuk seer-aṅ, ka moo ginit riy taat tacco gaariico-ata ? » ṅuur gay telkiiji aman : « ṅaar kaak aawo-aka. » Hiyya, Iisa kaawiico aman : « Ka seener nu kaawaako, gay obe miirir iṅ azbinna yaako ogire do *Meennaw ta Buṅdi. ³² Ka seener gay, Yaaya-Batist asko gaar botol taat samaane ho kuṅ gay bal icin kaawoy. Kar azbinna iṅ gay obe miirir gay icta. Ku taliig iṅ odinko maan kaak ṅa gintu, kar iṅ taar-an oki, ku bal nedimin pikirriko ho ku bal icin kaawoy. »

Danil ta gay gooye jineendi kuuk jookumo

(Maark 12.1-12, Luk 20.9-19)

³³ Iisa kaawtu pey aman : « Cokiyon, naako dele danil ta pey. Gin mee jineendi rakki. ṅa taattu atay kuuk ṅu koliy *biṅ do jineen-aka ho ṅa ṅaamiig iṅ kelel ‡. ṅa siytu dukitka taat ṅuu miyiṅ roṅ ku atiydi-aku. Kar ṅa pintu ger bolok a ṅuu coke kuwa ṅuu gooyiṅji. Hiyya, ṅa rasig jineen-ak do gee daariṅ a ṅuu gooyiṅji ho ṅa deettu

† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 56.7. †† Wer ka gase kaawor do Soom 8.3.

marti. ³⁴ Do wiktin taat ron-ak nee, ɲa ɲaamtu gay riyoy do gee kuuk gooyaag jineen-ak a ɲuujɪ berin haginey. ³⁵ Kar gay gooyindi-ak obiig gay riyor-aku. Ka rakki ɲu koociiga, ka seerɲkar ɲu deeyiiga, kar ka subbiɲkar gay ɲu dawig iɲ dambay, nam ɲaar oki mattu. ³⁶ Kar mee jineendi-ak ɲaamtu gay riyor ku pey, dakin pak kuuk awal-le. Kar ɲuur oki, gay gooyindi-ak giniig ar kaak ɲu giniig eeɲco ku awalle. ³⁷ Ba aaro, mee jineendi ɲaamiicog ronji. ɲa kaawiy do adiy aman : " Ronɲu-aɲ, ɲuu karmiyɲji. " ³⁸ Kar min gay gooyindi-ak taliig ronji baaco-ak, ɲu kaawtu benannico aman : " Talon, aɲkar ko kaak ya tacco mate, jineen yaaji dake. Ason, daantenga, kar jineen yaate dake lote ! " ³⁹ Hiyya, do wer-ak, ɲu obiiga, ɲu imiliig kara min do jineendi ho ɲu deeyiiga. »

⁴⁰ Min pa-ak, Iisa indiig gee kuuk cokiyaaga-ak aman : « Ya mee jineendi kat as gay, ɲaa giniɲco maman ? »

⁴¹ ɲuur gay telkiiji aman : « ɲuur gee kuuk gelbinco samaanno-aku, ɲaa taabiyɲ ko taabiye nam ɲaa deeɲco. Kar ɲaa berɲ jineen-ak do gee ku pey kuuk yaaji berin haginey ya wiktin ta okidɲji nece. »

⁴² Iisa gay kaawiico aman : « Do Kitamner, ɲu kaaw aman :

" ɲa dambi kaak gay pinindi accitu,
 ɲaar ko gin dambi kaak tab ka gerdi.
 Aɲ ko maan kaak Rabbin Buɲ gintu,
 Ho ɲa ajbiyinte tak-tak. " †

Kaaw-an, ku bal garkiyin yiriy rakki walla ? »

⁴³ Iisa kaawiico pey aman : « Do bi ɲaar-ak ko, Buɲ yaa imilin *Meennuwiɲ minninko ho ɲaa berin do gee ku pey kuuk yaa gine maan kaak Buɲ rakiyo. ⁴⁴ [Ay waan kat galji do dambi-aɲka, ɲaa yiime karap-karap, ho ya dambi-aɲ kat galji do gemor gay, ɲaa rigiɲɲji dagiygay.] †† »

⁴⁵ Min agindaw ku gay satkiner iɲ *Pariziyenna doriig dele ka danɲlay-at, ɲu ibintu kadar ɲa ceera loco. ⁴⁶ Min ɲaar-ak, ɲu bariyɲ botol taat ɲuu obiɲji, kar gay, ɲu gina kolaw do odin ku geemir, asaan okiɲco ɲu talaag Iisa ar nabiɲce.

Danɲil ta gee kuuk ɲu kolig do iidiner

(Luk 14.15-24)

22 Iisa kaawiico pey do geemir iɲ dele ka danɲal aman : ² « Cokiyon, naako gaare *Meennaw ta Buɲdi taar ar maa. Taar ar sultan kaak gin tee do iidin ta obe ka ronji. ³ ɲa ɲaamtu gay riyoy a ɲuu baa kole gee kuuk siɲco goya do teendi. Kar ɲuur gay pooce. ⁴ Min ɲu pooce, ɲa ɲaamtu gay riyor ku pey a ɲuuco kaawe do gee-aɲ aman : " Jamaɲce ‡, teendu ɲaar nee ko, nu dapsiyɲ barkiydu ho mallel kaak neere-neere. Gamin okiɲco odinco nece. Ason kate do tee ka obindi. " ⁵ Kar ɲuur kuuk ɲu koliy-ak bal icin kaaw-at do aditco. Daariɲ deet do riyniico, daariɲ deet do morginco ho daariɲ gay deet do suuginniico. ⁶ Kar daariɲ gay obiig gay riyor-aku, ɲu koociig ko kooce nam ɲu deeyiigu. ⁷ Hiyya, sultan adiy nigtu. ɲa ɲaamtu askirɲay ɲu deeyiig gay dee geemir-aku, ho geegirco sa, ɲu erga. ⁸ Min pa-ak, ɲa kaawiico do gay riyor aman : " Tee ka iidin ta obindi ɲaar nee ko. Kar gee kuuk siɲco goy-ak gay bal ture teenji. ⁹ Diɲ amilon do ɲaamiig ta botilniidi ho ay gem kaak kuu ɲaame-ak, kaawonji a ɲaa ase tee. " ¹⁰ Hiyya, gay riyor amiltu. ɲu ɲumiig gee okiɲco kuuk ɲu gastu, ɲuur kuuk samaane iɲ kuuk samaanno oki. Paa ko, ger kaak ɲuu iidiye-ak miintu iɲ gee. ¹¹ Min sultan unjitu do wer kaak marti goyiy-ak, ɲa taltu gem rakki kaak bal ise kesuun ta iidiner. ¹² Kar ɲa indiig aman : " Gem kol royay, ki unjitu anne bal kesuun ta iidiner-an gay maman ? " Gem-ak gay bal pile biy. ¹³ Hiyya, sultan-ak kaawiico do gay riyor aman : " Gem-aɲ, duunonjiig asinji iɲ pisinji ho accon kara do gondikor. Do wer ka taabiner-ak, ɲaa ale ho ɲaa eeyme saanji. " ¹⁴ Ampaa di oki, gee dakina, ɲu koligu, kar kuuk Buɲ dobtu gay, ɲuur sood di. »

Kappiye ka miirir

(Maark 12.13-17, Luk 20.20-26)

¹⁵ Min ɲaar-ak, *Pariziyenna baawtu dee kaawco. ɲuu bariye botol taat ɲuu obiɲji Iisa iɲ kaawo. ¹⁶ Min kaawco mate, ɲu ɲaamtu maajirinco daariɲ iɲ daariɲ min ɲuur kuuk aadaag *Herood. †† Gee-ak kaawiji do Iisa aman : « Gem kol tacco, ni iban kadar ki kaawa seene. Ki garkiya gee iɲ botol ta Buɲdi taat tab. Kiɲ isgicinno iɲ gee kuuk kayco jaale ho ki ginno kolaw do geemir. ¹⁷ Hadi kaawɲiɲ ja, *gaanuunte kaaw a gii kappiye miiri do Sezaar, sultan ka tatik ka Room, wala gi kappiyaado ? » ¹⁸ Kar Iisa gay ibinit pikirrico taat samaanno. Paa ko, ɲa telkiico aman : « Talon gee kuuk kaawa iɲ biɲkico di aɲku ! Maa di ku dibiidu ? ¹⁹ Gaarondu ja tamma ka kappiye miirir-aka ? » Hiyya, ɲu gaarijig tamma-aka. ²⁰ Kar Iisa indiigu aman : « Kaa iɲ siɲ kuuk siir kuwa-aɲ gay ku waa ? » ²¹ ɲu telkiiji aman : « Ku Sezaar. » Kar Iisa kaawiico aman : « Di ɲaar-ak, gamin ku Sezaar, beronjiig do Sezaar, ho ku Buɲdi sa, beronjiig do Buɲdi. » ²² Min ɲu doriit kaawoy-at, ɲu ajbiyitu tak-tak. Kar ɲu rasiiga ho ɲu deettu.

‡ 'ɲa ɲaamiig iɲ kelel' : Werin daariɲ, ɲu kaawa a 'ɲa ɲaamiig iɲ jaaba'. † Wer ka gase kaawor do Soom 118.22-23. †† Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariɲ ku Buɲdi kuuk ɲu siirtu min awalle iɲ kaaw ta Grek. ‡ 'jamaɲce' : Werin daariɲ, ɲu kaawa a 'jamaangi'. †† 'gee kuuk aadaag Herood' : Gee ɲuur-ak kaawa a gee okiɲco yaa kappiye miiri do gee ku Room. Kar Pariziyenna gay ello kapuune.

Kaawo do bi ka nooyindi

(Maark 12.18-27, Luk 20.27-40)

²³ Yiriy taar-at di, gee daariŋ kuuk ŋu koliy *Sadusiyenna baawiji do Iisa. Gee ŋuur-ak kaawa a gee ku mate, ŋuur nooydo. Ŋu astu indiŋ Iisa aman : ²⁴ « Gem koltacco, Muusa siir do Kitamner aman : " Ya gem ob daatko ho ŋa mat bal mico, sinji yaa obin murgil-ata. Paa kat, taaji wee koogin do sinji kaak mate. " ²⁵ Cokay, gin sinja peesira do datikni. Ka aawo obtu daatko, kar ŋa mattu bal mico. Ampaa ko, ŋa rasiit murgil-at do sinji kaak aaroy. Sinji-ak obiita. ²⁶ Min ŋa obta, ŋaar sa mattu. Ka subbiŋkar obiita. Ŋaar oki mattu. Okinco, sinja kuuk pesir-ak obiita ho ŋu siibiytu bal koogina. ²⁷ Min ŋu siibiye, ba aar taar sa menuwti gaastu. ²⁸ Do taar-an, kaawin ja, do yiriy ta nooyindi, min kuuk pesir-aŋ, ka moo taa gine daaciy ? Asaan okinco-aŋ midiyti ! » ²⁹ Iisa gay telkiico aman : « Kunjo-aŋ rawte, asaan ku ibanno kaaw ta Buŋdi wala gudurrey. ³⁰ Ka seener, do yiriy ta nooyindi, ginno pey obe. Gee yaa goye ar *dubal ku Buŋdi kuuk goy ka samaaner. ³¹ Do bi ka nooyindi, ku bal garkiyin kaaw taat Buŋ kaawiiko-anta wal maman ? Ŋa kaaw aman : ³² " Nun Buŋ ka Ibraayim, Buŋ ka Isaaka ho Buŋ ka Yakuub. " » † Iisa kaawtu pey aman : « Ŋa Buŋdo ka gee kuuk mate, kar gay, ŋa Buŋ ka gee kuuk goy mento. » ³³ Gee okinco kuuk dorit garaaney-at abiytu tak-tak.

Gaanuun kaak pakgig okinco

(Maark 12.28-34, Luk 10.25-28)

³⁴ Min ŋu dortu kadar Iisa gedirco do *Sadusiyennar nam ŋu gedarro pey pile biŋkico-ak, *Pariziyenna ŋumtu a ŋuujj baawe. ³⁵ Min ŋu ote, rakki min agindaw ku gaanuundi ictu kaawo a ŋaaji dibe inŋ kaawo. Ŋa indiig aman : ³⁶ « Gem koltacco, min gaanuun ka Muusa okinji-aŋ, ka moo paka ? »

³⁷ Iisa telkiiji aman : « Kii elinŋ *Rabbin Buŋjin inŋ gelbin rakki, inŋ kelmonŋ okintiti ho inŋ pikirreŋ okintiti. †³⁸ Ŋaar-aŋ ko gaanuun kaak awalle kaak pakgig okinco. ³⁹ Goy pey ka seeriŋkar kaak ar ŋaar-aŋka. Ŋa diya aman : " Kii elinŋ gijiŋ ar ziŋ ka meenjiŋ. " †⁴⁰ *Gaanuun ka Muusa okinji inŋ kaawin kuuk nabiinna kaawtu, okinco ŋum do kuuk seer-aŋ di. »

Masi inŋ sultan Dawuud

(Maark 12.35-37, Luk 20.41-44)

⁴¹ Min Pariziyenna goy misa do wer ka ŋumiŋco-ak, Iisa indiig aman : ⁴² « Ku pakira maa do bi ka Masi ? Ŋaa gine ronŋ ka waa ? » Ŋuur gay telkiiji aman : « Ŋaa gine ronŋ ka Dawuud. » ⁴³ Iisa indiig aman : « Ya ta as ampa-aŋ gay, maa di Ruwwin ta Buŋdi ŋaamig Dawuud, ŋa koliig a " Rabbine " ? Ka seener, Dawuud kaaw awalle aman : ⁴⁴ " Rabbin Buŋ kaawji do Rabbiner aman :

As goy do meedar

nam wiktin taat naaco gedire do adineŋ,

ŋuu gine wer ka lee asinjiŋ. " †

⁴⁵ Kar ya Dawuud kat kolaag Masi a " Rabbiner ", di maman ŋaa gine ronji ? » ⁴⁶ Do wer-ak, waanco rakki sa balji gedire telke yoo maanna. Min yiriy taar-at, ŋu cimtu kayco cat, yoo waan sa indigigdo pey.

Do gaaiyco agindaw ku Yuudinnar

(Maark 12.38-39, Luk 11.43-46, 20.45-46)

23 Min ŋaar-ak, Iisa kaawiico do maajiray inŋ gee kuuk dakin-ak aman : ² « Agindaw ku gaanuundi inŋ Pariziyenna, Buŋ berco riy a ŋuu gaare baay ta gaanuun ka Muusa do geemir. ³ Ampa-ak, karmiyon kaawco ho ginonŋ ay maan kaak ŋu kaawiiko. Kar gay, dakoŋ icenno botilco, asaan goyiŋco turro inŋ taat ŋu gaariy do geemir. ⁴ Ŋu duun gor oom aale ho ŋu diyit do geemir. Kar ŋuur maaniico gay, ŋu gaaydo gee tak-tak inŋ icile ka gor-ata. ⁵ Riyco okintit taat ŋu ginii-at, ŋu rakiy a gee yaa taliŋco di. Gamin kuuk ŋu duuniy a ŋu rawtaagdo Buŋ, ŋu ginaag aginda. Ho batik sa, ŋu isa kuuk gin gamin ciilay-ciilay. ⁶ Ya ŋu kolig do teendi, ŋu doba werin kuuk tab ho do geray ku salaaner, ŋu el goye unŋda. ⁷ Ŋu el a gee yaaco ooye inŋ karaamine do werin kuuk gee ŋumiyo ho ŋu el pey a gee yaa kolguwiŋ a " *Rabbine ". ⁸ Kar kunŋ gay, ya ŋu kolaako a " Gem kol Rabbiney ", dakoŋ ooyenno, asaan kunŋ okinco sinja di, ho Rabbinko sa, ŋaar rakki di. ⁹ Do kidar, dakoŋ kolenno gemo a " Takko ", asaan Takko ŋaar rakki di ho ŋa goy kuwa ka samaaner. ¹⁰ Ya ŋu kolaako a " Gem kol tatkaw " oki, dakoŋ ooyenno. Asaan Tatkuwko, ŋaar oki rakki di : ŋaar ko Masi. ¹¹ Kaak tatik minninko yaa gine gay riyko. ¹² Kaak jaala kaay datik geemir, Buŋ yaa oninji, ho kaak ona kaay gay, Buŋ yaa jaalinji.

† Wer ka gase kaawor do Ekzood 3.6. †† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 6.5. ‡ Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.18. ††† Wer ka gase kaawor do Soom 110.1.

¹³ « Do gaayiyko, kuḡ agindaw ku gaanuundi iḡ kuḡ Pariziyenna. Kuḡ kuuk kaawa iḡ biḡkikon di ! Ku todaat botol ta *Meennaw ta Buḡdi do geemir. Ka seener, kuḡ maaniiko uḡjaado ho ku rasaado ḡuur kuuk raka uḡje.

¹⁴ [« Do gaayiyko, kuḡ agindaw ku gaanuundi iḡ kuḡ Pariziyenna. Kuḡ kuuk kaawa iḡ biḡkikon di ! Ku sokaacog gamin ku murgilgildi ho pey do salaankon sa, ku osa kaawin dakina a paa kat gee yaako oziliḡko. Do bi ḡaar-ak ko, seriin taḡko yaa gine rad paka.] †

¹⁵ « Do gaayiyko, kuḡ agindaw ku gaanuundi iḡ kuḡ Pariziyenna. Kuḡ kuuk kaawa iḡ biḡkikon di ! Ku aaliḡ barrinay ho ku jaawiḡ adiy ka kidar okiḡji a kuu gase gem rakki kaak yaa ice abaadinko. Kar ḡaar kaak ic kaawko gay, ku giniḡ a gem-aḡ tur ka aki pakḡiko.

¹⁶ « Do gaayiyko, kuḡ noolna gay daaḡe noolnal-aḡku ! Ku diya aman : " Ya gem looga iḡ *ger ka Buḡdi, taar-at tiyaado. Kar ya gem looga iḡ daabne ka ger ka Buḡdi gay, taar-at yaa tee. " ¹⁷ Hey, taloḡ kat oliyay ho noolnal-aḡku ! Kaawondu ja, maa kaak tatik paka : daabne kaak do ger ka Buḡdi wala ger ka Buḡdi kaak ginaag daabne *cawar ? ḡa ger ka Buḡdi kat paka wal maman ? ¹⁸ Ku kaawiy pey aman : " Ya gem looga iḡ wer kaak ḡu giniy *satkin do Buḡdi, taar-at tiyaado. Kar ya ḡa looga iḡ maan kaak ḡu bertu satkin-ak gay, taar-at kat yaa tee. "

¹⁹ Hey, taloḡ kat noolnal-aḡku ! Kaawondu ja, maa kaak tatik paka : ta satkin taat ḡu giniy kat paka wala ḡa wer kaak ḡu giniy satkine kaak ginaat satkin cawar kat paka. ḡa wer kaak ḡu giniy satkin kat paka wala maman ? ²⁰ Ya gem looga iḡ *wer ka satkiner-aka, ḡa looga iḡ ḡaara ho iḡ gamin okiḡco kuuk ḡu leetu kuwa. ²¹ Ya gem looga iḡ ger ka Buḡdi-ak, ḡa looga iḡ ḡaara ho iḡ Buḡ kaak goy atta. ²² Ya gem looga iḡ samaane, ḡa looga iḡ sees ka Buḡdi ho iḡ meeḡji kaak goyji kuwa.

²³ « Do gaayiyko, kuḡ agindaw ku gaanuundi ho iḡ kuḡ Pariziyenna. Kuḡ kuuk kaawa iḡ biḡkikon di ! Ku bera zakaane do Buḡdi min tapar kuuk do jineendi, ḡuur kuuk diyaw ho kuuk aawa gala. Ku karmiyḡig gaanuun iḡ gamin ar ḡuur-aḡku, kar kaawin kuuk tab pak gay, ku rasḡu : dukume ka seriiner kaak do botiliy, selliḡkaw taat do geemir ho iḡ imaan ta do Buḡdi. Zer ḡuur-aḡ ko kuuk kuu gine paka, ho ḡuur kuuk dak gay, dakon aariḡcodo. ²⁴ Kuḡ noolna gay daaḡe noolnal-aḡku ! Ku iban cille †† pitpidiḡ min do amiydi, kar sando ku sida lokkam !

²⁵ « Do gaayiyko, kuḡ agindaw ku gaanuundi ho iḡ kuḡ Pariziyenna. Kuḡ kuuk kaawa iḡ biḡkikon di ! Dawkin-ko iḡ parkikko, ku acaag ariro samaane. Kar aditco gay, ku tooyḡigdo. Ampa-ak, aditko miin iḡ gamin ku kokinaw ho iḡ gamin kuuk gelbinko rakiyo. ²⁶ Hey, Pariziyeeḡce kaak nool-aḡka ! Tooyit ja adti ka dawkar samaane, paa kat aarti oki yaa gine wayar.

²⁷ « Do gaayiyko, kuḡ agindaw ku gaanuundi ho iḡ kuḡ Pariziyenna. Kuḡ kuuk kaawa iḡ biḡkikon di ! Ku ar maggan kuuk ḡu ooyco maan portiko min kara. Ya ki talaag min kara-ak, ḡu samaane. Kar atta gay miin iḡ kaas ku gee kuuk mate ho iḡ ay gamin kuuk zoode. ²⁸ Kuḡko oki, do uḡco ka geemir, ku gaara ziḡkiko a ku goy iḡ botol do uḡji ka Buḡdi. Kar ta aditkon gay keetiti ho ta miin iḡ gamin ku jookumo.

²⁹ « Do gaayiyko, kuḡ agindaw ku gaanuundi ho iḡ kuḡ Pariziyenna. Kuḡ kuuk kaawa iḡ biḡkikon di ! Ku siy maggan aginda do nabiinna ku awalle, ho pey, do ḡuur kuuk goy sellen do uḡji ka Buḡdi gay, ku siiriḡ magginco samaane. ³⁰ Kar ku kaaw aman : " Ya nin kat goy do wiktin taat aginiyini deeyiḡ nabiinna, ni gediraado dee kaawni iḡ ḡuura nam nii miḡe baarco. " ³¹ Ansi-ak, kuḡ maaniikon di imil bayko a ku kooginco kuuk gee kuuk deeyiḡ nabiinna ! ³² Di ḡaar-ak, riy taat aginiyko teestu-at, gaasonta ! ³³ Kuḡ kuuk ar aalin-aḡku ! Kuḡ koogin ku koosinar † ! Kuu gine maman, kuu pake min ak ta ba oole ? ³⁴ Do bi ḡaar-aḡ, cokiyon, naako ḡaame nabiinna, gee kuuk iban kaawna ho agindaw ku gaanuundi kuuk tab. Kuu aadiḡ gee-ak geeger iḡ geeger kuu obiḡco. Ya ku obḡu, daariḡ, kuu deenḡco, daariḡ, kuu doodiḡ ka atiydi, ho daariḡ gay, kuu koociḡco do geriyko ku salaaner. ³⁵ Ampa-ak, do gaayiyko, gee okiḡco kuuk aginiyko miḡtu baarco awalle-aḡku, min Abeel kaak sellen do uḡji ka Buḡdi yoo Zakariya ron ka Baraaki. Zakariya-ak, ku deeyiḡ datik taat iḡ ger ka Buḡdi ho iḡ wer kaak ḡu giniy satkine. ³⁶ Ka seener nu kaawaako, muut ta gee okiḡco-aḡ yaaco gagire do gee ku diḡka ! »

Iisa iḡ gee ku Zeruzaleem

(Luk 13.34-35)

³⁷ « Tubina, tubina, gee ku Zeruzaleem, kuḡko kuuk daggiḡ nabiinna, ho ḡuur kuuk Buḡ ḡaamiiko oki, ku zeer-gig iḡ dambay nam ḡu matiyo. Dees minaw, nu ictu niyin a naako ḡuminḡko, kuḡ gee ku Zeruzaleem, ar kokir taat gootig ronḡi iḡ gezgirti. Kar kuḡ gay pooce ! ³⁸ Di ḡaar-ak, goyiro iḡ gerko. ³⁹ Ka seener nu kaawaako, ku ta-laanno pey tak-tak nam yiriy taat kuu asiy kaawe aman : " Rabbin Buḡ yaa barkiyiḡ ḡaar kaak as iḡ siḡ kuḡji ! " †† »

† Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariḡ ku Buḡdi kuuk ḡu siirtu min awalle iḡ kaaw ta Grek. †† 'cille' : Werin daariḡ, ḡu kaawa a 'miye'. ‡ 'koosinar' : Werin daariḡ, ḡu kolaag a 'koringi'. †† Wer ka gase kaawor do Soom 118.26.

Dime ka ger ka Bunđi

(Maark 13.1-2, Luk 21.5-6)

24 Min njaar-ak, Iisa amiltu min do *ger ka Bunđi. Wiktin taat nja deetiyo, maajirnay baawijji moota ho nju kaawijji aman : « Gem kol tacco, tal ja samaanaw ta ger ka Bunđi-anka. » ² Kar Iisa gay telkiico aman : « Hii, ku talaag ger-anka ? Ka seener nu kaawaako, wiktin yaa ase taat nja dime, yoo dambi rakki kaak nju diytu do giji sa goyaado. »

Gamin kuuk gaara gaase ka duniiner

(Maark 13.3-13, Luk 21.7-19)

³ Min pa-ak, Iisa coktu ka koot ka Olibiyennar ho nja goytu. Maajirnay baawijji keeco ho nju indiig aman : « Gem kol tacco, kaawnin ja, gamin-an yaa ase kimin ? Ho kaawnin maan kaak yaani gaare asinjin ho in gaase ka duniiner. » ⁴ Iisa gay telkiico aman : « Yaman pakiron, dakon rasenno zin kiko njuuko jagin ko. ⁵ Gee dakina yaa ase in sinđu ho nju kaawe aman : " Nja nun ko *Masi ! " Nju asa rawte gee dakina min do botilco ta samaane. ⁶ Moota ho serek ku asa dore gee kaawa do bi ka gartar. Yaman, dakon barjilenno. Ka seener, gamin-an yaa asen ja, kar duniin gay gaasaado misa. ⁷ Darre in darre asa taasi ne ho sultan in sultan oki asa taasi ne. Meya yaa unje do werin daarin ho kid asa azire. ⁸ Ar kaak daatik aawiy atti ka weendi, gamin okinco-an sa gaara kadar gaase ka duniiner gaaye. ⁹ Gee kuuk ibanno Bun yaako yilin ko do saan tanto. Njuuko taabiyin ko ho njuuko deen ko. ¹⁰ Do wiktin taar-at, gee dakina yaa rasin imaanco. Njuu isine do benannico ho njuu yile oki zin kiko. ¹¹ Nabiinna dakina kuuk raada yaa bayne ho njuu jage gee dakina in raadinco. ¹² Zunuubinna gaaya gaayen di nam gee dakina, elinco yaa gine sooda. ¹³ Kar gem kaak obit imanji bombo nam do muutuy gay, nja gase jile. ¹⁴ Kabarre ta Gala ta *Meennaw ta Bunđi-at, nju asa gaarin do duniin okintiti nam gee ku ay darre yaa dorinti. Kar kat duniin yaa gaasen kate. »

Taabin ta dakina

(Maark 13.14-23, Luk 21.20-24)

¹⁵ « Gem kaak garkiyaat kaaw-an, nja ibininti ! Ku asa tale gay nigindi kaak Bun yiliyo do ger ka Bunđi. Maan-na-ak, nabi Daniyeel kaaw biy. ¹⁶ Ya ku talga, gee kuuk goy do geeger ka Zuude, illa njuu gade do bayco ku dam-biniidi. ¹⁷ Waan kaak jammiya kara gediraado unje atta, nja soke gamnay. ¹⁸ Ansii di oki, kaak deet do morgoy sa yeepaado geero, nja icin batkoy. ¹⁹ Radco do daad kuuk in aditco ho kuuk macpi do menaw njuur-aku ! ²⁰ In-don Bun, gamin-an yaa asenno do koyin ku elgol kuuk ku gediraado gade kayko ho do yiriy ta eele ka geeror ! ²¹ Ka seener, wiktin taat kuu talin maanna-aka, taabin yaa gine dakina do geemir pak taat gee aawtu min Bun kilgiyit duniine yoo din ka. Kar ta deelaado pey tak-tak. ²² Ya Bun kat bal peyin taabin kodok, waan pakaado. Kar gay, nja peyit kodok do saan ta gee kuuk nja dobtu. ²³ Do mena njuur-ak, ya nju kaawaako aman : " Talon, Masi, njaar goy anne ! ", wala aman : " Njaar goy annere ! ", dakon cokiyo nco. ²⁴ Ka seener, gay raadindi dakina yaa ase : daarin yaa kaawe a njuur ko Masi ho daarin a njuur nabiinna. Njuu gine gamin dakina kuuk ajbay in kuuk gaara gudurrico a njuu jage gee. Njuu jage yoo njuur kuuk Bun dobtu ya njuu gedire. ²⁵ Ha' ! Yaman nun sa minin ko. »

²⁶ « Di njaar-ak, ya nju kaawaako aman : " Cokiyon, Masi goy do goosiner ! ", dakon baanno. Wal ya nju kaawaako aman : " Nja cigile-ak anne ! ", dakon cokiyo nco. ²⁷ Ka seener gay, ar bun kaak in naw cippit min baay yoo gale ka pati, nun *Ron gemor oki, naa ase pa. ²⁸ Cokiyon pey, do ay wer kaak maan mattu-ak di, daamarlin paayiyo. »

Yeepe ka Ron gemor

(Maark 13.24-27, Luk 21.25-28)

²⁹ « Min mena ku taabiner-ak bire,
kodok di pat yaa mate,
kooy sa ceeraado pey,
kaalin yaa solle min kuwa,
ho gamin kuuk gin gudurre ka samaaner asa azire.

³⁰ Kar kat, maan kaak gaara asindu ka nun Ron gemor yaa bayne kuwa. Gee okinco kuuk do adiy ka kidar yaa aaye ale. Gee-ak yaan talin nun *Ron gemor asa datik ucar in gudurre ho in *darjin okintiti. ³¹ Perin yaa ale rada, kar naa njaame dubildu do adiy ka kidar okinji. Dubal-ak yaa numin gee kuuk nu dobtu min do coke ka pati yoo do gale ka pati. »

Danjil ta et kaak ɗu koliy pigiye

(Maark 13.28-31, Luk 21.29-33)

³² « Cokiyonɗ danjil ta *pigiye. Ya ku tala leeginay kat eccaw ho ɗu lee, ku iban ko kadar kabunɗ gaaye. ³³ Ampaa di, kunɗo oki, ya ku talaag gamin-anɗ asaw, ibinonɗ kadar nun Ronɗ gemor, nu gaay ko ote. ³⁴ Ka seener nu kaawaako, gee ku dinɗka-anɗ mataado di, gamin-anɗ okinɗo yaa ase. ³⁵ Samaane inɗ kiɗa yaa sawle, kar kaawnar gay rawtaado tak-tak. »

Wiktin taat Ronɗ gemor yaa yeepe

(Maark 13.32-37, Luk 17.26-30, 34-36)

³⁶ « Kar do yiriy ta moo inɗ pat ta moo naa yeepe gay, waan ibinaagdo, wala *dubal ku Bunɗi, wala nun Ronɗo. Tatte Bunɗ keeji di iban. ³⁷ Yiriy taat nun Ronɗ gemor, naa yeepe-ak, taa kuuniye ar maan kaak asco do geemir wiktin ta nabi Nowe. ³⁸ Ka seener, min wiktin ta amay kuuk dakina bal teenɗ misa gee, ɗu tiyaw ho ɗu siyaw. Nju oba daadi ho gemsico oki, ɗu beriico miday. Nju giniy paa di nam yiriy taat Nowe unɗjitu do markab ka tatiko. ³⁹ Wiktin taat ɗu giniy paa di-ak, amay paaytu ho teeyiig okinɗo. Do yeepe ka nun Ronɗ gemor oki, ta asa gine pa. ⁴⁰ Do wiktin taar-at, ya gee seer gawna do morginco, ka rakki ɗuu icinɗi ho ka rakki ɗuu rasiɗji. ⁴¹ Ya daad se-er eygaw, ta rakki ɗuu icinti ho ta rakki ɗuu rasinti. ⁴² Di ɗaar-ak, goyonɗ mento, asaan ku ibanno yiriy ta moo *Rabbinko yaa yeepe.

⁴³ « Diyonɗ do kayko samaane : ya mee gerdi kat iban wiktin taat kokin yaa ase inɗ aando, ɗaa goye mento ho ɗa rasaagdo ɗaa dobe jolo. ⁴⁴ Do bi ɗaar-ak, kunɗo oki, siyonɗ zinɗkiko, asaan ku ibanno wiktin taat nun Ronɗ gemor, naa yeepe. »

Gay riyor kaak sellen inɗ kaak jookumo

(Luk 12.41-48)

⁴⁵ « Ampa-anɗ gay, kuuniyonɗ ar gay riyor kaak sellen ho neenduwo. Njaar di kaak mee gerdi yaa diyinɗi a ɗaa tale do kaay ka geriy. Kar ya wiktin nece, ɗaa bere tee do gee kuuk ɗu giniy riy sawa. ⁴⁶ Nu kaawaako, galal do gay riyor kaak do wiktin taat tatkuwiyy yeepe, ɗaa gasinɗ ɗa ginaat riy-ata. ⁴⁷ Ka seener nu kaawaako, gem-ak, tatkaw yaaji berinɗ gamnay okinɗo do pisinɗi. ⁴⁸ Kar gay, ya gay riyor ka jookumo osiig adiy a tatkuwiyy yeedo kodok, ⁴⁹ kar ɗa teesiy koocinɗ eenɗi ku riyor, ɗa tiyaw ho ɗa siyaw nam ɗa ibanno ziy. ⁵⁰ Ampa-ak, tatkuwiyy yaa ase yiriy taat ɗa ergigdo ho wiktin taat ɗa ibingitdo. ⁵¹ Paa kat, tatkaw-ak yaa taabiyyin ko taabiye ar ɗu taabiyyiig ɗuur kuuk kaawa inɗ binɗkico di. Do wer ka taabiner-ak, ɗuu ale ho ɗuu eeyme saanɗo. »

Danjil ta gemsa ku orok

25 Iisa kaawtu pey aman : « Do wiktin taar-at, *Meennaw ta Bunɗi yaa kuuniye ar danjil ta gemsa ku orok kuuk sok lampinco, ɗu baa ɗaaminɗ dubil kaak obe. ² Min gems-ak, kuuk beey neenduway ho kuuk beey gay oliyay. ³ Njuur kuuk oliyay-ak sokiig lampinco kar ɗu balco ice zaadin ka sewindi. ⁴ Kar ɗuur kuuk neenduway gay sokiig lampinco ho ɗu iciico pey zaadin do dɗewniico. ⁵ Nju yokiig dubile-ak kee. Min ɗa asdo kodok, gems-ak teestu gonɗe nam okinɗo wey iciigu.

⁶ « Inɗ datik aador, ɗu dortu gem koola rada aman : " Ha', talonɗ dubil ote ! Amilonɗ ɗaamonɗa ! " ⁷ Min gems-ak dortu pa-ak, okinɗo ɗu niintu ho ɗu biyiig lampinco. ⁸ Kuuk oliyay-ak indiig eenɗo aman : " Yaman lampinni mataw, beroninɗ ja sood min sewinɗo-aka. " ⁹ Kar kuuk neenduway-ak telkiico aman : " Ha'a, ɗa necaatenno okinte. Baanɗ, dakoɗ giday. " ¹⁰ Ek di kuuk oliyay-ak deettu gidiye sewe. Wiktin taat ɗu deete, dubil-ak astu aarco. Kar gems-ak kuuk siy ko zinɗkiko unɗjitu inɗ ɗaara do wer ka obindi. Min ɗu unɗje, ɗu dibiriit botol. ¹¹ Kar ba aaro, kuuk oliyay-ak astu kate. Nju koliy rada aman : " Gem kol tacco, pilni botol ! " ¹² Kar dubil-ak telkiico aman : " Nu kaawaako seene, nu ibingikonno. " » ¹³ Hiyya, Iisa kaawtu pey aman : « Goyonɗ mento, asaan ku ibanno yiriy-riyo wala pat taat naa yeepe. »

Danjil ta gay riyor ku subba

(Luk 19.11-27)

¹⁴ « *Meennaw ta Bunɗi-at yaa kuuniye oki ar gem kaak baa marti. Nja koliig gay riyoy ho ɗa beriicog malley amaanne do pisinɗo. ¹⁵ Ka rakki, ɗa berji tammin beey ku daabner, ka seerinɗkar, seer ho ka subbinɗkar, rakki. Ay gem di ɗa berji uudin ta gudurrey. Min ɗa beriicog gurus-ak, ɗa deettu marti. ¹⁶ Kar gay riyor kaak gas tammin beey-ak, kodok di, ɗa teestu taajire ho ɗa gastu tammin beey min kuwa. ¹⁷ Njaar kaak gas seer-ak oki gintu pa ho ɗa gastu tammin seer min kuwa. ¹⁸ Kar ɗaar kaak gas tamma rakki-ak gay daktu ecar bee ho ɗa tiisiig gurus ka gemoy-aka.

¹⁹ « Goytu kee, gemco astu min do martuwiy. Na koliig gay riyor-aku a naa tale maan kaak nu gintu in gurus-aka. ²⁰ Gay riyor kaak gas tammin beey-ak astu ho na gaariijig gurus kaak na gastu min kuwa. Kar na diytu aman : " Gem kol tacco, an gurus kaak ki beriidu amaanne ho ka an gay kaak nu gastu min kuwa. " ²¹ Gemoy-ak oziliig aman : " Seese, kinke-an gay riyor kaak samaane ho kaak nec naan amniye. Do gamin kuuk sood-an sa, ki gaar zin kadar naan amniye ho di an gay naan bere kat kuuk dakina. As aacay in nunu. " ²² Naar kaak gas tammin seer-ak astu ho na diytu aman : " Gem kol tacco, an gurus kaak ki beriidu amaanne ho ka an gay kaak nu gastu min kuwa. " ²³ Gemoy-ak oziliig aman : " Seese, kinke-an gay riyor kaak samaane ho kaak nec naan amniye. Do gamin kuuk sood-an sa, ki gaar zin kadar naan amniye ho di an gay naan bere kat kuuk dakina. As aacay in nunu. " ²⁴ Kar ba aaro, naar kaak gas tamma rakki-ak astu ho na diytu aman : " Gem kol tacco, nu ibingicin kin gem tonjo. Ki sedaw gamin kuuk ki bal luwinc ho ki soka gamin kuuk ki bal suude tingon. ²⁵ Ampaa ko, nu gintu kolaw ho nu dakiig tiis gurusjin. Di an gay, naar ko-an ka, obig maanna. " ²⁶ Kar gemoy-ak kaawiji aman : " Kinke-an gem kaak napkiyaado. Ki zegilo ! Ki iban min awalle oki kadar nu seda gamin kuuk nu bal luwinc ho nu soka gamin kuuk nu bal suude tingor. ²⁷ Ya ki iban ansi-ak, zer kii leen gurusdu-an do wer ka dummaayner. Ansii kat ya nu yeepe, naa gasin gurusdu wee. " ²⁸ Kar na kaawtu aman : " Icon tamma-ak minninye ho beronjiig do naar kaak gin orok-aka. ²⁹ Cokiyon naako kaawe, waan kaak gine, Bu an yaaji gaaye min kuwa nam naa goye do bidinaw. Kar naar kaak bal gine an gay, ka sood kaak na gintu oki, Bu an yaaji imilinji. ³⁰ Kar gay riyor kaak napkaydo gay, atkon kara do gondikor, do wer kaak nu alaw ho nu eeyma saanjo. " »

Seriin ta ba aaro

³¹ « Wiktin taat nun *Ron gemor yaa yeepe do *darjiner in dubal okinc ho, nu asiy goye ka seesdu ka sultinnaw. ³² Gee kuuk do adiy ka kidar okinc asa nume untu. Kar naa eerinc ar gay gooyindi eergiy tamgi in awgi. ³³ Kar naa dibirin tamgi do meedar ho awgi gay do nugilal. ³⁴ Kar nun kaak sultan, naaco kaawe do kuuk do meedar aman : « Kun kuuk Tanni barkiyin ko-an, ason ho unjon do Meennaw taat Bu an siytu loko min kilgiye ka duniiner. ³⁵ Asaan mey deentu ho ku berdu tee. Ibin deentu ho ku berdu see. Nu baawko martaw ho ku obintu samaane. ³⁶ Nu tukinka ho ku berdu kesuune. Nu radaw wala nu obintu danjaayne ho ku dakintu tala. ³⁷ Hiyya, nuur kuuk sellen do unji ka Bun di-ak yaadu telke aman : " Gem kol *Rabbine, kimin ni talincin mey diyaacin ho ni berijin tee ? Kimin ibin diyaacin ho ni berijin see ? ³⁸ Kimin ki asinti martaw ho ni obincin samaane ? Kimin ki tukinka ho ni berijin kesuune ? ³⁹ Kimin ki radtu wala nu obincin danjaayne ho ni dakincin tala ? " ⁴⁰ Min pa-ak, nun kaak sultan, naaco telke aman : " Ka seener nu kaawaako, ya ku ginit riy taar-an do rakki min do sinjar kuuk sinjo allo tak-tak-an, ar ku ginit lotu. " »

⁴¹ « Kar ba aaro, naaco newse do kuuk do nugilal aman : " Kun ko-an Bu an surpiyin ko, etiron minniner serek. Baan do ak taat nu biytu do *Seetanner in dubilji. Ak-at matdo tak-tak. ⁴² Asaan mey deentu ho ku baldu bere tee. Ibin deentu ho ku baldu bere see. ⁴³ Nu baawko martaw ho ku dakintu obdo. Nu tukinka ho ku baldu bere kesuune. Nu radaw wala nu obintu danjaayne ho ku bal baa talindu. " ⁴⁴ Hiyya, nuur kuuk do nugilal-ak yaadu telke aman : " Gem kol Rabbine, kimin ni talincin ki meya wala ibino, ki marte wala tukinka, ki radaw wala do danjaayner ho ni dakincin gaaydo ? " ⁴⁵ Min pa-ak, naaco telke aman : " Ka seener nu kaawaako, ya ku bal ginin riy taar-an do rakki min do sinjar kuuk sinjo allo tak-tak-an, ar ku bal ginin lotu. " ⁴⁶ Gee nuur-ak baa goye doo do ak taat matdo ho nuur kuuk sellen do unji ka Bun di-ak gay yaa gase goye ka gaasdo. »

Dee ka kaawor do muut ta Iisa

(Maark 14.1-2, Luk 22.1-2, Yaaya 11.45-53)

26 Min Iisa gaasiig kaawin-an okinc ho, na diyico do maajiray aman : ² « Ku iban kadar iidin ta *Paak daktit ko mena seer di. Ek di nun *Ron gemor, nuun berindu do nuur kuuk yaan doodin ka etor. »

³ Hiyya, agindaw ku gay satkiner in *aginay ku Yuudinnar numtu do geriy ka gem rakki sinji *Kayip, na *Mee satkiner ka tatko. ⁴ Nu deetu kaawco a nuu obin Iisa in cigile ho nuu deenji. ⁵ Nu kaawtu benannico aman : « Gi gediraado obin yiriy ta iidiner, yampa, gee yaa barjile. »

Kockice ka itirdi do kaay ka Iisa

(Maark 14.3-9, Yaaya 12.1-8)

⁶ Yiriy rakki, Iisa goy do geeger ka Betani do ger ka Simon kaak dukum burdum. ⁷ Wiktin taat na goytu tee, daatik rakki asiig gasa. Do pisinti, ta gin dew ka dambir kaak nu kolaag albaatir. Dewti-ak miin in itir kaak gasdo badam. Ta kockiciji do kaay ka Iisa. ⁸ Min maajirna taliig maanna-ak, aditco nigtu ho nu kaawtu aman : « Maa di ta nigii itir-an dur di ? ⁹ Ya gi gidiyig itir-an, nec gii gase gurus dakina ho gii deedin do pokirnar ! »

¹⁰ Min Iisa doriit kaawco-at, na diyico aman : « Maa di ku taabiyit daatko-anta ? Riy taat ta giniidu-an samaane. »

¹¹ Ka seener, pokirna, njuur goy doo in kuŋko, kar nun gay goyaado in kuŋko doo. ¹² Min diŋ di ta kockicdu ko itir, uudin ta neginda njuu unŋiŋ zir do maginer. ¹³ Ka seener nu kaawaako, ay wer kaak njuu gaarin Kabarre ta Gala do adiy ka kidar, njuu moye bit ka daatko-anta ho njuu ose do maan kaak ta gintu. »

Isine ka Zuudas do Iisa

(Maark 14.10-11, Luk 22.3-6)

¹⁴ Min naar-ak, Zuudas Iskariyoot kaak min paliinna ku Iisa ku orok in seer-ak, baawiico do agindaw ku gay satkiner ¹⁵ ho na kaawiico aman : « Ya nu gaarko maman kuu obiŋ Iisa-ak, kuudu bere maa ? » Hiyya, nu beriiji tammin orok subba ku gurusdi. ¹⁶ Min yiriy taar-at di, na teestu bariye botol taat maman naaco gaariŋ Iisa, njuu obiŋji.

Iidin ta Paak

(Maark 14.12-21, Luk 22.7-14, 21-23, Yaaya 13.21-30)

¹⁷ Yiriy taat awalle ta iidin ta mappa ka bal gele †, maajirna siŋjiiji moota do Iisa ho nu indiig aman : « Ki raka a ni baate gine tee ka Paakdi momo ? » ¹⁸ Iisa gay telkiico aman : « Baarŋ do geegirdi do wer ka gem rakki pa ho kaawonji aman : " Tatkaw kaawa a wiktiney gaaye. Na asa iidiye iidin ta Paak do geriŋ in maajirnay. " » ¹⁹ Hiyya, maajirnay baawtu, nu giniit ar taat Iisa kaawiico ho nu giniico tee.

²⁰ Min pat gale, Iisa goytu tee in paliinnay kuuk orok in seera. ²¹ Wiktin taat nu tiyo, na diyiico aman : « Ka seener nu kaawaako, rakki minninko yaadu isine. » ²² Min nu doriit kaaw-at, ziŋkico ooliig koloc. Kar nu teestu in diŋji rakki rakki aman : « *Rabbine, na nununno doo ? » ²³ Iisa gay telkiico aman : « Naar kaak pisinni or do parki-aŋ di, naar-ak di yaadu isine. ²⁴ Nun *Roŋ gemor asa mate ar taat Kitamne kaawtu do bi kanto. Kar gay, radji do gem kaak isindu ! Gem-ak, ya nu bal weenji sa guna ! » ²⁵ Zuudas kaak isinaaji-ak indiig aman : « Gem kol Rabbiney, na nununno doo ? » Iisa gay telkiiji aman : « Kiŋ meenji kaawit ko. »

Tee ka Rabbine

(Maark 14.22-26, Luk 22.14-20, 1 Korentiyen 11.23-25)

²⁶ Wiktin taat nu goytu tee, Iisa ictu mappa, na deliiji barkin do Buŋdi, na pirsiga ho na beriicog do maajirnay. Kar na kaawiico aman : « Oborŋ ho taarŋ, naar-aŋ zir. » ²⁷ Kar na ictu pey *kordindi, na deliiji barkin do Buŋdi ho na beriicota. Kar na kaawiico aman : « Saarŋ okiŋko, ²⁸ asaan nuur-aŋ baarir. Baar-aŋ duunit *Jamaw ta marbinto taat Buŋ asiy obe in gee. Baar-ak yaa miŋe do bi ka gee dakina a njuu gase saamiye ka zunubinnico. ²⁹ Nu kaawaako aman : " Nu siyaado pey maam ku *biŋdi nam yiriy taat naa see kuuk marbinto in kuŋko do Meenaw ta Tanni. " » ³⁰ Hiyya, nu riytu riyin ku iidiner, kar nu amiltu, nu baayiy coke koot ka Olibiyennar.

Kaawo do bi ka tatire ka Piyer

(Maark 14.27-31, Luk 22.31-34, Yaaya 13.36-38)

³¹ Do wer-ak, Iisa kaawiico do maajirnay aman : « In aando-an di, okiŋko, kuun rasindu. Ka seener, Kitamne kaaw aman : " Naa deen gay gooyindi ho tamgiy yaa totire. " » ^{†32} Kar Iisa kaawtu pey aman : « Wiktin taat nu nooy min do muuti gay, naako ogire do kid ka Galile. » ³³ Piyer gay kaawiji aman : « Ya okiŋco-aŋ rasiŋciŋ oki, nun gay rasaacinno tuk. » ³⁴ Iisa gay telkiiji aman : « Cokay, naarŋ kaawe seene, do aando-anta, kokir boogaado di, kii tatire dees subba a ki ibingino. » ³⁵ Piyer gay telkiiji aman : « Ya nu mata in kiŋke oki, nu tatiraado a nu ibingicinno. » Kar maajirna okiŋco kaawtu paa di.

Inde ka Buŋdi Jetsemaane

(Maark 14.32-42, Luk 22.39-46)

³⁶ Hiyya, Iisa in maajirnay ottu do wer kaak nu kolaag Jetsemaane ho na kaawiico aman : « Goyorŋ anne, nun baa inde Buŋ annere. » ³⁷ Min na baayiy, na iciig Piyer in koogin ku Zebede kuuk seera : Yaaya in Zaak. Do wer-ak, kelmoy amiltu ho ziy sa oolga. ³⁸ Kar na kaawiico aman : « Kelmol tiyaan but-but ar naa mate. Kuŋ goy-orŋ anne ho goy-orŋ mento in nunu. » ³⁹ Na siŋjitu unŋa sood, na dersitu ho na noodig unji keder, kar na teestu inde Buŋ aman : « Baaba, ya an kat niyineŋ, etirit taabin-an minniner. Yampa, taa gineno ar taat nun rakiyo, illa taat kiŋ rakiyo. » ⁴⁰ Min naar-ak, na yeepiico do maajirnay kuuk subba. Kar na gasig nu weyaw. Na kaawiji do Piyer aman : « Ku bal gedire goye mento sood in nunu ? ⁴¹ Goyorŋ mento ho indiguwoŋ Buŋ kuu goye bombo ya *Seetanne gecaako. Gelbin ka gemor, naar gin niyin taat naa gine taat samaane, kar ziy gay gedarro. » ⁴² Ka seerikaŋ, na deettu pey inde Buŋ aman : « Baaba, ya taabin-an kat etiraado minniner illa naa seenti ja, naar-ak

† 'iidin ta mappa ka bal gele' : Ta iidin ta Yuudinnar taat nu koliy oki Paak. Do iidin taar-at, nu moyiy wiktin taat Buŋ imillig aginiyco min darre ta Meser (Ekzood 12.1-27). †† Wer ka gase kaawor do Zakariya 13.7.

niyin tanjin di paka ! » ⁴³ Kar ña yeeptu pey do maarjirnay ho ña gasiig ñu weyaw nam ñu gedarro piliñ odinco. ⁴⁴ Min ñaar-ak, ña rasiigu ho ña deettu pey inde Buñ ka subbiñkar. Ña deeliig kaawin ñuur-ak di. ⁴⁵ Min ña inde Buñ, ña yeeptu do maajirnay ho ña ñiyiico aman : « Ku weyaw ho ku darma misa ? Way, diñ wiktinti nec kate. Nun *Roñ gemor, ñuun berindu do pise ku gay zunuubinnar. ⁴⁶ Talon, gem kaak isindu-añ asa ko eka ! Ucon, ñaamintenga ! »

Obiñji ka Iisa

(Maark 14.43-50, Luk 22.47-53, Yaaya 18.3-12)

⁴⁷ Min Iisa kaawa misan di, Zuudas min paliinna kuuk orok in seer astu in gee dakina. Min gee-ak, daariñ gin *seepinpan ho daariñ gay gin donkilay. Agindaw ku gay satkiner in *aginay ku Yuudinnar kat ñaamgu. ⁴⁸ Zuudas gaarco botol taat maman ñuu obiñ Iisa. Ña kaawiico aman : « Ñaar kaak naa baamiye, naaji gine cuud, ña ñaar ko ku rakiyo. Obonja ! » ⁴⁹ Min ñu ottu do wer-aka, Zuudas sinjiiji moota do Iisa ho ña ooyiiji aman : « Se-ek, gem kol Rabbiney ! » Kar ña baamiyiiga ho ña giniiji cuud. ⁵⁰ Iisa gay telkiiji aman : « Ab roya, maan kaak iyinçin-añ, ginga ! » Hiyya, gee-ak baawiiji moota ho ñu obiiga. ⁵¹ Ek di rakki min maajirnay ku Iisa ceeptu *seepiney, ña asidiig gay riyor kaak gina riy do *mee satkiner ka tatko ho ña dukumiijit dengey. ⁵² Kar Iisa kaawiiji aman : « Unjiig seepineñ-añ do caapoy, asaan okinco kuuk jaawa in seepinpan-ak, ñuu deenco in seepinpan. ⁵³ Ya do tanjin, ki pakira a nu gediraado indin Tanni yaadu male walla ? Ya nu indiga, kodok di ñaadu ñaame dubal dakin dakina †. ⁵⁴ Kar ya nu gina ampa-ak gay, maman taat ñu siirtu awalle do Kitamner yaa ase do werti ? Asaan Kitamne kaaw a taa kuuniye ansi. »

⁵⁵ Min ñaar-ak, Iisa newsiico do gee-ak aman : « Kun kawta, nu goy in kuñko do *ger ka Buñdi. Maa di ku obginno annere ? Ku astu in seepinpan ho in donkilay a kuun obindu. Wala nu kokino ? ⁵⁶ Kar gay, ta kuuniyту ampa-ak a kaaw taat nabiinna siirtu awalle do Kitamner yaa ase do werti. » Min ñaar-ak, maajirnay okinco gadtu, ñu rasiiga.

Iisa do unco ka agindaw ku gay satkiner

(Maark 14.53-65, Luk 22.54-55, 63-71, Yaaya 18.13-14, 19-24)

⁵⁷ Gee kuuk obiñ Iisa-ak iyiig do ger ka *Kayip, *mee satkiner ka tatko. Do wer-ak ko, agindaw ku gaanuundi in *aginay ku Yuudinnar ñumtu. ⁵⁸ Piyer gay aadaag min serek nam ñu ottu do ger ka mee satkiner-aka. Kar ña unjitu do wer ka berel ka gerdi-aka ho ña goytu in askirna. Ña raka tale maman ñuu deen kaawco. ⁵⁹ Sando, agindaw ku gay satkiner in agindaw ku Yuudinnar bariya botol taat ñuuji diye kaaw do Iisa ñuu deenji. Ya kaaw-at do wertido oki, do tanco-at, ta ginaado maanna. ⁶⁰ Gee dakina uctu, ñu diyiji kaaw ta raadiner, kar in taar-at oki, ñu balji gase oorne. Ba aaro, gee seer uctu ho ñu kaawtu aman : ⁶¹ « Gem-añ kaawa a ñaa ñimñ ger ka Buñdi-añka, kar do menaw subba di, ñaa piniñ do weriy. » ⁶² Hiyya, mee satkiner-ak uctu ho ña kaawiiji do Iisa aman : « Kin telkaacodo ga ? Gee-añ kaawa do bi kanjin doo ? » ⁶³ Kar Iisa gay buguma di. Kar mee satkiner-ak togiliiji aman : « In Buñ kaak goy mento-añka, kaawniñ ja, kin ko *Masi, Roñ ka Buñdi walla ? » ⁶⁴ Iisa gay telkiiji aman : « Kin meenjin kaawit ko. Kar gay, nu kaawaako, ñak mena sood di ††, nun *Roñ gemor, kuun talin nu goy do meeday ta Buñ kaak gin gudurre okintiti, ho kuun talin pey wiktin taat naa ase min ka samaaner in uca. » ⁶⁵ Min mee satkiner dortu pa-ak, ña eeriit kesuuney ‡ ho ña ñiytu aman : « Ña niga biy in Buñ ! Wala gi raka pey saadine ! Ku doraaga, ña geema ziy in Buñ ! ⁶⁶ Ya loko-ak, gee giniñji maman ? » Ñu telkiiji aman : « Taar-an nec ko iye muutuy. » ⁶⁷ Do wer-ak, ñu piciji ulña do wijeeneñ, ñu koociiga, ho daariñ gay baasiiga ⁶⁸ ho ñu kaawiiji aman : « Hey Masi-añka, ya kin kat nabiiñce-ak, kaawni ja waa kaak meññinçin ‡‡ ? »

Tatire ka Piyer do bi ka Iisa

(Maark 14.66-72, Luk 22.56-62, Yaaya 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Do wiktin taar-at, Piyer gay goy kara do wer ka berel-aka. Kar gay riyor rakki baawiiji moota ho ta kaawiiji aman : « Kinke oki goy in Iisa, gem kaak min Galile ! » ⁷⁰ Kar Piyer gay tatiriig Iisa do unco ka geemir ho ña ñiytu aman : « Nu ibanno taat ka rakiy kaawe. » ⁷¹ Kar wiktin taat ña raka ñere min do wer-aka, gay riyor taat pey taliiga ho ta ñiyiico do gee kuuk goy ede-ak aman : « Talon, gem-añ oki in Iisa kaak min Nazareet. » ⁷² Ka seeriñkar, Piyer tatirtu pey ho ña togiltu aman : « In Buñ, nu ibingigdo gem-añka tara ! »

† 'dubal dakin dakina' : Iisa kaawa do bi ka orok in seer 'leziyon'. Leziyon rakki, askirinti yaa gine maan ka alip subba (3000) wal alip bijigiy (6000) pa. †† 'ñak mena sood di' : In kaaw ta Grek, ñu kaawa 'min ñiñka'. Kar gay, wiktin ta ñu kaawiy ampa-ak, ñu raka kaawe a maanna-añ yaa ase kodok-kodok di. ‡ 'ña eeriit kesuuney' : Do aadin ta Yuudinnar, eere ka kesuuni-ak gaara kadar aditco nige. ‡‡ 'meññinçin' : Werin daariñ, ñu kaawa a 'doosiñci'.

⁷³ Jammiy sooda, gee kuuk goy ede-ak baawijji do Piyeer ho nju kaawijji aman : « Ka seener, kinke sa min njuura ! Ni ibinaaciŋ min do kaawoŋ-an di. » ⁷⁴ Min njaar-ak, ŋa togiltu pey aman : « Inj Buŋ-aŋka, nu diykoo doo a nu ibingigdo gem-aŋka ! Ya nu raada sa, Buŋ, njaan surpiyindu. » Min ŋa kaawtu pa-ak di, kokir boogtu. ⁷⁵ Ek di Piyeer moyiit kaaw taat Iisa kaawijji aman : « Awal ta kokir yaa booge, kii tatire dees subba a ki ibingino. » Hiyya ŋa amiltu kara ho ŋa zugiiŋ ale.

Iisa wer ka Pilaat

(Maark 15.1, Luk 23.1-2, Yaaya 18.28-32)

27 Inj kawtir wer dugus-dugus, agindaw ku gay satkiner okiŋco inj *aginay ku Yuudinnar deetu kaawco a njuu deen Iisa. ² Do wer-ak, ŋu duuniiga, ŋu iyiiŋa ho ŋu beriigiŋ do Pilaat kaak gee ku Room diyiig guberneer do wer-aka.

Muut ta Zuudas

(Akt 1.18-19)

³ Min Zuudas kaak isinji do Iisa taltu kadar ŋu raka deen Iisa-ak, ginji rada. Hiyya, ŋa baawiico do agindaw ku gay satkiner inj *aginay ku Yuudinnar a njaaco yeepiŋ tammin kuuk orok subba-aku. ⁴ Min ŋa gasiigu, ŋa diyco aman : « Nun di bir gallo asaan nu isinji do gem-aŋ njuu deen maalan di ! » Njuur gay telkiiji aman : « Ginir ! Nin isginino, taan gagire do gaayan ! » ⁵ Min Zuudas doriit kaaw-at, ŋa dawiiŋ gurus-ak do *ger ka Buŋdi ho ŋa deettu zikide ziy. ⁶ Kar agindaw ku gay satkiner ipiniig gurus-aka ho ŋu diytu aman : « *Gaanunte berro botol taat gii nuniŋ gurus-aŋ inj kaak gi dummiyiŋ do ger ka Buŋdi, asaan ŋa gurus ka kayar. » ⁷ Hiyya, ŋu deetu kaawco, ŋu iciig gurus-aka ho ŋu daktu giday morgo ka gem kaak pina gamin inj golŋo. Nju gidiyiig morgo-ak a njaag gine wer kaak njuu tiisguwe awraatina. ⁸ Do saan taar-at ko, yoo yiryta ŋu koliig morgo-ak aman : « Morig ka baarir. » ⁹ Ansii ko, kaaw taat nabi Zeremi kaawtu awalle astu do werti aman : « Nju ic tammin orok subba ku gurusdi. Gee ku Israyeel talaag gurus-aŋ nec ko inj kayar. » ¹⁰ Kar inj gurus-ak, ŋu gidiytu morgo ka gem kaak pina gamin inj golŋo ar taat *Rabbin Buŋ kaawiidu. » †

Iisa do uŋji ka Pilaat

(Maark 15.2-15, Luk 23.3-25, Yaaya 18.33-19.16)

¹¹ Min ŋu beriig Iisa do guberneer Pilaat, Pilaat indiig aman : « Kin ko sultan ka Yuudinnar walla ? » Iisa gay telkiiji aman : « Kin meenjiŋ kaawit ko. » ¹² Agindaw ku gay satkiner inj *aginay ku Yuudinnar diyiiji kaawna, kar Iisa gay bugum mayaata. ¹³ Kar Pilaat kaawijji aman : « Ki doraag doo di gee-aŋ diyiijiŋ kaawin-aŋku ? » ¹⁴ Njaar gay balji telke maanna nam guberneer din sa ajbiy tak-tak.

¹⁵ Ay iidiŋ ta *Paakdi, guberneer Pilaat imilgiy gem rakki min daŋaayne, njaar kaak gee inditu. ¹⁶ Do wiktin taar-at, gin gay daŋaayner rakki sinji alaw, ŋu kolaag Iisa Barabaas. ¹⁷ Pilaat indiig gee kuuk njuu dakin-ak aman : « Naako pike waa min do daŋaayner ? Iisa Barabaas wala Iisa kaak ŋu koliy Masi ? » ¹⁸ Pilaat ibina tam kadar min hasuudinaw di, agindaw-ak iyiiŋ Iisa. ¹⁹ Do wiktin taat Pilaat goy misa do sees ka seriiner, daacyi njaamiiji kaawo aman : « Yaman cim kaan min kaawin ku gem-aŋka. Nja bal nige maanna. Maako-an nu bal weye min sooniika do bi kanji. »

²⁰ Do wer-ak, agindaw ku gay satkiner inj aginay ku Yuudinnar isinaag gee ku dakin-ak, njuu indiŋ Pilaat a njaaco pikiŋ Barabaas, kar Iisa gay njuu deenji. ²¹ Ampaa ko, wiktin taat guberneer Pilaat indiig pey gee-ak aman : « Min kuuk seer-aŋ, ka moo ku rakiy naako pike ? » Njuur gay telkiiji aman : « Barabaas ! » ²² Pilaat indiigu pey aman : « Kar Iisa kaak ŋu koliy Masi gay, naa giniŋ maman ? » Okiŋco, ŋu telkiiji aman : « Doodig ka etor ! Doodig ka etor ! » ²³ Nja indiigu pey aman : « Kar ŋa nig maa di ? » Njuur gay koola koolen di aman : « Doodig ka etor ! Doodig ka etor ! » ²⁴ Min Pilaat taltu kadar ŋa gediraacodo ho kaawco bira maan ka pey-ak, ŋa ictu amay ho ŋa aciig pisiŋji do uŋco ka geemir. Kar ŋa diytu aman : « Di njaar-ak giniro, nun maan isginno inj muut ta gem-aŋka ! » ²⁵ Gee okiŋco telkiiji aman : « Ya an di kaawoŋ-ak, baariy ŋu gagirni do gayiŋni yoo do kooginni ! » ²⁶ Hiyya, Pilaat pikiicog Barabaas. Kar Iisa gay, ŋa diyiico a njuu koociŋ inj kordiŋgo. Min ŋu koocga, ŋa beriicog do askirnar a njuu doodiŋ ka etor.

Ajimiika ta askirnar do Iisa

(Maark 15.16-20, Yaaya 19.2-3)

²⁷ Min njaar-ak, askirnay ku Pilaat iyiiŋ Iisa do geriy ka guberneer. Askirnay okiŋco njuumu do wer-aka, Iisa gay datikco. ²⁸ Do wer-ak, ŋu cimijiit kesuuney ho ŋu isiiji batik ta dindik buŋ ar ta sultinniidi. ²⁹ Kar ŋu siyiiji jakumne ta jamiidi ho ŋu isiiji ar jakumne ta sultinniidi. Min ŋu isiijiŋ, ŋu beriiji eto do pisiŋji ka meeda ar ka sultan ic-

† Wer ka gase kaawor do Zakariya 11.12-13 inj Zeremi 32.6-15.

giyo. Kar ɲu dersiy do unji ho ɲu ajimiyyig aman : « Gem kol sultan ka *Yuudinnar, ooyaaɲɲi ! »³⁰ Kar do wer-ak, ɲu piciji ulɲa ho ɲu iciig etoy-aka, ɲu meɲɲiig do kaay.³¹ Min ɲu ajimiyig ko ajimiye, ɲu cimiiɲit batko-ata, kar ɲu isiiɲit taɲɲi, ɲu baay doodɲɲi ka etor.

Doode ka Iisa ka etor

(Maark 15.21-32, Luk 23.26-43, Yaaya 19.17-27)

³² Min ɲu amiliy min do geegirdi, ɲu ɲaamtu in gem rakki pa sinji Simon. Gem-ak min geeger ka Sireen †. Askirna asiriig a ɲa iciɲ etoy ka Iisa.³³ ɲu ottu wer rakki ɲu kolaag Golgota. Pa-ak diya aman : « Dawik ta kaar. »
³⁴ Do wer-ak, ɲu beriji do Iisa maam kuuk amse in maan kaak yuutu. Min ɲa aawiig di, ɲa pooctu seenco.

³⁵ Hiyya, ɲu doodiig ka etor. Min ɲu doodga, ɲu deediit kesuuney werin dakina ho ay gem di iciy taat galji.³⁶ Ba aaro, askirna-ak goytu ede ɲuu gooyinji.³⁷ Kar do et ka Iisa gay, ɲu dood maan kuwa do kaay. Do maanna-ak, ɲu siir maan kaak iy obinji aman : « Naar-aɲ ko Iisa, sultan ka Yuudinnar. »³⁸ Gin kokinay seera oki ɲu doodgu do serpay ka atiydi, rakki do meeday ho rakki gay do ɲugilay.

³⁹ Gee kuuk bira min ede-ak sekiyy kayco ho ɲu wariig Iisa aman : ⁴⁰ « Kiɲ kaak rak dimiɲ ger ka Buɲdi ho in menaw subba di kii pine ka pey, ya kiɲ kat Roɲ ka Buɲdi-ak, jil kat doo ziɲ ka meenjin ho paay min ka etor ! »

⁴¹ Yoo agindaw ku gay satkiner, agindaw ku gaanuundi, in *aginay ku Yuudinnar sa samtiyaaɲi aman : ⁴² « ɲa jil gee ku pey, kar diɲ gay, ɲa gedarro jile ziy ka meenji ! Sultan ka Israyeel kat ampa ? Paay diɲ di min ka etor, kar niɲ aamine. ⁴³ ɲa diyit kaay in Buɲ ho ɲa kaawiy a ɲa Roɲ ka Buɲdi. Di ya Buɲ elgiga-ak, diɲ ɲa jilga kate ! »

††⁴⁴ Yoo kokinay kuuk ɲu doodtu ka atiydi in ɲaara oki, waraag pa.

Muut ta Iisa

(Maark 15.33-41, Luk 23.44-49, Yaaya 19.28-30)

⁴⁵ Min pat ottu yiriyo, ta mattu. Wer astu gondiko do kid okinji nam pat subba ta maako.⁴⁶ Do wiktin taar-at, Iisa kooltu rada aman : « Eli, Eli, lema sabaktani ? » Ansi-ak aman : « Buɲdu, Buɲdu, maa di ki pooɲiinu ? »

†⁴⁷ Gee daariɲ kuuk goy moota-ak dorga ho ɲu diytu aman : « Cokiyon ja, ɲa kolaag *Eli ! »⁴⁸ Do wer-ak, rakki minnincō gadtu ɲa ictu bit ka jardor, ɲa duuniit do bi ka etor ho ɲa coopiig do maam kuuk tooro. Kar ɲa beriiɲig do Iisa a ɲaa coode.⁴⁹ Daariɲ gay kaawiy aman : « Eroɲ ja, gii tale ya Eli kat asa jilinji. »⁵⁰ Ba aar, Iisa kooltu pey rada kar ɲa mattu.⁵¹ Min ɲa mattu, zimilla kuuk bigira †† ɲu caaltu atta do ger ka Buɲdi eertu min datko min kuwa yoo keder. Do wer-ak, kid sa azirtu ho dambinay sa doostu.⁵² Maggan pile ho min gee kuuk sellen do unji ka Buɲdi ho mate, dakina nooye.⁵³ Gee-ak amiltu min do magginco ho min Iisa nooytu, ɲu baawtu Zeruzaleem, geeger kaak *cawar, ho gee dakina taliigu.⁵⁴ Min ɲa mattu, tatkaw ka askirin ku Room in geenji kuuk gooyaag Iisa taliig kid azire in ay maan kaak kuuniy-ak, kolaw obiig tak-tak ho ɲu kaawtu aman : « Way, gem-aɲ Roɲ ka Buɲdi ka seener ! »⁵⁵ Do wer-ak, goy oki daad dakina kuuk aadiɲ Iisa min kid ka Galile ho ɲu taliy kaaci. ɲu taliy min serek.⁵⁶ Minnincō goy Mariyam ta Magdala, Mariyam ataɲ Zaak in Yuusup, ho in ataɲ koogin ku Zebede.

Unje ka Iisa do maginer

(Maark 15.42-47, Luk 23.50-56, Yaaya 19.38-42)

⁵⁷ In pat ta maako, gin gem rakki ɲu kolaag Yuusup min geeger ka Arimate. ɲa gay gamnar ho ɲaar oki min maajirna ku Iisa.⁵⁸ Gem-ak dakiig gas Pilaat ho ɲa indiig momtey ka Iisa. Hiyya, Pilaat beriico izinne do askirnar a ɲuui berinji.⁵⁹ Min ɲaar-ak, ɲa dakiig paaya ho ɲa maliyyig in batik marbinto.⁶⁰ Kar ɲa iciiga ho ɲa unjiig do magin ta meenji taat ɲu dooditu ka dambar. Magin-at, yoo momte rakki oki, ɲu baltit unje. Min pa-ak, ɲa tunkil-tu dambi tatik, ɲa dibiriit magin-ata, kar ɲa deettu.⁶¹ Wiktin taar-at, Mariyam ta Magdala in gaati Mariyam goy keder aaniy magine.

Gooye ka maginer

⁶² Ka kawtinti, in yiriyo ta *sabitdi ††, agindaw ku gay satkiner in *Pariziyenna ɲumtu ho ɲu baawtu wer ka Pilaat.⁶³ Min ɲu ottu, ɲu diyiji aman : « In karaamineɲ, ni moy kaaw taat gay raadindi-aɲ kaawtu min ɲa goy misa in odinay. ɲa kaaw aman : " In menaw subba di, naa nooye min do muuti. " ⁶⁴ Baanɲu, gem kol tatkaw, diyco do askirnaɲ a ɲuu gooyin magin-an nam mena subba. Yampa, maajirnaɲ asa kokiniɲ momtey ho ɲuu

† 'Sireen' : ɲa kid ka gee ku pondiko kaak goy in munsakne. †† Wer ka gase kaawor do Soom 22.9. ‡ Wer ka gase kaawor do Soom 22.2. †† 'bigira' : Werin daariɲ, ɲu kaawa a 'bakar'. †† 'yiriyo ta sabitdi' : Yuudinna siya ja zinɲiko in yiriyo ta jimeener, kar yiriyo ta sabit gay, ɲu eeliy geero.

diye do geemir aman : " Nja nooye min datik ta gee ku mate. " Kar raade kaak ba aar-an yaa pakiŋ ka awalle. »
⁶⁵ Kar Pilaat kaawtu aman : « Paa ko, askirin eku. Baan in ɲuura ho kaawoŋco a ɲuu gooyin magine ar taat ku rakiyo. »⁶⁶ Hiyya, ɲu baawtu do maginer, ɲu ɲaariig dambi ka do bit-aka, kar ɲu rasiig askirna-ak yaa gooyinti.

Nooye ka Iisa

(Maark 16.1-10, Luk 24.1-12, Yaaya 20.1-10)

28 Min yiriy ta *sabit birtu, in dumaas kawtir kawtira, Mariyam ta Magdala in gaati Mariyam baawtu talin magine. ² Min ɲu ottu, aawa kar kid azirtu linjic. *Dubil ka Bunɲi paaytu min ka samaaner. Nja tunkilliig dambi kaak do bit ka maginer-aka ho ɲa goyiiji kuwa. ³ Dubile-ak, ziy irɲa ar irɲe ka bunɲi ho kesuuney portik kar ar ɲirɲe. ⁴ Min askirin kuuk gooyaat magine taliig maanna-ak, kelimco amiltu nam ɲu aziraw. ɲu sollitu keder ar gee ku mate. ⁵ Kar dubil ka Bunɲi kaawiico do daad-ak aman : « Dakoŋ ginенno kolaw. Nu iban kadar ku bariya Iisa kaak ɲu doodtu ka etor-aka. ⁶ Njaar ginno anne, ɲa nooye ar taat ɲa kaawiiko. Asoŋ, taloŋ, an ko wer kaak ɲu diyiiga. ⁷ Kar baan kodok, dakoŋco kaaw do maajirnay aman : " Iisa njaar nooye ho ɲa ogirkoŋ ko do kid ka Galile. Anner kat, ku baayiy taliŋji. " An di ta iyiintu. » ⁸ Min ɲu doriit kaaw-at, kodok di ɲu uctu min do maginer. Kolaw obiigu ho galal sa miin aditco. In gadco, ɲu iyaat kabarre-at do maajirnay. ⁹ Tala kar, Iisa njaar maagu ho ɲa diyiico aman : « Nu ooyko ! » Kar daad-ak sinjiiji moota, ɲu obiig asinji ho ɲu abdiyiiga. ¹⁰ Hiyya, Iisa diyiico aman : « Dakoŋ ginенno kolaw. Baan kaawoŋco do sinjar a ɲu baa do geeger ka Galile. Anner kat, ɲu baan talindu. »

Ose ka askirna do gamin kuuk kuuniye

¹¹ Wiktin taat daad-ak baawiico do maajirnay, askirin daariŋ kuuk gooyaat magin-at baawtu do geegirdi. ɲu osiico do agindaw ku gay satkiner gamin okiŋco kuuk kuuniye. ¹² Do wer-ak, agindaw ku gay satkiner in *aginay ku Yuudinnar ɲumtu, ɲu deetu kaawco. ɲu beriico gurus dakina do askirnar ¹³ ho ɲu kaawiico aman : « Ya-man, kuu kaawe a maajirnay kokinig momte-ak aando wiktin taat ku weyiyo. ¹⁴ Ya kaaw-an kat gal do dengey ta guberner, nin di yaa gaasin in njaara ho yaako dake kayko. » ¹⁵ Min ɲu kaawiico pa-ak, askirna iciig gurus-aka ho ɲu giniit ar taat ɲu kaawiico. Ansii ko, kaaw-at totirtu do Yuudinnar okiŋco yoo dinja a maajirnay kat kokin-ga.

Bayne ka Iisa do maajirnay

(Maark 16.14-18, Luk 24.36-49, Yaaya 20.19-23, Akt 1.6-8)

¹⁶ Ya do maajirna ku Iisa kuuk orok in rakki gay, ɲu baa do kid ka Galile, do damba taat ɲa kaawiico. ¹⁷ Min ɲu taliiga, ɲu abdiyiiga. Kar minninco, daariŋ gay aditco osaw. ¹⁸ Kar Iisa baawiico ho ɲa kaawiico aman : « Bun berduut gudurre okintit kuwa ho keder. ¹⁹ Ansi-ak, baan do gee ku darrinay okiŋco, ginonngu maajirnar, *batiziyonngu in sin ku Tati, ku Roŋo, in ku Ruwwin ta Bunɲi ²⁰ ho bildonngu ɲuu gine gamin okiŋco kuuk nu kaawiiko. Nun gay goy in kunko kun kawta nam duniin yaa gaase. »

Maark

Pile ka kaawor

Kabarre-an, ɗa Maark kat siirta. Ɗaar attanno inɗi paliinna kuuk orok inɗi seera. Kar ɗa gin riy inɗi rakki minninco sinɗi Piyer. Ɗa dorig kaawin okinco kuuk Piyer ostu. Paa ko, ɗa gastu botol taat ɗa siiriig gamin kuuk Iisa gintu ho kuuk ɗa kaawtu. Min okinco kuuk siirit kabarre ta Iisa, ɗa Maark kat siirit awalle. Ɗa siirit do gee kuuk Yuu-dinnado a ɗuu ibine kadar Iisa, ɗaar ko Masi kaak Buɗ ɗaamtu a ɗaa jile gee. Min Iisa teestu riyoy do kidar, ɗa gaarit Meennaw ta Buɗdi, ɗa cool gee ho ɗa atke aaridna. Ɗa kaaw inɗi izinne taat asa min kuwa. Min gee taliig maan kaak ɗa giniyo, ɗu indiy zirkico a ɗaar-an gay waa ? Min tatkaw ka askirin ku Room taliig maan kaak kuuniye wiktin taat ɗu doodig Iisa ka etor, ɗa kaawtu aman : « Ka seener, gem-an Ronɗ ka Buɗdi. » Maark raka a gee kuuk garkiyaat maktumne-an asa oki ibiniɗ Iisa ar tatkaw ka askirnar-ak ibini-iga.

Gay tabiriikar Yaaya-Batist

(Matiye 3.1-12, Luk 3.1-18, Yaaya 1.19-28)

¹ An ko baati ta Kabarre ta Gala, ta kaawa do bi ka Iisa Masi, Ronɗ ka Buɗdi. ² Gem rakki, sinɗi Yaaya, as mine gee do bi ka asinɗi ka Iisa. Do bi ka Yaaya-ak ko, Buɗ kaawtu awalle do maktumne ta nabi Ezaayi aman : « Nun naa ɗaame gay tabiriikar unɗi a ɗaɗ siyin botilinɗ. Gaay tonɗo kaawa do kalaaner aman : "Siyon botol ta *Rabbiner. Siyonjiig botilay dalaɗ. " » †

Wiktin ta Yaaya goyiy do kalaaner, gee asiiji moota ho ɗa diyco aman : « Ibinonɗ niginɗo, rasonɗ goye kaak awal-le, ɗuuko *batiziyinɗo ho Buɗ yaako saamiyinɗ zunuubinniko. » Kar ɗuur kuuk ooye, ɗa batiziyiigu. ⁵ Gee dakina asiiji min kid ka Zuude ho min do geeger ka Zeruzaleem. Kar ɗu gaariig zunuubinnico do unɗo ka geemir ho Yaaya batiziyiig do barre ka Zurdan-aka. ⁶ Kesuuney ta Yaaya, ɗu siyit inɗi law ku lokumi ho ɗa duunit maasoy inɗi karrabinɗ ka zaami. Teenɗi gay, ɗa eeyma bagi inɗi yiime. ⁷ Ɗa kaawiico do gee-ak aman : « Gin gem kaak pakginu kat asaw. Nun sa da necdo kaak naa sor-in ɗugiray. ⁸ Nun batiziyaako inɗi amay, kar ɗaar gay yaako batiziyinɗo inɗi Ruwwin ta Buɗdi. »

Batem ka Iisa

(Matiye 3.13-4.11, Luk 3.21-22, 4.1-13)

⁹ Do wiktin taar-at, Iisa uctu min geeger ka Nazareet do kid ka Galile, ɗa dakiig gas Yaaya. Min ɗa gasga, Yaaya batiziyiig do barre ka Zurdan. ¹⁰ Wiktin ta Iisa imiliy kaay min do amiydi, ɗa taliig samaan pil waakilak. Kar Ruwwin ta Buɗdi paayiji ar ammaama. ¹¹ Do wer-ak, ɗa dortu gaay kaawa min kuwa ka samaaner aman : « Kinke ko ronɗu, nu elgicinɗ dakina ho ki berdu galal dakina. » ¹² Min ɗaar-ak di, kodok di, Ruwwin ta Buɗdi ɗaamiig Iisa do goosiner. ¹³ Ɗa gintu menaw orok poof do wer-aka. Wiktin ta ɗa goyiy ede-ak, *Seetanne astu gecinɗi. Ɗa goy ko inɗi kumin ku yeer di ho *ɗubal ku Buɗdi gay tala kaaci.

† Wer ka gase kaawor do Malasi 3.1, Ezaayi 40.3.

Kole ka maajirnar kuuk awalle

(Matiye 4.12-22, Luk 4.14-15, 5.1-11)

¹⁴ Yiriy rakki, nu obiig Yaaya danjaayne. Min njaar-ak, Iisa baawtu do kid ka Galile, na teestu gaare Kabarre ta Gala ta asa min do Bunđi. ¹⁵ Na kaawiy do geemir aman : « Wiktinti taar ase. *Meennaw ta Bunđi askoŋ ko moota. Jiptoŋ goyiŋko ho icon Kabarre ta Gala ! »

¹⁶ Goytu kee, Iisa jaawiy do bi ka barre ka Galile. Na gastu gay cabe boosir seera : Simon in sinji Andre. Wiktin taat na gasiigu, nu caba in ribbinco. ¹⁷ Iisa diyiiico aman : « Asoŋ aadonnu ho naako giniŋko gay cabe geemir. »

¹⁸ Kodok di nu rasiig ribbinco ho nu aadiiga.

¹⁹ Iisa sinjitu pey unđa sood ho na gasiig kuŋ Zaak in sinji Yaaya, ronji ku Zebede. Nu goy siye ribbinco ka mar-kabar in tacco. ²⁰ Do wer-ak, Iisa diyiiico aman : « Aadonnu ! » Hiyya, nu rasiig markabco in tacco ho nu aadiiga.

Coole ka gem ka aarid obga

(Luk 4.31-37)

²¹ Goytu kee, Iisa baawtu do geeger kaak nu koliy Kapernayuum in maajirnay. In yiriy ta *sabitdi, na unjitu do ger ka salaaner ka Yuudinnar ho na teestu bilde gee. ²² Gee kuuk cokiyaaga-ak ajbiyту do bildiŋji, asaan bildiŋji-ak arro in ka agindaw ku gaanuundi. Kar gay, na bildaag in izinne.

²³ Wiktin ta Iisa garkiyiy-ak, gem kaak aarid obga astu. Kar na teestu koole aman : ²⁴ « Wayyay, Iisa ka min Nazareet, ki rakaani gine maman ? Ki asinti ide walla ? Nun iban tam kadar kinke gem kaak Bunđ dobtu ho na naamtu. » ²⁵ Iisa leesiji do aarid-ak aman : « Yalla bugam ho amal min do gem-anka ! » ²⁶ Aarid-ak azbiig gem-ak zid-zid-zid, kar na amiltu in koriyyay. ²⁷ Gee okiŋco ajbiyту, nu teestu kaawe benannico aman : « Way ! Taar-an garaan ta marbinto, na kaawiit in izinne ! Gem-an awna yoo do aaridnar ho nu karmiyaaga ! » ²⁸ Kodok di, kabarey ta Iisa totirtu do kid ka Galile okiŋji.

Coole ka gee dakina

(Matiye 8.14-15, Luk 4.38-41)

²⁹ Hiyya, nu amiltu min do ger ka salaaner ka *Yuudinnar ho nu baawtu wer kaŋ Simon in Andre. Zaak in Yaaya sa baawtu in nuura. ³⁰ Kogoy ta Simon gay radaw. Ta weyaw, ziti kobire. Wiktin ta Iisa astu, nu miniiga.

³¹ Na sinjitu moota, na obtu pisinti, kar na copiliita. Ek di ziti ooltu ho ta teestu tale kaaco.

³² In maako, min pat gale, nu iyijig gee okiŋco kuuk radaw, in gee kuuk aaridna obgu. ³³ Gee ku gegirdi okiŋco numtu wer geero. ³⁴ Kar Iisa cooltu gee dakina kuuk gin ay biyaw ta raduwar ho kuuk aaridna obgu oki. Aaridna-ak, na balco rase botol taat nuu kaawe, asaan nu ibingiga.

Coole in bilde ka geemir

(Luk 4.42-44)

³⁵ Ka kawtinti, Iisa saktu in kawtira. Na uctu min do gegirdi ho na deettu do kalaaner. Do wer-ak, na teestu inde Bunđ. ³⁶ Simon in eenji amiltu joriyiŋji. ³⁷ Min nu gasga, nu diyiji aman : « Gee okiŋco joriyaaciŋ. » ³⁸ Iisa gay diyiiico aman : « Yallinte wer ka pey, do hellinnan anjkure. Annere oki nu baa gaare kaaw ta Bunđi. Taar-an di taat iyintu. »

³⁹ Ampaa ko, na jaawiig kid ka Galile okiŋji. Na gaariy kaawin do geray ku salaaner ku Yuudinnar ho na atkiy aaridna.

Cale ka burdumdi

(Matiye 8.1-4, Luk 5.12-16)

⁴⁰ Gem kaak gin burdum asiji do Iisa. Na dersitu do unji, na loklikiji aman : « Gem kol Rabbiney, kiin gedire calindu ya ki ooye. » ⁴¹ Iisa taltu aminduwiyy, na naamtu pisiŋji, na diiriiga ho na kaawtu aman : « Hii, nu ooye, diŋ calu ! » ⁴² Ek di na caltu *cawar min do burdumji. ⁴³ Min njaar-ak, Iisa naamiiga ho na karmiig aman : ⁴⁴ « Yaman, dak kaawenno bat do waanna. Kar gay, baa gaar ziŋ do gay satkiner ho ber *satkin uudin taat gaanuun ka Muusa kaawtu. Paa kat, nuu ibine kadar ki cale »

⁴⁵ Gem-ak gay deettu, na daktu tees ose wer okiŋji maan ka coolga. Do bi njaar-ak ko, Iisa pooctu unje do gegirdi, na goyту do kalaaner di. Geer gay digaaji digen di.

Coole ka gem kaak rungiye

(Matiye 9.1-8, Luk 5.17-26)

2 Gin menaw, Iisa yeeptu do geeger ka Kapernayuum ho gee dortu kadar na duw ko geero. ² Do wer-ak, gee asiy asiyo nam wer arme, kara oki wer ginno. Do wer-ak, Iisa gaariico kaaw ta Bunđi. ³ Wiktin ta Iisa kaawiyo, gee iyiji gem ka rungiye. Minnincó gee poof icilga. ⁴ Geen gay goy dakina ede, nu bal gedire iyin do unji ka Iisa. Hiyya, nu coktu kuwa ka gerdi, aaniy do wer kaak Iisa goyiyo ho nu noomtu bee. Min nu noomiig bee, nu paayiig gem ka rungiy-ak in daringal. ⁵ Min Iisa taliit imaanco, na diyiji do rungiiner-ak aman : « Gem kol ronji, zunuubinna, nu saamiyjinu. »

⁶ Do wer-ak, agindaw ku gaanuun ka *Yuudinnar sa goya. Min nu doriit kaaw ta Iisa, nu teestu kaawe do aditco aman : ⁷ « Gem-an diya a maa ? Na nigiy biy in Bunđ. Waa yaa gedire saamiye zunuubinna ? Illa Bunđ keeji di ! » ⁸ Kodok di, Iisa ibiniit pikirrico ho na kaawiico aman : « Maa di ku giniit pikirre taar-an do aditko ? ⁹ Ya nu diy do rungiiner-an aman : " Zunuubinna nu saamiyjinu " wala ya nu diyiji aman : " Ucu, icig daringiljin ho jaawu ", taat moo mele ? ¹⁰ Kar gay, nu raka kuu ibine kadar nun *Ron gemor, nu gin gudurre ta saamiye zunuubinnar do duniiner. » Kar pey na diyiji do rungiiner-ak aman : ¹¹ « Nu kaawijin-an, ucu, icig daringiljin ho deet gerko. »

¹² Kodok di, min do unco ka geemir, gem-ak uctu, na iciig daringilji ho na deettu. Okinco, nu ajbiyту tak-tak. Nu oziliig Bunđ ho nu diyту aman : « Maan naar-an, gi bal talin yiriy rakki ! »

Kole ka Lebi

(Matiye 9.9-13, Luk 5.27-32)

¹³ Min naar-ak, Iisa yeeptu pey do bi ka barre ka Galile. Gee dakin asiiji, na gaariico kaaw ta Bunđi. ¹⁴ Iisa sinji-tu sood min do wer-aka ho na taltu gay obe miirir rakki, sinji Lebi ron ka Alpe. Na goy do riyoy. Kar Iisa diyiji aman : « Uc aadnu ! » Ek di Lebi uctu, na aadiiga.

¹⁵ Iisa baawtu in maajirnay do ger ka Lebi ho nu goytu tee. Do wer-ak, gay obe miirir in gee kuuk goyinco arro astu dakina tee in nuura. Nu goy do wer-ak, asaan min gee kuuk aadaag Iisa, gee ar nuur-an goy dakina.

¹⁶ Min *Pariziyenna kuuk agindaw ku gaanuundi oki taltu kadar Iisa tiya in gee-ak, nu indiig maajirnay aman : « Maa di, na tiyiy in gee-anku ? »

¹⁷ Iisa doriit kaawco ho na telkiico aman : « Gee kuuk cewey baraydo daptoor, illa nuur kuuk radaw. Nun bal ase do gee kuuk tala zinjico a nu sellen. Nu as do nuur kuuk ibina kadar nu gina jookumo. »

Inde do bi ka sayamner

(Matiye 9.14-17, Luk 5.33-39)

¹⁸ Yiriy rakki, maajirnay ku Yaaya-Batist in Pariziyenna ictu sayamne uudin ta nu icgiyo. Gee astu indin Iisa aman : « Maajirin ku Yaaya-Batist in ku Pariziyennar ica sayamne. Maa di, kunjin gay icgydo ? »

¹⁹ Iisa telkiico aman : « Gee kuuk nu kolig do iidin ta obindi, ya nu goy misa in naar kaak obe, wala kuu gedire kuuco kaawe a nuu ice sayamne ? Ha'a, nu gediraado ice sayamne wiktin ta gem kaak ob goy datikco ! ²⁰ Kar gay, wiktin yaa ase taat nuu icin naar kaak obe min do datikco. Yiriy taar-at kat, nu asiy ice sayamne. »

²¹ Kar Iisa kaawiico pey aman : « Waan naallo kesuun taat zoode in giteen kaak marbinto. Yampa, giteen-ak obaat mirin ta bokiyo ho mutti gaayiy pey tatiko. ²² Waan laado maam kuuk eelaw do etirsinna kuuk taay ko. Yampa, maam-ak yaa pikin etirsinna-aku, nuu naale keder ho etirsinna-ak sa yaa nige. Kar gay, gee liya maam kuuk eelaw illa do etirsinna kuuk marbinto. »

Iisa in yiriy ta sabitdi

(Matiye 12.1-8, Luk 6.1-5)

²³ Yiriy rakki ta *sabitdi taat *Yuudinna eelgiy geero, Iisa in maajirnay aadtu do morginar. Wiktin ta nu biriyo, maajirnay teestu yiime kay ku *gemer, nu eeymiyo. ²⁴ Pariziyenna taliigu, kar nu diyiji do Iisa aman : « Talu ! Maa di, maajirna giniy maan kaak gi gingigdo in eele ka geeror ? » ²⁵ Iisa telkiico aman : « Ku bal garkiyin ga maan kaak Dawuud in eenji gintu yiriy rakki taat mey diyigu ? ²⁶ Do wiktin taat Abiyatar goy *mee satkiner ka tatko, Dawuud unjitu do ger ka Bunđi ho na teetu mappa kaak nu bertu *satkin do Bunđi ho na beriico do eenji oki. Zer tee naar-ak, nuur bal gine botol taat nu teenji, illa gay satkiner di. »

²⁷ Iisa kaawiico pey aman : « Geen ke wala nu kilgiyig do bi ka eele geeror di ? Ha'a ! Nu diyit yiriy ta sabitdi a taa gaaye gee. ²⁸ Naar nun *Ron gemor di mee sabitdi. »

Coole ka gem kaak pisinji mate

(Matiye 12.9-14, Luk 6.6-11)

3 Kar Iisa unjitu pey do ger ka salaaner ka *Yuudinnar-aka ho na gastu gem kaak pisinji mate. ² Adin gay di-bijji do Iisa. Nju rakiy tale ya naa coolin gem-ak in yiriy ta sabitdi, kar nuuji diye kaawo. ³ Iisa kaawijji do gem kaak pisinji mat-ak aman : « Ucu ! As datik anne ! »

⁴ Iisa indiiig gee ku talaaga-ak aman : « *Gaanuunte kaaw a gii ginguwe taat sellen wala gii ginguwe taat jook-umo in yiriy ta *sabitdi ? Gii jilguwe gee wala gii idguwinco ? » Njuur gay bugum di.

⁵ Min na indiiig pa-ak, na taliig gee-ak in dapiŋko, asaan denginco amil lawa. Kar na yeepijji do gem ka pisinji mat-ak aman : « Taarig pisinjiŋ. » Ek di na taariiga ho pisinji cooltu do weriy.

⁶ Min naar-ak, *Pariziyenna amiltu. Ek di nu deetu kaawco in gee ku aadaag sultan *Herood maman nuu de-ŋ Iisa.

Gee dakina in Iisa

⁷ Iisa in maajirnay uctu ho nu baawtu do bi ka barre ka Galile. Gee dakin aale aadiiga. Nju asa min Galile, min Zuude, ⁸ min Zeruzaleem ho min kid ka Idume. Goy kuuk asa min aar barre ka Zurdan ho min kid ka geeger ka Tiir in ka Sidon. Gee-ak asijji do Iisa, nu dor maan kaak na giniyo. ⁹ Iisa diyiico do maajirnay a nuuji iyin markab moota paa gee kuuk dakin-ak yaa tiryinji. ¹⁰ Uudin taat na cooliy gee-ak, gee ku radaw okinco akiliy zinŋkico, nu rakiy diirinji. ¹¹ Ya gee ku gin aaridna talga-ak, nu solligiy do unji ho nu kooliy aman : « Kinŋen di Ronŋ ka Bunŋdi. » ¹² Kar na karmiig tak a nuu gaarinjido.

Paliinna kuuk orok in seera

(Matiye 10.1-4, Luk 6.12-16)

¹³ Min naar-ak, Iisa coku ka dambar. Na koltu gee kuuk na rakiyo ho nu asijji. ¹⁴ Do wer-ak, na dobtu minnino gee orok in seera, na diyiico sinŋ a nu paliinna. Na dobiigu asaan na raka nuu goye in naara, naa tabirinco, nu baay gaare Kabarre ta Gala ¹⁵ ho nuu atikguwe aaridna. ¹⁶ Anŋ ko sinco ku paliinnar kuuk orok in seera : Simon kaak Iisa koliig oki Piyer, ¹⁷ Zaak ronŋ ka Zebede in sinji Yaaya kuuk Iisa koliig oki Bowanergees, sinŋ nuur-anŋ diya aman : " gee ku ar dildile ka bunŋdi ", ¹⁸ Andre, Pilip, Bartelemi, Matiye, Tooma, Zaak ronji ka Alpe, Taade, Simon kaak mala do darrey, ¹⁹ in Zuudas Iskariyoot, naar kaak asaaji isine do Iisa.

Iisa in geenji ku geero

²⁰ Min naar-ak, Iisa yeeptu geero. Gee dakina numijji pey nam Iisa in maajirnay bal gase wiktin ta nuu tee. ²¹ Min sinŋtay dortu pa-ak, nu astu a nuu iyin gerco, asaan nu kaawa do aditco a na oliyaw.

Iisa in tatkaw ka aaridnar

(Matiye 12.22-32, Luk 11.14-23, 12.10)

²² Agindaw ku *gaanuun ka Yuudinnar astu min Zeruzaleem ho nu kaawtu aman : « Na gin *Seetanne kaak nu koliy Belzebuul †† ! » Ho nu kaawtu pey aman : « Gem-anŋ atkaag aaridna illa in gudurre ta tatkaw ka aaridnar ! » ²³ Kar Iisa koliigu, na deliico danŋla aman : « Maman Seetanne yaa gedire pey atke ziy ? ²⁴ Ya meennaw taat geenti taasiŋa benannico, maman goyinco yaa baawe ? ²⁵ Ho ya gee kuuk do adiy ka gerco kat ello zinŋkico, ma-man goyinco yaa baawe ? ²⁶ Pa-ak, ya Seetanne kat ello ziy ho ya geenji kat kaawco bagdo, gudurrey gediraado taa taaye, illa taa peye.

²⁷ « Ku iban di, waan gediraado unje do ger ka gem kaak bombo, naa soke gamnay, illa ya na duunig ja. Kar ya na duunig gay, naa gedire sokin gamnay bal kaawo. ²⁸ Ka seener nu kaawaako, Bunŋ yaa saamiye zunuubinna okinco ku geemir yoo nuur kuuk binŋkico amila gallo in naara oki. ²⁹ Kar gem kaak niga biy in Ruwwin ta Bunŋdi gay, Bunŋ saamiyaajido. Gem naar-ak gin zunuubinna kuuk gasdo tak-tak. »

³⁰ Iisa kaawiy pa-ak, asaan nu diya a na gin aarid.

Atan Iisa in sinŋtay

(Matiye 12.46-50, Luk 8.19-21)

³¹ Min naar-ak, atan Iisa in sinŋtay astu. Nju peytu kara, kar nu naamtu gem baawtu kolinji. ³² Gee dakina leyig Iisa datko, kar gem-ak diyiiji aman : « Gem kol tacco, yaako in sinŋtanŋ goy kara, nu indaaciŋ. »

† 'Piyer' : Sinŋ nuur-anŋ diya a 'dambi'. †† 'Belzebuul' : Nju sinŋ ku rakki ku Seetanner.

³³ Kar Iisa telkiiji aman : « Yaani kat waa ho sinjar gay kuñ waa ? » ³⁴ Na taliig gee kuuk leyga-ak, kar ña diytu aman : « Talon, an ko yaani ho sinjar. ³⁵ Ka seener, ay gem kaak gina taat Buñ rakiyo, ñaar di sinju, boor ho yaani. »

Danjil ta gay luwor

(Matiye 13.1-9, Luk 8.4-8)

4 Iisa teestu pey garkiye gee do bi ka barre ka Galile. Gee dakina ñumiiji nam ña cok ka markabar, kat ña goytu. Geen gay goy do gongumor. ² Ña gaariico kaawin dakina in dele ka danjal. Ña kaawiico aman : ³ « Cokiyon ! Gin gem rakki baa luwo do morgoy. ⁴ Wiktin taat ña luwi-ak †, busumji daarin sollitu do botildi ho diid teeyiig okinco. ⁵ Busumji daarin sollitu do wer kaak gin karñiyo ho kiday perew di. Kodok di, busam-ak amiltu asaan kidco sood di. ⁶ Wiktin taat pat korsitu, ta aayiiig kuuk amil-aku asaan ñu bal paaye caari. ⁷ Daarin gay sol-litu do wer kaak gin pompal kuuk gin jamay. Ñu maadiy sawa nam pompal-ak gootiigu, yoo ron sa ñu bal imile. ⁸ Kar daarin gay sollitu do kid kaak samaane nam ñu neetu. Ganduulin daarin wee ron orok subba, daarin orok bijigiy ho daarin gay miya ††. »

⁹ Kar Iisa kaawtu pey aman : « Ya ku gin dengina, laan denginko samaane, kuu cokiye ! »

Baat ta danjil ta gay luwor

(Matiye 13.10-17, Luk 8.9-10)

¹⁰ Wiktin ta Iisa sinjitu sood min gee-ak, maajirnay in gee kuuk goy do serpey indiig a ñaaco gaare baat ta danjal. ¹¹ Ña telkiico aman : « Buñ gaarkon loko maan kaak cigile kaak kaawa do bi ka *Meennuwi. Kar do gee ku pey gay, ña kaawaaco in dele ka danjal. ¹² Asaan

“ Ya ñu tala sa, ar ñu tallo

ho ya ñu cokiya sa, ar ñu cokaydo.

Yampa, ta-an ñuu jipte goyinco

ho Buñ yaaco saamiye. ” ‡ »

¹³ Kar Iisa diyiiico aman : « Ku ibanno baat ta danjal-anta walla ? Kar di maman kuu ibine baat ta danjal ta pey ? ¹⁴ Anne-ak, gem kaak luwaw, ñaar totira kaaw ta Buñdi. Ñuur kuuk cokiyaat kaaw gay, ñuur ar wer ka busam solliyo. ¹⁵ Gee daarin, ñuur ar bit ka botildi, wer ka kaaw-at totiriyo. Min ñu doriit kaaw-at di, *Seetanne asiyo imiliit min do aditco. ¹⁶ Kar daarinco gay, ñuur ar wer kaak gin karñiyo. Ñu cokiyaat kaaw ta Buñdi ho kodok di, ñu ooyiit in galal. ¹⁷ Kar kaaw-at gay, ñu rasgitdo taa paaye caari, ñu obiit do menuwir di. Ya taabin ase wal gee waraagu do bi ka imaanco, ek di ñu rasiita. ¹⁸ Pey daarinco ar wer kaak gin pompal kuuk gin jamay. Ñu cokiyaat kaawo, ¹⁹ kar gay, ñu pakira do goyinco di, ñu bariya malle ka duniiner, ñu diya gelbinco do gamin ku duniiner. Gamin ñuur-ak imiliit kaaw taat ñu dortu min do aditco ho ta rawtiy maala. ²⁰ Gee daarin gay ar wer ka samaane. Ñuur-ak cokiyaat kaawo, ñu ooyiita ho ta wiyiy ron : daarin wee ron orok subba, daarin orok bijigiy ho daarin gay miya. »

Danjil ta lampa

(Luk 8.16-18)

²¹ Kar Iisa diyiiico aman : « Ginno gem kaak biya lampa ho ña zubkiit in bardila wala ña diyiiit ba danjal. Kar gay, ya gem biy lampa-ak, ña diyiiit do wer ka jadan. ²² Gamin okinco kuuk cigile, ñuu imilinco kara, ho kuuk ñu ra-kaado a gee yaa ibininco sa, ñuu ibininco nam ñuu talinco waran. ²³ Ya ku gin dengina, laan denginko samaane kuu cokiye. »

²⁴ Iisa diyiiico pey aman : « Pakiron samaane do maan kaak kuu cokiye ! Buñ yaako yeepin maan kaak ku giniy do geemir, kar ñaako gaaye pey min kuwa. ²⁵ Gem kaak gine, Buñ yaaji gaaye pey min kuwa. Kar ñaar kaak bal giner gay, ya ña diy kaay a ña gin maanna oki, ñuuji imilin minniney. »

Danjil ta busumdi

²⁶ Iisa diytu pey aman : « *Meennaw ta Buñdi ar gem kaak liya buur. ²⁷ Gem-ak, aando, ña weyiyo, yiriy ña goyiy mento, kar ña ibanno maman kooy amiliyo ho ta maadiyo. ²⁸ Ta amiliy-ak, kid boosit ko. Ta teesiy ja min aaro, ta buriyiy, ta pikiyo, ta obiy ron, kar kat ta niyiy. ²⁹ Ya koo-at nee, gem-ak icy goole, ña teesiy sede, asaan wiktin ta sedindi nec ko. »

† 'Wiktin taat ña luwi-ak' : Luw taar-at, ñu dawiiig dawee ar ginte liyiy buur. †† 'ron miya' : Do darre ta Israyeel, ya ganduulic rakki wee ron orok subba, ña samaan ko. Ya ronji miya, ñaar-ak, ña samaan paka. ‡ Wer ka gase kaawor do Ezaayi 6.9-10.

Danjil ta busum kaak nu koliy mutaard

(Matiye 13. 31-34, Luk 13.18-19)

³⁰ Iisa diytu pey aman : « *Meennaw ta Bunđi taar ar maa ho naa gaarin in danjil ta moo ? ³¹ Taar ar busum ka mutaard kaak gem luwtu. Min roŋ okiŋco, ŋaar di kapak tak-tak. ³² Kar ya ŋa amile ho ŋa maade, ŋa deetiy tatik pak gamin okiŋco kuuk amila do jineendi. Na imiliy leegin aginda nam diid sa saayiy geriyco do leeginay. »

³³ Ansii ko, Iisa garkiyiy gee in dele ka danjal dakina ar taar-an di, uudin taat nuu gedire obe do kayco. ³⁴ Na garkiyiy gee illa in dele ka danjal di. Kar ya nu dak keeco in maajirney gay, ŋa gaariico baati okintiti.

Peye ka usi

(Matiye 8.23-27, Luk 8.22-25)

³⁵ Yiriy taar-at di, in maako, Iisa diyiico do maajirney a nuu aale aar barrer. ³⁶ Iisa gay goy ka markabar di. Kar maajirney deettu in ŋaara, nu rasiig gee do gongumor. Markabin daarin sa deettu in nuura. ³⁷ Kodok di, us testu abire gidi-gidi-gidi do barrer ho amay teestu awke. Amay aastu do markabar nam ŋa miintu. ³⁸ Wiktin taar-at, Iisa gay weya do markabar aaro nam ŋa tokume. Maajirney niiniig aman : « Gem kol tacco, kin isiŋcinno ga ? Ucu ! Amay tiyaate. »

³⁹ Iisa niintu, kar ŋa leesiji do usi ho ŋa diyiico do amiydi aman : « Bugumon ! Yalla peyon ! » Ek di us peytu ho wer siimtu dil. ⁴⁰ Kar Iisa kaawiico do maajirney aman : « Maa di ku giniy kolaw ansi ? Yoo diŋka, ku amnaydo misa walla ? »

⁴¹ Nuur gay kolaw unjiico, kar nu teestu inde ziŋkico aman : « Naar-an kat maa gemir kaak nam usu in amay din sa karmiyaaga ? »

Coole ka gem kaak aarid obga

(Matiye 8.28-34, Luk 8.26-39)

5 Min ŋaar-ak, Iisa in maajirney ottu aar barre ka Galile, do kid ka gee ku nu koliy Zerazyenna. ² Iisa paaytu min ka markabar. Tala kar gem rakki aarid obga amiliji min do maggindi. ³ Gem-ak goyinjji do maggindi di. Yoo in jinzirre oki, nu gedarro duuningji. ⁴ Awalle, nu doodgijiig asiŋji in jinzirre ho nu duungijiig pisiŋji in zirŋac. Kar ŋa okidiig zirŋac ho ŋa kilig jinzirre. Ginno pey gem ka bombo yaa gedire duuningji. ⁵ Yiriyo, aando, goyinjji do maggindi ho ka dambiniidi di. Na kooliyo ho meenji di awriy ziŋkay in dambay.

⁶ Min ŋa taliig Iisa min serek di, ŋa iciig gadi ho ŋa astu dera do unji. ⁷ Kar ŋa kooltu rada aman : « Ki rakaan ginin maman, Iisa, roŋ ka Bun ka kuwa ? Baanu, nu indaaciŋ, dakin taabiyindudo ! » ⁸ Gem-ak kaawiy pa-ak, asaan Iisa diyiji aman : « Amal, rasig gem-anŋka, aarid ka maala-anŋka. » ⁹ Kar Iisa indiig aman : « Kin siŋjin waa ? » Naar gay telkiji aman : « Nun siŋdu " Dakinaw ", asaan nin dakina. » ¹⁰ Kar ŋa loklikiiji do Iisa a ŋaa ŋaa-miŋcodo kara min do darrer.

¹¹ Do wer-ak, gin kinziirna dakina gooya ka dambar. ¹² Aaridna loklikiiji do Iisa aman : « Atikni ni baay unje do kinziirna anŋkure. » ¹³ Iisa ooytu. Hiyya, aaridna-ak amiltu min do gem-aka ho nu unjitu do kinziirnar. Kodok di, min ka dambar, kinziirna-ak okiŋco eeztu tem in gadco, nu sollitu do barrer ho amay teeyiigu. Kinziirna-ak yaa nece ar alip seer pa.

¹⁴ Min gee kuuk gooya kinziirna-ak taliig maan kaak kuuniy-ak, nu gadtu, nu iyiit kabarre-at do geegirdi ho do hellinniidi. Min gee doriit kabarre-at, nu astu taliŋ maan kaak kuuniy-aka. ¹⁵ Nu asiiji do Iisa ho nu taliig gem ka aaridna obga-ak goy keŋer, ŋa coole nam ŋa is ko kesuune. Min nu taliiga-ak, kolaw obiigu. ¹⁶ Gee kuuk talig maanna-ak osiico do eenco maman gem kaak aaridna obga-ak cooltu ho maman aaridna-ak unjitu do kinziirnar. ¹⁷ Kar gee-ak kaawiji do Iisa a ŋaa baane, ŋaa deete min do kidco.

¹⁸ Wiktin taat Iisa neptu ka markabar, ŋa rakiy ko deete, gem ka cool-ak loklikiiji a ŋa baa in ŋaara. ¹⁹ Iisa gay pooŋji. Kar ŋa diyiji aman : « Yeep gerko, gasgu geenjin ho osco maan kaak Bun ginijin ho maman ŋa taltu aminduwiŋ. »

²⁰ Gem-ak deettu. Na teestu kaawe do kid kaak nu koliy Geegirney ku Orok. Na osiicog ay maan kaak Iisa giniiji. Gee okiŋco ku dorit kaawoy-at ajbiyту.

Coole ka daatkor in nooye ka micar

(Matiye 9.18-26, Luk 8.40-56)

²¹ Wiktin taat Iisa yeeptu in markaba min aar barrer, ŋa paaytu do gongumor ho gee dakina asiiji. ²² Do wer-ak, gin gem rakki siŋji Jayrus astu. Naar ko tatkaw ka ger ka salaaner ka *Yuudinnar. Min ŋa taliig Iisa, ŋa dersi-tu do unji. ²³ Na loklikiiji aman : « Romor ta kapak raka mate. As kiiti lee pisiŋjin do kaati, taa coole ! »

²⁴ Hiyya, Iisa deettu in̄ ŋaara. Gee dakina aadiigu nam ŋu tiryaa. ²⁵ Do wer-ak, gin daatik rakki baarti taabiy-aata. Elgin orok in̄ seer, ŋu miŋa miŋen di. ²⁶ Ta taabiy dakina, ta jaaw do gay dawner dakina, ta gaasig ka pisin-ti. In̄ taar-at oki ta bal coole, baarti goy miŋa di. ²⁷ Ta dortu gee kaawa do bi ka Iisa, ta sin̄jitu moota min aar ta geemir, ta diiriit bit ka kesuuney. ²⁸ Ta giniy pa-ak asaan do adti ta kaawa aman : « Ya nu gedir diirin bit ka kesuuney-an di, naa coole. » ²⁹ Ek di baarti peytu, ta aawtu ziti kadar ta coole. ³⁰ Do wer-ak, Iisa aawtu kadar gu-durre amel min do ziy. Ŋa kolsitu, ŋa indiig gee-ak aman : « Waa diirit kesuuner ? » ³¹ Maajiray telkiiji aman : « Ki tala di gee tiryaaŋ, kar ki indiy kat a " waa ga diirintu " ? »

³² Iisa gay talaag di, ŋa rakiy ibine waa kaak diirga. ³³ Daatko-at kolaw obiita, ta teestu azire asaan ta iban maan kaak astiti. Ta astu, ta dersitu do un̄ji, kar ta kaawijiit seen okintiti. ³⁴ Iisa diyiitit aman : « Gem kol romoy, imaanke coolin̄ke. Baa in̄ aapiye. Raduwke rasiŋke. »

³⁵ Wiktin taat Iisa kaawiy pa-ak, gee astu min ger ka Jayrus tatkaw ka ger ka salaaner-aka ho ŋu kaawiji aman : « Romoŋ taar mat ko. Maa di ki taabiyiig pey *Rabbin-an̄ka ? » ³⁶ Kar Iisa doriit kaaw-ata ho ŋa telkiiji do Jayrus aman : « Dak gineno kolaw. Aaman di. »

³⁷ Iisa todiico do geemir a ŋuu aadiŋcodo, illa ŋa kol Piyer, Zaak, in̄ sin̄ji Yaaya. ³⁸ Min ŋu ottu wer kaŋ Jayrus, Iisa gastu gee dakina hawiyaw. Ŋu alaw ho ŋu koolaw. ³⁹ Iisa un̄jitu geero, ŋa kaawiico do gee-ak aman : « Maa di ku aliyo ho ku giniy hawne ? Mic-an taar bal mate, ta weya di. » ⁴⁰ Gee-ak ajimiyaag Iisa. Kar ŋaar gay imiliig okiŋco kara, illa dak aginiyti ku micar in̄ maajiray ku subba di. Kar ŋa un̄jitu zugar, wer ka mic-at goyiyo. ⁴¹ Ŋa obiit min do pisinti ho ŋa kaawitit aman : « Talita kum ! » Ampa-ak aman : « Gem kol romoy, nu kaawaake : ucu ! »

⁴² Mic-at uctu puruk, ta teestu jaawe. Elginti orok in̄ seera. Do wer-ak, ta bico sa amalho ho ŋu ajbiyitu tak-tak.

⁴³ Kar Iisa karmiig a ŋu kaawenno tak-tak do gemor ho ŋa diyiico pey a ŋuuti bere tee.

Iisa do geeger ka Nazareet

(Matiye 13.53-58, Luk 4.16-30)

6 Hiyya, Iisa amiltu min do wer-aka, ŋa deettu do darrey ho maajiray sa aadiiga. ² Yiriy ta *sabitdi, Iisa baawtu do ger ka salaaner ka *Yuudinnar ho ŋa teestu garkiye gee. Ŋuur kuuk cokiyaaga-ak, okiŋco aj-biytu tak-tak. Ŋu kaawtu benannico aman : « Kaawnay-an̄, ŋa gasig min momo ? Ilimji ho gudurre taat ŋa giniy gamin kuuk ajbay-an̄, ŋa gasig min momo ? ³ Yampa, ŋa ginaado gem ka gerkide atiydi-aka, ron̄ti ka Mariyam, sin̄co kaŋ Yakuub, Yuusup, Zuud in̄ Simon ? Sin̄tay ku daad sa goy in̄ ginte annen doo di ? » Taar-an ko todco aamine.

⁴ Kar Iisa diyiico aman : « Ay wero, nabiiŋce, ŋu karmiyaag di. Illa do wer kaak ŋu weeyiiga ho do adiy ka gerco di, ŋu karmiygigdo. » ⁵ Do wer-ak, Iisa bal gine gamin dakina ku ajbay, illa ŋa lee pisin̄ji do gee minaw minaw paa di ku radaw ho ŋu cooltu. ⁶ Iisa ajbiyitu do bi ka imaanco taat sood-ata.

Kar ŋa jaawig hellinnan ku moota in̄ geeger ka Nazareet, ŋa garkiyiy gee.

Ŋaame ka paliinna kuuk orok in̄ seera

(Matiye 10.5-15, Luk 9.1-6)

⁷ Yiriy rakki, Iisa koliig maajiray kuuk orok in̄ seera ho ŋa beriico izinne taat ŋuu atke aaridna. Ŋa ŋaamiig seer, seer. ⁸ Ŋa kaawiico aman : « Yaman ya ku baawaw, dakon̄ icenno yoo maanna, wala tee, wala mokolle, wala gurus, illa don̄kilo. ⁹ Ison̄ ŋugira ho kesuun sa taat do zin̄kikon di. » ¹⁰ Kar ŋa kaawiico pey aman : « Do ay ger kaak ku paaytu, goyon̄ eden di nam menuwko yaa gaase. Ya menuwko gaase, kar kuu deete min do ger-aka. ¹¹ Kar wer kaak gee poo obin̄ko ho ŋu poo cokiye kaawkon̄ gay, deeton̄ min ede ho kokon̄ burintal kuuk do asin̄ko. † Pa-ak yaaco gaare kadar ŋu gin jookumo. »

¹² Maajiray deettu, ŋu teestu kaawe do geemir a ŋuu jipte goyiŋco. ¹³ Ŋu atkiy aaridna ho ŋu etiliico sewe do gee kuuk radaw, kar gee-ak cooliyo.

Muutuy ta Yaaya-Batist

(Matiye 14.1-12, Luk 9.7-9)

¹⁴ Wiktin taat *Herood dortu gee kaawa bi ka Iisa, sin̄ji alaw aale, asaan ŋu diya aman : « Gem-an̄, ŋaar Yaaya-Batist ! Ŋaar nooy min do muuti. Paa ko, ŋa gintu gudurre taat ŋa giniy gamin kuuk ajbay. » ¹⁵ Kar daariŋ a ŋa *Eli. Daariŋ gay a ŋa nabiiŋce kaak ar nabiiinna kuuk min awalle. ¹⁶ Min Herood doriig kaawin-an̄ okiŋco, ŋa diytu aman : « Ŋa Yaaya-Batist kaak nu dukumtu kaay-ak di nooye. » ¹⁷ Do wiktin taat Yaaya goyiy misa in̄ odinay, Herood gay obit Herodiyaad, daacyi ta sin̄ji Pilip. Do bi ŋaar-ak ko, Yaaya kaawiji do Herood aman : « *Gaanuun baljin̄ bere botol taat kii obin̄ Herodiyaad, daacyi ta sin̄jin̄. » Min Herood dortu pa-ak, ŋa bertu izinne

† 'kokon̄ burintal kuuk do asin̄ko' : Pa-ak gaara kadar ya gee ku geeger-an̄ jag min botol ta samaan sa, do gaayiyco.

ɲu obiig Yaaya, ɲu ɗuuniig in jinzirre ho ɲu unjiig ɗaɲaayne. ¹⁹ Herodiyaad obijit ɗo Yaaya, ta bariya ko muutuy di. Kar ta bal gase botol. ²⁰ Herood gay karmiyaag Yaaya. Ya ɲa cokiya kaawoy, kaaw-at barjilaaga. In taar-at oki, ɲa el cokiye kaawnay. Asaan ɲa iban kadar Yaaya kaawa seene ho ɲa gem sellen ɗo unji ka Buɗi. Do bi ɲaar-ak ko, Herood gooyaag min ɗo Herodiyaad.

²¹ Kar yiriy rakki, Herood gintu iidin ta alɗuway. ɲa koliig agindaw ku darrer, agindaw ku askirnar ho in aginay ku Galile okiɲo. ²² Do wer-ak, romti ta Herodiyaad unjitu waare ɗo unco ka geemir. Min Herood in gee kuuk ɲa koltu taliita-ak, ta ajbiygu nam Herood kaawiitit a ɲaati bere ay maan kaak ta inditu di. ²³ Kar ɲa togiliitit aman : « In Buɗ, ya maan kaak ka inditu di, naake berinji yoo cenne † ta meennuwir oki. »

²⁴ Hiyya, mic-at amiltu, ta indiit yaaco aman : « Naa inden kat maa ? » Yaaco gay telkiitit aman : « Baa indig kaay ka Yaaya-Batist. »

²⁵ Mic-at yeepiji kodok ɗo sultan ho ta kaawiji aman : « Nu raka kiidu berinji kaay ka Yaaya-Batist annen di ɗo gartar ! » ²⁶ Do wer-ak, sultan Herood adiy nigtu. Kar min ɲa togil ɗo unco ka geemir gay, ɲa bal nakire pey ɗo kaawoy. ²⁷ Ek di sultan tabirtu askirinɗe ho ɲa beriji izinne a ɲa baa iyingi kaay ka Yaaya-Batist. Askirinɗe-ak baawtu ɗo ɗaɲaayner ho ɲa dukumiig kaay ka Yaaya-Batist. ²⁸ Min ɲa dukumga, ɲa iciig ɗo gartar ho ɲa beriitig ɗo gemso-ata. Taar gay beriitig ɗo yaaco.

²⁹ Wiktin ta maajiray ku Yaaya doriit kabarre-at, ɲu asiig ic momtey ho ɲu tiisiiga.

Bere ka teendi do gee alip beey

(Matiye 14.13-21, Luk 9.10-17, Yaaya 6.1-14)

³⁰ Min paliinna yeeptu, ɲu osiiji ɗo Iisa gamin okiɲo kuuk ɲu gintu ho bilde kaak ɲu bilditu gee. ³¹ Gee dakina asiyo ho ɲu yeepiyo nam Iisa in maajiray bal gase wiktin ta ɲuu tee. Iisa ɗiyiico ɗo maajiray aman : « Yallinte yeero, ku baay ɗak jammiye sooda. »

³² Hiyya, ɲu neptu markaba ho ɲu deettu keeco yeero. ³³ Wiktin taat ɲu deeti-ak di, gee dakina ibiniig wer kaak ɲu baayiyo. Gee ku min ɗo hellinniidi okiɲo amiltu in asiɲo, ɲu gadtu, ɲu baawtu ɗo wer-aka nam ɲu ogiriico ɗo kuɲ Iisa.

³⁴ Min Iisa paaytu min ka markabar, ɲa gasiig gee kuuk dakin-aku. Do wer-ak, ɲa taltu aminduwco, asaan ɲu ar tamgi kuuk ginno gemco ka gooyindi. Kar ɲa teestu bildiɲo in kaawin dakina.

³⁵ Wiktin taat pat gal ko, maajiray sinjiiji moota ho ɲu kaawiji aman : « Gem koltacco, pat-an deete ho wer sa serek. ³⁶ Kaawco ɗo gee-aɲ a ɲuu totire ɗo hellinniidi ho ɗo geray ku gee kuuk goy yeero, ɲu baayiy gidiye tee. » ³⁷ Kar Iisa telkiico aman : « Kuɲ maaniikon di beronco tee ! » ɲuur gay indiig aman : « Gee-aɲ, gurus dakin ja kat yaaco nece. Ki raka a ni baa gidiye paa di walla ? » ^{††38} Iisa gay ɗiyiico aman : « Baɲ, dakon tala, ku gin mappa minaw. » ɲu daktu tala, kar ɲu kaawiji aman : « Ni gin mappa beeyi in boos seera. »

³⁹ Iisa ɗiyiico aman : « Kaawonco ɗo gee-aɲ a ɲuu goye ka gan ka balan. » ⁴⁰ Hiyya, ɲu goytu, ɲu deettu werin dakina, daarin miya, daarin gay orok beey. ⁴¹ Min ɲu goye, ɲa sokiig mappa kaak beey in boos kuuk seer-aku, ɲa jaaltu kaay ka samaaner ho ɲa deltu barkin ɗo Buɗi. Kar ɲa pirsiiig mappa ho ɲa beriicog ɗo maajiray a ɲuu deediɲ ɗo gee-aku. Boos ku seer-ak sa, ɲa deediicog okiɲo. ⁴² Okiɲo ɲu teetu, ɲu aaytu. ⁴³ Kar maajirin miintu girdin orok in seer in mappa ho boos kuuk ɗak-aku. ⁴⁴ Miday kuuk tee-ak gay yaa nece ar alip beey pa. ‡

Jiwi kuuk ka amiydi

(Matiye 14.22-33, Yaaya 6.15-21)

⁴⁵ Min ɲaar-ak, kodok di, Iisa ɗiyiico ɗo maajiray a ɲuu nepe ka markabar ɲuui ogire ar barrer aaniy geeger ka Betsayda. ɲaar gay ɗaktu a ɲaa ɲaamiɲo ja gee-aku. ⁴⁶ Min ɲa ɲaamiigu, ɲa coktu ka dambar a ɲaa inde Buɗ. ⁴⁷ Pat gale, maajiray in markabco ot ko datik barrer. Iisa gay ɗak keeji kara. ⁴⁸ Us teestu abire gidi-gidi-gidi, ɲa ɲaamiigu nam markabco sinjaado. In datik kawtira, Iisa jaawa ka amiydi, ɲa ica botilco nam ɲa gaay birinco. ⁴⁹ Wiktin taat ɲu taliig Iisa jaawa ka amiydi-ak, ɲuur a wal ta kelmo ho ɲu teestu koole raɗa. ⁵⁰ Okiɲo min ɲu taliiga-ak, kolaw unjiico tak-tak. Kar kodok di Iisa ɗiyiico aman : « Obon aditko ! ɲa nunun di, dakon ginenna kolaw. »

⁵¹ Kar ɲa coktu in ɲuura ka markabar, us peytu min ɗo abirinji ho maajiray sa ta bico amalloy. ⁵² ɲu ajbiyut-ak asaan maan ka Iisa gintu in mappa-ak sa, ɲu bal ibine baay, kayco ɗibire.

† 'cenne' : Werin daarin, ɲu kaawa a 'serpe'. †† Wer-aɲ, maajiray ku Iisa kaaw ɗo bi ka 'deniye miy seera'. Gurus ɲaar-ak nec in kaak gem yaa gase ɗo koyin porpod ku gawnar. ‡ 'alip beey' : Daadi in koogin gay, ɲu bal osiɲo.

Coole ka geemir do kid ka Zenezareet

(Matiye 14.34-36)

⁵³ Min Iisa in maajirnay aaliig barre-ak, nu ottu do kid ka Zenezareet ho nu peyiig markabco do gongumor. ⁵⁴ Nu paaytu keđer, kodok di gee ibiniig Iisa. ⁵⁵ Gee-ak jaawiig kid ka Zenezareet okinji, nu miniy zinkico do wer ka Iisa ottu, kar nu iyiiig geenco kuuk radaw in darinjilnico. ⁵⁶ Do ay helline wal geeger wal do geray ku gee kuuk goy yeero, nu imiliig geenco ku radaw do wer ka berel. Kar nu marmiliji a nja rasiŋco nuu diire kin bit ka kesuuney-at di. Paa ko, okinco kuuk diirta-at cooltu.

Iisa in aadanna ku aginiydi

(Matiye 15.1-9)

7 Gee ku nu kolij *Pariziyenna in agindaw daariŋ ku *gaanuun ka *Yuudinnar astu min Zeruzaleem. Nu nu-miiji do Iisa. ² Nu tal maajirnay daariŋ bal karmiye ace ka pisiŋco ar ka aginiyco gingiy ya nu raka tee.

³ Ka seener gay, Pariziyenna in Yuudinna okinco, nuur karmiya kaaw taat aginiyco rasiico. Uudin ta aadin ta aginiyco, nuur taado ya nu bal ace pisiŋco samaane. ⁴ Ya nu yeep min do suuginer, nu aca ja asiŋco kar kat nu tiyio. Ta taar-anno di, nu karmiya pey gamin ku pey kuuk aginiyco gaariico ar ace ka *kordindinar, ka balsin-sindi in ka kongilgildi ku hadinner.

⁵ Pariziyenna in agindaw ku gaanuun ka Yuudinnar indiig Iisa aman : « Maa di maajirnaŋ iciydo kaaw taat aginiyte rasiite ? Ya nu raka tee, maa di nu acgiydo pisiŋco ar kaak aginiyte diyiite ? » ⁶ Iisa diyiico aman : « Talon gee kuuk kaawa in binjico di ho ta aditco keetiti-anju ! Kaaw taat Buŋ diytu do bi kanjo, taar ka seener. Nja kaaw awalle in bi ka nabi Ezaayi aman :

“ Gee nuur-an beraadu horoomin in binjico di,
kar aditco gay serek min nunu.

⁷ Abaadin taat nu abdiy-in-an, taar uca maalan di,
asaan garaan taat nu garkiyiy gee sa,
geen di imilit min do kayco. ” † »

⁸ Kar Iisa kaawiico pey aman : « *Gaanuun kaak Buŋ kaawtu, kuŋ rasig serpiya, kar ku karmiya kat kaaw ta gemir. ⁹ Ku zeeda pooce gaanuun ka Buŋdi, kar ku makiig in kaaw ta aginiydi ! ¹⁰ Muusa, njaar diyko aman :

“ Ber horoomine do yaako in takko. ”

Nja diy pey aman :

“ Waan kaak niga biy in tacco wala in yaaco,
tanji-at, illa muutu. ” ††

¹¹ Kar kuŋ gay garkiya gee a nuu kaawe do aginiyco aman : “ Maan kaak zer naako bere ka gaayor, taar-at *sat-kin taat waaliya Buŋ, ” ¹² ho ansi-ak, nu gediraado pey nuuco bere. ¹³ Kaawin kuuk ku gaariy do zinkico, nuur deet kaaw ta Buŋdi. Ku gina pey gamin dakina kuuk ar nuur-anju. »

Gamin kuuk nigaag gem do unji ka Buŋdi

(Matiye 15.10-20)

¹⁴ Kar Iisa kolij pey gee, nja kaawiico aman : « Laaŋ denginko samaane ho cokiyon ! Naako dele danja.

¹⁵ Maan kaak gem tiyiy, njaar nigaagdo do unji ka Buŋdi. Njaar maan ka amila min do gelbiney kat nigaag do unji ka Buŋdi. [¹⁶ Ya ku gin dengina, laaŋ denginko samaane kuu cokiye. »] ‡

¹⁷ Wiktin ta Iisa rasiig gee nja unjitu geero, maajirnay indiig aman : « Gaarnin ja baat ta danjal-anta. » ¹⁸ Iisa telkiico aman : « Kuŋ kayko dibir ga ? Talon, maan ka gem tiyiy-ak, njaar nigigdo do unji ka Buŋdi. ¹⁹ Maan ka gem tiyiy-ak, njaar unja do adiy, kar ba aaro, gem-ak baay dooye. Maan ka gem tiyiy-ak, njaar njaamgigdo nja gine gamin ku samaanno. » Iisa kaawtu pa-ak a gamin okinco, nuur ku teendi.

²⁰ Kar Iisa kaawtu pey aman : « Kaaw ta gem kaawiyo in maan ka nja giniyo, nuur di nigaag do unji ka Buŋdi.

²¹ Asaan min do gelbiney-ak ko amiliy pikirre taat samaanno ta njaamiig do baaye kaak munjam, do kokinaw, do dee ka geemir, ²² do kokine ka miday wal daad kara. Ampaa ko, nu giniy tamaanaw, nu giniy motol, nu caaciyiy gee, nu giniy ta nu rakiyo, nu giniy hasuudinaw, nu nigiy binjico in eenco, nu iciy zinkico, ho nu poociy jipte goyŋco. ²³ Nuur-an ko gamin ku samaanno kuuk amila min do adiy ka gemor, ho nigaag do unji ka Buŋdi. »

† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 29.13. †† Wer ka gase kaawor do Ekzood 20.12, Deteronoom 5.16. ‡ Kaaw taar-an ginno do ma-kaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk nu siirtu min awalle in kaaw ta Grek.

Ase ka daatik taat Yuudiŋcado

(Matiye 15.21-28)

²⁴ Min Iisa gaasiit kaawoy, ɲa uctu min do wer-aka ho ɲa deettu do kid ka Tiir. ɲa unjitu do ger rakki, ɲa ra-kaado waan yaa ibine a ɲa goy ede. Kar gay, ɲa bal gedire cigile ziy. ²⁵ Tala kar daatik rakki romti aarid obta dortu gee kaawa do bi ka Iisa, ta asiiji. Taar gay Yuudiŋcado, ɲu weeyit do geeger Siri do ka kid ka Penisi. Min ta asiiji, ta dersitu do unji ho ta marmiliji aman : « Gem kol tacco, baɲu ! Atkig aarid-aɲ min do romor. » ²⁷ Iisa diyiitit aman : « Ras ja koogin yaa aaye ! Yampa, kuuniyaado ɲuu icinji tee ka kooginar ho ɲuu oriŋ do kaɲir. »

²⁸ Daatko-at kaawiji aman : « Gem kol *Rabbiney, kaawoŋ-an ka seener. Kar kaɲ sa, ɲuur tiya meerin kuuk gaama min do pise ku kooginar di. » ²⁹ Min pa-ak, Iisa diyiitit aman : « Kaawke ka seener ! Yeep ko gerke, aarid, ɲaar amil ko min do romke. » ³⁰ Hiyya, daatko-at duwtu geero. Min ta ote, ta gasiit romti aarid rasta ho ta jam-miya ko ka danjil.

Coole ka gem kaak dɲuguyuuu

³¹ Min Iisa kaawtu iŋ daatko-at, ɲa deettu min kid ka Tiir, ɲa aadtu min kid ka Sidon iŋ kid kaak ɲu koliy Gee-girnay ku Orok ho ɲa birtu do biy barre ka Galile. ³² Do wer-ak ɲu iyiji gem kaak dɲuguyuuu ho gaayay amal-lo. ɲu marmiliji do Iisa a ɲaa lee pisinji do gem-ak ɲaa coole. ³³ Min ɲaar-ak, Iisa obiig gem-aka, ɲa imiliig serek min do geemir ho ɲa kolɲiijig denjinay ku gem-ak iŋ kormay †, kar ɲa pictu ulɲa do kormay ho ɲa diirijiit leesey ta gem-aka. ³⁴ Iisa kociltu kuwa, ɲa niiztu ho ɲa diyiiji do gem-ak aman : « Eppata ! » ansi-ak aman : « Pilu ! »

³⁵ Do wer-ak, kodok di, gem-ak teestu cokiye, leesey teestu awke, ho ɲa baagtu kaawe samaane. ³⁶ Iisa kaawico do gee okiŋco aman : « Dakoŋ kaawenno do gemor. » Min ɲa kaawico pa-ak, ɲuur gay totiraat kat kaaw do geemir. ³⁷ Gee-ak ajbiyitu tak-tak ho ɲu diytu aman : « Way, gem-aŋ gina riy samaane nam dɲuguyuuu in sa, ɲa coolaagu ɲu doriyo ho gee kuuk gaayico amal-lo sa, kaawiyu ! »

Bere ka teendi do gee alip pood

(Matiye 15.32-39)

8 Do wiktin taar-at gee dakina ɲumtu ho ɲu ginno maan ka teendi. Min pa-ak, Iisa koliig maajirnay ho ɲa diyiico aman : ² « Gee-aŋ, nu tala aminduwco, asaan mena subba ɲu goy iŋ nun di ho ɲu ginno maan ka teendi. ³ Ya nu ɲaamaag aditco aaye, gudurrice yaa arme botildi, asaan daariŋco as min serek. » ⁴ Maajirnay telkiiji aman : « Kalaan ta aŋka, kar giico gase tee momo kaak yaa neciŋco ? » ⁵ Iisa indiig aman : « Ku gin mappa minaw ? » ɲuur gay aman : « Ni gin mappa peesira » ⁶ Kar Iisa kaawico do gee-ak a ɲuu goye keder. Hiyya, ɲa sokiig mappa kaak peesir-aka, ɲa deliiji barkin do Buŋdi, ɲa pirsiga ho ɲa beriicog do maajirnay a ɲuuco deediŋji. Hiyya, maajirnay deediicog do gee-aku.

⁷ ɲu gin oki tenilna minaw-minaw pa. Iisa deliiji barkin do Buŋdi do tenilna-aku ho ɲa diyiico do maajirnay a ɲuuco deediŋco oki ! ⁸ Okiŋco, ɲu teetu, ɲu aaytu. Maajirna sokiig kaak dake nam ɲu miin girdin peesira. ⁹ Miday ku tee-ak yaa nece alip pood pa. ¹¹ Iisa diyiico aman : « Baan kate ! » ¹⁰ Kar kodok di, ɲa ɲeptu markaba iŋ maajirnay ho ɲu birtu do kid ka Dalmanuta.

Inde ka gamin kuuk ajbay

(Matiye 16.1-4)

¹¹ *Pariziyenna astu, ɲu teestu meele iŋ Iisa. ɲu rakiji dibe. ɲu indiig a ɲaaco gaare maan kaak ajbay kaak asa min do Buŋdi. ¹² Iisa niiztu puus kar ɲa diytu aman : « Maa di gee ku diŋka indiy maan kaak ajbay ? Ka seener nu kaawaako, gee ku diŋka-aŋ, nu gediraado naaco gine maan kaak ajbay loco. » ¹³ Kar ɲa rasiigu, ɲa ɲeptu markaba ho ɲa aaltu aar barrer.

Maajirnay ku Iisa bal ibiniŋ misa

(Matiye 16.5-12)

¹⁴ Min ɲu ottu datik barrer, maajirnay pakirtu a ɲu bal ice tee, ɲu gin mappa rakki di do markabco. ¹⁵ Iisa taayiigu aman : « Yaman pakiron ! Goyon godom min gel ta Pariziyennar iŋ ta *Herood. »

¹⁶ Maajirnay kaawtu benannico aman : « ɲa kaawiite pa-ak asaan gi bal ice mappa-aŋ di walla ? » ¹⁷ Iisa ibiniit pikirrico ho ɲa indiig aman : « Maa di ku kaawiy aman : " Gi bal ice mappa-aŋ di walla ? " Yoo diŋ sa ku tallo misa walla ? Kayko icdo misa ? ɲu goy misa bombo di ? » ¹⁸ Ku talig gamin okiŋco kuuk nu gintu ho ku dorig gamin okiŋco kuuk nu diytu, kar kayko icdo di bat. ¹⁹ Wiktin taat nu pirsig mappa ka beeyi, miday alip beey teetu, ku miin girdin minaw iŋ ka dake ? » ɲuur gay telkiiji aman : « Ni miin girdin orok iŋ seera. » ²⁰ Kar Iisa indiigu

† 'kormay' : Werin daariŋ, ɲu kaawa a 'pernay'. †† 'alip pood' : Daadi iŋ koogin gay, ɲu bal osiŋco.

pey aman : « Hadi wiktin taat nu pirsiiig mappa ka peesira, gee alip poof teetu-ak gay, ku miin girdin minaw in ka dake ? » Njuur gay telkiiiji aman : « Ni miin girdin peesira. » ²¹ Iisa diyiico pey aman : « Yoo diñ sa ku ibinginnu a nu waa ? »

Pile ka noolol

²² Hiyya, Iisa in maajirnay ottu Betsayda. Annere, nu daanjiiji nool rakki, kar nu marmiliji aman : « Gem kol *Rabbiney, baanu ! Diirga, nja pile. » ²³ Iisa obiig pisinji ka nool-ak, nja imiliig serek min do helliner. Kar nja giniji ulin do odinay, nja leeyiiji pise ho nja indiig aman : « Ek kat ki tala maanna ? » ²⁴ Nool-ak telkiiiji aman : « Nu tala gee ar atay, kar nu jaawaw. » ²⁵ Iisa leeyiiji pey pise do odinay. Gem-ak odinay piltu. Nja taliy ko karanj. ²⁶ Min naar-ak, Iisa diyiiji aman : « Deet ko gerko, dak jagenno do helliner. »

Piyer diya a Iisa, njaar Masi

(Matiye 16.13-20, Luk 9.18-21)

²⁷ Min naar-ak, Iisa in maajirnay deettu do hellinnan ku moota in kid ka Sezare ka Pilip. Do botildi, nja indiig maajirnay aman : « Do bi kanto, gee kaawa a nu waa ? » ²⁸ Njuur gay telkiiiji aman : « Daarinj kaawa a ki Yaaya-Batist, daarinj, a ki Eli, ho daarinj gay, a ki min nabiinna ku min awalle. » ²⁹ Kar Iisa indiig pey aman : « Hadi kunj gay diya a nu waa ? » Piyer telkiiiji aman : « Kinje Masi kaak Bunj dobtu. » ³⁰ Kar Iisa karmiig maajirnay a nu kaawenno tak-tak do waanna a njaar ko Masi kaak Bunj dobtu.

Kaaw ta Iisa do bi ka muutuy in nooyinji

(Matiye 16.21-28, Luk 9.22-27)

³¹ Kar Iisa teestu pey bildin maajirnay aman : « Illa nun *Ronj gemor, naa taabiyen ja dakina. Aginay ku darrer, agindaw ku gay satkiner ho in agindaw ku gaanuundi yaan pocindu. Njuu asiin deendu ho yiriy ta subbinjkar gay, naa nooye. » ³² Nja kaawcot ko waranj di. Kar Piyer imiliig serpiya ho nja leesiiji. ³³ Kar Iisa kolsiig maajirnay ho nja uciji do Piyer aman : « Baa annere, Seetan-anja ! Pikirrenj, taar arro in ta Bunji, taar ta geemir di. »

Maman gii aadinj Iisa

³⁴ Kar Iisa koliig gee kuuk dakina ho in maajirnay, nja diyiico aman : « Ya waan kaak rakaan aadindu, njaa poye pey bariye galal ta meenji, njaa icin etoy ka taabiner ho njaan aadindu. ³⁵ Asaan waan kaak raka jile goyinji ka meenji, njaa rawtinji. Kar waan kaak rawtaag goyinji do bi kanto ho do bi ka Kabarre ta Gala gay, njaa gase goye kaak tab. ³⁶ Yampa, ya gem kaak obit duniin okintit do pisinji ho nja rawtig goyinji, njaar-ak galilti gay maa ?

³⁷ Nja bere maa njaa gidiye goye ka gaasdo ? ³⁸ Gee ku dinjka, njuur gina taat samaanno ho nu newsiji kop do Bunji. Ya gem kaak gina sokañ lotu in do kaawnar do unjo ka gee-aku, nun Ronj gemor oki, naaji gine sokañ do wiktin taat naa ase in *darjin ta Tanni ho in ta *dubal ku Bunji kuuk *cawar oki. »

9 Iisa diyiico pey aman : « Ka seener nu kaawaako, min gee kuuk goy anne-anj, daarinjo mataado di nuu talin *Meennaw ta Bunji asa in gudurre. »

Newse ka wijeer ta Iisa

(Matiye 17.1-13, Luk 9.28-36)

² Gin mena bijigiy, Iisa koliig Piyer, Zaak in Yaaya ho nja iyiig keeco kuwa ka damba ta bolok. Tala kar Iisa ziy newse. ³ Kesuuney deettu portik kar nam ta diya odina. Min irnen di, do adiy ka kidar okinji, ginno gem kaak ya acin portik ansi. ⁴ Ta bite-anj di, maajirna taltu nabiinna seer bayintu. Nabiinna-ak, njuur Muusa in *Eli kat kaawa in Iisa. ⁵ Hiyya, Piyer kaawiji do Iisa aman : « Gem kol tacco, gala ni goyiy anne-anja. Niiko siye tarram subba, rakki locin, rakki do Muusa ho rakki gay do Eli. »

⁶ Kar Piyer gay ibanno taat njaa kaawe, asaan kolaw obgu. ⁷ Min Piyer kaawa misan di, uc gootiigu ho min do uc-at amila gaay kaawa aman : « Njaar-anj Ronjdu, nu elgig dakina. Cokiyon kaawoy ! » ⁸ Kodok di, maajirnay taliy-ak Muusa in Eli sawle, illa Iisa keeji di goya.

⁹ Min nu paayiy min ka dambar, Iisa karmiig maajirnay aman : « Yaman, dakoñ kaawenno do waanna do maan kaak ku taltu-anja nam nun *Ronj gemor, naa nooyen ja min do muuti. » ¹⁰ Nu ooyiit kaawoy. Kar nu teestu inde zinjico aman : « Nja raka kaawe maa, nja diyiya a " naa nooyen ja anja ? " »

¹¹ Kar maajirnay indiig aman : « Maa di agindaw ku gaanuundi kaawiy a *Eli yaa asen ja ? » ¹² Iisa gay telkiico aman : « Hii, Eli yaa ase, nja leen gamin-anj do botilco. Kar ku iban di nu siir do Kitamner a nun Ronj gemor, naa taabiye dakina ho gee yaan pocindu. ¹³ Kar gay nu kaawaako, Eli njaar as ko, kar gee gay taabiyig ar taat nu rakiyo uudin taat Kitamne kaawtu. »

Coole ka gem kaak gin punpun

(Matiye 17.14-21, Luk 9.37-43a)

¹⁴ Wiktin ta Iisa in maajirnay ku subba yeepey do eenco, nu gastu gee dakina numco do eenco-aku. Min gee-ak, goy oki agindaw ku gaanuundi meela in nuura. ¹⁵ Min gee-ak taliig Iisa, nu raastu, nu gadtu a nu baaji ooye. ¹⁶ Iisa indiig maajirnay aman : « Ku meela do bi ka moo in agindaw-anjku ? » ¹⁷ Gem rakki min datik geemir diyijji aman : « Gem koltacco, nu iyjin rondu, kiidu coolinji. Na gin aarid ka todaaji kaawo. ¹⁸ Ay wer kaak aaridji ucji, na accigig keder nam biy amila toppiyo, na eeyma saanjji ho ziy aayiy yap. Nu indig maajirnaa a nuuji atkinji, kar gay, nu bal gedire. » ¹⁹ Iisa kaawiico aman : « Kuñ gee ku diñka-an, ku geenno ho imaanko sa sooda. Dakdu mena mina naa goye in kuñko ho naako sosinjo pey ? Iyig ronji-an anne. »

²⁰ Kar nu iyijjiga. Min aarid talig Iisa-ak, na azbiig mic-ak zid-zid-zid. Na galto keder, na tunkiliyo nam biy amila toppiyo. ²¹ Iisa indiig takañ mic-ak aman : « Min kimin aarid-an obiiga ? » Njaar gay telkiiji aman : « Min na ka-paki. ²² Kun kawta, aarid naamgig do aki wal do amiydi, na rakiy deenji. Ya kii gedire kiini gaaye, tal aminduwni. » ²³ Iisa telkiiji aman : « Maa di ki diyiy a " ya ki gedire kiini gaaye ? " Do njaar kaak aamine, botol goya a naa gine ay maanna. »

²⁴ Kodok di, takañ mic-ak kaawtu radfa aman : « Nu aamin katar kii gedire giniñ maanna-anjka. Kar gay, gaay-orduut pey imaandu ! » ²⁵ Min Iisa taltu katar gee numa numen di-ak, na leesiji do aarid-ak aman : « Kin aarid, ki ginaag gee dunyuyuyuna ho ki toda awke ka leeser. Yalla amal rasig mic-anjka ho dak yeeppenno pey tak-tak ! » ²⁶ Aarid-ak kooltu radfa, na azbiig mic-ak zid-zid-zid, kar na amiltu. Do wer-ak, mic-ak weytu lasaan nam gee ku goy ede-ak kaawiy aman : « Na mate ! » ²⁷ Hiyya, Iisa obiig min do pisinji, na copiliiga ho mic-ak peytu.

²⁸ Wiktin ta Iisa unjitu geero, maajirnay indiig aman : « Gem koltacco, maa di ni baltu gedire atkin aarid-anjka ? » ²⁹ Iisa gay telkiico aman : « Kar gay, aarid njaar-an, kuu gedire imilinji-ak, illa in inde ka Bunji ja. »

Iisa kaawa pey do bi ka muutuy in nooyinji

(Matiye 17.22-23, Luk 9.43-45)

³⁰ Min njaar-ak, Iisa deettu min ede in maajirnay ho nu aadtu min kid ka Galile. Iisa rakaado gee ya ibine wer ka na goyiyo, ³¹ asaan na garkiyaag maajirnay. Na diyiiico aman : « Nun ron gemor, nu asaan berin do pise ka midir, nuun deendu ho yiriy ta subbinjkar gay, naa nooye. » ³² Kar nuur gay bal ibinin baat ta kaawoy. Paa ko, nu gintu kolaw taat nuu indin Iisa do bi njaar-aka.

Inde kaak a waa tatik paka

(Matiye 18.1-5, Luk 9.46-48)

³³ Hiyya, nu ottu kat Kapernayuum. Wiktin ta nu goyiy geero, Iisa indiig maajirnay aman : « Ku meela do bi ka moo botildi ? » ³⁴ Nuur gay bugum cit-cit, asaan botildi, nu meel benannico a nuu ibine waa kaak tatik paka. ³⁵ Min njaar-ak, Iisa goytu keder, na kolig maajirnay ku orok in seera, na diyiiico aman : « Ya gem kaak raka ogire do unji ka Bunji, naa dake aar ta eenji ho naa gine gay riyco. »

³⁶ Kar Iisa obtu mic rakki, na iyig do datikco, na diyiiig do tumkay ho na diyiiico aman : ³⁷ « Gem kaak obig mic-an samaane do bi kanto, ar na obin nun meendu. Kar gay, gem kaak obintu, na da obdo nun di, na obig njaar kaak naamintu. »

Waan kaak adiy pondikdo in kuñko, njaar kanjo

(Luk 9.49-50)

³⁸ Yaaya diyijji do Iisa aman : « Gem koltacco, ni gas gem kaak atka aaridna in sinji kuñji ho nin gay todaaji asaan njaar in gintenno. » ³⁹ Kar Iisa gay kaawtu aman : « Dakonji todenno. Asaan ginno waan kaak yaa gedire gine maan kaak ajbay in sin kunto ho ba aar, naa nige pey biy in nunu. ⁴⁰ Waan kaak adiy pondikdo in kuñko, njaar kanjo. ⁴¹ Gem kaak gaayaako, Bun yaaji berin haginey. Ka seener nu kaawaako, naa gasin haginey yoo na beraako amay sood ku maala pondik-an di do saan ta ku geenji ku Masi. »

Gale kaak do zunuubinnar

(Matiye 18.6-9, Luk 17.1-2)

⁴² Iisa kaawtu pey aman : « Gem kaak unja rakki min eenji kuuk imaanco sooda do zunuubinnar, nuuji duune tolo do gaayay ho nuu accin do barrer sa guna. ⁴³ Ya pisinjin kat iyaacin do zunuubinnar-ak, dukumga. Gunjin kii unje in pisinjin rakki di do goye ka gaasdo min kii unje in pisinjin seerco do ak taat matdo. [⁴⁴ Do wer njaar-ak, gur ku matdo tiyig momtina ho ak sa goy doo.] ⁴⁵ Ya asinjin kat iyaacin do zunuubinnar-ak, dukumga. Gun-

† Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin ku Bunji kuuk nu siirtu min awalle in kaaw ta Grek.

jin kii unje in asinjin rakki di do goye ka gaasdo min kii unje in asinjin seerco do ak taat matdo. [⁴⁶ Do wer naar-ak, gur ku matdo tiyiig momtina ho ak sa goy doo.] ⁴⁷ Ya odoŋ di iyaaciŋ do zunuubinnar-ak, dimta. Guna kii unje in odoŋ rakki di do *Meennaw ta Buŋdi, min kii unje in odinaŋ seerco do ak taat matdo. ⁴⁸ Do wer naar-ak, gur ku matdo tiyiig momtina ho ak sa goy doo. ⁴⁹ Uudin taat ak siyiig hadinne ho uudin taat maral giniig tiw gala, Buŋ sa icit taabine, ŋa newsiig gemo, ŋa giniy *cawar. ⁵⁰ Ku iban tam kadar maral ŋuur gala. Kar ya ŋuur kat cille gay, kuuco gaaye maa, ŋuu aawe ? Naar-ak, kunjko oki goyoŋ gala ar maral ho goyoŋ in aapiye benanniko. »

Garaan do bi ka totiriikar

(Matiye 19.1-12, Luk 16.18)

10 Min naar-ak, Iisa uctu min ede, ŋa baawtu do kid ka Zuude, aar barre ka Zurdan. Pey gee dakin aale ŋu-miiji, ŋa teestu garkiyiŋco uudin ta ŋa garkiyiigu.

² *Pariziyenna daariŋ baawiiji moota, ŋu rakiy gaase baay. Paa ko, ŋu indiig aman : « *Gaanuunte bera botol taat gem yaa totirin daacyi walla ? » ³ Kar Iisa gay telkiico aman : « Muusa gay, naar rasko maa gaanuun da ? » ⁴ Ŋuur gay diyiiji aman : « Muusa ber botol a gem ya siire maktumne ta totiriikar ho ŋaa totirin daacyi. » ⁵ Min Iisa dortu pa-ak, ŋa diyiico aman : « Muusa berko botol taat kuu totiriŋ daditko asaan kayko bombo. ⁶ Yampa, do teesindi, Buŋ kilgiyit duniine, ŋa kilgiyig mitko in daatko. ⁷ Do bi naar-ak ko, mitko yaa rasiŋtacco in yaaco, ŋa baayiy ŋume in daacyi, ⁸ ho seerco, ŋuu gine ar gem rakki di do unji ka Buŋdi. Ampa-ak, ŋu seerro pey, ŋu ŋum ko gem rakki di. ⁹ Maan kaak Buŋ duunga-ak, gem ipiraagdo. »

¹⁰ Wiktin taat ŋu unjitu geero, maajirnay ku Iisa indiig pey do bi ka totiriikar. ¹¹ Ŋa kaawiico aman : « Gem kaak totirit daacyi ho ŋa obtu ta pey, naar-ak kokina karan di. ¹² Ar taar-an ko, geem taat rasig mitti ho ta obtu ka pey, taar-at kokina karan di. »

Iisa barkiya koogina

(Matiye 19.13-15, Luk 18.15-17)

¹³ Gee iyiji koogin do Iisa a ŋaaco lee pise, ŋaa barkiyiŋco. Kar maajirnay gay leesiico do gee-aku. ¹⁴ Min Iisa taliig maajirnay leesaaco do geemir-ak, ŋa dapiŋtu ho ŋa diyiico aman : « Rasoy koogin-aŋ yaadu ase. Dakoŋco todenno, asaan *Meennaw ta Buŋdi taar do gee kuuk ar koogin-aŋku. ¹⁵ Ka seener nu kaawaako, ya waan kaak bal ooyin Meennaw ta Buŋdi ar mico, ŋa unjaado tak-tak. »

¹⁶ Hiyya, ŋa baamiyiig koogina, ŋa leeyiico pise ho ŋa barkiyiigu.

Iisa in gay gamnar

(Matiye 19.16-30, Luk 18.18-30)

¹⁷ Do wiktin ta Iisa amiltu ko, gem rakki ŋaamiig in gadiy. Ŋa dersitu do unji, kar ŋa indiig aman : « Gem koltacco, kiŋ kaak sellen, naa gine maman naa gase goye ka gaasdo ? » ¹⁸ Iisa gay diyiiji aman : « Maa di ki koliin a nu sellen ? Ginno gem kaak sellen do kidar, illa Buŋ keeji di. ¹⁹ Kiŋ ibingig gaanuun kaak Buŋ bertu do geemir : " Dakoŋ deenno gee, kuŋ miday, dakoŋ kokinenno daad kara ho kuŋ daad oki, dakoŋ kokinenno miday kara, okiŋko, dakoŋ kokinenno gamna, dakoŋ raadenno in siŋ ku gemor, dakoŋ diyenno kaaw do gemor, beroy horoomin do aginiyko. " » ²⁰ Gem-ak telkiiji aman : « Gem koltacco, nu karmiyiig gaanuun-ak okiŋji min nu kapak di. » ²¹ Iisa taliig gem-ak ajbiyga ho ŋa elgig dakina, ŋa kaawiiji aman : « Dakjiŋ pey maan rakki : baa gidiyig gamnaŋ okiŋco ho deedig gurus-ak do pokirnar. Paa kat, kii leen malleŋ do unji ka Buŋdi. Kar asu, aadnu. »

²² Min gem-ak doriit kaaw-at, ŋa yiimiit wijeeneŋ asaan ŋa gay gamnar.

²³ Iisa taliig maajirnay kuuk goy do serpey, ŋa diyiico aman : « Unje kaak do *Meennaw ta Buŋdi, naar rada do gay gamnar ! » ²⁴ Kaawoy-at unjiico kolaw do maajirnay. Kar Iisa diyiico pey aman : « Gem kol siŋtay, unje ka do Meennaw ta Buŋdi, naar rada ! ²⁵ Lokumo gediraado taa bire min do bee ka ripirrer. Kar do gay gamnar gay, unje do Meennaw ta Buŋdi yaaji gine pey rad paka. »

²⁶ Do wer-ak, maajirnay ajbiytu tak-tak, ŋu indiy ziŋkico aman : « Di ampa-aŋ gay, waa yaa gase jile ? » ²⁷ Kar Iisa gay taliig yalaŋ ho ŋa diyiico aman : « Maan kaak patiya kayco ku geemir, do Buŋdi gay, ŋa melen di. »

²⁸ Min naar-ak, Piyeŋ diyiiji aman : « Cokay, ni rasig gamin okiŋco a niŋ aade. » ²⁹ Kar Iisa diytu aman : « Ka seener nu kaawaako, ya gem kaak rasig geriy, siŋtay, aginiyji, kooginay wala morgoy do saan tanto in Kabarre ta Gala, do goye ka diŋka, ŋaa gase pey pak miya : geray, siŋta, aginay, koogina in morgina. Wariy sa, ŋaa gase. Kar do wiktin taat yaa ase neginda gay, ŋaa gase goye ka gaasdo. ³¹ Gee dakina kuuk ogir diŋka yaa dake aaro, ho dakina kuuk aaro yaa ogire. »

† Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle in kaaw ta Grek. †† Wer ka gase kaawor do Zeneez 1.27, 5.2. ‡ Wer ka gase kaawor do Zeneez 2.24. ††† Wer ka gase kaawor do Ekzood 20.12-16, Deteronoom 5.16-20.

Iisa kaawa do bi ka muutuy in nooyinji

(Matiye 20.17-19, Luk 18.31-34)

³² Min naar-ak, Iisa in maajirnay ictu botol ta Zeruzaleem. Iisa ogiriico. Kar maajirnay in gee kuuk aadaagu, kolaw unjiico do maan ka yaaji ase Zeruzaleem. Iisa koliig maajirnay ku orok in seera, na teesiico gaare maan ka yaaji ase. ³³ Na kaawiico aman : « Cokiyon, din gi coona Zeruzaleem. Anner ko, nun *Ron gemor, nuun berin do pise ku agindaw ku gay satkiner ho in agindaw ku gaanuundi, nuu dee kaawco a nuun deendu. Kar nuun berin do gee kuuk Yuudinnado. ³⁴ Gee-ak yaadu samtiye, nuudu pice ulna, nuun koocindu in kordinjo ho nuun deendu. Kar yiriy ta subbinjar gay, naa nooye. »

Inde kan Zaak in Yaaya

(Matiye 20.20-28)

³⁵ Min naar-ak, Zaak in Yaaya, kooginay ku Zebede, baawiji moota do Iisa ho nu diyiji aman : « Gem kol tacco, ni raka kiini giniin maan kaak niin inde-anja. » ³⁶ Iisa indiigu aman : « Ku raka naako gine maa ? » ³⁷ Nuur gay telkiji aman : « Ya ki icit Meennuwun, ni raka gemni rakki yaa goye do meedan ho rakki gay do nugilan. » ³⁸ Kar Iisa diyiico aman : « Kun bal ibine baay ta maan kaak ku indiy-anja. Kuu gedire kuu seen *kordindi ta taabiner taat naa see-anta walla ? Kuu gedire ooyin *batem ka taabiner kaak eraanu-anja walla ? » ³⁹ Nuur gay telkiji aman : « Hii, nii gedire. » Iisa kaawiico aman : « Ka seener, kuu gedire see kordindir taat naa see ho kuu ooyin batem kaak nu kaawtu. ⁴⁰ Kar do goye kaak do meedar wala do nugilal gay, nun ginno botol ta naa berinji. Werin nuur-ak, Bun siyig do nuur kuuk na dobtu. »

⁴¹ Min maajirna kuuk orok doriit kaawco-at, nu dapiiico do kun Zaak in Yaaya. ⁴² Hiyya, Iisa koliig okinco ho na kaawiico aman : « Ku iban kadar meennay ku duniiner hokumiyaag geenco in guwaane ho aginduwco goyaaco do kayco. ⁴³ Kar loko gay, ta ginaado ampa. Minninko, ya gem kaak raka gine tatkaw, illa naa ginen ja ar gay riyko, ⁴⁴ ho ya minninko rakki raka ogire, illa okinco, naa ginen ja ar berriko. ⁴⁵ Asaan nun *Ron gemor, nu bal ase a gee yaadu gine riyo. Nun as a naa gine riy do geemir, naa bere zir do nuur kuuk goy do zunuubinnar a gee dakina yaa gase jile. »

Pile ka nool rakki

(Matiye 20.29-34, Luk 18.35-43)

⁴⁶ Min naar-ak, Iisa in maajirnay ho in gee dakina kuuk aadaaga-ak, nu ottu do geeger ka Zeriiko. Min nu aaliig geeger-ak, nu gastu nool kaak goy oce do bit ka botildi. Nool-ak, nu kolaag Bartime, na ronji ka Time. ⁴⁷ Min na dortu kadar na Iisa kaak min Nazareet kat biraw-ak, na teestu koole aman : « Iisa, *Ron ka Dawuud, tal aminduwir ! »

⁴⁸ Gee dakina awniji aman : « Ha', bugam ! » Kar naar gay gaayay jaala jaalen di aman : « Iisa *Ron ka Dawuud, tal aminduwir ! » ⁴⁹ Iisa peytu, na diyu aman : « Kolonga ! » Nu dakiji diy aman : « Obig adin ! Ucu, na kolaacin. »

⁵⁰ Hiyya, nool-ak acciit batkoy, na uctu in beerinji ho na baawiji do Iisa. ⁵¹ Min na baawe, Iisa indiig aman : « Ki raka naan gine maa ? » Nool-ak telkiji aman : « Gem kol *Rabbin, nu raka kin odinar yaa pile-an di. » ⁵² Iisa gay diyiji aman : « Ba kate, imaanjin jilincin. » Ta bite-an di, odinar piltu ho na aadiig Iisa.

Unje ka Iisa Zeruzaleem ar Sultan

(Matiye 21.1-11, Luk 19.28-40, Yaaya 12.12-19)

11 Wiktin taat Iisa in maajirnay baawtu moota in Zeruzaleem, nu ottu do koot ka Olibiyennar, moota in hellinann kuuk nu koliy Betpaze in Betani. Do wer-ak, Iisa tabirtu maajirnay seera. ² Na diyiico aman : « Baan do hellin ta goy unda-antare. Ya ku ote, kuu gase ron durkilal duune. Yiriy rakki waan bal nepinji. Ipironga ho iyonduuga. ³ Ya gem indaako aman : " Maa di ku ipirig ron durkil-anja ? " Telkonji aman : " *Rabbin kat rakaaga ho naako yeepinji kodok di. " »

⁴ Hiyya, nu baawtu, nu gasiig ron durkil-ak duun do botildi, moota in ger ka gemor. Nu ontu ipirinji. ⁵ Wiktin taat nu ipiriiga, gee daarin kuuk goy ede-ak indiig aman : « Naar ku gina maa ? Maa di ku ipiriig ron durkil-anja ? » ⁶ Nuur gay telkiico aman : « Rabbin kat rakaaga ho naako yeepinji kodok di. » Min pa-ak, gee-ak rasiigu, nu deettu.

⁷ Hiyya, maajirin ku seer-ak iyijig roŋ durkil-ak do Iisa. Nju siddiyig in kesuunco ho Iisa neptu kuwa. ⁸ Gee dakina deeriit kesuunco do botildi. Daarin gay yim tapar min do kalaaner, nju leeyig do botildi. ⁹ Gee kuuk jaawa do unji ho kuuk aadaaga kooliy aman « Hozanna, Rabbin Buŋ yaa barkiyin ŋaar kaak asa in sin kunji ! ¹⁰ Buŋ ya barkiyin Meennaw ta asaw, Meennaw ta tatte sultan Dawuud. Ozilinter Buŋte kaak goy kuwa ka samaaner ! »

¹¹ Min ŋaar-ak, Iisa unjitu Zeruzaleem, ŋa baawtu do *ger ka Buŋdi ho ŋa taliig gamin okinco kuuk goy atta. Min ŋa taliigu, ŋa amiltu in maajirnay ku orok in seera ho ŋu birtu do hellin ta Betani, asaan pat deete.

Iisa in et ka waado

(Matiye 21.18-19)

¹² Ka kawtinti, wiktin ta ŋu amiliy min Betani, Iisa mey diyaaga. ¹³ Na taltu min serek et ar buguwa lee. Iisa baawtu tale ya ŋa gase ronji. Kar gay, min ŋa otiji moota, illa ŋa tala tapar di, asaan wiktin ta weenji misa.

¹⁴ Hiyya, Iisa diyiji do et-ak aman : « Waan aawaado pey ronjin tak-tak ! » Wiktin ta ŋa kaawiy pa-ak, maajirnay doraaga.

Atke ka gee kuuk suugiya do ger ka Buŋdi

(Matiye 21.12-17, Luk 19.45-48, Yaaya 2.13-22)

¹⁵ Min ŋaar-ak, Iisa in maajirnay yeeptu pey Zeruzaleem. Iisa unjitu do ger ka Buŋdi ho ŋa teestu atkin ŋuur kuuk suugiya atta-aku. Na akiliicog taabulnico ku gee kuuk maka gurus ho in seesna ku gee kuuk suugiya am-maamna. ¹⁶ Kar do gee kuuk jalla gaminco ŋu biriy min do ger ka Buŋdi sa, ŋa todco. ¹⁷ Min ŋaar-ak, ŋa garkiyigu ho kaawiico aman : « Kitamne kaaw aman : " Gerir, ŋaar gin ger ka salaaner ka gee okinco. " † Kar kun gay ginig ger ka kokiniydi. »

¹⁸ Agindaw ku gay satkiner in agindaw ku gaanuundi doriit riy ta Iisa gintu. Nju teestu bariye botol taat man ŋuu deenji. Kar gay, ŋu gina kolaw asaan gee okinco ajbiy tak-tak do garaan taat ŋa garkiyigu.

¹⁹ In pat ta maako, Iisa in maajirnay amiltu min do geegirdi.

Kaaw ta buguw ta aaye

(Matiye 21.20-22)

²⁰ Ka kawtinti in kawtira, wiktin taat ŋu yeeptu Zeruzaleem, ŋu taliig et ka Iisa surpiytu-ak aay yarap min do caariy. ²¹ Piyer moyit kaawoy ta Iisa ho ŋa diyiji aman : « Gem kol tacco, talig et ka ki surpiytu-an aay yarap. »

²² Iisa diyico do maajirnay aman : « Cokiyon, nu kaawaako ka seener, aaminon do Buŋdi in gelbin rakki ! ²³ Ya gem diyit do damba-an aman : « Ucu, baa gal do barrer. » Nec Buŋ yaa janinti. Kar Buŋ yaaji ooye-ak, illa ya adiy seerro ho ŋa aamin in gelbin rakki kadar maan kaak ŋa inditu-ak yaa kuuniye. ²⁴ Ansi-ak, nu kaawaako, ay maan kaak ku indiy min do Buŋdi-ak, diyon do gelbinko kadar ku gasig ko ho Buŋ yaako berinji. ²⁵ Kar ya ku tes salaane ho ya ku gin kaaw in gemo, saamiyonji ja. Ansii ko, Takko kaak goy ka samaaner yaako saamiyin zunubinniko oki. [²⁶ Kar ya ku saamaydo do eenko, Takko kaak goy ka samaaner sa saamiyaakonno zunubinniko.] †† »

Izinne ta Iisa asa min momo

(Matiye 21.23-27, Luk 20.1-8)

²⁷ Kar Iisa in maajirnay yeeptu pey Zeruzaleem. Wiktin ta Iisa jaawiig ger ka Buŋdi, agindaw ku gay satkiner, agindaw ku gaanuundi ho in *aginay ku Yuudinnar baawiji moota. ²⁸ Nju indiig aman : « Waa berjin botol ki giniy gamin-anju ? Izinne-an, ki gasit min momo ? » ²⁹ Iisa gay telkiico aman : « Nun oki yaako indinco maanna in kaaw rakki di. Ya ku telkidu, naako gaarin waan kaak beraadu botol taat nu giniig gamin-anju. ³⁰ Waa ŋaamig Yaaya-Batist a ŋaa *batiziye gee ? Na Buŋ walla ŋu geen di ? Telkondu ja. »

³¹ Njuur gay teestu meele benannico aman : « Kar giiji telken kat a maa ? Ya gi telkiji a ŋa Buŋ kat ŋaamga, ŋaate indinte pey aman : " Maa di ku pociit kaawoy ? " ³² Kar ginte gediraado gii diye a " ŋu gee kat ŋaamga. " Nju gina kolaw do geemir, asaan gee okinco pakira kadar Yaaya-Batist, ŋaar nabiinco ka seener. » ³³ Hiyya, ŋu telkiji do Iisa aman : « Ni ibanno waan kaak ŋaamga. » Kar Iisa gay kaawiico aman : « Di ŋaar-ak, nun oki gaaraakonno waan kaak berdu botol taat nu giniig gamin-anju. »

† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 56.7, Zeremi 7.11. †† Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awal-le in kaaw ta Grek.

Danjil ta gay gooye jineendi kuuk jookumo

(Matiye 21.33-46, Luk 20.9-19)

12 Min njaar-ak, Iisa teesiico dele danjla do agindaw ku *Yuudinnar aman : « Gin mee jineendi rakki. Na taatu atay kuuk nu kolyi *biñ do jineen-aka ho na njaamiig in kelel †. Na siytu dukitka taat nuu miyiñ ronj ku atiydi-aku. Kar na pintu ger bolok a nuu coke kuwa nuu gooyinji. Hiyya, na rasig jineen-ak do gee daariñ a nuu gooyinji ho na deettu marti. ² Do wiktin taat ronj-ak nee, na njaamtu gay riyor do gee kuuk gooyaaga a nuuji berin haginey. ³ Kar gay gooyindi-ak obiig gay riyor-aku, nu koociiga ho nu atkiig pisinji orok. ⁴ Wiktin taat gem ka jineendi taliig na as pisinji aaye-ak, na njaamtu ka pey. Njuur gay, min na otiico, njaar sa nu obiiga, nu wariiga ho nu kayiig do kaay. ⁵ Min njaar-ak, gem ka jineendi-ak njaamtu ka pey. Njaar-ak sa, nu deeyiig kalak. Na njaamtu gay riyor dakina ku pey, daariñ, nu koocgu, daariñ gay, nu deegu. ⁶ Gem kaak dakji-ak illa ronji kon di, na elgig dakina. Kar na osiig adiy aman : " Ronjdu-an, nuu karmiyinji. " Kar na njaamiig ba aaro. ⁷ Kar min gay gooyindi-ak taliig ronji baaco-ak, nu kaawtu benannico aman : " Talon, ankar ko kaak ya tacco mate, jineen yaaji dake. Ason, daantenga kar jineen yaate dake lote. " ⁸ Hiyya, nu obiiga, nu deeyiiga ho nu acciig kara min do jineendi. »

⁹ Min pa-ak, Iisa indiig gee kuuk cokiyaaga-ak aman : « Mee jineendi-ak yaa giniñco maman ? Na asa deen gee kuuk gooyaag jineen-aka ho nja berin do gee ku pey. ¹⁰ Kar na kaawiico pey aman : Kaaw taat nu siirtu do Kitamner-an baati maa ?

" Na dambi kaak gay pinindi accitu,
Njaar ko gin dambi kaak tab ka gerdi.

¹¹ An ko maan kaak *Rabbin Bunj gintu,
ho na ajbiyinte tak-tak. " †† »

¹² Min njaar-ak di, agindaw ku *Yuudinnar ibintu kadar Iisa deliit danjlay-at, na ceera loco. Paa ko, nu bariy botol taat nuu obinji. Kar gay, nu gin kolaw do geemir. Hiyya, nu rasiig nu deettu.

Kappiye ka miirir

(Matiye 22.15-22, Luk 20.20-26)

¹³ Agindaw ku Yuudinnar njaamiiji gee do Iisa a nuuji dibe in kaawo. Min gee-ak, gin *Pariziyenna daariñ in gee ku *Herood oki. ¹⁴ Nu dakiji kaaw aman : « Gem kol tacco, ni iban kadar ki kaawa seene. Ya kaaw sa, ki kaawaat do gee okiñco. Kin isgicinno in gee kuuk kayco jaale. Ki garkiya gee in botol ta Bunji taat tab. Hadi kaawniñ ja, *gaanuunte kaaw a gii kappiye miiri do Sezaar, sultan ka tatik ka Room wala kawwi ? Gii kappiye wala gi kappiyaado ? »

¹⁵ Kar Iisa gay iban kadar nu bal imilin ta aditco. Na diyico aman : « Maa di ku dibiidu ? Iyondu ja tamma rakki, naa tale. » ¹⁶ Nu iyiji. Kar Iisa indiigu aman : « Kaa in sinj kuuk siir kuwa-an gay ku waa ? » Nu telkiji aman : « Ku Sezaar. » ¹⁷ Min njaar-ak, Iisa diyico aman : « Di njaar-ak, gamin ku Sezaar, beronjiig do Sezaar, ho ku Bunji sa, beronjiig do Bunji. »

Kaaw ta Iisa taar-at ajbiygu.

Kaawo do bi ka nooyindi

(Matiye 22.23-33, Luk 20.27-40)

¹⁸ Min njaar-ak, gee kuuk nu kolyi *Sadusiyenna baawiji mooto do Iisa. Gee nuur-ak kaawa a gee ku mate, nuur nooydo. Nu astu indiñ aman : ¹⁹ « Gem kol tacco, Muusa siirte do gaanuunji aman : " Ya gem ob daatko ho na mat bal mico, sinji yaa obin murgil-ata. Paa kat, taaji wee koogin do sinji kaak mate. " ²⁰ Cokay, gin sinjta pesira. Ka aawo obtu daatko, kar na mattu bal mico. ²¹ Ka seerinkar oki obiit daatko-ata. Njaar oki mattu bal mico. Ka subbinjar obiita, njaar oki mattu. ²² Hiyya, okiñco sinjta ku peesir-ak obiita ho nu siibiytu bal koogina. Ba aaro, taar sa menuwti gaastu. » ²³ Kar Sadusiyenna-ak indiig Iisa aman : « Do taar-an, kaawniñ ja, do yiriy ta nooyindi, min kuuk peesir-an, ka moo taa gine daacyi ? Asaan kuuk peesir-an okiñco midiyti ! » ²⁴ Iisa gay telkii- co aman : « Kunjo-an rawte, asaan ku ibanno kaaw ta Bunji wala gudurrey. ²⁵ Ka seener, do yiriy ta nooyindi, ginno pey obe. Gee yaa goye ar *dubal ku Bunji kuuk goy ka samaaner. ²⁶ Do bi ka nooyindi, ku bal garkiyn kaaw taat do gaanuun ka Muusa wiktin taat Bunj bayniiji do pompil kaak kobir ako, wal maman ? Na kaaw aman : " Nun Bunj ka Ibraayim, Bunj ka Isaaka ho Bunj ka Yakuub. " » ²⁷ Iisa kaawtu pey aman : « Na Bunjo ka gee kuuk mate, kar gay, na Bunj ka gee kuuk goy mento. Do taar-an, ku rawte tak-tak. »

† 'njaamiig in kelel' : Werin daariñ, nu kaawa a 'na njaamiig in jaaba'. †† Wer ka gase kaawor do Soom 118.22-23. ‡ 'Pariziyenna in gee ku Herood' : Gee ku Herood kaawa a gee okiñco yaa kappiye miiri do gee ku Room. Kar Pariziyenna gay ello kapuune. †† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 25.5-6. †† Wer ka gase kaawor do Ekzood 3.5.

Gaanuun kaak pakgig okiŋco

(Matiye 22.34-40, Luk 10.25-28)

²⁸ Wiktin ta Iisa meeliy in gee ku ŋu koliy *Sadusiyenna, tatkaw rakki ka gaanuun ka *Yuudinnar oki hadire. Min tatkaw-ak taltu kadar Iisa telkiico samaan-ak, ŋa baawiji moota ho ŋa indiig aman : « Gem kol tacco, min gaanuun ka Muusa okiŋji-aŋ, ka moo paka ? » ²⁹ Iisa telkiiji aman :

« Cokiyon, koogin ku Israyeel !

*Rabbin Bunŋte, ŋaar rakki di.

³⁰ Kii eliŋ Rabbin Bunjiŋ in gelbin rakki, in kelmon okintiti, in pikirren okintiti ho in gudurreŋ okintiti. †

³¹ An gay ka aadaag ka awalle :

Kii eliŋ giji ar ziŋ ka meenjiŋ. ††

Min ku seer-aŋ ginno pey gaanuun ka pakgigu. »

³² Hiyya, tatkaw ka gaanuundi diyiji do Iisa aman : « Seese, gem kol tacco ! Kaawon-an ka seener. Rabbine, ŋaar ko Buŋ kaak rakki-aŋ di ho ginno ka pey. ³³ Gii eliŋ Buŋ in gelbin rakki, in pikirrite okintiti ho in gudurrite okintiti. Ho gii eliŋ eente ar ziŋka ku maaniite. Gamin ŋuur-aŋ pakgig *satkin ta mallel ho in satkin taat gee beriy do Buŋdi. » ³⁴ Min Iisa taltu kadar gem-ak telkiji in ibine-ak, ŋa diyiji aman : « Kiŋke-aŋ serekdo in *Meenaw ta Buŋdi. » Min yiriy taar-at, ŋu cimtu kayco cat, yoo waan sa indigigdo pey.

Masi in sultan Dawuud

(Matiye 22.41-46, Luk 20.41-44)

³⁵ Wiktin ta Iisa garkiyiy gee do *ger ka Buŋdi, ŋa diy aman : « Maman agindaw ku gaanuundi kaawiy a Masi ŋaar ronŋ ka Dawuud ? ³⁶ Ya ŋa ronŋ ka Dawuud, maa di Ruwwin ta Buŋdi ŋaamig sultan Dawuud meenji ŋa diytu aman : « Buŋ kaawji do Rabbiner aman :

“ As goy do meedar

nam wiktin taat naaco gedire do adinenŋ,

ŋuu gine wer ka lee asiŋjiŋ. ” ‡

³⁷ Paa ko, Dawuud meenji oki kolaag Masi-ak a “ Rabbine “. Di maman ŋaa gine ronji ? » Wiktin ta ŋa kaawiy pakak, gee dakina goya. Kaawoy-at ginco gala.

Do gaayico agindaw ku Yuudinnar

(Matiye 23.1-36, Luk 20.45-47)

³⁸ Wiktin taat Iisa garkiyiy gee, ŋa kaawiico aman : « Goyon godom min agindaw ku gaanuundi kuuk el jaawe in batik ku aginda ho el a gee yaaco ooye do werin kuuk gee ŋumiyo. ³⁹ Do geray ku salaaner, ŋu el goye unŋa ho ya ŋu kolig do teendi, ŋu doba werin kuuk tab. ⁴⁰ ŋu tiyaag murgilgal in neendaw. Kar do salaanco sa, ŋu osa kaawin dakina a paa kat, gee yaa oziliŋco. Do bi ŋaar-ak ko, taabin taŋco yaa gine rad pak ta gee okiŋco. »

Bere ka murgilal

(Luk 21.1-4)

⁴¹ Kar Iisa goytu moota in maan kaak gee liyiy gurus do ger ka Buŋdi ho ŋa taliy maman gee liyiy gurus do maanna-aka. Gay gamnar liya gurus dakina. ⁴² Kar murgil rakki pokiriŋca astu. Ta leetu tammin seer kuuk bal baaco. ⁴³ Hiyya, Iisa kolliig maajiray ho ŋa diyico aman : « Ka seener nu kaawaako, murgil-an ber gurus dakina pakgig gee okiŋco kuuk liya gurus do maanna-aŋka, ⁴⁴ asaan okiŋco-aŋ ber min gurusco kaak daka maala. Kar murgil-an gay, in pokirruwti, gurusti kaak nec taa tee do menuwir, okiŋji ta berga. »

Dime ka ger ka Buŋdi

(Matiye 24.1-2, Luk 21.5-6)

13 Wiktin ta Iisa amiliy min do *ger ka Buŋdi, min maajiray rakki diyiji aman : « Gem kol tacco, tal ja dambay-aŋku, tal ja pine-aŋka ! » ² Iisa telkiiji aman : « Ka seener ŋa samaane, kar wiktin yaa ase taat ŋuu dime, yoo dambi rakki kaak ŋu diytu do giji sa goyaado. »

† Wer ka gase kaawor do Deteronom 6.4-5. †† Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.18. ‡ Wer ka gase kaawor do Soom 110.1.

Gamin kuuk gaara gaase ka duniiner

(Matiye 24.3-14, Luk 21.7-19)

³ Min pa-ak, Iisa coktu ka koot ka Olibiyennar ho ña goyту аaniy ger ka Buñdi. Do wer-ak, maajirnay kuñ Piy-er, Zaak, Yaaya in Andre goy keeco. Nju indiig aman : ⁴ « Gem kol tacco, kaawniñ ja, gamin-añ yaa ase kimin ? Ho kaawniñ maan kaak yaani gaare asiñco ka gamin-añ okiñco. »

⁵ Iisa gay telkiico aman : « Yaman pakiron, dakon rasenno ziñkiko ñuuko jagiñko. ⁶ Gee dakina yaa ase in siñdu ho ñuu kaawe aman : " Ña nun ko Masi ! " Nju asa rawte gee dakina min do botilco ta samaane. ⁷ Ya ku dora gee kaawa do bi ka gartar, moota wala serek, dakon barjilenno. Ka seener, gamin-añ yaa asen ja, kar duniin gay gaasaado misa. ⁸ Darre in darre asa taasiñe ho sultan in sultan oki asa taasiñe. Werin daariñ kid asa azire ho mey yaa ase. Ar kaak daatik aawiy atti ka weendi, gamin okiñco-añ sa gaara kadar gaase ka duniiner gaaye.

« ⁹ Kuñ gee kuuk aadiñtu gay, yaman pakiron do goyiñko ! Gee asaako iyinjo do werin ku dukume seriiner, ñu asaako koociñko do geray ku salaaner. Do bi kanto, ñuuko iyinjo do unco ka guberneernar ho do sultinniidi. Paa kat, kuuco kaawin seenko. ¹⁰ Kar gay, Kabarre ta Gala, ñuu gaarin ja do darrinay okiñco. ¹¹ Wiktin taat yaa ñu obinjo ho ñu sakkiiñko, dakon moyenno do kaaw taat kuu kaawe. Kaawin ñuur-ak, Ruwwin ta Buñdi yaako gaariñco do wiktin-at di. Kaawon kaaw taat ta diyiiko di. Ampa-ak, ña kuñdo kat kaawaw, ta Ruwwin ta Buñdi. ¹² Do wiktin taar-at, gee asa bere siñta ku maaniico ñuu deenjo ho aginay sa yaa gine paa do kooginco. Koogin asa gine adin ku aginiyco ho ñu asa bariye muutco. ¹³ Do bi kanto, gee dakina asaako poociñko. Kar gem kaak obit imaanji bombo nam do muutuy gay, ñaa gase jile. »

Taabin ta dakina

(Matiye 24.15-28, Luk 21.20-24)

¹⁴ « Gem kaak garkiyaat kaaw-an, ña iban baati ! Ku asa tale maan ka nigindi kaak Buñ yiliyo goy do wer kaak kuunaydo kanji. Ya ku talga, gee kuuk goy do geeger ka Zuude, illa ñuu gade do bayco ku dambiniidi. ¹⁵ Waan kaak jammiya kara gediraado unje atta ñaa soke gamnay. ¹⁶ Ansii di oki, kaak deet do morgoy sa yeepaado gero, ñaa icin batkoy. ¹⁷ Radco do daad kuuk in aditco ho kuuk macpi do menaw ñuur-aku ! ¹⁸ Indon Buñ, gamin-añ yaa asenno do koyin ku elgol ku rada. ¹⁹ Ka seener do wiktin taar-at, taabin yaa gine dakina do geemir pak taat gee aawtu min Buñ kilgiyit duniine yoo diñka. Kar ta deelaado pey tak-tak. ²⁰ Ya Buñ kat bal peyin taabin kodok, waan pakaado. Kar gay, ña peyit kodok do saan ta gee kuuk ña dobtu. ²¹ Do mena ñuur-ak, ya ñu kaawaako aman : " Talon, Masi, ñaar goy anne ! ", wala aman : " Ñaar goy annere ! ", dakon cokiyiñcodo. ²² Ka seener, gay raadindi dakina yaa ase : daariñ yaa kaawe a ñuur ko Masi ho daariñ a ñuur nabiinna. Nju gine gamin dakina kuuk ajbay in kuuk gaara gudurrico a ñuu jage gee. Nju jage yoo ñuur kuuk Buñ dobtu ya ñuu ge-dire. ²³ Kuñ gay, yaman pakiron ! Nun mininjon ko. »

Yeepe ka Ron gemor

(Matiye 24.29-31, Luk 21.25-28)

²⁴ Kar Iisa kaawiico pey do maajirnay aman : « Do menaw ñuur-ak, ya taabin-at bire, pato yaa mate, kooy sa ceeraado pey, ²⁵ kaalin yaa solle min kuwa ho gamin kuuk gin gudurre ka samaaner asa azire. ²⁶ Kar kat, gee yaan talin nun *Ron gemor yaa ase ñatik ucar in gudurrer okintiti ho in *darjiner. ²⁷ Naa ñaame *dubildu do adiy ka kidar okinji, ñuu ñumiñ gee kuuk nu dobtu min do coke ka pati yoo do gale ka pati. »

Danjil ta et kaak ñu koliy pigiye

(Matiye 24.32-35, Luk 21.29-33)

²⁸ « Cokiyon danjil ta *pigiye. Ya ku tala leeginay kat eccaw ho ñu lee, ku iban ko kadar kabun gaaye. ²⁹ Ampa di kuñko oki, ya ku talaag gamin-añ asaw, ibinon kadar nun *Ron gemor, nu gaay ko ote. ³⁰ Ka seener nu kaawaako, gee ku diñka-añ mataado di, gamin-añ okiñco yaa ase. ³¹ Samaane in kida yaa sawle, kar kaawnar gay rawtaado tak-tak.

Wiktin taat Ron gemor yaa yeepe

(Matiye 24.36-44)

³² « Kar do yiriy ta moo in pat ta moo naa yeepe gay, waan ibinaagdo, wala *dubal ku Buñdi, wala nun Ronjo. Tatte Buñ keeji di iban. ³³ Yaman pakiron, goyon mento asaan ku ibanno kimin wiktin-at yaa ase. ³⁴ Maanna-añ, ñaar ar gem kaak baa marti. Ña rasiig geriy do gay riyoy. Ay gem di ña gaarji riy taat ñaa gine ho do gem kaak

gooyaajiig geriy gay, ña diyijii a ñaa goye mento. ³⁵ Di ñaar-ak, goyoñ mento, asaan ku ibanno yiriy ta moo mee gerdi yaa yeepe. Kin ñaa ase in maako, datik aandor, in kokir ka awalle wal in kawtira ! ³⁶ Ya ña yeep rimsilik sa, ña gasaakonno ku weye. ³⁷ Taat nu kaawiiko-an, nu kaawiit do gee okiñco : « Goyoñ mento ! »

Dee ka kaawor do muut ta Iisa

(Matiye 26.1-5, Luk 22.1-2, Yaaya 11.45-53)

14 Dak ko menaw seer di, *Yuudinna yaa gine iidinco taat ñu koliiy *Paak ho in ta mappa kaak bal *gele. Agindaw ku gay satkiner in agindaw ku gaanuundi bariya botol taat ñuu obiñ Iisa in cigile a ñuu deenji. ² Ñu kaawtu benannico aman : « Gi gediraado obiñ in yiriy ta iidiner, yampa, gee yaa barjile. »

Kockice ka itirdi do kaay ka Iisa

(Matiye 26.6-13, Yaaya 12.1-8)

³ Yiriy rakki, Iisa goy do geeger ka Betani do ger ka Simon kaak dukum burdum. Wiktin taat ña goytu tee, daatik rakki unjitu. Do pisinti ta gin ñew ka dambir kaak ñu kolaag albaatir. Dewti-ak miin in itir kaak gasdo badam, ñu kolaag « naar ». Itir-ak, ñu bal amsiñ in maan ka pey. Min ta unjitu, ta kilciit gaay ta dewti kar ta kockicijii itir do kaay ka Iisa. ⁴ Min gee kuuk goy ede-ak, daarin dapinñu ho ñu kaawiy benannico aman : « Maa di ta nigii itir-añ dur di ? ⁵ Ya gi gidiyig itir-añ, nec ñaate iye gurus pak tammin miy subba ho gii deediñ do pokirnar. » Do wer-ak, ñu uciit do daatko-ata.

⁶ Kar Iisa gay diytu aman : « Rasonta ! Maa di ku taabiyaata ? Riy taat ta giniidu-an samaane. ⁷ Ka seener, pokirna ñuur goy doo in kunjo ho ya ku rakaw, nec kuuco gine taat samaane. Kar nun gay goyaado in kunjo doo. ⁸ Ta gin ta gudurriti. Min diñ di ta kockicdu ko itir, uudin ta neginda ñuu unjiñ zir do maginer. ⁹ Ka seener nu kaawaako, ay wer kaak ñuu gaarin Kabarre ta Gala do adiy ka kidar, ñuu moye bit ka daatko-anta ho ñuu ose do maan kaak ta gintu. »

Isine ka Zuudas do Iisa

(Matiye 26.14-16, Luk 22.3-6)

¹⁰ Hiyya, min paliinna ku Iisa kuuk orok in seer-aku, rakki kaak ñu kolaag Zuudas Iskariyoot baawtu do agindaw ku gay satkiner ho ña kaawiico in maman ñaaco gaarin Iisa, ñuu obiñji. ¹¹ Min ñu doriit kaaw ta Zuudas, aawco gala. Ñu diyijii a ñuuji bere gurus. Min yiriy taar-at di, Zuudas teestu bariye botol taat maman ñaaco gaarin Iisa, ñuu obiñji.

Iidin ta Paak

(Maark 14.17-21, Luk 22.7-14, 21-23, Yaaya 13.21-30)

¹² Yiriy taat awalle ta iidin ta mappa ka bal *gele, yiriy taar-at, ñu daggii baar, ñu gingiy tee ka *Paakdi. Maa-jirnay indiig Iisa aman : « Ki raka a ni baate gine tee ka Paak momo ? »

¹³ Kar Iisa tabirtu maajirnay seera ho ña diyiiico aman : « Baañ do geegirdi, kuu ñaame in gem rakki icil jaliñ ka amiydi, aadonja. ¹⁴ Do ger kaak ñaa unje, kaawonji do mee ka gerdi-ak aman : "Tatkaw ñaaminti a niñ inde wer kaak ñaa tee tee ka iidiner in maajirnay ?" ¹⁵ Kar ñaako gaare ger berel ka gusuurdi, gamnay okiñco goy ko. Edeñ ko, kuute gine tee. »

¹⁶ Hiyya, maajirnay baawtu do geegirdi. Ñu gasiig gamin-ak uudin taat Iisa kaawiico ho do wer-ak ko, ñu gintu tee ka Paakdi.

¹⁷ Min pat gale, Iisa in paliinnay ku orok in seer ottu. ¹⁸ Wiktin taat ñu tiyo, ña diyiiico aman : « Ka seener nu kaawaako, rakki minninko yaadu isine. Ñaar kaak tiya in nun-añ di. »

¹⁹ Min ñu doriit kaaw-at, zinjico ooliig koloc. Kar ñu teestu indinji rakki rakki aman : « Ña nununno doo ? » ²⁰ Iisa gay telkiico aman : « Min kunjo kuuk orok in seera, ña ñaar kaak pisinni oraw do parki-añ di. ²¹ Ka seener, nun *Ronj gemor asa mate ar taat Kitamne kaawtu do bi kanto. Kar gay, radji do gem kaak isindu ! Gem-ak, ya ñu bal weenji sa guna ! »

Tee ka Paak ta Marbinto

(Matiye 26.26-30, Luk 22.14-20, 1 Korentiyen 11.23-25)

²² Wiktin taat ñu goytu tee, Iisa ictu mappa, ña deliiji barkin do Bunji, ña pirsiiiga ho ña beriicog do maajirnay. Kar ña kaawiico aman : « Obon ho taañ, ñaar-añ zir. » ²³ Kar ña ictu pey *kordindi, ña deliiji barkin do Bunji ho ña beriicota ho okiñco seetu. ²⁴ Kar ña diyiiico aman : « Ñuur-añ baarir. Baar-añ duunit *Jamaw ta marbinto taat

Buŋ asiy obe iŋ gee ho kuuk miŋ do saan ta gee dakina. ²⁵ Ka seener nu kaawaako, nu siyaado pey maam ku *biŋdi nam yiriy taat naa see kuuk marbinto do *Meennaw ta Buŋdi. » ²⁶ Hiyya, ŋu riytu riyin ku iidiner, kar ŋu amiltu ŋu baayiy coke koot ka Olibiyennar.

Kaaw do bi ka tatire ka Piyer

(Matiye 26.31-35, Luk 22.31-34, Yaaya 13.36-38)

²⁷ Do wer-ak, Iisa kaawiico do maajirnay aman : « Okinŋko, kuun rasindu, asaan do Kitamner ŋu kaaw aman : " Naa deenŋ gay gooyindi ho tamgiy yaa totire. " † » ²⁸ Kar Iisa kaawtu pey aman : « Wiktin taat nu nooy gay, naako ogire do kid ka Galile. » ²⁹ Piyer gay kaawiji aman : « Ya okinŋco-aŋ rasiŋciŋ oki, nun gay rasaacinno tuk. » ³⁰ Iisa gay telkiji aman : « Cokay, naaŋ kaawe seene, yiriyta-an di, do aando-anta, kokir boogaado dees seer di, kii ta-tire dees subba a ki ibinginno. » ³¹ Piyer gay wakiliiji aman : « Ha'a, ya nu mata iŋ kinŋe oki, nu tatiraado a nu ibingicinno » Kar maajirna okinŋco kaawtu paa di.

Inde ka Buŋdi Jetsemaane

(Matiye 26.36-46, Luk 22.39-46)

³² Hiyya, Iisa iŋ maajirnay ottu do wer kaak ŋu kolaag Jetsemaane ho ŋa kaawiico aman : « Goyonŋ anne, nun baa inde Buŋ. » ³³ Kar ŋa koliig Piyer, Zaak iŋ Yaaya. Do wer-ak, kelmoy amiltu ho ziy sa oolga. ³⁴ Kar ŋa kaawii-co aman : « Kelmol tiyaan but-but ar naa mate. Kuŋ goyonŋ anne ho goyonŋ mento. » ³⁵ ŋa sinjitu unŋa sooda, ŋa dersitu ho ŋa teestu inde Buŋ a ŋa rakaw ŋaaji etirin wiktin ta taabiner-an minniney. ³⁶ ŋa indiig aman : « Baa-ba, lociŋ-ak raddo, etirit taabin-an minniner. Yampa, taa ginenna ar taat nun rakiyo, illa taat kinŋ rakiyo. » ³⁷ Min ŋaar-ak, ŋa yeepiico do maajirnay kuuk subba. Kar ŋa gasiig ŋu weyaw. ŋa kaawiji do Piyer aman : « Simon, ki weya ga ! Ki bal gedire goye mento pat rakki di oki ? » ³⁸ Goyonŋ mento ho indiguwoŋ Buŋ kuu goye bombo ya *Seetanne geacaako. Gelbin ka gemor, ŋaar gin niyin taat ŋaa gine taat samaane, kar ziy gay gedarro. » ³⁹ Ka seeriŋkar ŋa etirtu, ŋa inditu Buŋ ho ŋa deeliig kaawnay ŋuur-ak di. ⁴⁰ Kar ŋa yeeptu pey do maajirnay ho ŋa gasiig ŋu weyaw nam ŋu gedarro piliŋ odinco, ŋu ibanno taat ŋuuji kaawe. ⁴¹ Min ŋa inde Buŋ ka subbiŋkar, ŋa yeepiico ho ŋa diyiico aman : « Ku weyaw ho ku darma misa ? Way, diŋ wiktinti nec kate. Nun Roŋ gemor, ŋuun berindu do pise ku gay zunuubinnar. ⁴² Talonŋ, gem kaak isindu-aŋ asa ko eka ! Uconŋ, ŋaamintenŋa ! »

Obiŋji ka Iisa

(Matiye 26.47-56, Luk 22.47-53, Yaaya 18.3-12)

⁴³ Min Iisa kaawa misan di, Zuudas min paliinna kuuk orok iŋ seer astu iŋ gee dakina. Min gee-ak, daariŋ gin *seepinpan ho daariŋ gay gin doŋkilay. Agindaw ku gay satkiner, agindaw ku gaanuundi ho iŋ *aginay ku Yuudinnar kat ŋaamgu. ⁴⁴ Zuudas, kaak isinji do Iisa, gaarco botol taat maman ŋuu obiŋji. ŋa kaawiico aman : « ŋaar kaak naa baamiye, naaji gine cuud, ŋa ŋaar ko ku rakiyo. Obonŋa, deetonŋa ho goyoyŋ samaane. » ⁴⁵ Min ŋu ottu, ta bite-aŋ di Zuudas sinjiiji moota do Iisa ho ŋa ooyiiji aman : « Gem kol *Rabbiney ! » Kar ŋa baamiyiiga ho ŋa giniiji cuud. ⁴⁶ Hiyya, ŋuur kuuk daariŋ baawiji moota ho ŋu obiiga.

⁴⁷ Ek di rakki min maajirnay ku Iisa ceptu seepiney, ŋa asidiig gay riyor kaak gina riy do *mee satkiner ka tatko ho ŋa dukumiijit denŋey. ⁴⁸ Kar Iisa piltu biy aman : « Ku astu iŋ seepinpan ho iŋ doŋkilay a kuun obindu. Wala nu kokino ? » ⁴⁹ Kun kawta, nu goy iŋ kuŋko do *ger ka Buŋdi ho nu garkiyiy gee. Maa di ku obginno annere ? Kar gay, ta kuuniyitu ampa-ak a kaaw taat ŋu siirtu do Kitamner yaa ase do werti. » ⁵⁰ Min ŋaar-ak, maajirnay okinŋco gadtu, ŋu rasiiga. ⁵¹ Do wer-ak gin dubil rakki kaak aadaag Iisa. ŋa ginno kesuune illa ŋa kakil zimilla di. Gee-ak obaaga. ⁵² ŋaar gay pikicog zimillay-aku ho ŋa gadtu tukinka.

Iisa do unŋco ka agindaw ku gay satkiner

(Matiye 26.57-68, Luk 22.54-55,63-71, Yaaya 18.13-14,19-24)

⁵³ Min ŋaar-ak, ŋu iyiig Iisa do ger ka mee satkiner ka tatko. Do wer-ak ko, agindaw ku gay satkiner, agindaw ku gaanuundi iŋ *aginay ku Yuudinnar ŋumtu. ⁵⁴ Piyer gay aadaag min serek nam ŋu ottu do ger ka mee satkiner-aka. Kar ŋa unjitu do wer ka berel ka gerdi-aka ho ŋa goytu iŋ askirna, ŋu ooriy ako. ⁵⁵ Sando, agindaw ku gay satkiner iŋ agindaw ku Yuudinnar bariya botol taat ŋuuji diye kaaw do Iisa, ŋuu deenji. Ya kaaw-at do werti do oki, do taŋco-at, ta ginaado maanna. ⁵⁶ Ka seener gay, gee dakin diyiji kaaw ta raadiner, kar kaawco gay rakki do. ⁵⁷ Gee daariŋ uctu, ŋu diyiji kaaw ta raadiner aman : ⁵⁸ « Ni dorig gem-aŋ kaawa a ŋaa dimiŋ ger ka Buŋdi kaak gee pintu-aŋka, kar do menaw subba di, ŋaa pine ka pey. Ger ŋaar-ak, ŋuur geenno kat yaa pininji. » ⁵⁹ Do kaaw taar-an sa, kaawco rakkido.

† Wer ka gase kaawor do Zakariya 13.7.

⁶⁰ Hiyya, mee satkiner ka tatko uctu do uŋco ka geemir, ŋa indiig Iisa aman : « Kiŋ telkaacodo ga ? Gee-aŋ kaawa do bi kaŋjiŋ doo ? » ⁶¹ Kar Iisa gay buguma di, ŋa telkido. Min ŋaar-ak, mee satkiner ka tatko indiig pey aman : « Kiŋ ko Masi, Roŋ ka Buŋ kaak gee abdiyio walla ? » ⁶² Iisa gay ooytu aman : « Hii ! Ŋa nun ko ho kuun talin nun *Roŋ gemor goy do meeday ta Buŋ kaak gin gudurre okintiti ho kuun talin pey wiktin taat naa ase min ka samaaner iŋ uca. » †

⁶³ Min mee satkiner dortu pa-ak, ŋa eeriit kesuuney †† ho ŋa diytu aman : « Wala gi raka pey saadine ! ⁶⁴ Ku doraaga, gem-aŋ nigiy biy iŋ Buŋ-aŋka ! Ya do taŋko, gem-aŋ, gii giniŋ maman ? » Kar okiŋco diytu aman : « Taar-an nec ko iye muutuy. » ⁶⁵ Min gee kuuk goy ede-ak, daariŋ teesiiji pice uliŋ do Iisa. Ŋu duuniig odinay, ŋu koociiga ho ŋu indiig aman : « Hey nabiŋŋce-aŋka, kaawniŋ ja waa kaak meŋŋiŋciŋ ‡ ! » Kar askirna ŋaamiig Iisa iŋ baase.

Tatire ka Piyer do bi ka Iisa

(Matiye 26.69-75, Luk 22.56-62, Yaaya 18.15-18,25-27)

⁶⁶ Wiktin taat Piyer goyiy kara do wer ka berel ka gerdi, gay riyor ta mee satkiner ka tatko astu. ⁶⁷ Ta taliig Piyer oora ako, ta ibiniiga, kar ta diyiji aman : « Kiŋke oki, ki goy iŋ Iisa kaak min Nazareet-aka. » ⁶⁸ Kar Piyer gay tatirtu aman : « Nu ibingigdo. Nu ibanno taat ka rakiy kaawe. » Min pa-ak, Piyer amiltu kara min do wer-aka, ŋa peytu do bit ka botildi. Hiyya, kokir boogtu. ⁶⁹ Gay riyor-at gay taliiga ho ta diyiiico do gee kuuk goy ede-ak aman : « Kuŋ gem-aŋ ŋaar min ŋuura tara. » ⁷⁰ Piyer gay tatira di pey. Darum sooda, gee kuuk goy ede-ak diyiji pey do Piyer aman : « Ka seener, kiŋke sa min ŋuura, asaan kiŋke min Galile. » ⁷¹ Kar Piyer teestu togile aman : « Iŋ Buŋ-aŋka, nu diyko doo a nu ibingigdo gem kaak ku kaawiy-aŋka ! Ya nu raada sa, Buŋ, ŋaa daan kara. » ⁷² Do wer-ak di, kokir boogtu ka seeriŋkar. Ek di Piyer moyiit kaaw taat Iisa kaawiji aman : « Awal ta kokir yaa booge dees seera, kii tatire dees subba a ki ibinginno. » Hiyya, ŋa amiltu kara ho ŋa zugii ale.

Iisa do uŋji ka Pilaat

(Matiye 27.1-2,11-14, Luk 23.1-5, Yaaya 18.28-38)

15 Iŋ kawtir wer dugus-dugus, agindaw ku gay satkiner, *aginay ku Yuudinnar, agindaw ku gaanuundi iŋ gay dukume seriiner, okiŋco ŋumtu dee kaawco. Min ŋu deetu kaawco, ŋu duuniig Iisa, ŋu iyiiga ho ŋu beriijig do Pilaat, gubeneer ka Room. ² Pilaat indiig Iisa aman : « Kiŋ ko sultan ka Yuudinnar walla ? » Iisa gay telkiiji aman : « Kiŋ meŋŋiŋ kaawit ko. » ³ Agindaw ku gay satkiner diyiji kaawin dakina. ⁴ Pilaat indiig pey aman : « Ki telkaado ga ? Ki doraag doo di kaawin okiŋco kuuk ŋu diyijiŋ-aŋku ? » ⁵ Kar Iisa gay balji telke maanna nam Pilaat din sa ajbiye.

⁶ Ay iidin ta *Paakdi, gubeneer Pilaat imilgiy gem rakki min daŋaayne, ŋaar kaak gee inditu. ⁷ Do wiktin taar-at, gin gem rakki sinji Barabaas, goy daŋaayne. Gem-ak, ŋu obig daŋaayin sawa iŋ eenji kuuk ŋu barjiilig gee ho ŋu dee gemo. ⁸ Gee dakina baawiji do Pilaat. Ŋu teestu indiŋji a ŋaaco gine maan kaak ŋa gingiyco ay iidin ta Paakdi. ⁹ Pilaat telkiico aman : « Ku raka naako pikiŋ Sultan ka Yuudinnar walla ? »

¹⁰ Pilaat ibina tam kadar min hasuudinaw di, agindaw ku gay satkiner iyijiig Iisa. ¹¹ Do wer-ak, agindaw ku gay satkiner isiniig gee-ak a ŋuu indiŋ Pilaat ŋaaco pikiŋ Barabaas. ¹² Pilaat indiigu pey aman : « Kar ŋaar kaak ku koliy Sultan ka Yuudinnar-aŋ gay, naa giniŋ maman ? » ¹³ Ŋuur gay baagtu koole aman : « Doodig ka etor ! Doodig ka etor ! » ¹⁴ Pilaat indiigu pey aman : « Ŋaar nig maa di ? » Ŋuur gay koola koolen di aman : « Doodig ka etor ! Doodig ka etor ! »

¹⁵ Pilaat rakaado nige aditco ku gee-aku. Hiyya, ŋa pikiicog Barabaas. Kar Iisa gay, ŋa diyiiico a ŋuu koociŋ iŋ kordŋngo. Min ŋu koocga, ŋa beriicog do askirnar a ŋuu doodiŋ ka etor.

Ajimiika ta askirnar do Iisa

(Matiye 27.27-31, Yaaya 19.2-3)

¹⁶ Min ŋaar-ak, askirna iyiig Iisa do geriy ka gubeneer, ŋu uŋjiig atta. Kar ŋu koliiig eenco askirna okiŋco. ¹⁷ Do wer-ak, ŋu isiiji batik ta dindik buŋ ar ta sultinniidi. Kar ŋu siyiiji jakumne ta jamiidi ho ŋu isiiji ar jakumne ta sultinniidi. ¹⁸ Kar ŋu teesiiji ooye aman : « Seek, sultan ka Yuudinnar ! » ¹⁹ Kar ŋu meŋŋiig do kaay iŋ eto, ŋu piciji ulŋa ho ŋu dersiŋ do uŋji, ansi-ak a ŋu karmiyaaga.

²⁰ Min ŋu ajimiyig ko ajimiye, ŋu cimijit batko-ata, kar ŋu isiijit taŋji, ŋu baay doodiŋ ka etor.

† Wer ka gase kaawor do Daniyeel 7.13. †† 'ŋa eeriit kesuuney' : Do aadin ta Yuudinnar, eere ka kesuuni-ak gaara kadar aditco nige.
‡ 'meŋŋiŋciŋ' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'doosiŋci'.

Doode ka Iisa ka etor

(Matiye 27.32-44, Luk 23.26-43, Yaaya 19.17-27)

²¹ Wiktin ɲu baayiyo, ɲu ɲaamtu in gem rakki paa sinji Simon. Gem-ak min geeger ka Sireen † ho ɲa asa min yeero. ɲa takan Alekzandir in Rupuus. ɲu asiriig a ɲaa iciɲ etoy ka Iisa. ²² Kar ɲu iyiig Iisa do wer rakki ɲu kolaag Golgota. Pa-ak diya aman : « Dawik ta kaar. » ²³ Do wer-ak, ɲu rakki bere maam kuuk amse in dawin kaak ɲu koliy « miir ». ɲaar gay pooce. ²⁴ Hiyya, ɲu doodiig ka etor. Min ɲu doodga, ɲu deediit kesuuney werin daki-na ho ay gem di icy taat galji.

²⁵ Wiktin taat ɲu doodiig Iisa, pat nec parrika ta kawtira. ²⁶ ɲu siirtu kaaw taat iy obinji aman : « ɲaar-an ko sultan ka Yuudinnar. » ²⁷ Gin kokinay seera oki ɲu doodgu do serpay ka atiydi, rakki do meeday ho rakki gay do ɲugilay. [²⁸ Ansii ko, kaaw ta ɲu siirtu do Kitamner astu do werti aman : « ɲu osig in gee kuuk jookumo. »] ²⁹ Gee kuuk bira min ede-ak sekiyiy kayco ho ɲu wariig Iisa aman : « Hey ! Kin kaak rak dimin *ger ka Bunɲi ho in menaw subba di, kii pine ka pey, ³⁰ jil kat doo zin ka meenjin ho paay min ka etor ! »

³¹ Yoo agindaw ku gay satkiner in agindaw ku ganuundi sa samtiyaaji do Iisa, ɲu kaawiy benannico aman : « ɲa jil gee ku pey, kar din gay, ɲa gedarro jile ziy ka meenji ! ³² Seese Masi, sultan ka Israyeel. Paay din di min ka etor, nii tale kar niin aamine. » Yoo kokinay kuuk ɲu doodtu in ɲaara oki waraaga.

Muut ta Iisa

(Matiye 27.45-56, Luk 23.44-49, Yaaya 19.28-30)

³³ Min pat ottu yiriyo, ta mattu. Wer astu gondiko do kid okinji nam pat subba ta maako. ³⁴ Do wiktin taar-at, Iisa kooltu rada aman : « Eli, Eli, lema sabaktani ? » Ansi-ak aman : « Bunɲu, Bunɲu, maa di ki poociinu ? » †

³⁵ Gee daarin kuuk goy moot-ak dorga ho ɲu diyu aman : « Cokiyon ja, ɲa kolaag *Eli ! » ³⁶ Do wer-ak, rakki minnico gadu ɲa ictu bit ka jardor, ɲa duuniit do bi ka etor ho ɲa coopiig do maam kuuk tooro. Kar ɲa beriiig do Iisa a ɲaa coode. Kar ɲa diyu aman : « Eron ja, gii tale ya Eli kat asa paayin min ka etor. » ³⁷ Kar Iisa kooltu rada ho ɲa mattu.

³⁸ Min ɲa mattu, zimilla kuuk bigira † ɲu caaltu atta do ger ka Bunɲi eertu min datko min kuwa yoo keder.

³⁹ Min tatkaw ka askirin ku Room ka pey do unji ka Iisa taltu maman Iisa mattu-ak, ɲa diyu aman : « Way, gem-an Ron ka Bunɲi ka seener ! »

⁴⁰ Do wer-ak, goy oki daad daarin kuuk aadig Iisa. ɲu taliy min serek. Minnico goy Mariyam ta Magdala, in Mariyam atan Zaak ka kapaki in Zooze, ho in Salome. ⁴¹ ɲu aadig Iisa wiktin ta ɲa goyiy Galile, ɲu taliy kaaci. Do wer-ak goy oki daad dakina ku pey, kuuk coon in ɲaara Zeruzaleem.

Unje ka Iisa do maginer

(Matiye 27.57-61, Luk 23.50-56, Yaaya 19.38-42)

⁴² Wiktin taat Iisa mattu ka etor, *Yuudinna okinco siya zin kico do yiriy ta sabitdi. Yiriy taar-at teesa min gale ka pati nam gale ka pat ta kawta. Do aadinc ta Yuudinnar, waan unjaado gem ka mate do maginer in yiriy ta sabitdi. ⁴³ Do wer-ak, gin gem rakki ɲu kolaag Yuusup min geeger ka Arimate. ɲaar oki min agindaw ku darrer ho gee karmiyaaga. ɲa era ase ka *Meennaw ta Bunɲi. Yuusup bal rake a zi ka Iisa yaa goye ka etor in yiriy ta sabitdi. ɲa baawiji do Pilaat bal kolaw ho ɲa indiig zi ka Iisa. ⁴⁴ Min Pilaat dortu kadar Iisa mat ko, ɲa abiytu tak-tak. Kar ɲa koliig tatkaw ka askirnar-aka ho ɲa indiiga ya Iisa mat ko jammiye. ⁴⁵ Min Pilaat doriit kaaw ta tatkaw ka askirnar-ak, ɲa beriji botol do Yuusup ɲa baayiy paayin zi ka Iisa.

⁴⁶ Hiyya, Yuusup gidiytu kapanne, ɲa paayig zi ka Iisa min ka etor ho ɲa maliyig in kapanne-ata. Min ɲa maliyga, ɲa baawtu unjiig do magin taat ɲu doodtu ka dambar. Min pa-ak, ɲa tunkiltu dambi ho ɲa dibiriit magin-ata.

⁴⁷ Wiktin taar-at, Mariyam ta Magdala in Mariyam atan Zooze goy tala do wer kaak ɲu diyig Iisa.

Nooye ka Iisa

(Matiye 28.1-8, Luk 24.1-12, Yaaya 20.1-10)

16 Min yiriy ta sabit birtu, kun Mariyam ta Magdala, in Mariyam atan Zaak, in gaaco Salome gidiytu itir, ɲu baawiji kockice do zi ka Iisa. ² In yiriy ta dumaas, wer dugus-dugus sabaan cokaw, ɲu amiltu, ɲu baayiy do maginer. ³ Do botildi, ɲu kaawiy benannico aman : « Waa yaate tunkiliin dambi min do bit ka maginer ? »

† 'Sireen' : ɲa kid ka gee ku pondiko kaak goy in munsakne. †† Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin ku Bunɲi kuuk ɲu siirtu min awalle in kaaw ta Grek. ‡ Wer ka gase kaawor do Soom 22.2. †† 'bigira' : Werin daarin, ɲu kaawa a 'bakar'.

⁴ Kar ɲu jaaltu kayco, ɲu tala kar dambi ka tatiko-ak waan tunkilig ko. ⁵ Wiktin taat ɲu unjiyo, ɲu gastu dubil rakki goy keder in serip ta meeda. Dubil-ak is kesuun portiko. Min ɲu taliiga-ak, kolaw obiigu. ⁶ Kar dubil-ak kaawiico aman : « Dakon gineno kolaw. Nu iban kadar ku bariya Iisa ka min Nazareet kaak ɲu doodtu ka etor. Naar ginno anne, ɲa nooye. Talon, an ko wer ka ɲu diyiiga. ⁷ Kar baan, dakonco kaaw do maajiray in do Piyer aman : " Naar ogirkon ko do kid ka Galile. Anner kat, ku baayiy talinji uudin ta ɲa kaawiiko. " »

⁸ Hiyya, daad-ak amiltu ho ɲu gadtu serek min do maginer. Asaan ɲu barjile ho ɲu azira jug-jug. Min kolaw di yoo do waan sa, ɲu bal kaawe.

Bayne ka Iisa do Mariyam ta Magdala

(Matiye 28.9-10, Yaaya 20.11-18)

⁹ [Min Iisa nooytu, yiriy ta dumaas in kawtir kawtira, ɲa bayniitit ja do Mariyam taat min geeger ka Magdala, taat ɲa atiktu aaridna peesira min do ziti. ¹⁰ Ta baawtu, ta osiico do ɲuur kuuk awalle goy in ɲaara. Nju morkaw ho ɲu alaw. ¹¹ Kar ɲuur gay, min ɲu doriit kaawti taat a ta talig Iisa nooye-ak, ɲu bal icin kaawti.

Bayne ka Iisa do maajiray seera

(Luk 24.13-35)

¹² Min ɲaar-ak, Iisa ziy newsitu ho ɲa bayniico do maajiray kuuk seera do wiktin taat ɲu baayiy yeero. ¹³ Hiyya, ɲu yeeptu geero ho ɲu osiico do eenco maan kaak kuuniyco botildi. Kar ɲuur gay bal icin kaawco.

Bayne ka Iisa do maajiray kuuk orok in rakki

(Matiye 28.16-20, Luk 24.36-49, Yaaya 20.19-23, Akt 1.6-8)

¹⁴ Hiyya, ba aar Iisa bayniico do maajiray kuuk orok in rakki do wiktin ta ɲu tiyiyo. Na leesiico do bi ka imaan-co taat sooda ho in kayco kuuk bombo, ɲu icgiydo kaaw ta gee kuuk talig ɲa nooye. ¹⁵ Kar Iisa diyiico aman : « Jaawon adiy ka kidar okinji. Gaaron Kabarre ta Gala do gee okinco. ¹⁶ Naar kaak aamine ho ɲu *batiziyga, Buɲ yaa jilinji. Kar ɲaar kaak bal aamine gay, Buɲ yaaji dukume seriine. ¹⁷ An ko gamin kuuk ajbay kuuk yaa gaare a gee-an aamin lotu : ɲuur kuuk aamin lotu-ak yaa gedire atke aaridna in sindu ho ɲuu gedire kaawe kaawin kuuk marbinto. Nju obe aalna wal ya ɲu see kop taat diya sa, ginaacodo maanna. Nju lee pisinco do gee ku radaw ho gee-ak yaa coole. »

Coone ka Iisa ka samaaner

(Luk 24.50-53, Akt 1.9-11)

¹⁹ Min *Rabbin Iisa kaawiico pa-ak, Buɲ coonig ka samaaner ho ɲa diyig do meeday. ²⁰ Min ɲaar-ak, maajiray totirtu do ay wero, ɲu gaariy Kabarre ta Gala. Rabbin gaayiigu ɲu giniiy gamin kuuk ajbay kuuk gaara kadar kaawco ka seener.] †

† Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin ku Buɲdi kuuk ɲu siirtu min awalle in kaaw ta Grek.

Luk

Pile ka kaawor

Gee kuuk awalle kat kaaw min daayum kadar Luk siir makaatamna seera : ta rakki ko-anta ho ta seeriŋkar gay, Akt, riy taat paliinna gintu. Luk gay, ŋaar paliinno ho ŋa bal taliŋ Iisa iŋ odinay. Kar gay, ŋa daptoor ho ŋaar oki hadire do wiktin taat Pool gaariy Kabarre ta Gala do gee kuuk Yuudinnado. Ŋa bariy baaco samaane ta gamin okiŋco kuuk kuuniye do goyiŋji ka Iisa min do teesindi. Gamin ŋuur-aŋ ko kuuk berji botol ŋa siiriit Kabarre ta Gala-anta. Ŋa siirit do gem rakki kaak Yuudiŋcedo siŋji Teyopil ho min loci ko Kabarre-an totirtu do gee kuuk Yuudinnado kuuk goy do ay wero ho kaawa Grek.

Ŋa gaariico baaco ku kaawin kuuk rada ho aadanna ku Yuudinnar. Luk gaara oki ele kaak tab kaak Buŋ gintu do kooginar, do daatir, do pokirnar, do awraatinnar ho do ŋuur kuuk gee pooogu. Maktumne-an gaara kadar Kabarre ta Gala, taar asa oki iŋ galal, iŋ oziliika ho iŋ salaane. Luk raka a gee okiŋco kuuk do adiy ka kidar yaa ibine kadar Iisa, ŋaar gay jiliŋco.

Teesinti ka Kabarre ta Gala ta Luk

¹ Gem kol siŋji Teyopil, min awalle, gee dakina gec siiriŋ gamin kuuk kuuniy do datikte. ² Ŋu gaartenŋ gamin-ak ar kaak awalle gee kuuk tal iŋ odinco osiitenŋu, ŋuur-ak riyco ta gaare kaaw ta Buŋdi di. ³ Ampa-ak, nun oki, aldu gala taat min nu bariytu baaco samaane ta gamin okiŋco kuuk kuuniy min do teesindi, nu siiriijinŋ gamin-ak rakki rakki locin. ⁴ Nu siiriijinŋ-ak asaan kii ibine seen ta garaan taat ki gastu.

Dubil ka Buŋdi gaara weenji ka Yaaya-Batist

⁵ Do wiktin taat *Herood goyiy sultan ka Zuude, gin gay satkiner rakki ŋu kolaag Zakariya. Ŋa gina riy do *ger ka Buŋdi iŋ gay satkiner ku Abiya. [†] Daaciy, siŋti Elizabeet, ta min tamba ta *Haruun. ⁶ Zakariya iŋ daaciy, se-erco, ŋu gee sellenŋ do unji ka Buŋdi, ho iŋ gelbin rakki, ŋu karmiyaag *gaanuun ka Buŋdi okiŋji. ⁷ Kar ŋuur gay bal wee asaan Elizabeet, taar mogina ho seerco ŋu zaŋ ko tak-tak.

⁸ Yiriy rakki, tamba taŋ Zakariya as gine satkine do ger ka Buŋdi asaan ta kaminco. ⁹ Zakariya kat ta gal do kaay a ŋa baa onne *dokkanne atta do *ger ka Buŋdi ar kaak gay satkiner gingiy do aadinco. ¹⁰ Wiktin taat dokkanne onniy-ak, gee okiŋco gay goy salkiya kara. ¹¹ Tala kar, *dubil ka Buŋdi bayniiji do Zakariya ho ŋa pey do meeday ta wer kaak dokkanne onniy-aka. ¹² Min Zakariya taliig dubil-ak, ŋa barjiltu ho kolaw obiiga. ¹³ Kar dubil-ak gay kaawiji aman : « Zakariya, dak ginenna kolaw. Buŋ cokiyit salaaneŋ. Daaciŋ Elizabeet yaaŋ wee mico. Ya ta wee, kii kolinŋ Yaaya. ¹⁴ Adiŋ yaa gine portik aale ho gee dakina yaa aaciye ^{††} iŋ kiŋke do bi ka weenji.

¹⁵ Asaan mic-ak asa gine gay riyor tatko ka Buŋdi. Wala ŋa siya maama, wala ŋa siya argi. Min do adti ka yaaco di, Ruwwin ta Buŋdi miinig ko. ¹⁶ Ŋa asa iyiŋ koogin ku Israyeel dakina do botol ta *Rabbinco Buŋ. ¹⁷ Ŋaa ogirinŋ unji, ŋaa gine riyoy iŋ gudurre ho iŋ ruwwine ar kaak nabi *Eli gintu awalle. Ŋaa amriŋ aginay iŋ kooginco ho ŋaa newsiŋ gee kuuk kayco bombo ŋuu gine gee sellenŋ. Paa kat, ŋaa ŋume gee kuuk yaa kuuniye kuŋji. »

¹⁸ Zakariya telkiiji do dubil ka Buŋdi-ak aman : « Nunu iŋ daatur, seertini ni zaŋ ko, kar maman naa ibine kadar maanna-aŋ ka seener ? » ¹⁹ Dubil-ak kaawiji aman : « Nun ko kaak ŋu koliy Jibriin kaak peya do unji ka Buŋdi. Ŋa ŋaamintu a naaŋ iyin kabarre ta gala-anta. ²⁰ Kar kiŋ gay bal aamine do kaawor. Kaawor-at yaa asen di do wiktinti. Do saan taar-at ko, Buŋ yaaŋ sokumiŋ biŋ nam yiriy taat gamin-ak yaa kuuniye. »

²¹ Wiktin taat Zakariya kaawiy iŋ dubil ka Buŋdi-ak, gee kuuk eraag kara gay ajbiytu do taaye kaak ŋa taaytu atta-aka. ²² Min ŋa amiltu, biy sokume. Illa ŋa tawga iŋ piŋiŋji di. Ampaa ko, gee-ak ibintu kadar maan bayinji at-ta do ger ka Buŋdi.

[†] 'gay satkiner ku Abiya' : Min wiktin taat Dawuud goy sultan, ŋu deedig gay satkiner werin orok seer iŋ pood (24). Do wiktin taar-at, Abiya tatkaw ka gay satkiner ka porpodiŋkar. Kar min gay satkiner okiŋco, werco kaak rakki asgiy gine riy do ger ka Buŋdi menaw peesira, kar ŋu rasit kamin do eenco. Zakariya gay, ŋaar gay satkiner min gee ku Abiya. ^{††} 'aaciye' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'dagine'.

²³ Hiyya, min kuŋ Zakariya deet kaminco, ŋu yeepu geero. ²⁴ Ba aaro, daacyi Elizabeet ictu adi. Koyin beey ta cigil geer di. Ta kaawtu do adti aman : ²⁵ « Way, Rabbin tal kaatu. Diŋ ŋa imilduut kat sokuŋuwir min uŋco ka geemir. »

Dubil ka Buŋdi gaara weenji ka Iisa

²⁶ Adti ka Elizabeet nec ko koyin bijigiy, kar Buŋ ŋaamiig *dubiley Jibriin do geeger ka Nazareet do kid ka Gali-le. ²⁷ Ŋa ŋaamiig do gemso rakki, siŋti Mariyam taat kaawco mat ko in Yuusup a ŋuu obe. Yuusup gay, ŋaar min baa taŋ Dawuud. ²⁸ Dubil-ak uŋjitu do werti, ŋa ooyiititi, ho ŋa kaawiitit aman : « Kaŋ aacay, ka gas barkin min do Buŋdi. Ŋa goy in kaŋke. » ²⁹ Min Mariyam doriit kaawoy-at, ta barjiltu tak-tak. Kar ta ostu do adti aman : « Taar-an gay baati maa ? » ³⁰ Dubil-ak kaawiitit aman : « Dak gineno kolaw, Mariyam, asaan ka gas barkin ta Buŋdi. ³¹ Kaa ice adi, kaa wee mico ho kaaji diye siŋ Iisa. ³² Mic-ak, siŋji asa aale. Ŋuu koliŋ Roŋ ka Buŋ ka kuwa. Rabbin Buŋ yaaji beriŋ sees ka sultan kaak min ka tacco Dawuud. ³³ Ŋaa goye sultan ka gee ku Israyeel doo ho meennuwiŋ gaasaado tak-tak. » ³⁴ Mariyam telkiŋ do dubil-ak aman : « Maanna-aŋ yaa kuuniye maman asaan nun ibanno misa mitko ? » ³⁵ Dubil-ak kaawiitit aman : « Ruwwin ta Buŋdi yaake ase ho gudurre taat min kuwa yaake gootiŋke ar kelmo. Ansii ko, mic kaak kaa wee-ak yaa goye sellen do uŋji ka Buŋdi ho ŋuu koliŋ Roŋ ka Buŋdi. ³⁶ Cokay ! Elizabeet taat min baako oki in adti. Taar taat gee osiy a ta mogina diŋ sa, diŋ adti koynay bijigiy ko ho taa wee mico. ³⁷ Asaan ginno maan kaak pak Buŋ. » ³⁸ Min pa-ak Mariyam kaawtu aman : « Nun gay riyoy ta Rabbiner. Kaaw taat ki kaawiidu-an yaa ase do botilti. » Hiyya, dubil-ak rasiita ho ŋa deettu.

Mariyam baati ooye do Elizabeet

³⁹ Menaw ŋuur-ak di, Mariyam uctu ho ta birtu sak-sak in uŋti do kid ka Zuude do geeger rakki ka dambar. ⁴⁰ Ta uŋjitu do ger kaŋ Zakariya ho ta ooyiitit do Elizabeet. ⁴¹ Min Elizabeet doriit ooyti-at di, mic kaak do adti-ak teestu awke ho Ruwwin ta Buŋdi miiniita. ⁴² Ta kaawtu in gaay tonŋo aman : « Min daad okiŋco-aŋ, kaŋken di Buŋ barkiyiŋke ho mic kaak do adke oki, ŋa barkiyga. ⁴³ Nun gay waa, taat nam ataŋ Rabbiner asiin talindu ? ⁴⁴ Talu, do wiktin taat nu dorig gaayke di, mic kaak do adir-aŋ alji gala nam ŋa awke. ⁴⁵ Galal loke, kaŋ taat aamin do kaaw taat Rabbin kaawiike a taa nece do werti ! »

⁴⁶ Kar Mariyam ictu riye aman :

« Nu ozila Rabbin Buŋ, ŋaar kaak tatiko.

⁴⁷ Gelbiner miin in galal, asaan Buŋ jilaanu.

⁴⁸ Ŋa tal aminduwir, nun taat gay riyoy ho diŋ ŋa jaalintu.

Ka seener gay, min yiriyta baayiy in uŋti,
gee okiŋco yaa kaawe a Buŋ berdu galal,

⁴⁹ asaan Buŋ kaak gin gudurre okintiti berdu gamin
kuuk samaan lotu.

Sellen gay siŋji.

⁵⁰ Aminduwiŋ goy doo do gee kuuk karmiyaaga.

⁵¹ Ŋa gaarit gudurrey in soriyay.

Ŋa totirig gee kuuk jaala ziŋkico kuwa.

⁵² Ŋa paayig sultinnay min do jardico,

ho ŋa jaalig masaakanna kuwa.

⁵³ Gee kuuk mey diyaagu, ŋa berco tee,

ho gay gamnar gay, ŋa atkiig in pisiŋco orok.

⁵⁴ Ŋa mogig † gay riyoy, gee ku Israyeel.

Ansi-ak, ŋa moyiig tale ka aminduwiŋ.

⁵⁵ Aminduwiŋ-at, ŋa taliit doo do Ibraayim in tambaay

ar taat ŋa kaawiico do aginiyte. »

⁵⁶ Min ŋaar-ak, Mariyam taaytu wer ka Elizabeet ar koyin subba pa, kar ta yeepu gerco.

Weenji ka Yaaya-Batist

⁵⁷ Elizabeet, min menuwti ku weendi nectu, ta weetu mico. ⁵⁸ Mutkiyti in aginiyti dortu a Rabbin tal amin-duwiti-ak, ŋu aacytu in taara. ⁵⁹ Min mic-ak gintu menaw porpoɗ, kar ŋu astu do *dukume ka selŋol. Zer ŋu rakji diye siŋ ku tacco Zakariya. ⁶⁰ Kar yaaco gay kaawiico aman : « Ha'a, paado ! Gii koliŋ Yaaya. » ⁶¹ Ŋuur gay telkiitit aman : « Do baako, ginno gem kaak siŋji pa. » ⁶² Kar ŋu kaawiji in pisiŋco do tacco Zakariya aman : « Ki raka roŋji, gii koliŋ waa ? » ⁶³ Ŋaar gay inditu maan ka siirindi, kar ŋa siirtu aman : « Siŋji Yaaya. » Hiyya, gee-ak

† 'mogig' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'sakuwig'.

okinco ajbiyту. ⁶⁴ Do wer-ak, biy piltu kate ho њa teestu kaawe. Њa oziliig Buњ. ⁶⁵ Gee-ak kolaw unњiico. Kaaw-at totirtu do kid okinњi ka dambiniidi ka Zuude ho њu kaawa ko do bi њaar-ak di. Okinco, gee kuuk doriit kaaw-at, kolaw unњiico, ⁶⁶ њu obiit do gelbinco ho њu diyту aman : « Mic-aњ asa gine maa gemira ? » Ka seener, gudurre ta Buњdi goy in њaara.

Zakariya ozila sellinњkaw ta Buњdi

⁶⁷ Ruwwin ta Buњdi miiniig Zakariya takaњ mic-aka, њa teestu kaawe ar nabiinњce aman :
⁶⁸ « Oziliika do Rabbine, Buњ ka Israyeel
 asaan њa mogiig geenњi ho њa jiliigu.
⁶⁹ Њa imilte Gay Jilindi kaak gin gudurre
 min do tamba ta gay riyoy Dawuud.
⁷⁰ An ko kaaw taat min awalle Buњ kaawiico
 do nabiinnay kuuk њa dobtu
 ho њuur gay kaawiit do geemir.
⁷¹ Kaaw-at, taar ko taat Buњ diyту
 a њaate jilinte min do adinte
 ho min do pise ka gee kuuk elgiteno.
⁷² Њa tal amindaw ta aginiyte
 ho њa bal rawtin jamuwiy taat tab њa obtu in њuura.
⁷³ Jamaw-at, taar ko taat Buњ togiltu do tatte Ibraayim
⁷⁴ a њaate jilinte min do adinte
 ho gii abdiyinњji bal kolaw.
⁷⁵ Ampaa ko, gii gine sellen ho *cawar do unњi,
 do menuwte kuuk њa beriite do duniiner. »
⁷⁶ Zakariya kaawtu pey do ronњi Yaaya aman :
 « Gem kol ronњi, yiriy rakki, њu asaan kole
 a ki nabiinњce ka Buњ ka kuwa,
 asaan kii ogire do Rabbiner ho kiiњi siyin botiliy.
⁷⁷ Kiico gaare do geenњi maman њuu gase jile
 ho zunuubinnico, њuuco saamiyinco.
⁷⁸ Ka seener, Buњ, њaar tala aminduwte ho њa elgiite.
 Paa kat, њaate ceerin portikuwiy
 min kuwa ar pat taat cokaw.
⁷⁹ Taa ceerin gee kuuk goy do gondikor ho muut eraagu.
 Paa kat, ceerinti-ak yaate iyinte do botol ta aapiyer. »
⁸⁰ Hiyya, mic-ak maadiyo ho њa gintu bombo do ruwwiner. Њa goyту do kalaaner nam yiriy taat њa gaartu ziy
 do gee ku Israyeel.

Weenњi ka Iisa

(Matiye 1.18-25)

2 Do wiktin taar-at, sultan kaak tatik ka Room kaak њu kolig Sezaar Ogist bertu izinne a њuu osin gee kuuk goy do adiy ka kidar okinњi. ² Ose kaak awalle-ak kuuniyту do wiktin taat Kiriniyuus goy guberneer ka Siri. ³ Ay gem di baawtu do geegirњi, њu osiiga. ⁴ Yuusup sa uctu min do geeger ka Nazareet, kid ka Galile, њa baawtu do geeger ka Dawuud kaak њu kolig Beteleyem do kid ka Zuude asaan њaar min tamba ta Dawuud. ⁵ Yuusup baawtu sawa in gemsoy Mariyam taat in adti, њu osiigu.
⁶ Do wiktin taat њu goyiy misa Beteleyem, Mariyam koyinti ku weendi nece. ⁷ Min adti aawiita, ta weeyig aawti, kar ta maliyiig in њanњuuna ho ta deeriig do kolooyner. Ta deeriig pa-ak asaan wer ginno do zugin ku martir.
⁸ Do wer њaar-ak, gin gay gooyindi kuuk goy yeero. Њu gooya mallico in aando. ⁹ *Dubil ka Buњdi bayniico ho *darjin ta Buњdi gootiig in portikuwti. Kolaw obiig tak-tak. ¹⁰ Dubil-ak kaawiico karanњ aman : « Dakon gineno kolaw, nu iyko kabarre taat yaa bere galal dakina do gee okinco. ¹¹ Do aandite-an di, do geeger ka Dawuud †, њu weeko Gay Jilindi. Њaar ko Masi ho *Rabbine. ¹² Aњ ko maan kaak yaako gaare kuu ibininњi : ku baa gase mi-co, њu maliyig in њanњuuna ho њu deerig do kolooyner. » ¹³ Ta bite-aњ di, dubal ku Buњdi dakina paaytu min ka samaaner, њu gasiig ka awalle-aka ho њu teestu ozile Buњ. ¹⁴ Do ozilinco-ak, њu riya aman :

† 'geeger ka Dawuud' : geeger-ak, њaar geeger ka Beteleyem, wer kaak њu weeyig Sultan Dawuud.

« Darjin do Buḅ kaak goy kuwa ka samaaner
ho aapiye do gee kuuk ḅa elgiyo kuuk goy keder. »

¹⁵ Wiktin ta ḅubal ku Buḅdi-ak coontu kuwa ka samaaner, gay gooyindi-ak kaawtu benannico aman : « Yallintḅ ja Beteleyem, gi baa taliḅ maan kaak kuuniye, maan kaak Rabbin Buḅ gaariite. » ¹⁶ Kodok di, ḅu uctu, ḅu baawtu do geeger-aka. ḅu gasiigu, Mariyam iḅ Yuusup ho iḅ mic kaak ḅu ḅeertu do kolooyner-aka. ¹⁷ Min ḅu taliig mic-ak, ḅu osiicot taat ḅubil ka Buḅdi kaawiico do bi kaḅji. ¹⁸ Gee okiḅco kuuk cokiyit kaaw ta gay gooyindi-ak ajbiyту tak-tak. ¹⁹ Kar Mariyam gay obig gamin-aḅ okiḅco do adti ho ta pakira dakina loco. ²⁰ Hiyya, gay gooyindi-ak ictu botilco. Do yeepiḅco, ḅu jaaliḅ siḅ ku Buḅdi kuwa ho ḅu oziliig do gamin okiḅco kuuk ḅu dortu ho kuuk ḅu taltu, asaan ḅu as do botilco uudin taat ḅubil ka Buḅdi kaawiico.

Iisa, ḅu iyiig do ger ka Buḅdi

²¹ Min mic-ak gintu menaw porpod, wiktin astu taat ḅuui *ḅukume selḅo ho ḅuui diye siḅ. Hiyya, ḅu diyiji siḅ Iisa kuuk *ḅubil ka Buḅdi gaariitit do Mariyam min ta bal ice misa adi.

²² Goytu kee, menaw nectu kuuk ḅu gine *satkin taat ḅu kuuniye *cawar do unḅi ka Buḅdi uudin ta *gaa-nuun ka Muusa kaawtu. Hiyya, Yuusup iḅ Mariyam iciig mic-aka, ḅu ḅeettu Zeruzaleem ho ḅu iyiig do Rabbiner do *ger ka Buḅdi. ²³ ḅu gintu pa-ak asaan do gaanuun ka Buḅdi, ḅu siir aman : « Ay mic kaak aawo, ḅu berinḅi do Rabbiner. » ²⁴ ḅuui gine satkine. Satkin-at gay, ḅuui berguwe toreerin seera wala ammaamin seer kuuk ḅaada. ††

²⁵ Do geeger ka Zeruzaleem, gin gem rakki siḅji Simeyon. ḅaar gem sellen do unḅi ka Buḅdi ho ḅa karmiyaa-ga. ḅa era asiḅji ka Gay Jilindi ka gee ku Israyeel. Ruwwin ta Buḅdi goy iḅ ḅaara ²⁶ ho ta miniig a ḅa mataado, il-la ḅa taliḅ ja iḅ odinay, Masi kaak Buḅ ḅaamtu-aka. ²⁷ Paa ko, Ruwwin-at ḅaamiig do ger ka Buḅdi. Do wiktin taar-at di, Iisa, aginiyi iyiig do wer-aka a ḅuui gine gamin kuuk gaanuun kaawtu. ²⁸ Hiyya, Simeyon iciig mic-ak do pisiḅji ho ḅa oziliig Buḅ aman :

²⁹ « Gem kol Rabbiner, diḅ ki necit kaawonḅ.

Rasin ko, nun gay riyonḅ, naa mate iḅ aapiye.

³⁰ Ka seener, nu tal ko iḅ odinar maman kiini jile.

³¹ Jile ḅaar-ak ko kaak ki bertu do unḅco ka gee okiḅco.

³² Taar portikaw do gee okiḅco a ḅu ibiniḅji,

ho taar *darjine do geenḅjiḅ ku Israyeel. »

³³ Min aginiyi ku micor cokiyit kaaw ta Simeyon-at, ḅu ajbiyту. ³⁴ Simeyon barkiyiigu ho ḅa kaawiitit do Mariyam atañ Iisa aman : « Do bi ka ronḅe-aḅ, gee ku Israyeel, dakina yaa solle, dakina gay yaa coone. Mic-aḅ, ḅaar maan ka gaarindi ka Buḅdi kaak gee asi meelee do bi kaḅji. ³⁵ Ansii ko, kaaw taat cigile do aditco, ḅa imilin kara. Kar kaḅke Mariyam gay, taabin yaa noomiḅ gelbinke ar ḅu waaciḅke iḅ garta. »

³⁶ Do wer-ak, gin pey nabiḅca rakki siḅti Aan. Ta romoy ta Panuwel min tamba ta Azeer. Taar zab ko tak-tak. Ta goyту iḅ mitti elgin peesira, kar ḅa mattu. ³⁷ Min ḅa mattu, ta goyту murgila nam elginti nectu orok porpod iḅ pood (84). Aan-at goyinti, aando, yiriyo, ta goy ko do ger ka Buḅdi di, ta gina riy tanḅi : ta ica sayamne ho ta salkiyaw. ³⁸ Wiktin taat Simeyon oziliy Buḅ-ak, Aan sa goya. Taar oki teestu ozile Buḅ ho ta kaawiy do bi ka mic-ak do gee okiḅco kuuk era jile ka Zeruzaleem ‡.

³⁹ Min aginiyi ku Iisa gaasiit riy taat gaanuun ka Rabbin kaawtu, ḅu yeepту do geegirco Nazareet do kid ka Galile.

⁴⁰ Mic-ak maadiyo ho ḅa ḅerriyo. Ibine kaak asa min do Buḅdi miinga ho Buḅ berji barkin dakina.

Iisa unḅe do ger ka Buḅdi

⁴¹ Ay elgo, aginiyi ku Iisa baggiy Zeruzaleem do iidin taat ḅu kolig *Paak. ⁴² Min elginay ku Iisa nectu orok iḅ seera, uudin ta aadinco, aginiyi iyiig iḅ ḅuura. ⁴³ Min iidin-at gaase, ḅu yeepту. Kar Iisa gay daktu Zeruzaleem. Sando, aginiyi balji pakire. ⁴⁴ Do taḅco-at a wal Iisa toliya ko iḅ gee kuuk yeepa iḅ ḅuura. ḅu eeltu iḅ jiwi, kar ḅu teestu bariyiḅ datik ta aginiyco iḅ royinco kuuk goy ede. ⁴⁵ Kar gay, ḅu bal gasiḅji. ḅu bariyiḅ paa nam ḅu yeepту pey Zeruzaleem atta. ⁴⁶ Mena seer, ḅu bariya bariyen di. Kar yiriḅ ta baay ka subbiḅkar gay, ḅu gasiig do *ger ka Buḅdi. ḅa goy keder datik ta agindaw ku gaanuundi, ḅa cokiyiigu ho ḅa indiigu. ⁴⁷ Gee kuuk cokiyaaga-ak okiḅco ajbiyту do telkiḅji ka micor-aka, asaan ḅa telkaaco iḅ ibine dakina. ⁴⁸ Wiktin taat aginiyi taliiga, ḅu sa ajbiyту. Kar yaaco kaawiji aman : « Gem kol ronḅji, maa di ki giniini ampa ? Talu, nunu iḅ takko, seertini kelimni amile do wiktin taat ni bariyiḅciḅ. » ⁴⁹ Iisa gay telkiico aman : « Maa di kuu bariyiinu ? Ku ibanno kadar nun naa ginin riyoy ta Tanni do geriy walla ? » ⁵⁰ Kar aginiyi gay bal ibine baat ta kaawoy-ata.

† Wer ka gase kaawor do Ekzood 13.2,12. †† Wer ka gase kaawor do Lebitik 12.8. ‡ 'jile ka Zeruzaleem' : Do wiktin taar-at, Yuudin-na dakina pakira kadar Buḅ yaaco ḅaame Masi kaak yaa jiliḅco min do pise ka gee ku Room.

⁵¹ Min njaar-ak, Iisa yeeptu Nazareet in njuura ho nja karmiyiy kaawco. Yaaco gay obig gamin-an okinco do adti.
⁵² Hiyya, Iisa maadiyo, ibininji sa gaayiyo. Nja goyiy sellen do unji ka Bunji ho do unco ka geemir.

Asinji ka Yaaya-Batist

(Matiye 3.1-12, Maark 1.1-8, Yaaya 1.19-28)

3 Do wiktin taar-at, Tibeer, sultan kaak tatiko, gin ko elgin orok in beey do meennuwiy. Pons Pilaat gay goy guberneer ka Zuude. *Herood Antipaas tala kaati ka Galile ho sinji Pilip gay goy kaati ka Iture in Terakoniit. Lisaniyaas gay goy kaati ka Abileen. ² *Han in *Kayip gay agindaw ku gay satkiner. Do wiktinco-at ko, do kalaaner, Bun berijit kaawoy do Yaaya ron ka Zakariya. ³ Yaaya jaawiig biy ka barre ka Zurdan. Nja kaawiy do geemir aman : « Ibinon niginjo, rason goye kaak awalle, njuuko *batiziyinjo ho Bun yaako saamiyin zunuubinniko. »

⁴ Ampaa ko, taat nabi Ezaayi siirtu awalle do maktumney astu do werti aman :

« Gaay tonjo kaawa do kalaaner aman :

" Siyon botol ta *Rabbiner.

Siyonjiig botilay-ak dalan. †

⁵ Zoolna, gee yaa tiisnco,

dambinay in kootat, gee yaa eeziinco.

Botilay kuuk kooliyaw, gee yaa siyinco dalan,

ho zorgilna, gee yaa siyinco sataan.

⁶ Paa kat, gee okinco yaa tale jile ka Bunji. " †† »

⁷ Min njaar-ak, gee dakina baawiji do Yaaya a nja batiziyinco. Njaar gay kaawiico aman : « Talon ja, kun gee kuuk ar aalin-anjo ! Ku pakira a kuu pake min dapinjo ta Bunji taat asaw walla ? Ku gasit kaaw-an min momo ?

⁸ Hadi, ginon gamin ku samaane kuuk gaara a ku rasig goyinjo kaak awalle. Dakon osenno do aditko aman : " Gi koogin ku tatte Ibraayim ", asaan ka seener, Bun nec soke min do dambay-an di, nja rabilin ron ku Ibraayim.

⁹ Din gay, jekin njaar goy ko ka doliye atiydi min do caarco. Ay et kaak waado ron kuuk samaane, njuu doliyinji ho njuu accin do aki. »

¹⁰ Kar gee-ak indiig Yaaya aman : « Hadi, nii gine zinini maman ? » ¹¹ Njaar gay telkiico aman : « Gem kaak gin kesuun seera, do kaak ginno gay, njaaji bere rakki. Kar gem kaak gin maan ka teendi sa, do kaak ginno gay, njaaco deedinji oki. »

¹² Do wer-ak, gay obe miirir sa baawiji do Yaaya a nja *batiziyinco ho nu indiig aman : « Gem kol tatkaw, nin gay, nii gine maman ? » ¹³ Njaar gay telkiico aman : « Ku ginno botol ta kuu gaaye gurus do geemir min kuwa. Icon maan kaak nu kaawikon di. »

¹⁴ Do wer-ak, pey gin askirna. Njuur sa indiig Yaaya aman : « Kar nin-an gay, nii gine maman ? » Njaar gay telkiico aman : « Dakon gaamenno gurus ka gemor, wala kuuji diye kaaw maala. Illa kuu peye in gurus ka nu berii-ko do koyer di. »

¹⁵ Wiktin taar-at, gee eraag ko Masi kaak Bun kaawtu a nja njaame-aka, kar nu indiy zinikico aman : « Yaaya-an ko yaa gine njaara walla ? » ¹⁶ Yaaya gay kaawiico do gee okinco aman : « Nun batiziyaako in amay. Kar gay, gin gem kaak pakginu kat asaw. Nun sa da necdo kaak naa sorin nugiray. Gem njaar-ak yaako batiziyinjo in Ruwwin ta Bunji ho in ako. ¹⁷ Nja ob garta do pisinji, nja yiile *game ka putiri ho nja leen do urdey. Kar bun gay, nja orin do ak taat matdo tak-tak. » ¹⁸ Ansii ko, Yaaya taayiig gee in kaawin dakina ku pey kuuk gaara Ka-barre ta Gala.

Herood obig Yaaya-Batist danjaayne

(Matiye 14.3-4, Maark 6.17-18)

¹⁹ *Herood kaak tala kaati ka Galile gay obit Herodiyaad, daaciy ta sinji Pilip ho nja gin pey gamin kuuk jookum ku pey. Do taar-at ko, Yaaya leesiiji dakina. In taar-ata oki, Herood bal cime kaay. Nja gin pey maan kaak jookumo, nja obig Yaaya danjaayne.

Batem ka Iisa

(Matiye 3.13-17, Maark 1.9-11)

²¹ Min Yaaya, njuu bal obin misa danjaayne ho nja *batiziyiig gee okinco-ak, Iisa oki, nja batiziyiiga. Wiktin taat Iisa salkiyiyo, samaan piltu waakilak. ²² Do wer-ak, Ruwwin ta Bunji paayiji ar ammaama, ho nja dortu gaay kaawa min kuwa ka samaaner aman : « Kinje ko rondu, nu elginjo dakina ho ki berdu galal dakina. »

† Wer ka gase kaawor do Malasi 3.1. †† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 40.3-5.

Tamba ta Iisa

²³ Wiktin taat Iisa teestu gine riyoy-ak, elginay yaa nece ar orok subba pa. Gee gay a wal ɲa roŋ ka Yuusup, ronji ka Eli-aka. ²⁴ Eli gay ronji ka Mataat, Mataat ronji ka Lebi, Lebi ronji ka Melsi, Melsi ronji ka Janaay, Janaay ronji ka Yuusup. ²⁵ Yuusup gay ronji ka Matatiyaas, Matatiyaas ronji ka Amoos, Amoos ronji ka Nawuum, Nawuum ronji ka Esli, Esli ronji ka Nagaay. ²⁶ Nagaay gay ronji ka Maat, Maat ronji ka Matatiyaas, Matatiyaas ronji ka Simeyiin, Simeyiin ronji ka Josees, Josees ronji ka Joda. ²⁷ Joda gay ronji ka Yowanaan, Yowanaan ronji ka Reeza, Reeza ronji ka Zorobabeel, Zorobabeel ronji ka Salatiyeel, Salatiyeel ronji ka Neeri. ²⁸ Neeri gay ronji ka Melsi, Melsi ronji ka Addi, Addi ronji ka Kosaam, Kosaam ronji ka Elmadaam, Elmadaam ronji ka Eer. ²⁹ Eer gay ronji ka Iisa †, Iisa ronji ka Eliyezeer, Eliyezeer ronji ka Joriim, Joriim ronji ka Mataat, Mataat ronji ka Lebi. ³⁰ Lebi gay ronji ka Simeyon, Simeyon ronji ka Zuuda, Zuuda ronji ka Yuusup, Yuusup ronji ka Jonaam, Jonaam ronji ka Eliyakiim. ³¹ Eliyakiim gay ronji ka Meleya, Meleya ronji ka Menna, Menna ronji ka Mattata, Mattata ronji ka Nataan, Nataan ronji ka Dawuud. ³² Dawuud gay ronji ka Jeese, Jeese ronji ka Obeed, Obeed ronji ka Booz, Booz ronji ka Sala, Sala ronji ka Nasoon. ³³ Nasoon gay ronji ka Aminadaab, Aminadaab ronji ka Admiin, Admiin ronji ka Arni, Arni ronji ka Hesroon, Hesroon ronji ka Perees, Perees ronji ka Zuuda. ³⁴ Zuuda gay ronji ka Yakuub, Yakuub ronji ka Isaaka, Isaaka ronji ka Ibraayim, Ibraayim ronji ka Teera, Teera ronji ka Nawoor. ³⁵ Nawoor gay ronji ka Seruug, Seruug ronji ka Rewu, Rewu ronji ka Peleeg, Peleeg ronji ka Ebeer, Ebeer ronji ka Seela. ³⁶ Seela gay ronji ka Kenaan, Kenaan ronji ka Arpaksaad, Arpaksaad ronji ka Seem, Seem ronji ka Nowe, Nowe ronji ka Lemeek. ³⁷ Lemeek gay ronji ka Matusaleem, Matusaleem ronji ka Henok, Henok ronji ka Yereed, Yereed ronji ka Malaleyeel, Malaleyeel ronji ka Kenaan. ³⁸ Kenaan gay ronji ka Enoos, Enoos ronji ka Seet, Seet ronji ka Aadum, Aadum gay, ɲaar ko roŋ ka Buŋdi.

Gece ka Iisa Masi

(Matiye 4.1-11, Maark 1.12-13)

4 Iisa miin iŋ Ruwwin ta Buŋdi. Min ɲa yeeɲi min do barre ka Zurdan-ak, Ruwwin-at ɲaamiig do goosiner. ² Do wer-ak, *Seetanne astu gecɲi. Menaw orok poof, ɲa gecaag gecen di ho Iisa bal okume yoo maana. Min menaw-ak gaastu, Iisa, mey diyaaga. ³ Hiyya, Seetanne kaawiji aman : « Ya kiŋ kat Roŋ ka Buŋdi-ak, kaawiy do dambi-aŋ a ɲaɲ rabile tee. » ⁴ Iisa gay telkiiji aman : « Nju siir do Kitamner aman : " Gem ke goyaado do bi ka teendi di. " † »

⁵ Min ɲaar-ak, Seetanne iyiig pey do wer kaak kuwa aale ho kodok di, ɲa gaariijig kidin ku sultinniidi okiŋco kuuk do duniiner. ⁶ Kar ɲa kaawiji aman : « Izinne iŋ malle ku sultinniidi-aŋ, okiŋco, naɲ beriŋco. Gamin-aŋ, ɲu berduug do pisindu ho nun naa beriŋ do ay waan kaak nu rakiy di. ⁷ Kiŋ gay, ya ki ooy ki abdiyintu-ak, gamin-aŋ okiŋco lociŋ. » ⁸ Iisa gay telkiiji aman : « Nju siir do Kitamner aman : " Kii abdiye *Rabbin Bunjiŋ keeji di ho ɲaar di kii derse uŋci. " ‡ »

⁹ Min ɲaar-ak, Seetanne iyiig Iisa Zeruzaleem ho ɲa diyiiig kuwa do kaay ka *ger ka Buŋdi, kar ɲa kaawiji aman : « Ya kiŋ kat Roŋ ka Buŋdi-ak, beer keɲer, ¹⁰ asaan ɲu siir do Kitamner aman : " Buŋ yaaco kaawe do dubilji ɲuɲu gooye, " ¹¹ ho ɲu siir pey aman : " Dubal-ak yaɲ acume †† do pisiŋco. Paa kat, asiŋji dooyiɲ do iŋ dambay. " ‡‡ » ¹² Iisa gay telkiiji aman : « Nju siir do Kitamner aman : " Ki gecaag do Rabbin Bunjiŋ. " ‡‡‡ » ¹³ Min Seetanne gaasiig gecɲi kaak ɲa gecii Iisa, ɲa rasiiga ho ɲa deettu minniney a ɲaa ere wiktin ta pey.

Iisa do geeger ka Nazareet

(Matiye 4.13-17, Maark 1.14-15)

¹⁴ Min ɲaar-ak, iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi, Iisa yeeptu do kid ka Galile ho gee okiŋco kuuk goy ede-ak kaawa ko do bi kaŋji di. ¹⁵ Na bilda gee do geray ku salaane ku *Yuudinnar ho gee okiŋco ozila ko ɲaar di.

Nju poocig Iisa do geeger ka Nazareet

(Matiye 13.53-58, Maark 6.1-6)

¹⁶ Iisa baawtu do geeger ka Nazareet do wer kaak ɲa maadtu. Ay yiriy ta *sabitdi, ɲa baggiy do ger ka salaaner ka Yuudinnar. Ampaa ko, yiriy ta sabit taar-at oki, ɲa uŋjitu pey do ger ka salaaner. Min ɲa uŋje, ɲa uctu a ɲaa garkiye Kitamne. ¹⁷ Nju beriji maktumne taat nabi Ezaayi siirtu. Min ɲa obta, ɲa piliita, ho ɲa gastu wer kaak kaawa aman :

¹⁸ « Ruwwin ta Buŋdi goy iŋ nunu asaan ɲa dobintu

† 'Iisa' : Iisa ɲaar-aŋ, ɲa Iisa Masido, ɲa gem ka pey. †† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 8.3. ‡ Wer ka gase kaawor do Deteronoom 6.13. †† 'acume' : Werin daariŋ, ɲu kaawa a 'okume'. ‡‡ Wer ka gase kaawor do Soom 91.11-12. ‡‡‡ Wer ka gase kaawor do Deteronoom 6.16.

a naa gaarin Kabarre ta Gala do pokirnar.
 Nja ñaamintu a naa kaawe aman :
 " Gee kuuk goy do ñaayner, ñuu pikiñco.
 Njuur kuuk noolna, ñuu piliñ odinco.
 Njuur kuuk ñu taabiyaagu, ñuuco imilin taabinco.

¹⁹ Nja ñaamintu a naa gaarin elgo taat kuu talin barkin ta Rabbin Buñ. " » †

²⁰ Min ña gaastu in garaaney, ña maliyit maktumne-at do werti, kar ña berijit do gay riyor ho ña goytu. Gee kuuk goy do ger-ak, okiñco, odinco gooya ko ñaar di. ²¹ Iisa gay teesiico kaawe aman : « Kaaw taat ku dortu ho nu garkiytu min do Kitamner-ata, yiryta-an kat wiktinti nece. » ²² Gee okiñco kuuk cokiya-ak ajbiyту do kaawin kuuk unja do gelbner ña kaawiico ho ñu teestu kaawe samaane do bi kanji. Kar ñu diyту aman : « Ñaar-añ wal roñ ka Yuusup doo di ? » ²³ Kar Iisa telkiico aman : « Ka seener gay, ku asaadu kaawe ar kaak ñu kaawgiy aman : " Kiñ gay coole geemir, diñ gay cool kat ziñ ka meenjiñ. " Kuudu kaawe pey aman : " Ni dorig gamin okiñco kuuk ki gintu Kapernayuum, diñ gay ginig anne do darre ta meenjiñ oki. " » ²⁴ Kar ña deeltu pey aman : « Ka seener nu kaawaako, ginno nabiñce kaak gee ku darrey ica kaawoy. ²⁵ Nu kaawaako ka seener, do wiktin taat nabi *Eli goyiy-ak, gin murgilgal dakina do kid ka Israyeel ho mey yaarko unjitu do wer okiñji asaan elgin subba in koyin bijigi amay bal ñoke. ^{††26} Kar gay, Buñ bal ñaamiñ *Eli do murgilgal kuuk goy do kid ka Israyeel-aku, ña ñaamig do murgil rakki taat goy do hellin ta Sarepta, do kid ka Sidon. ²⁷ Kar do wiktin ta nabi Elize gay, gin gee dakina kuuk dukum burdum do darre ta Israyeel. Kar Elize da cooldo yoo rakki minninc. Illa ña cool gem rakki sinji Naama min darre ta Siri. »

²⁸ Min gee kuuk goy do ger ka salaaner doriit kaaw ta Iisa-ak, okiñco, ñu dapintu aale. ²⁹ Kar ñu uctu putur ho ñu teestu akilijji nam ñu imiliig kara min do geeger ka Nazareet. Geeger-ak, ñu piniig kuwa ka kooti. Paa ko, gee-ak iyig Iisa do wer kaak jerle a ñuu akilijji pey, ñaa tunjile kefer. ³⁰ Kar Iisa gay uctu, ña birtu min do ña-tikko ho ña deettu.

Coole ka gem kaak aarid obga

(Maark 1.21-28)

³¹ Min ñaar-ak, Iisa baawtu do geeger ka Kapernayuum, do kid ka Galile ho ña bildiy gee in yiry ta *sabitdi. ³² Gee kuuk cokiyaaga-ak ajbiyту do bildijji-aka, asaan ña kaawa in izinne. ³³ Atta do ger ka salaaner-ak, gin gem rakki kaak aarid obga. Gem-ak koola rada aman : ³⁴ « Wayyay, Iisa ka Nazareet, ki rakaani gine maman ? Ki asinti ide walla ? Nu ibingicin tam, kiñ ko kaak Buñ dobtu ho ña ñaamtu. » ³⁵ Iisa telkiiji do aarid-ak in gaay ton-go aman : « Yalla bugam ho amal min do gem-añka ! » Hiyya, aarid-ak acciig gem-ak bup do ñatikco ho ña amiltu min do gem-aka. Kar gem-ak uc cewey di, maan sa bal ginijji. ³⁶ Gee-ak okiñco ajbiyту tak-tak ho ñu kaawtu benannico aman : « Taar-an gay maa kaawra ? Gem-añ kaawa in izinne ho in gudurre do aaridnar, ek di ñu amiliy min do geemir. » ³⁷ Hiyya, do adiy ka kid ka Galile okiñji, gee kaawa ko do bi ka Iisa di.

Coole ka gee dakina

(Matiye 8.14-17, Maark 1.29-34)

³⁸ Min ñaar-ak, Iisa amiltu min do ger ka salaaner ho ña baawtu wer kan Simon. Min ña unjitu geero, ña gasiit kogoy, ziti kobire. Nju indiig Iisa a ñaa ase talinti. ³⁹ Iisa baawiititi ho ña oniititi, kar ña kaawtu in gaay tongo do raduw-at a taa rasinti. Ek di ta rasiita. Ta bite-añ di, geem-at uctu ho ta teestu tale kaaco.

⁴⁰ Wiktin taat pat gale, gee ku geeger-ak iyig geenco okiñco kuuk radaw in ay biyaw ta raduwar do Iisa. Nja le-eyiico pise ho ña cooliigu. ⁴¹ Aaridna amiliy min do gee dakina in koriycó aman : « Kiñke Roñ ka Buñdi ! » Kar Iisa gay awñiico ho ña todiico kaawo, asaan ñu ibingig a ñaar ko *Masi.

Iisa gaara Kabarre ta Gala do geray ku salaaner

(Maark 1.35-39)

⁴² Min wer waltu, Iisa amiltu, ña deettu do kalaaner. Gee dakina amiltu bariyijji. Min ñu gasga, ñu leyiiga a ñaa deetenno. ⁴³ Kar Iisa gay kaawiico aman : « Nun naa baa do geegirnay ku pey a naa gaarin Kabarre ta Gala ta *Meennaw ta Buñdi. Do riy taar-an ko, Buñ ñaamiinu. » ⁴⁴ Hiyya, Iisa uctu, ña baawtu do kid ka Zuude, ña gaariy Kabarre ta Gala do geray ku salaaner ku *Yuudinnar.

† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 61.1-2. †† Wer ka gase kaawor do 1 Ruwa 17.1.

Dobe ka maajirna kuuk awalle

(Matiye 4.18-22, Maark 1.16-20)

5 Yiriy rakki, Iisa baawtu do biy ka barre kaak ñu kolig Zenezareet. Gee dakina asiji a ñuu cokiye kaaw ta Buñdi. Gee-ak akila ziñkico, ñu raka a ñuujj baawe moota. ² Iisa jaaltu kaay ho ña taltu markabin seera goy do biy ka barrer. Gay cabindi † gay paay ko ace ribbinco. ³ Iisa baawtu, ña coktu ka markab ka Simon-aka ho ña kaawiji a ñaa sinjiñ sood min do gongumor ††. Hiyya, ña goytu in baay ho ña teestu bilde gee.

⁴ Min Iisa gaastu in bilde ka geemir, ña kaawiji do Simon aman : « Sinjite pey unnda do wer ka baata ho pikironngu ribbinko kuu cabe boosi. » ⁵ Simon telkijji aman : « Gem kol tacco, aando-an okintit, ni caba caben di, kar ni bal gase yoo maanna. Kar gay, min ki kaawdu, naa pikkiriñ ribban. » ⁶ Hiyya, ñu pikkiriigu ho ñu soktu boos dakina nam ribbinco sa eeraw. ⁷ Ñu jaaliico pise do eengco kuuk goy do markab ka pey a ñuu jorkiñco. Eengco-ak astu ho okiñco, ñu miiniig markabinco seerco in boosi nam markabinco-ak raka nooriye. ⁸ Min Simon-Piyer taliig maanna-ak, ña dersitu ris do asinji ku Iisa ho ña kaawiji aman : « Gem kol *Rabbiney, etar minniner asaan nu gin zunubinna. » ⁹ Simon kaawtu pa-ak, asaan ñaar in eengji, okiñco, ñu ajbiye do bi ka boos kuuk dakina ñu soktu-aku nam kolaw sa obgu. ¹⁰ Min eengji ku Simon kuuk ajbiy-ak, goy oki Zaak in Yaaya, kooginay ku Zebede. Kar Iisa diyijji do Simon aman : « Dak gineno kolaw. Min yiriyta-an, ki cabaado pey boosi, illa kii cabguwer ko geen di. » ¹¹ Hiyya, ñu iyiig markabinco do gongumor, ñu rasiig in gaminco okiñco ho ñu aadiig Iisa.

Cale ka burdumdi

(Matiye 8.1-4, Maark 1.40-45)

¹² Ba aaro, Iisa goy do geeger rakki ho gem kaak dukum burdum asiji. Min gem-ak taliig Iisa, ña dersitu do unji nam ña noodiig unji keder, kar ña loklikijji aman : « Gem kol *Rabbiney, kiin gedire calindu ya ki ooye. » ¹³ Iisa ñaamtu pisinji, ña diiriiga ‡ ho ña kaawtu aman : « Hii, nu ooye, diñ calu ! » Ek di ña caltu *cawar min do burdumji. ¹⁴ Iisa karmiig gem-ak aman : « Yaman, dak kaawenno bat do waanna. Kar gay, baa gaar ziñ do gay satkiner ho ber *satkin uudin taat *gaanuun ka Muusa kaawtu. Paa kat, ñuu ibine kadar ki cale. » ¹⁵ Min ñaar-ak, gee kaawa ko kaawin kunji di pak ka awalle. Gee dakina ñumiyo, ñu cokiyy kaawoy ho ña cooliigu min do raduwniico. ¹⁶ Kar Iisa gay amilgiy do kalaaner keeji di ho ña salkiygiyo.

Coole ka gem kaak rungiye

(Matiye 9.1-8, Maark 2.1-12)

¹⁷ Yiriy rakki, wiktin taat Iisa bildiy gee, agindaw ku gaanuundi in gee kuuk ñu koliy *Pariziyenna sa goya. Gee-ak, asa min hellinnan okiñco ku Galile in ku Zuude ho min geeger ka Zeruzaleem oki. Gudurre ta Rabbin Buñ goy in Iisa a ñaa coole gee. ¹⁸ Gee daarin pa astu, ñu icil gem kaak rungiye ka daringildi. Ñu bariya botol taat ñuu unjiñ do gerdi a ñuu iyin do Iisa. ¹⁹ Kar gay, gee tid aale nam ñu bal gedire unjiñji. Ampaa ko, ñu coktu kuwa ka gerdi-aka, ñu noomtu bee ho ñu paayig in daringilji datik geemir do unji ka Iisa. ²⁰ Min Iisa taliit imaanco ta gee-aku, ña diyijji do rungiiner-ak aman : « Gem kol ronji, zunubinnañ, ñu saamiyjiingu. » ²¹ Do wer-ak, agindaw ku gaanuundi in Pariziyenna teestu kaawe do aditko aman : « Ña maa gemir kaak niga biy in Buñ-anka ? Waa yaa gedire saamiye zunubinna ? Illa Buñ keeji di ! » ²² Kar Iisa gay ibiniit pikirrico ho ña kaawico aman : « Maa di ku giniit pikirre taar-an do aditko ? » ²³ Ya nu kaaw aman : « Zunubinnañ, ñu saamiyjiingu » wala « Ucu ho jaawu », taat moo meleg ? ²⁴ Kar gay, nu raka kuu ibine kadar nun *Ronj gemor, nu gin gudurre ta saamiye zunubinnar do duniiner. » Kar pey, ña diyijji do rungiiner-ak aman : « Nu kaawijiñ-an, ucu, icig daringilji ho deet gerko. » ²⁵ Kodok di, gem-ak uctu do unco ka geemir okiñco, ña iciig daringilji, ña deettu gerco ho ña oziliy Buñ. ²⁶ Do wer-ak, gee okiñco kolaw obiigu, ñu ajbiyitu tak-tak ho ñu teestu ozile Buñ. Ñu kaawiy aman : « Yiriyta, gi tal gamin kuuk ajbay aale. »

Kole ka Lebi

(Matiye 9.9-13, Maark 2.13-17)

²⁷ Min ñaar-ak, Iisa amiltu kara ho ña taliig gay obe miirir, sinji Lebi, kaak goy do riyoy. Kar Iisa kaawiji aman : « Uc aadnu. » ²⁸ Ek di Lebi uctu, ña rasiig gamnay okiñco ho ña aadiiga. ²⁹ Kar Lebi iyiig Iisa do geriy, ña depiyiiga. Gay obe miirir dakina in gee kuuk pey sa tee in ñuura. ³⁰ Pariziyenna in agindaw ku gaanuundi kuuk goy ede-ak teestu gujumjume. Ñu kaawico do maajirnay ku Iisa aman : « Maa di ku tiyiyo ho ku siyiy in gay obe mi-

† 'Gay cabindi' : Werin daarin, ñu kaawa a 'gay dee boosir'. †† 'do gongumor' : Werin daarin, ñu kaawa a 'bi joorner'. ‡ 'diriiga' : Werin daarin, ñu kaawa a 'ecimiiga'. ‡† Wer ka gase kaawor do Lebitik 14.2-32.

irir ho in gee ku pey kuuk gina jookum-aŋku ? » ³¹ Iisa telkiico aman : « Gee kuuk cewey baraydo daptoor, illa ŋuur kuuk raɗaw. ³² Nun bal ase do gee kuuk tala zinjiko a ŋu sellen. Nu as do ŋuur kuuk ibina kadar ŋu gina jookumo a ŋuu rasiŋ goyiŋco kaak awalle. »

Inde do bi ka sayamner

(Matiye 9.14-17, Maark 2.18-20)

³³ Pariziyenna indiig Iisa aman : « Maajirna ku Yaaya-Batist in kuni ica sayamne doo ho ŋu salkiyaw. Kar kunjin gay tiyaw ho ŋu siyaw. » ³⁴ Iisa telkiico aman : « Gee kuuk ŋu kolig do iidin ta obindi, ya ŋu goy misa in ŋaar kaak obe, wala kuu gedire kuuco kaawe a ŋuu ice sayamne ? Ha'a, kaawaacodo. ³⁵ Kar gay, wiktin yaa ase taat ŋuu iciŋ ŋaar kaak obe min do datikco. Yiriy taar-at kat, ŋu asiy ice sayamne. »

³⁶ Iisa deliico pey danla aman : « Waan erro giteen min do batik ta marbinto a ŋaa naale batik taat zoode. Yampa, batik taat marbinto-at oki eere ho giteenti sa ŋumaado in taat zoode. ³⁷ Waan laado maam kuuk eelaw do etirsinna kuuk taay ko. Yampa, maam-ak yaa pikiŋ etirsinna-aku, ŋuu ŋaale keder ho etirsinna-ak sa yaa ni-ge. ³⁸ Kar gay, gee liya maam kuuk eelaw illa do etirsinna kuuk marbinto. ³⁹ Waan kaak aaw ko maam kuuk nee-ak ello pey kuuk eelaw. Asaan gee kaawa aman : " Maam kuuk nee kat gala. " »

Iisa in yiriy ta sabitdi

(Matiye 12.1-8, Maark 2.23-28)

6 Yiriy rakki ta *sabitdi, kuŋ Iisa bira min do morginar. Maajirnay teestu yiime kay ku *gemer, ŋu sooyiyo ho ŋu eeymiyo. ² Do wer-ak, gin *Pariziyenna daariŋ kuuk kaawiico aman : « Maa di ku ginii maan kaak *gaa-nuunte todiite in eele ka geeror ? » ³ Iisa telkiico aman : « Ku bal garkiyiŋ ga maan kaak Dawuud in eenji gintu yiriy rakki taat mey diyiiigu ? ⁴ Dawuud unjitu do *ger ka Bunɗi, ŋa teetu tee kaak ŋu bertu *satkin do Bunɗi, ho ŋa beriico do eenji oki. Zer tee ŋaar-ak, gem ka pey ginno botol taat ŋaa teenji, illa gay satkiner di. » ⁵ Iisa kaawiico pey aman : « Nun *Roŋ gemor di mee sabitdi. »

Coole ka gem kaak pisiŋji mate

(Matiye 12.9-14, Maark 3.1-6)

⁶ Gin menaw, in yiriy ta sabit ta pey, Iisa unjitu do ger ka salaaner ka *Yuudinnar ho ŋa teestu bilde gee. Do ger-ak, gin gem kaak pisiŋji ka meeda mate. ⁷ Agindaw ku gaanuundi in *Pariziyenna dibiiŋ do Iisa, ŋu rakiy tale ya ŋaa coole gem in yiriy ta sabitdi, kar ŋuuji diye kaawo. ⁸ Sando, Iisa gay ibinit pikirrico. ŋa diyiiŋ do gem kaak pisiŋji mat-ak aman : « Uc pey datik ta geemir. » Ek di ŋa uctu, ŋa peytu. ⁹ Kar Iisa kaawiico aman : « Nu in-daakon ja : gaanuunte kaaw a gii ginguwe taat sellen wala gii ginguwe taat jookumo in yiriy ta sabitdi ? Gii jilguwe gee wala gii idguwiŋco ? » ¹⁰ Min ŋa indiig pa-ak, ŋa taliig gee-ak okiŋco, kar ŋa kaawiiŋ do gem kaak pisiŋji mat-ak aman : « Taariŋ pisiŋjiŋ. » Ek di ŋa taariiga ho pisiŋji cooltu do weriy. ¹¹ Min agindaw ku gaanuundi in Pariziyenna taliig maanna-ak, ŋu dapiŋtu aale ho ŋu teestu kaawe benannico do maan kaak ŋuuji gine do Iisa.

Paliinna kuuk orok in seera

(Matiye 10.1-4, Maark 3.13-19)

¹² Yiriy rakki, Iisa coktu ka dambar a ŋaa salkiye. ŋa waltu kuwa in inde ka Bunɗi. ¹³ Min wer waltu, ŋa koliig maajirnay, kar ŋa dobtu minninco orok in seera ho ŋa koliig a ŋu *paliinna. ¹⁴ Paliinna-ak, ŋuur ko : Simon kaak Iisa koliig oki Piyer † in sinji Andre, Zaak in Yaaya, Pilip in Bartelemi, ¹⁵ Matiye in Tooma, Zaak ronji ka Alpe, Simon kaak mala do darrey, ¹⁶ Zuud ronji ka Zaak, ho in Zuudas Iskariyoot kaak asaaji isine do Iisa.

Coole ka geemir

(Matiye 4.23-25)

¹⁷ Kar ba aaro, wiktin taat Iisa paayiy min ka dambar in paliinnay-aku, ŋa peytu do wer kaak patal. Maajirnay dakina goy do wer-aka, in gee dakin dakina ku pey min kid okiŋji ka Zuude, min Zeruzaleem, ho min geegirnay ku Tiir in Sidon kuuk goy do biy ka barrer. ¹⁸ Gee okiŋco-ak as a ŋuu cokiye kaawoy ho ŋaa cooliŋco. ŋuur kuuk aaridna obgu sa, Iisa coolgu. ¹⁹ Ay gem di raka diiriŋji, asaan gudurre taat amila min do ziy-at coolaag gee okiŋco.

† 'Piyer' : *Sin ŋuur-aŋ diya a 'dambi'.*

Iisa kaawa do bi ka galal in taabine

(Matiye 5.1-12)

²⁰ Do wer-ak, Iisa jaaltu kaay, na taliig maajirnay ho na teestu kaawe aman :

« Galal do kuŋ kuuk pokirna,
asaan *Meennaw ta Buŋdi taar loko.

²¹ Galal do kuŋ kuuk mey diyaako diŋka,
asaan tee yaako neciŋko.

Galal do kuŋ kuuk zuliŋko miŋaw diŋka,
asaan ku asa site in galilko.

²² « Galal loko ya gee elgiikonno, ya nu yilaako, ya nu waraako ho ya nu kaawaako jookumo, asaan ku aamin do nun *Roŋ gemor. ²³ Aaciyon min galal wiktin taat gamin-ak as ko, asaan haginko taat Buŋ yaako bere ka samaaner-at, taar dakina. Ansii ko, aginiyco ku geemir-aŋ taabiyyiig nabiinna oki pa.

²⁴ « Kar gay, do gaaiyko kuŋ gay gamnar,
asaan ku gasit ko galilko.

²⁵ Do gaaiyko kuŋ kuuk diŋ tee neciŋko,
asaan mey asaako deeriŋko.

Do gaaiyko kuŋ kuuk sita diŋka,
asaan kuu asa ale do taabinko.

²⁶ « Do gaaiyko kuŋ kuuk gee okiŋco ozilaako,
asaan awalle aginiyco ozilaag nabiinna kuuk raada oki. »

Ele ka adiner

(Matiye 5.38-48, 7.12)

²⁷ « Kar gay, do kuŋ kuuk cokiyaanu, nu kaawaako : Elguwoŋ adinko ho ginguwonco sellen do nuur kuuk elgiikonno. ²⁸ Indonco barkin ta Buŋdi do nuur kuuk surpiyaako ho salkiyonco do nuur kuuk taabiyaako.

²⁹ « Ya waan baasiŋciŋ do gargumon, newsijit taat rakki oki. Ya waan gaamit batkon, rasjit ta kapak oki. ³⁰ Beri do ay waan kaak indaaciŋ maanna ho ya waan gaamig maanna, da icenno pey biy. ³¹ Ginonco do geemir ay maanna ar taat kuŋ rakiy a nuuko gine loko.

³² « Ya kuŋ kat el gee kuuk elgiikon di, maman Buŋ yaako oziliŋko ? Gee kuuk jookumo oki elgig nuur kuuk elgiigu ! ³³ Ya kuŋ kat gina sellen do nuur kuuk ginaako sellen di, maman Buŋ yaako oziliŋko ? Gee kuuk jookumo oki gina pa ! ³⁴ Ya ku bera daan do gee kuuk yaako kappiyinti di, maman Buŋ yaako oziliŋko ? Gee kuuk gina jookumo oki bera daan do eenco ya nu hariya a nuuco kappiyinti. ³⁵ Kar gay, elguwoŋ adinko, ginguwonco sellen. Berguwonco daana ho dakon hariyenno a nuuko kappiyinti. Ansii kat, kuu gine kooginay ku Buŋ ka kuwa ho kuu gase haginko taat dakina oki. Asaan Buŋ, naar sellen do gee okiŋco, nuur kuuk ozilgiŋdo yoo kuuk motilay oki. »

Dukume ka seriiner

(Matiye 7.1-5)

³⁶ Iisa gaaytu pey aman : « Kuuniyon sellen ar Takko ka sellen. ³⁷ Dakon talenno ziŋkiko ar gay dukume seriiner, paa kat, Buŋ dukumiikonno seriine loko. Dakon diyenno kaaw do gemor, paa kat, seriin ta Buŋdi obaakonno. Saamiyonco do gee kuuk ginaako jookumo ho Buŋ yaako saamiye loko. ³⁸ Beron ho Buŋ yaako bere. Naako bere ar gem kaak liya koo do girdor, na yakiyikiiga, na nonyiiga nam ta sollaw. Ampaa ko, Buŋ yaako yeepin maan kaak ku giniy do geemir. »

³⁹ Iisa deliico pey danja aman : « Nool kat daangiy giji noolo walla ? Ha'a, daangno. Yampa seerco, nuu solle do beendi. ⁴⁰ *Maajiriŋce, naar pakgiŋdo tatkuwiy kaak bildiga, kar naar kaak nu bildig samaane gay yaa nece in kaak bildiga.

⁴¹ « Maman ki taliy gan kaak kapak kaak goy do od ta sinjin, kar et kaak goy do odon tanjin gay, ki talgiŋdo ? ⁴² Kin kaak gin et tatik do odon, kar maman ki kaawiy do sinjin aman : " Gem kol sinji, rasiin ja naa iciŋ gan kaak goy do odon-aŋka ? " Ki tallo et kaak goy do odon walla ? Tal ja gem kaak kaawa in biy di-aŋka ! Gedar ja do tanjin, kii tale karan, kar kii imilin gan kaak goy do od ta sinjin. »

Maajirin̄ kaak tab

(Matiye 7.16-20,12.33-35)

⁴³ « Et kaak samaane waado ron̄ kuuk gallo ho et kaak samaanno oki waado ron̄ kuuk gala. ⁴⁴ Asaan ay eto, gee ibinaag min do ron̄ji. Gee okaddo ron̄ ku buguwar wala ron̄ ku karumder min do et kaak gin jamay. ⁴⁵ Gem kaak sellen̄-ak, sellin̄kuwiy asa min do adiy kaak portiko. Kar gem kaak jookum gay, jookumiy-at sa asa min do adiy kaak pondiko. Ka seener, kaaw taat goy do adiy-at, taar ko na imiliit kara. »

⁴⁶ Iisa kaawiico pey aman : « Maa di ku koliin aman : " *Rabbine, Rabbine " in̄ bin̄kikon di, kar kuu gingitdo taat nu kaawiiko ? ⁴⁷ Naar kaak asa lotu, kaak cokiyaat kaawor ho kaak aadaat in̄ botilti, na ar waa ? ⁴⁸ Gem naar-ak ar gem kaak pina gero. Na eciriy ja beenay baata, na paayiig dulaayinna ku gerdi ho na teesiy pine ar gem kaak pinig geriy ka maari. Paa kat, ya tambal aadji sa naa eeziydo, asaan na pin bombo. ⁴⁹ Kar gay, ya gem kaak cokiyaat kaawor ho aadgitdo in̄ botilti, naar ar gem kaak pin ger bal dulaayinna. Ya tambal aadji-ak, kodok di na eeziy nam na nigiy tak-tak. »

Gay riyor ka tatkaw ka askirin ku Room

(Matiye 8.5-13)

7 Min Iisa gaasit kaawoy okintit do geemir, na deettu pey Kapernayuum. ² Do geeger-ak, gin tatkaw rakki ka askirin ku Room kaak gin askirin miya do aaroy. Tatkaw-ak gin gay riyoy rakki radaw nam na gaay mate. Naar gay, na elgiga. ³ Paa ko, wiktin taat na dortu gee kaawa do bi ka Iisa, na tabiriji aginay daarin̄ ku *Yuudin-nar, nuuji diye a naa ase coolin̄ gay riyoy. ⁴ Min aginay-ak ottu moota do Iisa, nu wakiliiji marmile aman : « Gem-an̄ nec ta ki gaayin̄ji, ⁵ asaan na elgig geente ho naar di oki pinig gerni ka salaaner. » ⁶ Hiyya, Iisa uctu na baawtu in̄ nuura. Wiktin taat na gaay ote geero, tatkaw ka askirnar-ak naamtu roynay a nuuji diye aman : « Gem kol *Rabbiney, dak taabiyenno asaan nun bal nece kii un̄je do gerir. ⁷ Do saan taar-at ko, nun meendu baljin̄ baawe. Kar gay baanu, kaaw kaawen di, gay riyor-an̄ yaa coole. ⁸ Nun meendu oki aada ta aginduwir ho nu gin askirin do aaror. Ya nun kat kaaw do rakki minnino a " Baa ! " Ek di na baayo. Ya nu kol rakki ka pey a " Asu ! " Ek di na asiyo. Kar ya nu gaarji do gay riyor a " Ginit riy-anta ! " Ek di na giniita. » ⁹ Min Iisa doriit kaaw-at, na ajbiyiiji do tatkaw-aka. Kar na newsiico do gee ku aadaaga-ak ho na kaawiico aman : « Nu kaawaako ka seener, min gee ku Israyeel okin̄co, nu bal tale gem kaak gin imaan ar naar-an̄ka. » ¹⁰ Hiyya, gee kuuk tatkaw tabirtu-ak yeeptu geero. Min nu yeepe, nu gasiig gay riyor-ak cool ko.

Nooye ka ron̄ ka murgilal

¹¹ Min naar-ak, Iisa uctu, na deettu do geeger kaak nu koliig Nayiin. *Maajiray in̄ gee dakina ku pey aadaaga. ¹² Wiktin taat na gaay ko un̄je do geegirdi-ak, na naamtu in̄ gee kuuk icil momte. Momte-ak gay, na ron̄ ka murgilal. Ron̄ti rakki di gaasiiji. Gee dakina ku geegirdi-ak gay aadaata. ¹³ Min Rabbin taliita, na taltu aminduwiti ho na kaawitit aman : « Bugam, dak alenno pey ! » ¹⁴ Kar Iisa sin̄jitu moota ho na diirig darin̄gal-aka. Min na diiriig di, gee kuuk icil momte-ak peytu dut. Kar Iisa kaawtu aman : « Gem kol ron̄ji, nu kaawaajin̄, ucu ! » ¹⁵ Ek di momte-ak nooytu, na goytu in̄ baay, kar na teestu kaawe. Hiyya, Iisa beriitig do yaaco. ¹⁶ Gee-ak okin̄co ajbiyitu tak-tak nam kolaw sa un̄jiico ho nu kaawtu aman : « Ozilint̄ Bun̄te ! Na iyte nabiin̄ce tatko do datikte. » Ho nu kaawtu pey aman : « Bun̄ as mogin̄ geen̄ji. » ¹⁷ Hiyya, kabarre-at totirtu do kid ka Zuude okin̄ji yoo do kidin̄ kuuk moota oki.

Inde ka Yaaya-Batist

(Matiye 11.2-19)

¹⁸ Min naar-ak, maajiray ku Yaaya-Batist osiijig gamin̄ okin̄co kuuk Iisa gintu-ak do tatkawco. Min nu osiiji pa-ak, Yaaya koltu minnino seera ¹⁹ ho na naamiig do Rabbin Iisa a nuu indin̄ji aman : « Kin̄ ko Masi kaak yaa ase wala ni ere ka pey ? » ²⁰ Min nu otiji, nu kaawiji aman : « Yaaya-Batist naaminti a niin̄ inde aman : " Kin̄ ko Masi kaak yaa ase wala ni ere ka pey ? " » ²¹ Do wiktin taar-at, Iisa gay coola gee dakina min do raduwniico, na bera aapiye do mersinar, na atka aaridna ho na pila odin̄ ku noolin̄ dakina. ²² Iisa telkiico aman : « Baan̄ kaawon̄ji do Yaaya do taat ku taltu ho ku dortu : noolin̄ talaw, mersin̄ jaawa tal-tal, burdumin calaw, dun̄guyuyin̄ doraw, gee ku mate nooyaw ho kuuk pokirna gasit Kabarre ta Gala. ²³ Galal do naar kaak talintu ho rasgitdo imaanji do bi kanto. »

Iisa kaawa do bi ka Yaaya-Batist

(Matiye 11.7-11)

²⁴ Min gee kuuk Yaaya-Batist tabirtu-ak deettu, Iisa teestu kaawe do bi ka Yaaya do gee dakina kuuk goy ede-ak aman : « Ku baaw tale maa do kalaaner ? Coor taat us awkaata walla ? Ha'a ! ²⁵ Yampa, ku baaw tale maa ? Gem kaak is kesuun taat samaane walla ? Ha'a ! Njuur kuuk is kesuun ta samaan-at, njuur gay gamnar kuuk goy do geray ku sultinniidi. ²⁶ Yampa, ku baaw tale waa ? Nabiinçe ga ? Hii, ka seener nu kaawaako, kuṅ tal gem kaak pakgig nabiinçe. ²⁷ Yaaya-Batist, njaar ko kaak Buṅ kaawtu do Kitamner a nja njaame awalle min Iisa Masi. Kitamne kaaw aman :

" Nun naa njaame gay tabiriikar unçi
a njaan siyin botiliṅ. " †

²⁸ Nu kaawaako, min gee kuuk nju weeyig ween di-an, ginno kaak tatik pakgig Yaaya. Kar sando, njaar kaak kapak do *Meennaw ta Buṅdi-ak gay, njaar tatik pakgig Yaaya. ²⁹ Gee okinço in gay obe miiri oki cokiyiig Yaaya. Nju ibin kadar Buṅ, njaar sellen ho nju ooytu, Yaaya *batiziyiigu. ³⁰ Kar *Pariziyenna in agindaw ku gaanuundi gay poociit taat Buṅ rakiy a njuu gine, nju bal ooyin batem njaar-aka. »

³¹ Iisa kaawtu pey aman : « Gee ku dinka-an, njuur ar maa geenda ho nju tur kuṅ waa ? ³² Gee njuur-ak ar koo-gin kuuk goy ba beger ho kuuk koola do koolinço aman : " Ni paanko perinna a kuu waare, kar ku bal waare. Ni riyko riyin ku muuti, kar ku bal ale. " ³³ Di talon, wiktin taat Yaaya-Batist astu, nja taado ho nja saado do bi ka abaadiner, oki ku diya aman : " Aarid obga. " ³⁴ Kar wiktin taat nun *Ron gemor astu, nu tiyaw ho nu siyaw, ho ku kaawa aman : " Talon ja maan gemir kaak adiy begirji-anka ! Nja tiyaw ho nja siyaw ! Nja royco ka gay obe miir in gee kuuk gina jookumo. " ³⁵ Gee kuuk ooya ilim ta Buṅdi gay, nju ibiniit tak kadar taar sellen. »

Iisa do ger ka Simon kaak Pariziyençe

³⁶ Min njaar-ak, *Pariziyençe rakki kolig Iisa gerco a nju baa tee. Iisa ooytu, nja baawtu wer ka gem-aka ho nju goytu tee. ³⁷ Do geegirdi-ak, gin daatik rakki taat gin oorne. Min ta dortu kadar Iisa goy tiya do ger ka Pariziyençer-ak, ta ictu gazzaz wic-wic †† miin in itir, kar ta dakig gasa. ³⁸ Min ta gasga, ta jopintu in alinti do aaroy ta Iisa, ‡ zulinçi etiltu do asinçi ho ta suudiig in duruwti. Kar ta giniji cuud do asinçi ho ta kockiciico itir. ³⁹ Min Pariziyençe kaak kolig Iisa talit pa-ak, nja kaawtu do adiy aman : « Ya gem-an kat nabiinçe ka seener-ak, nja ibine kadar daatik taat diirga-an gin oorne. » ⁴⁰ Iisa kaawiji do gem-ak aman : « Cokay Simon, nu gin kaawo, naan kaawinti. » Simon telkiiji aman : « Gem koltacco, kaaworduuta. » ⁴¹ Kar Iisa deliiji danla aman : « Gee seer ic daana ta gurusdi min do gemor. Ka rakki ic tammin miy beey ††, rakki gay tammin orok beey. ⁴² Kar uudin taat seerco nju ginno maan kaak njuu kappiyinti-ak, gem-ak saamiyicota. Min ku seer-anku, ka moo yaa elinçi paka ? » ⁴³ Simon telkiiji aman : « Ya do tanto-at, kaak daanay dakina, nja saamiyjiita. » Iisa kaawiji aman : « Hii ! Biṅ gala. »

⁴⁴ Min nja kaawiji pa-ak, nja newsitit do daatko-ata ho nja kaawiji do Simon aman : « Ki taliit daatko-anta ? Min nu unjitu gerko, ki baldu bere amay kuuk naa ace asindu. Taar gay acduug asindu in zulinçi ho ta suudiig in duruwti. ⁴⁵ Kin baldu gine cuud, taar gay min ta unjitu di, ta aay gine cuud do asindu. ⁴⁶ Kin baldu kockice itir do kaar, taar gay kockicdu do asindu. ⁴⁷ Ansii ko, ka seener nu kaawaajin, geem-an zunuubinniti kuuk dakin-ak, nju saamiytigu. Do bi njaar-ak ko, ta gaarig elinti dakina. Kar gay, njaar kaak nju saamiyji sood-ak, elinçi oki sooda. » ⁴⁸ Kar Iisa kaawitit do daatko-at aman : « Gem kol romoy, zunuubinnike nju saamiykenṅu. » ⁴⁹ Gee kuuk nju koltu do teendi-ak kaawtu do aditco aman : « Njaar maa gemir kaak nam saamiya zunuubinna kare ? » ⁵⁰ Kar Iisa gay kaawitit do daatko-at aman : « Imaanke jilinçe, baa in aapiye. »

Iisa in gee kuuk aadaaga

8 Min njaar-ak, Iisa birtu do geegirniidi ho do hellinniidi a nja gaare Kabarre ta Gala ta *Meennaw ta Buṅdi. Paliinna kuuk orok in seer goy in njaara, ² in daad daarin kuuk Iisa atiktu aaridna minninco ho kuuk cool min do raduwniico. Daad-ak, minninco goy Mariyam, taat min Magdala, taat Iisa atiktu aaridna peesira min do ziti, ³ Zaan, daacy ta Suuza, gay riyor kaak tatik ka sultan *Herood, ho in Sizaan. Daad-ak in eenço dakina ku pey gaayaag kuṅ Iisa in gaminco.

† Wer ka gase kaawor do Malasi 3.1. †† 'gazzaz wic-wic' : gazzaz-ak, nju siyig in dambay kuuk nju koliy 'albaarir'. ‡ 'ta jopintu in alinti do aaroy ta Iisa' : Do aadin ta Yuudinnar, ya nju tiyaw, nju danlaw, asinço gay in aaro. †† 'tammin miy beey' : Tamma rakki nec in gurus kaak gem gasiy do el ta riyor.

Danjil ta gay luwor

(Matiye 13.1-9, Maark 4.1-9)

⁴ Gee dakin aale amiltu min ay geeger ho ɲu asiiji do Iisa. ɲu ɲumiy do wer ka Iisa goyiyo ho ɲa deliico danɗa aman : ⁵ « Cokiyon ! Gin gem rakki baa luwo do morgoy. Wiktin taat ɲa luwiy-ak †, busumji daariɲ sollitu do bo-tildi. Gee jaawiico kaaco ho diid teeyiig okiɲco. ⁶ Busumji daariɲ sollitu do kid kaak gin karɲiyo. Min ɲu amiltu di, ɲu aaytu asaan wer cokdo oola. ⁷ Daariɲ gay sollitu do wer kaak gin pompal kuuk gin jamay. ɲu maadiy sawa nam pompal-ak gootiigu. ⁸ Kar daariɲ pey sollitu do kid kaak samaane. ɲu amiltu, ɲu maadtu ho ɲu imiltu ganduulinna. Ay ganduulic di weetu roɲ miya ††. » Iisa gaaytu pey aman : « Ya ku gin dengina, laaɲ denginko samaane, kuu cokiye ! »

Baat ta danjil ta gay luwor

(Matiye 13.10-23, Maark 4.10-20)

⁹ Min ɲaar-ak, maajirɲay indiig Iisa aman : « Danɗaɲ-an baati maa ? » ¹⁰ Iisa telkiico aman : « Buɲ gaarkoɲ loko gamin kuuk cigile kuuk kaawa do bi ka *Meennuwiyy. Kar do gee ku pey gay, ɲu delco dele danɗa.

“ Paa ko, ya ɲu tala sa, ar ɲu tallo,
ya ɲu cokiya sa, kayco icdo maanna. ” ‡

¹¹ An baat ta danɗa-anta : Busam-ak, ɲuur gaara kaaw ta Buɲdi. ¹² Busam kuuk solle do botildi-ak, ɲuur gee kuuk cokiyaat kaaw-ata, kar *Seetanne gay asiy imiliit min do aditco. ɲa imiliita-ak, pa ɲuu aamine ho ɲuu gase jile. ¹³ Busam kuuk solle do kid kaak gin karɲiyo-ak gay, ɲuur gee kuuk cokiyaat kaaw-ata ho ɲu ooyiit in galal. Kar imaanco gay paaydo caari, ɲu obiit do menuwir di. Kar wiktin taat Seetanne gecaag di, ɲu rasiita. ¹⁴ Busam kuuk solle do pompal kuuk gin jamay-ak, ɲuur gee kuuk cokiyaat kaaw-ata, kar ɲu diy gelbinco do gamin ku duniiner ho paa ko, roɲco darsigiyo. Gamin ku duniiner-ak, ɲuur pikirre ta duniiner in galilti ho in joriye ka mallel oki. ¹⁵ Kar busam kuuk solle do kid kaak samaan-ak gay, ɲuur gee kuuk cokiyaat kaaw-ata, ɲu obit bombo do aditco ku portiko, ɲu rasgitdo tak-tak nam ɲu wiyiy roɲ. »

Danjil ta lampa

(Maark 4.21-25)

¹⁶ Iisa gaaytu do kaawoy aman : « Ginno gem kaak biy lampa ho ɲa zubkiit in bardila wala ɲa diyit ba danɗil. Kar gay, ya gem biy lampa-ak, ɲa diyit do wer ka jadɲ. Paa kat, gem kaak unja do ger-ak yaa talin portikuwti. ¹⁷ Gamin okiɲco kuuk cigile, ɲuu imiliɲco kara, yoo kuuk gee ibingigdo oki, ɲuu ibiniɲco nam ɲuu taliɲco waraɲ. ¹⁸ Yaman pakiroɲ samaane maman ku doriig kaawin kuuk nu kaawiiko ! Kar ɲaar kaak gine, Buɲ yaaji gaaye pey min kuwa. Kar ɲaar kaak bal gineɲ gay, ya ɲa diy kaay a ɲa gin maanna oki, ɲuuji imiliɲ minninee. »

Ataɲ Iisa in siɲtay

(Matiye 12.46-50, Maark 3.31-35)

¹⁹ Wiktin taat Iisa kaawiy-ak, yaaco in siɲtay astu talinji. Kar wer gay tide. Paa ko, ɲu baltu gedire ote mootu in ɲaara. ²⁰ Hiyya, gee miniig Iisa aman : « Gem kol tacco, yaako in siɲtaɲ goy kara, ɲu indaaciɲ. » ²¹ Kar Iisa gay telkiico aman : « Yaani in siɲtar, ɲuur gee kuuk cokiyaat kaaw ta Buɲdi ho ginaat in botilti. »

Peye ka usi

(Matiye 8.23-27, Maark 4.35-41)

²² Yiriy rakki, Iisa ɲeptu markaba in maajirɲay ho ɲa kaawiico aman : « Aalinte aar barrer. » Ek di ɲu deettu. ²³ Wiktin taat ɲu aaliy barre, Iisa gay aayiig wey yarap. Kodok di, us teestu abire gidi-gidi-gidi do barrer ho amay aastu do markabar nam amay-ak raka teenco. ²⁴ Paa ko, maajirɲay baawiji do Iisa ho ɲu niiniig aman : « Gem kol tacco, ucu, amay tiyaate ! » Hiyya, Iisa niintu ho ɲa awɲiiji do usi ho do amiydi. Ek di ɲu peytu ho wer siimtu dil. ²⁵ Kar ɲa kaawiico do maajirɲay aman : « Yoo diɲ sa, ku aamanno misa walla ? » Kar maajirɲay gay kolaw obgu, ɲu ajbiyту tak-tak ho ɲu indiy ziɲkico aman : « ɲaar-aɲ kat maa gemir kaak min ɲa awiɲtu di, usu in amay oki karmiyaaga ? »

† 'Wiktin taat ɲa luwiy-ak' : Luw taar-at, ɲu dawiiɲ dawe ar ginte liyyi buur. †† 'roɲ miya' : Do darre ta Israyeel, ya ganduulic rakki wee roɲ miya, ɲaar-ak, ɲa samaan paka. ‡ Wer ka gase kaawor do Ezaayi 6.9.

Coole ka gem kaak aarid obga

(Matiye 8.28-34, Maark 5.1-20)

²⁶ Min ñaar-ak, Iisa in maajirnay ottu do kid ka gee kuuk ñu koliig Zeraziyenna kaak goy aar barrer, serek min Galile. ²⁷ Min Iisa paaytu min ka markabar, gem rakki astu ñaaminji. Gem-ak aaridna obga. Ña asa min do gee-ger-aka, kar taaye ña goy ko karan di. Ña goy tukinkin di. Gem-ak goydo zugar, illa goyinji do maggindi di.

²⁸ Min ña talig Iisa, ña kooltu rada ho ña zubkitu gub do asinji. Kar ña kaawtu in gaay tonggo aman : « Ki rakaan ginin maman, Iisa, roñ ka Buñ ka kuwa ? Baanu, nu indaacin, dakin taabiyindudo ! » ²⁹ Gem-ak kaawiy pa-ak, asaan Iisa kaawji ko do aarid-ak a ñaa amile minninee. Awalle oki, aarid-ak accigiya. Paa ko, ñu doodiig pisinji in asinji in jinzirrina a ñuu gooyinji geero. Kar gem-ak dukumiigu ho aarid-ak ñaamiig do kalaaner. ³⁰ Do wer-ak, Iisa indiig aman : « Kin sinjin waa ? » Ñaar gay telkiji aman : « Nun sindu " Dakinaw ". » Ña kaawtu pa-ak asaan aaridna dakina unje do ziy. ³¹ Aaridna-ak loklikiji do Iisa a ñaa ñaaminçodo do bee kaak sugulul ba oole.

³² Do wer-ak, gin kinziirna dakina gooya ka dambar. Kar aaridna-ak indiig Iisa a ñaaco bere botol taat ñu baay unje do kinziirna-aku. Hiyya, Iisa ooytu ³³ ho aaridna-ak amiltu min do gem-aka, ñu unjitu do kinziirnar. Kodok di, min ka dambar, kinziirna-ak okinço eeztu tem in gadco, ñu sollitu do barrer ho amay teeyiigu. ³⁴ Wiktin taat gee kuuk gooya kinziirna-ak taliig maan kaak kuuniy-ak, ñu gadtu, ñu iyit kabarre-at do geegirdi ho do hellinniidi. ³⁵ Min gee doriit kabarre-at, ñu astu talig maan kaak kuuniy-aka. Ñu baawtu moota do Iisa ho ñu gasiig gem kaak aarid obga-ak coole. Ña is kesuune ho kaay sa as ko do weriy. Ña goy keđer do unji ka Iisa. Min ñu taliiga-ak, kolaw obiigu. ³⁶ Gee kuuk talig maanna-ak osiico do eengco maman gem kaak aarid obga-ak cooltu. ³⁷ Ek di gee ku kidar-ak okinço kolaw obiig aale ho ñu kaawiji do Iisa a ñaa deete min do kidco. Hiyya, Iisa ñepu markaba a ñaa deete. ³⁸ Gem kaak aarid amil minninee-ak loklikiji do Iisa a ñaa baa in ñaara. Kar Iisa gay ñaamiig aman : ³⁹ « Yeep gerko ho osit okintit taat Buñ giniinji. » Hiyya, gem-ak yeeptu ho ña osiig maan kaak Iisa giniiji do adiy ka geegirdi okinji.

Coole ka daatkor in nooye ka micar

(Matiye 9.18-26, Maark 5.21-43)

⁴⁰ Wiktin taat Iisa yeeptu min aar barrer, gee dakina ñaamiiga asaan okinço ñu yoka ñaar di. ⁴¹ Do wer-ak, gin gem rakki sinji Jayrus astu. Ña tatkaw ka ger ka salaaner. Ña dersitu do asinji ku Iisa ho ña loklikiji a ñaa baawe gerco, ⁴² asaan romoy taar rakki di ho ta mataw. Elginti yaa nece ar orok in seer pa.

Wiktin taat Iisa baayiyo, do botildi gee dakina nam ñu tiryaa. ⁴³ Min do gee-ak, gin daatik rakki baarti taabiyaata. Elgin orok in seer, ñu miña minen di. Ta orig ka pisinti okinji do gay dawner. Kar gay ginno gem kaak gedir coolta. ⁴⁴ Ta sinjitu moota do aaroy ta Iisa kar ta diirrit bit ka kesuuney. Ek di baarti-ak peytu min do miñinço. ⁴⁵ Do wer-ak, Iisa indiig gee-ak aman : « Waa diirintu ? » Okinço, ñu tatirtu. Kar Piyer gay kaawiji do Iisa aman : « Gem koltacco, ñuur gee kuuk dakin-an di tiryaa. » ⁴⁶ Kar Iisa gay telkiico aman : « Ka seener, waan diirintu asaan nu aaw gudurre amil min do zir. » ⁴⁷ Min daatko-at ibintu kadar ta gediraado cigilin maan kaak ta gintu-ak, ta astu in azirinti, ta dersitu do asinji. Kar ta testu ose do unço ka geemir okinço maan kaak ñaamit ta diiriig Iisa ho maman kodok di ta cooltu. ⁴⁸ Iisa kaawiitit aman : « Gem kol romoy, imaanke coolinje. Baa in aapiye. »

⁴⁹ Wiktin taat Iisa kaawiy pa-ak, waan astu min ger ka Jayrus-aka ho ña kaawiji aman : « Romon, taar mat ko, dak taabiyinjido pey rabbin-anja. » ⁵⁰ Kar Iisa doriit kaaw-ata ho ña telkiji do Jayrus aman : « Dak ginenna kolaw. Aaman di, kar kii tale ya ta bal coole. » ⁵¹ Min Iisa ottu wer ka Jayrus-ak, ña kol Piyer, Yaaya in Zaak ho in aginiyti ku micar di a ñuu unje in ñaara. Kar gee kuuk dakin gay, ña todco. ⁵² Gee okinço kuuk goy ede-ak alaw ho marmilaw do kaat ka micar. Kar Iisa kaawiico aman : « Dakon alenno. Taar bal mate, ta weya di. » ⁵³ Gee-ak ajimiyaag Iisa, asaan ñu iban kadar taar mate. ⁵⁴ Min ñaar-ak, Iisa obiig pisinti ka micar-ata ho ña kaawiitit in gaay tonggo aman : « Gem kol romoy, ucu ! » ⁵⁵ Ek di mic-at nooytu ho kodok di ta uctu. Kar Iisa kaawiico a ñuuti bere tee. ⁵⁶ Aginiyti ku micar-at ajbiyту tak-tak, kar Iisa karmiig a ñu kaawenno do gemor maan kaak kuuniy-anja.

Ñaame ka paliinna kuuk orok in seera

(Matiye 10.5-15, Maark 6.7-13)

9 Yiriy rakki, Iisa ñumiig *paliinnay kuuk orok in seera ho ña beriico gudurre in izinne a ñuu atke aaridna okinço ho ñuu coole gee min do raduwniico. ² Kar ña ñaamiig ñu baay gaare *Meennaw ta Buñdi ho ñuu coole gee. ³ Ña kaawiico aman : « Yaman ya ku baawaw, dakon icenno yoo maanna, wala donkilo, wala mokolle, wala tee, wala gurus. Kar kesuun sa, taat do zinjikon di. ⁴ Do ay ger kaak ku paaytu, goyon eden di nam me-

nuwko yaa gaase. Ya menuwko gaase, kar kuu deete min do ger-aka. ⁵ Kar wer kaak gee pook obinjo-ak, deetoj min ede ho kokonj burintal kuuk do asinjo. [†] Pa-ak yaaco gaare kadar nu gin jookumo. » ⁶ Min naar-ak, paliinna deettu. Nu baawiy do ay helline, nu gaariy Kabarre ta Gala ho ay wero nu cooliy gee.

Herood Antipaas barjil do bi ka Iisa

(Matiye 14.1-12, Maark 6.14-29)

⁷ Wiktin taat *Herood, guberneer ka Galile, doriig gamin okinjo kuuk kuuniyaw-ak, na barjiltu asaan gee daarij kaawa a Iisa-ak, naar ko Yaaya-Batist kat nooye min do muuti. ⁸ Kar daarij a na *Eli kat bayne, ho daarij pey a na nabiinje kaak min awalle kat nooy min do muuti. ⁹ Kar Herood gay kaawtu aman : « Naar nun meendu-anj ko kaak dukumig kaay ka Yaaya. Kar naar maa gemir pey nu kaawiy biy dakin ampa-anja ? » Hiyya, Herood teestu bariye botol taat naa taliñ Iisa.

Bere ka teendi do gee alip beey

(Matiye 14.13-21, Maark 6.30-44, Yaaya 6.1-14)

¹⁰ Min paliinna yeeptu, nu osiiji do Iisa gamin okinjo kuuk nu gintu. Kar Iisa koliigu, nu amiltu keeco do wer rakki, moota inj geeger kaak nu koliig Betsayda. ¹¹ Kar min gee kuuk dakin-ak dortu kadar kun Iisa deete, nu ictu botilco. Hiyya, Iisa naamiigu, na gaariico Meennaw ta Bunji ho na cooliig nuur kuuk bariya aapiy ta zinjico.

¹² Wiktin taat pat galaw, paliinnay kuuk orok inj seer-ak baawiji moota do Iisa ho nu kaawiji aman : « Kaawco do gee-anj a nuu deete. Nu baayiy gase maan ka teendi do hellinnan kuuk moota ho nuu wale. Yampa, anne-anj kalaane. » ¹³ Kar Iisa gay kaawiico aman : « Kun maaniikon di beronjo tee ! » Nuur gay telkiji aman : « Ni gin mappa beeyi inj boos seer di. Ki raka a ni baa gidiye tee kaak yaa necin gee-anjku walla ? » ¹⁴ Miday kuuk goy ede-ak yaa nece ar gee alip beey pa. ^{††} Hiyya, Iisa kaawiico do maajiray aman : « Kaawonjo do gee-anj a nuu goye keder, deedonjo orok beey beey. » ¹⁵ Paliinna ooyit kaawoy ho nu kaawiico nu goytu keder. ¹⁶ Min naar-ak, Iisa sokiig mappa kaak beeyi inj boos kuuk seer-aku, na jaaltu kaay ka samaaner ho na deltu barkin do Bunji. Kar na pirsiiigu ho na beriicog do *maajirnar a nuu deediñ do gee-aku. ¹⁷ Okinjo, nu teetu nu aaytu. Kar tee kaak dak-ak gay, nu numiiga nam na miin girdin orok inj seera.

Iisa, naar Masi kaak Bunj dobtu

(Matiye 16.13-19, Maark 8.27-30)

¹⁸ Yiriy rakki, Iisa salkiya keeji. Maajiray sa goy inj naara. Kar na indiigu aman : « Ku dora gee kaawa a nu waa ? » ¹⁹ Nuur gay telkiji aman : « Daarij kaawa a ki Yaaya-Batist, daarij a ki *Eli, ho daarij gay a ki nabiinje kaak min awalle kat nooy min do muuti. » ²⁰ Iisa kaawiico pey aman : « Kar ya do tanjon gay a nu waa ? » Piyer ictu kaawo aman : « Kin ko *Masi kaak Bunj dobtu. » ²¹ Kar Iisa karmiig tak-tak-tak a nuu kaawenno do waanna. ²² Na gaaytu aman : « Illa nun *Ronj gemor, naa taabiyen ja dakina. Aginay ku darrer, agindaw ku gay satkiner ho inj agindaw ku gaanuundi yaan pociindu. Nuu asiin deendu ho yiriy ta subbinjar gay, naa nooye. »

²³ Kar Iisa kaawiico do gee okinjo aman : « Ya waan kaak rakaan aadindu, naa pooce pey bariye galal ta meenji, naa icin etoy ka taabiner kun kawta ho naan aadindu. ²⁴ Asaan waan kaak raka jile goyinji ka meenji, naa rawtinji. Kar waan kaak rawtaag goyinji do bi kanto gay, naa gase goye kaak tab. ²⁵ Yampa, ya gem kaak obit duniin okintit do pisinji ho na rawtig goyinji wala na meenji di id ziy, naar-ak galiiti gay maa ? ²⁶ Ya gem kaak gina sokañ lotu inj do kaawnar, nun Ronj gemor oki, naaji gine sokañ do wiktin taat naa ase inj *darjin ta Tanni ho inj ta *dubal ku Bunji kuuk *cawar oki. ²⁷ Ka seener nu kaawaako, min gee kuuk goy anne-anj, daarijco mataado di, nuu talin Meennaw ta Bunji. »

Newse ka wijeen ta Iisa

(Matiye 17.1-8, Maark 9.2-8)

²⁸ Min Iisa kaawtu pa-ak, gintu ar mena porpod, na koliig Piyer, Yaaya inj Zaak ho nu coktu ka dambar a nuu salkiye. ²⁹ Wiktin taat Iisa salkiyiyo, wijeeney newsitu ho batkoy sa deettu portik kar nam ta diya odina. ³⁰ Tala kar nabiinna seer bayintu datik ta *darjin taat asa min do Bunji. Nabiinna-ak, nuur Muusa inj *Eli kat kaawa inj Iisa a maman na baay gaasin riyoy inj muutu Zeruzaleem. ³² Do wer-ak, Piyer inj eenji gay aayig wey yarap. Kar min nu niintu, nu taliig Iisa inj darjiney inj gee seer goy inj naara. ³³ Wiktin taat gee-ak rakiy deete, Piyer ictu kaawo aman : « Gem koltacco, gala ni goyiy anne-anja. Niiko siye tarram subba, rakki locin, rakki do Muusa ho rakki gay do Eli. » Kar Piyer gay ibanno taat na kaawiy. ³⁴ Wiktin taat Piyer kaawiy pa-ak, tala kar uc asiig goo-

[†] 'kokonj burintal kuuk do asinjo' : Pa-ak gaara kadar ya gee ku geeger-anj jag min botol ta samaane sa, do gaayiyco. ^{††} 'gee alip beey pa' : Daadi inj koonin gay, nu bal osinjo.

ta. Min paliinna taltu kadar uc gootaagu-ak, kolaw obiigu. ³⁵ Nju dortu gaay amila min do ucer, ta kaawa aman : « Njaar-anj rondu. Nun kat dobga. Cokiyon kaawoy ! » ³⁶ Min gaay-at kaawtu pa-ak, paliinna taltu ko Iisa keeji di. Min nu taliig gamin-ak, nu obiig do aditco ho do menaw nuur-ak, nu bal kaawe do gemor maan kaak nu taltu.

Coole ka gem kaak gin punpun

(Matiye 17.14-18, Maark 9.14-27)

³⁷ Ka kawtinti, min Iisa inj paliinnay kuuk subba paaytu min ka dambar, gee dakina astu njaaminji. ³⁸ Min datik ta geemir-ak, gin gem rakki koola aman : « Gem kol tacco, baanu, tal do kaay ka rondu-anj, njaar rakki di ! ³⁹ Aarid obgiiga ho na koolgiy koolgiyo. Na tunkilgiyo inj gudurre nam biy amila toppiyo. Na taabiyaag ko taabiye nam na amila inj rada. ⁴⁰ Nu indig maajirna a nuu atkinji, kar nu bal gedire. » ⁴¹ Iisa kaawtu aman : « Kunj gee ku dinja-anj, ku geenno ho imaanko sa sooda. Dakdu mena mina naa goye inj kunjko ho naako sosinjko pey ? Iyi-ig ronji-anj anne. » ⁴² Min mic-ak asiji moota-ak, aarid acciig keder ho na tunkiliy burdujukul-burdujukul. Kar Iisa awniji do aarid-aka. Ek di na cooliig mic-aka ho na berijig do tacco. ⁴³ Gee-ak okinco ajbiyту tak-tak ho nu kaawtu aman : « Way, Bunj-anj sa tatko ! »

Kaaw ta Iisa do bi ka muutuy

(Matiye 17.22-23, Maark 9.30-32)

Min gee okinco ajbiyту do gamin okinco kuuk na giniy-ak, Iisa kaawiico do maajirna aman : ⁴⁴ « Laan dengin-ko samaane kuu cokiye taat naako kaawe dinja : Nun *Ronj gemor, nu asaan berindu do pise ka midir. » ⁴⁵ Kar nuur gay bal ibinin kaawoy asaan ta kaaw agunuwa. Paa ko, nu baltu gase baati ho nu gintu kolaw taat nuu indij Iisa do bi njaar-aka.

Inde kaak a waa tatik paka

(Matiye 18.1-5, Maark 9.33-37)

⁴⁶ Min njaar-ak, paliinna meela benannico a nuu ibine waa kaak tatik paka. ⁴⁷ Iisa gay ibiniit pikirrico. Hiyya, na koltu mic rakki ho na diyig do unji. ⁴⁸ Kar na kaawiico aman : « Gem kaak obig mic-anj samaane do bi kanto, ar na obin nun meendu. Kar gay, gem kaak obintu, na ob njaar kaak njaamintu. Asaan ya nu talaako okinco, njaar kaak nu talaag a na gina ziy kapak, njaar ko kaak tatik paka do unji ka Bunji. »

Waan kaak adiy pondikdo inj kunjko, njaar kanjo

(Maark 9.38-40)

⁴⁹ Yaaya kaawiji do Iisa aman : « Gem kol tacco, ni gas gem kaak atka aaridna inj sinji kunjji ho nin gay todaaji asaan njaar inj gintenno. » ⁵⁰ Kar Iisa gay telkiji aman : « Dakonji todenno asaan waan kaak adiy pondikdo inj kunjko, njaar kanjo. »

Iisa baa Zeruzaleem

⁵¹ Wiktin taat Bunj gaay ko icin Iisa naa coonin kuwa ka samaaner, Iisa diy kaay tak illa a na baa Zeruzaleem. ⁵² Na njaamtu gay tabiriikar yaaji ogire. Gay tabiriikar-ak ottu do hellin rakki ta Samari asaan nuu siye zinjico nuu yoke asinji. ⁵³ Kar gee ku helliner-at gay pooc njaaminji, asaan na bira Zeruzaleem. ⁵⁴ Min kunj Zaak inj Yaaya doriit kaaw-at, nu kaawiji do Iisa aman : « Gem kol *Rabbiney, ya ki ooye, nii inde ak taat yaa paaye min ka samaaner yaa idin gee-anju. » ⁵⁵ Kar Iisa gay newsiico ho na karmiigu. ⁵⁶ Kar nu deettu do hellin ta pey.

Maman gem yaa aadin Iisa

(Matiye 8.19-22)

⁵⁷ Wiktin taat nu deetiyo, do botildi, gem rakki kaawiji do Iisa aman : « Ay wer kaak ki baayiy di naan aade. » ⁵⁸ Iisa telkiji aman : « Bolli, nuur gin biddinco ho diid sa gin geriyco, kar nun Ronj gemor gay, nu bal gine wer kaak naa unje kaar. »

⁵⁹ Kar Iisa kaawiji do gem ka pey aman : « Aadnu. » Gem-ak telkiji aman : « Gem kol Rabbiney, beror ja botol taat nu baay tiisin tanni. » ⁶⁰ Iisa gay kaawiji aman : « Rasig gee ku mate yaa tiisin momtinco. Kar kinj gay, baa gaarit *Meennaw ta Bunji. »

† 'na bira Zeruzaleem' : Gee ku Samari, nuur adinco ku Yuudinnar min inj elgina. Nju rakaado a gee kuuk min Galile yaa bire min do kidco ya nu baa Zeruzaleem. †† Inj kaaw ta Grek, do makaatamna daarin kuuk awalle, nu siir do wer-anj aman : « Iisa kaawiico aman : " Ku ibanno maan ruwwinir ta unjiko ku kaawiy ampa. Asaan nun Ronj gemor, nu bal ase taat naa idin gee, nu as taat naa jilijco. " »

⁶¹ Gem ka pey kaawiji do Iisa aman : « Gem kol Rabbiney, nun naan aade. Kar beror ja botol taat nu baaco bere ooya taat ba aaro do geendu. » ⁶² Iisa gay telkiji aman : « Gem kaak gawnaw ho kolsa aaroy-ak, naar turro do Meennaw ta Bunđi. »

Iisa naamiig maajiray kuuk orok peesira in seera

10 Min naar-ak, *Rabbin dobtu pey maajirin orok peesira in seera. Na naamiig seer seer unci do geegiray okinco ho do werin okinco kuuk meenji yaa baawe. ² Na kaawiico aman : « Riy ta sedindi goy dakina, kar gay riyor gay sooda. Indon meenji gay morgor a naa naame gay riyor do sedinji. ³ Ucon baan ! Nu naamaako aron ku tamgir do datik ta pulkinar †. ⁴ Ya ku baawaw, dakon icenno do pisinco wala gurus, wala mokolle, wala nugira. Dakon peyenno kuu ooye in gee do botildi. ⁵ Do ger kaak kuu unje-ak, kaawonco ja aman : " Aapiy ta Bunđi yaa goye do ger-anka. " ⁶ Kar ya do ger-ak kat gin gem ka aapiyer, aapiy-at yaa goye in naara. Yampa, ya gem ka aapiyer ginno, aapiy-at yaa yeepe do maaniiko. ⁷ Goyon do ger-aka. Taan ho saan gamin kuuk nuuko bere, asaan gay riyor nec gasin hagin ta riyoy. Dakon jankenno gero in gero. ⁸ Ya ku unje do geeger ho nu naaminco samaan-ak, taan gamin kuuk nu beriikon di. ⁹ Coolon gee kuuk radaw do wer-aka ho kaawonco do geemir aman : " *Meennaw ta Bunđi askon ko moota. " ¹⁰ Kar ya ku unje do geeger ho nu balko naaminco samaan gay, baan do werin kuuk berel ku geeger-aka ho kaawonco aman : ¹¹ " Ni kokaakon yoo burintal ku geegirko kuuk sopirig asinni. Kar gay, ibinon tam kadar Meennaw ta Bunđi askon ko moota. " ¹² Ka seener nu kaawaako, yiry taat Bunđi yaa dukume seriin do geemir, gee ku geeger naar-ak yaaco gine rad pak geeger ka Sodom. †† »

Geegiray kuuk pook aamine do Iisa

(Matiye 11.20-24)

¹³ Min naar-ak, Iisa kaawtu pey aman : « Do gaayiko, kun gee ku geeger ka Koraziin ! Do gaayiko, kun gee ku geeger ka Betsayda ! Na lokon ko Bunđi gintu gamin kuuk ajbay. Ya na ginig gamin-an do geeger ka Tiir in ka Sidon, ta-an nu ibinig niginco min awalle, in duune ka zamimdi ho in kokire ka buti do kayco. ¹⁴ Do saan taar-at ko, do yiry ta Bunđi yaa dukume seriin do geemir, geegiray ku Tiir in Sidon tanco ginaado rad aale ar tanjo. ¹⁵ Kun gee ku geeger ka Kapernayuum, ya do tanjo a Bunđi yaako cooninco kuwa ka samaaner walla ? Ha'a, illa naako orinco ba oole. » ¹⁶ Iisa kaawiico pey do maajiray aman : « Gem kaak cokiyaako, na cokiyaan nunu. Gem kaak pookaako, na pookaan nunu. Kar gem kaak pookaanu-ak, na pookaag naar kaak naamintu. »

Yeepe ka maajirin kuuk orok peesira in seera

¹⁷ Goytu kee, maajirin kuuk orok peesira in seer yeeptu in galal. Nu kaawiy aman : « Gem kol *Rabbinni, aaridna din sa karmiyaani yaa ni kaawaaco in sinjin. » ¹⁸ Iisa gay telkiico aman : « Wiktin taat ku goy misa do riyor, nu jaaliy kaar ho nu tal *Seetanne gala min kuwa ka samaaner ar irne ka bunđi. ¹⁹ Di cokiyo ! Nun berko gudurre taat kuu jaawe ka aalnal ho do erindilnal. Nu berko gudurre taat kuuji gedire do adin ka tatko yoo maan sa asaakonno. ²⁰ Kar gay, dakon aacyenno do bi kaak a aaridna karmiyaakon di, aacyon do bi kaak a nu siirig sinjo kuwa ka samaaner. »

Gaare ka Kabarre ta Gala do pokirnar

(Matiye 11.25-27, 13.16-17)

²¹ Wiktin taat Iisa kaawiy-ak di, Ruwwin ta Bunđi miiniig in galal ho na kaawtu aman : « Baaba, kin di Rabbin ka samaaner ho ka kidar, nu ozilaacin do bi kaak ki cigilig maanna-ak do gee kuuk iban kaawna ho do gee kuuk gin ilim, kar ki bayincog do nuur kuuk gina zinico naada. Ka seener, kin kat raka a taa kuuniye ansi. »

²² Iisa kaawtu pey do geemir aman : « Tanni berduug gamin okinco do pisindu. Waan ibingigdo Ron kat waa, illa Tati. Waan ibingigdo Tati, illa Ronjo ho nuur kuuk Ron-ak raka a nuu ibininji. »

²³ Kar Iisa newsitu do maajiray ho na kaawiico do nuur keeco di aman : « Galal loko, kun kuuk taliig maan kaak ku taliyo ! ²⁴ Asaan ka seener nu kaawaako, nabiinna ho in sultinnay dakina kuuk awalle rak talin maan kaak ku taliyo, kar nu bal talinji. Nu raka dorin maan kaak ku dorio, kar nu bal dorinji. »

Danil ta gem kaak sellen min Samari

²⁵ Do wer-ak, tatkaw ka gaanuundi rakki astu. Na weyiiji do Iisa min keder aman : « Gem kol tacco, naa gine maman naa gase goye ka gaasdo ? » ²⁶ Iisa kaawiji aman : « Do *gaanuunte nu siir a maa ? Ya ki garkiyaaga-ak, maman ki ibiniy baay ? » ²⁷ Gem-ak telkiji aman : « Kii elin Rabbin Bunjin in gelbin rakki, in kelmon okintiti, in gudurren okintiti ho in pikirren okintiti. † Kii elin giji ar zin ka meenjin. †† » ²⁸ Iisa kaawiji aman : « Kaawon-an ka

† 'pulkina' : Werin daarin, nu kolaag a 'kulkina' wala a 'pilgay'. †† 'geeger ka Sodom' : Gee ku geeger-ak goy do wiktin ta Ibraayim. Bunđi idiig geegirco asaan goyinco jookum aale (Zeneez 19.24-28). ‡ Wer ka gase kaawor do Deteronoom 6.4-5.

seener. Ginig gamin-an̄ku, kar kii gase goye ka gaasdo. »²⁹ Kar tatkaw ka gaanuundi-ak gay raka gaare kadar indin̄ji-an̄ samaane. Paa ko, ɲa indiig pey Iisa aman : « Gidu-ak gay ɲaar waa kaak naa ele ? »³⁰ Iisa deliiji dan̄il aman : « Gin gem rakki paaya min Zeruzaleem, ɲa baa Zeriiko. Wiktin taat ɲa baayo, kokinay dukumiiji botol. ɲu gaamiig gamnay okin̄co ho ɲu koociig ko kooce nam ɲu gaay deen̄ji. »³¹ Ba aaro, gay satkiner rakki paaya min do botol-ata. Min ɲa taliig gem-ak, ɲa jagtu serek ho ɲa birtu. »³² Kar gem rakki kaak min caar kaɲ Lebi † ot-tu do wer-aka. Min ɲa taliig gem-ak, ɲaar oki jagtu serek ho ɲa birtu. »³³ Kar gem rakki min geeger ka Samari baa marti ho ɲa aada min botol-ata. Min ɲa ottu do wer-aka, ɲa gasiig gem-aka ho ɲa taltu aminduwiyaale. »³⁴ ɲa sin̄jiiji moota, ɲa aciig mutiyji in̄ dawne ho ɲa ooyiico sewe, kar ɲa maliyijigu. ɲa ɲepiig ka durkilji, ɲa iyiiig do ger ka obe martir, kar ɲa taltu kaaci. »³⁵ Ka kawtinti, ɲa imiltu tammin seer †† ku gurusdi, ɲa beriijig do meen̄ji ka ger ka obe martir-aka ho ɲa kaawiiiji aman : « Gem kol sin̄ji, gem-an̄, taliy kaaci. Ya gurus kaak nu beriiji kat arme, do yeepindu naaɲ kappiyin̄ji. »

³⁶ Min Iisa gaasiit kaawoy-ata, ɲa indiig tatkaw-ak aman : « Ki indiinu a " Gidu gay waa ? " Diɲ gay nun indaa-ciɲ, min gee kuuk subba kuuk gasig gem kaak ɲu kooctu-aka, ka moo giji ? »³⁷ Tatkaw-ak telkiiiji aman : « Gem kaak gin̄ji sellen̄. » Hiyya, Iisa kaawiiiji aman : « Di ɲaar-ak, baa, kin̄ke oki gin ar ɲaara. »

Iisa goy wer kaɲ Maart in̄ Mariyam

³⁸ Wiktin taat kuɲ Iisa baay Zeruzaleem, do botildi, ɲu ottu do hellin rakki. Do hellin-at gin daatik rakki sin̄ti Maart taat ɲaamiigu gerti. »³⁹ Maart gin boo ɲu kolaat Mariyam. Ta daktu goy keder moota in̄ *Rabbin Iisa ho ta cokiyiy kaawoy. »⁴⁰ Kar Maart gay gina tukina ho riy patiy kaati. Paa ko, ta baawiiiji do Iisa ho ta kaawiiiji aman : « Gem kol Rabbiney, tal ja, boor-an rasduut riy ta tukinar-an okintit do kaar. Ampa-ak, ya lociɲ samaane walla ? Di kaawti taan gaayindu dako. »⁴¹ Rabbin telkiitit aman : « Maart, Maart, ka moya gamin dakina ho gelbinke goy eden di. »⁴² Kar gay, illa ka diye gelbinke do maan rakki di. Mariyam, taar dob maan kaak samaan paka ho ginno waan kaak yaati imilin̄ji. »

Iisa bildiig maajirnay do bi ka salaaner

(Matiye 6.9-13, 7.7-11)

11 Yiriy rakki, Iisa salkiya do wer rakki. Wiktin taat ɲa gaastu in̄ salaaney, *maajirin̄cey rakki kaawiiiji aman : « Gem kol *Rabbiney, bildini ja maman nii salkiye ar kaak Yaaya-Batist bildiig maajirnay. »² Hiyya, Iisa kaawiico aman : « Ya ku salkiyaw, kaawon̄ aman :

" Baaba,

gee okin̄co yaa ibine kadar sin̄ji kuɲin̄ ɲuur keeco.

Meennuwiɲ yaa ase do duniiner.

³ Berguwaani tee kaak yaani nece yiriyta.

⁴ Saamiyningu zunuubinni,

asaan nin oki saamiyaaco do gee okin̄co kuuk niginti.

Ho dakni rasenno *Seetanne yaani gece. " »

⁵ Iisa iciico pey kaaw aman : « Ya minninko rakki gin roya, ɲa dakig gas datik aandor ho ɲa kaawiiiji aman : " Gem kol royay, beror ja daan ta mappa subba di, »⁶ asaan royar rakki as kar min marti ho nu ginno maan kaak naaji bere amay. " »⁷ Kar ya royay-ak telkiji min zugar aman : " Rasin godom ! Nun dibirit ko botilni. Nunu in̄ koo-ginar, ni cok ko. Nu gediraado pey uce naaɲ bere maanna. " »⁸ Ka seener nu kaawaako, ya royay ucaado do saan taat ɲu royna oki, ya gem-ak wakila inde, ɲaa ucen di, ɲaaji bere maan okin̄ji kaak ɲa indiyo asaan ɲa wakila bal sokaɲ. »⁹ Kar nun gay kaawaako : indon̄ ho Buɲ yaako berin̄ kaak ku indiyo, bariyon̄ ho Buɲ yaako berin̄ kaak ku bariyio, kokon̄ ho Buɲ yaako piliɲ dibiro. »¹⁰ Asaan ɲaar kaak indaw ho bariyaw-ak, Buɲ yaaji bere, ho ɲaar kaak kokaw oki, Buɲ yaaji pile. »¹¹ Minninko-an̄ goy gem kaak ya ron̄ji kat indaag booso ɲaa tee, ɲaaji bere aalo walla ? »¹² Ho ya ɲa indaag diisa ɲaa tee, ɲaaji bere erindile walla ? Ha'a, beraajido. »¹³ Kuɲ kuuk gina jookum din sa iban bere gamin kuuk samaane do kooginko, kar maa di Tatte ka kuwa beriydo Ruwwiney do ɲuur kuuk indaa-ga ! »

Iisa in̄ tatkaw ka aaridnar

(Matiye 12.22-30, Maark 3.22-27)

¹⁴ Yiriy rakki, Iisa coola gem kaak aarid sokumig biy. Min ɲa atkiig aarid-ak di, gem-ak biy piltu. Hiyya, gee kuuk dakin goy ede-ak ajbiyitu tak-tak. »¹⁵ Kar gee daarin̄ minninko gay kaawtu aman : « Gem-an̄ atkaag aaridna illa in̄ gudurre ta Belzebuul ‡, tatkaw ka aaridnar. »¹⁶ Daarin̄ pey raka gecin̄ji ho ɲu indiig a ɲaaco gaare maan

†† Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.18. † 'gem rakki kaak min caar kaɲ Lebi' : Gee ɲuur-ak gaayaag gay satkiner do Ger ka Buɲdi.
†† 'tammin seer' : Tamma rakki nec in̄ gurus kaak gem gasiy do el ta riyor. ‡ 'Belzebuul' : ɲuur sin̄ ku rakki ku Seetanner.

kaak ajbay kaak asa min do Bunđi. ¹⁷ Kar Iisa gay ibingit pikirrico ho ɲa kaawiico aman : « Ay meennaw taat ge-enti taasiɲa benannico, taar yaa gale ho geriyti sa yaa eeze do eeŋco. ¹⁸ Ku kaawa a nu atka aaridna iŋ gudurre ta Belzebuul. Kar nu indaako, ya Seetanne kat taasiɲa ziy ka meenji di-ak, maman meennuwiyy yaa taaye ? ¹⁹ Nu indaako pey, ya iŋ gudurre ta Belzebuul kat nu atkiy aaridna, kar maajirinkoŋ gay, ɲu atkiy aaridna-ak iŋ gudurre ta waa ? Maajirin ku maaniikoŋ di yaako dukume seriine. ²⁰ Kar ya nu atka aaridna iŋ gudurre ta Bunđi, ɲaar-ak gaara kadar *Meennaw ta Bunđi as ko loko.

²¹ « Ya gem kaak mitko iŋ gartiy kat gooya geriy, ginno waan kaak yaa wakiŋ malley. ²² Kar ya gem kaak mitk pakgiga ho gedirji gay, ɲa gaamiŋ gartiy kuuk ɲa diytu kaay ho ɲaa deediŋ gamin okiŋco kuuk ɲa gaamtu min do gem-aka.

²³ « Waan kaak iŋ nunno-ak, ɲaar adiner. Waan kaak ɲumno gee iŋ nunu, ɲaar-ak totiraagu totire. »

Yeepe ka aariddi

(Matiye 12.43-45)

²⁴ Iisa kaawtu pey aman : « Ya aarid amil min do gemor, ɲa baayiy do kalaaner ho ɲa bariyyi wer kaak ɲaa goye. Kar ya ɲa bal gaseŋ gay, ɲa osiig adiy aman : " Nun naa yeepe do gerir kaak awalle nu amiltu minninye. " ²⁵ Ek di ɲa yeepiyo. ɲa gasiig ger-ak sooy sakaan ho siy samaane. ²⁶ Paa ko, aarid-ak baayiy bariye eenji peesira kuuk jookum pakgiga. ɲu asiy sawa, ɲu unji do ger-aka ho ɲu goyiyo. Hiyya, gem-ak, raduway gaayiy dakin pak ta awalle. »

Galal ta tab

²⁷ Min Iisa kaawtu pa-ak, gin daatik rakki min datik geemir taat kaawiji iŋ gaay tonjo aman : « Galal do daatik taat sosinji do adti ho berjiŋ buwti ! » ²⁸ Kar Iisa telkiitit aman : « Nun gay kaawaake, galal do ɲuur kuuk cokiyyaat kaaw ta Bunđi ho ginaat iŋ botilti. »

Iisa pooç gine maan kaak ajbay

(Matiye 12.38-42)

²⁹ Min ɲaar-ak, gee dakina asiiji moota do Iisa ho ɲa teesiico kaawe aman : « Gee ku diŋka-aŋ, ɲuur jookumo. ɲu raka a naaco gaare maan kaak ajbay. Kar gay, illa ɲuu tale maan ka ajbay kaak nabi Yuunus † gaartu-ak di. ³⁰ Asaan uudin taat nabi Yuunus kuuniyutu maan kaak gaaraw do gee ku Niniib, nun *Roŋ gemor oki naa kuuniye pa do gee ku diŋka. ³¹ Min gee ku Niniib cokiyyit kaaw ta nabi Yuunus-ak, ɲu ibinig nigiŋco. Sando, anne-aŋ gay, gin gem kaak pakgig Yuunus ! Do saan taar-at ko, yiriy taat Buŋ yaa dukume seriine, gee ku Niniib-ak yaa uce do unjo ka gee ku diŋka ho ɲuuco diye kaawo. Sultiŋca taat asa min watiine †† oki yaaco diye kaawo, asaan ta as min kidin kuuk serek aale a taa cokiyyiŋ sultan Selemaan kaak iban kaawna. Sando, anne-aŋ gay, gin gem kaak pakgig sultan Selemaan serek ! »

Danjil ta lampa

(Matiye 5.15, 6.22-23)

³³ Iisa gaaytu do kaawoy aman : « Ginno gem kaak biy lampa ho ɲa zubkiit iŋ bardila wala ɲa diyit do wer ka cigile. Kar gay, ya gem biy lampa-ak, ɲa diyaat do wer ka jadaŋ. Paa kat, gee kuuk unja do ger-ak taliy portikuwti. ³⁴ Odiŋaŋ, ɲuur ko lampa ta ziŋ. Ya odiŋaŋ tala samaane, ziŋ okiŋji goy do portikaw. Kar ya odiŋaŋ tallo samaane gay, ɲaar-ak, ziŋ okiŋji goy do gondikor. ³⁵ ɲaar-ak goy godom, yampa portikuwiŋ yaa gine gondiko. ³⁶ Ya ziŋ okiŋji goy do portikaw ho ɲa ginno weriy kaak goy do gondikor-ak, goyiŋji okiŋji yaa goye do portikaw taat ar lampa taat caapiŋciŋ portik kar. »

Iisa iŋ aadanna ku aginiydi

(Matiye 23.1-36, Maark 12.38-40)

³⁷ Min Iisa gaastu iŋ kaawoy-ak, *Pariziyençe rakki koliig gerco a ɲu baa tee. Hiyya, Iisa ooytu, ɲa baawtu do wer ka gem-aka ho ɲu goytu tee. ³⁸ Min Pariziyençe-ak taltu kadar Iisa tiya bal ace ka pisindi ar kaak ɲu gingiy do aadanco-ak, ɲa ajbiyutu. ³⁹ Paa ko, Rabbin Iisa kaawiji aman : « Kuŋ Pariziyenna, ku iban ace aar ta dawkinar iŋ ta parkikdi. Kar attaŋ gay, gelbinko miin iŋ kokinaw ho motol. ⁴⁰ Talon kat gee kuuk ibanno maanna-aŋku ! Buŋ kaak kilgiyig aarco ta gamin-aŋ, ɲa ɲaar di oki kaak kilgiyig gelbin ka gemor wala maman ? ⁴¹ Di gamin kuuk do dawkinar ho do parkikdi-ak, beronçog do pokirnar. Paa kat, kuu goye *cawar do unji ka Bunđi. »

† 'Yuunus' : ɲaar nabiiŋce kaak Buŋ ɲaamtu do gee ku Niniib a ɲuu jipte goyiŋco. Wer ka gase kaawor do maktumne ta Yuunus. †† 'sultiŋca taat asa min watiine' : Sultiŋca-at, ta min Seeba. Ta as taliŋ Selemaan wiktin ta ɲa goyiŋ sultan ka Israyeel (1 Ruwa 10.1-10).

⁴² Iisa gaaytu pey aman : « Do gaayiyko, kuñ Pariziyenna ! Ku bera zakaane do Buñdi min tapar kuuk do jine-endi, ñuur kuuk diyaw † ho kuuk aawa †† gala. Kar gay, ku dukumgitdo seriin in botilti ho ku elgigdo Buñ. Zer ñuur-añ ko kuuk kuu gine paka, ho ñuur kuuk ñak gay, dakon aañiñcodo.

⁴³ « Do gaayiyko, kuñ Pariziyenna ! Ku el goye unða do geemir do geray ku salaaner ho ku el a gee yaako ooye in karaamine do werin kuuk gee ñumiyo.

⁴⁴ « Do gaayiyko, kuñ Pariziyenna ! Kuñ ar maggan kuuk gee jaawaaco kaaco asaan ñu pakirgiycodo. » ‡

⁴⁵ Gem rakki min agindaw ku gaanuundi kaawiji do Iisa aman : « Gem koltacco, ki kaawiy ampa-añ, ki waraani nini oki. » ⁴⁶ Kar Iisa gay telkiji aman : « Kuñ agindaw ku gaanuundi oki, do gaayiyko ! Ku diyco gor oom aale do geemir. Kar kuñ maaniikon gay diirgitdo in pisiñko wala ku gaayaag in icile.

⁴⁷ « Do gaayiyko, kuñ kuuk siyiig maggan kuuk samaane ku nabiinna kuuk awalle. Nabiinna-ak, aginiykon di deegu ! ⁴⁸ Ansi-ak, ku gaara kadar ku ooy in taat aginiyko gintu. Njuur deeyig nabiinna, kar kuñ gay siyco maggan. ⁴⁹ Do saan taar-at ko, Buñ in ibiniñji kaawtu aman : " Nun naaco tabire nabiinna in paliinna. Njuu deen daariñ ho daariñco gay, ñu taabiyn taabiyn di. " ⁵⁰ Min do kilgiye ka duniiner, ñu deeyig nabiinna dakina ho baarco gay yaaco gagire do gee ku diñka. ⁵¹ Ka seener nu kaawaako, Buñ yaa taabiyn gee ku diñka-añ do muut-at okintiti, min muutuy ta Abeel yoo ta Zakariya kaak ñu deeyig do *ger ka Buñdi, ñatik in wer kaak ñu giniy *satkine ho in wer kaak atta *cawar aale. ††

⁵² « Do gaayiyko, kuñ agindaw ku gaanuundi ! Kuñ kuuk gin kerle ka pile kayir do pisiñko. Kar in kerle-ak oki, ku bal pile kayko ku maaniiko ho ku todco do ñuur kuuk raka a kayco yaa pile. »

⁵³ Min Iisa amiltu min ger ka Pariziyencer-ak, agindaw ku gaanuundi in Pariziyenna dapintu aale in ñaara ho ñu teestu indinji in kaawin dakina. ⁵⁴ Nju rakaaji ñibe a ñuu gase ooin taat ñu obiñ in kaawo.

Gine ka kolaw do Buñdi

(Matiye 10.26-27)

12 Wiktin taat Iisa kaawiy-ak, gee asiy asiyo nam ñu ñepida ziñkico. Hiyya, Iisa teestu kaawe do maajirnañ aman : « Pakiron ja ! Goyon godom min lees ta *Pariziyennar ! Taar ar *gele taat ucaag gamin okiñco. Dakon kuuniyenno gee kuuk kaawa in biñkico di ho ta aditco gay keetiti. ² Gamin okiñco kuuk cigile, ñuu imiliñco kara, ho kuuk ñu rakaado a gee yaa ibiniñco sa, ñuuco gaariñco ñuu ibiniñco. ³ Ansii ko, gamin okiñco kuuk ku kaawiy in aando, gee yaa cokiyiñco in yiriyo, ho kuuk ku semsumiy zugar in eenko sa, gee asa cokiyiñco warañ do wer okiñji. »

⁴ « Kar nu kaawaako do kuñ kuuk roynar : dakon gineno kolaw do ñuur ku diya zi ka gemor ho gedarro gine maan kaak pak ñaar-añka. ⁵ Nun, naako gaare waan kaak kuuji gine kolaw : waanna-ak, ña Buñ kaak gin gudurre, ya ku mate, ñaa gedire oriñko do aki. Nu kaawaako seene, ña ñaar kat kuuji gine kolaw !

⁶ « Gee gidaydo ga diid beeyi kuuk ñaada in gurus seer di ? Yampa, ya rakki minnino gal keder oki, Buñ iban. ⁷ Kar kuñ gay, duruwko okintiti, Buñ osta. Njaar-ak, dakon gineno kolaw. Do unji ka Buñdi, kuñko kat kaalin pakgic diid okiñco ! »

Ooye wal pooce ka Iisa Masi

(Matiye 10.32-33, 12.32, 10.19-20)

⁸ « Nu kaawaako warañ : ay gem kaak kaawa do unco ka geemir a ña *maajiriñcer, nun *Ron gemor oki, naa kaawe do unco ka *dubal ku Buñdi a gem-añ kanto. ⁹ Kar ay gem kaak pooaanu do unco ka geemir gay, nun Ron gemor oki, naa poocinji do unco ka dubal ku Buñdi. ¹⁰ Ya waan kaak biy amila gallo do nun Ron gemor, Buñ yaaji saamiye. Kar ya waan kaak niga biy in Ruwwin ta Buñdi gay, Buñ saamiyaajido.

¹¹ « Ya ñu sakkiyaako do geray ku salaaner, wala do unco ka sultinniidi, wal ñuur kuuk gin izinne, dakon moyenno do kaaw taat kuu imile kayko. ¹² Asaan do wiktin taar-at di, Ruwwin ta Buñdi yaako gaare taat kuu kaawe. »

Iisa kaawa do bi ka malle ka duniiner

¹³ Min gee kuuk dakin-ak, gem rakki kaawiji do Iisa aman : « Gem koltacco, kaawiy do siñdu a nii deediñ malle kaak tanni rasinti-añka. » ¹⁴ Iisa telkiji aman : « Ab roya, waa diyintu a naako dukume seriin ta gaminko ho naako deediñ malliko ? » ¹⁵ Kar ña kaawiico do ñuur okiñco aman : « Goyon godom ! Dakon elenno malle ka duniiner, asaan goye ka gemor, Buñ tallo malle kaak ña gintu, ya malle-añ kat dakin nam wer ka leenji ginno oki. »

† 'ñuur kuuk diyaw' : Iisa kaawa do bi ka tapir rakki kaak ñu kolaag 'menthe' in nassariñca wala 'naana' in sogiñga. †† 'ñuur kuuk aawa gala' : Iisa kaawa do bi ka tapir rakki kaak ñu kolaag 'rue' in nassariñca. ‡ 'Do aadin ta Yuudinnar, ya gem ñepid magine, ña cawarro do unji ka Buñdi ho salaaney oki, Buñ ooyaatdo. †† Wer ka gase kaawor do Zeneez 4.8, 2 Kronik 24.20-22.

¹⁶ Iisa deliico danla aman : « Gin gay gamnar rakki kaak kiday niya gamna. ¹⁷ Gem-ak kaawiy do adiy aman : " Naa gine kat maman ? Nu bal gine werin kuuk naa leen gamin-anju. " ¹⁸ Hiyya, na ictu niyin aman : " An ko taat naa gine ! Naa dmiŋco urdinar, naa pine kuuk aginda paka, naa leen gamnar okiŋco in mallel atta. ¹⁹ Ampa-ak, naa kaawe pey do adir aman : Gem kol sinji, ki gin tee ka elginar. Diŋka-an jammay, taa, saa ho kanju do duniin-
neŋ. " ²⁰ Kar Buŋ gay kaawiji aman : " Tal ja gem kaak ibanno maanna-anŋka ! Do aando-an di, ŋuu icin ruwwi-
neŋ ho gamin kuuk ki gintu kirip-kirip-an gay, ki rasiŋ do waa ? " » ²¹ Hiyya, Iisa gaasiit kaawoy aman : « Di talon ! Njaar-an maan kaak yaaji ase do gem kaak bariya malle do meenji di : do unco ka geemir-ak, na gay mallel, kar do unji ka Buŋdi gay, na ar maan kaak maala. »

Malle ka tab

(Matiye 6.25-34)

²² Kar Iisa kaawiico do maajiray aman : « Do saan taar-an, nu kaawaako aman : do goyiŋko, dakon moyenno do bi ka teendi wala ka isindi. ²³ Asaan goye, njaar pakgig tee kaak ku tiyo, ho ziŋka, ŋuur pakgit kesuun taat ku isiyo. ²⁴ Talon diidi, ŋu luwdo ho ŋu seddo. Nju bal gine urdina wala werin kuuk ŋu dummiyiŋ gaminco. Kar Buŋ beraaco tee. Kar kuŋ gay pakgig diid serek ! ²⁵ Waa minninko, in pikirre ta meenji di gedirgiy gaaye yiriy rakki do menuwiy ? ²⁶ Ya maan kaak kapak-an din sa, ku gedirgijido, kar maa di ku pakiriy do gamin ku pey ? ²⁷ Di talon maman booyaw amiliy do kalaaner, wala ŋu wasaw, wala ŋu azaw. Kar nu kaawaako, sultan Selemaan, in *darjiney okintiti sa, bal gine kesuun taat yaa nece in rakki min do booyaw-aku. ²⁸ Gaŋ kaak yiriyta goy do kalaaner ho kaak kawtan di ŋuu oriŋji do ak din sa, Buŋ imilaaji booyaw. Kar kuŋ yeled-an kat na isiikonno maman ? Talon gee kuuk imaanco sood-anju ! ²⁹ Kar kuŋ gay, dakon diyenno gelbinko do gamin ku teendi wala ku sendi di. Dakon obenno tirit do gamin-aku. ³⁰ Gamin ŋuur-ak, illa gee kuuk ibanno Buŋ kat diya kayco. Kar kuŋ gay, Takko Buŋ ibingig gamin kuuk yaako nece. ³¹ Bariyon ja *Meennaw ta Buŋdi, kar gamin kuuk dak gay, Buŋ yaako beriŋco oki. »

³² Iisa gaayitit do kaawoy aman : « Kuŋ kuuk ar hidbiner taat sood di, dakon ginenno kolaw. Njaar-ak, alji gala do Takko, naako berin Meennaw, kuu hokumiye in njaara. ³³ Gidiyon gaminko ho beron gurus-ak do pokirnar. Ampa-ak, ku dummiyiig malliko do unji ka Buŋdi, do wer kaak na rawtaado. Wer-ak samaane, na zoodaado tak-tak. Kokinay gediraado kokiniŋji ho gujin sa cokaagdo. ³⁴ Nu kaawiiko pa-ak, asaan wer kaak ku dummiyiig mal-liko-ak, gelbinko sa goy eden di. »

Siye ka ziŋkar do ase ka Rabbiner

³⁵ « Duunon masisko bombo, peyon kay asiŋko ho rason lampinko yaa obe. ³⁶ Goyon mento ar gay riyor kuuk era tatkuwco kaak asa min do iidin ta obindi a ya na ote ho na kooca botol, kodok di ŋuuij pile. ³⁷ Galal do gay riyor kuuk goy mento wiktin taat tatkuwco ase. Ka seener nu kaawaako, ya tatkuwco gasiig ŋu goy mento-ak, njaar meenji sa yaa unje pisiŋji do riyor, naaco kaawe a ŋuu goye keder ho naaco bere tee. ³⁸ Ya na as datik aando wala datik kawtira oki, galal do gay riyor kuuk na gasig ŋu goy mento.

³⁹ « Diyon do kayko samaane : ya mee gerdi kat iban wiktin taat kokin yaa ase, naa rasiŋji naa dobe jolo walla ? ⁴⁰ Kuŋko oki, siyon ziŋkiko, asaan ku ibanno wiktin taat nun *Ron gemor, naa yeepe. »

Gay riyor kaak sellen in kaak jookumo

(Matiye 24.45-51)

⁴¹ Min njaar-ak, Piyer indiiŋ Iisa aman : « Gem kol *Rabbiney, ki deliit danla-an lonin di wala do gee okiŋco ? »

⁴² Kar Rabbini Iisa telkiji aman : « Gay riyor kaak sellen ho neenduwo, kaak mee gerdi yaa diyinji a naa tale do kaay ka geriy ho ya wiktin nece naa bere tee do gay riyor-ak, njaar waa ? ⁴³ Nu kaawaako, galal do gay riyor kaak do wiktin taat tatkuwi yeepe, naa gasiŋ na ginaat riy-ata. ⁴⁴ Ka seener nu kaawaako, gem-ak, tatkaw yaaji beriŋ gamnay okiŋco do pisiŋji. ⁴⁵ Kar gay, ya gay riyor-ak osiig adiy a tatkuwi yeedo kodok, kar na teesiy koociŋ eenji gay riyor, na tiyaw ho na siyaw nam na ibanno ziy. ⁴⁶ Ampa-ak, tatkuwi yaa ase yiriy taat na er-gigdo ho wiktin taat na ibingitdo. Paa kat, tatkaw-ak yaa taabiŋ ko taabiye ar ŋu taabiŋ ŋuur kuuk gingitdo riy in botilti. ⁴⁷ Njaar kaak ibingit di riy taat tatkuwi rakiy a naaji gine, kar na pooc gininti-ak gay, ŋuu koociŋ ko kooce. ⁴⁸ Kar njaar kaak ibingitdo riy taat tatkuwi rakiy a naaji gine gay, ya na gina maan kaak nec yaaji iye kooce oki, ŋuu koociŋ sood di. Do njaar kaak ŋu berji dakina, ŋuu inde oki minniney dakina. Ho do njaar kaak ŋu diyji amaanne dakina, ŋuu inde oki minniney dakin paka. »

† 'naako berin Meennaw, kuu hokumiye in njaara' : Talon oki do Luk 22.29.

Eere ka geemir do bi ka Iisa

(Matiye 10.34-36)

⁴⁹ « Asindu-an, nu as iye ako do kidar, ho do tanto-ak, nu raka a illa nuu biyinti ko. ⁵⁰ Naa unje do taabiner ar gem kaak nu nooriyig do amiydi. Nuun *batiziyindu in batem ka taabiner. Maanna-an yaan oomin ko oome nam wiktiney yaa nece. ⁵¹ Ku pakira a nu astu-an, nu iy aapiy do kidar walla ? Ha'a, nu bal iye. Asindu-an a gee yaa eere benannico. ⁵² Talon, min dirka-an di, ya gee beey kat goy do adiy ka gerco, kaawco numaa do. Kuuk subba kaawco yaa waale in kuuk seera, ho kuuk seera oki, kaawco ya waale in kuuk subba. ⁵³ Do bi kanto ko, gee yaa eere : gem in ronji ho mico intacco, geema in romti ho mica in yaaco, geema in kogti ho kogo in kogti oki. Paa kat, gee dakina yaa eere. » †

Maman gem yaa ibine baat ta wiktiner

(Matiye 16.2-3)

⁵⁴ Iisa kaawiico pey do gee kuuk dakin-ak aman : « Ya ku tala Burj diy uce in gale ka pati, kodok di ku kaawiy aman : " Yaman burj asaw. " †† Kar kaawko asiy do botilti ho na nokiyo. ⁵⁵ Kar pey, ya ku tala us abira min watiine, ku kaawiy aman : " Yaman wer yaa gine tonjo. " Kar na giniy tonjo. ⁵⁶ Talon gee kuuk kaawa in binjiko di ho ta aditco gay keetiti-anju ! Ku iban gaare baaco ta gamin kuuk kefer ho in kuuk ka samaaner. Kar maa di gamin kuuk kuuniya dirj gay, ku ibingiydo baaco ? »

Dee ka kaawor

(Matiye 5.25-26)

⁵⁷ Iisa gaayitit do kaawoy aman : « Maa di maaniiko icgiydo niyin taat kuu ibinin gamin kuuk sellen kuu giniy in botilco ? ⁵⁸ Ya waan sakkinyin, daan kaawko botildi di. Yampa, adinen yaan iye do wer ka dukume seriiner. Kar gay dukume seriiner-ak yaan bere do pise ka askirnar, ho nuur gay yaan unje danjaayne. ⁵⁹ Nu kaawaajin, ki gediraado kii imile kaan min do danjaayner-ata, illa ya ki gaasit ja tak-tak hokumne taat nu diyijin. »

Jipte ka goyindi

13 Do wiktin taar-at, gee daarin astu ho nu osiiji do Iisa maan kaak gubeneer Pilaat gintu. Na deeyig gee daarin min Galile do wiktin taat nu giniy *satkine. Paa ko, baar ku geemir-ak amsitu in kuuk nu giniy satkine. ² Min Iisa dorit kaawco, na telkiico aman : « Talon muutco ta gallo ta gee-aku. Ku pakira a muutco gaara kadar zunubinnico pakgig zunubinna ku gee ku Galile kuuk bal mate walla ? ³ Ha'a, pakgigdo. Nu kaawaako, ya ku bal ibinin niginko, okinko, muutko yaa gine gallo ar tango. ⁴ Pey, gee kuuk orok in porpod kuuk mat wiktin taat durdurre ka geeger ka Silowe eeziico-ak, ku pakira a zunubinnico pakgig ku eengo kuuk goy Zeruzalem walla ? ⁵ Ha'a, pakgigdo ! Nu kaawaako, ya ku bal ibinin niginko, okinko, muutko yaa gine oki gallo pa. »

Danjil ta et kaak waado

⁶ Kar Iisa deliico danja aman : « Cokiyon, gem rakki gin jineene. Do jineen-ak, gin et ar buguwa. Gem-ak baawtu okide ronji, kar na bal gase yoo rakki. ⁷ Kar na kaawiji do gay riyoy aman : " Talu ! Gin ko elgin subba, nu asgiy okide ronj ku et-anjka, kar nu gasdo maanna. Doliyiig kara asaan na ica wer maala. " ⁸ Kar gay riyoy-ak telkiiji aman : " Gem koltacco, rasig pey do elgol-anta. Naaji siye poroda do baay ho naaji lee dooyo. ⁹ Pa-ak, wal naa ween dirj ga ronj weeno ‡. Kar ya na bal ween gay, kii doliyinj di. " »

Iisa cool geem ta radaw in yiriy ta sabitdi

¹⁰ Yiriy rakki ta *sabitdi, Iisa goy bilda gee do ger ka salaaner. ¹¹ Do wer-ak, gin daatik rakki aarid obta nam elgin orok in porpod ta goy koon di. Ta gedarro taa peye tal. ¹² Min Iisa taliit daatko-at, na koliita ho na kaawitit aman : « Kan coole min do raduwke. » ¹³ Min naar-ak, Iisa leetu pisinji do kaati, ek di ta peytu tal ho ta teestu ozile Burj. ¹⁴ Kar tatkaw ka ger ka salaaner-ak dapintu do bi kaak a Iisa cool geem in yiriy ta sabitdi. Do bi naar-ak ko, na kaawiico do gee kuuk dakin-ak aman : « Gi gin mena bijigiy ku riyor. Do mena nuur-ak kat kuu ase nuuko coolinko. Yampa, dakon asenno in yiriy ta sabitdi. » ¹⁵ Kar *Rabbin Iisa telkiiji aman : « Kun gee kuuk kaawa in binjikon di ho ta aditkon gay keetiti ! In yiriy ta sabitdi, waa kaak iparro berkiy wala durkilji min do saayney †† ho na baayiji bere amay ? ¹⁶ Kar daatko-an, taar min tamba ta Ibraayim. *Seetanne duunit nam elgin orok in porpod. Kar maa di nu ipiriitdo min do raduwti in yiriy ta sabitdi ? » ¹⁷ Wiktin taat Iisa kaawiy pa-ak, adiney okinco sokaan deeyiig ko dee. Kar gee kuuk dakin-ak gay, aacyaw do gamin okinco kuuk ajbay na gintu.

† Wer ka gase kaawor do Mise 7.6. †† 'gale ka pati' : Do darre ta Israyeel, burj liya uca in gale ka pati. ‡ 'weeno' : Werin daarin, nu kaawa a 'zootira' wala 'daayum'. †† 'saayne' : Werin daarin, nu kolaat a 'dengile'.

Danjil ta busum kaak ɲu koliy mutaard

(Matiye 13.31-32, Maark 4.30-32)

¹⁸ Min ɲaar-ak, Iisa kaawtu aman : « *Meennaw ta Buɲdi taar ar maa ho naa taskiyin in maa ? ¹⁹ Taar kapak ar roŋ ka mutaard kaak gem luwtu do jineendi. Roŋ-ak amiltu, ɲa maadtu ho ɲa gintu ar eto nam diid sa saaytu do leeginay. Meennaw ta Buɲdi oki pa. »

Danjil ta gelel

(Matiye 13.33)

²⁰ Iisa kaawtu pey aman : « Meennaw ta Buɲdi taar naa taskiyin in maa ? ²¹ Taar ar *gelel taat sood di taat daatik liyiy do kurgal kuuk dakina, ta ediigu ho ɲu uciy gusus. »

Botol ta ɲelel

(Matiye 7.13-14,21-23)

²² Wiktin taat Iisa baay Zeruzaleem, ɲa aada geegirɲay ho hellinnan in bilde ka geemir. ²³ Do botildi, waan rakki indiig aman : « Gem kol *Rabbiney, Buɲ yaa jile gee sood di walla ? » Kar Iisa diyiico do gee kuuk goy do wer-ak aman : ²⁴ « Zeedoŋ kuu uɲje min do botol ta ɲelel. Asaan nu kaawaako, gee dakina yaa bariye botol taat ɲuu uɲje, kar ɲu gediraado.

²⁵ « Wiktin yaa ase taat mee gerdi yaa uce ɲaa dibirin botol. Ya ku goy kara do wiktin-ata, ku as kooce dibiro ho kuu indiig aman : " Gem kol tacco, pilni botol. " ɲaar gay yaako telke aman : " Nu ibanno kuɲ min momo ? " ²⁶ Kar kuuji telke aman : " Ni tee ho ni see in kiɲke. Ki bilde oki gee do werin kuuk berel ku geegirni. " ²⁷ Kar mee gerdi-ak yaako telke pey aman : " Nu ibanno kuɲ min momo, etiroŋ serek minniner, okiɲko, kuɲ gee kuuk gina jookumo. " ²⁸ Kar do wiktin taat kuu taliɲ aginiyko Ibraayim, Isaaka, Yakuub ho in nabiinna okiɲco do *Meennaw ta Buɲdi, kar kuɲ gay, ɲuuko oriɲko kara-ak, kuu eeyme saanɲo ho zuliɲko yaa miɲe dakina. ²⁹ Do Meennaw ta Buɲdi-at, gee yaa ase min coke ka pati, min gale ka pati, min watiine ho min munsakne. Okiɲco, ɲuu goye keder do tee ka iidin ta Meennaw ta Buɲdi. ³⁰ Ansii ko, min gee kuuk diɲ goy aaro, daariɲ yaa ogire, ho min gee kuuk diɲ ogire, daariɲ yaa dake aaro. »

Iisa in gee ku Zeruzaleem

(Matiye 23.37-39)

³¹ Do wiktin taar-at, *Pariziyenna daariɲ baawiji do Iisa ho ɲu kaawiji aman : « Uc min anne, deet wer ka pey. Yampa, *Herood rakaan dee. » ³² Iisa gay telkiico aman : « Baan kaawonji do gubeneer kaak neendu ar sokriya-ak aman : " Min yiriyta yoo kawta, nu gina riy ta atke aaridnar ho ta coole geemir. Kar yiriy ta subbiɲkar gay, naa gaasin riy-ata. " ³³ Kar gay, nu ic ko botol ta Zeruzaleem. Min yiriyta, kawta ho neginda oki, illa naa siɲje in uɲdu. Yampa, nabiinɲe, ɲu daggigdo kara min do geeger-aka.

³⁴ « Tubina, tubina, gee ku Zeruzaleem, kuɲko kuuk daggig nabiinna, ho ɲuur kuuk Buɲ ɲaamiiko oki, ku zeer-gig in dambay nam ɲu matiyo. Dees minaw, nu ictu niyin a naako ɲuminɲo, kuɲ gee ku Zeruzaleem, ar kokir taat gootig ronɲi in gezgirti. Kar kuɲ gay pooce ! ³⁵ Di ɲaar-ak, goyiro in gerko. Ka seener nu kaawaako, ku ta-laanno pey tak-tak nam yiriy taat kuu asiy kaawe aman : " Rabbin Buɲ yaa barkiyiɲ ɲaar kaak as in siɲ kuɲji ! " † »

Coole ka gemor in yiriy ta sabitdi

14 Yiriy rakki in yiriy ta *sabitdi, rakki min agindaw ku *Pariziyennar baawtu in Iisa do geriy a ɲu baa tee. Gee kuuk goy ede-ak okiɲco leeyig odinco ruum do Iisa ya ɲaa ɲepidiɲ *gaanuunco wala kawwi. ² Do wer-ak, gem rakki gin raduw ta waase ziɲkar goy do uɲji ka Iisa. ³ Iisa ictu kaawo ho ɲa indiig agindaw ku gaanuundi in Pariziyenna aman : « Gaanuunte beraate botol ta coole gemor in yiriy ta sabitdi wala kawwi ? » ⁴ Kar ɲuur gay bugum cit-cit. Do wer-ak, Iisa obiig gem kaak radaw-aka, ɲa cooliiga ho ɲa kaawiji a ɲaa deete. ⁵ Min ɲaar-ak, Iisa iciico kaawo do gee kuuk do ger-ak aman : « Waa minninko in yiriy ta sabitdi, ya ronji wala berkiy kat gal do beendi, baayido imiliɲ kodok ? » ⁶ Do bi ɲaar-ak oki, ɲu bugum di cit-cit. ɲu bal gedire telke.

Taayiika do bi ka dobe ka wer ka goyindi

⁷ Min gee kuuk ɲu koltu-ak, ay gem di bariya wer kaak tab ɲaa goye uɲda. Min Iisa taltu pa-ak, ɲa deliico danɲa aman : ⁸ « Ya waan kolinɲiɲ do iidin ta obindi, dak goyenno uɲda. Paa ɲuu kole gem kaak tatik pakgicir. ⁹ Yampa, gem kaak kolinɲo-ak yaan kaawe aman : " Gem kol siɲji, uc rasig wer-aɲ do gijiɲ. " Hiyya, kii ucerɲ kat

† Wer ka gase kaawor do Soom 118.26.

in kaan waase, ki baay goye aar ta geemir. ¹⁰ Kar gay, ya waan koliŋciŋ-ak, goy aar ta geemir di. Ampaa kat, ya kaak koliŋciŋ-ak ase, ŋaan kaawe aman : " Gem kol royay, as kii goye unŋa anne. " Paa kat, gee kuuk ku tiyiy sawa yaa ibine kadar kiŋ kaan jaale. ¹¹ Nu kaawiy pa-ak, asaan ya gem kaak jaala ziy do unŋo ka eenji-ak, Buŋ yaa yeepiŋ kapak tak-tak, ho ya gem kaak yeepa ziy kapak gay, Buŋ yaa jaaliŋji. »

Kole ka pokirnar do teendi

¹² Min ŋaar-ak, Iisa kaawiji do ŋaar kaak kolig do teendi aman : « Ya ki kol gee a ŋu baa tee do geriŋ, yiriyo wala aando, dak koleno royanŋ, siŋtanŋ, gee ku adiy ka gerko, wala mutkiyiŋ kuuk gay gamnar. Yampa, ŋuur oki yaan kole ho ŋuun kapiyin hagineŋ taat ŋu teetu. ¹³ Kar gay, ya ki bera tee ka iidiner, kol pokirna, mersina, noolna in kuuk ziŋkico galcodo. ¹⁴ Ya ki gina pa-ak, kii gase galal, asaan ŋuur gediraado ŋuun kapiyin hagineŋ taat kiŋ beriico. Illa Buŋ kat yaan kapiyinti do wiktin taat ŋaa nooyiŋ ŋuur kuuk goy in botol do unŋi. »

Danil ta gee kuuk ŋu kolig do iidiner

(Matiye 22.1-10)

¹⁵ Min gee kuuk tiyaw dortu pa-ak, rakki kaawiji do Iisa aman : « Galal do ŋaar kaak yaa goye do tee ka iidin ta *Meennaw ta Buŋdi. » ¹⁶ Iisa gay deliiji danla aman : « Gem rakki gina iidine. Ŋa koltu gee dakina do teendi. ¹⁷ Pat ta teendi nece, ŋa ŋaamtu gay riyoy rakki a ŋa baa kole gee kuuk siŋco goya aman : " Asoŋ kodok ! Tee ŋaar nee ko. " ¹⁸ Kar ŋuur gay, okiŋco imiltu kayco a ŋu otaado. Ka awalle-ak kaawiji do gay riyor-ak aman : " Baanŋu, kaawiy do tatkuwiŋ ŋaadu saamiye. Diŋ di nu gidiy morgo, illa nu baa ja taliŋji. " ¹⁹ Ka seeriŋkar kaawiji aman : " Baanŋu, kaawiy do tatkuwiŋ ŋaadu saamiye. Diŋ di nu gidiy barkay orok ku riyor, nu baa ja geciŋco. " ²⁰ Ka subbiŋkar kaawiji aman : " Nun daabiner di ob daatko. Do bi ŋaar-ak ko, nu gediraado naa baawe. " ²¹ Hiyya, gay riyor-ak yeepu do tatkuwiŋ ho ŋa osiiŋg kaawinco-aku. Min tatkaw-ak doriig kaawin-ak, ŋa dapiŋtu ho ŋa kaawiji do gay riyoy-ak aman : " Gad kodok do werin kuuk berel ho do botilay ku geegirdi. Baa kolig pokirna, mersina, noolna ho in kuuk ziŋkico galcodo. " ²² Jammii sooda, gay riyoy-ak yeepu, ŋaa kaawiji do tatkuwiŋ aman : " Gem kol tacco, nu ginit taat ki kaawiidu, kar wer gay goy di dake. " ²³ Hiyya, mee gerdi-ak kaawiji aman : " Baa do botilay ku yeero ho gee kuuk kii ŋaame, wakilco ŋuu unŋe, paa kat, gerir yaa miine in gee. ²⁴ Ka seener nu kaawaako, min gee kuuk awalle nu koltu ho pooc-aŋ, yoo waan sa aawaagdo teendu. " »

Maman gem yaa aadiŋ Iisa

(Matiye 10.37-38)

²⁵ Yiriy rakki, Iisa ica botol ho gee dakin aadaaga. Ŋa kolsitu ho ŋa kaawiico aman : ²⁶ « Ya waan kaak rakaan aadindu, illa ŋaan elindu pak aginiyji, daaciy, kooginay, siŋtay ho ziy ka meenji oki. Yampa, ŋa ginaado tak-tak *maajiriŋcer. ²⁷ Ya waan kaak icaagdo etoy ka taabiner a ŋaan aadindu, ŋaar-ak gediraado gine maajiriŋcer. ²⁸ Ya minninko rakki raka pine ger tatiko, illa ŋa goya ja kedder, ŋaa tale ya gurusji yaaji nece ŋaa peyiŋ ger-aka. ²⁹ Yampa, ya ŋa durcit baay ho ŋa bal peyiŋji, gee okiŋco kuuk biraw yaaji samtiye aman : ³⁰ " Huu, taloŋ ja, gem-aŋ tees pine gero kar ŋa bal peyiŋji ! " ³¹ Ya sultan rakki raka taasine in giŋji, illa ŋa tala ja in askirnay kuuk alip orok ya ŋaa gedire taasine sultan kaak gin orok seer alip askirna do aaroy. ³² Ya ŋa gediraado gay, ŋaaji ŋaame paliinna min ŋu misa sereki, ŋuui kaawe do sultan-ak a ŋuu gine maman garta yaa peye. » ³³ Iisa gaayitit pey do kaawoy aman : « Minninko rakki gediraado ŋaan aadindu ya ŋa bal rasiŋ malley okiŋji kaak ŋa gintu. »

Maral kuuk cille

(Matiye 5.13, Maark 9.50)

³⁴ Iisa kaawtu pey aman : « Ku iban tam kadar maral, ŋuur gala. Kar ya ŋuur kat cille gay, kuuco gaaye maa ŋuu aawe ? Ha'a, ginno maanna. ³⁵ Maral kuuk cille-ak, ŋuur kuunaydo diyarre do kidar wala do morginar. Gee oraag ka suusi. Ya ku gin denŋina, laaŋ denŋinko samaane, kuu cokiye. »

Danil ta tamga ta rawte

(Matiye 18.12-14)

15 Yiriy rakki, min gay obe miirir in gee ku pey kuuk gin zunuubinna, dakina baawiji do Iisa a ŋuu cokiyiŋji. ² Do wer-ak, *Pariziyenna in agindaw ku gaanuundi dapiŋtu ho ŋu kaawtu aman : « Gem-aŋ jaawa in gee kuuk gin zunuubinna ho ŋa tiya in ŋuura. » ³ Iisa gay deliico danla aman : ⁴ « Cokiyonŋ, ya rakki minninko gin tamgi miya ho ta rakki rawte, ŋaa gine maman ? Ŋaa rasiŋ kuuk dakina do kalaaner in gemo ho ŋa baayiy bariyin ta rawte nam ŋaa gasinti. ⁵ Ya ŋa gasta, ŋaa aaciye ho ŋaa icin do gornay. ⁶ Ŋaa yeepe geero ho min ŋa ote, ŋaa koliŋ roynay in mutkiyiŋ ho ŋaaco kaawe aman : " Asoŋ, aaciyoŋ in nunu asaan tamgar taat rawte-at,

nu gasta." ⁷ Ka seener nu kaawaako, ampa kat, ya gem rakki gay zunuubinnar ibinig niginji, *dubal ku Bunđi yaa aaciye dakina. Aaciye njaar-ak pakgig aaciye kaak dubal-ak yaa aaciye in gee kuuk orok parrika in parrika kuuk pakira a nu goy ko in botol do unji ka Bunđi ho isgigdo in jipte ka goyico. »

Danil ta gurus ka rawte

⁸ Iisa gaayitit do kaawoy aman : « Ya daatik rakki gin tammin orok ku gurusdi ho rakki rawte, ta biyaado lampa taa tale samaane ho taa elne lapad-lapad adiy ka gerti nam taa gasinji walla ? ⁹ Ya ta gasga, ta kolin gaa-dinti in mutkiyti ho taaco kaawe aman : " Ason, aaciyon in nunu, asaan tammar kaak rawte, nu gasga. " ¹⁰ Ka seener nu kaawaako, dubal ku Bunđi yaa aaciye oki dakin pa, ya gay zunuubinnar rakki kat ibinig niginji. »

Danil ta koogin seera

¹¹ Iisa kaawtu pey aman : « Gem rakki gin koogin seera. ¹² Yiriy rakki, ronji ka kapak kaawiji do tacco aman : " Baaba, baanu, min malle-an, berduut ko hagner. " Hiyya, tacco ooytu ho na deediicog malley do kooginay se-erco. ¹³ Gin menaw seer subba, ronji ka kapak-ak gidiyig gamnay okinco ho na deettu in gurusji do darre ta se-rek. Anner-ak, na kanjit ko kanje in gurus nam wer kaak na gaasiiga. ¹⁴ Wiktin taat na gasga, mey jaarik unjitu do darre-ata ho maan kaak naa tee sa ginno tak-tak. ¹⁵ Hiyya, na baawtu bariye riyo. Gem rakki min do darre-at iciiga, na naamiig gooye kinziirna do morginay. ¹⁶ Do wer-ak, na raka kin miine adiy in keckil † kaak kinziirna eeymiy-ak di oki, waan bergijido. ¹⁷ Hiyya, na pakiriit kat duniin kee ho na kaawtu aman : " Way, nun-an kati, gay riyor ku tanni tiya maak-kawtira nam nu pica siro. Kat nun gay mata anne in meya ! ¹⁸ Nun naa yeepe in tanni ho naaji kaawe aman : Baaba, nu nig do unji ka Bunđi ho do unjin. ¹⁹ Dakin talindudo pey ar ronji. Talin ko ar nu gay riyon di. " ²⁰ Hiyya, na uctu, na deettu wer ka tacco. Min na asa misa serek di, tacco taliiga ho na taltu aminduwiy dakina. Na uctu in gadiy, na baawtu naaminji. Min nu naame, na baamiyig tipic ho na giniiji cuud. ²¹ Kar ronji kaawiji aman : " Baaba, nu nig do unji ka Bunđi ho do unjin. Dakin talindudo pey ar ronjin. " ²² Kar tacco gay kaawiico do gay riyoy aman : " Kun-anku, gadon kodok. Iyonjit kesuun taat kaalne-ata ho isonjiita. Unjonji korkido ho isonji oki nugira. ²³ Iyon ijilin kaak dub-dub-aka ho dapsiyonga. Gininte iidin yaarko ho aaciyinte ! ²⁴ Gii iidiye-ak asaan rondu kaak ku taliy-an, ar na mate ho din gay na goy in odinay. Na rawte ho din gay, nu gasga. " Hiyya, nu teestu iidine.

²⁵ « Wiktin taar-at, ronji ka aawo gay deet yeero. Do yeepinji, min na gaay ote geero, na dora ganjin alaw. ²⁶ Hiyya, na koltu gay riyor rakki ho na indiig aman : " Njaar maa di kuuniy geero ? " ²⁷ Gay riyor-ak telkiji aman : " Njaar sinjin kaak kapak-ak doo ase ho takko dapsiyig ijilin kaak dub-dub-aka, asaan na as in cewey. " ²⁸ Min ronji ka aawo dortu pa-ak, na dapintu aale ho na pooctu unje geero. Kar tacco amiltu salinji a naa unje geero. ²⁹ Njaar gay telkiji do tacco aman : " Cokay baaba ! Gin elgin dakina nu gina riy locin di ho yiriy rakki nu bal pooce kaawon. Kar lotu gay, yoo ron awkor oki, ki baldu bere naa iidiye in roynar. ³⁰ Kar gay, wiktin ta ronjin kaak kanje in malle in azbinna as gay, ki dapsiyig ijilin kaak dub-dub-aka. " » ³¹ Tacco gay telkiji aman : « Gem kol ronji, kin goy doo in nunu ho gamin kunto, okinco, nuur kunjin di. ³² Kar gay, ya tab-ak, ginte iidiye ho ginte aaciye, asaan sinjin kaak ki taliy-an, ar na mate, ho din gay, na goy in odinay. Na rawte ho din gay, nu gasga ! »

Danil ta gay riyor kaak neenduwo

16 Yiriy rakki, Iisa deliico pey danla do maajiray aman : « Gem rakki gay gamnar, na gin gay riyor rakki na berijig gamnay do pisinji. Kar gee daarin astu nu osiji do tatkaw-ak aman : " Yaman gay riyor-an nigaag gamnan. " ² Tatkuwiy-ak koliiga ho na kaawiji aman : " Nu dor gee kaawa jookumo do bi kanjin. Osor ja gurus kaak ki gastu, asaan min yiriyta-an ki goyaado pey tak-tak kaaco ka gamnar. " ³ Kar gay riyor-ak osiig adiy aman : " Tatkuwir imilaan min do riyor. Gawin sa, nu ka gawnarro ho naa oce sa, sokañ diyaanu. Kar nun-an, naa gine zir maman ga ? ⁴ Wayya ! Nun iban maan kaak naa gine. Ansi-ak, ya na imilin min do riyor oki, gee goy di kuuk yaan obindu tara ! " ⁵ Kar na kolii nuur okinco kuuk ic daan ta tatkuwiy a nuu ase rakki rakki. Njaar kaak asji awalle-ak, na kaawiji aman : " Daanan minaw taat kiiji kappiye do tatkuwir ? " ⁶ Njaar gay telkiji aman : " Nun, naaji kappiye yogingan miya ku sewindi. " Kar gay riyor-ak telkiji aman : " Aan katkidjin ta daani, goy keder kodok ho siir yogingan orok beey di. " ⁷ Kar na kaawtu pey do ka pey aman : " Kin gay tanjin minaw ? " Njaar gay telkiji aman : " Nun, naaji kappiye suwaalin miya ku *gemer. " Gay riyor-ak kaawiji aman : " Aan katkidjin ta daani, goy keder kodok ho siir suwaalin orok porpod di. " ⁸ Hiyya, tatkuwiy oziliig gay riyoy kaak jookumo asaan na ginit riyoy in neendaw. Ka seener, gee ku do duniiner-an, neenduwco taat benannico pakgit ta nuur kuuk goy do portikaw ta Bunđi. »

† 'keckile' : Werin daarin, nu kaawa a 'goddo'.

⁹ Iisa gaaytu pey aman : « Ka seener nu kaawaako, obguwoŋ roynaw inŋ gurus kaak jagaag gee ku duniiner. Paa kat, wiktin taat gurus-ak gaase, Buŋ yaako obinŋo do geriy kuu goye doo. ¹⁰ Njaar kaak gaara ziy a ŋuu am-niyinŋi inŋ gamin kuuk sooda, kuuk dakina oki, ŋaaco gedire. Kar njaar kaak nigaag gamin kuuk sood-ak gay, kuuk dakina oki, ŋaa niginŋo. ¹¹ Ya gamin ku duniiner kat ku balco gedire-ak, waa yaako amniye gamin kuuk tab ? ¹² Ya ku tiya gamin ku geemir, ku maaniikonŋ gay, waa yaako berinŋo.

¹³ « Ginno gay riyor kaak yaa gine riy do agindaw seera. Ya ŋa gina pa, ka rakki, ŋaa elinŋi, ho ka rakki gay, ŋaa poocinŋi. Kar pey, ka rakki, ŋaa ice kaawoy, ho ka rakki gay, ŋa icaatdo. Ku gediraado abdiye Buŋ ho kuu abdiye pey gurus. »

Iisa kaawa do bi ka gaanuun inŋ Meennaw

(Matiye 11.12-13, 5.31-32, Maark 10.11-12)

¹⁴ Do wer-ak, *Pariziyenna kuuk goy cokiya kaawin ku Iisa-ak samtiyaaji asaan ŋu el gurus dakina. ¹⁵ Kar Iisa kaawiico aman : « Kuŋ Pariziyenna, ku el gaare zinŋkiko do unŋo ka geemir a ku gee sellenŋ. Kar Buŋ gay ibingit ta aditko. Asaan maan kaak gee taliig tab-ak, Buŋ gay yilaaga.

¹⁶ « Taat *gaanuun ka Muusa kaawtu inŋ taat nabiinna gaartu, taŋco di tee kee nam wiktin taat Yaaya-Batist astu. Min ŋa ase, ŋu gaariit ko Kabarre ta Gala ta *Meennaw ta Buŋdi ho ay gem di oosa kaaya ŋaa unŋe. ¹⁷ Ku tala maman ? Samaane inŋ kiɗa, ŋuu sawle meleenŋ di walla ? Ha'a, meleenŋdo. Kar nun gay kaawaako, taar-at oki meleenŋ min wer rakki kaak ŋu siirtu do gaanuundi yaa amile.

¹⁸ « Gem kaak totirit daaciy ho ŋa obtu ta pey, njaar-ak kokina karan di. Kar gem kaak ob daatik taat mitti totir-ta, taar-at oki daaciydo. »

Danŋil ta gay gamnar inŋ Lazaar

¹⁹ Iisa deltu danŋla aman : « Gin gem rakki gay gamnar. Na isa kesuun taat samaane, dindiko ho kaalne, ho kun kawta ŋa gina iidine, ŋa tiya gala. ²⁰ Gin oki pokirinŋce rakki sinŋi Lazaar. Na weya do botol ta geero ta gay gamnar-aka. Zinŋkay okinŋo mutay di. ²¹ Ya gay gamnar-ak tiyaw, ŋa raka kin tee kaak gaama keeder-ak di, oki ŋa gasdo. Illa kanŋ kat asa meraag mutiyji. ²² Yiriy rakki, pokirinŋce-ak mattu ho *ɗubal ku Buŋdi iyiig do wer kaak Ibraayim goyiyo. Kar gay gamnar oki mattu ho ŋu tiisiiga. ²³ Gay gamnar-ak taabiya dakina ba oole. Na jaaltu kaay ho ŋa taliig min serek Ibraayim inŋ Lazaar kaak goy do serpey. ²⁴ Hiyya, ŋa teestu koole aman : " Kuk, gem kol tacco Ibraayim, tal aminduwir. Kaawiy do Lazaar ŋaa coopinŋ kormoy do amiydi, ŋaadu corre do bir, gaayar yaa boosen ɗako. Yampa, ak-an patiy kaar. " ²⁵ Kar Ibraayim kaawiji aman : " Gem kol ronŋi, pakar do goyinŋi ka awalle. Ki gas galal ho Lazaar gay taabiye. Dinŋ anne-anŋ, Lazaar gas galal, ŋa jammiy kate ho kinŋ gay taabiyaw. ²⁶ Ta taar-anno di, gin oki bee baata datikte. Ansii kat, ya gee kuuk uc min anne raka baa do werko wala kuuk min do werko ho rakaani ase-ak, ŋu gediraado ŋuu aalinŋ bee-aka. " ²⁷ Hiyya, gay gamnar-ak kaawtu aman : " Baanŋ ja, ŋaamig Lazaar do ger ka tanni. ²⁸ Nu gin kur sinŋtar beey, ŋa baa mininŋo paa ŋuur oki yaa ase do wer kaak nun taabiyiy-anŋka. " ²⁹ Ibraayim telkiiji aman : " Sinŋtanŋ, ŋuur gin ko gaanuun kaak Muusa siirtu ho inŋ taat nabiinna gaartu. Illa ŋuu ice kaawco ! " ³⁰ Gay gamnar-ak kaawiji aman : " Gem kol tacco Ibraayim, taar-an soodco. Illa ya waan kaak min ba oole baawco ja kat, ŋuu ibininŋ niginŋo. " ³¹ Ibraayim gay kaawiji aman : " Ya ŋu pooc icinŋ gaanuun kaak Muusa siirtu ho inŋ kaawin kuuk nabiinna gaartu-ak, ya waan kaak nooy min do muuti kaawco oki, ŋu icaado kaawoy. " »

Taayiik ta Iisa do bi ka saamiyindi

(Matiye 18.6-7,21-22, Maark 9.42)

17 Iisa kaawiico do maajirnay aman : « Gamin goy di kuuk iya gee do zunuubinnar. Kar njaar kaak unŋaag eenŋi do zunuubinnar gay, do gaayay. ² Gem njaar-ak, ŋuuji duune tolo do gaayay ho ŋuu accinŋ do barrer, guna min ŋaa unŋe rakki min eenŋi kuuk imaanco sooda do zunuubinnar. ³ Yaman goyonŋ godom !

« Ya sinŋinŋ kat nigjinŋ, leesiy. Kar ya ŋa ibinig niginŋi-ak, saamiyiy. ⁴ Ya yiriy rakki di ŋa nigjinŋ dees peesira ho ŋa asji dees peesira a kiiji saamiye, njaar-ak saamiyiy. »

Imaan taat kapak gin gudurre

⁵ Min njaar-ak, paliinna kaawiji do Iisa aman : « Gem kol Rabbinni, gaayninta imaanni. » ⁶ Kar *Rabbin Iisa telkiico aman : « Nu kaawaako, ya ku gin imaan kapak ar ronŋ ku mutaard, nec kuuji kaawe do et-anŋ aman : " Janŋu do barrer. " Ek di ŋaa janŋe. »

Gay riyor kaak ginit riyoy

⁷Iisa kaawtu pey aman : « Ya rakki minninko gin gay riyor kaak gawnaaji wala kaak gooyaaaji, ya ña asa curtañ min yeer di, kiiji kaawej ko a ñaa tee walla ? ⁸Ha'a, kaawaajido. Kiiji kaawe aman : " Sorig gamnañ ho is ku pey, ginor maan naa tee. Kar wiktin taat nu tee aay ja, kat kiñ asiy tee ba aaro. " ⁹Gem-ak yaa oziliñ gay riyoy asaan ña ginit riy okintit taat ña gaariiji walla ? Ha'a, ozilaagdo. ¹⁰Ansi-ak kuñko oki, ya ku ginit riy okintit taat Buñ gaariiko, kaawo aman : " Nin gay riyor kuuk maala, ni ginit riyi taat ñu gaarintin di. " »

Iisa iñ gee orok kuuk dukum burdum

¹¹Wiktin taat Iisa baayiy Zeruzaleem, ña aaliig guñgar ku kid ka Samari iñ ka Galile. ¹²Min ña gaay unje do helliner, gee orok kuuk dukum burdum baawtu ñaaminji. Min ñu ñaamtu, ñu peytu serek ¹³ho ñu teestu koole aman : « Hey, gem kol tacco Iisa, tal aminduwni ! » ¹⁴Min Iisa talligu, ña kaawiico aman : « Baañ gaaron zinjiko do gay satkiner. » Hiyya, min ñu baa misan di, ñu caltu ko. ¹⁵Min ñu tal zinjiko cale, rakki minninko yeepu do Iisa ho do yeepinji-ak ña oziliy Buñ iñ gaay tongo aman : « Darjin do Buñdi ! Darjin do Buñdi ! » ¹⁶Kar min ña otu do wer ka Iisa, ña dersitu do unji nam ña noodig unji keder ho ña oziliiga. Gem-ak min kid ka Samari. ¹⁷Hiyya, Iisa kaawtu aman : « Gee kuuk orok-ak okiñco bal cale walla ? Kar kuuk parrik gay moo ? ¹⁸Talon kate, min okiñco kuuk cale-añ, illa ña marte-añ di kaak yeep ozile Buñ. » ¹⁹Kar Iisa kaawiji do gem-ak aman : « Ucu, baa kate. Imaanjin kat jiliñcinj. »

Ase ka Meennaw ta Buñdi

(Matiye 24.23-28,37-41)

²⁰Min ñaar-ak, *Pariziyenna indiiñ Iisa aman : « *Meennaw ta Buñdi yaa ase kimin ? » Ñaar gay telkiico aman : « Meennaw ta Buñdi, taar asaado ar maan kaak gee taliyo. ²¹Gee kaawaado aman : " Talon, ta anta " wal " Taar ko antare, " asaan, ka seener, Meennaw ta Buñdi, taar goy ko datikko. »

²²Kar Iisa kaawiico do maajirñay aman : « Wiktin yaa ase taat ku rakaan talin nun *Ronj gemor ho ku talaano, yoo yiriy rakki di oki. ²³Gee yaako kaawe aman : " Talon ñaar ko anka " wal " Ñaar ko ankare. " Dakonj baano ho dakonj aadiñcodo. ²⁴Ka seener gay, nun Ronj gemor, naa ase ar buñ kaak irñaw cippit min baay yoo gale ka pati. ²⁵Kar gay, illa nun Ronj gemor, naa taabiyeñ ja dakina ho gee ku diñka yaan pociñdu. ²⁶Yiriy taat nun Ronj gemor, naa yeepe-ak, taa kuuniye ar maan kaak asco do geemir wiktin ta nabi Nowe. ²⁷Wiktin taar-at, gee tiyaw, ñu siyaw ho ñu oba daadi nam yiriy taat Nowe unjitu do markab kaak tatiko. Hiyya, amay kuuk dakina paaytu ho kuuk boka boke teeyiig gee okiñco. ²⁸Ampaa di oki, do wiktin ta gem kaak ñu koliy Loot : gee tiyaw ho siyaw, ñu gidiya gamna ho ñu imila gaminco ku gidiyir. Ñu taata atay ho ñu pina geray. ²⁹Kar gay, yiriy taat Loot amiltu min do geeger ka Sodom †, Buñ ñokiico ak ta baruukiner, ho okiñco, ña idiigu dakap. ³⁰Ampaa ko, wiktin taat nun Ronj gemor, naa ase oki, taa kuuniye pa.

³¹« Yiriy taar-at, gem kaak jammiya kara gediraado unje atta ñaa soke gamnay. Ansii di oki, kaak deet do morgoy sa yeepaado geero. ³²Moyonj do taat astit do daacyi ta Loot. ††³³Gem kaak gooya ziy asa rawtinji ho kaak rawtaag ziy asa jiliñji. ³⁴Nu kaawaako, do aando taar-ata, ya gee seer weya ka danlil, ka rakki ñuu iciñji ho ka rakki ñuu rasiñji. ³⁵Ya daad seer eygaw, ta rakki ñuu icinti ho ta rakki ñuu rasinti. [³⁶Ya gee seer baa do morgor, ka rakki ñuu iciñji ho ka rakki gay ñuu rasiñji. »]³⁷Kar maajirñay ku Iisa indiiñ aman : « Gem kol Rabbinni, maanna-añ yaa kuuniye momo ? » Ñaar gay telkiico aman : « Do wer kaak maan mattu-ak di, damaarlin paayiyo. »

Gay seriiner iñ murgila

18 Min ñaar-ak, Iisa deliico pey danja do maajirñay a ñuu salkiyguwe doo, ñuu rasenna tak-tak. ²Ña kaawii-co aman : « Gin gem pa gay dukume seriiner do geeger rakki. Ña karmaydo Buñ ho ña indado †. ³Do geeger-ak, gin oki murgil rakki. Ta baggiyi do ka seriiner-aka. Ta sakkiiyiiji aman : " Gem kol tatkaw, baañu, talit kaawni iñ adiner-anka. " ⁴Dees dakina zer ña poocaadi, kar min ñaar-ak, ña osiig adiy aman : " Ka seener, nu karmaydo Buñ ho nu indado. ⁵Iñ taar-an oki, naati talin kaawti paa di. Yampa, daatko-an toddu wero. Ya nu talit kaawti, taan rasindu, naa gase kaar. " » ⁶*Rabbin Iisa gaayitit do kaawoy aman : « Talon ja gay dukume seriiner kaak bagdo botol-anka ! Diñ sa ña talit kaaw ta murgil-anta. ⁷Kar ya ñuur kuuk Buñ dobtu alaaji yiriyo ho

† 'geeger ka Sodom' : Gee ku geeger-ak goy do wiktin ta Ibraayim. Buñ idiig geegirco asaan goyiñco jookum aale (Zeneez 19.24-28).

†† 'daacyi ta Loot' : Daacyi ta Loot rabilu marlo asaan Buñ kaawti a ta kolsaado ho taar gay kolse (Zeneez 19.26). ‡ Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariñ ku Buñdi kuuk ñu siirtu min awalle iñ kaaw ta Grek. †† 'indado' : Werin daariñ, ñu kaawa a 'inaddo' wala a 'jaalaydo'.

aando, maa di ɲa dukumiicodo seriine. Wala ɲaa taaye talin kaawco ? Ha'a, taayaado. ⁸ Ka seener nu kaawaako, kodok di Buɲ yaaco dukume seriin iɲ botilti. Kar maan rakki goya, wiktin ta nun *Roɲ gemor naa yeepe, naa gase gee kuuk gin imaan walla ? »

Danɲil ta Pariziyenɲer iɲ ta gay obe miirir

⁹ Iisa deltu danɲa rakki do gee kuuk tala ziɲkico a ɲu goy iɲ botol do unɲi ka Buɲdi ho ɲu talaag eenɲo ar maan ka maala. ɲa kaawiico aman : ¹⁰ « Yiriy rakki, gee seer unɲe salaane do *ger ka Buɲdi. Ka rakki Pariziyenɲe, ka rakki gay, gay obe miirir. ¹¹ Pariziyenɲe-ak teestu salkiye do adiy iɲ ka peyiɲɲi aman : " Buɲdu, nu delaajɲ barki-ne asaan nun arro gee kuuk kokinay, kuuk jookumo ho kuuk kokina miday wal daad kara. Naaɲ ozile asaan nun arro gay obe miirir-aɲka. ¹² Do suugin rakki, nu ica sayamne menaw seera ho nu bera zakaane min gamnar okiɲco kuuk nu gasiyo. " ¹³ Kar gay obe miirir-ak gay, peytu aaro ho ɲa oniig kaay. ɲa rakaado kocile tak-tak ka samaaner. ɲa obiig goɲgumoy ho ɲa lokliktu aman : " Buɲdu, tal aminduwir, nun gay zunubinnar. " » ¹⁴ Iisa gaayitit pey do kaawoy aman : « Ka seener nu kaawaako, do wiktin taat gay obe miirir-ak yeeptu geero, Buɲ talga a ɲa goy iɲ botol do unɲi. Kar Pariziyenɲe gay, ɲa poocga. Asaan ɲaar kaak jaala ziy, Buɲ yaa oniɲɲi ho ɲaar kaak ona ziy gay, Buɲ yaa jaaliɲɲi. »

Iisa iɲ koogina

(Matiye 19.13-15, Maark 10.13-16)

¹⁵ Do wiktin taar-at, gee daariɲ iyiig kooginco ku ɲaada do Iisa a ɲaaco lee pise, ɲaa barkiyiɲco. Min maajirna taliigu, ɲu leesiico do gee-aku. ¹⁶ Kar Iisa gay koliig koogin-aku ho ɲa kaawtu do maajirna aman : « Rasoɲ koogin-aɲ yaadu ase. Dakoɲco todenno, asaan *Meennaw ta Buɲdi taar do gee kuuk ar koogin-aɲku. ¹⁷ Ka seener nu kaawaako, ya waan kaak bal ooyin Meennaw ta Buɲdi ar mico, ɲa unɲaado tak-tak. »

Iisa iɲ gay gamnar

(Matiye 19.16-30, Maark 10.17-31)

¹⁸ Do wer-ak, tatkaw ka *Yuudinnar rakki indiig Iisa aman : « Gem kol tacco, kiɲ kaak sellenɲ, naa gine maman naa gase goye ka gaasdo ? » ¹⁹ Iisa gay telkiiji aman : « Maa di ki koliin a nu sellenɲ ? Ginno gem kaak sellenɲ do kidar, illa Buɲ keeji di. ²⁰ Kiɲ ibingig *gaanuun kaak Buɲ bertu do geemir : " Kuɲ miday, dakoɲ kokinenno daad kara ho kuɲ daad oki, dakoɲ kokinenno miday kara, okiɲko, dakoɲ deenno gee, dakoɲ kokinenno gamna, dakoɲ raadenno iɲ siɲ ku gemor, beronɲ horoomin do aginiyko. " » ²¹ Gem-ak telkiiji aman : « Nu karmiyiig gaanuun-aɲ okiɲɲi min nu kapak di. » ²² Min Iisa dortu pa-ak, ɲa kaawiji aman : « Dakɲiɲ pey maan rakki : baa gi-diyig gamnaɲ okiɲco ho deedig gurus-ak do pokirnar. Paa kat, kii leenɲ malleɲ do unɲi ka Buɲdi. Kar asu, aadnu. »

²³ Min gem-ak doriit kaaw-at, ɲa yiimiit wijeeneɲ asaan ɲa gay gamnar. ²⁴ Min Iisa taltu kadar gem-ak yiimit wijeeneɲ-at, ɲa kaawtu aman : « Unɲe ka do Meennaw ta Buɲdi, ɲaar rada do gay gamnar ! ²⁵ Ka seener, lokumo gediraado taa bire min do bee ka ripirrer. Kar do gay gamnar gay, unɲe do Meennaw ta Buɲdi yaaji gine pey rad paka. » ²⁶ Gee kuuk cokiyaaga-ak kaawtu aman : « Di ampa-aɲ gay, waa yaa gase jile ? » ²⁷ Iisa gay telkiico aman : « Maan kaak patiya kayco ku geemir, do Buɲdi gay, ɲa melenɲ di. » ²⁸ Hiyya, Piyer kaawiji do Iisa aman : « Kar nin kuuk rasig gaminni ho ni aadiɲciɲ-aɲ gay ? » ²⁹ Kar Iisa kaawiico aman : « Ka seener nu kaawaako, ya gem kaak rasig geriy, daacy, siɲtay, aginiyji, kooginay do saan ta *Meennaw ta Buɲdi-ak, ³⁰ do goye ka diɲka, ɲaa gase dakin paka, ho do wiktin taat yaa ase neginda gay, ɲaa gase goye ka gaasdo. »

Kaaw ta Iisa do bi ka muutuy iɲ nooyiɲɲi

(Matiye 20.17-19, Maark 10.32-34)

³¹ Min ɲaar-ak, Iisa koliig paliinna kuuk orok iɲ seer keeco ho ɲa kaawiico aman : « Cokiyonɲ, diɲ gi coona Zeruzaleem. Anner kat, gamin okiɲco kuuk nabiinna siirtu do saan ta nun *Roɲ gemor-ak yaa ase uudinco. ³² ɲuun berin do pise ka gee kuuk Yuudinnado, ɲuun warindu, ɲuudu samtiye ho ɲuudu pice ulɲa. ³³ ɲuun koocindu iɲ kordiɲgo ho ɲuun deendu. Kar yiriy ta subbiɲkar gay, naa nooye. » ³⁴ Kar paliinnay gay ibanno tak-tak maan kaak Iisa rakiy kaawe asaan ɲu cigilcot baat ta seener.

Coolle ka noolol

(Matiye 20.29-34, Maark 10.46-52)

³⁵ Wiktin taat kuɲ Iisa gaay ote do geeger ka Zeriiko, gin nool kaak goy oce do bit ka botildi. ³⁶ Min ɲa doriig gee kuuk dakina biraw-ak, ɲa inditu maan kaak kuuniye. ³⁷ ɲu telkiiji aman : « ɲa Iisa kaak min geeger ka Naza-reet kat biraw. » ³⁸ Hiyya, ɲa teestu koole aman : « Iisa *Roɲ ka Dawuud, tal aminduwir ! » ³⁹ Gee kuuk ogir-ak,

awñiiji aman : « Ha', bugam ! » Kar ñaar gay, gaayay jaala jaalen di aman : « Iisa, Roñ ka Dawuud, tal aminduwir ! »⁴⁰ Iisa peytu ho ña kaawiico a ñuui iyijji. Min ñu iyijji, Iisa indiig aman : «⁴¹ Ki raka naa gine maa ? » Nool-ak telkiiji aman : « Gem kol Rabbiney, nu raka kin odinar yaa pile-añ di. »⁴² Iisa gay telkiiji aman : « Odinañ, ñu pilon. Imaanjin kat coolinjin. »⁴³ Ta bite-añ di, odinay piltu. Min ñaar-ak, ña aadiig Iisa ho ña oziliy Bun, ho gee okinco kuuk taliig maanna-ak, ñuur oki oziliig Bun.

Isa in Zaase

19 Kun Iisa unjitu do geeger ka Zeriiko, kar ñu bira in unco. ² Do geeger-ak, gin gem rakki paa sinji Zaase. Nja tatkaw ka gay obe miiri ho ña gay gamnar. ³ Nja bariya botol taat ñaa taliñ a Iisa kar waa. Kar gay, ña talgigdo asaan ña geeram ho gee ginji dakina. ⁴ Hiyya, ña gadtu unnda, ña coktu ka et kaak ñu koliy sikomoor. Paa kat, ñaa taliñ Iisa ya ña biraw. ⁵ Min Iisa ottu do wer-aka, ña jaaltu kaay ho ña koliig aman : « Zaase, paay kodok. Yiriyta-añ illa nu baa paaye gerko. » ⁶ Kodok di, Zaase paaytu ho ña ñaamiig Iisa in galal. ⁷ Min gee okinco taltu pa-ak, ñu teestu gujumjume aman : « Ha', talon gem-añ baa paaye do wer ka gay zunubinnar-añka ! » ⁸ Min ñaar-ak, Zaase peytu do unji ka *Rabbin Iisa ho ña kaawiiji aman : « Gem kol Rabbiney, nun naa berin serip ta malle do pokirnar ho ya nu ic gurus do gemor in gaayo, naaji yeepin dees poodi. » ⁹ Hiyya, Iisa kaawiiji aman : « Yiriyta-añ Bun as jilin gee ku ger-añka, asaan Zaase oki min roñ ku Ibraayim. ¹⁰ Ka seener gay, nun *Roñ gemor as bariye gee kuuk rawte, naa jilinco. »

Danil ta sultan in gay riyor

(Matiye 25.14-30)

¹¹ Iisa gaayitit pey do danlay do gee kuuk cokiyaaga, asaan ñaar gaay ko ote Zeruzaleem ho gee pakira kadar *Meennaw ta Bun di taar asa ko. ¹² Danlay-at aman : « Gin gem rakki baaco tiya meennaw. Nja raka baa marti serek a ñuu darjiyinjji sultan do darrey, kar kat ñaa yeepe. ¹³ Paa ko, ña koltu min gay riyoy gee orok. Nja deediico tammin orok kuuk ñu koliy 'miin' ^{††} ho ña kaawiico aman : " Ginon in ñaar riyo nam yiriy taat naa yeepe. " ¹⁴ Kar gee ku darrey gay elgigdo. Paa ko, ñu ñaamtu gee do aaroy, ñuui kaawe do sultan kaak tatko aman : " Gem-añ ni rakaagdo kiini darjiyinjji sultan. " ¹⁵ In taar-ata oki, ñu darjiyiiga ho ña yeeptu do darrey. Min ña yeepe, ña koliig gay riyoy kuuk ña berco gurus-aku, ña raka tale maan kaak ñu gastu min kuwa. "

¹⁶ « Kaak awalle baawtu ho ña kaawtu aman : " Gem kol tacco, gurusji-añ iy pey eenji orok min kuwa. " ¹⁷ Sultan-ak oziliig aman : " Seese, kinke-añ gay riyor kaak samaane. Do gamin kuuk sood-añ sa, ki gaar zin kadar naa amniye. Njaar-ak, naa diye tatkaw, kii goye kaaco do geegiray kuuk orok. "

¹⁸ « Ka seerinkar baawtu ho ña kaawtu aman : " Gem kol tacco, gurusji-añ iy pey eenji beey min kuwa. " ¹⁹ Sultan gay oziliig aman : " Seese, kinke-añ oki, naa diye tatkaw, kii goye kaaco do geegiray kuuk beey. "

²⁰ « Kar gay riyor ka pey astu ho ña kaawtu aman : " Gem kol tacco, añ gurusji. Nu duuniig in ñanguuna ho nu dummiyjinga. ²¹ Nu ginaajinj kolaw asaan kin gem tonjo. Ki soka gamin kuuk ki bal suude tingon [‡] ho ki seda gamin kuuk ki bal luwinco. "

²² « Sultan-ak kaawiiji aman : " Talon ja gay riyor kaak napkiyaado-añka ! Naa obe in kaaw taat amil min do bin. Ki iban kadar nun gem tonjo. Nu soka gamin kuuk nu bal suude tingor ho nu seda gamin kuuk nu bal luwinco. ²³ Ya ki iban pa-ak, maa di ki dummiygigdo gurusdu wer ka dummaayner ? Ansii kat, ya nu yeepe naa gasinj gurusdu wee. " ²⁴ Kar ña kaawiico do ñuur kuuk goy ede-ak aman : " Icon tamma-ak minniney ho beronjiig do ñaar kaak gin orok-aka. " ²⁵ Kar ñuur gay kaawiiji aman : " Gem kol tacco, ñaar gin ko tammin orok ! "

²⁶ Sultan-ak telkiico aman : " Cokiyon, naako kaawe, waan kaak gine, Bun yaaji gaaye min kuwa. Kar ñaar kaak bal ginen gay, ka sood kaak ña gintu oki, Bun yaaji imilinjji. ²⁷ Kar adiner kuuk rakaado a naa gine sultinco-ak gay iyonduug anne ho daangju untu. " »

²⁸ Min Iisa gaastu in kaawoy, ña ogiriico, ñu ictu botol taat coona Zeruzaleem.

Unje ka Iisa Zeruzaleem ar Sultan

(Matiye 21.1-11, Maark 11.1-11, Yaaya 12.12-19)

²⁹ Wiktin taat Iisa gaay ote do hellinnan kuuk ñu koliy Betpaze in Betani, moota in koot ka Olibiyennar, ña ta-birtu maajiray seera. ³⁰ Nja kaawiico aman : « Baan do hellin ta unnda antare. Ya ku ote, kuu gase roñ durkilal duune. Yiriy rakki, waan bal ñepinjji. Ipironga ho iyonduuga. ³¹ Kar ya waan indaako aman : " Maa di ku ipirig roñ durkil-añka ? " Telkonji aman : " *Rabbin kat rakaaga. " »

† Do aadin ta gee ku Room, ña sultan ka tatik kat darjiya sultinnay do kidinco. †† 'miin': Miin rakki, ña gurus kaak gem gasiy do me-na miya ku riyor. ‡ 'tingon': Werin daarin, ñu kaawa a 'wer erindin'.

³² Maajirnay baawtu ho nju gasiig gamin-ak uudin taat Iisa kaawiico. ³³ Wiktin taat nju ipiriiga, maaniico ku durkil-ak indiigu aman : « Maa di ku ipirig roŋ durkilal-aŋka ? » ³⁴ Njuur gay telkiico aman : « Rabbin kat rakaaga. » ³⁵ Hiyya, nju iyiiig do Iisa. Kar in kesuunco nju siddiyiiga ho nju nepiig Iisa. ³⁶ Wiktin taat Iisa baawiy-ak, gee deeraaji kesuunco † unci. ³⁷ Min nja paayiy min do koot ka Olibiyennar ho nja gaay ko ote Zeruzaleem, maajirnay okiŋco in dakinuwco-at alco gala. Nju teestu ozile Buŋ in gaay tonŋo do gamin okiŋco kuuk ajbay nju taltu. ³⁸ Do oziliŋco-ak, nju kaawiy aman : « Rabbin Buŋ yaa barkiyiŋ sultan kaak as in siŋ kuŋji ! Aapiye kuwa ka samaaner ho *darjin do Buŋdi do wer-aka ! »

³⁹ Min gee-aku, gin *Pariziyenna daariŋ kaawiji do Iisa aman : « Gem kol tacco, awiŋco do maajirnaŋ a njuu bugume. » ⁴⁰ Iisa gay telkiico aman : « Nu kaawaako, ya njuur kat bugume, dambay gay yaa kooler kate. »

Iisa in gee ku Zeruzaleem

⁴¹ Wiktin taat Iisa gaay ko ote do geeger ka Zeruzaleem ho nja talaag ko, nja altu do saan ta geenji ⁴² aman : « Wayyayo, gee ku Zeruzaleem ! Yiriyta-aŋ ku bal ibine maman aapiy yaa ase ! Kar diŋ gay, aapiy taar-at cigilko, ku gediraado gasinti. ⁴³ Wiktin yaa ase taat adinko yaa pine durdurre, njuuko leyinŋo datko nam ku gediraado amile ho njuuko taasiŋinŋo. ⁴⁴ Njuuko idiŋko dakap, kuŋko in geegirko, yoo dambi rakki sa goyaado do giji, asaan ku bal ibinin wiktin taat Buŋ astu a njaako mogiŋko ††. »

Atke ka gee kuuk suugiya do ger ka Buŋdi

(Matiye 21.12-17, Maark 11.15-19, Yaaya 2.13-22)

⁴⁵ Min njaar-ak, Iisa unjitu do *ger ka Buŋdi ho nja teestu atkiŋ gee kuuk suugiya atta-aku. ⁴⁶ Nja diyiico aman : « Kitamne kaaw aman : " Gerir, njaar gin ger ka salaaner. " ‡ Kar kuŋ gay ginig ger ka kokiniydi. »

⁴⁷ Min nja atkiigu, kun kawta, Iisa bildiig gee do ger ka Buŋdi. Kar gay, aginay ku darrer, agindaw ku gay satkiner in ku gaanuundi bariya botol taat njuu deenji. ⁴⁸ Kar nju ibanno maman njuu obinji asaan gee okiŋco cokiy-aaga ho nju tala ko njaar di.

Izinne ta Iisa asa min momo ?

(Matiye 21.23-27, Maark 11.27-33)

20 Yiriy rakki, wiktin taat Iisa bildiy gee do *ger ka Buŋdi ho nja gaariico Kabarre ta Gala, agindaw daariŋ baawiji, njuur agindaw ku gay satkiner in ku gaanuundi, in aginay ku darrer oki. ² Nju indiig aman : « Kaawni ja, waa berjiŋ botol taat ki giniy gamin-aŋku ? Izinne-an, ki gasit min momo ? » ³ Iisa gay telkiico aman : « Nun oki naako indinŋo, kar telkondu : ⁴ " Waa njaamig Yaaya nja *batiziyiy gee ? Nja Buŋ walla, nju geen di ? " » ⁵ Nju teestu meele benannico aman : « Kar giiji telker kat a maa ? Ya gi telkiji a nja Buŋ kat njaamga, njaate indinte pey aman : " Maa di ku poociit kaawoy ? " ⁶ Kar ya gi telke aman : " Nju gee kat njaamga, " gee kuuk okiŋco-aŋ yaate dawinte in dambay njuute deente, asaan okiŋco, nju pakira kadar Yaaya, njaar nabiiŋce. » ⁷ Hiyya, nju telkiji do Iisa aman : « Ni ibanno waan kaak njaamga. » ⁸ Kar Iisa gay kaawiico aman : « Di njaar-ak, nun oki gaaraakonno waan kaak berdu botol taat nu giniig gamin-aŋku. »

Danil ta gay gooye jineendi kuuk jookumo

(Matiye 21.33-46, Maark 12.1-12)

⁹ Do wer-ak, Iisa deliico danil do gee-ak aman : « Gin mee jineendi rakki. Nja taattu rezeŋ, nja rasig do gay riyor a njuu gooyinji, kar nja deettu marti ho nja taaytu. ¹⁰ Do wiktin taat roŋ-ak nee, nja njaamtu gay riyor do gee kuuk gooyaaga a njuuji berin haginey. Kar gee kuuk gooyaaga-ak, koociŋ gay riyor kaak nja njaamtu-aka ho nju atkiig piŋinji orok. ¹¹ Kar mee jineendi-ak njaamtu gay riyor ka pey. Gee kuuk gooyaaga-ak koociiga, nju wariiga ho njaar oki, nju atkiig piŋinji orok. ¹² Nja njaamtu pey ka subbiŋkar. Njaar-ak oki, nju koociiga, nju awriiga ho nju acciig kara min do jineendi. ¹³ Kar mee jineendi-ak osiiŋ adiy aman : " Di naa gine maman ? Naa njaame roŋ ka adir kaak nu elgiy dakina. Njaar-ak, nju karmiyinji ! " ¹⁴ Kar min gay gooyindi-ak taliig roŋji baaco-ak, nju kaawtu benannico aman : " Talon, aŋkar ko kaak ya tacco mate, jineen yaaji dake. Daantenŋa kar jineen yaate dake lote. " ¹⁵ Hiyya, nju imiliig kara min do jineendi ho nju deeyiiga. »

Min pa-ak, Iisa indiig gee kuuk cokiyaaga-ak aman : « Mee jineendi-ak yaa giniŋco maman ? ¹⁶ Nja asa deen gee kuuk gooyaag jineen-aka ho nja berin do gee ku pey. » Min gee-ak doriit kaawoy-at, nju kaawtu aman : « Tubina, maan njaar-aŋ, Buŋ yaa iynjiŋido tak-tak ! » ¹⁷ Kar Iisa gay taliig yalaan ho nja kaawiico aman : « Kitamne kaaw aman :

" Nja dambi kaak gay pinindi accitu,

† 'deraaji kesuunco' : Awalle do darre ta Israyeel, ya gem kaak sinji alaw kat biraw, gee deeraaji kesuunco wala zimilla do botildi. Njaar-ak gaara kadar gem-ak, nju talaag ar sultan. †† 'mogiŋko' : Werin daariŋ, nju kaawa a 'sakuwiŋko'. ‡ Wer ka gase kaawor do Ezaayi 56.7.

Njaar ko gin dambi kaak tab ka gerdi. " †

Kaaw-an baati maa ? ¹⁸ Ay gem kaak galji do dambi-anjka, nja yiime karap-karap ho ya dambi-anj kat galji do kaay gay, nja riginjji dagiygay. »

Kappiye ka miirir

(Matiye 22.15-22, Maark 12.13-17)

¹⁹ Min Iisa gaasiit kaawoy, agindaw ku gaanuundi in agindaw ku gay satkiner ibintu kadar Iisa deliit danlay-at, na ceera loco. Min njaar-ak di, nu teestu bariye botol taat nuu obinji. Kar gay, nu gina kolaw do geemir. ²⁰ Min pa-ak, nu gooya ko njaar di. Nu naamiiji gee kuuk gina zinkico a nu sellen do unji ka Bunji. Gee-ak raka obinji in kaawo a nuu gase botol taat nuu iyinji do unji ka guberner kaak gin izinne. ²¹ Paa ko, nu indiig Iisa aman : « Gem kol tacco, ni iban kadar bildinjin in kaawnan, nuur do botilco. Kin isginno in gee kuuk kayco jaale. Ki bil-da gee in seen ta Bunji. ²² Hadi kaawnin ja, gaanuunte kaaw a gii kappiye miiri do Sezaar, sultan ka tatik ka Room, wala gi kappiyaado ? » ²³ Kar Iisa gay ibiniit neenduwco ho na kaawiico aman : ²⁴ « Gaarondur ja tamma ka gurusdi. Kaa in sij kuuk siir kuwa-anj gay ku waa ? » Nu telkiji aman : « Ku Sezaar. » ²⁵ Kar Iisa kaawiico aman : « Di njaar-ak, gamin ku Sezaar, beronjiig do Sezaar, ho ku Bunji sa, beronjiig do Bunji. » ²⁶ In neenduwco-at oki, nu bal gase kaaw taat nuu obinji do unco ka geemir. Do wer-ak, nu bugumtu dil, nu ajbiy do telke kaak na telkiico.

Kaawo do bi ka nooyindi

(Matiye 22.23-33, Maark 12.18-27)

²⁷ Min njaar-ak, gin gee daarin nu kolaag *Sadusiyenna. Gee nuur-ak kaawa a gee ku mate, nuur nooydo. Nu baawiji moota do Iisa ²⁸ ho nu indiig aman : « Gem kol tacco, Muusa siirte do gaanuunji aman : " Ya gem ob daatko ho na mat bal mico, sinji yaa obin murgil-ata. Paa kat, taaji wee koogin do sinji kaak mate. " †²⁹ Cokay, gin sinja peesira. Ka aawo obtu daatko, kar na mattu bal mico. ³⁰ Ka seerinkar oki obiit daatko-ata. Njaar oki mattu bal mico. ³¹ Ka subbinjar oki paa di, nam okinco kuuk peesir-ak obiita ho nu mattu bal koogina. ³² Ba aar, daatko-at sa, menuwti gaastu. ³³ Do taar-an, kaawnin ja, do yiri ta nooyindi, min kuuk peesir-anj ka moo taa gine daacy ? Asaan kuuk peesir-anj okinco midiyti ! »

³⁴ Iisa gay telkiico aman : « Gee ku dinja, nuur obaw. ³⁵ Kar gay, gee kuuk Bun berco botol a nuu goye do du-niin taat asa neginda ho kuuk asa nooye min do muut-ak, ginno pey obe. ³⁶ Gee nuur-ak mataado tak-tak asaan nuu gine ar *dubal ku Bunji. Nuu gine koogin ku Bunji asaan na nooyig nooye. ³⁷ Do bi ka nooyindi, Muusa gaarit waran do wiktin taat Bun bayniji do pompil kaak kobir ako. Na koliig Bun aman : " *Rabbine, kin Bun ka Ibraayim, Bun ka Isaaka ho Bun ka Yakuub. " ³⁸ Na Bun do ka gee kuuk mate, kar gay, na Bun ka gee kuuk goy mento. Asaan do unji ka Bunji, gee ku subba-anj, okinco goy mento. » ³⁹ Agindaw ku gaanuundi daarin ictu kaawo aman : « Gem kol tacco, an kat kaawo. » ⁴⁰ Min njaar-ak, nu bal gedire pey indin tak-tak.

Masi in sultan Dawuud

(Matiye 22.41-46, Maark 12.35-37)

⁴¹ Min pa-ak, Iisa kaawiico aman : « Maman gee kaawiy a Masi, njaar *ronj ka Dawuud ? ⁴² Ya na ronj ka Dawuud, maa di sultan Dawuud meenji kaawiy do maktumne ta *Soom aman :

" Rabbin Bun kaawji do Rabbiner aman :

As goy do meedar

⁴³ nam wiktin taat naaco gedire do adinen,

nuu gine wer ka lee asinjin. " ‡

⁴⁴ Paa ko, Dawuud kolaag Masi-ak a " Rabbiner ". Di maman nja gine ronji ? »

Do gaayico agindaw ku Yuudinnar

(Matiye 23.1-36, Maark 12.38-40)

⁴⁵ Do wiktin taat gee okinco cokiyiy-ak, Iisa kaawiico do maajirnay aman : ⁴⁶ « Goyon godom min agindaw ku gaanuundi kuuk el jaawe in batik ku aginda ho el a gee yaaco ooye do werin kuuk gee numiyo. Do geray ku salaaner, nu el goye unja ho ya nu kolig do teendi, nu doba werin kuuk tab. ⁴⁷ Nu tiyaag murgilgal in neendaw. Kar do salaanco sa, nu osa kaawin dakina, paa kat, gee yaa ozilinco. Do bi njaar-ak ko, taabin tanco yaa gine rad pak ta gee okinco. »

† Wer ka gase kaawor do Soom 118.22. †† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 25.5-10. ‡ Wer ka gase kaawor do Soom 110.1.

Bere ka murgilal

(Maark 12.41-44)

21 Iisa jaaltu kaay ho ɗa taliig gay gamnar kuuk bera gurus do Buɗɗi. Gurusco-ak, ɗu leeyiig do koopor ka goy do *ger ka Buɗɗi. ² Na taltu oki murgil rakki pokiriŋca tak-tak. Ta bertu tammin seer kuuk bal baaco. ³ Kar Iisa kaawtu aman : « Ka seener nu kaawaako, murgil-an ber gurus dakina pakgig gee-aŋ okiŋco, ⁴ asaan ɗuur ber min gurusco kaak daka maala. Kar murgil-an gay, iŋ pokurruwti, gurusti kaak nec taa tee do menuwir, okiŋji, ta berga. »

Dime ka ger ka Buɗɗi

(Matiye 24.1-2, Maark 13.1-2)

⁵ Do wer-ak, gee daariŋ gay kaawa do bi ka ger ka Buɗɗi aman : « Talon ja, ger-aŋ ɗu pinig samaanaw, ɗu siirig iŋ gamin kuuk gee bertu do Buɗɗi ho iŋ dambay kuuk samaane. » ⁶ Kar Iisa gay telkiico aman : « Okiŋco kuuk ku taliy-aŋ, wiktin yaa ase taat ɗuu dime, yoo dambi rakki kaak ɗu diytu do giji sa goyaado. »

Gamin kuuk gaara gaase ka duniiner

(Matiye 24.3-14, Maark 13.3-13)

⁷ Gee kuuk cokiyaaga-ak indiig Iisa aman : « Gem kol tacco, gamin kuuk ki kaawiy-aŋ yaa ase kimin ho kaawiniŋ ja maan kaak yaani gaare asiŋco ? » ⁸ Iisa gay telkiico aman : « Yaman pakiron, dakon rasenno ziŋkiko ɗuuko jagiŋko. Gee dakina yaa ase iŋ siŋdu ho ɗuu kaawe aman : " Na nun ko Masi ! " wal " Wiktin taar nec ko ! " Kar kuŋ gay, dakon icenno kaawco. ⁹ Ya ku dora gee kaawa do bi ka gartar ho gee amila sawirnew, dakon barjilenno. Ka seener, gamin-aŋ yaa aseŋ ja, kar duniin gay gaasaado misa. » ¹⁰ Kar Iisa kaawiico pey aman : « Darre iŋ darre asa taasiŋe ho sultan iŋ sultan oki asa taasiŋe. ¹¹ Kid asa azire liŋic. Meya iŋ raduwa yaa ase ane-ane do kidin daariŋ. Gee yaa tale gamin kuuk isa kolaw ho gamin kuuk gaara gudurre ta Buɗɗi kuuk asa min kuwa ka samaaner. ¹² Kar gay, awal taat gamin-aŋ yaa ase, gee yaako obiŋko do bi kanto, ɗuuko taabiŋko. ɗuuko iyinŋko do geray ku salaaner, ɗuuko uŋjiŋko danjaayne, ɗuuko iyinŋko do uŋco ka sultinniidi ho do guberneernar. ¹³ Taabin taar-at yaako bere botol taat kuu kaawe seene do bi kanto. ¹⁴ Min diŋka-aŋ, diyon do kayko, dakon moyenno do kaaw taat kuu imile kayko, ¹⁵ asaan nun naako bere lees ta gala ho iŋ ibine kaak nam adinko sa gediraado yaako meeliŋko wala yaako telke. ¹⁶ Nam aginiyko, siŋtiko, jaamko ho royinko ku maaniikon di yaako sakkiiŋko do wer ka seriine. Minninko daariŋ, ɗuu deŋco. ¹⁷ Gee dakina yaako yiliŋko do saan tanto. ¹⁸ Kar gay, yoo duruwko rakki sa galaado keder. ¹⁹ Goyon bombo, zeedon do imaanko. Paa kat, kuu gase goye ka gaasdo.

Zeruzaleem asa ide

(Matiye 24.15-21, Maark 13.14-19)

²⁰ « Wiktin taat ku tala askirin leyig geeger ka Zeruzaleem, ibinon kadar ɗa gaay ko ide. ²¹ Do menaw ɗuur-ak, gee kuuk do kid ka Zuude, illa ɗuu gade do bayco ku dambiniidi, kuuk do geeger ka Zeruzaleem yaa amile kodok yeero ho kuuk yeero uŋjaado do geegirdi. ²² Buŋ yaaco peyin do kayco do menaw ɗuur-aku, asaan gamin kuuk nabiinna siirtu do makaatamnar as do botilco. ²³ Radco do daad kuuk iŋ aditco ho kuuk macpi do menaw ɗuur-aku ! Gee ku darre-at yaa taabiye aale iŋ dapinŋko ta Buɗɗi. ²⁴ Gee daariŋ, ɗuu deŋco iŋ *seepinpan, daariŋ, ɗuu obiŋco ɗuu iyiiŋco do darriniyco. Kar gee kuuk Yuudinnado gay yaa iciŋ geeger ka Zeruzaleem, ɗuu gine do giniŋco nam wiktinco yaa bire.

Yeepe ka Ron gemor

(Matiye 24.29-31, Maark 13.24-27)

²⁵ « Min ka samaaner, kuu taliŋ gamin kuuk gaara gudurre ta Buɗɗi : ka pati, do koyer, do kaalnal. Do kidar, barre yaa uce gulbaŋ-gulbaŋ ho gee yaa dore hawin ta amiydi gidi-gidi-gidi nam gee kuuk do adiy ka kidar okiŋco kellimco yaa amile ho kolaw yaa obiŋco. ²⁶ Ya ɗu pakira do gamin kuuk yaa ase do adiy ka kidar-ak, kelimco amiliyo nam ɗu mataw, asaan gamin kuuk gin gudurre ka samaaner asa azire. ²⁷ Kar kat, gee yaan talin nun *Ron gemor yaa ase datik ucer iŋ gudurrer okintiti ho iŋ *darjiner. ²⁸ Do wiktin taat gamin-aŋ baynaw-ak, jaalon kayko kuwa, asaan Buŋ gaay ko jiliŋko. »

Danjil ta et kaak ŋu koliy pigiyē

(Matiye 24.32-35, Maark 13.28-31)

²⁹ Min ŋaar-ak, Iisa deliico pey danjla aman : « Talon ja *pigiyē-aŋka ho atay okiŋco-aŋku. ³⁰ Ya ku talaag ŋu ec-caw, kuŋ maaniiko iban ko kadar kabuŋ gaaye. ³¹ Ampaa di kuŋko oki, ya ku talaag gamin-aŋ baynaw, ibinon kadar *Meennaw ta Buŋdi gaay ko. ³² Ka seener nu kaawaako, gee ku diŋka-aŋ mataado misan di, gamin-aŋ okiŋco yaa bayne. ³³ Samaane iŋ kiɗa yaa sawle, kar kaawnar gay rawtaado tak-tak. »

Goye ka mento

³⁴ Kar Iisa kaawtu pey aman : « Yaman pakiron ! Dakon diyenno gelbinko leŋ-leŋ do seendi di ho do pikirre ta gamin ku duniiner. Ya ku gina ampa-ak, yiriy ta dukume seriiner yaako cokiŋko bordiko, ^{†35} ar boos kuuk ŋu sokig iŋ ribino. Ansii ko, gee kuuk goy do adiy ka kiɗar okiŋji, taaco ase loco. ³⁶ Goyon mento ho salkiyon doo. Paa kat, kuu gase gudurre taat kuu pake min do gamin okiŋco kuuk yaako ase ho kuu baa do unɗu, nun *Ron gemor, bal sokaŋ. »

³⁷ Iŋ yiriyō, Iisa bildigiy gee do ger ka Buŋdi. Iŋ aando gay, ŋa baggiy wale kuwa ka koot ka Olibiyennar. ³⁸ Kar iŋ kawtir wer dugus-dugus, gee okiŋco asgiy do ger ka Buŋdi, ŋuu cokiŋji.

Dee ka kaawor do muut ta Iisa

(Matiye 26.1-5, Maark 14.1-2, Yaaya 11.45-53)

22 Iidin ta mappa kaak bal *gele taat *Yuudinna koliy *Paak gaay ko. ² Agindaw ku gay satkiner ho iŋ agindaw ku gaanuundi bariya botol taat ŋuu deen Iisa, kar ŋu gina kolaw do gemir.

³ Do wer-ak, *Seetanne unjiŋji do Zuudas kaak ŋu koliy oki Iskariyoot, ŋaar min paliinna ku Iisa kuuk orok iŋ seera. ⁴ Na baawtu do agindaw ku gay satkiner iŋ agindaw ku gay gooye *ger ka Buŋdi ho ŋa kaawiico iŋ man ŋaaco gaariŋ Iisa, ŋuu obiŋji. ⁵ Gee-ak, aawco gala ho ŋu kaawtu a ŋuuji bere gurus. ⁶ Hiyya, Zuudas ooytu ho ŋa teestu bariya botol taat man ŋaaco gaariŋ Iisa do wiktin taat ya gee dakin ginno ja.

Iidiye ka iidin ta Paakdi

(Matiye 26.17-25, Maark 14.12-21, Yaaya 13.21-30)

⁷ Yiriy ta iidiner astu, yiriy taar-at, ŋu daggii baar, ŋu gingiy tee ka *Paakdi. ⁸ Iisa ŋaamiig Piyer iŋ Yaaya. Na kaawiico aman : « Baan ku baate gine tee ka iidin ta Paakdi. » ⁹ Njuur gay indiig aman : « Ki raka a ni baate gine tee momo ? » ¹⁰ Iisa telkiico aman : « Cokiyon samaane, ya ku unjaw do geegirdi, kuu ŋaame iŋ gem rakki icil jalij ka amiydi. Aadonja do ger kaak ŋaa unje. ¹¹ Kaawonji do mee gerdi-ak aman : " Tatkaw ŋaaminti a ni iŋ inde wer kaak ŋaa tee tee ka iidiner iŋ maajirnay. " ¹² Kar ŋaako gaare ger berel ka gusuurdi, gamnay okiŋco goy ko. Edeŋ ko, kuute gine tee. » ¹³ Hiyya, maajirin baawtu, ŋu gasiig gamin-ak uudin taat Iisa kaawiico ho do wer-ak ko, ŋu gintu tee ka Paakdi.

Tee ka Paak ta marbinto

(Matiye 26.26-30, Maark 14.22-26, 1 Korentiyen 11.23-25)

¹⁴ Wiktin taat pat nectu ta teendi, Iisa goytu tee iŋ *paliinnay ¹⁵ ho ŋa kaawiico aman : « Min taabiner bal ase misa-aŋ, nu raka ja a illa gii tee sawa tee ka iidin ta Paakdi-anta. ¹⁶ Nu kaawiico ampa-ak asaan min tee ŋaar-aŋ, nu tiyaado pey tee ka iidin-anta nam yiriy taat Buŋ asiy gaare baat ta iidin-an do Meennuwiy. » ¹⁷ Kar ŋa iciit *kordindi, ŋa deltu barkin do Buŋdi ho ŋa kaawtu aman : « Obon kordindi-anta, kuu see, kuu dakguwe do ziŋkiko. ¹⁸ Ka seener nu kaawaako, min diŋka-aŋ, nu siyaado pey maam ku *biŋdi nam yiriy taat *Meennaw ta Buŋdi yaa ase. » ¹⁹ Kar ŋa ictu mappa, ŋa deliiji barkin do Buŋdi, ŋa pirsiiiga ho ŋa beriicog do maajirnay. Kar ŋa kaawtu aman : « Njaar-aŋ zir kaak naa bere *satkin do saan taŋko. Ginguwon ansii kat kuu moyguwe bir. » ²⁰ Min ŋu tee, ŋa beriico oki kordindi ar kaak ŋa beriico mappa ho ŋa kaawtu aman : « Kordindi-an gaara *Jamaw ta marbinto taat Buŋ asiy obe iŋ gee iŋ baarir kuuk miŋ do saan taŋko. ²¹ Kar gay talon, gem kaak asaadu isine pisinni ora do parki. ²² Ka seener, nun *Ron gemor asa mate ar taat Buŋ kaawtu. Kar gay, radji do gem kaak isindu ! » ²³ Min Iisa kaawtu pa-ak, maajirnay teestu inde ziŋkico aman : « Waa kaak yaa ginin riy-anta ? »

Inde kaak a waa tatik paka

²⁴ Min ŋaar-ak, maajirna teestu meele benannico a minninco-aŋ waa tatik paka. ²⁵ Kar Iisa kaawiico aman : « Sultinnay ku duniiner goy kaaco ka geeŋco. Nju hokumiyaag geeŋco iŋ guwaane, kar ŋu raka pey a gee yaa kolijco a " gay sellinjaw ". ²⁶ Kuŋko-aŋ, dakon ginenna ar ŋuura. Minninko, gem kaak tatik paka yaa tale ziy ar ŋa

† 'bordiko' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'gugal'.

kapak, ho njaar kaak hokumiya yaa gine ar gay riyor. ²⁷ Naako indinjo : ya do tanjo, gem kaak tiya kat tatko wala kaak iya tee ? Kaak tiyaw-ak doo di ? Kar nun gay, nu goy datikko ar gay riyor kaak iyaako tee. ²⁸ Kunjo-anj ko, wiktin taat taabin gasintu, ku balnu rasindu. ²⁹ Do saan taar-at ko, nun naako berin Meennaw do pisinjo ar Tanni Bunj beriuduuta. ³⁰ Paa kat, ku asiy tee ho kuu see inj nunu do *Meennuwir. Ku asiy goye ar sultinnay, kuu dukume seriin do tamba ta Israyeel taat orok inj seera. »

Iisa kaawa do Piyer a nja asa tatire

(Matiye 26.31-35, Maark 14.27-31, Yaaya 13.36-38)

³¹ Iisa kaawiji do Simon Piyer aman : « Simon cokay samaane, Seetanne indig Bunj a njaako dodiyinjo ar nju dodiyiy *geme. ³² Kar nun gay indijinj Bunj imaanjin giniydo sooda. Kar wiktin taat Seetanne gecinjo ko ho ki goy pey bombo do imaanjin, denrig sinjan oki. » ³³ Piyer gay kaawiji do Iisa aman : « Gem kol *Rabbine, ya nju unjaacin danjaayne wala nju diyaacin oki, nun rasaacinno. » ³⁴ Kar Iisa telkiji aman : « Piyer, nu kaawaajinj ka seener, yiriyta inj aando-anta, kokir boogaado di, kii tatire dees subba a ki ibinginno. »

Gurus, mokolle inj seepine

³⁵ Min njaar-ak, Iisa indiig maajirnay aman : « Wiktin taat nu njaaminjo do riyor, ku bal soke do pisinjo wala gurus, wala mokolle, wala nugira. Do wiktin taar-at, maan arumko walla ? » Njuur gay telkiji aman : « Ha'a ! Maan balni arme. » ³⁶ Kar nja kaawiico aman : « Min dinja-anj, kaak gin gurus, nja icga. Kaak gin mokolle oki, nja icta. Kaak ginno *seepin gay, nja gidiyit batkoy ho nja gidiyi seepine. ³⁷ Kar nu kaawaako, kaaw taat nju siirtu do Kitamner do bi kanto yaa ase do werti. Kaaw-at aman : " Nju asa talinj njaar oki atta inj gee kuuk jookumo. " † Ka seener, kaawin okinjo kuuk nju siirtu do bi kanto-ak gaay ko nece. » ³⁸ Maajirnay kaawiji aman : « Gem kol Rabbinni, an seepinpan seera. » Iisa gay telkiico aman : « Rason kaaw-anta. »

Iisa do koot ka Olibiyennar

(Matiye 26.36-46, Maark 14.32-42)

³⁹ Min njaar-ak, Iisa amiltu inj maajirnay min do geegirdi. Nju baawtu do koot ka Olibiyennar uudin ta nja baggiyo. ⁴⁰ Min nju ottu do wer-ak, nja kaawiico aman : « Indonj Bunj kuu goye bombo ya Seetanne gecaako, kuuji gedire. » ⁴¹ Kar Iisa etirtu minninc serek sood, nja dersitu ho nja indiy Bunj aman : ⁴² « Baaba, locin-ak raddo, etirit taabin-an minniner. Yampa, taa ginenco ar taat nun rakiyo, illa taat kin rakiyo. » [⁴³ Hiyya, *dubul ka Bunjd bayniji a nja denrijji. ⁴⁴ Iisa kelmoy amile nam nja tala aminda. Do wer-ak, nja salkiytu inj gelbin rakki paa nam tingoy etila cus-cus ar baar.] ††

⁴⁵ Min nja gaastu inj salaaney, nja uctu ho nja yeeptu wer ka maajirnay. Min nja ottu, nja gasiig nju weye asaan nju moya gamin okinjo kuuk nju dortu ho kuuk yaa ase ba aaro. ⁴⁶ Kar nja indiig aman : « Maa di ku weyiyo ? Ucon, indonj Bunj kuu goye bombo ya *Seetanne gecaako. »

Obinji ka Iisa

(Matiye 26.47-56, Maark 14.43-50, Yaaya 18.3-11)

⁴⁷ Min Iisa kaawa misan di, tala kar gee asaw. Zuudas kaak min paliinna kuuk orok inj seer ogirco. Nja baawiji do Iisa, nja baamiyiga ho nja giniiji cuud. ⁴⁸ Kar Iisa gay kaawiji aman : « Zuudas, nun kaak *Ronj gemor, inj cuud-an di, ki isiniidu ! » ⁴⁹ Min maajirin ku Iisa taltu maan kaak yaa kuuniye-ak, nju indiig aman : « Rabbine, ni asidin gee-anj inj seepinpan walla ? » ⁵⁰ Ek di rakki min maajirnay ku Iisa ceptu seepiney, nja asidiig gay riyor kaak gina riy do *mee satkiner ka tatko ho nja dukumijit dengey ta meeda. ⁵¹ Kar Iisa ictu kaawo aman : « Ha'a, paado, goyonj werko rakki ! » Kar nja atiit denge-at do werti. ⁵² Min pa-ak, Iisa kaawiico do agindaw ku gay satkiner, ku gay gooye ger ka Bunjd ho *aginay ku Yuudinnar aman : « Ku astu inj seepinpan ho inj donkilay a kuun obindu, wala nu kokino ? ⁵³ Nun sa goy doo inj kunjo do ger ka Bunjd. Maa di ku obginno annere ? Kar din gay, wiktin tanjo ase, taar taat gondikaw †† yaa gaare gudurriri. »

Tatire ka Piyer do bi ka Iisa

(Matiye 26.57-58,69-75, Maark 14.53-54,66-72, Yaaya 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Min njaar-ak, nju obiig Iisa, nju iyiig do ger ka mee satkiner ka tatko ho nju unjiig atta. Piyer gay aadaag min aaro, datikko dukume. ⁵⁵ Min njaar-ak, gee daarin njaamtu ako do wer ka berel nju ooriyo. Piyer oki goytu inj nuura. ⁵⁶ Daatik rakki gay riyor taliig Piyer oora ako, ta taliig yalaan ho ta kaawiico do gee-ak aman : « Ha', talon

† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 53.12. †† Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin ku Bunjd kuuk nju siirtu min awalle inj kaaw ta Grek. ‡ 'nja giniiji cuud' : Do aadin ta Yuudinnar, ya nju ooya do gem kaak nju ibingiga, nju gingiy pa. †† 'gondikaw yaa gaare gudurriri' : Gudurre ta gondikaw, ta gudurre taat amilaw min do Seetanner di.

gem-aŋ oki in ɲaara ! » ⁵⁷ Kar Piyer gay tatirtu aman : « Ha'a, nu ibingigdo gem-aŋka. » ⁵⁸ Jammiy sood, gem ka pey taliiga ho ɲa kaawtu aman : « Kiŋ oki rakki min maajirnay ku Iisa doo ? » Kar Piyer telkiiji aman : « Ha'a, nun min ɲuurro. » ⁵⁹ Goytu kee, yaa gine ar pat rakki pa, kar gem rakki ka pey wakiliy di aman : « Ka seener gay, gem-aŋ, ɲaar goy in ɲaara asaan ɲaar oki min kid ka Galile. » ⁶⁰ Kar Piyer gay telkiiji aman : « Hey kiŋke-aŋka, kaawoŋ-an gay min momo ? » Min ɲa bal deen kaawoy misan di, kokir boogtu. ⁶¹ Do wer-ak, Rabbin kolsiig Piyer ho ɲa taliig yalaan. Hiyya, Piyer moyiit kaaw taat Rabbin kaawiiji aman : « Yiriyta in aando-anta, kokir boogaado di, kii tatire dees subba a ki ibinginno. » ⁶² Min ɲaar-ak, Piyer amiltu kara ho ɲa zugiig ale.

Nju koocig Iisa ho ɲu warga

(Matiye 26.67-68, Maark 14.65)

⁶³ Gee kuuk gooyaag Iisa ajimiyiiga ho ɲu koociiga. ⁶⁴ Nju duuniig odinay ho ɲu indiig aman : « Hey nabiŋce-aŋka, kaawniŋ ja waa kaak menŋiŋciŋ † ! » ⁶⁵ Kar ɲu wariig ko ware.

Iisa do uŋco ka agindaw ku gay satkiner

(Matiye 26.59-66, Maark 14.55-64, Yaaya 18.19-24)

⁶⁶ Min wer waltu, *aginay ku Yuudinnar ɲumtu, ɲuur agindaw ku gay satkiner in agindaw ku gaanuundi. Kar gee kuuk gooyaag Iisa-ak iyicoga. ⁶⁷ Min ɲu iyga, ɲu indiig Iisa aman : « Kaaw ta gaayan, ya kiŋ ko Masi kaak Buŋ dobtu. » ɲaar gay telkiico aman : « Ya nun kat diyaako, ku amniyaanno, ⁶⁸ ho ya nun kat indaako, ku yee-paadudo. ⁶⁹ Kar gay, dak mena sood di ††, nun *Roŋ gemor yaa goye do meeday ta Buŋ kaak gudurre okintit do pisiŋji. » ⁷⁰ Do wer-ak, okiŋco kaawtu aman : « Di pa-ak, kiŋ ko Roŋ ka Buŋdi walla ? » ɲaar gay telkiico aman : « Kuŋ maaniiko kaawit ko a ɲa nunu. » ⁷¹ Hiyya, ɲu kaawtu benannico aman : « Maaniite cokiyit ko ta biy, wala gi raka pey saadine ! »

Iisa do unji ka Pilaat

(Matiye 27.1-2,11-14, Maark 15.1-5, Yaaya 18.28-38)

23 Do wer-ak, gee ku dukuma seriin-ak uctu okiŋco, ɲu iyig Iisa do unji ka guberner Pilaat ‡. ² Min ɲu iyiga, ɲu diyiji kaaw aman : « Ni gasig gem-aŋ as nigin darrini ho ɲa isinaag gee a ɲuu kappiyenno miiri do Sezaar, sultan ka tatik ka Room. ɲa gina ziy a ɲa Masi, ansi-ak a ɲa Sultan. » ³ Pilaat indiig Iisa aman : « Kiŋ ko sultan ka Yuudinnar walla ? » Iisa gay telkiiji aman : « Kiŋ meenjiŋ kaawit ko. » ⁴ Pilaat kaawiico do agindaw ku gay satkiner ho do gee kuuk dakin-ak aman : « Nun bal gase oorin taat naa obiŋ gem-aŋka. » ⁵ Kar gee kuuk diyji kaaw-ak wakiliy kon di aman : « ɲa isinaag gee in bildiŋji, min kid ka Galile yoo kid ka Zuude okiŋji nam ɲa astu anne. »

Iisa do unji ka sultan Herood

⁶ Wiktin taat Pilaat dortu-ak, ɲa inditu aman : « Gem-aŋ min Galile walla ? » ⁷ Kar min ɲu kaawiiji a Iisa asa min do kid ka Galile do wer kaak *Herood Antipaas goy kaaci, ɲa ɲaamiijiiga. Do menaw ɲuur-ak, Herood oki goy do geeger ka Zeruzaleem. ⁸ Min ɲu ottu ho Herood taliiga-ak, alji gal aale asaan min awalle ɲa raka taliŋji. ɲa dor gee kaawa biy ho ɲa raka taliŋ ɲaa gine maan kaak ajbay. ⁹ Do wer-ak, ɲa indiig in kaawin dakina, kar Iisa gay bugum mayaata. ¹⁰ Agindaw ku gay satkiner in ku gaanuundi sa goya. Nju diyiji kaawin kuuk ooma. ¹¹ Do wer-ak, Herood in askirnay wariiga. Nju isiji batik taat samaane ho ɲu ajimiyiiga. Kar ɲu ɲaamiijiig pey do Pilaat. ¹² Awal-le Herood in Pilaat, ɲuur adine ho yiriy taar-at di ɲu amirtu.

Nju iyig pey Iisa do unji ka Pilaat

(Matiye 27.15-26, Maark 15.6-15, Yaaya 18.39-19.16)

¹³ Min ɲu yeepig Iisa, Pilaat ɲumiig *Yuudinna in aginduwco in agindaw ku gay satkiner ¹⁴ ho ɲa kaawiico aman : « Ku iyduug gem-aŋka ho ku diyji kaawo a ɲa isinaag gee a wer yaa nige. Kar nu indig uŋko ho min kaawin okiŋco kuuk ku diyji, oorin rakki sa nu balji gase taat yaaji iye obe. ¹⁵ Herood oki balji gase oorin taat ɲaa obiŋji. Paa ko, ɲa ɲaamiteŋga. Di ɲaar-ak, gem-aŋ ɲaar ginno oorin taat yaaji iye muutu. ¹⁶ Ansi-ak, naa koociŋji di kar naa pikiŋji. » [¹⁷ Do ay iidin ta *Paak, do aadiney, Pilaat imilgiyco do Yuudinnar gem rakki min do daŋaayner.] ¹⁸ Kar gay, okiŋco, ɲu teestu obe kuuri aman : « Daag gem-aŋka ho pikiniig Barabaas. » ¹⁹ (Barabaas gay, ɲu unjiig daŋaayne asaan ɲa barjilig gee ku geegirdi ho ɲa dee gemo.) ²⁰ Pilaat gay, do taŋji-at, ɲa raka pikiŋ Iisa. Ampaa ko, ɲa kaawiico paa do gee kuuk dakin-aku. ²¹ Kar ɲuur gay kaawiy rada aman : « Doodig

† 'menŋiŋciŋ' : Werin daariŋ, ɲu kaawa a 'doosiŋci'. †† 'dak mena sood di' : In kaaw ta Grek, ɲu kaawa 'min diŋka'. Kar gay, wiktin ta ɲu kaawiy ampa-ak, ɲu raka kaawe a maanna-aŋ yaa ase kodok-kodok di. ‡ 'Pilaat' : ɲaar Roomiŋce, ɲa Yuudiŋcedo. Sultan ka tatik ka Room diyig guberner do kidin ku Zeruzaleem. ‡† Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ɲu siirtu min awalle in kaaw ta Grek.

ka etor ! Doodig ka etor ! »²² Ka subbiŋkar, Pilaat ictu pey kaawo aman : « Naar nig maa di ? Yoo oorin rakki taat nec yaa iye muutuy oki, nu balji gase. Naa koociŋ iŋ kordinggo kar naa pikiŋji. »²³ Kar ŋuur gay wakila di kaawe rada aman : « Doodig ka etor ! Doodig ka etor ! » Gaayco jaala jaalen di nam Pilaat giniicot taat ŋu rakiyo.²⁵ Na pikiicog Barabaas ar taat ŋu inditu, ŋaar kaak barjilig gee ku geegirdi ho dee gemo. Kar Iisa gay, ŋa beriicog do pise ka askirnar a ŋuuij gine taat gee-ak rakiyo.

Doode ka Iisa ka etor

(Matiye 27.32-44, Maark 15.21-32, Yaaya 19.17-27)

²⁶ Ŋu iyiig Iisa do wer kaak ŋuu deenji ho ŋu iciig et kaak ŋu doodiŋ kuwa. Do botildi, ŋu ŋaamtu iŋ gem rakki pa sinji Simon. Gem-ak min geeger ka Sireen † ho ŋa asa min yeero. Ŋu asiriig ŋaa iciliŋ et-ak do goroy ho ŋaa aadiŋ Iisa.²⁷ Gee dakin aale aadaaga. Minninco goy oki daad kuuk alaw ho kuuk marmilaw do saan taŋji.²⁸ Iisa kolsiig daad-aku ho ŋa kaawiico aman : « Kuŋ daad ku Zeruzaleem, dakoŋ alenno lotu. Illa aloŋ ta maaniiko ho ta kooginko,²⁹ asaan wiktin yaa ase taat gee yaa kaawe aman : " Galal do moggan, ŋuur kuuk bal aawe wee ho kuuk bal bere popo tak-tak. " ³⁰ Do menaw ŋuur-ak, gee yaa kaawe do dambiniidi aman : " Sollonni do kayni " ho do kotat aman : " Gootonni. " †³¹ Ka seener, ya et kaak balaŋ kat ŋu doliyaag ampa-ak, kar kaak aay gay ŋuu giniŋji maman ? » †

³² Do werco-ak, ŋu iytu oki kokinay seera a ŋuu deenjo iŋ Iisa.³³ Min ŋu ottu do koot kaak ŋu koliy « Dawik ta kaar », ŋu doodiŋ Iisa ka etor. Ŋu doodiŋ oki kokinay-aku : rakki do meeday ho rakki gay do ŋugilay.³⁴ Min ŋu doodiŋ Iisa, ŋa inditu tacco Buŋ aman : « Baaba, saamiyco do gee-aŋku asaan ŋu ibanno maan kaak ŋu giniyo. » Kar askirna-ak deediit kesuun ta Iisa werin dakina ho ay gem di iciy taat galji.³⁵ Gee gay talaaga. Ŋuur agin-daw ku Yuudinnar oki samtiyaaji aman : « Na jil gee ku pey. Diŋ gay, ŋa jil ziy ka meenji ya ŋaar kat Masi kaak Buŋ dobtu kare ! »³⁶ Askirin oki samtiyaaji. Ŋu baawiji moota ho ŋu beriiji maam ku tooro³⁷ ho ŋu kaawiji aman : « Ya kiŋ kat sultan ka Yuudinnar-ak, jil kat doo ziŋ ! »³⁸ Kar do et ka Iisa, ŋu dood maan kuwa do kaay kaak ŋu siirji aman : « Naar-aŋ ko sultan ka Yuudinnar. »

³⁹ Rakki min kokinay kuuk ŋu doodtu-ak wariig Iisa aman : « Kiŋke-aŋ doo ko kaawa a ki Masi kaak Buŋ dobtu-aka ! Jil ziŋ ho kiini jile oki ! »⁴⁰ Kar kokin ka seeriŋkar-ak gay leesiiji do giji aman : « Ginte-aŋ, ŋu obinte ŋuute deente ar ŋaara. Kiŋ ginno kolaw do Buŋdi walla ? ⁴¹ Tante-an taar do botilti asaan ŋuute deente do maan kaak gi gintu. Kar ŋaar-aŋ gay nig maa ? »⁴² Kar ŋa kaawtu pey aman : « Gem kol tacco Iisa, dakin rawtinno do wiktin taat ki asiy teen meennuwiŋ. »⁴³ Iisa gay telkiiji aman : « Ka seener nu kaawaajiŋ, yiriya-aŋ di, ki baa goye do janni iŋ nunu. »

Muut ta Iisa

(Matiye 27.45-56, Maark 15.33-41, Yaaya 19.28-30)

⁴⁴ Wiktin taat pat nectu yiriyo, ta mattu. Wer astu gondiko do kid okiŋji nam pat subba ta maako. Do *ger ka Buŋdi sa, zimilla kuuk ŋu duuntu do botol taat uŋja do wer kaak *cawar aale eertu min datko min kuwa yoo keder.⁴⁶ Hiyya, Iisa kooltu rada aman : « Baaba, nu diyit ruwwiner do piŋciŋ. » Kar min ŋa kaawtu pa-ak di, ŋa mattu.⁴⁷ Min tatkaw rakki ka askirin ku Room taliig gamin okiŋco kuuk kuuniy-ak, ŋa oziliig Buŋ ho ŋa kaawtu aman : « Way, ka seener, gem-aŋ bal nige maan tak-tak ! »⁴⁸ Do wer-ak, goy gee dakina kuuk as tale maan kaak kuuniye. Min ŋu totirtu, ŋu deliig goŋguminco min nige kaak aditco nigtu.⁴⁹ Roynay ku Iisa okiŋco ho iŋ daad kuuk aadig min Galile-ak peytu serek ho ŋu taliy maan kaak kuuniya-aka.

Uŋje ka Iisa do maginer

(Matiye 27.57-61, Maark 15.42-47, Yaaya 19.38-42)

⁵⁰ Do wer-ak, gin gem rakki ŋu kolaag Yuusup. Naar min geeger ka *Yuudinnar kaak ŋu koliy Arimate. Gem-ak goyiŋji samaane ho ŋa selleg do uŋji ka Buŋdi. Na era ase ka *Meennaw ta Buŋdi. Naar min *aginay ku Yuudinnar, kar gay, ŋa bal ooye do kaawco ho do maan kaak ŋu gintu.⁵² Na baawtu gasiŋ Pilaat ho ŋa indiig zi ka Iisa.⁵³ Kar ŋa paayiig min ka etor, ŋa maliyiig iŋ kapanne ho ŋa baawtu uŋjiig do magin taat ŋu dodditu ka dambar. Magin-at, yoo momte rakki oki ŋu balti diye.⁵⁴ Yiriy taar-at ta siye ka ziŋkar asaan yiriy ta *sabitdi gaay ko.⁵⁵ Daad kuuk as min Galile iŋ Iisa-ak aadiig Yuusup min aaro. Ŋu taliit magin-ata ho maman ŋu deeriig Iisa.⁵⁶ Kar ŋu yeeptu do geriycu ho ŋu teestu siye gamin kuuk ŋuuij ooye do momtey ka Iisa : itir iŋ sewe. Kar gay, iŋ yiriy ta sabitdi, ŋu bal baawe do maginer, ŋu eeltu geero uudin taat *gaanuun kaawtu.

† 'Sireen' : Na kid ka gee ku pondiko kaak goy iŋ munsakne. †† Wer ka gase kaawor do Ooze 10.8. ‡ Danil ta et kaak balaŋ iŋ kaak aaye : Et kaak balaŋ, ŋaar gaara gem kaak bal gine oorne ho kaak aaye gay gaara kaak gin oorne. Iisa, ŋaar bal gine oorne ho ŋu doodiŋ ka etor.

Nooye ka Iisa

(Matiye 28.1-10, Maark 16.1-8, Yaaya 20.1-10)

24 In yiriy ta dumaas, wer dugus-dugus, daad-ak sokiig gamin kuuk nu siytu a nuuji ooye do ziy ka Iisa ho nu baawtu do bit ka maginer. ² Min nu ote, nu gasig dambi kaak nu goottu magin-ak tunkil serpiya. ³ Nu unjitu do maginer, kar nu bal gasin zi ka *Rabbin Iisa. ⁴ Nu ajbiyitu nam ta bico sa amallo. Do wer-ak, tala kar gee seer kesuunco irna pit-pit bayniico. ⁵ Daad-ak kolaw obiigu nam nu onig kayco. Kar gee-ak kaawiico aman : « Maa di ku bariyiy gem kaak goy mento min datik ta gee kuuk mate ? ⁶ Naar kawwi do maginer, na nooye. Pakiron do kaaw taat na kaawiiko wiktin taat na goyiy Galile. ⁷ Kaaw-at aman : « Illa nun *Ron gemor, nuun berin do pise ka gee kuuk jookumo. Nuun doodin ka etor ho yiriy ta subbin kar gay, naa nooye. »

⁸ Hiyya, daad-ak moyiig kaawin kuuk Iisa kaawiico. ⁹ Nu yeeptu min do maginer ho nu osiicog gamin okinco kuuk nu taltu do paliinna kuuk orok in rakki ho do gee okinco kuuk aadig Iisa. ¹⁰ Daad kuuk iyiit kabarre do pali-innar-ak, nuur Mariyam ta min geeger ka Magdala, Zaan, Mariyam atan Zaak ho in daad daarin ku pey. ¹¹ Kar min paliinna-ak doriit kabarre-at, do tanco a wal daad-ak osa kaawin kuuk bal baaco din ga. Paa ko, nu baltu amniyinco. ¹² Kar Piyer gay uctu, na iciig gadi na baawtu do maginer. Min na ottu, na yogiltu ho na taltu jardad di goy keeco. Do wer-ak, na ajbiyitu tak-tak. Hiyya, do yeepinji na osiig kat adiy do maan kaak kuuniye.

Maajirna seer do botol ta Emayuus

(Maark 16.12-13)

¹³ Do yiriy taar-at di, maajirna seer ku Iisa baa do hellin taat nu koliy Emayuus. Hellin-at, min Zeruzaleem yaa nece ar kilomeetir orok. ¹⁴ Do botildi nu kaawiy benannico do gamin okinco kuuk kuuniye. ¹⁵ Wiktin taat nu kaawiy ho nu meeliy-ak, Iisa meenji jorkiigu ho na toliyiy in nuura. ¹⁶ Maajirna-ak talaaga, kar gay, maan todco nuu ibininji. ¹⁷ Iisa indiig aman : « Ku meela do bi ka moo botildi ? » Do wer-ak, nu peytu dut ho nu yiimiit wijeneco. ¹⁸ Rakki minnincosinji Kileyopaas telkiji aman : « Min gee kuuk goy Zeruzaleem, kin keejin di ibingigdo gamin kuuk kuuniy do menaw-an ku walla ? » ¹⁹ Iisa indiig aman : « Nuur maa ? » Nuur gay telkiji aman : « Maan kaak asji do Iisa ka min Nazareet ! Naar nabiinco tatiko. Do unji ka Bun di ho do unco ka gee okinco, na gaarit gudurrey in gamin kuuk na giniyo ho in kaawin kuuk na kaawiy. ²⁰ Aginduwte ku gay satkiner in aginiyte ku darre berig do pise ka agindaw ku Room a nuu obinji, nuuji diye kaawo ho nuu deen ka etor. ²¹ Zer nin pakir a wal naar ko kaak asa jilin gee ku Israyeel min adinco. Kar taar gay bal ase pa, ho din gay gin ko menaw subba min gamin-an kuuniy. ²² Illa gay daad daarin minninni iyinti kaawin kuuk ajbay. Nu sak bit ka maginer, ²³ kar nu bal gasin ziy ka Iisa. Nu asinti kaaw a *dubal ku Bun di bayinco ho nu kaawiico a na goy mento. ²⁴ Minninni, daarin baawtu do maginer ho nu gasiig gamin-ak uudinco ar taat daad-ak kaawiico. Kar naar gay, nu bal gasinji. » ²⁵ Hiyya, Iisa kaawiico aman : « Kun maa di kayko dibirtu ampa ? Kaawin okinco kuuk nabiinna iyiko-an ku, maa di nu unjigikonno kodok ? ²⁶ Ka seener, nabiinna kaaw a illa Masi kaak Bun dobtu yaa taabiyen ja ampa, kar kat, naa unje do *darjiney. » ²⁷ Kar Iisa gaariico baaco ta kaawin kuuk nu siirtu do saan tanji. Na testu in makaatamna ku Muusa in ku nabiinnar nam na gasiit Kitamne okintiti.

²⁸ Wiktin taat nu gaay ote do hellin taat maajirna-ak baayiy, Iisa gintu ar na bira in unji. ²⁹ Kar nuur gay todiji aman : « Ha'a, gem kol sinje, as in nini asaan pat-an deete. » Hiyya, Iisa ooytu ho na baawtu goye in nuura.

³⁰ Wiktin taat nu goyiy keder do teendi, na ictu mappa ho na deltu barkin do Bun di. Na pirsiga ho na deediicoga. ³¹ Do wer-ak odinco piltu kate ho nu ibiniig Iisa. Kar ta bite-an di, na sawiltu min do unco. ³² Min pa-ak, nu kaawtu benannico aman : « Min na kaawiite do botildi ho na gaariite baat ta Kitamner-at, kaaw-at eruwginteno walla ? »

³³ Kodok di, nu uctu ho nu yeeptu Zeruzaleem. Nu gasiig *paliinna kuuk orok in rakki num in eenco. ³⁴ Maajirna-ak, kaawiico do nuur kuuk asa min hellin ta Emayuus-ak aman : « Ka seener, *Rabbin nooye ! Na bayinji do Simon. » ³⁵ Kar maajirin ku seer-ak osiico oki maan kaak kuuniyco do botildi ho maman nu ibiniig Iisa do wiktin taat na pirsig mappa.

Bayne ka Iisa do maajirna

(Matiye 28.16-20, Maark 16.14-18, Yaaya 20.19-23, Akt 1.6-8)

³⁶ Wiktin taat nu kaawa misan di, tala kar Iisa goy datikco ho na kaawiico aman : « Aapiye, taa goye in kun ko ! » ³⁷ Do wer-ak, nu raastu ho kolaw obiigu, nuur a wal ta kelmo. ³⁸ Kar Iisa gay kaawiico aman : « Maa di ku barjiliyo ho aditko gintu seera ? ³⁹ Talon pisindu ho asindu. Ka seener na nunu ! Diironnu ho kuu tale asaan kelim taar bal gine kuma wala kaaso ar ku taliy nun gintu-an ka. » ⁴⁰ Min na kaawiico pa-ak, na gaariico pisinji in asinji. ⁴¹ Alco gala ho nu ajbiyitu tak-tak, kar in ajbiyinco-ak oki, nu bal amniye loci. Paa ko, Iisa indiig aman : « Ku gin maan ka teendi walla ? » ⁴² Nuur gay aman : « Hii, ni gine. » Kar nu persiji boos ka bike. ⁴³ Iisa iciiga ho na te-

eyig unco. ⁴⁴ Kar ɲa kaawiico aman : « Aan taat nu kaawiiko wiktin taat nu goyiy iɲ kuɲko : Gamin kuuk siir do bi kanto do *gaanuun ka Muusa, do makaatamna ku nabiinnar ho iɲ ta *Soom, okiɲco yaa aseɲ ja uudinco. »
⁴⁵ Do wer-ak, Iisa piliig kayco ho ɲu ibiniit kat baat ta Kitamner. ⁴⁶ ɲa kaawiico aman : « An kaaw taat siir do Kitamner : " Illa Masi yaa taabiyey ja, ɲaa mate, kar yiriy ta subbiɲkar gay ɲaa nooye min do muuti. " ⁴⁷ Paa kat, gee yaa gaare Kabarre ta Gala iɲ siɲ kuɲji min Zeruzaleem yoo adiy ka kidar okiɲji. Kabarre-at a ɲuu ibiniɲ ni-
giɲco, ɲu pociɲ goyiɲco kaak samaanno ho Buɲ yaaco saamiyiɲ zunuubinnico. ⁴⁸ Kuɲ kon di gee kuuk talig gamin-aɲ iɲ odinko. ⁴⁹ Kar nun meendu yaako ɲaame maan kaak Tanni kaawtu a ɲaako bere. Kuɲ gay, goyon do geeger-aɲ di nam gudurre taat asa min kuwa † yaako miiniɲko. »

Iisa coona ka samaaner

(Maark 16.19-20, Akt 1.9-11)

⁵⁰ Min ɲaar-ak, yiriy rakki Iisa imiliig maajirnay min do geeger-aka, ɲa iyiig moota iɲ hellin ta Betani. Do wer-ak, ɲa jaaltu pisiɲji ho ɲa barkiyiigu. ⁵¹ Wiktin taat ɲa barkiyiigu-ak di, ɲa etirtu minninco ho Buɲ coonig ka samaaner. ⁵² Do wer-ak, ɲu abdiyiiga, kar ɲu yeeptu Zeruzaleem iɲ galal dakina. ⁵³ Min ɲu yeepe, ɲu baggiy do *ger ka Buɲdi ho ɲu oziliiga.

† 'gudurre taat asa min kuwa' : Gudurre-at, taar Ruwwin ta Buɲdi.

Yaaya

Pile ka kaawor

Maktumne-an, gee kuuk awalle kat kaaw min daayum kadar ɗa Yaaya kat siirta. Yaaya, ɗaar min paliinna kuuk orok in seera. Kar ɗa bal siirin sinji kuuk Yaaya-ak do maktumne-anta. Illa ɗa siir aman : « ɗaar kaak Iisa elgiyo » (Yaaya 13.23).

Maktumne ta Yaaya, taar ginno dele ka danjal. Kar gay, ta gin kaawin dakina kuuk Maark, Matiye in Luk bal siirin. Ta kaawa oki do bi ka gamin peesira kuuk ajbay Iisa gintu. Njuur ko kuuk gaara a Iisa, ɗaar Ronj ka Bunji. Ta kaawa pey do bi ka Iisa kaak meela in gee ar : maajirnay, Nikodeem, daatik taat min geeger ka Samari, agindaw ku Yuudinnar ho siɗtay ku Lazaar. Yaaya siir do gee okinco kuuk bariya botol, seene ho in goye ka gaasdo. Gamin njuur-an, illa in Iisa kat njuu gasinco.

Iisa Masi, ɗaar Kaaw ta Bunji

¹ Awalle, min Bunj bal kilgiyin misa duniine, gem kaak ɗu koliy Kaaw ta Bunji goy ko. ɗa goy sawa in Bunj ho ɗaar meenji di Bunj. ² Min Bunj bal kilgiyin misa duniine, ɗa goy ko in ɗaara. ³ In Kaaw-at di, Bunj kilgiyiig gamin okinco. Maan ginno kaak ɗa kilgiyutu bal taara. ⁴ Ta taar kat ber goye do gamin okinco. Ho in goye kanti ko, gee taltu portikaw. ⁵ Portikaw-at caapiy do gondikor, kar gondikaw baltit gine maanna.

⁶ Kar gay, gin gem rakki kaak Bunj ɗaamtu, ɗu kolaag Yaaya-Batist. ⁷ ɗaar as kaawe do geemir do bi ka ɗaar kaak gaarit portikaw-ata, asaan gee yaa cokiye kaawoy ho njuu aamine in ɗaara. ⁸ Yaaya gay, ɗaar meenjido kat portikaw, ɗaar as kaawe biti di. ⁹ Portikaw-at taar ko seene. Taar as do adiy ka kidar ho ta caapiy do gee okinco.

¹⁰ Gem kaak ɗu koliy Kaaw-ak, ɗaar goy do adiy ka kidar. In ɗaar ko, Bunj kilgiyiig kida. Kar gee kuuk do adiy ka kidar gay bal ibininji. ¹¹ ɗa baaw goye in geenji ku meenji, kar geenji gay bal obininji. ¹² Kar do gee kuuk obga ho kuuk aamin in sinji, ɗa berco botol taat njuu gine koogin ku Bunji. ¹³ Njuu gine kooginay-ak, asaan Bunj kat bercog wee ka marbinto. Wee ɗaar-ak wala isgig in niyin ta gemor, wala in pikirre ta gemor.

¹⁴ Gem kaak ɗu koliy Kaaw-ak gintu gemo ho ɗa astu goye in ginte. Gi talit *darjiney taat ɗa gastu min Tacco Bunj. Darjiney-at, taar ko ta Ronji ka dangiro. † In barkiney, ɗa elgiy gee ho ɗa gaariico seen ta Bunji.

¹⁵ Yaaya gay, ɗaar kaaw biy. ɗa kaawtu rada aman : « Talonj ! Anj ko gem kaak nu kaawiiko awalle aman : " Gin gem rakki kaak yaa ase do aaror, kar gay, ɗa ogirdu. Asaan min nu bal ase misan di, ɗaar goy ko. " »

¹⁶ Paa ko, in sellinkuwiy-at, ɗa barkiyiite dakina, okinte ɗa barkiyaatenj di gaay in gaayo. ¹⁷ Awalle Bunj bertenj *gaanuun min do pise ka Muusa. Kar barkin in seen gay, Bunj bertenju in ase ka Iisa Masi. ¹⁸ Ginno waan kaak talig Bunj. Illa Ronji ka dangiro, ɗaar kaak goy sawa in Bunj-ak di, gaartenja.

Kaawo do bi ka Yaaya-Batist

(Matiye 3.1-12, Maark 1.1-8, Luk 3.1-18)

¹⁹ Yiriy rakki, agindaw ku Yuudinnar kuuk goy Zeruzaleem ɗaamtu gay satkiner in gee ku min baaco tanj *Lebi a njuu gasinj Yaaya. Min ɗu gasga, ɗu indiig aman : « Kinj waa ? » ²⁰ ɗaar gay balco cigile maanna. ɗa telkiico aman : « Nun-anj Masido. » ²¹ Njuur gay indiig pey aman : « Di kinj ke waa ? Wal kinj ko *Eli ? » Yaaya gay telkiico aman : « Ha'a ! Nun Elido. » Njuu indiig pey aman : « Di wal kinj ko nabiinco kaak ɗu kaawtu biy do Kitamner-aka ? » ɗaar gay telkiico aman : « Ha'a ! ɗa nunno. » ²² Kar njuur gay diyiji aman : « Di kinj waa ? Ki kaawa maa do bi kanjinj ? Asaan ni raka niico yeepe kaaw do njuur kuuk ɗaaminti. » ²³ Yaaya telkiico aman : « Nun ko gem kaak nabi Ezaayi kaawtu biy aman : " Gin gem rakki koola do kalaaner a *Rabbinte asaw. Uconj, siyonji botol dalanj. " †† »

† 'dangiro' : Werin daarinj, ɗu kaawa a 'kida di' wal 'rakki di'. †† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 40.3.

²⁴ Min gee kuuk ñu ñaamtu do Yaaya, goy oki gee kuuk ñu koliy *Pariziyenna. ²⁵ Nju indiig aman : « Di ya kin kat Masido, wala ki Elido, wala ki nabiiñcedo kaak ñu kaawtu biy do Kitamner-ak, maa di ki *batiziyiy gee ? »
²⁶ Yaaya telkiico aman : « Nun-añ batiziya gee in amay di. Kar gem rakki goy do datikko kaak ku ibingigdo.
²⁷ Gem-ak yaa ase do aaror, kar gay, nun bal nece kaak naa one, naa soriñ ñugiray. » ²⁸ Maanna-ak kuuniy do wer kaak Yaaya batiziyiy gee, do geeger ka Betani, aar barrer kaak ñu koliy Zurdan.

Iisa Masi, ñaar Roñ Tamgi ka Buñdi

²⁹ Ka kawtinti, Yaaya taliig Iisa asaaji. Do bi kañji, ña diyту aman : « Talon, an ko *Roñ tamgi ka Buñdi, ñaar sooya zunuubinna ku geemir. ³⁰ Do bi kañji ko, nu diyту aman : " Goy gem rakki kaak yaa ase do aaror, kar gay, ñaar ogirdu. Asaan min nu bal ase misan di, ñaar goy ko. " ³¹ Awalle, nunu oki ibingigdo. Kar diñ gay, nun as *batiziye gee in amay a naa gaariñji do gee ku Israyeel. »

³² Do bi ka Iisa Masi, Yaaya kaawtu pey aman : « Nu tal Ruwwin ta Buñdi paayiji do Iisa ar ammaama ho ta goyiji. ³³ Awalle nun ibingigdo oki, kar gay, Buñ kaak ñaamintu a naa batiziye gee in amay kat kaawdu aman : " Ki asa tale gem rakki, Ruwwin ta Buñdi yaaji paaye ho taaji goye. Gem ñaar-ak ko asa batiziye gee in Ruwwin ta Buñdi. " ³⁴ Nun talig maanna-ak in odinar ho nu kaawaako ka seener, gem-añ, ñaar Roñ ka Buñdi. »

Gee kuuk tees aadiñ Iisa

³⁵ Ka kawtinti, Yaaya-Batist goy pey do wer-ak in maajirnay seera. ³⁶ Do wiktin taat ña taliig Iisa biraw, ña kaawtu aman : « Talon, an ko *Roñ tamgi ka Buñdi ! » ³⁷ Maajirnay ku Yaaya ku seer-ak dorit kaawoy taat ña kaawtu-ata ho ñu teestu aadiñ Iisa. ³⁸ Iisa kolsitu ho ña tala ñu aadaaga. Ña indiig aman : « Ku aadiin gay ku bariya maa ? » Njuur gay diyiji aman : « *Rabbine, kin goy momo ? » (Sin ku Rabbin-ak diya a « Tatkaw ».) ³⁹ Njaar gay telkiico aman : « Ason tala. » Hiyya, ñu daktu tal wer ka ña goyiyo. Wiktin taar-at yaa necer ko pat poof ta maako. Hiyya, ñu eeltu in ñaara.

⁴⁰ Min gee seer kuuk doriit kaaw ta Yaaya ho aadiig Iisa-ak, Andre sinji ka Simon Piyer sa goya. ⁴¹ Ña uctu dakiig gas sinji Simon ho ña miniig aman : « Ni gasig *Masi. » (Sin ku Masi-ak diya a « Njaar kaak Buñ dobtu. ») ⁴² Kar ña iyijig Simon do Iisa. Iisa taliig yalaan kar ña diyiji aman : « Kinke Simon, roñ ka Yaaya. Min yiryta-añ gee yaan kolen ko Sepaas. » (Sin ku Sepaas-ak diya a « Piyer ». †)

⁴³ Ka kawtinti, Iisa ictu niyin taat ña baawe do kid ka Galile. Do botildi, ña ñaamtu in gem rakki sinji Pilip kaak min Betsayda, werco kañ Andre in Piyer. Iisa diyiji do Pilip aman : « Aadnu ! » ⁴⁵ Kar Pilip gay baa tale gem rakki sinji Natanayeel. Pilip diyiji do Natanayeel aman : « Ni gasig gem kaak ñu kaawtu biy do Kitamner, do *gaa-nuun ka Muusa ho do makaatamna ku nabiiñnar oki. Ña Iisa ronji ka Yuusup min geeger ka Nazareet. » ⁴⁶ Kar Natanayeel gay diyiji aman : « Has min Nazareet kat amilgiy maan ka samaane ? » Pilip gay telkiiji aman : « Asu, ki baa tale. »

⁴⁷ Min Iisa taliig Natanayeel gaayji ko ote-ak, ña kaawtu do biy kañji aman : « Talon ! An kat gem ka Israyeel kaak tab. Njaar-añ, yoo raadin rakki oki, amilaado minninee. » ⁴⁸ Natanayeel gay indiig aman : « Maman ki ibinginu ? » Iisa telkiiji aman : « Do wiktin taat Pilip gasiñcin do baat ta buguwar-ak di, nun taliñcin ko. » ⁴⁹ Min pa-ak, Natanayeel kaawtu aman : « Gem kol Rabbiney, nu iban kadar kin kat Roñ ka Buñdi, Sultan ka Israyeel ! »
⁵⁰ Iisa telkiiji aman : « Nu kaawaajin ja a nu taliñcin do baat ta buguwar-ata, ampa doo wal ki aamintu kadar nu Roñ ka Buñdi ? Hadi ki asa tale misa gamin kuuk ajbay pa-ak ñuur-añku. ⁵¹ Cokiyon, naako kaawe seene. Ku asa tale samaan yaa pile waakilak ho *dubal ku Buñdi yaa paayguwe ho ñuu cokguwe, ñuu birguwe min do werir, nun *Roñ gemor. »

Maan ka ajbay kaak Iisa teestu gine

2 Min ñaar-ak, menaw seer birtu. Kar gee gay gina iidin ta obindi do geeger ka Kana, kid ka Galile. Do iidin taar-at, Mariyam atañ Iisa goya. ² Kar Iisa in maajirnay sa, ñu ñaamco, ñu astu. ³ Kar ba aar, maam ku *biñ-di kuuk gee siyo gaase. Hiyya, atañ Iisa diyiji do ronji aman : « Gee-añ, seenco arme. » ⁴ Iisa telkiitit aman : « Iya, nun gay yaa gine maa ? Nun wiktiner misa taat naa gaare zir. » ⁵ Min pa-ak, yaaco diyico do gay riyor aman : « Ya taat ña kaawiikon di, ginonta. »

⁶ Kar do wer-ak gay gin guwin bijigiy ku dambiydi. Guwin-ak, *Yuudinna aciy zinkico do aadinco a ñuu goye *cawar do unji ka Buñdi. (Ay guw di ica jelingin poof wal beey.) ⁷ Iisa diyico do gay riyor-ak aman : « Miinon guwin-añ in amay ! » Kar ñu miiniig pal-pal-pal. ⁸ Min guwin-ak miine, Iisa diyico aman : « Diñ gay itinon †† min amay-añku, kuuji iye do meeram. ‡ » Hiyya, ñu itintu, ñu iyiji. ⁹ Min ñu iyijigu, amay-ak rabil ko maam ku biñdi.

† 'Piyer' : 'Sepaas' in kaaw ta Yuudinnar ho 'Piyer' kaak asa min kaaw ta Grek, ñuur baaco rakki di a 'dambi'. †† 'itinon' : Werin daarin, ñu kaawa a 'dokiño'. ‡ 'meeram' : Meeram-ak, ñaar ko deeda tee ka iidiner do geemir.

Nuur kuuk itin̄ig amay-ak iban wer kaak ɲu asiyo. Kar meeram gay ibanno. Min ɲa aawiigu, ɲa koliig gem ka obe ¹⁰ ho ɲa diyiji aman : « Kun kawta, gee bera ja maam ku yuutu, kar ya gee aay konj gay, ɲu beriy kuuk yuutiŋkuwco sooda. Di kiŋ gay dummiyig kuuk yuutu yoo diŋka ! »

¹¹ Maan kaak gaara gudurre ta Buŋdi-aka, ɲaar ko maan kaak Iisa gintu awallico ta gamnar. ɲa ginig do geeger ka Kana, kid ka Galile. Ansii ko, Iisa gaartu *darjiney do geemir ho maajirnay aamintu loci. ¹² Min ɲaar-ak, Iisa in̄ yaaco ho in̄ siŋtay kuuk goy oki do wer-aka yoo maajirnay, okiŋco, ɲu uctu ho ɲu birtu do geeger ka Kaperuuum. Do wer-ak, ɲu goytu menaw sooda.

Atke ka taajirnar min do ger ka Buŋdi

(Matiye 21.12-13, Maark 11.15-17, Luk 19.45-46)

¹³ Menaw ku iidin ta Yuudinnar taat ɲu koliy *Paak gaaye. Kar Iisa uctu, ɲa baawtu do geeger ka Zeruzaleem. ¹⁴ Min ɲa ottu, ɲa un̄jitu do *ger ka Buŋdi. Do ger-ak gin gee ku gidiya barkay, tamgi in̄ ammaamna. Atta-ak gin oki gee kuuk maka gurus. ɲu deerig gaminco ka taabulnal. ¹⁵ Min Iisa taltu pa-ak, ɲa soktu mernan ho ɲa siytu kordin̄go, kar ɲa atkiig okiŋco kara, yoo tamgico in̄ barkiyco. Gee ku maka gurus-ak, ɲa akiliig taabulnico ho ɲa dawiiig gurusco. ¹⁶ ɲa kaawiico do taajirin ku ammaamnar-ak aman : « Imilon̄ gaminko-aŋ min anne ! Ger ka Tanni, dakon̄ giniŋjido ger ka suuginer ! » ¹⁷ Do wer-ak, maajirnay ku Iisa moyiit kaaw taat ɲu siirtu do Kitamner aman : « Gem kol *Rabbiney, nu elgig gerin̄ dakina. Ya nu moyaw-ak, adir erwaan ar ako. » †

¹⁸ Hiyya, agindaw ku Yuudinnar indiig Iisa aman : « Ni raka kiini gaare maan kaak ajbay, nii ibine kadar Buŋ ko tabirin̄cin̄, ki giniig maanna-aŋka. » ¹⁹ Iisa gay telkiico aman : « Dimon̄ ger-aŋka. Ya ku dimig gay, do menaw subba di, nun naa peyin̄ do weriy. » ²⁰ Nuur gay diyiji aman : « Ger-aŋ, ɲu pinig do elgin orok poof in̄ bijigiy. Kar kiŋ gay maman do menaw subba di, ki kaawiy a kii piniŋji ! » ²¹ Sando, wiktin taat Iisa kaawiy do bi ka gerdi-ak, ɲa kaawa do bi ka ziy ka meen̄ji. ²² Ba aar, min Iisa nooytu min do muuti, maajirnay moyiit kaawoy-ata. Paa ko, ɲu aamintu do kaaw taat ɲu siirtu do Kitamner ho do taat Iisa kaawtu.

Iisa iban adat ku geemir

²³ Do wiktin taat Iisa iidiyiy iidin ta *Paak do geeger ka Zeruzaleem, ɲa gin gamin ku ajbay dakina. Min gee taliig gamin ku ajbay-ak, dakina minninc̄o piltu bin̄kico a ɲu aamin in̄ ɲaara. ²⁴ Kar Iisa gay bal amniyin̄co, asaan okiŋco, ɲa ibingit ta aditco. ²⁵ ɲa rakaado a gem yaaji ose do biy ka gemor, asaan ɲa ibingit okintit taat goy do adiy ka gemor.

Nikodeem indaag Iisa

3 Kar gin gem rakki sin̄ji Nikodeem. ɲa min gee ku ɲu koliy *Pariziyenna ho ɲa min *agindaw ku Yuudinnar. ² Yiriy rakki, ɲa dakiig gas Iisa in̄ aando, ɲa diyiji aman : « Gem kol Tacco, ni iban kadar Buŋ kat tabirin̄cin̄, ki asiini bilde, asaan ginno gem kaak yaa gedire giniŋ gamin kuuk ajbay ar kuuk ki gintu-aŋku ya Buŋ in̄ ɲaarro. » ³ Iisa telkiiji aman : « Cokay, naaŋ kaawe seene ! Ginno gem kaak yaa gedire talin *Meennaw ta Buŋdi ya ɲu bal ween̄ wee ka marbinto. » ⁴ Nikodeem gay indiig aman : « Maman gem kaak tatik ko, ɲuu ween̄ pey marbinto ? Ampa-ak, ɲaa un̄je pey do atti ka yaaco kat taa ween̄ji wal maman ? » ⁵ Iisa diyiji aman : « Cokay, naaŋ kaawe seene ! Ginno gem kaak yaa un̄je do Meennaw ta Buŋdi ya ɲu bal ween̄ in̄ amay ho in̄ Ruwwin ta Buŋdi. ⁶ Nuur kuuk ɲu weeyig ween di, ɲuur goy koogin ku geemir di. Kar ɲuur kuuk ɲu weeyig in̄ Ruwwin ta Buŋdi gay, ɲuur koogin ku Buŋdi. ⁷ Dak ajbiyenno do kaawor taat aman : " Ila ku asa ja wee wee ka marbinto. " ⁸ Pa-kar ja do usi. ɲa abiriyo ho ɲa aaniyiy wer kaak ɲa rakiy di. Gee cokiya abirin̄ji kaak ɲa abiriyo, kar gay, gee ibanno wer kaak ɲa asiyo ho kaak ɲa baayiyo. Hadi, gem kaak ɲu weeyig in̄ Ruwwin ta Buŋdi sa, ɲaar paa di. »

⁹ Kar Nikodeem indiig aman : « Maman maanna-aŋ yaa kuuniye ? » ¹⁰ Iisa telkiiji aman : « Kiŋ sin̄jin̄ ale, ki tat-kaw ka *gaanuun ka gee ku Israyeel, kat ki ibingigdo gamin-aŋku ? ¹¹ Di cokay, naaŋ kaawe seene ! Nin kaawa do bi ka maan kaak ni ibingiyo ho kaak ni taltu in̄ odinni, kar kuŋ gay rakaado ice kaawni. ¹² Ya nu kaawaako do bi ka gamin kuuk goy do adiy ka kidar din sa, ku aamanno, kar maman kuu aamine ya nu kaawaako do bi ka gamin kuuk goy kuwa ka samaaner ? ¹³ Asaan ginno waan kaak coon ka samaaner, illa nun *Ron̄ gemor di paay min kuwa. ¹⁴ Ku iban kadar gin ko elgin dakina, nabi Muusa siytu aal ka hadinner, ɲa caaliig kuwa ka etor do wiktin taat ɲu goyiy do goosiner. Uudin ta ɲa caaliig aal-aka, nun Ron̄ gemor oki, ɲu asaan caalindu ka etor ansi. ¹⁵ ɲu asaan caalin ka etor-ak a gem kaak aamin lotu yaa gase goye ka gaasdo do un̄ji ka Buŋdi. ¹⁶ Ka seener, Buŋ elig gee ku duniiner okiŋco nam ɲa tabiriig Ron̄ji kaak dangiro a ay gem kaak aamin loci idiydo maala, kar gay, ɲaa gase goye ka gaasdo. ¹⁷ Buŋ, ɲaar bal tabirin̄ ron̄ji do duniiner a seriin yaa obiŋ gee, kar gay, ɲa tabirig a ɲaa jilin̄ gee okiŋco. ¹⁸ Gem kaak aamin do Ron̄ ka Buŋdi, seriin obaagdo. Kar ɲaar kaak bal aamine loci gay, seriin obiŋ ko, asaan ɲa bal aamine do Ron̄ ka Buŋdi kaak dangiro. ¹⁹ Talu, maman seriin yaa obe gee : por-

† Wer ka gase kaawor do Soom 69.10. †† Wer ka gase kaawor do Nombir 21.9.

tikaw as do duniiner, kar geen gay el gondikaw kat guna, asaan nu gina gamin kuuk jookumo. ²⁰ Ka seener gay, gee kuuk gina jookum-ak, nuur elgitdo portikaw ho nu baggitido, asaan nu rakaado gee yaa taliñ gaminco kuuk jookum nu giniy-aku. ²¹ Kar gee kuuk gina riy taat samaane do unji ka Buñdi gay, nuur baa do portikaw, asaan gee yaa tale warañ kadar nu gina gamin kuuk samaane do unji ka Buñdi. »

Kaawo do bi ka Iisa in Yaaya

²² Min naar-ak, Iisa in maajirnay uctu, nu deettu do kid ka Zuude. Do wer-ak, nu taaytu ho Iisa *batiziyiy gee. ²³ Do wiktin taar-at, Yaaya-Batist sa batiziya gee. Naar gay goy kid ka Enon, moota in Saliim, asaan do wer-ak gin amay dakina. Gee asiji ho na batiziyiigu. ²⁴ Kar do wiktin taar-at, Yaaya, nu bal obiñ misa danjaayne. ²⁵ Yiriy rakki, maajirnay ku Yaaya daariñ teestu meele in *Yuudiñce rakki do bi ka aadinco. Aadinco-at kaawa do bi ka acindi kaak gem yaa gine *cawar do unji ka Buñdi. ²⁶ Do wer-ak, maajirna-ak dakiig gas Yaaya ho nu diyiji aman : « Gem kol Tacco, gem kaak goy awalle in kiñke aar barre ka Zurdan, naar kaak ki kaawinti biy-ak, diñ na tees kar batiziye gee ho gee okiñco baa ko loci di. » ²⁷ Yaaya gay telkiico aman : « Gem gediraado gine maan kaak Buñ balji kaawe. ²⁸ Ku dor di nu kaawko a nun Masido. Kar gay, nun gem kaak Buñ tabirtu yaaji siyin botiliy. ²⁹ Ku iban di mitik in daatko, yiriy ta nuu obe, naar ko mitti ho royay gay, naar goy do serpey, na cokiyiy gaayay, ansi-ak galji. Di nun sa paa di. Nun ko royay ka mitkor. Diñka-añ galilil nec kat do werti. ³⁰ Min yiriyta baayiy in unti, sinji kunji yaa coone ho kunto gay yaa one. »

Gem kaak asa min kuwa ka samaaner

³¹ « Naar kaak asa min kuwa ka samaaner, naar pakgig gee okiñco. Kar naar kaak asa min do kidar gay, naar goy do kidar di ho na kaawa do bi ka gamin kuuk do adiy ka kidar di. Ka seener, naar kaak asa min kuwa ka samaaner, [naar pakgig gee okiñco.] ³² Na kaawa do bi ka maan kaak na taltu ho na dortu, kar gay, ginno gem kaak icit kaawoy. ³³ Naar kaak icit kaawoy gay gaara kadar Buñ kaawa seene. ³⁴ Kar gay, naar kaak Buñ tabirtu gay, naar kaawa kaaw taat Buñ beriji, asaan Buñ berji Ruwwiney okintiti. ³⁵ Tatte Buñ, naar elgig Ronji ho na berji izinne do gamin okiñco. ³⁶ Gem kaak aamin do Ronj ka Buñdi, naar gas goye ka gaasdo. Kar gay, naar kaak poo aamine do Ronj ka Buñdi, naar gasaagdo goye naar-aka. Kar gay, dapiñko ta Buñdi yaa paaye kaaci. »

Iisa kaawa in daatik taat min Samari

4 Pariziyenna dortu kadar gee kuuk aadaag Iisa ho kuuk Iisa *batiziyiy-ak gin dakin pakgig gee kuuk aadaag Yaaya. Ka seener gay, Iisa naar meenjido kat batiziya gee, illa maajirnay di. Min Iisa doriit kaaw-at, na uctu min Zuude ho na ictu botol ta Galile. ⁴ Do baanji, na aad min kid ka Samari. ⁵ Hiyya, na ottu do geeger ka Samari kaak nu koliy Sikaar. Geeger-ak moota in morig kaak Yakuub beriji awalle do ronji Yuusup. ⁶ Do wer-ak ko, Yakuub ecirtu bee ka amiydi. Min Iisa in maajirnay ottu do wer-aka, Iisa rawe. Ampaa ko, na daktu goy do bi ka beendi. Pat nec ko yiriyo.

⁷ Wiktin taat Iisa jammiyiy-ak, maajirnay gay baawco gidiye tee do geegirdi. Awalle min nuu deete, daatik rakki min kid ka Samari baaw amay. Ta gasiig Iisa do bi ka beendi-aka. Na indiit aman : « Beror ja amay, naa see. » ⁹ Daatko-at kaawiji aman : « Kiñ kat *Yuudiñce, kar maman ki indiin a naañ bere amay, nun taat *Samariteñca ? » Sando, Yuudinna in gee ku Samari gay kaawco bagdo. ¹⁰ Iisa telkiitit aman : « Ya ka iban maan kaak Buñ beriyo ho ya ka ibingig naar kaak kaawaake a "beror amay", zer kar kat yaan indindu ho naake bere amay kuuk bera goye kaak tab. » ¹¹ Daatko-at diyiji aman : « Gem kol *Rabbiney, bee-añ baata aale ho kiñ bal gine maan ka itinindi. Kar maman kii gasiñ amay kuuk bera goye-aka ? ¹² Migini †† Yakuub ko berintiñ bee-añka. Naar meenji sa seetu amiyji, yoo kooginay ho malley oki. Do tanjiñ-ak, kiñ kat tatik pakgig Yakuub walla ? » ¹³ Iisa telkiitit aman : « Ya gem kaak see amay ku beendi-añ, ibin yaa obiñ pey. ¹⁴ Kar gem kaak yaa see amay kuuk naaji bere gay, ibin obaagdo pey. Amay kuuk naaji bere-ak yaaji goye ar concal kuuk bera goye ka gaasdo do unji ka Buñdi. » ¹⁵ Daatko-at telkiiji pey aman : « Gem kol Rabbiney, beror ja amiyjiñ-aku a ibin obiñno pey ho nu asiydo pey deese amay min do beendi. »

¹⁶ Iisa diyitit aman : « Baa, kolig mitke, kar kuu ase. » ¹⁷ Taar gay aman : « Nun bal gine mitko. » Iisa kaawitit aman : « Way, ka kaaw seene a ka bal gine mitko-añka. ¹⁸ Asaan awalle ka ob miday beey ho kaak diñ ku goyiy-añ sa, na mitkenno. Do taar-an ka kaaw seene. » ¹⁹ Hiyya, do wer-ak, ta kaawiji aman : « Gem kol Rabbiney, nu tala kadar kiñ nabiñce. ²⁰ Aginiyni ku Samari abdiy Buñ kuwa ka damba-anta, kar kuñ Yuudinna diya a wer ka abdiye Buñdi, naar Zeruzaleem. » ²¹ Iisa telkiitit aman : « Gem kol yaaco, cokay : wiktin asaw taat ku abdiyigdo Tatte Buñ kuwa ka damba-an di wal Zeruzaleem di. Icit kaawor-anta. ²² Kuñ gee ku Samari, ku abdiya Buñ kaak ku ibingigdo. Kar nin Yuudinna gay ibingig ja kat ni abdiyiga, asaan naar kaak yaa jile gee amil min do Yuudin-

† Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariñ ku Buñdi kuuk nu siirtu min awalle in kaaw ta Grek. †† 'Migini' : Werin daariñ, nu kaawa a 'tanni ka tatko'.

nar. ²³ Kar gay, wiktin asaw ho diŋ taar as ko taat gay abaadiner kuuk taɓ yaa abdiye Buŋ in gelbin rakki ho in botol ta seener. Asaan Tatte Buŋ, ŋaar raka a gee yaa abdiyin ansi. ²⁴ Buŋ, ŋaar ruwwine ho ŋuur kuuk abdiyaa-ga, illa ŋuu abdiyin in gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi ho in seene. » ²⁵ Daatko-at telkiiji aman : « Nu iban kadar Masi yaa ase, ŋaar kaak Buŋ yaa tabire ŋa asiy jiliŋ gee. Ya ŋa ase, ŋaani gaariŋ gamin okiŋco. » ²⁶ Iisa telkiitit aman : « Ŋa nun kaak kaawaake-aŋ ko Masi. »

²⁷ Do wiktin taat ŋa kaawiy pa-ak ko, maajirnay astu min bariye tee. Ŋu ajbiyту do bi kaak ŋa kaawa in daatko. Kar waanco ke bal gedire indiŋ aman : « Ki rakaati maa ? » wala « Maa ki kaawiy in taara ? » ²⁸ Min ŋaar-ak, daatko-at rasig jeliŋgiti, ta deettu do geegirdi ho ta dakiig min gee aman : ²⁹ « Amilon, ason talon ! Gem-aŋ gaarduug gamin okiŋco kuuk nu gintu ! Wal ŋaa gine Masi ga ! » ³⁰ Hiyya, ŋu amiltu, ŋu dakiig gasa.

³¹ Do wiktin taat ta deettu mine gee, maajirnay diyiji aman : « Gem kol Tacco, kiŋ okam dak maanna tara ! » ³² Ŋaar gay telkiico aman : « Nun gin tee kaak kuŋ ibingigdo. » ³³ Maajirnay kaawiy benannico aman : « Di gem-aŋ, waan iyji tee ga ? » ³⁴ Iisa diyiiico aman : « Nun, teendu, illa naa ginin taat ŋaar kaak ŋaamintu rakiyo ho naa gaasin ja tak riy taat ŋa beriidu. » ³⁵ Ŋa diyiiico pey aman : « Kaaw agunuw rakki kaawa aman : " Dak ko koyin pood di, kar gee yaa sede. " Nun gay diyaako a talon ja morgin-aŋku. Koo nee ko, ta raka ko sede. ³⁶ Gem kaak sedaw, ŋaar gasaag ko maan ka yaaji nece do elgol ho ya ŋa ŋumig gamin-aŋku, ŋa ŋumiig do goye ka gasdo. Ansii ko, ŋaar kaak luwaw in ŋaar kaak sedaw, ŋu aaciyiy sawa. ³⁷ An gay kaaw agunuw ta pey, taat diya aman : " Aŋka-aŋ luwaw ho aŋ gay sedaw. " Taar sa seene. ³⁸ Nu tabiriŋko sede do morig kaak ku bal gawniŋji. Gee ku pey gawinga, kar kuŋ gay tiya tiŋgico. »

³⁹ Do kaaw ta daatkor taat aman : « Gem-aŋ gaarduug gamnar okiŋco kuuk nu gintu », gee dakina kuuk min geeger ka Samari-ak aamintu do Iisa. ⁴⁰ Wiktin taat gee ku Samari otiiŋ do Iisa, ŋu kaawiiŋ a ŋaa baane ŋaa jammiye do werco. Hiyya, ŋa gintu menaw seer in ŋuura. ⁴¹ Do wiktin taat Iisa goyту in ŋuura, gee ku Samari dakina pak ku awalle aamintu in Iisa, asaan ŋu dorig meenji kat kaawco. ⁴² Hiyya, ŋu diyiiitit do daatko-at aman : « Diŋ nin aamintu-aŋ do kaaw taat ni dortu min do meenji Iisa. Ni bal aamine do kaaw taŋken di ho ni iban kadar ka seener, ŋaar ko yaa jiliŋ gee. »

Iisa cool ronj ka tatkaw rakki

⁴³ Min Iisa gin ko menaw seer Samari, ŋa uctu min wer-aka ho ŋa ictu botol ta Galile. ⁴⁴ Iisa meenji diy aman : « Nabiŋce, gee karmiyigigdo do darrey ta meenji. » ⁴⁵ Kar gay, do wiktin taat Iisa ottu do kid ka Galile, gee ku Galile obig samaane, asaan ŋuur sa baaw iidiye iidin ta *Paak Zeruzaleem ho ŋu talig gamin okiŋco kuuk Iisa gintu do iidin-ata.

⁴⁶ Hiyya, Iisa yeeptu do geeger ka Kana, do wer kaak ŋa newsiig amay maam ku *biŋdi. Geeger-ak sa do kid ka Galile. Do geeger ka Kapernayuum gay gin tatkaw rakki ronji raɗaw. ⁴⁷ Wiktin taat tatkaw-ak dortu a Iisa uc min Zuude, ŋa astu gasinji do kid ka Galile. Ŋa marmiliiŋ do Iisa a ŋa baa coolin ronji kaak gaay mate. ⁴⁸ Kar Iisa diyiji aman : « Ya ku bal tale gamin kuuk ajbay in kuuk gaara gudurre ta Buŋdi, kuŋ amniyaado bat ! » ⁴⁹ Tatkaw-ak wakiliiji aman : « Gem kol Tacco, asor kodok paa ronju yaa mate. » ⁵⁰ Iisa gay telkiiji aman : « Yeep ko do geriŋ, ronjiŋ, ŋaar cewey ko. » Hiyya, tatkaw-ak aamintu do kaaw ta Iisa ho ŋa yeeptu do geriy. ⁵¹ Do yeepinji, ŋa ŋaamtu in gay riyoy kuuk baa gasinji. Ŋu diyiji aman : « Ronjiŋ, ŋaar cewey ko ! » ⁵² Tatkaw-ak indiigu aman : « In maa patira ŋa aawiig zi cewey ? » Ŋuur gay telkiiji aman : « Duudi, in pat rakki ta yiriyo kat zi ooltu. » ⁵³ Takaŋ mic-ak pakirtu kadar pat taar-at ko Iisa kaawiiŋ aman : « Ronjiŋ ŋaar cewey ko. » Hiyya, tatkaw-ak aamintu do Iisa in gee ku geriy okiŋco. ⁵⁴ Ŋaar-aŋ maan kaak ajbay ka seeriŋkar kaak Iisa gintu do kid ka Galile. Ŋa ginig do wiktin taat ŋa yeeptu min kid ka Zuude.

Iisa cool rungiine

5 Min ŋaar-ak, *Yuudinna iidiya iidinco do geeger ka Zeruzaleem ho Iisa baawtu hadire. ² Do geeger-ak, gin dibir rakki kaak ŋu koliy dibir ka Tamgir. Moota in dibir-ak, gin koriy taat ŋu kolaat Betzaata in kaaw ta *Hebru ho do bit ka koriyor-at, ŋu siy kellam beeyi. ³ Kellam-ak miin in gee kuuk raɗaw : noolna, mersina in rungiina. [Gee-ak era wiktin taat amay ku koriyor yaa awke. ⁴ Asaan werin daariŋ, *dubil ka Buŋdi paaygiy do koriy-ata, ŋa awkigig amay-aku. Kar min gee kuuk raɗaw, kaak paay awalle di cooliyo, yoo raduway ta maa oki.]

†
⁵ Kar do wer-ak, gin gem rakki kaak raɗuway gin ko elgin orok subba in porpod. ⁶ Iisa taliig gem-ak danle ho ŋa dor kadar raɗuway taay ko, kar ŋa indiig aman : « Ki raka kii coole walla ? » ⁷ Gem-ak telkiiji aman : « Gem kol *Rabbiney, nu bal gine gem kaak yaan paayin do koriyor wiktin taat amay awkiyo. Ya nu baa paayen di, waan ka pey ogirdu ko. » ⁸ Iisa diyiji aman : « Diŋ ucu, maliyit argaŋ ho deettu ! » ⁹ Hiyya, kodok di, gem-ak cooltu. Ŋa maliyiit argay ho ŋa deettu. Sando, yiriy taar-at gay ta *sabitdi. ¹⁰ Min agindaw ku Yuudinnar taliig gem-aka ho

† Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle in kaaw ta Grek.

ɲu diyiji aman : « Hey kinke-aŋka ! Yiriyta-aŋ sabit, kar maa di ki iciit argaŋ ? Taar-an, *gaanuun todta. » ¹¹ Njaar gay telkiico aman : « Gem kaak coolintu-aŋ ko diydu a naa maliyin argar ho naa deete. » ¹² Agindaw-ak indiig pey aman : « Njaar waa kaawjiŋ pa ? » ¹³ Kar gem-ak gay ibingigdo gem kaak coolga, asaan min Iisa cooliig di, ɲa unjitu datik ta gee kuuk dakin goy do wer-aka.

¹⁴ Kar ba aaro, Iisa dakiig gas gem kaak ɲa cooltu-ak do *ger ka Buŋdi ho ɲa diyiji aman : « Diŋ ki cool ko. Kar gay, dak ginno pey zunuubinna, yampa omaayin yaan ase pey pak taat asjiŋ awalle. » ¹⁵ Gem-ak dakiico os do agindaw ku Yuudinnar a ɲa Iisa kat coolga. ¹⁶ Min njaar-ak, Yuudinna teestu taabiyiŋ Iisa, asaan ɲa coolig gem-ak iŋ yiriy ta sabitdi. ¹⁷ Iisa gay teesiico ose baati aman : « Tanni, njaar ginaat riyoy yoo yiriyta ho nun sa gina ar tanji-at di. » ¹⁸ Do kaawoy taar-an ko, agindaw ku Yuudinnar bariyiy botol taat ɲuu deenji, asaan njaar bal aaliŋ gaanuun ka sabitdi di, kar gay, ɲa diy a Buŋ kat Tacco ho ansi-ak, ɲa gina zi nec iŋ Buŋ.

Buŋ berji izinne do Ronji

¹⁹ Iisa gay diy pey aman : « Cokiyon, naako kaawe seene : nun Ronj ka Buŋdi, nu gedarro gine maan keedu. Nu tala gamin kuuk Tanni giniyo, nun sa giniy ar kuŋji di. Gamin kuuk Tanni giniy-ak, nun Ronji sa gina ɲuur di. ²⁰ Asaan Tanni njaar elgiinu ho ɲa gaaraadu ay maan kaak ɲa giniyo. Njaadu gaare pey gamin ku aginda pak ɲuur-aŋku nam kuu ajbiye tak-tak. ²¹ Ka seener gay, Tanni, njaar nooya gee ku mate ho ɲa beriico goye. Ar taar-at ko, nun kaak Ronji sa bera goye do gee kuuk nu rakiyo. ²² Pey Tanni, meenji dukumaado seriin do geemir, kar gay, ɲa berdu izinne do nun Ronji, naa dukume seriin do geemir. ²³ Ansii ko, gee okiŋco yaadu bere horoomine ar kaak ɲu beriji do Tanni. Gem kaak bergiidudo horoomine do nun Ronjo, njaar bergiijiido do Tanni kaak tabirintu.

²⁴ « Cokiyon, naako kaawe seene : ya gem kaak cokiya kaawor ho ɲa aamina do kaak tabirintu, njaar gas ko goye ka gaasdo. Njaar-ak, seriin obaagdo. Kar gay, njaar aad ko min do muuti ho ɲa tees ko goye kaak tab. ²⁵ Cokiyon, naako kaawe pey seene : wiktin yaa ase ho taar as ko taat gee ku mate yaa cokiya gaayar, nunu kaak Ronj ka Buŋdi, ho kuuk cokiyaata yaa gase goye ka gaasdo. ²⁶ Asaan ar Tanni beriy goye do geemir, nun kaak Ronji sa, ɲa berdu botol a naa bere goye do geemir. ²⁷ Ho ɲa berdu pey izinne a naa dukume seriin do geemir, asaan nun *Ronj gemor. ²⁸ Dakonj ajbiyenno do gamin kuuk nu kaawiiko-aŋku. Wiktin yaa ase taat gee ku mat okiŋco yaa cokiya gaayar ²⁹ ho ɲuu nooye. Gee kuuk gin riy taat samaane, ɲuur yaa gase goye ka gaasdo. Kar gee kuuk gin riy taat jookum gay, seriin yaa obiŋco.

³⁰ « Nun gediraado gine maan keedu. Ya nu dukuma seriin do geemir, nu dukumaat uudin taat Tanni diyidu. Kaaw taat nu dukumta-at, taar do botilti, asaan nu gina riy taat Buŋ kaak tabirintu rakiy di, yampa, nu ginno ta meendu di. »

Saadinna ku Iisa

³¹ Iisa kaawtu pey aman : « Ya nun meendu di diya a kaawor-an seene, maman gee yaa ibine a nu kaawa seene ? ³² Kar gay, gin waan ka pey kat kaaw bir ho nu iban kadar kaaw taat ɲa kaawiy-at, taar seene. ³³ Kuŋ kat tabirji gee do Yaaya-Batist ho njaar sa kaawko seene bi kanto. ³⁴ Nun gay, ɲa gemno kat yaa kaawe bir. Kar gay, ya nu kaawa pa-ak, nu raka a kuu gase jile. ³⁵ Yaaya, njaar goy ar lampa do geemir ho ɲa ceeriico. Do wiktin taar-at, portikaw-at berko galal. ³⁶ Kar gay, nun gin saadin kaak tatik pakgig Yaaya. Ka seener, riy taat Tanni beriidu ho taat nu giniy-at, taar ko saadiner ho ta gaara kadar ɲa Tanni kat tabirintu. ³⁷ Ho Tanni kaak tabirintu sa, meenji saadiner. Kar kuŋ gay bal dorin kaawoy ho ku bal talin wijeene bat. ³⁸ Ku icgitdo kaaw do kayko, asaan ku bal aamine iŋ nun kaak ɲa tabirtu. ³⁹ Ku el garkiye do Kitamner a kuu gase baati, asaan ku pakira kadar ansii di kuu gase botol taat yaako iyinjo do goye ka gaasdo. Sando, Kitamne-an sa kaawa bi kanto di. ⁴⁰ Kar gay, ku ra-kaado ase lotu a naako bere goye ka gaasdo.

⁴¹ « Nun-aŋ baraydo oziliik ta asa min do geemir. ⁴² Nun ibingiko. Nu iban tak kadar ku elgigdo Buŋ min do aditko. ⁴³ Nun as asaan Tanni kat tabirintu ho ku pooc obindu. Kar gem kaak as iŋ ta kaay di gay, ku obaaga.

⁴⁴ Ku el ozile ziŋkiko, kar gay, ku baraydo oziliik taat asa min do Buŋdi. Kar di maman kuu aamine lotu ?

⁴⁵ Dakonj moyenno a nun kat naako sakkiyiŋko do Tanni. Njaar kaak yaako sakkiyiŋko gay, ɲa Muusa kaak ku diytu gelbinko. ⁴⁶ Zer, ya ku aamin ka seener iŋ Muusa, nec kuun aaminindu oki, asaan njaar siir do bi kanto ko.

⁴⁷ Kar gay, ya ku amnaydo iŋ taat Muusa siirtu, maman kuu aaminin kaawor ? »

Bere ka teendi do gee alip beey

(Matiye 14.13-21, Maark 6.30-44, Luk 9.10-17)

6 Min naar-ak, Iisa aaltu barre ka Galile, naar di nu koliy oki barre ka Tiberiyaad. ² Gee dakina aadiiga, asaan nu tal gamin kuuk ajbay na giniy do wiktin taat na cooliy gee kuuk radaw. ³ Iisa coktu ka dambar in maajir-nay ho nu goytu. ⁴ Do wiktin taar-at, iidin ta *Yuudinnar taat nu koliy Paak gaay ko. ⁵ Kar Iisa jaaltu kaay ho na taltu kadar gee dakina asaaji. Hiyya, na indiig Pilip aman : « Momon ga gii gidiye tee kaak yaa nece do gee-an okinco ? »

⁶ Iisa kaawiy pa-ak, asaan na raka gecin Pilip di. Yampa, na iban ko maan kaak naa gine. ⁷ Pilip gay telkiiji aman : « Gee-an, gurus ka eel ta gee miy seer sa necaado yaaco gidiye tee, ya ay gem di yaa okume maan kapak kapak oki. » ⁸ Min maajir-nay, rakki kaak nu kolaag Andre, sinji ka Simon Piyer diyijji do Iisa aman : ⁹ « Mic rakki goy anne kaak gin mappa beey ka oorze † ho in boos seera. Kar nuur-an gay yaa nece maa do gee kuuk dakin-an ku ? » ¹⁰ Iisa kaawiico do maajir-nay aman : « Diyonco do gee-an a nuu goye keder. » Kar nu goytu. Wer-ak gin gan ka balan dakina. Gee-ak yaa nece alip beey ††. ¹¹ Hiyya, Iisa sokiig mappa-aka, na jaaltu kaay ka samaaner ho na deltu barkin do Bunji. Kar na pirsiiiga ho nu deediicog do gee kuuk goy keder-aku. Kar pey, Iisa sokiig boos-aku, na barkiyiigu ho nuur oki, na deediicog ar ka mappar-aka. Okinco, nu teetu, nu aaytu.

¹² Min nu tee aaye, Iisa diyiiico do maajir-nay aman : « Njumon tee ka dak-an ka, dakon rasennen maan keder. »

¹³ Hiyya, nu sokiig mappa ka dake nam nu miin girdin orok in seer min do mappa ka beey-ak di.

¹⁴ Min gee-ak taltu maan ka ajbay kaak Iisa gintu-ak, nu diytu aman : « Way ! Gem-an nabiin ce ka seener. Naar ko kaak nu diytu awalle a naa ase do duniiner. »

¹⁵ Kar Iisa uctu ho na etirtu pey keeji ka dambar, asaan na ibin ko kadar gee-an raka obinji nuu darjiyin sultan.

Jiwi kuuk ka amiydi

(Matiye 14.22-27, Maark 6.45-52)

¹⁶ In maako, maajir-nay ku Iisa baawtu do bi ka barrer. ¹⁷ Nu daktu nep markaba a nuu aaniye geeger ka Kaper-nayuum aar barrer. Do wiktin taar-at, wer aando ko, kar Iisa bal jorkinco misa. ¹⁸ Kar us dakina paaytu ho na abiriy do amiydi nam amay awka dakina. ¹⁹ Min maarjir-na-ak deet ko serek ta kilomeetir beey wal bijigiy, nu taliig Iisa asaaco moota do markabco. Na jaawa ka amiydi. Do wer-ak, kolaw obiigu. ²⁰ Iisa gay diyiiico aman : « Na nunun di, dakon ginennen kolaw. » ²¹ Zer maajir-nay-ak rak icin Iisa do markabco, kar tala kar na dooy ko keder, nu ot ko do wer kaak nu baayio.

Iisa ar tee kaak gee tiyo

²² Ka kawtinti, gee kuuk dak aar barrer-ak pakirtu kadar awalle gin markab rakki di do wer-aka ho nu iban kadar Iisa bal nepe in maajir-nay do markab-aka, nuur deet keeco di. ²³ Ba aar, markabin ku pey uctu min geeger ka Tiberiyaad. Nu asiig gas gee do bi ka barrer, do wer kaak *Rabbin Iisa deltu barkin do Bunji ho na beriico tee. ²⁴ Min gee-ak taltu kadar Iisa in maajir-nay ginno do wer-aka, nu neptu markabna ho nu aaniyту Kaper-nayuum, nu baayiy bariyinji.

²⁵ Nu dakiig gas Iisa aar barrer ho nu indiig aman : « Gem kol Tacco, kin as anne kimin ? » ²⁶ Iisa telkiico aman : « Cokiyon, naako kaawe seene, ku bariyin sa, asaan nu berko tee ku aaytu. Yampa, ku bariyginno, asaan ku ibin ko baaco ta gamin kuuk ajbay nu gintu. ²⁷ Nu kaawaako a zeedon, kuu gase tee kaak taayaw ho kaak bera goye ka gaasdo. Yampa, dakon zeedenno do tee kaak taaydo. Tee kaak taayaw-ak, na nun *Ron gemor ko kaak yaako berinji, asaan Tanni Bun berdu maan kaak gaara kadar nu gin izinne min loci. » ²⁸ Nuur gay telkiiji aman : « Nii gine maman a nii necin taat Bun rakiyo ? » ²⁹ Iisa telkiico aman : « Riy taat Bun rakiy-at, illa kuu aamine in nunu kaak na tabirtu. »

³⁰ Nuur gay diyijji aman : « Ya ki raka nii aamine in kinke-ak, gaarni ja maan kaak ajbay kaak gaara kadar Bun kat tabirinjin. Kiini gine maa ? ³¹ Awalle, do wiktin taat aginiyini goyiy do goosiner, nu tee tee kaak nu koliy " maan " ‡. Ansii ko, nu siirtu do Kitamner aman : " Bun berco tee kaak asa min kuwa ka Bunji. " » ³² Iisa telkiico aman : « Cokiyon, naako kaawe seene, na Muusado kat berko tee kaak asa min kuwa ka Bunji, naar kaak be-raako tee kaak tab gay, naar Tanni. ³³ Asaan tee kaak Bun beriyo, naar ko kaak asa min kuwa ho bera goye do geemir. » ³⁴ Kar gee-ak kaawiji aman : « Gem kol Tacco, kun kawta, berguwaani tee naar-aka. »

³⁵ Kar Iisa kaawiico aman : « Tee kaak bera goye kaak tab-ak, na nun ko. Gem kaak as lotu, mey diyaagdo, ho naar kaak aamin lotu, ibin diyaagdo tak-tak. ³⁶ Nun kaawkon ko a ku talintu, kar ku bal aamine. ³⁷ Ay gem kaak Tanni beriidu yaadu ase, ho naar kaak asaadu, nu pooaagdo bat. ³⁸ Nu pooaagdo-ak, asaan ya nu paay min

† 'mappa beey ka oorze' : Oorze-ak, na gan ar *geme. †† 'alip beey' : Daad in koogin gay nu bal osinco. ‡ 'maan' : Na tee kaak Bun bertu do gee ku Israyeel do goosiner (Ekzood 16.13-15).

ka samaaner, nu paay a naa gine riy ta njaar kaak njaamintu. Yampa, nu bal paaye a naa gine riy taat nu rakiy di.
³⁹ An ko riy taat njaar kaak njaamin rakiyo : min njuur kuuk nja beriidu, nu rawtaado rakki minnincó, kar gay, do yiriy ta ba aaro, illa naa nooyinco min do muuti. ⁴⁰ Ka seener, an ko taat Tanni rakiyo : ay gem kaak talin nun Ronjo ho kaak aamin in nunu yaa gase goye ka gaasdo, ho nun gay, naa nooyinji do yiriy ta ba aaro. »

⁴¹ Min njaar-ak, *Yuudinna teestu osin Iisa asaan nja kaaw aman : « Nun tee kaak paay min ka samaaner. »
⁴² Njuur gay diytu aman : « Gem njaar-an, nja Iisa, ronji ka Yuusup-ak doo di ? Gi ibingig kun tacco in yaaco. Maman nja kaawiy dinjka a nja paay min ka samaaner ? » ⁴³ Kar Iisa gay telkiico aman : « Dakon oosenno benanniko.
⁴⁴ Waan gediraado yaadu ase ya Tanni kaak njaamintu baldi iyinji. Ho njaar kaak asaadu gay, naa nooyinji do yiriy ta ba aaro. ⁴⁵ Do makaatamna ku nabiinnar, nju kaaw aman : " Bun yaa bildin gee okinco. " † Ay gem kaak cokiya kaaw ta Bun di ho ica kaawoy yaa ase lotu. ⁴⁶ Ginno bat gem kaak talig Bun, illa njaar kaak as min do Bun di keeji di talga.

⁴⁷ « Cokiyon, naako kaawe seene : gem kaak aamina lotu gay, nja gase goye ka gaasdo. ⁴⁸ Nun ko tee ka bera goye. ⁴⁹ Aginiyko tee tee kaak nju koliy maan do goosiner, kar in taar-at sa, nju mattu di. ⁵⁰ Kar gay, ya gem tiya tee kaak paay min ka samaaner-ak, nja mataado. ⁵¹ Nun ko tee kaak paay min ka samaaner ho kaak bera goye. Gem kaak tiya tee njaar-an yaa gase goye ka gaasdo. Tee kaak naa bere-an, njaar zir ka meendu. Naa berinji-ak a gee ku duniiner yaa gase goye kaak tab. »

⁵² Min nja kaawtu pa-ak, *Yuudinna teestu leese benannico aman : « Maman gem-an kaawiy a njaate bere ziy kat gii tee ? »

⁵³ Iisa telkiico aman : « Cokiyon, naako kaawe seene, nun *Ron gemor, ya ku tiyaagdo zir ho ku siyaagdo baarir, ku gasaagdo goye kaak tab-aka. ⁵⁴ Gem kaak tiya zir ho siya baarir, njaar yaa gase goye ka gaasdo, ho nun gay, naa nooyin do yiriy ta ba aaro. ⁵⁵ Asaan zir, njaar tee kaak tab, ho baarir sa, njuur see kaak tab. ⁵⁶ Gem kaak tiya zir ho siya baarir-ak, njaar yaa goye in nunu ho nun sa yaa goye in njaara. ⁵⁷ Tanni kaak njaamintu, njaar goy mento ho nun sa goy do saan tanji. Ampaa ko, njaar kaak tiya zir yaa gase goye do saan tanto. ⁵⁸ Njaar-an ko tee ka tab kaak paay min ka samaaner. Nja arro tee kaak aginiyko teetu, kar nju mattu di. Gem kaak tee tee njaar-an, nja gase goye ka gaasdo. »

⁵⁹ Iisa kaawiiig kaawny-an do geeger ka Kapernayuum wiktin taat nja bildiy gee do ger ka salaaner ka Yuudin-nar.

Dakin min gee ku aadaag Iisa rasga

⁶⁰ Min maajirnay dortu kaaw taat Iisa kaawtu-at, daarinco diytu aman : « Kaaw-an taar rad aale. Waa yaa ooyinti ? »

⁶¹ Iisa gay iban tak kadar maajirnay leesa benannico. Kar nja kaawiico aman : « Kaawor-an erwig aditko walla ?
⁶² Kar di, kuu gine maman wiktin ta kuun talin nun *Ron gemor naa yeepe do wer kaak nu paaytu-aka ? ⁶³ Taar Ruwwin ta Bun di ko taat bera goye. Gem keeji di gediraado gine maanna. Kar gay, kaawin kuuk nu kaawiiko awalle-ak, nju asa min do Ruwwiner ho nju bera goye. ⁶⁴ Kar gay, do datikko, goy gee ku aamanno. » Iisa gay ibingig ko min do teesindi, njuur kuuk bal aamine in njaara ho njaar kaak asa gaarinji do adiney oki. ⁶⁵ Iisa kaawico pey aman : « An ko kaaw taat nu kaawiiko min awalle : ya Tanni Bun bal bere botol do gemor, gem gediraado yaadu ase. »

⁶⁶ Min njaar-ak, dakin min gee ku aadaag Iisa rasiiga, nju pooctu aadinji. ⁶⁷ Kar Iisa indiig maajirnay ku orok in seera aman : « Kun sa rakaan rasindu walla ? » ⁶⁸ Simon Piyer telkiiji aman : « Gem kol Tacco, nin-an gay, nii aade pey waa ? Kinke-an ko kaak kaawa kaaw taat bera goye ka gaasdo. ⁶⁹ Ni iban ho ni aamina kadar kinke-an ko kaak Bun dobtu ho nja njaamtu. » ⁷⁰ Iisa gay telkiico aman : « Njaar nun ko kaak dobinjo, kunjo kuuk orok in seer-anju. Kar gay, minninko, rakki, njaar seetanne. » ⁷¹ Wiktin taat Iisa kaawiy pa-ak, nja kaawa do bi ka Zuudas, ronji ka Simon Iskariyoot. Njaar sa min do maajirnay ku Iisa kuuk orok in seera ho njaar ko kaak asaaji isine do Iisa.

Iisa yeep Zeruzaleem do iidiner

7 Min njaar-ak, Iisa uctu jaawe do kid ka Galile. Nja rakaado baawe do kid ka Zuude, asaan *agindaw ku Yuudinnar bariyaaga a nju deenji. ² Do wiktin taar-at, iidin ta Yuudinnar taat nju koliy Tabernaakile as ko moota. ³ Kar sintay ku Iisa diyiji aman : « Uc baa do kid ka Zuude, asaan anner kat maajirnan sa yaa tale riy taat ki giniyo. ⁴ Ya gem kaak raka a sinji yaa ale, njaar ginaado gamin in cigile. Kin gina gamin kuuk ajbay, njaar-ak samaane. Ginig gamin-an do unco ka gee okinco, ansii kat, njuun ibine. » ⁵ Ka seener, maaniico sintay ku Iisa din sa aamanno in njaara. ⁶ Kar Iisa diyiico aman : « Wiktin taat naa baawe bal nece misa. Ya lokon gay, taar

† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 54.13.

samaan ko ! ⁷ Gee kuuk do kid-anj, njuur pooaakonno. Kar gay, nju oyaanno nunu, asaan nu kaawaaco seene do bi ka gamin kuuk samaanno nju giniyo. ⁸ Kunj baanj do iidin-anta. Nun gay baado misa, asaan wiktiner bal nece misa. » ⁹ Min nja kaawiico pa-ak, nja daktu do kid ka Galile.

¹⁰ Wiktin taat sijtay ku Iisa deettu do iidin-at, njaar oki baawtu inj cigile, nja bal gaare ziy. ¹¹ Do wiktin taat gee iidiyio, agindaw ku Yuudinnar bariyiiga ho nju indiy aman : « Njaar kat moo ? » ¹² Gee dakina kuuk hadir do iidin-at meeliy benannico do bi ka Iisa. Daarij kaawa aman : « Gem-anj, njaar sellen. » Kar daarij gay diya aman : « Nja caaciya gee. » ¹³ Kar gay, nju semsuma di, asaan nju gina kolaw paa agindaw ku Yuudinnar yaa doriñ kaawinco-aku.

¹⁴ Do wiktin taat iidin-at ottu datko, Iisa unjitu do *ger ka Bunji ho nja teestu bilde gee. ¹⁵ Gee ku cokiyaaga-ak ajbiyту ho nju diyту aman : « Maman gem-anj ibiniy gamin dakina, kar nja bal garkiyen di ? »

¹⁶ Iisa gay telkiico aman : « Garaan taat nu garkiyiiko-an, taar asdo min do meendu, kar gay, ta asa min do Bunj kaak njaamintu. ¹⁷ Ya gem raka gine maan kaak Bunj rakiyo, nja ibine ya bildindu-anj asa min do Bunji wal nu garkiya gee inj kaar ka meendu di. ¹⁸ Ya gem kaak garkiya inj kaay ka meenji di, njaar raka a sij ku meenji yaa ale. Kar gem kaak gina riy a sij ku njaar kaak tabirga yaa alenj gay, nja kaawa seene ho nja ginaat riyoy inj botilti. ¹⁹ Njaar Muusa ko kaak berko *gaanuun, kar minninkonj gay, ginno gem rakki oki kaak karmiyaaga. Pa-ak gay, maa di ku rakiin deendu ? » ²⁰ Gee-ak telkiji aman : « Ki gin aarid do kaan wal maman ki kaawiy a ni rakaanj dee ? »

²¹ Iisa kaawiico aman : « Nun gin maan rakki di ho okiñko ku ajbiyту. ²² Muusa kaawko a kuu *dukumguwe selño do kooginko kuuk miday. Kar maanna-anj, nja Muusado kat teesga, nju aginiyji. Inj taar-at ko, yiriy ta sabit-di sa, ku dukuma di selño. ²³ Ya yiriy ta sabit oki, ku dukuma selño do gemor ho ku niggigdo gaanuun ka Muusa, maa di ku dapiñiido ya nu cool gem do yiriy ta sabitdi ? ²⁴ Dakonj obenno rikimit do maan kaak gee taliy di. Kar gay, pakironj do botol ta seener. »

²⁵ Min gee kuuk goy Zeruzaleem, daarij kaawtu aman : « Nja njaar-anj doo ko kaak nju bariyiy a njuu deenji-aka ? ²⁶ Talonj ! Di njaar doo ko kaawa pey do datik ta geemir-anjka ? Kar aginduwte kaawgijido maanna-anj gay maa ? Di wal nju ibinig ko kadar nja njaar ko Masi kaak Bunj dobtu ? ²⁷ Zer, njaar-anj gay, gee ibingig aginiyji. Kar gay, Masi kaak Bunj yaa tabire-ak, gee ibinaado wer kaak nja ase. »

²⁸ Kar do wiktin taat Iisa garkiyiy gee do ger ka Bunji-ak, nja kaawtu rada aman : « Anj kat ku ibingin tabi ? Ku iban wer kaak nu asiyo walla ? Nun bal ase inj ta kaar di. Kar waan kaak tabirintu-anj gay, njaar ka amaanner ho kunj ibingigdo. ²⁹ Nu ibingiga, asaan nu asa min do weriy ho njaar ko kaak tabirintu. » ³⁰ Hiyya, nju teestu bariye botol taat njuu obinjji, kar nju bal gedire asaan wiktiney goy misa. ³¹ Min njaar-ak, gee dakina aamintu inj njaara ho nju kaawiy aman : « Ya Masi ase-ak, nja gine gamin kuuk ajbay pak njuur kuuk gem-anj gintu walla ? »

Pariziyenna raka obinj Iisa

³² Wiktin taat *Pariziyenna dortu gee semsuma do bi ka Iisa, njuura inj agindaw ku gay satkiner, nju njaamtu gee a nju baa obinj Iisa. ³³ Iisa gay kaawtu aman : « Nun goy pey inj kunjko do wiktin sooda, kar kat naa yeepe gasinj njaar kaak tabirintu. ³⁴ Kuun bariyindu ho ku gasaanno, asaan ku gediraado baawe wer kaak nun, naa baawe. » ³⁵ *Yuudinna teestu kaawe benannico aman : « Njaar baa momonj ga nam gee gasiigdo kare ? Wal nja baa wer kaak Yuudinna goyiy inj Grekna, wal nja baa bildinj Grekna doo walla ? ³⁶ Nja kaawite aman : " Kuun bariyindu ho ku gasaanno, asaan ku gediraado baawe wer ka nun, naa baawe. " Kar kaawoy-an gay raka kaawe maa ? »

Amay kuuk bera goye do geemir

³⁷ Yiriy ta gaase ka iidiner, taar yiriy ta yaarko. Yiriy taar-at ko, Iisa peytu datik ta geemir ho nja teestu kaawe rada aman : « Ya gem kaak ibin diyaaga, illa njaadu ase ho nja see. ³⁸ Njaar kaak aamin inj nunu, ar nja gas od ta amiydi do gelbiney. Ampaa ko, amay kuuk bera goye yaa gade min do gelbiney ar taat nju kaawtu do Kitamner. » ³⁹ Wiktin taat Iisa kaawtu pa-ak, nja kaawa do bi ka Ruwwin ta Bunji taat gee kuuk yaa aamine inj njaara yaa gase. Sando, wiktin taar-at, Ruwwin-at bal ase misa, asaan Iisa, Bunj bal darjiyinj misa.

Gee meela do bi ka Iisa

⁴⁰ Min gee doriñ kaawin-ak, daarij diyту aman : « Gem-anj, njaar Nabiiñce kaak tab kaak nju kaawtu awalle a nja ase-aka. » ⁴¹ Daarij gay kaawtu aman : « Njaar ko *Masi kaak Bunj dobtu. » Kar daarij gay diyту aman : « Masi ke amilaado min kid ka Galile, ⁴² asaan nju kaaw do Kitamner kadar Masi yaa amile min baa ta Dawuud ho nja ase min Beteleyem, geeger ka Dawuud. » ⁴³ Ansii ko, gee meeltu benannico do bi ka Iisa nam nju eertu.

⁴⁴ Daariñco raka obinj Iisa, kar gay, nju bal gedire.

⁴⁵ Gee kuuk ñu ñaamtu a ñuu obiñ Iisa yeeptu do wer kaak agindaw ku gay satkiner inñ *Pariziyenna goyiyo. Kar agindaw-ak indiig aman : « Maa di ku obgigdo Iisa ? » ⁴⁶ Ñu telkiico aman : « Ginno gem kaak yaa gedire kaawe ar kaawin kuuk Iisa kaawtu anjkuere. » ⁴⁷ Kar Pariziyenna diyiico aman : « Kunjo-añ oki, ña rawtiñkorñ ko ? » ⁴⁸ Min ginte Pariziyenna, ginno rakki kaak aamin inñ Iisa, yoo aginduwte oki. ⁴⁹ Ñuur kuuk aamin inñ Iisa-ak, ñuur ibingigdo *gaanuunte. Ñuur gee kuuk surpiye ! »

⁵⁰ Nikodeem oki goy inñ Pariziyenna-aku. Ñaar ko kaak yiriy rakki dakig gas Iisa. Do wer-ak, ña uctu ho ña kaawiico do Pariziyenna-ak aman : ⁵¹ « Gaanuunte diya a gi gediraado obe gemo inñ taar-anta ! Illa ya gi dor ja min do biy ho gi ibin maan kaak ña gintu. » ⁵² Ñuur gay telkiiji aman : « Ñaar kinñ sa min Galile wal maa ? Garkay ja do Kitamner kat kii ibine kadar nabiññe amilaado bat min Galile. »

[⁵³ Min ñaar-ak, ñu totirtu, ay gem di deettu do geriy.]

Daatik taat kokina mitik kara

8 Kar Iisa gay uctu, ña coktu ka koot ka Olibiyennar. ¹² Kar ka kawtinti inñ kawtir kawtira, ña yeeptu, ña unñjitu do *ger ka Buñdi ho gee okiñco asig gasa. Ña goytu ho ña teestu bildiñco. ³ Hiyya, agindaw ku gaanuundi inñ *Pariziyenna obtu geem taat kokina mitik kara. Ñu iyit ñatik geemir do unñji ka Iisa. ⁴ Kar ñu kaawiji do Iisa aman : « Gem kol Tacco, talu, ni obit geem-an kokina mitik kara. » ⁵ Do bi ñaar-ak ko, Muusa siirtu do *gaanuunte a geem taat gina ansi-ak, ñuu zeerin inñ dambay nam ñuu deenti. Kar kinñ gay, kaawoñ maa ? »

⁶ Ñu indiig pa-ak, asaan ñu rakiy a ñaa dee jookumo, ansii kat, ñuu gase botol taat ñuu obiñji. Iisa gay onig kaay ho ña teestu siire inñ perney keder. ⁷ Ñu wakiliy wakiliy inde, kar Iisa jaaltu kaay ho ña kaawiico aman : « Minninko, kaak ginno zunuubinna, ña ic dambi awalle ho ña zeerta. » ⁸ Kar ña ontu pey, ña teestu siire pey keder. ⁹ Min ñu dortu pa-ak, ñu teestu amile rakki rakki, min jaminna yoo ku ñaada, ñak ko Iisa keeji di inñ daatik taat pey ñatko-ata. ¹⁰ Kar Iisa jaaltu pey kaay, ña indiit ñatko-at aman : « Ñu moon di gee kuuk obiñke-aku ? Moon di kuuk sakkiiñke-aku ? » ¹¹ Ta telkiiji aman : « Gem kol *Rabbiney, ginno yoo gemo. » Ñaar gay telkiitit aman : « Nun sa naake rasiñke. Baa ho ñak ginenna pey zunuubinna. »] ^{††}

¹² Iisa kaawiico pey do gee ku cokiyaaga-ak aman : « Nun ko portikaw ta duniiner. Ñaar kaak aadaanu jaawaado do gondikor, kar gay, ñaa gasin portikaw taat bera goye. » ¹³ *Pariziyenna kaawiji aman : « Ki kaawa do bi ka meenjiñ di, ansi-ak, kaawoñ, gee icaatdo. » ¹⁴ Iisa gay telkiico aman : « Ya nun kat kaawa do bi ka meendu sa, kaawor, taar ka seener, asaan nun iban wer kaak nu asiyo ho wer kaak nu baayiyo. Kar kunñ gay iban- no wer kaak nu asiyo ho kaak nu baayiyo. » ¹⁵ Kunñ dukuma seriine ar taat gee giniy di. Nun gay dukumaado seriin ansi. ¹⁶ Ya nun kat diya kaaw gay, tanto seene, asaan nun keedudo, kar gay, inñ Tanni kaak tabirintu-ak, nin sawa. ¹⁷ Do *gaanuunko, gee garkiyaat kaaw taat kaawa aman : " Ya kaaw ta saadonna seer as werti rakki, kaaw-at ka seener. " ¹⁸ Nun kaawa do bi ka meendu di ho Tanni kaak tabirintu sa kaawa do bir. » ¹⁹ Gee-ak indiig Iisa aman : « Takkoñ gay goy momo ? » Ñaar gay telkiico aman : « Wala ku ibinginu, wala ku ibingig Tanni. Ya ku ibinginu, ku ibingig Tanni oki. »

²⁰ Iisa kaawiiñ kaawnay-añ wiktin taat ña bildiy gee do ger ka Buñdi, moota inñ wer kaak gee beriy maan do Buñdi. Kar ñu bal obiñji, asaan wiktiney goy misa.

Iisa ko kaak goya

²¹ Iisa kaawiico pey aman : « Nun, naa deete. Ya nu deete, kuun bariyindu, kar gay, ku gasaanno, kuu mate inñ zunuubinniko. Ku gediraado baawe wer kaak nu baayiyo. » ²² *Agindaw ku Yuudinnar teestu kaawe benannico aman : « Ña kaawiy a gee gediraado baawe wer kaak ña baayiy-añ, ña raka dee ziy walla ? » ²³ Iisa telkiico aman : « Nun asa min kuwa, kar kunñ gay min keder. Kunñ min do duniin-anta, kar nun gay min ka samaaner. » ²⁴ Inñ taaran ko, nu kaawiico aman : " Ku asa mate inñ zunuubinniko. " Ka seener, ya ku aaminaado kadar 'nun kaak goya' ^{††}, ku asa mate inñ zunuubinniko. » ²⁵ Kar ñu indiig aman : « Kinñke waa ? » Iisa telkiico aman : « Min awalle, nu kaawko a maa ? » ²⁶ Nu gin kaawin dakina do bi kanjo ho naako deenjo. Nu gaara do duniiner kaawin kuuk ñaar kaak tabirintu beriidu di, ho ñaar gay kaawa seene. »

²⁷ Gee-ak, ñuur bal ibine kadar ña kaawiico do bi ka Tacco Buñ. ²⁸ Ampaa ko, Iisa kaawiico aman : « Wiktin taat ku asiy jaalindu, nun *Roñ gemor, ku asiy ibine kadar 'nun kaak goya'. Ku asiy ibine pey kadar riy taat nu giniyan, ta meendudo, kar gay, nu kaawaako taat Tanni Buñ gaariidu. » ²⁹ Ñaar kaak tabirintu goy inñ nunu. Ña balnu rasiñ keedu, asaan nu gina doo maan kaak ña elgiyo. » ³⁰ Wiktin taat Iisa kaawiy pa-ak, gee dakina aamintu inñ ñaara.

† 'koot ka Olibiyennar' : Koot-ak, ñu kooliig pa-ak, asaan ña gin et dakina kaak ñu kooliy Olibiye. †† Wer ka gase kaawor 7.53-8.11 ginno do makaatamna daariñ ku Buñdi kuuk ñu siirtu min awalle inñ kaaw ta Grek. ‡ Wer ka gase kaawor do Deteronoom 19.15. †† 'nun kaak goya' : Siñ ñuur-añ gaara siñ ku Buñdi do Jamaw ta Awalle (Ekzood 3.14-15).

Horrina in berrina

³¹ Kar do *Yuudinna kuuk aamin in naar-ak, Iisa kaawiico aman : « Ya ku obit kaawor-an bombo, kuu kuuniye maajirnar kuuk tab. ³² Ku asiy ibine seen taat kaawa do bi ka Bunđi ho seen-at yaako giniŋko horrina. » ³³ Nju telkiiji aman : « Nini min tamba ta Ibraayim ho ni berrinno bat ku gemor. Maman ki kaawiy a nii gine horrina ? » ³⁴ Iisa gay telkiico aman : « Cokiyon, naako kaawe seene : ay gem kaak gina zunuubinna, naar berre ka zunuu-binnar. ³⁵ Berre-ak, naar kuunaydo ron ka geero, kar gay, ron ka geer-ak goy ron ka geer di. ³⁶ Ya Ron ka Bunđi kat imilaako min do berrinŋaw, ku asa kuuniye horrina ka seener. ³⁷ Nu iban kadar ku amil min tamba ta Ibraayim. Kar ku rakaan deendu asaan ku pocit kaawor. ³⁸ Nun kaawaako maan kaak Tanni gaariidu. Kar kuŋko gay gina taat takko kaawiiko. » ³⁹ Nju telkiiji aman : « Nin, tanni, naar Ibraayim. » Kar Iisa kaawiico aman : « Ya ka seener, kuŋ koogin ku Ibraayim-ak, kuu gine ar taat ŋa gintu. ⁴⁰ Diŋ gay, ku rakaan deendu. Maa di ? Ku rakiin deendu-aŋ, asaan nu kaawaako seen ta Bunđi. Ibraayim, naar ginno tak-tak maan ar naar-aŋka ! ⁴¹ Kuŋko, ku gina gamin kuuk takko giniy di. » Nuur gay telkiiji aman : « Nin buuminno, tanni, naar rakki di, naar ko Bunđ-aŋ di. » ⁴² Iisa diyiiico aman : « Ka seener, ya Buŋ kat Takko, kuun elindu, asaan nun sa asa min do Bunđi, naar kat ŋaamintu. » ⁴³ Maa di ku ibingitdo taat nu kaawiiko-anta ? Ku ibingitdo-ak, asaan ku gedarro icin kaawor. ⁴⁴ Takko kuŋko, naar *Seetanne. Ku el gine gamin kuuk ŋa rakiyo. Min do teesindi sa, naar usin dee ka geemir. Na kaawdo seene, asaan ginno seen loci. Ya ŋa raadaw, ŋa kaawa kaaw taat taŋji di, asaan naar ko gay raadindi ho ŋa tacco ka gay raadindi. ⁴⁵ Kar nun gay, nu kaawa seene. In taar-at ko, ku aaminginno. ⁴⁶ Waan minninko yaadu diye kaaw kadar nu gin zunuubinna yoo rakki oki walla ? Ya nu kaawaako seene, maa di ku aamanno do kaawor. ⁴⁷ Ya waan gin gem ka Bunđi, naar cokiya kaawin ku Bunđi. Kar kuŋ gay, ku cokaydo, asaan ku gee ku Bunđido.

Iisa in Ibraayim

⁴⁸ *Agindaw ku Yuudinnar kaawiji do Iisa aman : « Ya ni kaawa a ki min *Samari ho ki gin aarid do kaan, kaaw-an ka seenerro walla ? » ⁴⁹ Naar gay telkiico aman : « Nun bal gine aarid, kar gay, nu bera horoomin do Tanni ho kuŋ gay bergidudo horoomine. ⁵⁰ Nun baraydo ozile ka meendu, kar gay, gin waan ka pey kat rakaaga ho kaak asa tale baat ta kaaw-anta. ⁵¹ Cokiyon, naako kaawe seene : gem kaak obit kaawor-an bombo, ŋa mataado tak-tak. »

⁵² Agindaw ku Yuudinnar diyiji aman : « Diŋka-aŋ, ni iban kadar aarid obiŋciŋ. Ibraayim, naar mat ko. Ho nabiinna oki, nuur mat ko. Kar kiŋke gay, ki kaawiy a gem kaak obit kaawon bombo, naar mataado tak-tak. ⁵³ Tate Ibraayim, naar mate. Ki pakira kadar kiŋ kat tatik pakgiga walla ? Nabiinna oki, nuur mate. Do taŋji-at, kiŋ gay waa kina ? » ⁵⁴ Iisa gay telkiico aman : « Nun baraydo ozile ka meendu. Ya nu bariya ozile ka meendu-ak, ta ginno baati. Naar kaak ozilaanu, naar Tanni. Ku diya a naar ko Buŋko. ⁵⁵ Ka seener gay, kuŋ ibingigdo ho nun kat ibingiga. Ya nu diya a nu ibingigdo, nun sa yaa gine raada ar kuŋko. Kar gay, nu ibingiga ho nu obit kaawoy bombo. ⁵⁶ Min Ibraayim goy misa in odinay, ŋa pakir do yiriy ta weendu ho ŋa aacyi dakina. Kar min ŋa taliit yiriy-ata, adiy gintu portik aale. » ⁵⁷ Agindaw ku Yuudinnar diyiji aman : « Kiŋ, elinaŋ bal nece misa orok beey-aŋ di, ki talig ko Ibraayim walla ? » ⁵⁸ Iisa telkiico aman : « Cokiyon, naako kaawe seene, min Ibraayim nu bal ween misan di, nun goy ko. » ⁵⁹ Min ŋa kaawtu pa-ak, nu soktu dambay a nuu zeeriŋji. Hiyya, Iisa toopintu in gee, ŋa amiltu min ger ka Bunđi ho ŋa deettu.

Pile ka noolol

9 Yiriy rakki, Iisa biraw ho do botildi, ŋa gastu noolo. Min nu weeyig di, naar nool ko. ² Min *maajirnay taliiga, nu indiig Iisa aman : « Gem kol Tacco, gem-aŋ, min nu weeyig di, ŋa nool ko. Naar kat gin zunuubinna, wala aginiyi kat gin zunuubinna ? » ³ Iisa telkiico aman : « Gem-aŋ nooltu-aŋ, wala do bi ka zunuubinna ku aginiyi, wala ku meenji. Na nooltu-aŋ a gee yaa tale maan kaak Buŋ yaaji gine. ⁴ Min pat goy misa, illa gii ginin riy ta naar kaak ŋaamintu. Aando asaw ho do aando-an, gem gediraado gine riyo. ⁵ Min nun goy misa do duniiner, nun portikaw ta gee ku duniiner. » ⁶ Hiyya, min Iisa kaawtu pa-ak, ŋa pictu ulŋay ho ŋa liiptu golŋo. Kar ŋa torziig golŋo-ak do odin ku nool-aka. ⁷ Kar ŋa diyiji aman : « Baa acig odinaŋ do koriy taat nu boktu nu koliy Silowe. » (Siŋ kuuk Silowe-ak diya a « tabire ».) Hiyya, nool-ak daktu ac odinay. Min ŋa acgu, odinay piltu karaŋ. Kar ŋa yeepu do geriy. ⁸ Mutkiyi in gee kuuk talig wiktin taat ŋa ociy-ak indiy zinŋkico aman : « Gem-aŋ ar nool kaak goygiy oce-ak doo ? » ⁹ Daariŋco diya aman : « Hii, ŋa ŋaara. » Daariŋco gay aman : « Ha'a, ŋa naarro. Gem-aŋ ar naar di. » Kar naar gay telkiico aman : « Ka seener, ŋa nunu ko. » ¹⁰ Nju indiig aman : « Kar maman odinaŋ piltu ? » ¹¹ Naar gay telkiico aman : « Gem kaak nu koliy Iisa kat liip golŋo, ŋa torziig do odinar kar ŋa diyiiidu aman : "Baa acig odinaŋ do koriy ta Silowe." Nu baawtu, nu dakiig aca, ek di, nu teestu tale. » ¹² Nju indiig pey gem-ak aman : « Kar diŋ gay, ŋa moo ? » Na telkiico aman : « Baana ! Nu ibanno wer kaak ŋa deettu. »

Pariziyenna indaag nool ka pile

¹³ Gem kaak awalle nool-ak, ɲu iyiig do unɔo ka Pariziyennar. ¹⁴ Sando, yiriy taat Iisa liiptu golɲo inɲ ulɲay ho ɲa piliig odin ku nool-ak, ta yiriy ta *sabiti. ¹⁵ Pariziyenna oki indiig gem-aka a ɲa ginji maa do odinaɲ ɲu piltu. ɲa diyiico aman : « ɲa torzidu goliɲ do odinar, kar nu dakiigu aca, ek di odinar piltu. » ¹⁶ Pariziyenna daarinɲ diytu aman : « Gem-aɲ, ɲaar asdo min do Buɲdi, asaan ɲa karmaydo *gaanuun kaak kaawa do bi ka yiriy ta sabiti. » Daarinɲo gay diytu aman : « Ya gem-aɲ gin zunuubinna, maman ɲaa gine gamin ku ajbay ? » Min ɲaar-ak, ɲu eertu. ¹⁷ ɲu indiig pey nool kaak pil-ak aman : « Kiɲke gay pakira maa do bi ka gem kaak pilig odinaɲ ? » ɲa telkiico aman : « ɲaar nabiiɲce. »

¹⁸ Kar gay, agindaw ku Yuudinnar aamanno kadar ɲu weeyig gem-aɲ noolo ho diɲ odinay pile. Ampaa ko, ɲu koliig aginiyji. ¹⁹ Kar ɲu indiig aman : « Gem-aɲ roɲko walla ? Ka seener, min ku weeyig di, ɲa nool ko walla ? Diɲ gay, maman ɲa taliyo ? » ²⁰ Aginiyji-ak telkiico aman : « Hii, ɲa roɲni ho min ni weeyig di, ɲaar nool ko. » ²¹ Kar ni ibanno maman odinay piltu. Ho ni ibanno gem kaak pilgu. Indoɲ meenɲji, ɲaar sa tatik ko nec ɲaako kaawe. » ²² Aginiyji kaawtu ansi-ak, asaan ɲu gina kolaw do agindaw ku Yuudinnar. Ka seener, agindaw-ak deet ko kaawco kadar ay gem kaak kaawa a Iisa ko Masi kaak Buɲ dobtu, ɲuu atkiɲji min do gerco ka salaaner. ²³ Inɲ taar-at ko, aginiyji ku nool-ak diytu aman : « Indoɲ meenɲji, ɲaar sa tatik ko nec ɲaako kaawe. »

²⁴ Pey *Pariziyenna koliig gem-ak ka seeriɲkar ho ɲu diyiiji aman : « Kaaw ja seen taat Buɲ weenɲciɲ ! Nin iban kadar gem kaak cooliɲciɲ-aɲ, ɲaar gin zunuubinna. » ²⁵ Gem-ak telkiico aman : « Nu ibanno ya ɲa gin zunuubinna wala ɲa bal gine. Kar gay, nu iban maan rakki di : awalle nu noolo, diɲ gay, nu talaw. » ²⁶ ɲu indiig pey aman : « ɲaar ginjiɲ maa ? Maman ɲa piliig odinaɲ ? » ²⁷ ɲa telkiico aman : « Nun kaawkoɲ ko, kar ku bal icin kaawor. Kar ku indaan pey maa ? Kuɲko oki raka gine maajirɲay walla ? » ²⁸ ɲu uciiji aman : « ɲa wanɲiɲ, kiɲ kat *maajiriɲcey ! Nin-aɲ maajirin ku Muusa. » ²⁹ Ni iban kadar Buɲ kaawji do Muusa, kar gay, gemoɲ-aɲ, ni ibanno wer kaak ɲa asiyo. » ³⁰ Gem-ak telkiico aman : « Way, nun-aɲ ajbiye ! Gem-aɲ kat pilig odinar ho ku ibanno wer ka ɲa asiyo ! » ³¹ Gi iban tak kadar Buɲ ooydo kaaw ta gem kaak gin zunuubinna, kar gay, ɲa ooya gem kaak kar-miyaaga ho gina taat Buɲ rakiyo. ³² Min kilgiye ka duniiner, gi bal dore tak-tak gem kat pil odin ku gemor kaak ɲu weeyig noolo. ³³ Ka seener, gem-aɲ, ɲaar as min do Buɲdi, yampa, ɲa gediraado giniɲ maanna-aɲka. » ³⁴ Pariziyenna-ak telkiiji aman : « Kiɲ din sa, min ɲu weenɲciɲ di, ki miin ko inɲ zunuubinna, kar ki raka bilde kuɲ waa ? » Min ɲaar-ak, ɲu atkiig kara.

³⁵ Min Iisa dortu kadar ɲu atkiig gem-aka, ɲa deettu bariyiɲji. ɲa dakiig gasa ho ɲa kaawiji aman : « Ki aamina inɲ nun *Roɲ gemor walla ? » ³⁶ Gem-ak telkiiji aman : « Gem kol *Rabbiney, ɲaar waa kaak naa aamine inɲ ɲaara ? » ³⁷ Iisa diyiiji aman : « ɲa nun ko kaak ki taliy kaawijiɲ-aɲka. » ³⁸ Hiyya, gem-ak kaawiji aman : « Rabbine, nu aamin inɲ kiɲke. » Min ɲa kaawtu pa-ak, ɲa dersitu do unɲi. ³⁹ Kar Iisa kaawiji aman : « Nun as do duniiner a dukume ka seriiner yaa kuuniye : kuuk tallo asa tale, ho kuuk talaw gay asa gine noolna. » ⁴⁰ Pariziyenna daarinɲ kuuk goy do serpey ta Iisa doriit kaawoy-ata ho ɲu indiig aman : « Ki pakira a nin sa noolna walla ? » ⁴¹ Iisa telkiico aman : « Ya kuɲ kat noolna, ku bal gine zunuubinna. Kar gay, uudin taat ku kaawiy a ku talaw, ansii ko, ku goyiy inɲ zunuubinnikon di. »

Danɲil ta tamgiri inɲ gay gooyindi

10 Iisa kaawiiico pey aman : « Cokiyonɲ, naako kaawe seene : ya gem doɲ min do joli, ɲaar kokino ho ɲa bandiɲce. ² Kar gay, ɲaar kaak unɲa min do botildi, ɲaar kat gay gooyindi. ³ Gem kaak gooya wer geer yaaji pile botol. Tamgi iban gaayay, ɲa koliig rakki rakki inɲ siɲco ho ɲa imiliig kara. ⁴ Ya ɲa imilig okiɲco, ɲaar ogiriico ho ɲuur gay aadiig min aaro, asaan ɲu ibingiga. ⁵ Kar gay, ɲu aaddo gem kaak ɲu ibingigdo. Ya ɲu dor gaay ta gem kaak ɲu ibingigdo, ɲuu gade minniney serek. »

⁶ Min Iisa deliicot danɲil-ata, gee bal ibine baati.

⁷ Ampaa ko, Iisa diytu pey aman : « Cokiyonɲ, naako kaawe seene : nun ko dibir ka wer kaak tamgi goyiy. ⁸ Gee kuuk as awalle, ɲuur kokinay ho ɲu bandina, kar tamgi gay bal ooyiɲco. ⁹ Nun ko dibir ka wer kaak tamgi goyiy. Gem kaak aada min lotu, ɲaa gase jile. ɲaa unɲiguwe, ɲaa amilguwe ho ɲaa gase tee. ¹⁰ Kokin asiyo koki-niyo, ɲa diyiye gee ho ɲa nigiy. Nun gay, nu as a gee yaa gase goye kaak tab. ¹¹ Nun ko gay gooyindi kaak tab. Gay gooyindi kaak tab-ak, ɲaar yaa ooye muut do bi ka tamgiy. ¹² Gem kaak ɲu gidiyig gidiyen di, tamgi-ak kuɲjido. Ampaa ko, ya ɲa tala pulkina † asa di, ɲaa gade, ɲaa rasiɲ tamgi-aku. Kar pulkin gay yaa totiriɲco. ¹³ Gem kaak ɲu gidiyig gidiyen di-ak, ɲaar isigigdo inɲ tamgi. ¹⁴ Nun ko gay gooyindi kaak tab. Nu ibingig tamgir ho ɲuur sa ibinginu. Nu ibingigu ar Tanni ibinginu ho nun oki ibingig Tanni. Naa bere zir naa mate do bi ka tamgir. ¹⁶ Nu gin pey tamgi ku pey kuuk bal unɲe misa inɲ eenɲco. Illa naa iyiɲco a ɲuu ɲume inɲ eenɲco. Ampaa ko,

† 'pulkina' : Werin daarinɲ, ɲu kolaag a 'kulkina' wala a 'pilgay'.

ɲuu cokiye gaayar ho ɲuu gine hidbin rakki, ho gay gooyiŋco oki rakki. ¹⁷ Tanni, ɲaar elgiinu, asaan naa bere zir do muuti, kar naa gasiŋji pey ya nu nooye. ¹⁸ Ginno gem kaak yaan deendu, nu meendu ko bera zir do muuti. Nu gin botol taat naa mate ho nu gin gudurre taat naa nooye. Aŋ maan kaak Tanni kaawiidu a naa gine. »

¹⁹ Min agindaw ku Yuudinnar doriit kaaw ta Iisa-at, ɲu eertu werin seera. ²⁰ Dakinuwo kaawtu aman : « Gem-aŋ, ɲaar oliyo ho ɲa gin aarid. Maa di ku cokiyyi kaawoy ? » ²¹ Kar daariŋ gay diytu pey aman : « Bat, gem-aŋ, ɲaar oliydo. ɲa bal gine aarid. Maa oliyir kaak kaawa ansi ! Oliy kat gedirgiy pile odin ku noolnal walla ? »

Yuudinna pociŋ Iisa

²² Wiktin taar-at, ta siteener ho ɲu iidiya iidin ta pile ka *ger ka Buŋdi Zeruzaleem. ²³ Do menaw ku iidiner-ak, yiriy rakki, Iisa kaariy atta do ger ka Buŋdi-aka. Kar ɲa peytu do kelim taat ɲu koliy kelim ta Selemaan. ²⁴ Yuudinna daariŋ ɲumtu pey do unji ho ɲu diyiiji aman : « Kimin ja kat kiini mine ? Kaawni waraŋ ya kiŋke-aŋ ko Masi kaak Buŋ dobtu wala kawwi ! » ²⁵ Iisa gay telkiico aman : « Nun kaawkoŋ ko, kar ku bal icin kaawor. Gamin kuuk nu gintu iŋ gudurre ta Tanni kaawa ko waraŋ do bi kanto. Gamin-aŋ nec ko kuu ibine kadar nun ko kaak Buŋ tabirtu. ²⁶ Kar gay, ku bal aamine, asaan ku tamgirro. ²⁷ Ar tamgi kuuk cokiyaat gaay ta gay gooyiŋco, geendu sa cokiyaat gaayar. Nu ibingigu ho ɲu aadaanu. ²⁸ Nu beraaco goye ka gaasdo. ɲu mataado tak-tak ho ginno gem kaak nec gaame maan min piŋe ka Tanni. ²⁹ Tanni kaak berduugu-ak, ɲaar gin gudurre pak gee okiŋco. Ginno gem kaak nec gaame maan min piŋe ka Tanni. ³⁰ Nunu iŋ Tanni, nin rakki di. »

³¹ Min *Yuudinna dortu pa-ak, ɲu ipintu dambay a ɲuu zeeriŋji ɲuu deenji. ³² Kar Iisa gay kaawiico aman : « Nu gin gamin dakin kuuk ajbay do unko iŋ gudurre taat Tanni beriidu. Ku talig iŋ odinko. Min gamin-aŋ, ka moo ku rakiin deen iŋ dambay ? » ³³ Yuudinna diyiiji aman : « Ni diyaacinno do bi ka maan kaak samaane ki gintu. Ni rakiŋ dee-ak, asaan ki niga biŋ iŋ Buŋ. Kiŋ kat gem di, kar ki gina ziŋ ar Buŋ ! » ³⁴ Iisa telkiico aman : « ɲu siir do *gaanuunko kadar Buŋ kaaw aman : " Kuŋko ko buŋnay. " ³⁵ Ansi-ak, ɲuur kuuk cokiyaat kaawoy, ɲu kolaag a 'buŋnay' ho gee iban kadar gee siimaatdo kaaw ta Buŋdi. ³⁶ Kar nun gay, Buŋ dobtu ho ɲa ɲaamintu do duniiner. Kar maman ku diyiidu kaawo a nu niga bir iŋ Buŋ wiktin taat nu kaawtu a nu Roŋ ka Buŋdi ? ³⁷ Ya nu ginno riy ta Tanni, dakonnu aaminindudo. ³⁸ Kar ya nu gina riy ta Tanni gay, ya ku aaminginno oki, aaminon iŋ gamin kuuk nu gintu-aku. Iŋ taar-at ko, kuu ibine waraŋ a Tanni goy iŋ nunu ho nun sa goy iŋ ɲaara. » ³⁹ Agindaw ku Yuudinnar teestu pey bariyiŋji a ɲuu obiŋji, kar gay, ɲa paka di. ⁴⁰ Iisa yeptu pey aar barre ka Zurdan do wer kaak Yaaya-Batist *batiziyi gee awalle ho ɲa goytu do wer-aka. ⁴¹ Gee dakina asiiji ho ɲu diyiiji aman : « Yaaya bal gine yoo maan rakki oki ka ajbay, kar kaawoy taat ɲa kaawtu do bi ka Iisa gay, taar as do botilti. » ⁴² Hiyya, gee dakina kuuk baa do wer-ak aamintu iŋ Iisa.

Muut ta Lazaar

11 Gin gem rakki, siŋji Lazaar. ɲa goy do hellin ta Betani iŋ siŋtay ku daadi, Mariyam iŋ Maart. Mariyam gay, taar ko taat kockicji itir do asiŋji ku *Rabbin Iisa ho ta sooyjiŋ iŋ duruwti. Kar yiriy rakki, Lazaar-ak galto raduwa. ³ Siŋtay-ak ɲaamiiji gem do Iisa a ɲaa miniŋji. Min gem kaak ɲu ɲaamtu-ak ote, ɲa kaawiji do Iisa aman : « Gem kol Tacco, royaŋ Lazaar radaw. » ⁴ Min Iisa dorit kaaw-at, ɲa diytu aman : « Raduway taar-an diyaagdo. Iŋ raduw taar-an ko, gee yaa tale *darjin ta Buŋdi. Ho iŋ taar ko oki, gee yaa tale darjin ta Roŋ ka Buŋdi. »

⁵ Iisa gay elgiŋ kuŋ Maart iŋ booti ho iŋ Lazaar oki. ⁶ Kar gay, do wiktin taat ɲa dortu kadar Lazaar radaw, ɲa bal uce kodok. ɲa goy ja pey menaw seer do wer-aka. ⁷ Min ɲaar-ak, ɲa kaawiico do maajirnay aman : « Yeepinte Zuude. » ⁸ Kar maajirnay gay telkiiji aman : « Gem kol Tacco, misa-aŋ di, ɲu rakaŋ dee iŋ dambay, kar diŋ pey ki raka yeepe annere ? » ⁹ Iisa gay diytu aman : « Min kawtira yoo maako, wer, ɲaar yaa goye karaŋ di. ɲaar kaak jaawa iŋ yiriy-ak, ɲa batakdo, asaan ɲa tala karaŋ. ¹⁰ Kar ɲaar kaak jaawa iŋ aando gay, ɲaar tallo karaŋ ho ɲa batkaw, asaan ɲa ginno portikaw do gelbiney. » ¹¹ Min ɲaar-ak, Iisa kaawtu pey aman : « Royte Lazaar weye, kar gay, nu baa niiniŋji. » ¹² Maajirnay telkiiji aman : « Gem kol Rabbinni, ya ɲa weyaw-ak, ɲaa coole doo di. » ¹³ Sando, Iisa gay rakaaco kaawe a Lazaar mate. ɲuur gay a wal ɲa kaawa do bi ka wey ku maalan di. ¹⁴ Hiyya, Iisa pilliicot waraŋ aman : « Lazaar mat ko. ¹⁵ Kar gay, ya nu ginno do serpey wiktin taat ɲa radiyo oki, adir gala, asaan ansii ko, ku gastu botol taat kuu aamine iŋ nunu tak-tak. Diŋ gay ucinte, gi baa taliŋji. » ¹⁶ Hiyya, Tooma kaak ɲu koliy pey Didim diyiico do eenji aman : « Yallinte, ginte oki, gi baa mate iŋ Rabbinte ! »

¹⁷ Min ɲu ottu do wer-aka, ɲu dortu kadar Lazaar goy ko do maginer. ɲa gin ko menaw poodi. ¹⁸ Kar Betani iŋ Zeruzaleem gay, datikco yaa nece ar kilomeetir subba pa. ¹⁹ Ansii ko, *Yuudinna dakin asiico ooya do kuŋ Maart iŋ Mariyam do siŋco ka mate. ²⁰ Min Maart dortu kadar Iisa gaay ko ote do helliner, ta uctu, ta baawtu ɲaamiŋji. Mariyam gay daktu geero. ²¹ Min Maart otiiŋji do Iisa, ta diyiiji aman : « Gem kol *Rabbiney, zer ya ki goya, siŋdu mataado. ²² Kar diŋka-aŋ sa, nu iban kadar ya ki inde maan do Buŋdi, ɲaŋ berinji. » ²³ Iisa diyiitit aman : «

Sinƙe, ɗaar yaa nooye. »²⁴ Maart telkiiɗi aman : « Nu iban kadar ɗa asa nooye do wiktin taat gee okiŋco asiɗ nooye do yiriɗ ta ba aaro. »²⁵ Kar Iisa gay kaawiitit aman : « Nun ko kaak bera goye do geemir ho ɗa nun di oki kaak nooya gee. Gem kaak yaa aamine inɗ nunu, ya ɗa mate oki, ɗa asa nooye, ɗaa goye pey. »²⁶ Ho ya gem kaak goy misa inɗ odinay aamina inɗ nun-ak, ɗa mataado tak-tak. Maanna-aɗ, ka aamina walla ? »²⁷ Taar gay telkiiɗi aman : « Ka seener, gem kol Rabbineɗ, nu aamin kadar kiɗ ko Masi, Roɗ ka Buɗɗi, ɗaar kaak yaa ase do dunii-ner. »

²⁸ Min Maart kaawtu pa-ak, ta yeeptu kolin booti Mariyam. Ta semsumiitit aman : « Rabbin ase, ɗaa kolaake. »²⁹ Min Mariyam dortu pa-ak, ta uctu puruk, ta baawiiɗi. ³⁰ Sando, Iisa bal unje misa do helliner. ɗa goy misa do wer kaak Maart ɗaamiiga-ak di. ³¹ Min Mariyam baawiiɗi do Iisa, *Yuudinna kuuk as ooya do kuɗ Mariyam goy misa gerco. Min ɗu taliit Mariyam uctu puruk-ak, ɗuur sa aadiita. Ya do taɗco-ak a wal ta baa ale do maginer.

³² Hiyya, Mariyam ottu do wer kaak Iisa goyiyo. Min ta taliiga, ta dersitu do unji ho ta kaawiiɗi aman : « Gem kol Rabbineɗ, zer ya ki goya, sinɗu mataado. »³³ Iisa taliit Mariyam alaw inɗ Yuudinna kuuk aadta oki. Hiyya, ziy ooliiga ho ɗa barjiltu. ³⁴ ɗa indiig aman : « Ku diyig momtey-ak momo ? » ɗuur gay telkiiɗi aman : « Gem kol Rabbinni, as niig gaare. »³⁵ Kar meenji Iisa teestu ale. ³⁶ Min Yuudinna taliig Iisa alaw-ak, ɗu diytu aman : « Talon ja, ɗa elgig Lazaar ! »³⁷ Kar daariɗ minnincɗ gay diytu aman : « ɗa pil odin ku noolol, maa di ɗa baltu gedire jiliɗ Lazaar min do muuti ? »

Nooye ka Lazaar

³⁸ Iisa gay, ziy ooliig di misa wiktin taat ɗu ottu do maginer. Magin-at gay, ɗa girpi †. ɗu diyig momtey ka Lazaar atta ho ɗu dibiriit inɗ dambi tatko. ³⁹ Hiyya, Iisa kaawiico aman : « Tunɗilonɗ dambi-aɗka. » Maart gay diyiiɗi aman : « Gem kol Rabbineɗ, momtey-aɗ, ɗaar menuwiɗ pood ko atta. Wiktin-an, ɗaa zoodenɗ ko. »⁴⁰ Iisa telkiitit aman : « Nu balke kaawe kadar ya kan kat aamin inɗ nunu, ka asa tale *darjin ta Buɗɗi walla ? »⁴¹ Hiyya, ɗu tunɗiliig dambi-aka. Kar Iisa gay jaalig kaay ho ɗa diytu aman : « Gem kol Tacco, nu ozilaaciɗ do cokiye kaak ki cokiyiinu. »⁴² Ho nu iban kadar ki cokiyaan doo, kar gay, nu kaawiy pa-ak do bi ka gee kuuk goy inɗ nun-aɗku a ɗuu aamine kadar kiɗ kat tabirintu. »⁴³ Min ɗa kaawtu pa-ak, ɗa koliig Lazaar rada aman : « Lazaar, amal kara ! »⁴⁴ Ek di Lazaar kaak mat-ak amiltu. Pisinji inɗ asinji, ɗu maliyig inɗ jardad ho ɗu suriyig kaay oki. Do wer-ak, Iisa diyiiɗo aman : « Ipironɗa ho rasonɗ ɗaa deete. »

Dee ka kaawor do muut ta Iisa

(Matiye 26.1-5, Maark 14.1-2, Luk 22.1-2)

⁴⁵ *Yuudinna dakina kuuk baawco ooya ho inɗ Mariyam taliig maan kaak Iisa gintu ho ɗu aamintu inɗ ɗaara. ⁴⁶ Kar daariɗco gay dakiig gas *Pariziyenna ho ɗu osiico do bi ka maan kaak Iisa gintu. ⁴⁷ Kar agindaw ku gay satkiner inɗ Pariziyenna ɗumtu ho ɗu diytu aman : « Gem-aɗ, ɗaar gina gamin dakina kuuk ajbay. Diɗ gay, gii gi niɗ maman ? »⁴⁸ Ya gi rasaag paa di, gee okiŋco yaa aamine inɗ ɗaara. Kar gee ku Room asa dimiɗ *ger ka Buɗɗi ho ɗu asa nigin darrite. »⁴⁹ Minnincɗ, gin gem rakki, sinji *Kayip. Do elig taar-at, ɗaar ko *mee satkiner ka tatko. Do wer-ak, ɗa uctu ho ɗa kaawiico aman : « Kuɗ, kayko dibire. »⁵⁰ Ku ibanno ga ? Ya gem rakki mat do bi ka gee okiŋco, ɗaar-ak, guna min darrite okintit yaa ide. »⁵¹ Sando, kaaw taat ɗa kaawiy-at, taar asdo min loci di. Kar gay, ar ɗaar di mee satkiner ka tatko, ɗa kaawiy ar nabiiŋce kadar Iisa asa mate do bi ka Yuudinna okiŋco. ⁵² Kar gay, ɗa bal mate do bi ka Yuudinna keeco di. ɗa mat a koogin ku Buɗɗi kuuk totir do adiy ka kidar okiɗi yaa ɗume werco rakki do unji ka Buɗɗi.

⁵³ Min yiriɗ taar-at di, agindaw ku Yuudinnar deetu kaawco a ɗuu deen Iisa. ⁵⁴ Min ɗaar-ak, Iisa jaawa ko inɗ cigilen di min do agindaw ku Yuudinnar. ɗa uctu ho ɗa deettu do geeger rakki moota inɗ goosin kaak ɗu kolaag Epraayim. Do wer-ak, ɗa daktu goy inɗ maajirɗay.

⁵⁵ Min iidin ta Yuudinnar taat ɗu koliy Paak gaaye, gee dakina uctu min geegirɗay okiŋco ho ɗu baawtu Zeruzaleem. ɗu baaw siye ziɗkico a ɗuu gine sellen do unji ka Buɗɗi †† do iidin-ata. ⁵⁶ Gee kuuk as do iidin-at bariyaag Iisa. Do adiy ka ger ka Buɗɗi, ɗu kaawiy benannico aman : « Gem-aɗ kat yaa ase do iidiner walla ? Wala ku pakira maa ? »⁵⁷ ɗu kaawiy pa-ak, asaan agindaw ku gay satkiner inɗ Pariziyenna kaaw kadar ya gem ibinig-wer kaak Iisa goyiy-ak di, illa ɗaa minnincɗ a ɗuu baawe obinji.

† 'girpi' : Werin daariɗ, ɗu kaawa a 'pugurum'. †† 'ɗu baaw siye ziɗkico' : Yuudinna, ya ɗu raka gine sellen do unji ka Buɗɗi, ɗu aca ja ziɗkico uudin ta aadinco.

Kockice ka itirdi do kaay ka Iisa

(Matiye 26.6-13, Maark 14.3-9)

12 Wiktin taat iidin ta *Paak daktit ko menaw bijigiy di, Iisa uctu ho na deettu Betani, hellin ta Lazaar kaak na nooytu-aka. ² Min na ottu, nu ginijji tee ho Maart iyicoga. Min gee ku tee in Iisa-ak, Lazaar sa goya. ³ Kar Mariyam ictu dew miin in itir kaak gasdo badam. Itir naar-ak, nu ginig in et kaak nu koliy « naar » ho nu bal amsinji. Mariyam kockicijig itir-ak do asinji ku Iisa ho ta sooyijig in duruwti. Deenji iciig adiy ka gerdi okinji. ⁴ Min maajirnay ku Iisa, rakki kaak nu kolaag Zuudas Iskariyoot kaak asaaji isine do Iisa diytu aman : ⁵ « Talon ja ! Maa di gi gidiyigdo itir-an unnda ho gii deedin gurus do pokirnar ? Itir-an nec iye gurus tammin miy subba †. » ⁶ Wiktin taat na kaawiy pa-ak, na pakarro do pokirnar, na meenji kat kokino. Min awalle, naar ko dummiyaacog gurusco ho na iciy sood-sood do meenji. ⁷ Iisa gay diyijji do Zuudas aman : « Rasit oolo ! Ta ginig maanna-an uudin taat nu asiidu gine ya nu unjaan do maginer. ⁸ Pokirna, nuur goy doo in kunjo, kar nun gay goyaado doo in kunjo. » ⁹ *Yuudinna dakina dortu kadar Iisa goy Betani. Nuur sa baawtu. Baango gay, nu bal baa talin Iisa di, kar gay, nu baaw talin oki Lazaar kaak na nooytu-aka. ¹⁰ Hiyya, agindaw ku gay satkiner deetu kaawco a nuu deen Lazaar oki, ¹¹ asaan do bi ka Lazaar ko, gee dakina icdo kaawco, nu aamina ko do kaaw ta Iisa di.

Unje ka Iisa Zeruzaleem ar Sultan

(Matiye 21.1-11, Maark 11.1-11, Luk 19.28-40)

¹² Ka kawtinti, gee dakin aale kuuk baa iidin Zeruzaleem dortu kadar Iisa asa do geegirdi. ¹³ Gee-ak dukumtu carig in margigti, nu baawtu naamin Iisa botildi. Nu kooliy rada aman :
« Darjin do Bunji !
*Rabbin Bun yaa barkiyin naar kaak asa in sin kunji.
Talon, na naar ko Sultan ka Israyeel.
Ozilintenga ! » ††
¹⁴ Do botildi, Iisa gastu ron durkilal ho na neptu uudin taat nu siirtu do Kitamner aman :
¹⁵ « Dakon ginenna kolaw, kun gee ku geeger ka Siyon ‡.
Talon, sultinko asaako,
na nep ron durkilal. » ††
¹⁶ Do wiktin taar-at, maajirnay bal ibine misa baaco ta gamin-anjo. Ba aar, min Iisa gasit ja *darjiney kat nu moytu maan kaak Kitamne kaawtu do bi kanji ho nu ibintu kadar maan kaak gee gintu-an necit kaaw-ata.
¹⁷ Do wiktin taat Iisa nooyig Lazaar ho na kolig min do maginer, gee dakin aale goya. Naar-ak ko, nu dakiico os do eengo maan kaak Iisa gintu. ¹⁸ Do taar-at ko, gee dakin astu naaminji. Nu astu-ak, asaan nu dorig maan kaak abjay Iisa gintu. ¹⁹ Pariziyenna gay kaawiy benannico aman : « Ku talaw, dinjo-an, gi gediraado gine maanna. Gee okinjo-an aada ko naar di. »

Grekna daarin as talin Iisa

²⁰ Min gee kuuk baaw Zeruzaleem a nuu abdiye Bun do wiktin ta iidiner-at, Grekna oki goya. ²¹ Nu dakiig gas Pilip kaak min Betsayda taat do kid ka Galile ho nu diyijji aman : « Gem kol Tacco, ni raka talin Iisa. » ²² Pilip dakiiji kaaw do Andre, kar seerco, nu baawiji do Iisa ho nu kaawiji. ²³ Iisa diyico aman : « Din kat wiktinti nece taat nun *Ron gemor, naa gasin *darjiner. ²⁴ Cokiyon, naako kaawe seene, ya gem luwa koo, na tiisig bungiy ho ta amiliyo. Maanti kaak dak keder zoodiyo, kar in naar-ak ko, ta wiyiy ron dakina. Yampa, ya na bal luwinti, ta goy taar di. ²⁵ Ampaa ko, gem kaak el goye ka duniiner, na asa rawte ziy maala. Kar gem kaak obdo tirit do goye ka duniiner-an gay, na asa gase goye ka gasdo. ²⁶ Ya gem kaak rakaadu gine riyo, illa naan aadindu. Ampaa ko, wer kaak nu baayiy, gay riyor-ak yaa bagguwe oki in nunu. Gem kaak ginaadu riy-ak, Tanni yaaji bere horoomine.
²⁷ « Dinjo-an, kelmol amile. Do Tanni gay, naaji kaawe kat maa ? Wala naa gedire naaji kaawe a " Gem kol Tacco, etirit taabin-an minniner ? " Ha'a, nu kaawaajido, asaan do bi naar-an ko, nun astu do duniiner. ²⁸ Maan kaak naaji kaawe-ak aman : " Gem kol Tacco, jaalig sinjin kuwa. " » Min naar-ak, gee dortu gaay taat kaawa min kuwa ka samaaner aman : « Nu jaalig ko ho naa jaalin pey. » ²⁹ Gee kuuk goy do wer-ak doriit gaay-ata ho nu diytu aman : « Naar-an, bun kat awnaw. » Kar daarin gay di aman : « Na *dubil ka Bunji kat kaawji. » ³⁰ Iisa gay kaawico aman : « Gaay-an bal kaawe a nun kat yaa dore, illa kunjo di. ³¹ An ko wiktin taat nuu dukumin seriin ta gee kuuk goy do adiy kidar. Din, Bun yaa atkin sultan ka duniiner min do adiy ka kidar. ³² Kar nun gay, wiktin

† 'tammin miy subba' : Tamma rakki nec in gurus kaak gem gasiy do el ta riyor. †† Wer ka gase kaawor do Soom 118.25-26. ‡ 'geeger ka Siyon' : Nuur-an sin ku rakki ku geeger ka Zeruzaleem. †† Wer ka gase kaawor do Zakariya 9.9.

taat nuun jaalin kuwa-ak, naa iyin gee okinco lotu. »³³ Wiktin taat Iisa kaawiy pa-ak, na gaara maman na asiy mate.³⁴ Gee-ak kaawiji aman : « Do *gaanuundi, nu siir a Masi mataado tak-tak. Kar kinke-an gay, maman ki kaawiy a *Ron gemor-ak, nuu jaalin kuwa. Ron gemor-ak, naar waa ? »³⁵ Kar Iisa diyiico aman : « Portikaw goy misa in kunjo do mena sood di. Jaawon min portikaw goy misa in kunjo. Jaawon do portikaw paa gondikaw yaako gootinjo, asaan gem kaak jaawa do gondikor, naar ibanno wer kaak na baayio. »³⁶ Aaminon do portikaw do wiktin taat ta goy misa in kunjo. Ansii kat, kuu gine gee ku portikaw. »

Min Iisa kaawtu pa-ak, na daktu cigal serek minnino.

Yuudinna bal aamine in Iisa

³⁷ Iisa gin gamin dakina kuuk ajbay do unco ka geemir. Kar in taar-an oki, gee bal aamine in naara.³⁸ Maanna-an ko gaara kadar kaaw ta nabi Ezaayi as do botilti aman :

« Gem kol *Rabbiney, waa icit kaaw taat ni kaawtu ?

Ki gaarit gudurren do waa di ? »[†]

³⁹ Ezaayi gaarig pey maan kaak todco do geemir a nuu aamine in Iisa.⁴⁰ Na kaawtu aman :

« Bun timincog odinco ho na ginig kayco bombo.

Na ginig a nu talaado in odinco

ho diyaado maan do gelbinco.

Ampaa ko, nu newsiido loci pa naa coolinco. »^{††}

⁴¹ Ezaayi diytu pa-ak, asaan na talit *darjin ta Iisa ho na kaaw biy.

⁴² In kaaw ta Ezaayi-at, agindaw ku Yuudinnar dakin aamintu in Iisa. Kar gay, nu bal gaarin imaanco do geemir, asaan nu gina kolaw do Pariziyennar, pa nuu atkin min do ger ka salaaner.⁴³ Gee-ak raka a gee yaa elinco di. Do tanco-at, nu tala kadar ele naar-an pakgig kaak asa min do Bunji.

Iisa, naar portikaw ta duniiner

⁴⁴ Iisa kaawtu rada aman : « Naar kaak aamin in nunu, na bal aamine in nun di, na aamin oki in naar kaak tabirintu. »⁴⁵ Ho naar kaak talintu, na talig naar kaak tabirintu oki.⁴⁶ Nun kaak portikaw, nu as do duniiner. Ampaa ko, ay gem kaak aamin in nunu goyido do gondikor.⁴⁷ Ya waan cokiya kaawor ho na ginno maan kaak nu kaawio, na nununno kat yaaji dukume seriine, asaan nu as do duniiner a naa jile gee, nu bal ase a naaco dukume seriine.⁴⁸ Kar naar kaak pocintu ho icdo kaawor, in kaaw taar-at ko, seriin asiy obinji do yiriy ta ba aaro.⁴⁹ Ka seener gay, nun bal imilin kaaw-an min do kaar. Kar gay, na Tanni kaak tabirintu kat berduut kaaw-anta, asaan naa gaarin do geemir.⁵⁰ Nun iban kadar kaaw taat Bun kaawtu-an, taar bera goye ka gaasdo do geemir. In taar-at ko, kaaw okintit taat nu kaawio, taar asa min do Tanni. »

Iisa aca ase ku maajirnay

13 Wiktin taat iidin ta *Paak gaaye, Iisa ibin ko kadar wiktin taat naa rasin duniin nec ko ho naa yeepe ko do Tacco. Na elgig geenji kuuk do adiy ka kidar in ele kaak gaasdo tak-tak.² In maako, Iisa in maajirnay goytu tee. Sando, *Seetanne unje ko do adiy ka Zuudas, ronji ka Simon Iskariyoot a naaji isine do Iisa.³ Iisa iban kadar na asa min do Bunji ho naa yeepe pey loci. Na iban oki kadar Tacco berjiig gamin okinco do pisinji.⁴ Wiktin taat nu tiyo, Iisa uctu ho na soriit batkoy, na ictu nangguuna ho na duunit maasoy.⁵ Kar na weertu amay do maan ka acindi ho na teestu acin ase ku maajirnay ho na sooyinco in nangguun kuuk do maasoy-aku.⁶ Wiktin taat na otiji do Simon Piyer, Simon pooctu aman : « Gem kol *Rabbiney, kinke acaadudo ase kunto. »⁷ Iisa diyiiji aman : « Dinke-an, kin ibanno maan kaak nu giniy-anke, kar gay, neginda ja kat ki asiy ibiniji. »⁸ Simon Piyer diyiiji aman : « Ha'a ! Kin acaadudo tak-tak ase kunto. » Iisa gay telkiji aman : « Ya nu baljin acin gay, kin gaasado pey hagine in nunu. »⁹ Ampaa ko, Simon Piyer diyiiji aman : « Gem kol Rabbiney, kin acaado asindu di, kiidu acin pisindu ho kaar oki. »¹⁰ Kar Iisa diytu aman : « Ya gem kaak ac ko ziy-ak, naar *cawar ko, illa asinji di raka ace. Kun cawar ko, kar gay, okinonno. »¹¹ Naar ibingig ko gem kaak asaaji isine. Paa ko, na kaawtu aman : « Okinjo, ku cawarro. »

¹² Min Iisa aciig asinco ku maajirnay, na isiit batkoy ho na goytu pey do teendi. Kar na indiigu aman : « Has, ku ibinig maan kaak nu giniiko-anke walla ? »¹³ Kun kolaan a " Gem kol Tacco " wal " Gem kol Rabbiney ". Ya ku kaawa ampa-ak, ku kaawa seene, asaan na nun ko.¹⁴ Hadi, ya nun kat Takko ho Rabbinko kaak acig asinjo, kunjo oki, kuu acguwe asinjo benanniko.¹⁵ Maanna-an, nu gaarikon a kuu ginguwe ar kaak nu gaariiko.¹⁶ Cokiyon, naako kaawe seene : berre, naar pakgigdo gemoy, ho gem kaak nu tabirtu sa, na pakgigdo gem kaak tabirga.¹⁷ Din gay, maanna-an, ku ibingig ko, ho ya ku karmiyga, kuu goye do galal.¹⁸ Kar gay, nun kaawaado do bi ka kun okinjo. Nun ibingig geendu kuuk nu dobtu-aku. Kar gay, kaaw taat nu siirtu do Kitam-

† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 53.1. †† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 6.9-10.

ner yaa ase do werti aman : " Gem kaak tee in nunu, gin adiner. " ¹⁹ Nu minaakon ko min dinka, ya maanna-ak ase, kuu aamine kadar na nun kaak nunu. ²⁰ Cokiyon, naako kaawe seene : gem kaak obig samaan naar kaak nu tabirtu, ar na obintu nun meendu, ho ya na obintu gay, ar na obig oki naar kaak naamintu. »

Seetanne unje do adiy ka Zuudas

(Matiye 26.20-25, Maark 14.17-21, Luk 22.21-23)

²¹ Min Iisa kaawtu pa-ak, kelmoy amiltu piw ho na kaawiico bal cigile aman : « Ka seener nu kaawaako, rakki minninko yaadu isine. » ²² Maajirnay teestu tale odinco, asaan nu ibanno Iisa kaawa do bi ka waa. ²³ Min maajirna-ak, naar kaak Iisa elgiyo goy do serpey. ²⁴ Simon Piyer kaawiji in odinay a naa indin Iisa do gemoy kaak na kaawiyo. ²⁵ Hiyya, *maajirin-ak oniji do Iisa ho na indiig aman : « Gem kol Rabbiney, naar waa ? » ²⁶ Iisa telkiji aman : « Naa ice lokumne, naa ocumin do tiwir, kar naajig berin do gem-aka. » Kar Iisa ictu lokumne, na ocumita ho na berijit do Zuudas, ronji ka Simon Iskariyoot. ²⁷ Min Zuudas obiig lokumne-at, Seetanne unjiiji. Kar Iisa diyiji aman : « Zuudas, maan kaak ki rakiy gine-ak, ginig kodok. » ²⁸ Min gee kuuk tiya in Iisa-ak, waanco rakki sa bal ibinin kaawoy. ²⁹ Sando, Zuudas gay, naar ko dummiyaacog gurusco. Ansii ko, maajirin daarin pakirtu a wal Iisa kaawji do Zuudas a na baa gidiye tee ka iidiner, wal naa deede gurus do pokirnar. ³⁰ Zuudas gay, min na okumiit lokumney-at, kodok di, na amiltu kara. Wer gay aando.

Iisa ber gaanun kaak marbinto

³¹ Min Zuudas amiltu kara, Iisa diytu aman : « Dinka-an, nun *Ron gemor, nu gasit ko *darjiner. In nun ko, gee taliit darjin ta Bunji. ³² Asaan nu gaaraat darjin ta Bunji do geemir ho Bun sa gaaraat tanto do geemir. Dak ko sood di, naaco gaarinti, naan coonin kuwa, ni baayiy goye sawa. ³³ Gem kol kooginay, nu taayaado pey in kunjo. Ku asaan bariyindu, kar gay, din nu kaawaako taat nu diyico do *Yuudinnar aman : " Ku gediraado baawe wer kaak nu baayio. " ³⁴ Nu beraako *gaanun ka marbinto : " Elguwon eenko ar ku elgiy zinika ku maaniiko. Ar kaak nu elgiiko, kunjo oki elguwon zinikiko. " ³⁵ Ya ku el zinikiko, naar-ak, gee yaa ibine kadar ku maajirnar. »

Iisa diya a Piyer asa tatiriji

(Matiye 26.31-35, Maark 14.27-31, Luk 22.31-34)

³⁶ Simon Piyer indig aman : « Gem kol Rabbiney, ki baa momo ? » Iisa telkiji aman : « Dinka-an, ki gediraado kiin aadindu do wer kaak nu baayio, kar gay, neginda ja kat ki asiin aadindu. » ³⁷ Piyer diyiji aman : « Maa di nu gediriido naan aade dinka ? Nun ooy a naa mate do bi kanjin. » ³⁸ Iisa gay telkiji aman : « Ka seener, ki ooy kii mate do bi kanto walla ? Di cokay, naan kaawe seene : kokir boogaado di, kii tatire dees subba a ki ibinginno. »

Iisa ko botol taat iya gee do Tacco Bun

14 Iisa diytu pey aman : « Dakon ginenna kolaw. Beron gelbinko do Bunji ho lotu oki. ² Do ger ka Tanni, werin goy dakina. Paa ko, nu dakiiko kaawdo a nu baako siye wero. ³ Ya nu baawe ho nu dakko siy wer gay, naa yeepe ho nu asiiko sokinjo, ku baayiy goye oki do wer kaak nu baayio. ⁴ Kun ibingit botol taat iya gee do wer kaak nu baayio » ⁵ Tooma diyiji aman : « Gem kol *Rabbiney, nin ibanno wer kaak ki baayio. Kar gay, maman nii ibinin botilin ? » ⁶ Iisa diytu aman : « Nun meendu ko botol-ata. Nun di oki seene ho goye. Waan ginno kaak yaa baa do Tanni ya na bal bire min lotu. ⁷ Uudin taat ku ibinginu, kuu ibinin oki Tanni. Kar gay, min din di, kun ibinig ko ho ku talga. »

⁸ Pilip diyiji aman : « Gem kol Rabbiney, gaarin ja Takko, ek di, necintij ko. » ⁹ Iisa telkiji aman : « In elgin-an kat gi goy sawa di, geekaade Pilip, yoo din sa ki ibinginno di misa ? Ya gem kaak talintu, naar talig Tanni oki. Kar maa di ki kaawiy aman : " Gaarin ja Takko ". ¹⁰ Ki bal aamine kadar nu goy in Tanni ho Tanni goy in nunu walla ? Kaawor taat nu kaawiico-an, nu bal imilin min do kaar, kar gay, ta asa min do Tanni. Naar kat goy in nunu ho naar di ginaat riyoy-anta. ¹¹ Aaminon do kaawor a nun goy in Tanni ho Tanni goy in nunu. Ya ku gediraado aamine do kaawor-at sa, aaminon do bi ka riy taat nu giniyo. ¹² Cokiyon, nu kaawaako seene : gem kaak yaa aamine in nunu, naa gedire ginin gamin kuuk nu giniyo. Na gin pey botol naa gine gamin kuuk pak nuur-anju, asaan nun coona wer ka Tanni. ¹³ Ho gamin okinco kuuk kuu inde in sinju, nu asa gininco. Ansi-ak, Ron ka Bunji di yaa gaarin *darjin ta Tacco. ¹⁴ Ya ku inda maan in sinju, nun naa gininji. »

† Wer ka gase kaawor do Soom 41.10.

Iisa dīy a ŋaa ŋaame Ruwwin ta Buṅdi

¹⁵ Iisa dīy tu pey aman : « Ya ku elgiinu, kuu cokiye kaawor. ¹⁶ Naako indī ŋ Tanni ho ŋaako ŋaame waan ka pey kaak asaako gaayinjo. Ŋaa goye doo in kuṅko. ¹⁷ Waanna-ak gay, ta Ruwwin ta seener. Gee kuuk el gamin ku duniiner, ŋuur gasaatdo, asaan ŋu talgitdo ho ŋu ibingitdo. Kar kuṅko gay ibingita, asaan ta goy in kuṅko ho taa goyey ko do gelbinkon di. ¹⁸ Ansi-ak, nu rasaakonno gollina. Nu asa goye in kuṅko. ¹⁹ Dak sood di, gee kuuk el gamin ku duniiner talaanno pey. Kuṅ gay yaan talindu, asaan nun goya ho kuṅko oki yaa goye. ²⁰ Yiriy taar-at, ku asiy ibine kadar nun goy in Tanni ho kuṅ goy in nunu, ho nun sa goy in kuṅko.

²¹ « Ay gem kaak cokiya kaawor ho ŋa karmiyaata, ŋaar ko elgiinu ho Tanni sa yaa elin ŋaar kaak elgiinu. Nun sa naa elinji ho nu cigilaajido maanna. »

²² Zuud dīyiji do Iisa aman : « Gem kol *Rabbiney, maman ki kaawiy a kii gaare zin loni, kar do gee kuuk el gamin ku duniiner gay, ki cigiliy zin ? » (Zuud-ak gay, ŋaar keeji min Zuudas Iskariyoot.) ²³ Iisa telkiji aman : « Gem kaak elgiinu-ak, yaa karmiyin kaawor ho Tanni sa yaa elinji. Seertini in Tanni niiji baawe ho ni baayiy goye in ŋaara. ²⁴ Gem kaak elginno, ŋaar karmaydo kaawor. Ibinon kadar kaaw taat nu kaawiiko-an, nu bal imilin min do kaar, kar gay, ta asa min do Tanni kaak ŋaamintu. ²⁵ Nu kaawikonta do wiktin taat nu goy misa in kuṅko. ²⁶ Ruwwin ta Buṅdi taat Tanni Buṅ yaako ŋaame in sindu-at, taar ko yaako gaarin gamin okinjo ho taako moyin kaawnar okinjo.

²⁷ « Dinja-an, nun deetaw ho nu rasaako aapiye. Aapiy taat nu rasiiko-an, taar aapiy tanto di. Nun bergitdo ar gee ku duniiner bergiyo. Dakon barjilenno ho dakon gineno kolaw. ²⁸ Ku dor di, nu diyko a " nu deetaw ho naako yeepe ". Zer ya ku elgiinu, aditko yaa gine portiko, asaan nu coona wer ka Tanni, ŋaar kaak pakginu. ²⁹ Min gamin-an bal ase misa, nu kaawkonta ko a wiktin taat gamin-an yaa kuuniye, kuu aamine in nunu. ³⁰ Nun kaawaado pey dakina in kuṅko, asaan sultan ka duniiner asaw. Kar gay, ŋa ginno gudurre lotu. ³¹ Illa gee ku duniiner yaa ibine kadar nu elgig Tanni ho gamin okinjo kuuk nu giniy-ak, nu ginaag uudin taat ŋa kaawiidu. Dinj gay ucon, deetinte min anne ! »

Iisa ar et kaak ŋu koliy bin

15 Iisa dīyico pey do maajirnay aman : « Nun ar et kaak tab kaak ŋu koliy *bin ho Tanni gay gemoy ka et-aka. ² Leeginay kuuk waado, ŋa dukumaagu. Kar ŋuur kuuk wiya gay, ŋa siyiigu. Pa-ak, ŋu wiyiy pey dakin paka. ³ Kuṅko gay, in kaawin kuuk nu kaawiiko-ak, ku gin ko *cawar. ⁴ Goyguwon in nunu ar nun goyiy in kuṅko. Ya ŋu dukumig leegina, ŋu waado. Ŋu wiy-ak, illa ya ŋu goy do etco. Kuṅko oki, ya ku raka gine maan kaak Buṅ rakiyo, illa kuu goyguwe in nunu. ⁵ Ay gem kaak goy in nunu, nun oki goy in ŋaara, ŋaa wee dakina. Asaan bal nunu, ku gediraado gine maanna. ⁶ Naar kaak goyaado in nunu, ŋu accin kara ar leegin kuuk ŋu dukumig min do etco. Leegin-ak, ŋu aayaw, kar ŋuu ŋumino, ŋuu orin do aki taa teenjo. ⁷ Kuṅ gay, ya ku goy in nunu, kaawor oki goy in kuṅko, indiguwon maan kaak ku rakiy di ho kuu gasinji. ⁸ Talon maman *darjin ta Buṅdi yaa bayne waran. Taa bayne-ak ya ku wiya ron dakina, asaan ansii kat kuu gaare kadar ku maajirnar kuuk tab. ⁹ Nun elgiiko ar kaak Tanni elgiinu. Goyguwon do ele kanto. ¹⁰ Ya ku karmiyaat kaawor, kuu goyguwe do ele kanto-aka. Nun oki, nu karmiyit kaaw taat Tanni kaawiidu ho nu goyiy do elinji.

¹¹ « Nu kaawiiko ansi-ak a galilil yaa goye in kuṅko ho galilko yaa ase do werti. ¹² An ko *gaanuun kaak nu beriiko : elguwon zinjo ar kaak nu elgiiko. ¹³ Ele kaak pak ele okinji, illa gem kaak ooy muut do bi ka roynay ku bici. ¹⁴ Ku kuuniy tu roynar-ak ya ku ginaat taat nu kaawiiko. ¹⁵ Nu kolaakonno pey gay riyor, asaan gay riyor-ak, ŋaar ibanno maan kaak gemoy giniyo. Nu kolaako roynar, asaan nu gaarkon gamin okinjo kuuk nu dortu min do Tanni. ¹⁶ Kuṅ gay, kuṅ balnu dobindu, kar gay, nu meendu kat dobinjo. Nu ŋaaminjo a ku baayiy wee ron kuuk yaa taaye doo. Ansi-ak, maan kaak kuu inde min do Tanni in sindu, ŋaako berinji. ¹⁷ Maan kaak nu indiy minninkon gay, illa kuu elguwe zinjo. »

Gee yilaag kuṅ Iisa in geenji

¹⁸ Iisa kaawtu pey aman : « Ya gee yilaako-ak, ibinon kadar nun kat ŋu yilin ja awalle. ¹⁹ Ya kuṅ kat ar gee ku duniiner, gee ku duniiner yaako elinjo asaan ku geenjo. Kar gay, ku arro gee ku duniiner-anjo. Ŋa nun ko kaak dobinjo a kuu goye keeko min gee ku duniiner-anjo. Do bi ŋaar-ak ko, ŋu yiliiko. ²⁰ Moyon kaaw taat nu kaawiiko a " berre, ŋaar pakgigdo gemoy ". Gee taabiyintu, ho ŋu asaako taabiyinjo kuṅko oki. Ya ŋu karmiyit kaawor tanto, ŋuu karmiyin tanjo oki. ²¹ Gamin-an okinjo, ŋuuko giniinjo do bi kanto, asaan ŋuur ibingigdo ŋaar kaak tabirintu. ²² Zer, ya nu bal ase ho nu balco kaawe, ŋaar-ak, ŋu bal gine zunubinna yoo rakki. Dinj gay, ŋu ginno botol taat waan yaaco saamiyin zunubinnico. ²³ Gem kaak yilaanu, ŋaar yilaag Tanni oki. ²⁴ Do unjo,

nu giniig gamin kuuk ajbay kuuk waan bal giniṅ yiriy rakki. Ya nu bal gine ampa-ak, ṅu ginno zunuubinna. Kar gay, ṅu talig gamin kuuk nu gintu-aku, ho inṅ taar-at sa, diṅ ṅu yilaanu ho yilaag Tanni oki. ²⁵ Do gaanuunco, ṅu siir aman : " ṅu yilin bal botol. " † Gee-aṅ yilintu asaan kaaw taat ṅu siirtu-an yaa ase do werti.

²⁶ « Nu baako ṅaame min do Tanni waan kaak yaako gaayinṅko. Taar Ruwwin ta seener, ta asa min do Tanni. Ya ta ase, taako goye saadiner. ²⁷ Kuṅko oki yaa goye saadinnar, asaan min do teesindi, gi goy sawa di.

16 « Nu diyiko ansi-ak a ku rawtiitdo imaanko. ² ṅu asaako atkinṅko min do geriyco ku salaaner ho wiktin asaw taat gee asiiko dagguwinṅko. ṅuur kuuk yaako deenṅkoṅ gay, loco-ak, illa ṅuu gine riy ta Buṅdi. ³ Maanna-aṅ, ṅuu giniṅji, asaan ṅu ibingigdo Tanni ho nun sa, ṅu ibinginno. ⁴ Nu kaawiiko min diṅka-aṅ, asaan wiktin taat maanna-ak yaa ase, kuu ibine kadar nu miniṅkoṅ ko. Min do teesindi, nu balko kaawinṅ gamin-aṅku, asaan nu goy misa inṅ kuṅko. »

Riy taat Ruwwin ta Buṅdi giniyo

⁵ Iisa diyiko pey do maajiray aman : « Diṅ gay, nun coona ko wer ka ṅaar kaak tabirintu. Kar minninko, rakki sa indiginno aman : " Ki baa momo ? " ⁶ Ku barjiltu-aṅ, asaan nu diyko a nu deetaw. ⁷ Sando, nun gay kaawaako seen di a ya nu deet di guna. Asaan ya nu bal deete, waan kaak asaako gaayinṅko asaakonno. Kar ya nu deet gay, nu baako ṅaaminṅji. ⁸ Ya ṅa as gay, ṅa asaaco gaare do gee ku duniiner kadar maan kaak ṅu pakiriy do bi ka zunuubinnar, do bi ka maan kaak do botiliy ho do bi ka seriiner, ṅaar do botiliy. ⁹ ṅa asaaco gaare do bi ka zunuubinnar, asaan ṅu bal aamine inṅ nunu. ¹⁰ ṅa asaaco gaare do bi ka maan kaak do botiliy-ak, asaan nu coona do Tanni ho ku talaanno pey. ¹¹ Ho do bi ka seriiner gay, ṅa asaaco gaare, asaan sultan ka duniiner, seriin obig ko.

¹² « Dak gamin dakina kuuk nu balko kaawinṅco misa. Kar gamin ṅuur-ak gay, ya nu kaawkoṅgu diṅka, ku ibinaado baaco. ¹³ Wiktin taat Ruwwin ta seener yaa ase, taako iyinṅko do botol ta seener okintiti. Ka seener gay, ta kaawaakonno gamin kuuk ta imiliy min do kaati. Kar gay, taako kaawe gamin okinṅco kuuk ta dortu ho taako gaare gamin okinṅco kuuk yaa ase neginda. ¹⁴ Ruwwin ta seener-ak yaa ice min tanto ho taako gaarinṅco. Ampaa ko, ta asaako gaare gudurre ta *darjiner. ¹⁵ Gamin ku Tanni okinṅco, ṅuur kunto oki. Do taar-an ko, nu diyiko aman : " Ruwwin ta seener asa gaare gudurre ta darjiner, asaan gamin kuuk taako gaare-ak, ṅuur min lotu. " »

Taabin yaa newse inṅ galal

¹⁶ Iisa diyiko pey aman : « Dak ko sood di, ku talaanno pey ho ba aar sood di, kuun talindu pey. » ¹⁷ Min maajiray ku Iisa, daarinṅ indiy zinṅkico aman : « ṅa raka kaawe maa ? ṅa diyiy a dak ko sood di, gi talaagdo pey ho ba aar sood di, gi asiy talinṅji. Ho pey, ṅa diyiy a ṅaa coone wer ka Tacco. Gamin-aṅ raka kaawe maa ? » ¹⁸ Maajiray indiy pey zinṅkico aman : « ṅa kaawiy a " dak ko sood di ", kar kaawoy-an raka kaawe maa ? Gi ibanno baati. » ¹⁹ Sando, Iisa iban kadar maajiray raka indinṅji. Ampaa ko, ṅa diyiko aman : « Kaawor taat a " dak ko sood di, ku talaanno pey ho ba aar sood di, kuun talindu-an " kat, ku bal ibine baati wala maman ? ²⁰ Hadi, cokiyonṅ, naako kaawe seene : ku asa ale ho ku asa marmile. Gee ku duniiner gay asa site. Ku asa taabiye, kar taabinko gay yaa newse inṅ galal. ²¹ Daatik taat atti awaata, ta taabiya dakina. Ta taabiyiy-ak, asaan wiktinti ta weendi nec ko. Kar ya mic amil koṅ gay, kodok di, ta rawtiit taabinti ho ta aacyiyo, asaan ta wee roṅ gemor. ²² Kuṅ sa, diṅ ku taabiyaw. Kar gay, nu asaako talinṅko pey, ho do yiriy taar-at, aditko yaa miine inṅ galal, ho galal-at, waan gaa-maatdo pey minninko tak-tak.

²³ « Yiriy taar-at, ku indaanno pey yoo maanna. Ka seener nu kaawaako waraṅ : ay maan kaak ku indiy inṅ siṅdu, Tanni yaako berinṅji. ²⁴ Yoo diṅka, ku bal inde misa maan inṅ siṅdu. Indiguwoṅ ho kuu gase. Ansii kat, aditko yaa miine inṅ galal. »

Iisa gedirtit ko do duniiner

²⁵ Iisa kaawtu pey aman : « Nu kaawkoṅ gamin-aṅ okinṅco inṅ dele ka danṅal. Kar gay, wiktin asaw taat nu deliikonno pey danṅa. Naako kaawoṅ ko waraṅ di do bi ka Tanni. ²⁶ Yiriy taar-at, kuu inde Buṅ inṅ siṅdu. Nu kaawaakonno a naako inde Tanni do bi kanṅko, ²⁷ asaan ka seener, Tanni meenṅji elgiiko. ṅa elgiiko-ak, asaan ku elgiinu ho ku aamin kadar nu as min do Buṅdi. ²⁸ Nu as min do Tanni ho nu goytu do duniiner. Diṅ gay, nu rasaat ko duniin-anta ho nu coona wer ka Tanni. » ²⁹ Maajiray diyiji aman : « Tal di, diṅ ki kaawa ko waraṅ. Ki dello pey danṅa. ³⁰ Diṅ ni tal ko kadar kiṅ iban gamin okinṅco, nam gamin kuuk gee rakiy yaan inde oki. Do taar-an ko, ni aaminiy kadar ki as min do Buṅdi. » ³¹ Iisa telkiico aman : « Diṅ ja kat ku aamine walla ? ³² Hadi, wiktin asaw ho taar as ko, taat ku asiy totire, ay gem di yaa ice botiliy, kuun rasindu keedu. Kar nun gay keedudo, asaan Tanni goy inṅ nunu. ³³ Gamin-aṅ, nu kaawkoṅ min diṅka, asaan kuu goye inṅ aapiye inṅ nunu. Ka seener, kuu taabiy do duniiner. Kar gay, duunonṅ masisko, asaan nun gedirtit ko do duniiner-anta. »

† Wer ka gase kaawor do Soom 35.19, 69.5.

Iisa inda Buɗ do bi ka geenji

17 Min Iisa kaawtu pa-ak, ɗa jaaliig kaay ho ɗa indiig Tacco Buɗ aman : « Baaba, wiktinti ase. Beror ko *darjine do nun kaak Ronjiɗ a nun sa, naa gaarin darjineɗ. ² Ki berduug gee okiɗco do pisindu. Ansi-ak, naaco bere goye ka gaasdo do gee okiɗco kuuk ki beriidu-aŋku. ³ Goye ka gaasdo-ak, illa ɗuun ibine, kiɗ Buɗ keejin di ka seener, ho ɗuu ibiniɗ pey ɗaar kaak ki tabirtu, nun ko Iisa Masi. ⁴ Nu gaarit darjineɗ do adiy ka kidar ho nu gaasit ko riy okintit taat ki beriidu a naa gine. ⁵ Diɗ gay, Baaba, berduut ko darjin unci loci. Darjin-at, nu ginit ko in kiɗke min duniin bal kilgiye misa.

⁶ « Gee kuuk ki dobtu min do duniiner ho ki beriidu-ak, ɗuur ibingicin, asaan nu gaariɗcin loco. Nu gaariɗcin a ɗuun ibine. Okiɗco, ɗu kunjin, ki berduugu ho ɗu karmiya kaawon. ⁷ Diɗ ɗuur iban kadar gamin okiɗco kuuk nu gintu asa min locin, ⁸ asaan nu gaarcot kaawon taat ki beriidu ho ɗu cokiya. ɗu iban kadar ka seener, nu asa min locin ho ɗu aamin kadar ɗa kiɗ ko tabirintu.

⁹ « Nu indaacinno do bi ka gee ku duniiner, kar gay, nu indaacin do bi ka ɗuur kuuk ki beriidu, asaan ɗu kunjin. ¹⁰ Gee okiɗco kuuk kuntu, ɗuur kunjin, ho gee okiɗco kuuk kunjin, ɗuur kuntu. Ho in gee ɗuur-aɗ ko, nu gaariɗ darjiner. ¹¹ Diɗ gay, nun, naa rasin ko duniine ho naa coone do werin. ɗuur gay goy misa do duniiner. Baaba, kiɗ kaak *cawar aale, gooygu in gudurre tanji, gudurre taat ki beriidu. Gooygu a ɗuu kuuniye ar gem rakki, ar kiɗke in nunu, gi rakki. ¹² Wiktin taat nu goy in ɗuura, nu gooyig in gudurren taat ki beriidu. Nu gooyigu nam waanco sa bal rawte, illa ɗaar kaak yaa rawte a kaaw taat ɗu siirtu do Kitamner yaa ase do werti. ¹³ Diɗ gay, nun coona ko do werin. Ya nu kaawa pa-ak wiktin taat nu goy misa do duniin-an, nu kaaw a galal taat nu gintu yaa miiniɗ aditco tak. ¹⁴ Nu gaarcot kaawon, kar gee ku duniiner gay yilgu, asaan ɗu attanno in ɗuura, ar nun oki attanno in gee ku duniiner-aku. ¹⁵ Nu indaacinno a kii imiliɗ min do duniiner, kar gay, nu indaacin a kii gooyin min do *Seetanner. ¹⁶ ɗuur gee ku duniinero ar nunu gemtido. ¹⁷ Ginu a ɗuu kuuniye kunjin tak-tak in botol ta seener. Seen gay, taar ko kaawon. ¹⁸ Nu tabiraag gee-ak do adiy ka kidar, ar nun oki, ki tabirin do adiy ka kidar. ¹⁹ Do bi kaɗco, nu ras zir okinji loci a ɗuur oki yaa kuuniye geenji tak-tak.

²⁰ « Kar gay, nu indaacinno do bi maajirnar kuuk goy diɗka-aɗ di, nu indaacin oki do bi ka gee kuuk asa aamine in nunu in kaaw taat ɗuuco kaawe. ²¹ Nu indaacin a ɗuur okiɗco yaa kuuniye rakki. Baaba, kiɗ goy in nunu ar nun goy in kiɗke, nu raka a ɗuur oki yaa ɗume in ginte a gee ku duniiner yaa ibine kadar kiɗ kat tabirintu. ²² Nu bercot darjin taat ki beriidu lotu a ɗuu kuuniye ar gem rakki, ar kiɗke in nunu, gi rakki. ²³ Nun goy in ɗuura ho kiɗ goy in nunu. Ansi-ak, ɗu gin botol taat ɗuu kuuniye ar gem rakki di, ho ampaa ko, gee ku duniiner yaa ibine kadar ɗa kiɗ ko kaak tabirintu ho ki elgiigu ar kaak ki elgiinu.

²⁴ « Baaba, gee-aɗ, ki berduugu. Nu raka a ɗuu goye in nunu ay wer kaak nu goyiyo. Ampaa ko, ɗuu talin darjiner. Ki berduut darjine-at, asaan ki elgin min duniin bal kilgiye misa. ²⁵ Baaba, kiɗ ginaag ay maan in botiliy. Gee ku duniiner, ɗuur baliɗ ibine. Kar nun gay ibiniɗcin ho geendu-aɗ sa ibin kadar kiɗ ko kaak tabirintu. ²⁶ Nu gaariɗcin loco ho naan gaare pey a ele kaak ki elgiinu yaa goye loco oki. Ho nun meendu sa, naa goye in ɗuura. »

Obinji ka Iisa

(Matiye 26.47-56, Maark 14.43-50, Luk 22.47-53)

18 Min Iisa gasiit kaawoy-ata, ɗa uctu in maajirnay ho ɗu deettu aar corkilol kaak ɗu koliy Sedron. Wer-ak gin jineene. Iisa in maajirnay unjitu do jineen-aka. ² Wer-ak, Zuudas kaak asaaji isine do Iisa sa ibingiga, asaan wer-ak, Iisa in maajirnay jaawgiy in menaw. ³ Hiyya, do wer-ak, Zuudas uctu in askirin ku Room ho in askirin ku agindaw ku gay satkiner in ku Pariziyennar. ɗa ogiriico ho ɗa iyig do jineen-aka. Askirna-ak sok garti, biruwna ho in lampina. ⁴ Iisa gay, ɗaar iban ko maan kaak yaaji ase. Ampaa ko, ɗa asiico moota ho ɗa indiigu aman : « Ku bariya waa ga ? » ⁵ ɗuur gay telkiji aman : « Ni bariya Iisa kaak min Nazareet. » Iisa diyiico aman : « ɗa nun ko aɗka. » Do wer-ak, Zuudas kaak isinaaji do Iisa-ak sa goya. ⁶ Do wiktin taat Iisa diytu aman : « ɗa nun ko aɗka », ɗu dendirtu aaro ho ɗu sollitu keder. ⁷ Iisa indiig pey aman : « Ku bariya waa ga ? » ɗuur gay diyiiji aman : « Ni bariya Iisa kaak min Nazareet. » ⁸ Iisa telkiico aman : « Nu diykon doo a nun ko aɗka. Ya ɗa nun di kaak ku bariyy-ak, rason maajirnar-aɗ yaa deete. » ⁹ ɗa kaawtu ansi-ak, asaan kaaw taat ɗa kaawtu awalle yaa ase do werti aman : « Baaba, min gee kuuk ki beriidu-aɗ, nu bal rawte yoo waan minninco. » †

¹⁰ Hiyya, do wer-ak, Simon Piyeer kaak gin *seepin-ak ceepiiga ho ɗa asidiig gay riyor kaak gina riy do *mee satkiner ka tatko ho ɗa dukumijit dengey ta meeda. Gay riyor-ak, sinji Malkuus. ¹¹ Iisa gay diyiiji do Piyeer aman : « Unjig seepineɗ-aɗ do caapoy. Ya locin-ak, taabin taat Tanni kaawtu a naa taabiye-at, nu aawaatdo walla ? »

¹² Min ɗaar-ak, askirna in tatkuwco, in askirin ku agindaw ku Yuudinnar okiɗco, ɗu obiiɗ Iisa ho ɗu duuniiga.

† Wer ka gase kaawor do Yaaya 6.39, 17.12.

Iisa do unji ka mee satkiner ka tatko

¹³ Hiyya, nu iyijig ja do gem rakki, sinji *Han. Naar gay, takan daacy ta *Kayip. Do elig taar-at, Kayip ko *mee satkiner ka tatko. ¹⁴ Naar ko kaak taayig agindaw ku Yuudinnar aman : « Guna ya gem rakki di mat do bi ka gee okinco. »

Tatire ka Piyer do bi ka Iisa

(Matiye 26.69-70, Maark 14.66-68, Luk 22.55-57)

¹⁵ Simon Piyer in giji *maajirince ka pey aadaag Iisa. Maajirince ka pey-ak gay, mee satkiner ka tatko ibingiga. Paa ko, na unjitu in Iisa do ger ka mee satkiner ka tatko. ¹⁶ Kar Piyer gay pey kara do bit ka botildi. Hiyya, maajirince kaak mee satkiner ka tatko ibingiy-ak amiltu kara. Na kaawitit do daatik taat gooya botol a taa rasiñ Piyer yaa unje oki. ¹⁷ Wiktin taat Piyer unjiyo, daatik taat gooya botol-at indiig aman : « Kinke oki min maajirnay ku gem-an doo ? » Piyer telkiitit aman : « Ha'a, nun maajirinceyo. »

¹⁸ Do wiktin taar-at, us diyaw. Paa ko, gay riyor in askirin kuuk gooya wer-ak biytu ako nu ooriyo. Piyer sa peytu in nuura, na ooriyo.

Mee satkiner ka tatko indiig Iisa

(Matiye 26.59-66, Maark 14.55-64, Luk 22.66-71)

¹⁹ Kar mee satkiner ka tatik indiig Iisa do bi ka maajirnay ho do bi ka bilde kaak na bildiy gee. ²⁰ Iisa gay telkiiji aman : « Nun kaaw bal cigile do unco ka gee okinco. In menaw, nu bildiy gee do geray ku salaaner ho do *ger ka Bunji. Nu bal kaawe maan tak-tak in cigile. ²¹ Kar maa di ki indiin pey ? Ya ki rakaw, indig ja gee kuuk dorintu. Nuur iban taat nu kaawiico. » ²² Do kaawoy taar-at, askirince rakki min kuuk peya do wer-ak baasiig Iisa. Na kaawiji aman : « Ampaa kat ki telkiiji do mee satkiner ka tatko walla ? » ²³ Kar Iisa gay telkiiji aman : « Ya nu kaaw jookumo, gaarduug ja nigindu. Kar ya kaaw taat nu kaawtu-an kat do werti gay, maa di ki baasiinu ? » ²⁴ Min naar-ak, *Han naamiig Iisa do *Kayip, *mee satkiner ka tatko. Wiktin taat na naamiijiga-ak, Iisa, nu bal ipirin misa.

Tatire ka Piyer

(Matiye 26.71-75, Maark 14.69-72, Luk 22.58-62)

²⁵ Wiktin taar-at, Piyer gay oora misa ako. Kar nu indiig pey aman : « Kinke oki min maajirnay ku gem-an doo ? » Kar Piyer gay tatirtu aman : « Ha'a, nun maajirinceyo. » ²⁶ Kar min gay riyor kuuk gina riy do mee satkiner ka tatko-ak, goy gem rakki jaamay ka gem kaak Piyer dukumtu dengey-aka. Gem-ak diyiji do Piyer aman : « Kinke-an, nu baliñ tale in Iisa do jineendi walla ? » ²⁷ Piyer gay tatirtu pey. Hiyya, do wer-ak, kokir boogtu.

Iisa do unji ka Pilaat

(Matiye 27.1-2,11-14, Maark 15.1-5, Luk 23.1-5)

²⁸ Kar in kawtir kawtira, nu amiltu min do ger ka *Kayip ho nu iyig Iisa do ger ka Pilaat, tatkaw ka Room. Kar agindaw ku Yuudinnar-ak bal unje, asaan nu rakaado nige ziniko uudin taat *gaanuunco diytu awalle min nuu tee tee ka *Paakdi. ²⁹ Ampaa ko, Pilaat amiliico, na dakiig gas kara. Kar na indiig aman : « Gem-an, ku gasji maa kaawra ? » ³⁰ Agindaw-ak telkiiji aman : « Ya gem-an kat bal nige-ak, zer ni iyaajigdo anne. » ³¹ Pilaat gay diyiiico aman : « Di naar-ak, obonga ku maaniiko, ku baayiy deen kaawoy uudin taat gaanuunco diytu. » Nuur gay telkiiji aman : « Nin bal gine botol taat nii dee gemo. » ³² Iisa gay kaaw ja ko maman na asiy mate. Ansii kat, uudin taat agindaw-ak kaawtu, kaaw-at astu do werti.

³³ Min naar-ak, Pilaat unjitu pey do geriy, na koliig Iisa, kar na indiig aman : « Has, kinke-an ko sultan ka Yuudinnar walla ? » ³⁴ Iisa telkiiji aman : « Kaawon-an, ki meenjji di pakire wala gee ku pey kat kaawjin bir ? » ³⁵ Pilaat gay kaawiji aman : « Ya locin-ak, nu *Yuudince walla ? Nuur gee ku darren in agindaw ku gay satkiner kat iyinjin lotu. Kaawor ja, ki nig maa ? » ³⁶ Iisa telkiiji aman : « Jardor tanto, taar do duniinero anne. Zer ya jardor kat anne-ak, wiktin-an, geendu jilintu ko min do pise ku agindaw ku Yuudinnar. Kar gay, jardor tanto, taar do duniinero anne. » ³⁷ Kar Pilaat indiig aman : « Ya pa-ak, kinke-an ko sultan doo ? » Iisa gay telkiiji aman : « Kin meenjji kaawit ko. Nun, nu wentu ho nu as do duniiner asaan naa gaare seene. Gee kuuk raka seene, nuur cokiya kaawor. » ³⁸ Pilaat indiig Iisa aman : « Seen gay taar maa ? »

Pilaat berig Iisa n̄uu doodiŋ ka etor
(Matiye 27.15-31, Maark 15.6-20, Luk 23.13-25)

Min Pilaat kaawtu pa-ak, ŋa dakiig gas pey Yuudinna-aku ho ŋa kaawiico aman : « Gem-aŋ, nu balji gase kaaw taat yaa iye muutuy. ³⁹ Kar gay, kuŋ gin aadin taat nu pikgyiko gem ka daŋaayner do iidin ta *Paakdi. Kar diŋ gay, ku raka naako pikiŋ sultan ka Yuudinnar walla ? » ⁴⁰ N̄uur gay kooliiji aman : « Ha'a, ŋaarro. Ni raka Barabaas ! » Sando, Barabaas-ak gay, ŋaar bandiŋce.

Pilaat ooy a n̄uu doodiŋ Iisa

19 Pilaat unjitu pey do geriy. Ŋa diyiico do askirnar a n̄uu koociŋ Iisa iŋ kordiŋgo. ² Askirna-ak siyiiji jakumne ta sultinniidi ta jamiidi. Iŋ ajimiye kaak ŋu ajimiyiiga-ak, ŋu isiijit do kaay. Kar pey ŋu isiiji batik ta sultinniidi taat dindiko. ³ N̄u baawiiji moota, kar ŋu ooyiiji aman : « Gem kol sultan ka *Yuudinnar, seek ! » Kar ŋu koociiga.

⁴ Pilaat amiltu pey kara. Ŋa diyiico do Yuudinnar aman : « Talon ! Naakon imiliŋ Iisa kara. Ansi-ak, kuu ibine kadar nu balji gase oorin taat yaa iye muutuy. » ⁵ Hiyya, Iisa amiltu kara iŋ jakumne ta jamiidi do kaay ho iŋ batik ta dindik-at do ziy. Pilaat diyiico aman : « Aŋ gemko ! » ⁶ Min agindaw ku gay satkiner iŋ askirin kuuk gooya *ger ka Bun̄di taliig Iisa-ak, ŋu teestu koole aman : « Doodiŋ ka etor ! Doodiŋ ka etor ! » Pilaat gay kaawiico aman : « Icon̄ ku maaniiko dakon̄ dood ka etor, asaan nun-aŋ balji gase oorin taat yaa iye muutuy. » ⁷ Gee-ak telkiiji aman : « Nin gin *gaanuun kaak kaawa a ŋaa mate, asaan ŋa diya a ŋa Ron̄ ka Bun̄di. » ⁸ Min Pilaat dortu pa-ak, kolaw obiig pey dakin paka. ⁹ Ŋa unjitu pey do geriy. Kar ŋa dakiig gas Iisa ho ŋa indiig aman : « Kiŋke asa min momo ? » Kar Iisa gay balji telke yoo maanna. ¹⁰ Min ŋaar-ak, Pilaat diyiiji aman : « Lotu kat ki rakaado kaawe ? Ki ibanno a nu gin botol taat naaŋ pike wal taat naaŋ doode ka etor walla ? » ¹¹ Iisa telkiiji aman : « Ya ki gin botol taat kiin doodiŋ ka etor-ak, illa taat Bun̄ beriiŋ min kuwa. Iŋ taar-ak kat, ŋaar kaak berintu do pisiŋjiŋ ic kaya pak taŋjiŋ. »

¹² Min ŋaar-ak, Pilaat bariya ko botol taat ŋaa pikiŋ Iisa di. Kar Yuudinna gay tees pey koole aman : « Ya ki pikig gem-aŋ, ki royaydo ka sultan ka tatik ka Room ! Asaan gem kaak gina ziy sultan-ak, ŋaar adiney ka sultan ka tatik ka Room ! » ¹³ Min Pilaat dortu pa-ak, ŋaa imiliig Iisa kara. Ŋa goytu do wer ka seriiner kaak ŋu pintu iŋ dambay. Wer ka seriiner-ak, Yuudinna kolaag iŋ kaawco a « Gabbata ». ¹⁴ Sando, ka kawtinti gay iidin ta *Paakdi. Pat ot yiriyo. Do wer-ak, Pilaat kaawiico aman : « Talon, aŋ sultinko ! » ¹⁵ N̄uur gay teestu pey koole aman : « Ibiniy weriy ! Ibiniy weriy ! Doodiŋ ka etor ! » Pilaat indiig aman : « Ku raka naa doodiŋ sultinko ka etor walla ? » Agindaw ku gay satkiner telkiiji aman : « Ni bal gine sultan ka pey. Sultinni-ak, ŋaar ko sultan ka tatik ka Room-aŋ di. » ¹⁶ Hiyya, Pilaat beriicog Iisa, ŋu baayiy doodiŋ ka etor. Kar askirna-ak obiiga ho ŋu deettu iŋ ŋaara.

Doode ka Iisa ka etor

(Matiye 27.32-44, Maark 15.21-32, Luk 23.26-43)

¹⁷ Wiktin taat Iisa amiliy min do geegirdi-ak, meenji di icig etoy kaak ŋu baayiy doodiŋji. Ŋa aaniytu wer kaak ŋu baayiy doodiŋji-aka. Wer-ak, ŋu kolaag a « Dawik ta kaar » ho iŋ kaaw ta *Yuudinnar gay, ŋu kolaag a « Gologota ». ¹⁸ Min ŋu ottu do wer-ak, askirna-ak doodiŋ Iisa ka etor. N̄u doodtu pey gee seer ka atiydi, rakki do meday, rakki gay do ŋugilay. ¹⁹ Pilaat diyiico do geenji a n̄uu siire maanna, ŋuu doodiŋ ka etoy ka Iisa. Maanna-ak, ŋu siirji aman : « Iisa kaak min Nazareet, sultan ka Yuudinnar. » ²⁰ Yuudinna dakina garkiyiig maan kaak ŋu siirtu-aka, asaan wer kaak ŋu doodiŋ Iisa-ak mootan di iŋ geeger. Ho siire-ak sa, ŋu siirig iŋ kaaw ta Yuudinnar, iŋ ta Roominar ho iŋ ta Greknar. ²¹ Min agindaw ku gay satkiner ku Yuudinnar taliig maan kaak Pilaat siirtu-ak, ŋu baawiiji. N̄u diyiiji aman : « Maa di ki siiriy aman : " Sultan ka Yuudinnar " ? Nin raka kii siire aman : " Gem-aŋ diya a ŋa sultan ka Yuudinnar. " » ²² Pilaat gay telkiico aman : « Kaaw taat nu siirtu-at, nu siirta. »

²³ Askirin gay, min ŋu doodiŋ Iisa ka etor, ŋu deediit kesuuney werin pood, ay gem di ictu wer rakki. Kar ŋa gin pey batik yaarko taat bal orpe, ŋu azit werti rakki di min kuwa yoo baata. Taar sa ŋu iciita. ²⁴ Do bit kanti ko, askirin kaawtu benannico aman : « Dakinte eerintido. Kan̄jinte kan̄jen di. Gem kaak ta galji di yaa icinti. » Ampaa ko, kaaw taat ŋu siirtu do Kitamner astu do werti aman : « N̄u deedit kesuuner ho ŋu kan̄je iŋ batkor ta yaarko. » †

²⁵ Moota iŋ et kaak ŋu doodiŋ Iisa-ak gay, daad peya ede, ŋuur ataŋ Iisa, iŋ booti Mariyam, iŋ daacyi ta Kilo-paas ho iŋ Mariyam taat min geeger ka Magdala. ²⁶ Wiktin taat Iisa taliit yaaco ho ŋa taliig *maajiriŋcey kaak ŋa elgiyo peya do serpiti-ak, ŋa diyiitit aman : « Iya, aŋ ko ron̄ke. » ²⁷ Kar ŋa kaawiiji pey do maajiriŋcey aman : « An ko yaako. » Min ŋaar-ak di, maajiriŋce-ak iyiit ataŋ Iisa do geriy.

† Wer ka gase kaawor do Soom 22.19.

Muut ta Iisa

(Matiye 27.45-56, Maark 15.33-41, Luk 23.44-49)

²⁸ Min naar-ak, Iisa kaawtu aman : « Ibin diyaanu. » Ka seener, na ibina ko kadar riyoy gaase, na kaawtu pa-ak a kaaw taat nu siirtu do Kitamner yaa ase do werti. ²⁹ Do wer-ak gin bardil miin in maam tooro ku *biḡdi. Askirna-ak ictu bit ka jardor, nu duuniit do kordin ta et kaak nu koliy « Isoop ». Nu coopiig do maamar, kar nu naamiijig do bi ka Iisa. ³⁰ Min Iisa aawiiga, na diytu aman : « Hiyya, ta nece. » Min naar-ak, na oniig kaay ho ruwwiney amiltu.

Nu waacig Iisa do serpey

³¹ Uudin taat nu siya ko zinḡkico do yiriy ta *sabitdi, agindaw ku *Yuudinnar bal rake a momtin kuuk nu doodtu-ak yaa goye pey kuwan di. Asaan yiriy ta sabit-at, taar yaarko. Hiyya, nu kaawiiḡ do Pilaat a naaco kaawe do askirnar nuu baa yiimin asinco ku gee kuuk nu doodtu-aku. ³² Hiyya, askirna-ak baawtu. Gee kuuk nu doodig in Iisa-ak, nu yiimiicog asinco. Ay gem di, nu yiimig asinji rakki rakki. ³³ Wiktin taat nu otiiḡ do Iisa gay, nu gasig ko na mate. Min pa-ak, nu bal ko yiimin asinji. ³⁴ Kar min askirna-ak, rakki ictu garta, na waaciḡ Iisa do serpey ho baar in amay amiltu. ³⁵ Gem kaak siirkoḡ gamin-aḡ talig in odinay ho kaawoy-an ka seener. Naar me-enji iban kadar kaawoy taat na kaawiy-an ka seener ho na kaawiy a kuḡko oki yaa aamine. ³⁶ Kar awalle gay, nu siir do Kitamner aman : « Yoo kaasoy rakki sa, nu bal yiiminji. » † Maanna-aḡ kuuniyту asaan kaaw-an yaa ase do werti. ³⁷ Do wer ka pey nu siir do Kitamner aman : « Yiriy rakki, odinco, nu asa aaniyḡ do naar kaak nu waacig do serpey. » ††

Unje ka Iisa do maginer

(Matiye 27.57-61, Maark 15.42-47, Luk 23.50-56)

³⁸ Min gamin-aḡ birtu, gin gem rakki min geeger ka Arimate kaak nu kolaag Yuusup. Naar sa maajirinḡcey ka Iisa. Kar na bal kaawe do geemir, asaan na gina kolaw do agindaw ku Yuudinnar. Na baawiiḡ do Pilaat ho na dakiḡ inda a naaji rase botol, na baayiy paayḡ zi ka Iisa. Hiyya, Pilaat ooytu Yuusup baa paayḡji, na baayiy tiisḡji. ³⁹ Kar gin pey gem ka pey, nu kolaag Nikodeem. Naar ko kaak awalle baawji dak ko do Iisa in aando-aka. Naar gay ytu itir kaak na amsig buw ku atay kuuk nu koliy « miir » in « alowes ». Itir naar-ak, oomḡkuwiy yaa nece in jeliḡ ka amiydi. ⁴⁰ Yuusup in Nikodeem ictu jardo, nu kockiciitit itir uudin taat Yuudinna gingiy ya nu tiisa geenco, kar nu maliyḡ zi ka Iisa in kapanne. ⁴¹ Do wer kaak nu doodiḡ Iisa-ak gay gin jineene rakki. Kar atta do jineendi-ak gay gin magin taat nu baltit unje misa gemo. ⁴² Uudin taat ka kawtinti sabit ko, pey magin-at sa moota di-ak, hiyya, nu unjiḡ zi ka Iisa do maginer-ata.

Nu bal gasin zi ka Iisa do maginer

(Matiye 28.1-8, Maark 16.1-8, Luk 24.1-12)

20 Yiriy ta dumaas, Mariyam taat min Magdala saktu, ta baayiy do maginer. Min ta ottu, ta tala kar dambi kaak nu dibiriit magin-ak, nu tunḡkilig serpiya. ² Hiyya, ta yeeptu in gadti, ta dakiḡ gas kuḡ Simon Piyer in maajirin kaak Iisa elgiyo ho ta kaawiico aman : « Nu imilig *Rabbinte, kar ni ibanno wer kaak nu diyiiḡa. »

³ Min Piyer in *maajirinḡce-ak doriit kaawti, nu uctu ho nu aaniyту do maginer. ⁴ Do baanḡco-ak, nu gada di. Kar gay, maajirinḡce kaak rakki-ak gada pakḡig Piyer. Ampaa ko, na ogiriiḡ do maginer. ⁵ Kar na yogiltu do maginer. Na taltu jardaḡ di goy keder, kar gay, na bal unje. ⁶ Kar ba aar, Simon Piyer sa ottu. Min na ote, naar-ak unjitu kalak do maginer. Naar sa taliḡ jardaḡ kuuk goy keder-aku. ⁷ Na taliit pey jarid taat nu maliyḡ kaay ka Iisa. Jardo-at, nu bal diyin sawa in jardaḡ ku awalle-aku. Kar gay, nu maliyit keetiti ho nu diyig keetiti. ⁸ Min naar-ak, maajirin kaak ogirji do Piyer do maginer-ak unjitu oki. Na taltu in odinay ho na aamintu kadar Iisa nooye. ⁹ Ka seener gay, yoo yiriy taar-ata, maajirin bal ibinin kaaw taat nu siirtu do Kitamner taat diya a Iisa asa nooye min datik ta gee kuuk mate. ¹⁰ Hiyya, maajirin kuuk seer-ak yeeptu do geriyco.

Iisa num in Mariyam taat min Magdala

(Matiye 28.9-10, Maark 16.9-11)

¹¹ Mariyam taat min Magdala-at gay yeeptu pey do maginer. Ta peyiy do bit ka maginer ho ta aliyo. In alinti, ta yogiltu atti ka maginer ¹² ho ta taltu *ḡubal ku Buḡdi seer kuuk is batik portik kar. Nu goy do wer kaak nu diyiiḡ zi ka Iisa, rakki in kaay, rakki in asinji. ¹³ ḡubal ku Buḡdi-ak indiit aman : « Kanḡ ala maa ga ? » Taar gay telkiico aman : « Nu imilig *Rabbiner, kar nu ibanno wer kaak nu diyiiḡa. »

† Wer ka gase kaawor do Ekzood 12.46, Nombir 9.12 ho Soom 34.21. †† Wer ka gase kaawor do Zakariya 12.10.

¹⁴ Min ta kaawtu pa-ak, ta kolsitu ho ta taliig Iisa peya do wer-aka. Kar gay, ta bal ibiniñji. ¹⁵ Kar Iisa indiit aman : « Karɗ ala maa ga ? Ka bariya waa ? » Mariyam gay ginig a ɗa gay gooye jineendi, ta diyiji aman : « Gem kol sinji, ya ɗa kiɗ kat icig sa, gaaror weriy, nu baayiy icinji. » ¹⁶ Iisa koliit inɗ sinɗi aman : « Mariyam ! » Ta kolsitu ho ta kaawiji inɗ kaaw ta *Yuudinnar aman : « Rabbuni ! » Ansi-ak aman : « Gem kol Tacco ! » ¹⁷ Min ɗaar-ak, ɗa diyiiit aman : « Dakin obindudo, asaan nu bal coone misa do Tanni. Kar gay, dakig gas sinɗar, diyco a nun coonaaji do Tanni kaak Takko oki. Nun coona do wer ka Buɗdu kaak Buɗko oki. »

¹⁸ Hiyya, Mariyam taat min Magdala-at yeeptu, ta dakiig gas maajirɗay ho ta miniig aman : « Nu talig Rabbine. » Kar ta osiicot kaaw taat ɗa kaawiititi.

Bayne ka Iisa do maajirɗay

(Matiye 28.16-20, Maark 16.14-18, Luk 24.36-49)

¹⁹ Do dumaas taar-at di, inɗ maako, maajirin ɗumtu do ger rakki. Ger-ak, nam ɗu dibirig inɗ kerle min atta, asaan ɗu gina kolaw do agindaw ku Yuudinnar. Do wiktin taat ɗu goyiyo, Iisa astu, ɗa peytu do datikco ho ɗa kaawiico aman : « Aapiy taa goye inɗ kuɗko ! » ²⁰ Min ɗa kaawtu pa-ak, ɗa gaariico pisinji inɗ serpey. Min maajirin taliig Rabbin-ak, aditco gintu portiko. ²¹ Iisa diyiiico pey aman : « Aapiy taa goye inɗ kuɗko ! Uudin taat Tanni tabirintu do datikko, nunu oki tabiraako do adiy ka kidar, ku baayiy gine riyor. » ²² Min ɗa kaawtu pa-ak, ɗa biyirii-co usu ho ɗa diyiiico aman : « Ooyon Ruwwin ta Buɗdi. ²³ Nu diyaako, ya ku saamiy zunuubinna ku gemor, Buɗ sa yaaji saamiye. Kar ya ku pooç saamiye zunuubinna ku gemor gay, Buɗ sa saamiyaajido. »

Iisa kaawa inɗ Tooma

²⁴ Yiriy taat Iisa asiico do maajirɗay-ak, rakki minninco ginno. Naar sinji Tooma kaak ɗu koliy oki Didim. ²⁵ Kar ba aar Tooma astu. Eeñji kaawiji aman : « Ni talig Rabbine ! » Kar Tooma gay telkiico aman : « Ya nun kon di bal tale delin ku pontinar kuuk do pisinji, ya nu bal ɗaame kormor do delin ku pontinar ho ya nu bal ɗaame pisin-du do del taat do serpey, nu aaminaado bat. »

²⁶ Astu suugin ta pey, yiriy ta dumaasdi, maajirɗay ku Iisa ɗumtu pey do ger-aka. Kar yiriy taar-at, Tooma goya. Ger-ak, ɗu dibirig pey inɗ kerle min atta. Kar Iisa asiico pey, ɗa peytu datikco ho ɗa kaawiico aman : « Aapiy taa goye inɗ kuɗko ! » ²⁷ Kar Iisa diyiji do Tooma aman : « Kiɗ kaak meela-aɗka, talig pisindu ho ɗaam kor-moɗ anne. Naamig pey pisinjin do del ta serper. Min yiriyta-aɗ, pey ko min meelo ho aaman ! » ²⁸ Tooma telkiji aman : « Kiɗke Rabbiner ho Buɗdu ! » ²⁹ Iisa diyiji aman : « Ki aamintu asaan ki talintu. Kar gay, nu diyaajin, galal do gee kuuk balin talindu ho aamine. »

Baati ta maktumne-anta

³⁰ Iisa gin pey gamin kuuk ajbay dakina kuuk maajirɗay taltu inɗ odinco. Kar gay, waan bal siirinɗ atta do Kitamne-anta. ³¹ Kar gay, gamin okinco kuuk ɗu siirtu-aɗ, ɗu siirig a kuu aamine kadar Iisa, ɗaar Masi kaak Buɗ dobtu, ho ɗaar ko Roɗ ka Buɗdi. Ya ku aamin do kaaw-anta, inɗ sinɗ kuɗji, kuu gase goye kaak tab.

Iisa bayinco do maajirɗay ku peesira

21 Ba aar, Iisa bayniico pey do maajirɗay do bi ka barre kaak ɗu koliy Tiberiyaad. Talonɗ maman ɗa bayniico. ² Maajirɗay ku Iisa peesira goy werco rakki. Njuur gay kuɗ Simon Piyer, inɗ Tooma kaak ɗu koliy Didim, inɗ Natanayeel kaak min Kana kid ka Galile, inɗ koogin ku Zebede ho inɗ maajirin seer ku pey. ³ Simon Piyer diyiiico do eeñji aman : « Nu baa cabe boosi. » Nju kaawiji aman : « Gi baa sawa. » Hiyya, ɗu daktu ɗep markabco ho ɗu deettu. Nju daktu tees cabe. Kar do aando taar-at, ɗu bal gase yoo maanna.

⁴ Min wer wale, Iisa peyiico do gongumor. Kar maajirɗay gay bal ibiniñji. ⁵ Iisa indiig aman : « Gem kol kooginay, has ku bal ice yoo maanna ? » Njuur gay telkiji aman : « Hii ! Yoo maanna, ni bal ice. » ⁶ Iisa diyiiico aman : « Di ɗaar-ak, pikkiron ribinko inɗ pise ka meeda, ek di, kuu gase. » Hiyya, ɗu pikkiriit ribinco uudin taat ɗa kaawii-co. Kar ta miintu nam ɗu gedarro daaɗinti. ⁷ Maajirin kaak Iisa elgiy-ak diyiji do Piyer aman : « Gem kaak kaawte-aɗ, ɗa *Rabbine ! » Min Piyer dortu a ɗa Rabbin-ak, ɗa isiit batkoy taat ɗa cimtu wiktin taat ɗa baay-cabe ho ɗa galtu do amiydi. ⁸ Maajirin ku pey-ak gay daaɗiit ribinco inɗ boosti ho ɗu coktu do gongumor inɗ markabco. Asaan gongum serekdo, ɗa nece ar kocinɗil miy seer di. ⁹ Min ɗu paaytu keder, ɗu taltu ako taat ɗu leetit boos kuwa ho ɗu taltu pey mappa. ¹⁰ Iisa diyiiico aman : « Iyundu min boosko kuuk ku soktu-aɗku. »

¹¹ Hiyya, Simon Piyer coktu ka markabar, ɗa daaɗiit ribin keder. Atta ta gin boos ku aginda miya inɗ orok beey inɗ subba (153). Kar inɗ dakinaw ta boosir-aɗ sa, ribinco bal eere. ¹² Iisa koliig aman : « Asoɗ, kuu tee. » Hiyya, ɗu astu. Kar waanco bal gece indinɗ aman : « Kiɗ waa ? » asaan ɗu iban ko kadar ɗa Rabbine. ¹³ Iisa sinjitu moota, ɗa ictu mappa ho ɗa deediicoga. Kar ɗa beriico pey boosi. ¹⁴ Bayniñji ɗaar-ak, ka subbiɗkar ko do maajirɗay min ɗa nooytu.

Iisa kaawa in Piyer

¹⁵ Min nu teetu, Iisa indiig Simon Piyer aman : « Simon, ronji ka Yaaya, has ki elgin pak eenjin walla ? » Njaar gay telkiiji aman : « Hii, Rabbiner, ki iban kadar nu elgicin. » Iisa kaawiiiji pey aman : « Di njaar-ak, tal kaaco ka ronj tamgir-anjku. » ¹⁶ Kar pey Iisa indiig baayiy ka seerinjkar aman : « Simon, ronji ka Yaaya, has ki elgiinu walla ? » Njaar gay telkiiji aman : « Hii, Rabbiner, ki iban kadar nu elgicin. » Iisa diyiiiji aman : « Di njaar-ak, tal kaaco ka ronj tamgir-anjku. » ¹⁷ Kar pey Iisa indiig baayiy ka subbinjkar aman : « Simon, ronji ka Yaaya, has ki elgiinu walla ? » Wer-ak, Piyer adiy nigtu do bi kaak Iisa indig dees subba aman : « Has ki elgiinu walla ? » Kar na telkiiji do Iisa aman : « *Rabbiner, ki iban gamin okinco. Ki iban kadar nu elgicin. » Iisa gay diyiiiji aman : « Di njaar-ak, tal kaaco ka ronj tamgir-anjku. » ¹⁸ Cokay ! Naañ kaawe seene. Do dɔbɔluwɔn, kin meenjin dɔuna karraabiney, ki baayiy wer kaak ki rakiyo. Kar ya ki zab gay, waan ka pey kat yaan dɔuninji ho njaan iye do wer kaak ki rakiydo baawe. » ¹⁹ Iisa kaawiy pa-ak, asaan na raka gaare maman Piyer asiy mate do oziliik ta Bunɗi. Hiyya, min na kaawtu pa-ak, na diyiiiji do Piyer aman : « Aadnu ! »

Iisa in maajirin kaak na elgiyo

²⁰ Piyer kolsitu ho na taliig *maajirin kaak Iisa elgiy-ak aadaag min aarco. Njaar ko kaak awalle onji dak ko do Iisa do wiktin ta teenco ho na indiig aman : « Gem kol *Rabbiney, na waa kaak yaan isine ? » ²¹ Min Piyer taliig maajirin-ak, na indiig Iisa aman : « Gem kol Rabbiney, di njaar gay, maa yaaji ase do kaay ? » ²² Iisa telkiiji aman : « Ya nun kat raka a nja goye paa nam naa yeepe do duniiner gay, kin maa isgin ? Kin aadin di ! » ²³ Do wer-ak, kabarre totiriico do datik ta sinjar a maajirin njaar-ak mataado tak-tak. Sando, Iisa gay diyiiiji do Piyer aman : « Ya nun kat raka a nja goye paa nam naa yeepe do duniiner gay, kin maa isgin ? » Yampa, na balji diye a maajirin-ak mataado.

²⁴ Na maajirin kaak Iisa kaawiy biy-anj ko kaak kaawiiig gamin-anjku ho na siiriig siire. Di nin gay iban kadar na kaawa seene.

²⁵ Iisa gin pey gamin dakina ku pey. Zer, ya nu siiraag gamin-anj okinco-ak, nu ibina kadar adiy ka kidar okinji gediraado icinco.

Akt

Pile ka kaawor

Luk siir makaatamna seera : taat awalle Kabarre ta Gala taat kaawa do bi ka riy taat Iisa Masi gintu keder. Ta se-erinqar gay, taar ko maktumne ta Akt-anta, taat kaawa do bi ka riy taat paliinna gintu min Buḡ cooniig Iisa ho ḡa diyiiḡ do serpey. Iisa Masi, paliinna talgigdo inḡ odinco ar ka awalle. Kar gay, ḡa goy datikco inḡ Ruwwin ta Buḡdi. Ruwwin-at gaayaag maajirin ku Iisa do gaare ka Kabarre ta Gala.

Luk siirit maktumne-an do gem rakki sinḡi Teyopil (Akt 1.1) inḡ gee okinḡo kuuk raka ibine gamin kuuk kuuniye min Iisa nooytu min do muuti. Ampaa ko, ya gee dorit Kabarre ta Gala ho ḡu ooyta, ḡu teesiy ko Egliz. Luk gaara ja maman Egliz teestu Zeruzaleem inḡ Yuudinna. ḡa gaaraate pey maman Kabarre ta Gala taat kaawa do bi ka Iisa totirtu do kid ka Palestin okinḡi ho do darrinay kuuk leyig barre kaak ḡu koliy Mediteraane, nam Room, gee-ger ka Tatko. Kar min do werin ḡuur-ak ko, diḡ oki kretiyenna gaariit Kabarre-at do gee kuuk goy do adiy ka kidar okinḡi.

Maajirna era Ruwwin ta Buḡdi

1 Gem kol sinḡi Teyopil, nu siir ko do maktumner taat awalle gamin okinḡo kuuk Iisa Masi gintu ho kaawin okinḡo kuuk ḡa gaartu min Buḡ ḡaamiiga ² nam yiriy taat Buḡ cooniig ka samaaner. Min ḡa bal coone misa, inḡ gudurre ta Ruwwin ta Buḡdi kat ḡa dobtu gee a ḡuu goye paliinna, kar ḡa gaariico maan kaak ḡuu gine. ³ Ka seener, min ḡa nooytu, ḡa bayinco loco. ḡa goy inḡ ḡuura mena orok poof ho ḡa gaariico gamin dakina kuuk gaara kadar ka seener, ḡa goy inḡ odinay. ḡa kaawco do bi ka *Meennaw ta Buḡdi. ⁴ Yiriy rakki, wiktin taat ḡu rakiy tee, ḡa diyiiico aman : « Dakoḡ amillenno min Zeruzaleem, illa ku ereḡ ja maan kaak Takko Buḡ kaawtu a ḡaako bere. Maan ḡaar-ak, nu kaawkoḡa ko. ⁵ Ar kaak awalle Yaaya *batiziyiiḡ gee inḡ amay, diḡ gay, dak ko mena soof di, Buḡ yaako batiziyinḡo inḡ Ruwwiney. »

Iisa coona ka samaaner

⁶ Yiriy rakki, gee ḡumtu inḡ Iisa Masi ho ḡu indiig aman : « *Rabbine, a do wiktin anta-an ko, kii berin pey *darjin pisinḡo do gee ku Israyeel † ga ? » ⁷ Iisa gay telkiico aman : « ḡaar Tanni inḡ izinney kat ḡa diyiiit wiktine. Kar kuḡ gay, ku bal gine botol taat kuu ibininti. ⁸ Kar gay, wiktin taat Ruwwin ta Buḡdi asko paaya, ku asiy gase gudurre taat ku asiy kaawe bi kanto do gee-ger ka Zeruzaleem, do kid okinḡi ka Zuude inḡ ka Samari, ho do ay wer ka duniiner, nam kuu gaasiḡ wer okinḡi. » ⁹ Min ḡa kaawtu pa-ak, Buḡ cooniig Iisa Masi min do uḡo, kuwa ka samaaner. Wiktin taat ḡa cooniyo, uce asiig goota nam ḡu talgigdo tak-tak. ¹⁰ Wiktin taat ḡu wakiliy kocile-ak, tala kar gee seer kesuunco portiko do serpico. ¹¹ Kar ḡu kaawiico aman : « Gee ku Galile, maa di ku peyiy kay asiḡko ampa, ku kociliy samaane ? ḡa Iisa kaak Buḡ coontu kuwa-ak di, yeepinḡi sa asa gine ar kaak ku tali-ig ḡa coontu uḡko-aḡ di. »

ḡume ka paliinnar

¹² Min gee ku seer-ak deettu, maajirna paaytu min ka koot ka Olibiyennar ††, ḡu yeepu Zeruzaleem. Zeruzaleem mootan di, yaa nece ar kilomeetir rakki. ¹³ Min ḡu ottu Zeruzaleem, ḡu uḡjitu geero ho ḡu coktu kuwa ka gusuurdi, wer kaak ḡu ḡumgiyo. Do wer-ak, goy Piyer, Yaaya, Zaak inḡ Andre, Pilip inḡ Tooma, Bartelemi inḡ Matiye, Zaak roḡ ka Alpe, Simon kaak mala do darrey, ho Zuud roḡ ka Zaak. ¹⁴ ḡu ḡumgiy inḡ menaw ho ḡu indiy Buḡ inḡ gelbin rakki. Daad daarinḡ, inḡ Mariyam atanḡ Iisa, ho inḡ sinḡay ku Iisa, ḡuur sa goy inḡ ḡuura.

† 'ki berin pey darjin pisinḡo do gee ku Israyeel' : Gee ku Israyeel era a Iisa asa icin meennaw ta gee ku Israyeel min do gee ku Room.

†† 'koot ka Olibiyennar' : Koot-ak ḡu koliig pa-ak, asaan ḡa gin atay dakina kaak ḡu koliy Olibiye.

Nju dobig Matiyaas kat yaa makin Zuudas

¹⁵ Do mena nuur-ak, yiriy rakki, gee ku aamine numtu maan ka miya inj orok seer (120) gemo. Do wiktin taar-at, Piyer uctu datikco ho na kaawtu aman : ¹⁶ « Gem kol sijtay, ku iban kadar Zuudas, naar minninte ho riyoy sa ba serpite, kar gay, naar di kaak ogirco do nuur kuuk as obiñ Iisa. Maanna-ak as do weriy asaan Ruwwin ta Buñdi kat kaawji do Dawuud min awalle a naa siirin do Kitamner a taa kuuniye ampa. ¹⁸ Nju berji gurus do Zuu-das a naaco gaariñ Iisa Masi. Inj gurus-ak, na gidiyту morgo. Do wer-ak, na zubkitu guñ nam aadiy okiñco sa booye. ¹⁹ Gee ku Zeruzaleem okiñco doriig maan kaak asji do kaay ka Zuudas. Do saan taar-at ko, nu kolaag morgo-ak a " Akeldamma. " Pa-ak diya aman : " Morig ka baarir " inj kaawco. ²⁰ Cokiyon taat Sultan Dawuud siir-tu do maktumne ta *Soom do bi ka Zuudas aman :

" Geriy sa, nu pociñji
ho waan sa goyaajido. " †

Nja siir pey aman :

" Gem ka pey kat yaa icin riyoy. " ††

²¹ Do bi ka siirindi-anj ko, gii ice gem kaak yaa makin Zuudas. Gem naar-ak yaa gine min gee kuuk goy inj ginte do wiktin taat Rabbin Iisa goyiy misa, ²² min wiktin taat Yaaya *batiziyiiga nam yiriy taat Buñ cooniig kuwa ka samaaner min do datikte. Illa gem-ak yaa kuuniye minninte ginte kuuk talig inj odinte nooye ka Rabbinte Iisa Masi. »

²³ Min nu doriit kaaw ta Piyer-at, nu dobtu gee seer : ka rakki, sinji Yuusup Barsabaas ho gee gay kolaag Zustuus, ka seeriñkar gay sinji Matiyaas. ²⁴ Min pa-ak, nu inditu Buñ aman : « *Rabbin ki ibingig gelbin ka gee okiñco. Gaarni min gee ku seer-anj ka moon di ki dobtu, ²⁵ asaan gem-ak zer yaa goye *paliine yaa makin Zuu-das. Yampa, Zuudas, naar rasit ko riyoy ho na deet kar wer ka waaliyga. » ²⁶ Hiyya, do wer-ak, nu indiig Buñ a naaco dobe naar kaak na rakiyo. ‡ Buñ gay dobiig Matiyaas. Hiyya, na numtu inj paliinna kuuk orok inj rakki.

Ruwwin ta Buñdi paaya do geenji

2 Yiriy ta iidin ta Pantekoot astu, gee nuur-ak numtu okiñco do wer rakki. ² Kodok di, nu dora kar hawin paaytu min kuwa ar us kaak abira gidi-gidi-gidi nam na miniig wer ka nu goyiy. ³ Nju tala kar maan amila ar lesas ku aki, lesas-ak totirtu ho nu paayiy do ay kaa ka gemor. ⁴ Ruwwin ta Buñdi gay miniigu ho nu teesit kat kaawe kaawin kuuk kuñcodo uudin taat ta gaariico a nuu kaawe.

⁵ Do wiktin taar-at, do Zeruzaleem, gin *Yuudinna kuuk obit abaadinco bombo ho kuuk asa min darrinay okiñco kuuk do adiy ka kidar. ⁶ Min hawin-at kuuniyту, gee dakina dortu, ho nu astu taliñ maanna-aka. Nju barjiltu asaan nu cokiya nuur kuuk kaawa kaawin kuuk kuñcodo ho ay gem di cokiya waan kaawa inj kaaw ta darrey. ⁷ Maanna-anj patiy kayco, taat nuu kaawen ke nu ibanno. Nju indintu ziñkico aman : « Okiñco kuuk ku taliy-anj, nu min Galile di walla ? ⁸ Maman gee-anj di gediriy kaawe kaawin ku darrite ? ⁹ Minninte asa min ay darre : min Partees, min Medi, min Elaam, min Mezopotami, min Zuude, min Kapadoos, min Pont, ho min Aazi. ¹⁰ Goy kuuk as min Prizi, min Pampili, min Meser, min kid ka Sireen ka Libi, min Room, ¹¹ min Kreet ho min darre ta Sogindi. Minninte goy kuuk Yuudinna ho kuuk Yuudinnado ku aada abaadin ta Yuudinnar. Yampa, okinte, gii doraagu nu kaawa inj kaawin ku darriniyte do bi ka gamin kuuk ajbay ku Buñdi. » ¹² Okiñco, nu ajbiyту dakina, taat nu kaawen ke nu ibanno. Nju inditu ziñkico aman : « Taar-an gay baati maa kate ? » ¹³ Kar daariñ gay ajimiy-aagu ho nu diyiiico aman : « Nju see aay di ! »

Piyer kaawa do geemir

¹⁴ Min nu cokiyту kaaw taat gee kaawtu-ak, Piyer astu unco inj paliinna kuuk orok inj rakki, kar na kaawiico rada do geemir aman : « Gem kol sijtay, kuñ kuuk Yuudinna inj kuñ okiñko kuuk goy Zeruzaleem, laanj denginko samaane do taat naako kaawe ho girsonti do taat kuuniyaw. ¹⁵ Nju kaawa a gee-anj see aaye. Kar sando, ka seenerro, taar kat daabinti pat parrik di ! ¹⁶ Kar diñ gay taat nabi Zowel kaawtu min awalle as kat do werti. ¹⁷ Na kaaw aman :

" An taat Buñ kaawtu :

Do wiktin taat yaa ase,

naako paayin Ruwwiner ay wer do gee okiñco.

Kooginko ku miday inj ku daadi asiy kaawe ar nabiinna,

do dubilko ho do gemsiko naaco bayne gamna nuu tale.

† Wer ka gase kaawor do Soom 69.26. †† Wer ka gase kaawor do Soom 109.8. ‡ Awalle, wiktin ta gee ku Israyeel raka ibine waa kaak Buñ yaa dobe, nu inda ja Buñ, kar nu siiriig sij ku gee okiñco do gamnar, nu leeyiig gamin-ak do baldumner, nu sekiyiita ho nu oriig keder. Paa kat, nuu tale waan kaak Buñ yaa dobe.

Kar do aginiykonj gay, naaco kaawe inj sooniika.

¹⁸ Ka seener, menaw njuur-ak,
naa berin Ruwwiner ay wero
do gay riyor kuuk miday ho inj kuuk daadi.

Paa kat, nu asiy gine nabiinnar.

¹⁹ Nu asiy gine gamin kuuk ajbay dakin ka samaaner ho kefer oki.

Gee asa tale baar, ako, inj uc ku mooydi.

²⁰ Pat asa mate ho koy oki asa newse dindik ar baar,

ja kat yaa ase yiriy ta *Rabbiner.

Yiriy taar-at yaarko ho gin *darjine.

²¹ Wiktin taar-at, ay gem kaak inda Buḅ

inj siḅ ku Rabbine yaa gase jile. " † »

²² Piyer deeliit pey kaawoy aman : « Cokiyonj sellen, kuḅ gee ku Israyeel, do taat naako kaawe. Ku iban tam ka-dar Buḅ gin gamin kuuk ajbay dakina do datikko. Na ginig gamin-ak inj Iisa Masi kaak min geeger ka Nazareet asaan njaako gaare kadar njaar kat tabirga. ²³ Gem-ak, Buḅ meenji ko berkonj do pisinjko ar taat na raktu. Njaar iban ko min awalle ho na ictu niyine do maan kaak ku asiji gine do kaay. Paa ko, ku beriig do gee kuuk ibanno Buḅ a njuu doodiḅ ka etor kar nja mate. ²⁴ Kar Buḅ gay jilig min do diiginey ho na nooyig min do muuti asaan muut ginno gudurre kaaci. ²⁵ Ka seener gay, nabi Dawuud kaawko do Kitamner aman :

" Nu talaag Rabbine untu doo,
na goy do serpar paa kat, nu galiydo.

²⁶ Do saan taar-at ko, adir gintu portiko

ho kaawnar sa gintu gala,
asaan nu iban kadar inj imaandu kat
naa baay jammiye do unji ka Buḅdi.

²⁷ Asaan Rabbine, ki rasinno ba oole

ho ki ooyaado kadar nun gemonj yaa zoode kefer.

²⁸ Ki gaarduut botol taat bera goye

ho kiidu miiniḅ adir inj galal
do wiktin taat naa goye inj kinje. " †† »

²⁹ Piyer diytu pey aman : « Gem kol siḅtay, naako kaawe waran, Migite Dawuud, njaar mate, nu diyig do girpi † kaak yoo diḅ oki goy kar do darrite. ³⁰ Kar njaar gay nabiinje ho na iban kadar Buḅ togile a gem rakki min do tambaay asa tee meennaw. ³¹ Sando, Dawuud njaar iban ko min awalle kadar Masi kaak Buḅ dobtu asa nooye. Do bi njaar-ak ko, na diytu aman :

" Buḅ bal rasiḅji do datik ta gee kuuk mate
ho ziy sa bal zoode do maginer. "

³² Ansii ko, nu kaawiiko aman : Buḅ nooyig Iisa Masi-aka, ho okintini, ni talig na goy inj odinay. ³³ Buḅ cooniiga, kar na diyig do meeday, kar na beriigi Ruwwiney taat na kaawtu a njaaji bere. Maan kaak na gastu min do tacco, na berintij Ioni. Taar-an ko taat ku doriyo ho ku taliy diḅka. ³⁴ Ya Dawuud meenji sa, njaar bal coone kuwa. Kar gay, na kaaw do bi ka Iisa Masi aman :

" Rabbii kaawji do Rabbiner aman :

Asu goy do meedar

³⁵ nam wiktin taat naa asiriḅ adineḅ,

njuu gine wer ka lee asiriḅji. " ††

³⁶ Kar gay cokiyonj, kuḅ okiḅko gee ku Israyeel, ibinonj tam kadar na Iisa Masi kaak ku doodtu ka etor-ak, na njaar ko Buḅ diytu *Rabbine ho Masi ! »

Gee alip subba num inj kuuk aamine

³⁷ Min gee-ak doriit kaaw-at, nu barjiltu tak-tak, kar nu indiiḅ Piyer inj eenji paliinna aman : « Gem kol siḅtay, ampa-ak gii gineḅ kat maman ? » ³⁸ Piyer gay telkiico aman : « Ibinonj niginjo ho ay gemo, nu *batiziyinji inj siḅ ku Iisa Masi, kar Buḅ yaako saamiyiḅ zunubinniko ho njaako bere Ruwwiney. ³⁹ Asaan maan kaak na kaawtu-ak, njaako berinji yoo do kooginko ho do gee kuuk goy serek oki. Ka seener, na berinji do gee okiḅko kuuk nja

† Wer ka gase kaawor do Zowel 3.1-5. †† Wer ka gase kaawor do Soom 16.8-11. ‡ 'girpi' : Werin daariḅ, nu kaawa a 'pugurum'.

†† Wer ka gase kaawor do Soom 110.1.

kole. » ⁴⁰ Piyer kaawco pey kaawin dakina a njuu ooyiŋco ho nja iskiŋco †. Na diyco pey aman : « Gee ku diŋka-
aŋ, njuur samaanno. Pikoŋ botilco ! Ek di kuu gase jile. » ⁴¹ Gee kuuk ooy kaawin ku Piyer-ak, nju batiziyiigu. Yiriy
taar-at, gee gaay nece alip subba nuntu in gee kuuk aamin do Iisa Masi.

Goye ka gee kuuk aamine

⁴² Gee okiŋco kuuk aamine obit garaan-at bombo taat paliinna bildiigu a njuu goye ar siŋta kuuk tacco rakki.
Njuu goye sawa : teenco, seenco sawa ho salaanco sa sawa. ⁴³ Do wiktin taar-at, paliinna gin gamin dakina kuuk
ajbay in gudurre ta Buŋdi ho gamin-aŋ unjiico kolaw do geemir. ⁴⁴ Gee kuuk aamin-ak, okiŋco kaawco rakki ho
nju numaag gaminco sawa. ⁴⁵ Nju gidiyaag gaminco, ho gurusco-ak gay, nju deediig benannico, ay gem di do
wer kaak njaaji nece. ⁴⁶ Kun kawta, nju numa in gelbin rakki do hoosin ta *ger ka Buŋdi. Do geriyco, nju tiya sawa
in galal, bal ice ka ziŋkico. ⁴⁷ Hiyya, do wer-ak, nju oziliy Buŋ ho gee okiŋco eljiigu. Ansii ko, kun kawta, Rabbin
jiliy gee ku pey asgiy nume in njuura.

Piyer in Yaaya cool gem kaak rungiye

3 Yiriy rakki, do wiktin ta salaaner in pat subba, Piyer in Yaaya coona do hoosin ta *ger ka Buŋdi ka *Yuudin-
nar. ² Nja gin gem rakki rungiye min nju weeyiiga. Kun kawta, nju iyiiga, nju diyig do botol ta ger ka Buŋdi
taat nju koliy « Botol taat Samaane » a nja oce min do gee kuuk asa unje ede. ³ Wiktin taat gem-ak taliig kuŋ
Piyer in Yaaya asa unje ede-ak, nja indiigu aman : « Gem kol siŋtay, berondu dak da. » ⁴ Min nju doriit kaaw-at,
nju peytu ho nju taliig yalaan. Kar Piyer diyiji aman : « Talni samaane. » ⁵ Ek di gem-ak taliig samaane. Nja hariya
a wal nja gasen ko maan minnino. ⁶ Kar Piyer gay diyiji aman : « Wala nu gin gurus, wala nu gin daabne. Kar
gay, maan kaak nu gintu di, naan berinji, in siŋ ku Iisa Masi ka min Nazareet, nu kaawaajiŋ-aŋ : ucu ho jaawu ! »
⁷ Do wer-ak, Piyer obiig pisinji ka meeda, nja jaaliiga. Ta bite-aŋ di, asinji ku gemor-ak paanŋtu tal ⁸ ho nja uctu
parak, nja peytu tal, ho nja teesit jiwi. Nja unjitu in paliinna do ger ka Buŋdi ho nja jaawiyo, nja beriyo, ho nja oziliy
Buŋ. ⁹ Gee okiŋco taliig nja jaawaw ho nja ozila Buŋ ¹⁰ ho nju ibiniig a nja gem kaak goygiy oce do botol taat nju
koliy a « Botol taat Samaane » ta ger ka Buŋdi. Okiŋco, nju abiytu tak-tak do maan kaak kuuniyi do gem-aka.

Piyer kaawa do geemir do ger ka Buŋdi

¹¹ Piyer in Yaaya unjitu ba tarmi ta ger ka Buŋdi taat nju koliy « Tarum ta Selemaan » ho gem kaak nju cooltu-ak
ob baaco di. Gee dakina aaniyiigu in gadco asaan nju abiy aale. ¹² Min Piyer taliig nju asaaco-ak, nja diyico aman
: « Gee ku Israyeel, maa di ku abiy pa do gem kaak cool-aŋka ? Maa di ku taliini ampa ? Ku pakira a gem-ak, nin
kat coolig in gudurrini walla ? Wal a nin diŋ kat samaane do unji ka Buŋdi ? ¹³ Ha'a, paado ! Nja Buŋ ka Ibraayim,
ka Isaaka, ho in ka Yakuub, njaar di oki Buŋ ka aginiyte kaak berit *darjiney do gay riyoy Iisa. Kuŋ maaniikon di
obiiga, ku iyiig do unji ka Pilaat. Kar do wiktin taat nja raka pikiŋji, kuŋ gay pooce. ¹⁴ Ku indig njaako pike njaar
kaak dee gemo ho kaak sellen do unji ka Buŋdi ho bal nigen gay, ku poocga. ¹⁵ Paa kat, ku deeyig njaar kaak be-
ra goye. Kar Buŋ gay nooyig min datik ta gee ku mate, nin gay saadonna. ¹⁶ Gem-aŋ coole in gudurre ta siŋ ku
Iisa. Nun gay aamin in njaara ho paa kat, gem kaak ku taliyo ho ku ibiniy-aŋ cooltu-aŋka. In amaanne taat in siŋ
ku Iisa Masi kat, nja gastu gudurre tak-tak.

¹⁷ « Diŋ gay gem kol siŋtay, nu iban tam kuŋko ho in aginduwko, pooce kaak ku poociig Iisa-ak asaan ku iban-
no maanna. ¹⁸ Kar gay, ampa-ak, Buŋ necit kat taat nja kaawtu awalle in biŋkico ku nabiinnar aman : " Masi kaak
naako tabire asa taabiye. " ¹⁹ Diŋka-aŋ gay, ibinon niginjo, rason botol ta samaanno ho aadon Buŋ, kar njaako
saamiyiŋ zunuubinniko. ²⁰ Kar kat, *Rabbin Buŋ yaako bere wiktin ta aapiyer, kar njaako njaamiŋ pey Masi kaak
nja dobtu loko min awalle, njaar ko Iisa. ²¹ Diŋka-aŋ, Iisa Masi yaa goyen ja kuwa ka samaaner nam yiriy taat
Buŋ asiy newsiŋ gamin okiŋco marbinto ar taat nja kaawtu min awalle in biŋkico ku nabiinna kuuk nja dobtu.
²² Ka seener, nabi Muusa gay kaaw do Kitamner aman : " Rabbin Buŋ yaako dobe nabiinco kaak ar nunu min do
siŋtiko. Cokiyon ay kaawoy-ata. ²³ Ay gem kaak poociit kaawoy-at, nju imiliŋ kara min do gee ku Buŋdi ho njuu
deenji. " ^{†24} Nabiinna okiŋco kuuk kaaw min wiktin ta Samiyeel kaawtu rakki rakki maan kaak yaa kuuniye do
menaw-aŋku. ²⁵ Gem kol siŋtay, kaaw taat Buŋ kaawtu in biŋkico ku nabiinnay, taar loko. Ampa-ak, ku unje ko
do jamaw taat Buŋ obtu in aginiyko, wiktin taat nja kaawiji do Ibraayim aman : " Min baa tanjin di, naa barkiyiŋ
gee okiŋco kuuk goy do duniiner. " ^{‡26} Awalle, Buŋ njaamig ja gay tabiriikar Iisa Masi loko. Nja njaamiiga-ak a
njaako barkiyiŋko ho ay gem di yaa rase goyiŋji ka jookumo. »

† 'iskiŋco' : Werin daariŋ, nju kaawa a 'huusiniŋco'. †† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 18.15, 18.19. ‡ Wer ka gase kaawor do Zeneez 22.18.

Piyer in Yaaya do unco ka agindaw ku Yuudinnar

4 Wiktin taat Piyer in Yaaya kaawiy misa do geemir di, *agindaw ku Yuudinnar daarin astu : gay satkiner, tatkaw ka askirnar kaak gooya ger ka Bunji, ho in *Sadusiyenna oki. ² Min nu taliig di, nu dapintu asaan Piyer in Yaaya bilda gee a Bunj nooyig Iisa min do muuti. Ansii kat, gee oki asiy nooye. ³ Hiyya, nu obiigu ho nu unjiig danaayne. Nju waltu atta asaan pat deete. ⁴ Kar gay, min gee kuuk cokiyit kaaw ta paliinnar do *ger ka Bunji-ak, dakina aamintu. In nuur kuuk awalle, okinco, nuu nece ar gee alip beey (5000) pa.

⁵ Ka kawtinti, agindaw ku Yuudinnar, manjikina ho agindaw ku gaanuundi numtu okinco do geeger ka Zeruzaleem. ⁶ Do wer-ak, gin gem rakki nu kolaag *Han, *mee satkiner ka tatko, in *Kayip, Yaaya, Alekzandir, ho in gee okinco ku adiy ka ger ka gay satkiner ka tatko-aka. ⁷ Kar Piyer in Yaaya, nu imiliig min do danaayner ho nu iyiig unco, nu indiigu aman : « Ku cooliig gem-an in gudurre ta waa ho in sin ku waa ? » ⁸ Min naar-ak di, Bunj miiniig Piyer in Ruwwiney kar na kaawiico aman : « Kun agindaw ku Yuudinnar ho in ku darrer : ⁹ yiriyta ku indaani do bi ka a ni ginji sellen do rungiiner-an ka ho ku raka ibine in maman gem-an cooltu. ¹⁰ Di naar-ak, ya gem-an, ku talaag na pey unco cewey-an, kun ibanno yoo gee ku Israyeel okinco kadar gem-an gas aapiye in sin ku Iisa Masi kaak min Nazareet. Ta barkin tanji kat coolig gem-an ka. Naar ko ku doodtu ka etor ho Bunj gay nooyig min do muuti. ¹¹ Do bi ka Iisa, nu siirtu do Kitamner aman :

“ Na dambi kaak gay pinindi accitu.

Naar ko gin dambi kaak tab ka gerdi. ” ††

¹² Ka seener, jile goy in naar di. Min do duniiner okintiti, Bunj bal diye sin ku pey do geemir a nuu gase jile, illa sin kunji di. »

¹³ Do wiktin taar-at, agindaw ku abaadin ta Yuudinnar † ajbiyту tak-tak, asaan nu talaag Yaaya in Piyer bal gar-kiye, kar nu kaawaaco do unco bal kolaw. Nu ibintu kadar nu gee kuuk aadiig Iisa. ¹⁴ Kar gay, min nu taliig gem kaak cool-ak goy unco, nu ibanno kaaw tak-tak taat nuuco telke. ¹⁵ Hiyya, nu kaawiico aman : « Amilonj kara min anne ! » Min nu amiltu, agindaw ku Yuudinnar teestu kaawe benannico do bi kanco. ¹⁶ Nu kaawtu aman : « Di gee-an gi ginig maman ? Gee okinco kuuk goy Zeruzaleem gin kabarre kadar nuur ko ginig maan kaak ajbay-an ka. In taar-an, gi gediraado gii meele. ¹⁷ Kar gay, gi rakaado kadar kabarre-an yaa totire do geemir. Dinjka-an giico tode, nu kaawenno bat in sin ku Iisa do waanna ho ya nu kaawa pey, nuu aawe rada. »

¹⁸ Min naar-ak, nu koliig Piyer in Yaaya ho nu diyiiico aman : « Yaman kawiyonj tak-tak-tak, dakonj kaawenno ho dakonj bildenno pey gee in sin ku Iisa. » ¹⁹ Kar nuur gay telkiico aman : « Ya loko-ak, taat moo samaane, nii icenj kat taat moo, kaawin kunjonj wala kaaw ta Bunji ? ²⁰ Nin gay bugumaado. Ni kaawin taat ni taltu ho ni dortu min do Iisa. »

²¹ Kar agindaw ku Yuudinnar teestu karminco pey, kar nu rasiigu asaan nu balco gase oorne taat nuu obiigo ho gee okinco ozilaag Bunj do maan kaak kuuniye. ²² Nu oziliiga-ak asaan gem kaak cool-ak ajbiyiig gee-aku, el-ginay yaa pake orok poof.

Salaan ta gee kuuk aamine

²³ Min agindaw ku Yuudinnar-ak pikiigu, Piyer in Yaaya dakiig gas eenco ho nu osiicog maan kaak agindaw ku gay satkiner ho agindaw ku Yuudinnar kaawiico. ²⁴ Min nu doriit kaawco-at, okinco, nu teestu salkiye sawa in gelbin rakki. Do salaanco-at nu kaawa aman : « *Rabbin Bunj, na kinjke-an ko kaak kilgiyig samaane in kida, barre ho in gamin okinco kuuk goya. ²⁵ Na kinjke-an ko kaak berit Ruwwinej do migini †† Dawuud kaak gay riyonj. Ruwwin-at ko naamig na kaawiy aman : Na dambi kaak gay pinindi accitu,

“ Maa di gee ku duniiner saariy motol ?

Nju diya kaawco maala.

²⁶ Sultinnay siy zinjico do gartar.

Ho agindaw num a nuu poocij Rabbine

ho Sultan kaak na dobtu. ” ††

²⁷ Hii, ka seener, *Herood in Pons Pilaat numtu Zeruzaleem in gee kuuk Yuudinna in kuuk Yuudinnado a nuu poocij gay riyonj kaak ki dobtu ho ki darjiyту. ²⁸ Ampa-ak, nu ginit okintit taat ki kaawtu min awalle ho taat ki raktu in gudurrej. ²⁹ Kar dij gay, Rabbine talu, nu saraaninta. Berni gudurrej taat ni gaarin kaawonj bal kolaw. ³⁰ Gaar gudurrej, kii coole gee ho in sin ku Iisa, kii gine gamin kuuk gaara gudurrej ho kuuk ajbay, naar kaak ki dobtu do riyonj. »

† Do gaanuun ka Yuudinnar, nu dukamno seriin in aando. †† Wer ka gase kaawor do Soom 118.22. ‡ 'agindaw ku Yuudinnar' : Gee nuur-ak, nu orok peesira in rakki gemo. Tatkuwco, naar mee satkiner ka tatko ho riyco gay, ta dukume seriiner ta abaadin ta Yuudinnar. †† 'migini' : Werin daarin, nu kaawa a 'tanni ka tatko'. †† Wer ka gase kaawor do Soom 2.1-2.

³¹ Wiktin taat nju gaastu in salaane, werco kaak nju goyiy-ak teestu azire. Okinco, Ruwwin ta Bunđi miiniigu ho nju baawtu gaare kaaw ta Bunđi bal kolaw.

Gee kuuk aamin deeda gaminco benannico

³² Gee kuuk aamine, okinco kaawco rakki ho gelbinco oki rakki. Paa ko, nju numiig gaminco okinco sawa. Ginno gem kaak yaa kaawe a maanna-an kanto. ³³ Paliinna kaawtu do bi ka Rabbin Iisa aman : « Nja nooye ho ni talig in odinni. » Nju kaawtu in gudurre okintiti ho in gee ku aamin-ak, okinco, Buñ barkiyiig dakina. ³⁴ Do datikco, ginno gem kaak arumji maanna. Asaan ay gem kaak gin kida ho gin ger-ak di gidiyiig gamnay ho na iyiiig gurusji. ³⁵ Nju beriig do pise ka paliinnar ho nuur gay, deediig gurus-ak do ay gemo uudin taat yaaji nece. ³⁶ Do datikco, gin gem rakki nju kolaag Yuusup. Paliinna gay, kolaag pey a na Barnabaas, siñ-ak kaawa a « Gem kaak iska gee ». Naar min baa tañ Lebi, kar nju weeyig do kid ka Sipre. ³⁷ Gem naar-ak gin kida. Na gidiyiiga, kar na iyiiig gurus-aka, na beriig do paliinnar.

Raade ka Ananiyaas in Sapiira

5 Gin gem rakki nju kolaag Ananiyaas in daacy Sapiira. Nju deetu kaawco a nju gidiyin kidco. ² Min nju gidiyga, nju kaawtu a naa dukumiñ gurus-ak daarin ho kaak dak gay, naa iyiiñ do paliinnar. ³ Min pak, Piyer kaawiji aman : « Ananiyaas, maa di ki rasiig *Seetanne unjitu do gelbinea ? Ki dukumiig gurus kaak ki gidiyiig kidañ, kar ki raadiy do Ruwwin ta Bunđi. ⁴ Min ki bal gidiyin misa kid-an sa, na kanji wal maman ? Ho min ki gidiyiig ko sa, gurus sa kanji wal maman ? Kar maan kaak naamiñcin ki raadiy ampa-an gay maa ? Iban kadar raadinji-an, ki bal raade do geemir, ki raad do Bunđi. » ⁵ Min Ananiyaas doriit kaaw-at, na galtu ho na mattu. Hiyya, nuur kuuk dorit kabarre-at, okinco, kolaw obiigu. ⁶ Wiktin taat na mattu, dubal astu, nju maliyiig ziy in kappane, nju iyiiig do maginer ho nju tiisiiga.

⁷ Min nju tiisiga, yaa nece ar pat subba pa. Daacy ta Ananiyaas unjitu do wer kaak paliinna goyiyo. Ta bal gasin kabarre-ata. ⁸ Do wer-ak, Piyer gaariitig gurus kaak mitti iyiiico. Ho na indiit aman : « Kid kaak ku gidiytu-an an di gurusji walla ? » Ta taliig gurus-aka kar ta telkiji aman : « Hii, na naar ko an di » ⁹ Kar Piyer gay telkiitit aman : « Maman ku ictu niyin in mitke a kuu gecin Ruwwin ta Bunđi ? Di cokay, gee kuuk asa min tiisig mitke as ko moota in geero. Njuuke icinke kanke oki. » ¹⁰ Ar kaawte-an di, ta galtu do unji, kar ta mattu. Dubal-ak astu do wer-aka, nju unjitu, kar nju gasit ta mat ko. Hiyya, nju iciliita, nju iyiiita ho nju tiisiit do serpey ta mitti. ¹¹ Hiyya, *Egliz okinji in gee okinco kuuk dorit kabarre-at, kolaw unjiico dakina.

Paliinna gina gamin dakina kuuk ajbay

¹² Do wiktin taar-at, paliinna gintu gamin dakina kuuk ajbay, kuuk gaara gudurre ta Bunđi do unco ka geemir. Gee kuuk aamine numgiy okinco werco rakki do *ger ka Bunđi, do wer kaak nju koliy ba tarum ta Selemaan. ¹³ Kar gee kuuk kara gay gina kolaw taat nuu nume in nuura. Yampa, nuur sa kaawa samaane do bi kanco. ¹⁴ Paa di oki, goy gee dakina, miday ho daadi, nju duuntu masisco, nju aamintu do *Rabbine ho nju numtu in nuura. ¹⁵ Do saan ta gamin kuuk ajbay kuuk paliinna giniyo, nju imilaag gee kuuk radaw do botilniidi, nju leeyiig do argigdi ho do darinjalnal. Nju giniy ansi-ak a wal paa kat, ya Piyer biraw kar kelmoy yaa goote diñ ga minnico rakki, naa gasen diñ ga aapiye. ¹⁶ Min darrinay ku moota in Zeruzaleem sa, gee dakina astu. Nju iyiiig geenco ku radaw ho in kuuk aarid obgu. Gee-ak okinco, Buñ coolgu.

Nju obig paliinna danayne

¹⁷ *Mee satkiner ka tatko ho in nuur kuuk goy in naara kuuk min *Sadusiyenna, ictu niyine a nuu obig paliinna. Nju ictu niyin-ak asaan nju ginaaco hasuudinaw. ¹⁸ Min pa-ak, nju obiigu, kar nju unjiig danayne, do wer kaak nju obiy gee doo. ¹⁹ Kar gay, in aando, Rabbin naamtu dubiley piliig dibirin ku danayner. Na imiliig paliinna kara, kar na diyiico aman : ²⁰ « Baan do ger ka Bunđi, anner kat, kuuco gaare do geemir kaaw taat bera goye kaak marbinto. » ²¹ Min paliinna dortu pa-ak, in kawtir kawtira, nju baawtu do ger ka Bunđi ho nju teestu gaarin gaaranco.

In kawtir-at di, mee satkiner ka tatko in nuur kuuk goy in naara uctu in tanco. Nju numiig aginay ku darrer ku Israyeel a nuu dee kaawco. Kar nju naamtu askirna, nuu iyin paliinna-ak min do danayner, nuu indinco. ²² Min nju ottu do danayner, nju bal gasinco. Ek di nju yeptu ho nju osiico do maan kaak kuuniye. ²³ Nju kaawtu aman : « Ni baaw do danayner ho ni gasig dibirniiti dibir gap-gap. Askirna gay goy ede do werco. Kar gay, min ni piliig dibirna-ak, yoo waan sa ginno atta. » ²⁴ Min tatkaw ka askirnar ka ger ka Bunđi in agindaw ku gay satkiner gasit kabarre-at, nju ibanno taat nju kaawe oki. Do wer-ak, nju indiy kat zinico do maan kaak asco do paliinnar. ²⁵ Min pa-ak di, waan gay astu min do ger ka Bunđi, na diyiico aman : « Cokiyon ! Yaman, gee kuuk ku obtu do danayner-an, diñ goy kur do ger ka Bunđi, nju garkiya gee. »

²⁶ Kodok di tatkaw ka askirnar amiltu inj geenji a nuu obiig paliinna, nuu iyiigco. Kar gay, nu obiig inj taat ool di, asaan nu gina kolaw pa gee yaa dawigco inj dambay.

²⁷ Min nu ottu do wer kaak agindaw ku *Yuudinnar numgiyo, nu iyiig paliinna uŋco, ho mee satkiner ka tatko teestu indigco ²⁸ aman : « Has ni todkonno tak-tak a ku garkiyenno inj siŋ ku Iisa ? Di taloŋ ja maan kaak ku gintu-aŋka ! Ku kaawcot kaaw-an okintit do gee ku Zeruzaleem okigco ho wal maanko ku raka a baar ku gemor-aŋ yaa gagire do gaayiyni kuni. » ²⁹ Piyer inj eenji telkiico aman : « Ku iban kadar gii karmiyen ja Buŋ, kar gii karmiyen kat gee. ³⁰ Kuŋko ko kuuk deeyig Iisa Masi, ku doodig ka etor. Kar gay, Buŋ ka aginiyte nooyig min do muuti, ³¹ na coonig kuwa ho na diyig do meeday. Na diyig tatkaw ho Gay Jilindi a naa pile botol do gee ku Israyeel, nuu ibiniŋ nigigco, nuu rasiŋ goye kaak awalle ho Buŋ yaaco saamiyiŋ zunuubinnico. ³² Nin tal inj odinni ho Ruwwin ta Buŋdi oki saadine, taar ko taat Buŋ bertu do gee kuuk karmiyaaga. »

³³ Wiktin taat nu doriit kaaw-at, nu dapiŋtu aale nam nu gaay deen *paliinna. ³⁴ Do wer-ak, gin gem rakki min *Pariziyenna, nu kolaag Gamaliyeel. Naar gay tatkaw ka gaanuundi ho gee okigco karmiyaaga. Wiktin taat nu rakiy deen paliinna, na uctu datikco ho na kaawtu a nuu imiliŋ ja paliinna sooda. ³⁵ Min nu imiliigu, na diyiico aman : « Gem kol siŋtay gee ku Israyeel, girsonti do taat kuuco gine do gee-aŋku. ³⁶ Pakiroŋ do elgin kuuk bir moota-aŋku. Gin gem rakki nu kolaag Tedaas. Na gina ziy gem tatiko. Na gas gee yaa gaaye miy pood kuuk aadaaga. Kar naar gay, nu deeyiiga ho geenji sa totirtu. Hiyya, werco siimtu dil. ³⁷ Min naar-ak, amiltu pey gem ka pey nu kolaag Zuudas. Na min geeger ka Galile. Wiktin taat agindaw ku Room osiy gee, gem-ak amiltu sawirnew ho gee dakina aadiiga. Naar oki nu deeyiiga ho geenji sa totirtu. ³⁸ Diŋ gay, nu kaawaako : Cimon kayko min do gee-aŋku ! Rasoŋ nuu deete. Asaan ya pikirrico ho riyco kat asa min do geemir, taar yaa peye ketit di. ³⁹ Kar gay, ya riyco taat nu giniy-an kat asa min do Buŋdi, ku gediraado peyiŋ ampa, yampa, ku asa gine adiney ku Buŋdi ! »

Hiyya, gay seriiner ooyiit kaaw ta Gamaliyeel. ⁴⁰ Min naar-ak, nu iyiig paliinna ho nu kaawiico do askirna a nuu koociŋco. Nu koociigu, kar nu kaawiico a nuu icenno pey bat bi ka Iisa. Hiyya, nu rasiigu, nu deettu. ⁴¹ Paliinna rasiig gay seriiner inj gelbinco kaak portiko, asaan Buŋ taliig nu nec icin taabine taat do bi ka siŋ ku Iisa. ⁴² Inj taabin taat nu awtu-anta oki, do ger ka Buŋdi yoo do geriydi sa, kun kawta, nu garkiya di gee. Nu gaartu Kabarre ta Gala a Iisa, naar *Masi kaak Buŋ dobtu.

Nu doŋ gee peesira kuuk yaa gaayiŋ paliinna

6 Do wiktin taar-at, maajirna ku Iisa Masi, illa gaaya gaayen di. Kar gay, *Yuudinna kuuk aamine kuuk kaawa kaaw ta Grek sakkiyту do eenco kuuk kaawa *Hebru. Nu kaawtu kadar kun kawta, ya nu deeda gamin ku teendi, nu rawtaag murgilgilco. ² Min *paliinna kuuk orok inj seer doriit sakuunco-at, nu numiig gee kuuk aamin do Iisa, kar nu diyiico aman : « Ta kuuniyaaninno nii rase gaare kaaw ta Buŋdi ho nii oben ko do dede ka gamin ku teendi di. ³ Ampa-ak, gem kol siŋtay, doboŋ minninko gee peesira, kuuk goyiŋco samaane, min inj Ruwwin ta Buŋdi, ho gin ilim dakina. Paa kat, niico rasiŋ riy-an do piŋigco. ⁴ Nin-aŋ gay, nii bere ziŋkini okigco do salaaner ho do gaare ka Kaaw ta Buŋdi do geemir. » ⁵ Gee okigco kuuk num-ak ooyiit kaaw taat paliinna diyiico a nuu gine. Nu dobiig ja Etiyeen kaak obig imaanji bombo ho Ruwwin ta Buŋdi gaayaaga. Kar nu dobtu pey Pilip, Prokoo, Nikanoor, Timon, Parmenaas, ho Nikola kaak min geeger ka Antiyoos. Naar Yuudiŋcedo, kar min awalle, na ictu ja niyine do abaadin ta Yuudinnar, kar ba aar gay, na aamintu do Iisa Masi. ⁶ Hiyya, do wer-ak, nu iyiig gee ku peesir-ak do uŋco ka paliinnar a nuuco lee pise do kayco ho nuuco inde barkin ta Buŋdi yaa gaayiŋco.

⁷ Paa kat, gee ku ibiniit kaaw ta Buŋdi gaayiŋ gaayen di, ho do Zeruzaleem, gee ku aamin do Iisa Masi oki wadirtu ho gay satkiner dakina numtu inj nuura.

Nu obig Etiyeen

⁸ Buŋ barkiyiig Etiyeen dakina ho na berji gudurre, na giniy gamin kuuk ajbay inj kuuk gaara gudurre ta Buŋdi do datik ta geemir. ⁹ Kar gay, *Yuudinna daariŋ teestu meele inj naara. Nuur-aŋ gay astu min werin seera. Daariŋ astu min geeger ka Sireen inj ka Alekzandir, nu numgiy do ger ka salaaner kaak nu koliy « Wer ka berrin kuuk nu piktu. » Kar daariŋ gay asa min waay Silisi ho min Aazi. ¹⁰ Yuudinna nuur-ak gay, min do meelco, nu balji gedire do Etiyeen, asaan na kaawa inj ibine kaak Ruwwin ta Buŋdi beriji. ¹¹ Hiyya, nu deewintu gee a nuu kaawe aman : « Ni dorig Etiyeen niga biy inj *gaanuun ka Muusa ho inj Buŋ. » ¹² Nu isiniig gee ku dakina, inj agindaw ku darrer, ho inj gee kuuk bilda gaanuun ka Muusa oki. Okigco, nu teesiig Etiyeen. Nu obiiga, kar nu iyiig do uŋco ka *aginay ku Yuudinnar. ¹³ Do wer-ak, nu iytu pey gee kuuk raada a nuu kaawe aman : « Gem-aŋ wakila di nige biy inj *ger ka Buŋdi ka *cawar ho inj gaanuun ka Muusa. ¹⁴ Ni dorig na kaawa a gem kaak nu ko-

liy Iisa kaak min Nazareet-ak ko yaa dimiŋ ger ka Buŋdi, ho ŋa ŋaar di pey kaak yaa makiŋ aadanna kuuk Muusa rasiite. » ¹⁵ Do wiktin taar-at, gee okiŋco kuuk goy do wer-ak gooyaag ko Etiyeen di, asaan wijeeneŋ irŋa ar ta *dubil ka Buŋdi.

Etiyeen kaawa do unco ka agindaw ku Yuudinnar

7 Kar *mee satkiner ka tatko indiig Etiyeen aman : « Kaawin kuuk ŋu kaawiy do bi kanjiŋ-aŋ ka seener walla ? » ² Naar gay telkiiji aman : « Gem kol aginiyi ho gem kol siŋtay, cokiyon, wiktin taat Ibraayim goyiy misa do darre taat ŋu koliy Mezopotami ho min ŋa bal deete misa goye do geeger ka Haran, Buŋ ka *darjiner baynii-ji unci. ³ Kar ŋa diyiiji aman : " Amal rasig geenjiŋ ho in darren, ho baa do kid kaak naan gaare. " ⁴ Min ŋaar-ak, Ibraayim amiltu min do darre ta Kalde ho ŋa deettu goye Haran. Min tacco mattu, Buŋ kaawiiji a ŋa baa goye do darre taat ku goyiy diŋka. ⁵ Buŋ diyiiji a ŋaaji berin darre-ata, ho tambaay sa yaa goye ede. Kar do wiktin taar-at gay, Buŋ todji wero, yoo kaak ŋa diyin baay oki ginno. Ho do wiktin taar-at, ŋa ginno misa yoo mico. ⁶ An ko kaaw ta Buŋ kaawiiji awalle do Ibraayim aman : " Tambaan asa goye do darre ta geemir. Nu asiy giniŋ berri-na ho ŋu taabiyiŋco nam elgin miy pood. ⁷ Kar gee kuuk obig geendu berrina-ak gay, nu asaaco gaarinti. Min ŋaar-ak, kooginaŋ-ak yaa amile min annere ho ŋuu asiin abdiyindu anne. " ⁸ Min ŋa kaawtu pa-ak, Buŋ obtu jamaw in Ibraayim kar ŋa diyiiji aman : " *Dukume ka selŋol yaa gine dele ta jamuwte. " Paa ko, min Ibraayim weyig Isaaka, yiriy ta porpodiŋkar, ŋa dukumiiji selŋo. Isaaka oki dukumji selŋo do Yakuub. Ho Yakuub gay, dukumco selŋo do kooginay ku orok in seer, ŋuur ko kuuk aginiyte.

⁹ « Koogin ku Yakuub gay giniiji hasuudinaw do siŋco Yuusup. Nu gidiyig ar berre do geemir. Kar ŋu iyiig kat Meser. Kar Buŋ gay goy in ŋaara ¹⁰ ho ŋa jilig min do taabin okintiti. Na berji ibine dakina. Na ginig gem sellen do unji ka Parawon, sultan ka darrer. Do bi ŋaar-ak ko, Parawon diyiiig guberneer ka Meser okintiti, yoo geriy oki, ŋa rasjiŋ do pisiŋji. ¹¹ Goytu kee, mey astu wer okiŋji ka Meser yoo do kid ka Kana, wer kaak Yakuub goyiy. Gee taabiy dakina ho aginiyte sa, gaminco ku teendi arumco tak-tak. ¹² Min Yakuub dortu kadar *geme goy Meser, ŋa ŋaamiig aginiyte baaco gidiye tee ho ŋu iyiico. ¹³ Min tee-ak gase, ka seeriŋkar, ŋa ŋaamiig a ŋuu baaco gidiye pey. Wiktin ta ŋu ottu, Yuusup bariytu botol taat siŋtay ibiniiga. Paa kat, Parawon oki gintu kabarre kadar ŋu gee ku Yuusup. ¹⁴ Min ŋaar-ak, Yuusup ŋaamtu a ŋuu koliiŋ tacco Yakuub in geenji okiŋco. Okiŋco, ŋu nec gee orok peesira in beey (75). ¹⁵ Kar min Yakuub doriit kaaw-at, ŋa uctu ŋa deettu Meser in geenji okiŋco. Goytu kee, ŋa mattu in kooginay okiŋco kuuk aginiyte. ¹⁶ Nu iyiig momtinco Sisem, Kar ŋu tiisiig do magin taat Ibraayim gidiytu awalle in poddine min do koogin ku Amoor kaak min Sisem.

¹⁷ « Goytu elgin kee, geente ku goy Meser weetu ko wee ho ŋu gintu dakina. Sando, wiktinti kat ase taat kaaw ta Buŋ kaawiiji do Ibraayim astu do werti. ¹⁸ Sultan ka pey gay coku, ŋa teestu goye kaati ka Meser ho ŋaar gay ibingigdo Yuusup. ¹⁹ Na caacyiig geente ho ŋa taabiyiig aginiyte aale. Na asiraag a ŋuu oriŋ kooginco kuuk ŋu weetu daabinco a paa kat ŋuu mate. ²⁰ Wiktin taar-at ko, ŋu weeyig Muusa. Naar gay samaane do unji ka Buŋdi. Koyin subba aginiyiŋ cigilig gerco. ²¹ Min cigiliŋji gin ko rada, ŋu iciiga ŋu diyiiig kara. Kar rom ta Parawon asig gasa ho ta iciiga. Ta iyiig gerti, ta maadiig ar roŋti ka meenti. ²² Paa ko, ŋu bildiig gamin dakina kuuk gee ku Meser ibingiyo. In taar-at ko, gee ibingig in kaaw taat ŋa ibingiyo ho in riy taat ŋa gingiyo.

²³ « Min Muusa elginay nectu orok pood, ŋa ictu niyine a ŋa baa taliŋ siŋtay, gee ku Israyeel. ²⁴ Kar min ŋa ottu do wer ka siŋtay, ŋa tala kar gem rakki min Meser kooca rakki minninc. Na baawtu male do siŋji nam ŋa deeyiiga. ²⁵ Ya do tanji-at, ŋa pakira kadar siŋtay gee ku Israyeel yaa ibine a Buŋ yaa jiliŋco in siŋ kuŋji. Kar sando, taar gay paado. ²⁶ Ka kawtinti, Muusa gastu min siŋtay seer taasiŋaw. Na rak leyiŋco ho ŋa diyiiico aman : " Gem kol siŋtay, ŋaar kuŋ siŋtado ga ? Maa di ku taasiŋiyo ? " ²⁷ Kar gay, ŋaar kaak gedirji do giji-ak akiliig Muusa ho ŋa kaawiiji aman : " Waa diyinŋiŋ tatkaw ho gay dukume seriini ? " ²⁸ Ki rakaan deendu ar duudi ki deeyiig gem kaak min Meser-aka walla ? " ²⁹ Min ŋa doriit kaaw-at, Muusa kolaw obiiga. Na gadtu kaya min Meser ho ŋa birtu do darre ta Madiyaan. Na daktu goy ar awraatiŋce ho do darre-at, ŋa weetu koogin seera.

³⁰ « Na goytu elgin orok pood do darre-ata. Yiriy rakki, moota in damba ta Sinayi, Buŋ bayniiji do Muusa ar dubiley, datik pompil kaak kobir ako. ³¹ Muusa talig kadar ak ergigdo pompil-ak ho ŋa abiytu. Na siŋjitu moota a ŋaa pandiyiŋji samaane. Min ŋa pandiyiiga, ŋa dortu gaay ta *Rabbine taat diya aman : ³² " Na nun-aŋ ko Buŋ ka aginiyiŋ, Buŋ ka Ibraayim, ka Isaaka, ho in ka Yakuub. " Do wer-ak, Muusa teestu azire, asaan kolaw obga. Na gedarro pey tale tak-tak. ³³ Min pa-ak, Rabbin kaawiiji pey aman : " Sorig ŋugiraŋ asaan wer kaak ki diyig asiŋjiŋ-aŋ, ŋaar *cawar. ³⁴ Ka seener, nu tal taabin ta geendu Meser. Nu dorig niiziŋco ho nu as jiliŋco. Diŋ gay ucu, nu ŋaamaaciŋ Meser. " † »

³⁵ Kar Etiyeen kaawtu pey aman : « Na Muusa kaak gee ku Israyeel poctu-ak doo di, ŋu diyiiji aman : " Waa diyinŋiŋ tatkaw ho gay dukume seriini ? " Sando, ŋa meenji Buŋ kat ŋaamga a ŋaa goye tatkaw ho gay jilindi. Na ŋaamig wiktin taat ŋa asiiji ar *dubil ka Buŋdi ho ŋa bayniiji do pompil-aka. ³⁶ Muusa ko imilig gee kuuk Is-

† Wer ka gase kaawor do Ekzood 3.1-10.

rayeel min Meser. Nja gintu gamin kuuk ajbay in kuuk gaara gudurre ta Bunđi, wiktin taat nu goyiy misa Meser, wiktin taat nu aaltu barre kaak dindiko ho do elgin kuuk orok poof nu goytu do goosiner. ³⁷ Nja Muusa di pey kaak diyco do gee ku Israyeel aman : " Bunđ asaako bayne nabiinçe ar nunu min do datikko. " ^{†38} Min gee ku Israyeel numtu do goosiner, nja Muusa-ak di kaak goy datikko in dubil ka Bunđi ho in aginiyte, wiktin taat dubil-ak kaawiji ka damba ta Sinayi. Paa kat, Bunđ beriji kaawoy a njaate gaarinti, taar ko taat bera goye ka gaasdo. ³⁹ Kar gay, aginiyte nuur pook karmiyinji ho nu pookit kaawoy oki. Nuur gay diy kayco a illa nuu yeepe Meser di. ⁴⁰ Wiktin taat Muusa bal paaye misa min ka dambar, nu kaawiji do *Haruun aman : " Siyte margi gii icinji kar gii jaawe in njaar unte. Asaan gi ibanno maan kaak asji do maan Muusir kaak imilinte min Meser. " ⁴¹ Hiyya, do wiktin taar-at, nu siytu maan ar ijilince. Nu teestu abdiyini ho nu giniig ar margico. Kar nu gintu iidine do maan kaak nu siytu in pisinco-aka. ⁴² Kar Bunđ gay newsiico kopo. Nja rasiig nu abdiyiy gamin kuuk ceera kuwa ka samaaner ar taat nu siirtu do maktumne ta nabiinnar aman :

" Koogin ku Israyeel,
do elgin kuuk ku gintu orok poof do goosiner,
ku gin *satkinkan in malle
ho gamin ku pey kat lotu walla ?
⁴³ Ha'a paado !
Ku icig zug ka margir kaak nu kolij Malook
ho ku icig pey margi kaak ar kaalo
kaak nu kolij Repaan.
Gamin kuuk ku siytu in pisinco-an di,
ku abdiyig ar nu marginko.
Do bi njaar-ak ko, naako atkinjo serek aar Babiloon. " ^{††}

⁴⁴ « Wiktin taat aginiyte goyiy misa do goosiner, nu gin *kuraarin taat nu siytu do Bunđi. Muusa siyig ar taat Bunđ kaawiji. Nja pinig sawa-sawa ar taat nja gaariiji. In ger-ak ko, gee ku Israyeel yaa ibinguwe a Bunđ goy in nuura. ⁴⁵ Goytu kee, gee-ak rasiit kuraarin-at do kooginco. Kar nuur gay icit kuraarin-at, nu deettu in taara ho nu iyit wiktin ta nu unji do darre taat Bunđ beriico. In tatkuwco Zoozuwe, nu nosiriico do gee ku darre-ata. Njaar Bunđ kat atkiig gee-ak unco. Ampaa ko, kuraarin ta Bunđi-at goytu nam wiktin ta sultan Dawuud. ⁴⁶ Dawuud gay goy samaane do unji ka Bunđi ho nja indiig a njaaji bere botol taat njaaji pine wer kaak nja goye. Njaar Bunđ ka aginiyji ku Yakuub. ⁴⁷ Kar gay, nja ronji Selemaan kat pinjig ger-aka. ⁴⁸ Yampa, Bunđ ka kuwa goy-aado atta do ger kaak gem di pintu, asaan nja tatik aale. Ar taat Bunđ kaawtu in bi ka nabiinçe aman : ⁴⁹ " Rabbini diy aman :

Samaane, njaar wer kaak nu goyiyo ho nu hokumiyo.
Ho kid gay, njaar wer kapak di nu leeyiy asindu ho nu jammiyiyo.
Kuudu pine maa gerda ?
Wer kaak nu baay jammiye gay momo ?

⁵⁰ Nja nun di kilgiyig gamin-an okinco in pisindu. " [‡] »

⁵¹ Etiyeen diyico pey aman : « Kun, kayko bombo do unji ka Bunđi ! Denjinko amil lawa. Ku meelgit Ruwwin ta Bunđi ! Ku ginaag gamin sawa-sawa ar taat aginiyko giniyo. ⁵² Maa nabiinçir kaak aginiyko daktu taabaydo ? Nu deeyig nuur kuuk kaaw do bi ka gem kaak sellen pakgig gee okinco. Njaar ko kaak diñ kun deetu kaawko nam ku deeyiiga. ⁵³ Bunđ berko gaanunji in botol ta dubilji. Kar kun gay pook karmiyinji. »

Muut ta Etiyeen

⁵⁴ Min Etiyeen kaawtu pa-ak, gee ku seriiner dapiñtu ar aditco yaa doose nam nu uma korumco. ⁵⁵ Njaar gay miin in Ruwwin ta Bunđi, nja kociltu kuwa. Nja taliit *darjin ta Bunđi ho Iisa Masi gay peya do meeday. ⁵⁶ Nja kaawiico do gee-ak aman : « Talon ja ! Nu tala samaan pile ho *Ron gemor gay peya do meeday ta Bunđi. » ⁵⁷ Gee kuuk dorit kaaw-at teestu koole rada ho nu tiriig denjinco in pisinco paa nu cokiyinji pey. Kar okinco, nu uciji, ⁵⁸ nu obiig cap, kar nu imiliig kara min do geegirdi a nuu dawiñ in dambay. Min amil kara, nu cimiig batikco ho nu leeyiig ba serpe ta dubil rakki sinji Sawuul ho nu teestu dawiñji. ⁵⁹ Wiktin taat nu dawiiga-ak di, Etiyeen inditu Bunđ aman : « Gem kol Rabbiney Iisa, icit ruwwiner ! » ⁶⁰ Hiyya, nja dersitu ho nja kooltu rada aman : « Rabbine, saamiyco do gee-anku. » Min nja kaawtu pa-ak, nja mattu.

8 Dubil kaak nu kolij Sawuul-ak, kaawco rakki in gee kuuk deeyig Etiyeen.

[†] Wer ka gase kaawor do Deteronoom 18.15, 18. ^{††} Wer ka gase kaawor do Amoos 5.25-27. [‡] Wer ka gase kaawor do Ekzood 66.1-2.

Sawuul taabiyaag geenji ku Iisa

Yiriy taar-at di, taabin taat rada asiiji do *Egliz ka Zeruzaleem. Paa kat, nu totirtu okinco do kid ka Zuude in ka Samari, illa dak ko paliinna di Zeruzaleem. ² Gee kuuk karmiyaag Bunj tiisig Etiyeen ho nu alit muutuy dakina. ³ Kar Sawuul gay bariya botol taat naa rawtin Egliz ka Iisa tak-tak. Na unja gero in gero, na obiigu, miday in daadi, ho na unjiig danjaayne.

Pilip gaara Kabarre ta Gala Samari

⁴ Gee kuuk totir-ak teestu jaawe do hellinniidi, nu gaariy Kabarre ta Gala. ⁵ Paa ko, Pilip uctu min Zeruzaleem, na baawtu do geeger ka tatik ka Samari. Kar na teestu kaawe a Iisa, naar *Masi kaak Bunj dobtu. ⁶ Gee okinco ictu niyine nu baawtu cokiye samaane kaaw ta Pilip, asaan nu dor kadar na gina gamin kuuk ajbay ho din gay maaniico taliig in odinco. ⁷ Do wer-ak, nu tala gee dakina kuuk gin aaridna coolaw. Aaridna-ak amiliy in koolinco. Nu tala gee ku rungiye in mersin dakina kuuk coolaw oki. ⁸ Ansii ko, gee ku geegirdi-ak, galilco gintu dakina.

⁹ Do wiktin taar-at, gem rakki sinji Simon, goy ko do geeger-aka. Na gina olgaw † min daayum ho gee dakina ajbiyaaji. Na tala ziy ar naar di gemo. ¹⁰ Ho gee okinco kuuk aginda yoo ku naada karmiyaag dakina. Nu kaawa aman : « Gem-an, naar gudurre ta Bunji taat nu koliy gudurre ta yaarko. » ¹¹ Nu cokiyaat kaawoy, asaan min daayum, na ajbiyaag gee in olguwi. ¹² Kar din gay, Pilip iyicot Kabarre ta Gala ta kaawa do bi ka *Meennaw ta Bunji ho do bi ka Iisa Masi. Min nu dorit Kabarre-at, miday in daadi aamintu, kar nu *batiziyiigu. ¹³ Meenji Simon oki aamintu ho nu batiziyiiga. Na obtu baay ta Pilip ho na ajbiyutu wiktin taat na taliig Pilip giniy gamin kuuk ajbay ho kuuk gaara gudurre ta Bunji.

¹⁴ Wiktin taat paliinna kuuk goy Zeruzaleem dortu a gee ku Samari ooyit kaaw ta Bunji, nu naamiicog Piyer in Yaaya. ¹⁵ Min nu ottu Samari, nu indiico Bunj do gee ku aamine a naaco bere Ruwwiney. ¹⁶ Asaan Bunj balco naame misa Ruwwiney datikco. Nu *batiziyiig in sin ku *Rabbin Iisa Masi. ¹⁷ Hiyya, Piyer in Yaaya leeco pise do kayco, kar Bunj beriico kat Ruwwiney. ¹⁸ Min Simon taltu kadar Bunj paayco Ruwwiney do gee-anjku wiktin taat paliinna leeco pisinco do kayco, na imiltu gurus a naa bere do Piyer in Yaaya ¹⁹ ho na diyiico aman : « Nun sa, berindu gudurre-anta, naa lagguwe pisindu do geemir ho nu gasguwe Ruwwin ta Bunji. » ²⁰ Kar Piyer gay telkiiji aman : « Hey kinke-anjka, wala gurusjin, wala meenjin, Bunj yaako idinjo jot, asaan kin pakira kadar kii gi-diye maan kaak Bunj beriig maalan di ! ²¹ Do riy-an maan isgicinno. Ki ginno botol taat kii unje kaan do wer-anjka, asaan gelbinej samaanno do unji ka Bunji. ²² Taat ki inditu-an taar samaanno. Ibinig niginji ho indig Bunj, wal naan saamiye din ga ? ²³ Nu tala kadar adin teenji do gamin-anjku ho ki deet berre ka zunuubinnar. » ²⁴ Kar Simon telkiico aman : « Kunjon sa salkiyondu, paa kat, kaaw taat ku kaawtu-an ginaadudo maanna. »

²⁵ Min naar-ak, Piyer in Yaaya wakilit kaawe do geemir do maan kaak nu taltu min do Iisa Masi ho nu gaariy kaaw ta Rabbiner. Kar nu yeepu Zeruzaleem. Do botildi, nu gaariit pey Kabarre-at do hellinnan dakina ku Samari.

Pilip in gem kaak min Etiyopi

²⁶ Pilip gay goy misa Samari. Kar *dubil ka Bunji astu diyiji aman : « Ucu ! Aanay watiine. Ic botol taat do goosiner taat amila min Zeruzaleem aaniy Gaza. » ²⁷ Hiyya, kodok di Pilip uctu ho na deettu. Wiktin taat na baay botildi, na tala kar gem kon di unji. Gem-ak gay, tatko min Etiyopi. † Na gina riy ta tab in Kandas sultinca ta Etiyopi ho gaminti okinco do pisinji. Na asa abdiye Bunj Zeruzaleem ²⁸ ho din gay, na nep ka puusji ho na yeepa ko do geriy. Do botildi, na garkiya maktumne ta nabi Ezaayi. ²⁹ Wiktin taat Pilip taliig gem-aka, Ruwwin ta Bunji kaawiji aman : « Jorkig gem ka puusdi anjkare. » ³⁰ Hiyya, Pilip iciig gadi, na jorkiiga. Min na otiji moota, na cokiyaag gem-ak garkiyaw, kar na indiig aman : « Has garkiyinji-an, ki iban baay walla ? » ³¹ Gem-ak telkiiji aman : « Maman naa ibine baay ka garkiyindu ya gem baldu gaare ? Nepu, kiidu gaare baay. » ³² Wer kaak na garkiy-ak kaawa aman :

« Na ar tamga kaak nu daanaag nu baa dapsiyinji.

Wal ar ron tamgi kaak allo ya nu dukumaag laway.

Paa ko, biy sa na bal pilinji.

³³ Nu eebiyga ho seen sa nu todjiita.

Waa di pey asa kaawe bi ka kooginay ?

Menuwiy kuuk do duniiner sa, nu gaasgu. » ‡

† 'olgaw' : Werin daarin, nu kaawa a 'olgi'. †† 'tatko min Etiyopi' : in nassarinca nu kolaag a 'eunuque'. Gee nuur-ak, nu ticgu (kircigu) ho do wer-ak, sultinnay icgu ar gee kuuk amaannico. ‡ Wer ka gase kaawor do Ezaayi 53.7-8.

³⁴ Gem-ak indiig Pilip aman : « Baan ja kaawor, nabiinçe-anj kaawa do bi ka waa ansi-anjka ? Na kaawa do bi ka meenji di, wal do gem ka pey ? »

³⁵ Hiyya, do wer-ak, Pilip teestu gaare Kabarre ta Gala ta Iisa Masi min do wer kaak na garkiyiy-aka. ³⁶ Nu toliytu kee nam nu ottu do wer kaak gin amay. Gem-ak kaawiji do Pilip aman : « Talu, amay goy-anjku. Maa yaadu tode pey *batem, naa gine gem ka Iisa Masi ? » ³⁷ [Pilip gay telkiiji aman : « Ya ki aamin ka seener do gelbined in Iisa Masi-ak, maan todaajinno, naan batiziyee. » Kar gem-ak telkiiji aman : « Hii, nu aamin kadar Iisa Masi, naar Ronj ka Bunji. »] ³⁸ Kar gem-ak kaawtu a nuu peyin puus. Nu paaytu, nu daktu paay do amiydi, ho Pilip batiziyiiga. ³⁹ Wiktin taat nu amiltu min do amiydi, Ruwwin ta Bunji iciig Pilip ho gem-ak bal talin pey tak-tak. Kar naar gay icit botiliy, na deettu in galal. ⁴⁰ Pilip gay, tala kar, na goy ko Azoot di. Min ede-ak, na aaniytu Sezare, ho do botildi, ay wer kaak na ottu di, na gaariy Kabarre ta Gala nam na ottu Sezare.

Rabbin Iisa kolaag Sawuul

(Akt 22.6-16,26.12-18)

9 Do wiktin taar-at, gem kaak sinji Sawuul-ak taabiyaag gee kuuk aamin do *Rabbin Iisa ho na bariya muutco. Na dakiig gas *mee satkiner ka tatko Zeruzaleem. ² Na daktu inda izinne a nuuji bere makaatamna a naaco iyin do agindaw ku ger ka salaaner ka Damaas. Makaatamna-ak beraaji botol taat naa obin miday in daad ku iciit Botol ta Iisa, naa iyin Zeruzaleem. ³ Min na gasiig makaatamna-aku, na iciit botol ta Damaas in eenji. Wiktin taat nu gaay ote do geegirdi, tala kar portikaw wic min ka samaaner yoo do kaay. ⁴ Do wer-ak, tala kar Sawuul gal kefer bup. Kar na doriit gaay ta gemor kolaag aman : « Sawuul, Sawuul, maa di ki taabiyiin ampa-anjka ? » ⁵ Sawuul gay indiig aman : « Rabbin, kin waa ? » Gaay-at telkiiji aman : « Naar nun Iisa Masi ko kaak ki taabiyiy-anjka. ⁶ Ucu, unju do geegirdi. Anner kat, naan gaare maan kaak kii gine. » ⁷ Kar eenji kuuk nu toliiy sawa-ak, peytu dut. Nu bal gedire pile binjico asaan kellimco amile. Nu dora gaaya, kar nu tallo waanna. ⁸ Min naar-ak, Sawuul uctu, na piliig odinay, kar na tallo. Min do wer-ak, eenji obiig min do pisinji, nu daaniig yoo Damaas. ⁹ Menuwi subba, na tallo tak-tak, wala na tiyaw, wala na siyaw.

Sawuul odinay pile

¹⁰ Gin gem rakki pa goy Damaas, nu kolaag Ananiyaas. Na *maajirinçey ka Iisa Masi. *Rabbin bayniiji ho na koliig aman : « Ananiyaas ! » Naar gay oyiji aman : « Hoy Rabbin, nun ko anjka ! » ¹¹ Rabbin kat kaawaajin aman : « Ucu, baa din di do botol taat berel nu koliy "Dalan", do geriy ka Zuudas ho indiig gem rakki sinji Sawuul min Tars. Din na goy kar salkiyaw. ¹² In salaaney-at kat, Bun gaariiji gem kaak nu koliy Ananiyaas, naa unje gerçi, naaji lee pise do kaay a odinay yaa pile. » ¹³ Ananiyaas gay telkiiji aman : « Nu dor gee dakina kaawa do bi ka gem-anjka. Nu osduug gamin kuuk samaanno na giniy Zeruzaleem do gee kuuk aamin in sinj kunjij. ¹⁴ Ho nu kaawa pey kadar agindaw ku gay satkiner berji izinne a naa obin gee kuuk aamin okinco. Do bi naar-ak ko, na astu yoo anne. » ¹⁵ Kar Rabbin gay kaawiji aman : « Uc baa paa di, gasig gem-aka, asaan na nun ko dobga, naadu ginin riyor. Naa jaawe in sinj kunto ho naan gaarindu do gee kuuk Yuudinnado in sultinniico, yoo do gee ku Israyeel oki. ¹⁶ Nun meendu yaaji gaare gamin kuuk yaa taabiyin do bi kanto. » ¹⁷ Hiyya, Ananiyaas uctu ho na deettu. Kar na unjitu do ger-aka, na dakiig gas Sawuul. Kar na leeyig pisinji do kaay ho na kaawiji aman : « Sawuul, gem kol sinji, naar Rabbin kat naamintu. Naar ko Iisa Masi kaak ki taltu bayinjin do botildi wiktin taat ki asiy anne. Naar ko naamintu loci, asaan odinan yaa pile, ho Bun yaan bere Ruwwiney. » ¹⁸ Ta bite-anj di, gamin ar aar ta gugurumdi sollitu min do odinay ku Sawuul ho na teestu pey tale. Hiyya, na uctu ho Ananiyaas *batiziyiiga, naa gine gem ka Iisa Masi. ¹⁹ Do wer-ak, nu iyiji kat tee. Na teetu ho na gastu pey gudurre.

Sawuul gaara kaaw Damaas

Sawuul gin mena in maajirna Damaas, kar na bal taaye. ²⁰ Min na goy misa, na teestu ko gaare kaaw ta Bunji do ger ka salaaner ka *Yuudinnar. Na kaawiico aman : « Iisa Masi, naar Ronj ka Bunji. » ²¹ Gee kuuk cokiyaaga-ak, okinco ajbiyту. Kar nu teestu inde benannico aman : « Naar-anj doo ko gem kaak awalle taabiyaag gee kuuk aamin in sinj ku Iisa Masi Zeruzaleem-aka ? Asinji-anj, na da asdo gay obe geemir ho naa iyinco do unco ka agindaw ku gay satkiner walla ? » ²² Kar Sawuul gay, kun kawta wakila kaawe in gelbin rakki do Yuudinna kuuk goy Damaas. Na kaawaaco waran kadar Iisa, naar ko Masi kaak Bun naamtu ho Yuudinna-anj gay gedarro meelinji.

²³ Min naar-ak, goytu kee, Yuudinna deetu kaawco a nuu deen Sawuul. ²⁴ Nu duunji kur botilay yiriyo aando. Ampaa kat, ya na deeta min do helliner, nuu obinji nuu deenji. Kar gem rakki gay dakiig mina aman : « Nu rakaan dee. » ²⁵ Paa kat, in aando di, gee ku aadaag Sawuul iciiga, nu saliig do barner ho nu aaliig aar durdurrer ka geegirdi.

† Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin ku Bunji kuuk nu siirtu min awalle in kaaw ta Grek.

Sawuul goy Zeruzaleem

²⁶ Hiyya, Sawuul amiltu min Damaas, na birtu Zeruzaleem. Min na ottu, na rak nume in maajirna. Kar nuur gay gina kolaw asaan nu aamniygigdo misa kadar na aada Iisa in gelbin rakki. ²⁷ Kar Barnabaas gay ooyga ho na iyiicog do paliinnar. Na osiico in maman Sawuul taliig Rabbin bayniji do botol ta Damaas ho in maman Rabbin kaawiji. Kar na osiico a maman na gaartu kaaw bal kolaw in sin ku Iisa Masi do geeger ka Damaas.

²⁸ Min naar-ak, Sawuul numtu in nuura ho nu baawiy asiyo Zeruzaleem sawa, ho Sawuul kaawiy kaaw ta Bunji di bal kolaw in sin ku Rabbin. ²⁹ Na kaawiy oki do Yuudinna kuuk kaawa Grek ho nu meelgiyo. Kar nuur gay illa bariya botol taat nuu deenji di. ³⁰ Min gee kuuk aamin in Iisa Masi doriit kaaw-at, nu baawtu gasin Sawuul, nu imilig kara min do geegirdi ho nu tolytu yoo Sezare. Min ede-ak, nu naamiiga, na deettu Tars.

³¹ Do wiktin taar-at, *Egliz goy in aapiye do kid ka Zuude yoo kid ka Galile in ka Samari. Gee ku Eglizdi-ak obtu tirit do botol ta Bunji, nu karmiyaat kaawoy ho in gudurre ta Ruwwin ta Bunji, nu wadiriy in unco.

Coole ka Eene

³² Do wiktin taar-at, Piyer teestu jaawe kee do atti ka darre okintiti. Kar yiriy rakki, na dakiig gas gee ku Bunji kuuk goy Lidda. ³³ Min Piyer ottu do wer-ak, na gastu gem rakki sinji Eene. Naar gay rungiye. Elgin porpod, na weya ka danlil di. ³⁴ Do wer-ak, na kaawiji aman : « Eene, Iisa Masi coolinjin. Ucu ho maliyig gamnan. » Ek di na uctu puruk kay asinji. ³⁵ Hiyya, gee okinco ku Lidda in gee kuuk goy do kid ka patal ka Saroon taliig gem ka cool-aka ho nu aamintu do Rabbin Iisa.

Nooye ka Dorkaas

³⁶ Kar gin geem rakki do geeger ka Jappa nu kolaat Tabiita taat aamin in Iisa. (Sin kuuk Tabiita-ak, in kaaw ta Grek kaawa a « Dorkaas † ».) Geem-at kun kawta, ta gina samaane do geemir ho gaminti oki, ta beraag do pokirnar. ³⁷ Min Piyer goy misa Lidda di, ta galto raduwa kar ta mattu. Nu acit momta-ata, kar nu dakiit deer kuwa ka gusuurdi. ³⁸ Min maajirna kuuk goy Jappa dortu kadar Piyer goy moota, Lidda di-ak, nu naamtu gee seera. Nu dakiji kaawa aman : « Gem kol sinje, baanu ! Asni na kodok-kodok. » ³⁹ Hiyya, Piyer uctu pasuwat ho na baawtu in nuura. Min nu ottu, nu iyiig wer kaak nu deerit momta-ata. Murgilgal okinco asiig gas Piyer in alinco ho nu teesiji gaare kesuun taat Tabiita orpitu wiktin taat ta goyiy misa in odinti. ⁴⁰ Piyer kaawiico do gee-ak a nuu amile kara, kar na dersitu inde Bunji. Min na inditu Bunji, na newsiit do momta-ata ho na koliit aman : « Tabiita, ucu ! » Hiyya, ta piliig odinti. Min ta taliig Piyer, ta uctu, ta goytu in baati. ⁴¹ Do wer-ak, Piyer obiig pisinti, na copiliita, ta peytu. Kar na koliig murgilgal-aku ho in gee ku aamine, na gaariicot ta nooye. ⁴² Gee okinco kuuk do geeger ka Jappa doriit kabarre-ata ho gee dakina aamintu do Rabbin Iisa. ⁴³ Piyer taaytu ede do ger ka Simon, gay amye zamimdi.

Bayne ka dubil ka Bunji do Korney

10 Gin gem rakki nu kolaag Korney, min geeger ka Sezare. Na tatkaw ka askirnar miya. Askirin kuuk guul werco rakki-ak, nu kolaag askirin ku Itali. ² Gem-ak sellen. Na abdiya Bunji in geenji ku geriy okinco. Na oya do pokirna kuuk *Yuudinna ho salaan ta Bunji gay, na warraydo. ³ Yiriy rakki, in pat subba ta maako, na taliig *dubil ka Bunji bayniji waran do geriy. Dubil-ak koliig aman : « Korney ! » ⁴ Wiktin taat Korney taliiga-ak, kolaw gay obiiga. Na telkiji aman : « Maa di gem kol *Rabbinney ? » Naar gay telkiji aman : « Bunji cokiye salaanen ho na talig pisinji kaak ki beriy do pokirnar-aka. Do bi naar-ak ko, na pakirjin kat locin. ⁵ Kar din di, naam gee do geeger ka Jappa, nu baayiy kole gem rakki sinji Simon naa ase. Naar di nu koliy pey Piyer. ⁶ Naar martey ka gem rakki nu kolaag oki Simon, naar kaak amya zamam. Geriy moota in bi ka barrer. » ⁷ Wiktin taat dubil ka Bunji gaasit kaawoy, na deettu. Min pa-ak, Korney koliig gay riyoy seer in askirinney rakki kaak obit kaaw ta Bunji bombo. ⁸ Hiyya, Korney osiicog gamin okinco kuuk kuuniye, kar na naamiig Jappa.

Piyer tala gamin kuuk Bunji todtu

⁹ Ka kawtinti in yiriyo, wiktin taat gee ku Korney baay misa do botildi ho nu gaay ko ote Jappa, Piyer gay caktu ka gerdi a naa salkiye. ¹⁰ Mey gay diyaaga ho na rak tee. Wiktin taat nu giniiji misa tee-ak, do salaaner, Bunji gaariiji maanna. ¹¹ Na tala samaan pile ho maan ar zimilla paaya min kuwa. Zimilla-ak, nu obig binjico poodikco.

¹² Kar do datik ta zimilla-ak gay, gin ay biyaw ta kumnar : kuuk asinco poodi, kuuk poypiyaw ho in kuuk zewaw.

¹³ Do wer-ak, Piyer dortu gaay diyaaji aman : « Piyer ucu, obu min kumin-anju, daa, kii tee ! » ¹⁴ Piyer gay telkiji

† 'Dorkaas' : Sin nuur-an diya a 'botila'.

aman : « Ha'a, gem kol Rabbiney ! Yiriy rakki nu bal tee kumin kuuk ki todtu-an̄ku kuuk niga gemo do un̄ji. »
¹⁵ Gaay-at deeliiji pey aman : « Maan kaak Buñ diyig samaane, dak diyenno a ña samaanno. » ¹⁶ Gaay-at deeltu paa di dees subba, kar ta coontu ka samaaner.

¹⁷ Do wer-ak, Piyer ajbiyту maala do maan kaak ña taltu, asaan ña bal ibine baay. Sando, do wiktin taar-at, gee kuuk Korney ñaamtu-ak inde ko wer kaak Simon gay amye zamimdi goyiyo, ho diñ gay, ñu ot ko do bit ka botildi. ¹⁸ Min ñu un̄jitu, ñu koliig gem ka gerdi ho ñu indiiig aman : « Simon kaak ñu koliy oki Piyer goy do ger-an̄ka walla ? » ¹⁹ Piyer gay goy misa, ña pakira do maan kaak ña taltu, ho do wiktin taar-at di, Ruwwin ta Buñdi kaawiji aman : « Piyer, yaman gee subba indaaciñ kure. ²⁰ Ucu, paayu, baa in̄ ñuura. Dak pocenno, asaan nun kat ñaamgu. » ²¹ Hiyya, Piyer paaytu, ña dakiig ñaam gee-aku, kar ña diyico aman : « Nun ko-an̄ka kaak ku bariyiyo. Ku bariyin-an̄ oy di ? » ²² Njuur gay telkiji aman : « Nin-an̄, Korney tatkaw ka askirnar-an̄ kat ñaaminti. Njaar gem kaak goy in̄ botol ho ña abdiya Buñ. *Yuudinna okiñco sa ozilaaga. Ho *dubil ka Buñdi gay kaawji a ñaa ñaame gee, ñuun̄ kole, kiji baawe do geriy, ñaa cokiye kaawnañ. » ²³ Hiyya, Piyer ñaamiigu ña un̄jiigu gero. Nja obiig samaane, ñu waltu do wer-aka. Kar ka kawtinti, ñu uctu. Piyer tolytu in̄ ñuura. Siñtay daariñ min Jappa sa gaayga.

Piyer do ger ka Korney

²⁴ Ka kawtinti, kuñ Piyer ottu Sezare. Korney gay ñumig geenji in̄ roynay ku tab, ñu yokiy asiñji. ²⁵ Kar wiktin taat Piyer un̄ji ger-ak, Korney ñaamiiga. Nja galtu bup do un̄ji ho ña ooyiji. ²⁶ Piyer gay telkiji aman : « Ha'a, dak gineno ampa. Ucu ! Nun sa gem ar kin̄ken di. » Kar Piyer obiig pisiñji, ña copiliiga. ²⁷ Wiktin taat ña kaawiy misa in̄ Korney-ak di, ña un̄jitu geero ho ña tala gee ñum dakina. ²⁸ Min ñaar-ak, ña kaawico aman : « Ku iban kadar nin *Yuudinna, *gaanuunni todinti roynaw in̄ gee ku Yuudinnado wala nii un̄je do geriyco. Kar Buñ gay gaardu warañ, ya naa pooce gemo ho naa kaawe a ña samaanno do un̄ji ka Buñdi do bi ka tambaay di, ta botilitido. ²⁹ Do bi ñaar-ak ko, wiktin taat ñu kolintu, nu bal meele, nu asiikon di. Diñ gay, kaawondu ja, maa di ku kolliinu ? » ³⁰ Korney gay telkiji aman : « Gin ko mena subba, ar pat anta, pat subba ta maako, nu goy gertu, nu salkiyaw ho nu taltu gem rakki bayniidu un̄tu warañ. Kesuuney in̄na pit-pit. ³¹ Ho ña kaawidu aman : " Korney, Buñ dorit salaaneñ ho ña bal rawtin oyaw taat ki giniyo do pokirnar. ³² Diñ ñaam gee Jappa. Nju baa koliñ Simon kaak ñu koliy oki Piyer a ñaa ase anne. Njaar marte ka Simon, gay amye zamimdi kaak goy do bi ka barrer. " ³³ Njaar-ak di, nu ñaamtu gee kodok-kodok dakiñciñ baray. Barkin do asiñji. Diñ gay, okinte gi goy do un̄ji ka Buñdi. Ni yokaaciñ nii cokiye kabarre taat Buñ ñaamiñciñ a kiini kaawe. »

Piyer kaawa wer ka Korney

³⁴ Hiyya, Piyer uctu ña teestu kaawe aman : « Diñ nu ibin kate kadar Buñ erro gee. ³⁵ Buñ ooya ay gemo, min ay ba ta geemir, ya ña karmiyaaga ho ya ña gina samaane do un̄ji. ³⁶ Buñ berit kaawoy do gee ku Israyeel : taar ko Kabarre ta Gala ta aapiyer in̄ botol ta Iisa Masi, ñaar kaak Rabbin ka gee okiñco. ³⁷ Ku iban ko kadar maana-an̄ ñaar tees min wiktin taat Yaaya-Batist kaawiy do geemir aman : " Ason, ñuuko *batiziyin̄ko, " ho ku iban oki maan kaak kuuniyo do kid ka Galile ho astu kat do kid ka Zuude okiñji. ³⁸ Ku ibina maman Buñ beriji gudurre ta Ruwwineyo do Iisa Masi kaak min Nazareet. Nja baay ay wero, ña giniyo sellin̄kaw do geemir ho ña cooliy gee kuuk *Seetanne obgu, asaan Buñ goy in̄ ñaara. ³⁹ Nin-an̄ ko gee kuuk hadire. Ni tal in̄ odinni maan kaak Iisa Masi gintu do kid ka Israyeel ho do geeger ka Zeruzaleem. Ba aaro, ñu doodiig ka etor ho ñu deeyiiga. ⁴⁰ Kar gay, gin mena subba Buñ nooyiiga ho ña daktu gaar ziy do geemir. ⁴¹ Nja bal gaare ziy do gee okiñco, kar gay, ña gaarig loni, nini kuuk Buñ dobtu min awalle. Ni talig in̄ odinni, nin-an̄ ko tee ho see in̄ ñaara wiktin taat ña nooytu. ⁴² Iisa Masi kaawinti a ni gaarin Kabarre ta Gala do geemir ho nii kaawe do bi kan̄ji a ñaar ko kaak Buñ dobtu a ña dukume seriin̄ do gee ku goya in̄ kuuk mate. ⁴³ Nabiinna okiñco kaaw do bi kan̄ji. Nju diytu aman : " Ay gem kaak aamina in̄ siñ ku Iisa Masi, Buñ yaaji saamiyiñ zunubinnay okiñco. " »

Bere ka Ruwwin ta Buñdi do gee kuuk Yuudinnado

⁴⁴ Wiktin taat Piyer kaawa misan di, Ruwwin ta Buñdi paayico do gee ku cokiyaaga. ⁴⁵ Gee kuuk as in̄ Piyer min Jappa ajbiyту tak-tak. Njuur *Yuudinna kuuk aamin ko do Iisa Masi. Nju kaawtu aman : « Doron̄ ja, Buñ be- raat Ruwwineyo yoo do gee kuuk Yuudinnado ! » ⁴⁶ Nju cokiyaag gee-ak kaawa in̄ kaawin kuuk kuñcodo ho ñu oziliyo tatkaw ta Buñdi. Hiyya, Piyer kaawtu aman : ⁴⁷ « Diñ gee-an̄ gas Ruwwin ta Buñdi ar ginte gasiita. Ginno maan kaak yaaco tode pey gii *batiziyin̄ do amiydi. » ⁴⁸ Do wer-ak, Piyer kaawico do gee-ak aman : « Ason niiko batiziyin̄ko in̄ siñ ku Iisa Masi. » Min ñu batiziygu, Korney in̄ geenji indiiig Piyer a ñaa goye menaw seer wal subba in̄ ñuura. Ek di ña ooytu.

† Wer ka gase kaawor do Lebitik 4.14.

Piyer kaawa do maan kaak kuuniy Sezare

11 Sinṭa kuuk min Zuude in paliinna dortu kadar gee kuuk Yuudinnado cokiyit kaaw ta Buṇdi, ṅuur oki ooyi-ita. ² Min Piyer yeeptu Zeruzaleem, sinṭay kuuk Yuudinna teestu karminji ³ ho ṅu kaawiji aman : « Maa di ki giniig maanna-aṅka ? Kat ki unṅjitu do wer ka gee kuuk Yuudinnado ho ki tiy in ṅuura ! » ⁴ Min pa-ak, Piyer osi-ico maan kaak bire min do baay. Ṇa kaawiico aman : ⁵ « Nu goy do geeger ka Jappa, wiktin taat nu salkiyiyo, Buṅ gaariidu maanna. Ṇa paayig min ka samaaner moota in nunu. Maanna-ak ar zimilla ho ṅu obig binṅkico po-odikco. ⁶ Nu taliig samaane datik ta zimilla-aku ho adco gin kumin kuuk asiṅco pood, kumin ku yeero, kuuk po-piyaw ho in gamin kuuk zewaw. ⁷ Min ṅaar-ak, nu dortu gaay diyaadu aman : " Piyer ! Ucu, obu min kumin-aṅku, daa, kii tee ! " ⁸ Kar nun gay telkiji aman : " Ha'a, gem kol *Rabbiney, yiriy rakki, nu bal tee kumin kuuk ki toṁtu-aṅku kuuk niga gemo do unṅjij. " ⁹ Gaay-at deeliiji pey aman : " Maan kaak Buṅ diytu a ṅa samaane dak diyenno a ṅa samaanno. " ¹⁰ Gaay-at deeltu paa di dees subba, kar ta coontu ka samaaner. ¹¹ Do wiktin taar-at di, gee subba astu geero, do wer kaak ni goyiyo. Gee-ak gay, ṅu ṅaamduug min Sezare. ¹² Ruwwin ta Buṇdi gay kaawdu aman : " Ucu, baa in ṅuura, dak pocenno. " Sinṭa ku bijigiy kuuk nu iytu anne-aṅ aadintu yoo Sezare, ho okintini, ni unṅjitu do ger ka Korney. ¹³ Do wer-ak, Korney osintiit kaaw taat *ṁubil ka Buṇdi astu kaawiji gerci. Dubil-aṅ diyiiji aman : " Diṅ ṅaam gee Jappa, ṅu baayiy kole gem rakki sinṅi Simon ṅaa ase. Ṇaar di ṅu ko-liy oki Piyer. ¹⁴ Ṇaaṅ kaawe kaaw taat yaako bere jile, lociṅ ho in geenṅi okiṅco kuuk do geriṅ. " ¹⁵ Kar nun gay, wiktin taat nu teestu kaawe do kuṅ Korney-ak di, Ruwwin ta Buṇdi paayiico do kayco ar kaak ta paayiite kaate awalle. ¹⁶ Hiyya, nu moyiit kaaw taat Rabbin kaawtu aman : " Yaaya, ṅaar *batiziyig gee in amay. Kar kuṅ gay, ṅuuko batiziyiṅko in Ruwwin ta Buṇdi. " ¹⁷ Hiyya, nu taltu kadar Buṅ berco Ruwwiney uudin taat ṅa beriite min gii aamintu in sinṅ ku Rabbin Iisa Masi. Ya do tanto, nun gay waa naaji tode do Buṇdi do maan kaak ṅa rakiy gi-ne ? » ¹⁸ Min ṅu doriit kaaw ta Piyer-at, gee okiṅco bugumtu. Ṇu diytu aman : « Ozilinterṅ Buṅte. Ṇa pilco botol oki do gee kuuk Yuudinnado a ṅuu ibiniṅ niginṅco, ṅuu rasiṅ goyiṅco kaak awalle ho ṅuu gase goye ka gaasdo. »

Gaare ka Kabarre ta Gala do gee ku Antiyoos

¹⁹ Min ṅu deeyig Etiyeen di, ṅu teestu taabiṅ gee ku aamine ho do saan taar-at ko ṅu totirtu serek. Minninco, daariṅ gadtu yoo kid ka Penisi, ka Sipre ho do geeger ka Antiyoos. Do darrinay-ak, ṅu gaara kaaw ta Buṇdi do Yuudinnar di. ²⁰ Kar gay, min gee ku aamine kuuk goy Antiyoos-aku, daariṅ kuuk as min Sipre ho kuuk as min Sireen teestu gaare Kabarre ta Gala ta Rabbin Iisa Masi do gee kuuk Yuudinnado. ²¹ Gudurre ta Buṇdi goy in ṅuura. Do bi ṅaar-ak ko, gee dakina ooyiit kaaw ta Buṇdi ho ṅu diyiig gelbinco in Iisa Masi. ²² Kabarre-at gal-tu do deṅginco ku gee kuuk goy do *Egliz ka Zeruzaleem. Hiyya, ṅu ṅaamiig Barnabaas yaa baa taliṅco Antiyoos. ²³ Ṇu ṅaamiiga-ak asaan ṅaar gem sellenṅ, ṅa obit imaanji bombo ho ṅa miin in Ruwwin ta Buṇdi. Min ṅa ottu Antiyoos, ṅa taltu barkin taat Buṅ gintu do geenṅi ho adiy gintu portiko. Okiṅco, ṅa kaawiico a ṅuu goye bombo in Rabbinco. Do wiktin taar-at di, gee dakina aamintu do Rabbin Iisa, kar ṅu ṅumtu kat in ṅuura.

²⁵ Min ṅaar-ak, Barnabaas baawtu gasiṅ Sawuul do geeger rakki ṅu kolaag Tars. ²⁶ Min ṅa gasiiga, ṅa iyig Antiyoos. Seerco, ṅu algitu ede. Ṇu ṅumgiy in gee ku Eglizdi. Ṇu bilditu gee dakina. Do wer-ak ko, ṅu teestu awalle kolij maajirna a ṅu kretienna.

Gaayo do sinṭa ku Zeruzaleem

²⁷ Yiriy rakki, nabiinna daariṅ uctu min Zeruzaleem, ṅu birtu Antiyoos. ²⁸ Minninco rakki sinṅi Agabuus. Ruwwin ta Buṇdi ṅaamiig ṅa kaawtu aman : « Cokiyon, yaman mey yaarko asa-ata do wer okinṅi. » (Mey-at as ṁak ko, wiktin taat Kilood goytu sultan ka tatik ka gee ku Room.) ²⁹ Min maajirna dortu pa-ak, ṅu ictu niyine a ay gem di yaa bere maanna do gee kuuk aamine kuuk goy do kid ka Zuude. Ay gem di yaa bere do wer kaak pisiṅ nectu di. ³⁰ Hiyya, ṅu captu gurus, kar ṅu beriig do Barnabaas in Sawuul a ṅuu iyiiṅ do agindaw ku Egliz ka Zuude ho ṅuu beriṅ do pisiṅco.

Herood deeyig Zaak ho ṅa unṅij Piyer daṅaayne

12 Wiktin taar-at, sultan *Herood teestu taabiṅ gee daariṅ ku *Egliz ka Zeruzaleem. ² Ṇa bertu izinne a ṅuu deenṅ Zaak, sinṅi ka Yaaya in *seepine. ³ Kar min ṅa taltu kadar maanna-ak alco gala do *Yuudinnar, ṅa obiig oki Piyer wiktin taat ṅu giniy iidin taat ṅu kolij iidin ta mappa ka bal *gele. ⁴ Min ṅa obga, ṅa unṅiig daṅaayne. Kar ṅa imiltu askirin orok in bijigiy yaa gooyinṅi. Ṇa leeyig pood, pood. Do tanṅi-at, ṅa raka ya iidin ta *Paak bir ja, kar ṅaa iyin unṅco ka geemir ṅaaji dukume seriine. ⁵ Hiyya, Piyer goyiy di misa do daṅaayner, kar gee ku *Eglizdi gay indiji Buṅ dakina in gelbin rakki.

Buŋ imilig Piyer min do daŋaayner

⁶ Sultan *Herood diyit ko yiriy taat ŋaa iyin Piyer do uŋco ka geemir ŋaaji dukume seriine. Kar yiriy taar-at di, min wer bal wale misa, Piyer weya datik ta askirna seera. Pisinji, ŋu duunig in jinzirre. Kar askirin ku pey gay goy do werco do bit ka daŋaayner. ⁷ Tala kar *dubil ka Buŋdi bayintu. Wer-ak caaptu portik kar. Ŋa kedkidiiŋ Piyer, ŋa niintu. Kar dubil-ak diyiiŋi aman : « Yaman uc ja kodok ! » Ŋa uctu, ek di jinzirre kiltu min do pisinji. ⁸ Kar dubil ka Buŋdi kaawiiŋi pey aman : « Duunit maason ho isig ŋugiran. » Piyer ooyiiŋi kaaw-ata. Kar dubil-ak kaawiiŋi pey aman : « Isit batkon kar aadnu. » ⁹ Ek di Piyer aadiig *dubil ka Buŋdi-aka ho ŋa amiltu min do daŋaayner. Do pikirrey, ŋa ibanno kadar taat dubil-ak giniiji-at ka seener. Do tanji-at a wal ŋa soona diŋ ga. ¹⁰ Wiktin taat ŋu baayiyo, ŋu gas ja wer rakki ka askirin gooyiyo. Kar uŋda, ŋu gastu ku pey. Kar kat ŋu ottu do bit ka botol ta hadinner taat gee amiliy do geegirdi. Bit ka botol-at piltu keetit di. Hiyya, ŋu amiltu min do daŋaayner ho ŋu toliyu sooda. Tala kar dubil ka Buŋdi-ak rasga.

¹¹ Min ŋaar-ak Piyer ibintu kat ziy samaane do maan ka asji ho ŋa diytu aman : « Diŋka-aŋ, nu iban kat ka seener kadar *Rabbin Iisa tabirduug dubiley a ŋaan jilindu min do pise ka Herood ho do ay maan kaak samaanno Yuudinna rakiidu gine. »

¹² Min Piyer ibintu ziy, ŋa deettu wer ka daatik rakki taat ŋu kolaat Mariyam atan Yaaya kaak ŋu koliiŋi oki Maark. Do ger-ak, gee dakina ŋum salkiye. ¹³ Min Piyer ottu do wer-aka, ŋa kooctu botol ta gerdi. Kar geem rakki sinŋi Rood taat gina riy ede amiltu pile botol. ¹⁴ Min ta ibiniit gaay ta Piyer-at, gintit gala nam ta bal pile botol, ta yeeptu ja miniŋ eenti kuuk goy atta aman : « Ŋa Piyer ! Ŋa goy kar bit ka botildi. » ¹⁵ Ŋuur gay telkiitit aman : « Ka oliya ga, wal maanke maa ? » Kar taar gay wakila di aman : « Ka seener, ŋa Piyer tara. » Ŋuur gay aman : « Wal ŋaa gine dubil ka Buŋdi kaak gooyaaga ga ? » ¹⁶ Piyer gay wakila di kooce bi botildi nam ŋu astu piliiŋi. Min ŋu piliiŋi-ak, ŋu taliiga ho ŋu ajbiyitu tak-tak. ¹⁷ Kar Piyer gay tawgiig pisinji a ŋuu bugume, kar ŋa osii-co maan kaak Rabbin giniiji, ŋa imiliig min do daŋaayner. Ho ŋa diyiico pey aman : « Baan, iyoncot kaaw-an do kuŋ Zaak ho in sinŋa ku pey. » Hiyya, do wer-ak, ŋa uctu, ŋa rasiigu ho ŋa birtu wer ka pey.

¹⁸ Kar wiktin taat wer waltu gay, askirin kuuk gooyaag Piyer-ak taltu kadar ŋa koonŋe ho kelimco amiltu. Ŋu diytu aman : « Ŋaar maa asji do Piyer ? » ¹⁹ Min Herood dortu pa-ak, ŋa ŋaamtu gee baawtu bariyiŋji. Kar gay, ŋu bal gasinji. Ho askirin kuuk gooyaaga-ak, ŋa indiigu do maan kaak asji, kar ŋa deeyiigu. Min ŋaar-ak, Herood deettu min do kid ka Zuude, ŋa baayiy goye do geeger ka Sezare sooda.

Muut ta sultan Herood

²⁰ Do menaw ŋuur-ak, *Herood dapiŋtu in gee ku Tiir in ku Sidon. Sando, ŋuur gay dee kaawco a ŋu baa amre in ŋaara asaan ŋu gasaag teenco min do kiday. Paa kat, ŋu dewiniig tatkaw rakki gay amaanney ka sultan, sinji Blastus, a ŋaa iyiiŋco do uŋji. ²¹ Hiyya, Herood gay dukumiico yiriy taat ŋaaco kaawe. Yiriy taar-at, ŋa isit kesuuney ta sultinnaw, ŋa goytu ka sees ka sultan ho ŋa kaawtu do uŋco ka geemir okiŋco. ²² Min gee-ak doriit kaawoy, ŋu teestu koole rada aman : « Ŋaar-aŋ buŋ ga, gem di kaawa ansi ! » ²³ Wiktin taat Herood doriit kaaw ta geemir-at, adiy gintu portiko. Kar kodok di, dubil ka Rabbin Buŋ diyiiŋi raduwa : ŋu gur ku adir. Hiyya, ŋa matu. Muutuy-at asaan ŋa rakaat *darjin ta Buŋdi do meenji.

²⁴ Kar kaaw ta Buŋdi gay, gee dakina cokiyiita ho dakin sa ooyiita. ²⁵ Barnabaas in Sawuul gay, ŋuur gaasit ko riyco Zeruzaleem. Do deetiŋco, ŋu iciig Yaaya kaak ŋu koliiŋi oki Maark, kar ŋu yeeptu Antiyoos.

Martaw ta awalle ta Pool

Ruwwin ta Buŋdi ŋaamig Pool in Barnabaas do riyor

13 Do *Egliz ka Antiyoos, gin gee kuuk garkiyaagu ho in nabiinna oki : ŋuur Barnabaas, Simeyon kaak ŋu koliiŋi oki Pondiko, Lisiyuus kaak min Sireen, Manayeen kaak maad in Sultan *Herood, ho in Sawuul. ² Yiriy rakki, wiktin taat ŋu ictu sayamne ho ŋu salkiyiy do *Rabbiner, Ruwwin ta Buŋdi kaawiico aman : « Imilonduug Barnabaas in Sawuul do riy taat nu koliiŋi a ŋuudu gine. » ³ Kar min ŋu ictu pey sayamne ho ŋu salkiytu, ŋu asii-co laa pise do kayco ho ŋu rasiig ŋu deettu gine riy ta Buŋdi.

Barnabaas in Sawuul do kid ka Sipre

⁴ Ar taat Ruwwin ta Buŋdi ŋaamiig Barnabaas in Sawuul do riyor, ŋu deettu do geeger ka Seluusi. Min ede-ak, ŋu neptu markaba, ŋu deettu Sipre, do kid kaak datik amiydi. ⁵ Min ŋu ottu do wer-ak, ŋu paaytu do geeger ka Salaamin ho ŋu teestu gaare kaaw ta Buŋdi do ger ka salaaner ka *Yuudinnar. Wiktin taar-at, Yaaya-Maark sa goy in ŋuura, ŋa gaayaagu.

⁶ Kar min ɲu gaay biriŋ kid okiŋji ka Sipre, ɲu ottu do geeger ka Papoos. Do wer-ak, ɲu ɲaamtu in gem rakki, ɲu kolaag Baar-Iisa, ɲa Yuudiŋce. ɲaar gay olgo ho ɲa gina ziy ar nabiŋce. ⁷ ɲa goy do serpey ta guberneer kaak ɲu kolaag Serziyuus Poluus. Guberneer-ak iban gamna. ɲa koliig Barnabaas in Pool do geriy, asaan ɲa raka a ɲuui gaare kaaw ta Buŋdi. ⁸ Kar olga-ak gay todco, asaan ɲa rakaado a guberneer-ak yaa aamine do Iisa Masi. (Olga-ak, ɲu kolaag in kaaw ta Grek a « Elimaas ».) ⁹ Min ɲaar-ak, Ruwwin ta Buŋdi miiniit gelbinye ka Sawuul kaak ɲu kolaag oki Pool. Paa ko, Pool taliig gem-ak yalaan do odinay ¹⁰ ho ɲa kaawiji aman : « Kiŋke-aŋ gem kaak raada. Ki caaciya gee ! Talon ja ronj ka seetanner-aŋka ! Ki adin ka ay maan kaak samaane. Botol ta *Rabbiner-an, illa a ki niginti ja. ¹¹ Hadi diŋ cokay samaane : Rabbin Buŋ yaan gide ho ki asiy noole, kii taaye, ki talaatdo pato. » Min ɲaar-ak di, ɲa nooltu, wer giniiji dulum. ɲa danduma meeda ɲugila a ɲaa gasen di gemo yaa daaŋiŋji. ¹² Min guberneer taliig maan kaak asji do Elimaas-ak, ɲa ajbiyitu tak-tak do garaan taat asa min do Rabbin Buŋ ho ɲa aamintu do kaawoy.

Pool gaara kaaw ta Buŋdi Antiyoos ta Pisidi

¹³ Kar Pool in eenji gay, ɲu amiltu min Papoos ho ɲu ɲeptu markaba ɲu aaltu Perz do kid ka Pampili. Min ɲu ottu, Yaaya-Maark rasiig kat ede ho ɲa yeeptu Zeruzaleem. ¹⁴ Min ɲaar-ak, kuŋ Pool amiltu min Perz, ɲu ictu botol taat baa Antiyoos do kid ka Pisidi. Yiriy ta *sabitdi, ɲu unjitu do ger ka salaaner ka *Yuudinnar ho ɲu goytu. ¹⁵ Kar gee kuuk do ger ka salaaner-ak garkiytu min do *gaanuun kaak Muusa siirtu ho in maktumne ta nabiin-nar. Do wer-ak, agindaw ku ger ka salaaner-ak kaawiico do kuŋ Pool aman : « Ya ku gin kaaw taat yaani bere gudurre sa kaawonninta kate. » ¹⁶ Hiyya, Pool uctu. ɲa tawgitu piŋiŋji a ɲuu bugume. Kar ɲa diyiiico aman : « Kuŋ gee ku Israyeel ho kuŋ kuuk karmiya Buŋ, cokiyonnu ! ¹⁷ Buŋ ka geente ku Israyeel, ɲaar ko kaak dobig aginiyte. ɲa wadiriigu wiktin taat ɲu goyiy do kid ka Meser. Kar in gudurrey taŋji kat ɲa imiliig min ede. ¹⁸ Buŋ tal kaaco ka geenji do wiktin taat ɲu goyiy do goosiner ar elgin orok pood pa. ¹⁹ Min pa-ak, ɲa idiig gee ku darrinay kuuk peesira kuuk goy do kid ka Kana ho ɲa beriicog kid-ak do geenji. ²⁰ Min gamin-ak kuuniyitu, kid-aŋ goy do piŋiŋco ar elgin miy pood in orok beey (450) pa.

« Min ɲaar-ak, Buŋ dobtu min aginiyte gay seriiner a ɲuuco dukumin kaawco kee nam do wiktin taat nabi Samiyeel yaa ase. ²¹ Wiktin taat Samiyeel goyiy misa in odinay, aginiyte inditu Buŋ a ɲaaco imile sultan. Ek di Samiyeel darjiyiico Sawuul ronj ka Kiis, min tamba ta Benjamin. ɲa goytu elgin orok pood min ɲu darjiyiiga. ²² Min ɲaar-ak, Buŋ paayiig Sawuul min do meennuwiy ho ɲa darjiyiig Dawuud kaak Buŋ kaawtu biy aman : " ɲaar Dawuud, ronji ka Jeese kat nu eltu. ɲaa gine ay maan kaak gelbiner rakiyo. " ²³ Min tamba ta Dawuud ko amiltu Iisa Masi kaak Buŋ kaawtu a ɲaa ɲaame do gee ku Israyeel a ɲaa jiliŋco. Ansii ko, kaaw taat Buŋ kaawiji do Dawuud min awalle-at as kat do werti. ²⁴ Min Iisa bal teese misa riy ta Buŋdi, Yaaya-Batist astu kaawiico do gee ku Israyeel okiŋco aman : " Ibinonj niginjo, rasonj goye kaak awalle ho naako *batiziyinjo. " ²⁵ Wiktin taat Yaaya-Batist gaay gaase riyoy ta Buŋdi, ɲa diyitu aman : " Ku taliin kar a nu waa ? Nun sa Masido kaak ku eriyo. Kar gay, cokiyonj, ɲa asa-ak aaror ho nun meendu sa da necdo kaak naa sorin ɲugiray. " †

²⁶ « Gem kol siŋtay, kuŋ kuuk min tamba ta Ibraayim ho kuŋ kuuk karmiya Buŋ, ɲa lote kat Buŋ ɲaamiite kaawoy a ɲaate jilinte. ²⁷ Min Iisa astu do duniiner, gee ku Zeruzaleem ho in aginduwco, ɲu bal ibine a ɲaar ko Masi. ɲu balco girse do kaawin ku nabiinnar do bi kaŋji kuuk ɲu garkiyiico ay sabit. Kar gay, wiktin ta ɲu obiig Iisa ho ɲu deeyiiga, kaaw taat nabiinna kaawtu-at astu do werti. ²⁸ Gee-ak balji gase yoo oorin rakki taat nec iye muutuy. In taar-at di oki, ɲu indiig Pilaat a ɲaa deenji. ɲa ooytu, ɲu dakig da. ²⁹ Hiyya, min kaaw taat Kitamne kaawtu do bi kaŋji astu tak do werti, ɲu paayiig min ka etor, kar ɲu unjiig do maginer. ³⁰ Kar Buŋ gay nooyiig min do muuti. ³¹ Min ɲa nooyga, Iisa bayinco mena dakina do gee kuuk jaaw in ɲaar awalle min do kid ka Galile yoo do geeger ka Zeruzaleem. Diŋ gay, ɲuur kon di saadinnay do unjo ka geemir ³² ho nin meenini iyaakonta Kabarre ta Gala : ta taar ko taat Buŋ kaawiico do aginiyte min daayum, ³³ ho diŋka, do ginte kooginco, ɲa necta wiktin taat ɲa nooyit Iisa Masi min do muuti. Ar taat ɲu siirtu do *Soom ta seeriŋkar aman :

" Kiŋke-aŋ ko Ronju,
min yiriyta-aŋ, nun ko Takko. " ††

³⁴ Buŋ gaartu pey do aginiyte kadar ɲa nooyig min do muuti ho ziy zoodaado keder. Ansii ko, Buŋ kaawtu aman :

" Naako bere barkin taat nu kaawtu
a naaji bere do Dawuud,
taar ko kuu diye do kayko. " †

³⁵ Paa ko, do wer ka pey, do maktumne ta Soom, Dawuud kaaw aman :

" Ki rasaagdo gem kaak ki dobtu
yaa zoode maala do maginer. " ††

† 'sorin ɲugiray' : Riy ta sore ɲugirar-an, taar ta berrer. †† Wer ka gase kaawor do Soom 2.7. † Wer ka gase kaawor do Ezaayi 55.3.

³⁶ Dawuud gay, wiktin taat ɲa goyiy misa inɲ odinay, ɲa ginit riy ta Buɲdi ar taat Buɲ raktu, kar ɲa mattu. Min ɲa mattu, gee unɲiig momtey-ak inɲ aginiyji. Hiyya, do wer-ak, ɲa zoodtu. ³⁷ Kar Iisa Masi gay bal zoode do maginer. Buɲ nooyig min do muuti. ³⁸ Gem kol siɲtay, ibinonɲ tam kadar inɲ siɲ ku Iisa kat ni gaariikon Kabarre ta Gala taat kaawa a Buɲ saamiykonɲ zunubinniko. Ya ku aamin inɲ siɲji, Buɲ yaako saamiyɲ zunubinniko okiɲco. Saamiye ar ɲaar-an, ku gasaagdo do gaanuun ka Muusa. ⁴⁰ Diɲ gay, yaman goyonɲ godom ! Yampa, maan kaak nabiinna siirtu-an yaako ase do kayko. Nju siir aman :

⁴¹ " Cokiyonɲ samaane, kuɲko gee ku dɲapal.

Kuu ajbiye ho ɲuuko idiɲko !

Asaan naa gine maan kaak ajbay do zamanniko.

Maan ɲaar-ak, ya ɲu osaakonɲga sa, ku aaminaajido. " † »

⁴² Wiktin taat Pool amiltu inɲ Barnabaas min ger ka salaaner-ak, gee-ak indiigu a ɲuu yeepe yiriy ta sabit ta asaw ɲuuco deelin kaaw-ata. ⁴³ Min ɲu totirtu, gee dakina kuuk *Yuudinna ho inɲ kuuk karmiyaag *gaanuun ka Muusa aadiig Pool inɲ Barnabaas. Nju kaawiico do gee-ak a ɲuu obe rikimit do barkin ta Buɲdi.

⁴⁴ Min yiriy ta sabit astu, anuwco gee ku geegirdi ɲumtu cokiye kaaw ta Buɲdi. ⁴⁵ Kar gay, min Yuudinna taliig gee-ak, aditco miintu inɲ hasuudinaw. Paa ko, ɲu teestu meeliɲ Pool ho ɲu wariiga. ⁴⁶ Kar Pool inɲ Barnabaas gay kaawiico bal kolaw aman : « Loko, kuɲ Yuudinna ja kat niiko gaare kaaw ta Buɲdi, kar kuɲ gay poota. Ampa-ak, ku gaara kadar ku bal ture gase goye ka gaasdo. Hadi diɲ gay, ni baaco iyin kaaw-an do gee kuuk Yuudinnado. ⁴⁷ Taar-an gay taat Rabbin kaawinti a ni kaawe aman :

" Nu diyiɲciɲ ar portikaw

taat yaa ceere do darrinay okiɲco.

Ki iyiin kaaw taat bera jile

do gee okiɲco ku duniiner. " †† »

⁴⁸ Min gee kuuk Yuudinnado doriit kaaw-at, ɲu aacyitu. Nju deliiji barkin do Buɲdi do bi ka kaawoy. Ho gee okiɲco kuuk Buɲ dobtu a ɲuu gase goye ka gaasdo, ɲuur sa aamintu inɲ Iisa Masi. ⁴⁹ Kaaw ta Buɲdi-at totirtu do kid okiɲji. ⁵⁰ Kar Yuudinna gay, akilaag daad kuuk siɲco alaw kuuk abdiyaag Buɲ ka Yuudinnar, inɲ agindaw ku geegirdi. Nju isiniig gee a ɲuu taabiyaɲ Pool inɲ Barnabaas ho ɲu atkiɲ min do kidco. ⁵¹ Hiyya, Pool inɲ Barnabaas, do deetiɲco, ɲu kokiig burintal ku asiɲco ‡. Min ɲaar-ak, ɲu birtu do geeger ka Ikoniyoos. ⁵² Kar *maajirna kuuk goy do geeger ka Antiyoos gay, Ruwwin ta Buɲdi miiniig gelbinco ho aditco gintu portik ar buguwa.

Pool inɲ Barnabaas goy Ikoniyoos

14 Min *paliinna-ak ottu do geeger ka Ikoniyoos, ɲu daktu pey unɲa do ger ka salaaner ka *Yuudinnar. Do wer-ak, ɲu gaartu kaaw ta Buɲdi paa nam gee dakina kuuk Yuudinna inɲ kuuk Yuudinnado aamintu do Iisa Masi. ² Kar gay, Yuudinna kuuk pooc aamine isiico biɲka do ɲuur kuuk Yuudinnado a ɲuu nige aditco ku siɲta ku aamine. ³ Inɲ kaawin ɲuur-ak oki, Pool inɲ Barnabaas taaytu do geeger-aka. Nju kaawa bal kolaw inɲ amaanne taat ɲu gintu do *Rabbin Iisa. Rabbin Buɲ gaayaagu, ɲu giniy gamin kuuk ajbay inɲ kuuk gaara gudurrey. Inɲ gamin-ak ko, gee ibiniy kadar ɲu kaawa seene do bi ka barkin ta Buɲdi. ⁴ Gee ku geegirdi-ak, deedu werinco seera : daariɲ deet inɲ Yuudinna ho daariɲ gay deet inɲ kuɲ Pool. ⁵ Min ɲaar-ak, Yuudinna inɲ gee kuuk Yuudinnado ho inɲ aginduwco ictu niyine a ɲuu taabiyaɲ paliinna, ɲuu dawin inɲ dambay ɲuu deenɲco. ⁶ Min kabarre-at galiico do kuɲ Pool inɲ Barnabaas-ak, ɲu gadtu kayco. Nju aaniyту geegirɲay kuuk do kid ka Likawoni, Listir, Derbe, inɲ geegirɲay kuuk moota. ⁷ Do kid ɲaar-ak oki, ɲu gaara Kabarre ta Gala.

Pool inɲ Barnabaas goy Listir

⁸ Gin gem rakki do geeger ka Listir. Nja runɲiye min ɲu weeyiiga. Nja bal jaawe tak-tak. Nja goy inɲ baay di. ⁹ Yiriy rakki, ɲa cokiyit kaaw ta Buɲdi taat Pool kaawtu. Pool gay gooyiig yalaan, ɲa tal imaanji ho ɲa iban kadar ta nec cooliɲji. ¹⁰ Do wer-ak, Pool kaawtu rada aman : « Ucu, pey kay asiɲɲin ! » Ek di gem-ak uctu inɲ beeriɲji ho ɲa teestu ko jiw. ¹¹ Gee dakina goy do wer-aka. Min ɲu taliig maan kaak Pool gintu-ak, ɲu teestu kaawe inɲ kaawco ta Likawoni aman : « Talonɲ ja margin kat ic zi ka gemor, kar ɲu paaytu datikte ! » ¹² Nju kolaag Barnabaas « Zeyuus », ho Pool gay, ɲu kolaag « Ermees » asaan ɲaar ko gay iye kaawor. ¹³ Ger ka margi Zeyuus goy moota inɲ unɲe ka geegirdi. Min mee satkiner kaak goy ede dorit kaaw-at, ɲa daktu ob barkay ho ɲa ictu booyaw. Barkay-ak, ɲa duuniico booyaw, kar ɲa iyiig do bi ka botildi. Inɲ gee-ak, ɲa raka gine *satkin do Pool inɲ Barnabaas. ¹⁴ Min kuɲ Pool doriit kaaw-at, ɲu eeriit kesuunco †† ho ɲu iciig gadi. Nju aaniyiig gee-aku inɲ kooliɲco aman : ¹⁵ « Gem kol siɲtay, maa ga ku giniy ampa ? Nin sa gee ar kuɲko-an di. Ni iyko Kabarre ta Gala a kuu rasiɲ margin-

†† Wer ka gase kaawor do Soom 16.10. † Wer ka gase kaawor do Habakuuk 1.5. †† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 49.6. ‡ 'ɲu kokiig burintal ku asiɲco' : Pa-ak gaara kadar ya gee ku geeger-an jag min botol ta samaan sa, do gaayiyo. †† 'ɲu eeriit kesuunco' : Do aadin ta Yuudinnar, eere ka kesuuni-ak gaara kadar aditco nige.

ko kuuk ginno paydinco. Ason do Bunj kaak goy doo. Njaar kaak kilgiyig samaane inj kida, inj amay ho ay maan kaak goy do duniiner. ¹⁶Awalle Bunj rasig gee ku ay darre icyi botol taat nu rakiyo. ¹⁷Inj taar-at oki, na gaariico do geemir a njaar sellen inj nuura. Sellin kuwi-at, ku taliit uudin taat na nokiiko amay ho gaminko niyiy ay elgo. Ka seener gay, na njaar di kaak beraako tee inj galal dakina. » ¹⁸Inj kaawin kuuk nu kaawiico-anjku oki, gee-ak tirig dengginco. Inj taar-at oki, nu gediriico, nu baltu gine *satkine.

¹⁹Min njaar-ak, *Yuudinna daarin uctu min Antiyoos ta Pisidi ho min Ikoniyoos. Min nu ottu do wer-aka, nu isiniig gee-ak a kabarre taat Pool iyiico-an taar seenno. Ek di nu teestu dawin Pool inj dambay a nuu deenji. Nu daaniiga, nu imiliig kara min do geegirdi. Do tanco-at a na mat ko. ²⁰Min gee ku aamin numtu do unji, Pool uctu paa di ho na yeeptu pey do geegirdi. Kar ka kawtinti, nu birtu inj Barnabaas do geeger ka Derbe.

Pool inj Barnabaas yeep Antiyoos ta Siri

²¹Min nu ottu Derbe, nu gaariit Kabarre ta Gala ho gee dakina aamintu do Iisa Masi. Min njaar-ak, nu yeeptu do geegirnay ku Listir, Ikoniyoos ho inj Antiyoos ta Pisidi. ²²Do ay geeger, nu iskaag gee kuuk aamine a nuu goye bombo do imaanco. Nu kaawaaco aman : « Gii gasen ja taabin dakina unte, kar gii unje kat do *Meennaw ta Bunji. » ²³Do ay *Egliz, nu liyaaji agindaw. Kar nu icyi sayamne, nu salkiyiico do agindaw-aku, kar nu rasiig do pisinji ka *Rabbin Iisa kaak nu aamintu inj njaar.

²⁴Min pa-ak, Pool inj Barnabaas deettu. Nu aaliig kid ka Pisidi, kar nu daktu ot do kid ka Pampili. ²⁵Do wer-ak, nu teestu gaare Kaaw ta Bunji do geeger ka Perz. Min nu gaastu, nu birtu do bi ka barrer kaak nu koliy Attaliya. ²⁶Kar min do wer-ak, nu ictu pey markaba ho nu yeeptu do geeger ka Antiyoos ta Siri. Eden ko, wiktin taat nu rakiy deete, nu salkiyiico a Bunj yaa gaayinco do riy taat din nu gaastu-anta. ²⁷Wiktin taat nu ottu do wer-aka, nu numiig gee ku Eglizdi. Kar nu osiicog gamin okinco kuuk Bunj gintu inj nuura. Nu osiico pey maman Bunj gaariico botol do gee kuuk Yuudinnado ho maman nuur oki aamintu do Iisa Masi. ²⁸Hiyya, do wer-ak, Pool inj Barnabaas gintu mena dakina inj gee kuuk aamine.

Nume ka Eglizdi Zeruzaleem

15 Yiriy rakki, gee daarin uctu min Zuude kar nu baawtu Antiyoos. Gee-ak teestu garkiyin sinja aman : « Ya kunj kat *dukamno selno ar ka *gaanuun ka Muusa kaawtu, ku gasaado jile. » ²Pool inj Barnabaas pocit kaaw-ata ho do bi njaar-ak ko, nu meeltu paa inj nuura. Kar ba aaro, nu ictu niyine a Pool inj Barnabaas inj sinja daarin ku pey, nu baay talin kaaw-at Zeruzaleem do unco ka paliinnar ho inj agindaw ku *Eglizdi. ³Min pa-ak, gee ku Egliz ka Antiyoos beriico zaadin ka botildi, kar nu naamiigu.

Min nu naamgu, nu aaltu kid ka Penisi ho inj ka Samari. Do botildi, nu gastu sinja ho nu osiicot okintit kaaw taat gee kuuk Yuudinnado din sa ooyit kaaw ta Bunji. Ho okinco, maanna-ak berco galal dakina. ⁴Min nu ottu Zeruzaleem, gee ku Egliz-ak obiig samaane, wala paliinna, wala agindaw okinco. Kar nu osiicot kaaw okintit taat Bunj gintu inj nuura. ⁵Kar gay, gee daarin min Pariziyenna kuuk aamin do Iisa Masi uctu aman : « Gee kuuk Yuudinnado-anj, illa giico dukume ja selno, ho diyonco a nuu karmiyin gaanuun ka Muusa. »

⁶Do wer-ak, paliinna ho inj agindaw ku Eglizdi numtu a nuu talin kaaw-ata. ⁷Min nu meeltu paa, Piyer uctu ho na kaawiico aman : « Gem kol sinjay, ku iban kadar Bunj dobin minninko min daayum a naa gaarin Kabarre ta Gala do gee kuuk Yuudinnado. Paa kat, nuu cokiyinti ho nuu aamine do Iisa Masi. ⁸Bunj kaak iban gelbin ka gemir gaaraako kadar na ooyiy gee-ak do wiktin taat na beriicot ja Ruwwiney ar taat na beriiten lote. ⁹Ginte inj nuura, Bunj talaate sawa di do unji ho na saamiyig zunubinnico asaan nu aamin do Iisa Masi. ¹⁰Di din gay, maa di ku rakiy nige adiy ka Bunji ? Dakon ginenna pa. Ku raka rase goro do maajirnar. Gor taat ooma † nam aginiyte sa bal gedire sosinti ho nini oki gediraatido ! ¹¹Ha'a, paado ! Ni iban kadar na Bunj kat jilinti inj barkin ta *Rabbin Iisa ar taat na jiliig nuur oki. »

¹²Min pa-ak, gee okinco kuuk num ede-ak bugumtu. Kar Barnabaas inj Pool osiicog gamin okinco kuuk Bunj gintu inj nuura do unco ka gee kuuk Yuudinnado gamin kuuk ajbay ho inj kuuk gaara gudurrey. ¹³Min nu gaasit kaawco, Zaak † piltu biy, kar na diytu aman : « Gem kol sinjay, laan denginko samaane, cokiyonnu ! ¹⁴Simon, njaar kaawintinj ko a maman min do teesindi Bunj taltu kaaco ka gee kuuk Yuudinnado ho na dobtu minninko yaa gine geenji. ¹⁵Kaaw-at numtu inj kaaw taat nabiinna kaawtu min daayum. Ampaa di, gi garkiyiy do Kitamner aman :

¹⁶Min njaar-ak, naa yeepe piniij pey
geriy ka Dawuud kaak gale.

Yoo na eez tak-tak oki, naa ase pey piniinji,
naa peye pey do weriy.

¹⁷Ampaa kat, gee okinco asiin bariyindu.

† 'gor taat ooma' : Anne-an kaawa do bi ka karaamin ta gaanuun ka Muusa. †† 'Zaak' : Na sinji ka Iisa Masi.

Hii, ka seener, tamba ta geemir okiŋco
 taat nu koltu yaa gine geendu.
 An kaaw taat Rabbin Burj kaawtu,
¹⁸ ɲaar kaawig ko min daayum maan kaak ɲaa gine. " † »

¹⁹ Zaak gay diytu pey aman : « Ya do tanto-at, dakoŋco ginenna kaawin do gee kuuk Yuudinnado asaan ɲu aamin ko in Burj. ²⁰ Kar gay, siirinteŋco maktumne ho giico kaawe aman : " Dakoŋ teenno kum kaak ɲu satgiyту do marginar. ɲa gallo. Gooyoŋ zinjiko min baaye kaak munjam. Dakoŋ teenno kum kaak patiiis. Ho baar oki, dakoŋ teengodo. " ²¹ Giico siire ampa-ak, asaan min daayum, gee gaaraag gaanuun ka Muusa do ay geeger ho ɲu garkiyaag do ger ka salaaner ka Yuudinnar ay *sabit. »

Maktumne do kretiyenna kuuk Yuudinnado

²² Do wer-ak, *paliinna, aginay, in gee ku *Egliz okiŋco ictu niyine a ɲuu dobe minninco gee kuuk ɲuu ɲaamin Antiyoos sawa in Pool ho in Barnabaas. Hiyya, ɲu dobtu gee seer kuuk siŋtico karmiyaagu : Zuud kaak ɲu koliiy oki Barsabaas ho in Silaas. ²³ Kar ɲu ɲaamiig in maktumne taat kaawa aman :

« Nin siŋtico in paliinna ho in aginay ku Eglizdi, ni ooyko dakina. Ni ooyko kuŋ siŋta kuuk Yuudinnado kuuk goy Antiyoos do kid ka Siri ho in ka Silisi. ²⁴ Ni dor kadar gee minninni baawko. Gee-ak barjiliŋko in kaawin kuuk imila kellaam ku geemir. Kar gay, nin balco bere yoo botol rakki taat ɲu ginin riy-anta. ²⁵ Do bi ɲaar-ak ko, ni deetu kaawni a nii dobe gee kuuk niiko ɲaame in Pool ho in Barnabaas, siŋtini kuuk ni elgiyo. ²⁶ ɲuur-aŋ ko kuuk lee baarco do bulel do riy ta Rabbinte Iisa Masi. ²⁷ Diŋ gay, ni ɲaamaakoŋgu Zuud in Silaas. ɲuur ko yaako kaawe karaŋ bi in bi kaaw taat ni siiriiko do maktumner-anta. ²⁸ Ka seener gay, Ruwwin ta Burjdi gaayinti ni ictu niyine a ni diyaakonno pey goro, illa kuu karmiye gamin daariŋ di kuuk Kitamne todtu : ²⁹ dakoŋ teenno kum kaak ɲu satgiyту do burjnyidi, dakoŋ teenno baar, dakoŋ teenno kum kaak patiiis ho dakoŋ baayenno munjam. Ya kuu karmiyiit kaaw taar-an, ta samaane. Nin siŋtico kuuk goy anne kat ooyko dakina. An di kaawni. »

³⁰ Hiyya, kuŋ Pool deettu Antiyoos in maktumne-ata. Min ɲu ottu, ɲu ɲumiig gee ku Eglizdi, kar ɲu beriicot piŋco. ³¹ Min ɲu garkiyiita, okiŋco aditco ginco gala asaan ta deŋirgu. ³² Zuud in Silaas kuuk maaniico nabiinna sa kaawiico kee do gee ku Eglizdi a ɲuu obin imaanco-at bombo. ³³ Do wer-ak, ɲu gintu menaw ede, kar siŋtico ku Antiyoos ɲaamiigu in Burj a ɲuu yeepe do gee kuuk ɲaamgu. [³⁴ Kar ba aar gay, Silaas ictu niyine a ɲaa dake Antiyoos.] ^{††35} Pool in Barnabaas oki daktu. In eeŋco dakina, ɲu bilda gee ho ɲu gaariico kaaw ta Burjdi.

Pool in Barnabaas eere

³⁶ Gintu menaw, Pool kaawiji do Barnabaas aman : « Yeepte, gi baa taliŋ siŋta kuuk goy do ay geeger kaak gi gaartu kaaw ta Burjdi. Gi baa taliŋ goye ka imaanco. » ³⁷ Barnabaas ooyit kaaw ta Pool, kar ɲa raka iyiiŋ Yaaya kaak ɲu koliiy oki Maark in ɲuura. ³⁸ Kar Pool gay pooce. ɲa rakaado Yaaya-Maark yaa baa in ɲuura, asaan awal-le wiktin ta ɲu goyiy Pampili, ɲa deettu, ɲa rasiig ɲu giniy riy keeco di. ³⁹ Barnabaas gay diy kaay kadar Yaaya-Maark yaa baawe. Do bi ɲaar-ak ko, kaawco waaltu tak-tak nam ɲu eertu. Barnabaas iciig Yaaya-Maark, ɲu ɲeptu markaba ho ɲu aaltu Sipre. ⁴⁰ Kar Pool gay dobiig Silaas. Gee ku Egliz deliico barkin ta Burjdi, kar ɲu deetu. ⁴¹ ɲu jaawtu do kid ka Siri ho in ka Silisi ho ɲu gaayiiŋ gee ku Egliznar a ɲuu goye bombo do imaanco.

Martaw ta seeriŋkar ta Pool

Pool in Silaas icig Timote a ɲaa baa in ɲuura

16 Min ɲaar-ak, Pool ottu do geeger ka Derbe ho in ka Listir. Do wer-ak, ɲu gastu *maajiriŋce rakki kaak ɲu kolaag Timote. ɲa roŋti ka *Yuudiŋcar taat aamin do Iisa Masi. Kar tacco gay, Grekiŋce. ² Timote, siŋtay ku Listir in ku Ikoniyoom ozilaag dakina. ³ Pool raka iyiiŋ in ɲaara. Do bi ɲaar-ak ko, ɲa *ɲukumiiŋ selŋo do saan ta Yuudinnar kuuk goy do darrinay-aku. Okiŋco, ɲu iban kadar tacco Grekiŋce. ⁴ Min ɲaar-ak, ɲu amiltu jiwi geeger in geeger. ɲu kaawiico do gee ku ay *Egliz do niyin taat paliinna in agindaw ictu Zeruzaleem ho ɲu taayiiŋ a ɲuu rasinno kaaw-ata. ⁵ Hiyya, do Egliznar-ak, imaanco gaayiiŋ ho kun kawta, ɲu gasiy gee ku pey ɲumiy in ɲuura.

† Wer ka gase kaawor do Amoos 9.11-12. †† Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariŋ ku Burjdi kuuk ɲu siirtu min awalle in kaaw ta Grek.

Soonik ta Pool do kid ka Trowaas

⁶ Min naar-ak, zer nu rak gaare kaaw ta Bunđi do darre ta Aazi. Kar Ruwwin ta Bunđi gay todco. Hiyya, nu aaltu do kid ka Prizi in ka Galaasi. ⁷ Min nu ottu moota in Miizi, nu rak zer baawe Bitini. Kar gay, Ruwwin ta Iisa todco pey a nu baanno ede. ⁸ Paa ko, nu birtu min do kid ka Miizi ho nu paaytu bi ka barre ka Trowaas. ⁹ In aando, Pool soontu aman : « Gem rakki min Maseduwaan peyji unji ho na marmiliji aman : " Gem kol sinji, asniñ ja Maseduwaan, kiini gaaye. " » ¹⁰ Hiyya, min Pool soontu pa-ak, kodok di, ni † bariytu botol ta deetindi do kid ka Maseduwaan, asaan ni ibin tam kadar na Bun kat kolinti a ni baa gaare Kabarre ta Gala do gee anjure.

Kuñ Pool ot do geeger ka Pilip

¹¹ Min Trowaas, ni neptu markaba, ni aaniytu dalañ do kid ka Samotraas, datik barrer. Kar ka kawtinti, ni ottu Neyapoliis. ¹² Min ede-ak, ni birtu do geeger ka Pilip do kid ka Maseduwaan. Kid-ak, nu deedga ho Pilip gay, naar geeger tatik do kid ka awalle. Gee ku Room kat hokumiyaaga. Ni gintu mena dakina ede. ¹³ Yiriy ta *sabit-di, ni amiltu min do geeger-aka, ni baawtu moota in baala, wer kaak ni hariiy a *Yuudinna numgiyo ho nu salkiygiyo. Do wer-ak, ni gas daad nume. Ni goytu in nuura ho ni kaawiico. ¹⁴ Min do daad-ak, rakki nu kolaat Liidi. Ta asa min geeger ka Tiyaatiir. Ta suugiya toobina samaane kuuk dindiko †† ho ta abdiya Bun. Wiktin taat ta cokiyiit kaaw ta Pool, *Rabbin Bun newsiig gelbinti ho ta iciit kaawoy. ¹⁵ Hiyya, ni *batiziyiita in geenti ku geer okinco. Min ni batiziyiita, ta kolinti, kar ta kaawinti aman : « Ya ku ooy ko a nu aamin tab do Rabbiner, asonj goy- onj gertu. » Do wer-ak, ta wakiliy paa nam ni ooytu.

Nu obig Pool in Silaas danaayne

¹⁶ Yiriy rakki, wiktin taat ni baay do wer ka salaaner, berre rakki asinti gasa. Taar gay olga. Ta kaawa do maan kaak yaa ase misa in gudurre ta aarid kaak obta. In kaawinti-ak di, aginduwti jalliy gurus. ¹⁷ Daatko-at teestu aadinni in koolinti, nini in Pool aman : « Sando, gee nuur-an kuuk gina riy ta Bun ka kuwa ! Nu gaaraako botol taat Bun yaako jilingko. » ¹⁸ In menaw, ta aadaani paa di. Kar ba aaro, Pool dapintu. Na kolsitu, kar na kaawiji do aarid kaak obta-ak aman : « In sin ku Iisa Masi, nu diyaaji, amal min do daatko-anta ! » Kodok di, na amiltu suu na rasiita. ¹⁹ Min aginduwti taltu kadar nu gasaado pey gurus min do daatko-at, nu obiig Pool in Silaas. Nu iyiig do wer kaak gee ku geegirdi numgiyo, do unco ka agindaw ku darrer. ²⁰ Do wer-ak, gee ku Room goy dukuma seriine. Min nu ottu, nu sakkiyiig do unco aman : « Gee-an, nuur as barjiling geegirte ! Yaman, nu Yuudinna. ²¹ Kar nu as gaare aadanna kuuk nin gee ku Room din sa ooygido ho gingigdo. »

²² Do wer-ak, gee kuuk num-ak uciico do kuñ Pool in Silaas. Kar gay seriiner ku Room gay kaawiico a nuu soriin kesuunco ho nuu koociñco in kordingi. ²³ Min nu koociig zub-zub-ak, nu unjiig do danaayner. Kar nu diyiji do gay gooye danaayner-ak a naa gooyin samaane. ²⁴ Min gem-ak doriit kaaw-at, na unjiig do danaayner atta kar na doodiig asiñco do dugildi.

Tatkaw ka danaayner aamin in sin ku Iisa Masi

²⁵ In datik aador, Pool in Silaas teestu salaane ho nu riyiy riyin ku ozile Bunđi. Eenco kuuk goy do danaayner gay cokiyaagu. ²⁶ Tala kar, kid teestu azire rada nam baat ta danaayner gaay dime. Do wer-ak, dibirniico okinco piltu waakilak keeco di ho ay jinzirre ka gay danaayner-ak sa kile. ²⁷ Do wer-ak, tatkaw ka danaayner-ak raastu, na uctu puruk. Ya na tala kar botilay ku danaayner kon di pile. Na pakirtu a wal gay danaayner okinco gade, ho na ceptu *seepiney a naa dee ziy. ²⁸ Kar Pool gay, astu gaar gaayay rada aman : « Hey, Hey ! Dak denno zin, okintini ni goya ! » ²⁹ Min pa-ak, gay gooye danaayner-ak inditu ako a naa tale. Kar na unjitu atta karak. Min na unje, kelmoy oki amile ho na dersitu ris do unco kan Pool in Silaas. ³⁰ Jammiy sooda, na imiliig min do danaayner. Kar na indiigu aman : « Gem kol aginiyi, naa gine maman naa gase jile ? » ³¹ Nuur gay telkiiji aman : « Aaman in sin ku *Rabbin Iisa di kar kii gase jile, kinke ho in geenji ku geero. » ³² Hiyya do wer-ak, nu gaariiji kaaw ta Bunđi do gay gooye danaayner-aka ho do gee okinco kuuk adiy ka geriy. ³³ In aando-at di, na iyiigu do wer kaak gin amay ho na teyiriicog mutiyco. Do wer-ak, nu *batiziyiig gay gooye danaayner-aka in geenji. ³⁴ Min naar-ak, na iyiig kat kuñ Pool do geriy ho na beriico tee. Gem-ak in adiy ka geriy okinji, aditco gintu portiko asaan nu aamin do Bunđi.

³⁵ Min wer waltu, gay seriiner ku Room naamtu gee a nuuji kaawe do tatkaw ka danaayner a naa pikiñ gee-an min do danaayner. ³⁶ Hiyya, gem-ak iyiit kabarre-at do Pool aman : « Gay seriiner berdu izinne a naako imilingko min do danaayner. Di naar-ak, amilonj ko ho baan in aapiye. » ³⁷ Pool gay iban kadar nu obaagdo gem ka Room do danaayner ya nu balji dukume ja seriiney. Ampaa ko, na osiico baati aman : « Nin kat nu bal goyin misa

† 'ni bariytu' : Luk kaak siirit maktumne-an oki atta do maliyal. †† 'toobina samaane kuuk dindiko' : Awalle toobina ku dindiko-an, nuur kaalne ho nu gasdo badam.

kaawni-anj di, ek di nu koocinti do unjo ka geemir. Nin sa Yuudinnado, ni Roomina. Inj taar-at oki, nu obinti danjaayne. Dinj gay a nuuni imile inj cigile-ak gay maa ? Ha'a, pa-ak ni oyaado. Maaniico kat nu asonj nuuni imile. »³⁸ Kar gee-ak iyiit kaaw ta Pool inj Silaas do gay seriiner. Min nu doriit kaawco taat diya a nu Roomina, kolaw obiigu.³⁹ Hiyya, nu astu nu obtu aarco ho nu imiliig min do danjaayner. Kar nu diyiico pey a nuu amile min do geeger-aka.⁴⁰ Min nu amiltu min do danjaayner, nu deettu wer ka Liidi-ata ho nu gasiig sinjta okinjo ede. Nu iskiigu, kar nu iciit botilco, nu deettu.

Pool inj Silaas ot do geeger ka Tesalonik

17 Kar min nu amiltu min geeger ka Pilip, Pool inj eenji, nu birtu ja min do geeger ka Ampipoliis inj ka Apo-looni. Kar kat, nu ottu do geeger ka Tesalonik. Do wer-ak, *Yuudinna gin ger ka salaaner.² Ar taat na usintu ko, Pool baawtu do ger ka salaaner. Na kaawgico kaaw ta Bunji min do Kitamner. *Sabit subba, na jaawa di.³ Do wiktin taat na baawiico-ak di, na gaariico min do Kitamner a *Masi kaak Bunj dobtu asa taabiye, naa mate ho naa nooye. Ho na kaawiico aman : « Iisa kaak nu kaawiiko biy-anjka, na naar ko Masi kaak ku eriyu. »⁴ Min gee kuuk cokiye, Yuudinna daarinj astu num inj kunj Pool inj Silaas. Gin gee dakina kuuk Yuudinnado kuuk abdiya Bunj kuuk as oki num inj nuura, inj pey daad dakina kuuk sinjo alaw.

⁵ Kar Yuudinna kuuk bal aamine do Iisa Masi gay ginaaco hasuudinaw. Paa ko, nu baawtu bariye maan geenda kuuk ginno kay min do suuginer. Nu barjilinj gee inj geeger okinji. Kar kat, nu baawtu duksiyinj ger ka Jaason a nuu gasinj Pool inj Silaas. Zer nu raka iyiinj do wer kaak gee ku darrer numgiyo,⁶ kar nu bal gasinjo. Paa ko, nu obiig Jaason inj sinjta daarinj ho nu iyiig do unjo ka agindaw ku geegirdi. Do wer-ak, nu teestu koole aman : « Waay, talonj kate ! Maan geenda-anj as nigin duniin okintiti. Dinj nu as kuude anne !⁷ Jaason obiig do geriy ! Gee-ak gay, okinjo poocig *gaanuun ka sultinte ka Room. Do tanjo-at, a gin sultan ka pey, nu kolaag Iisa. »⁸ Min agindaw ku geegirdi doriit kaaw-at, nu barjiltu okinjo inj gee ku darrer oki.⁹ Hiyya, Jaason inj eenji, nu pooctu pikinjo, illa a nuu kappiyen ja maanna.

Pool inj Silaas ot do geeger ka Beere

¹⁰ Inj aando, sinjta ku Tesalonik nolpiig kunj Pool inj Silaas a nuu deete do geeger ka Beere. Min nu ottu annere, nu daktu unja do ger ka salaaner ka *Yuudinnar.¹¹ Yuudinna kuuk do geeger naar-ak pikirrico samaane pakgit nuur ku Tesalonik. Nu cokiyaat Kabarre ta Gala ho nu ooyiit inj galal. Kun kawta, nu garkiya kaawin kuuk do Kitamner a nuu tale yaa kaawin kuuk Pool kaawiico-anj do botilco wala do botilcodo.¹² Minninco dakina aamintu do Iisa Masi. Min do Greknar gay, goy daad kuuk sinjo alaw kuuk aamine ho inj miday dakina oki.

¹³ Kar min Yuudinna kuuk goy Tesalonik dortu kadar Pool gaara kaaw ta Bunji do geeger ka Beere oki, nu astu barjilinj gee ku geegirdi a nuu poocin kaawco.¹⁴ Kodok di, sinjta nolpiig Pool, nu iyiig bi ka barrer, ho nu neptu markaba. Kar Silaas inj Timote gay, daktu Beere.¹⁵ Pool inj eenji kuuk naamaaga-ak, nu birtu inj markaba yoo do geeger ka Aten. Hiyya, Pool kaawiico do eenji-ak aman : « Ya kuu yeepe, diyonjo do kunj Silaas inj Timote a nu asaan gasin kodok anne. »

Pool ot do geeger ka Aten

¹⁶ Wiktin taat Pool eriig kunj Silaas inj Timote do geeger ka Aten, na taliig geeger-ak miin cak inj margina. Do saan taar-ak ko, gelbiney nigtu.¹⁷ Paa ko, na baawtu do ger ka salaaner ka *Yuudinnar ho na kaawiico do Yuudinnar inj gee kuuk Yuudinnado kuuk abdiya Bunj. Ho na baawtu pey do wer ka gee ku geegirdi numgiyo ho kun kawta na kaawiico do gee okinjo kuuk bira do birinjo.¹⁸ Do wer-ak, gin toksina daarinj kuuk meela inj Pool. (Taksin-ak, illa nu aadaag gem kaak nu kolaag Epikuur, wala kaak nu kolaag Zeno).[†] Min toksin-ak, daarinj inda aman : « Gay osindi-anj kaawa a maa ga ? » Ho daarinj gay aman : « Wal na gaara margin kuuk min karanj ga ? » Nu indiy ampa-ak, asaan nu doriig Pool kaawa do bi ka Iisa Masi inj nooyinji.

¹⁹ Min naar-ak, nu iyiig Pool do koot ka Ayeropaaz^{††}, wer kaak agindaw ku geegirdi sooriygiyo ho nu diyiiji aman : « Ni raka kiini gaarinj kaawin kuuk marbinto kuuk ki bildiy gee-anjku. »²⁰ Ki kaawiini kaawin kuuk yiriy rakki ni bal dorinjo ho dinj gay, ni raka gase baaco samaane. »²¹ (Ya tab-ak, goyinjo ka gee ku Aten okinjo ho inj martico, illa nu el cokiye ho nu el ose kaawin kuuk marbinto di.)

²² Do wer-ak, Pool uctu datikco ho na diyiico aman : « Kunj gee ku Aten, cokiyonj ! Nu tala kadar, do ay maanna, ku gee kuuk obig marginko bombo. »²³ Ka seener, min nu jaawiig geegirko, nu talig werinko ku satkiner ku marginko. Nu taliy kee nam nu gas wer rakki kaak ku siirji kuwa aman : " Bunj kaak gee ibingigdo. " Di naar-ak, asonj, naako gaare baay ta Bunj kaak ku abdiyiyu ho ku ibingigdo-anjka.²⁴ Bunj naar-ak ko kaak kilgiyit duniine ho inj gamin okinjo. Naar di *Rabbin kaak goy kuwa ka samaaner ho kedder. Na goydo do geray ku margin kuuk

[†] Gee kuuk aadaag Zeno, nu kolaag Estoyisiyenna. Kar nuur kuuk aadaag Epikuur gay, nu kolaag Epikuuriyenna. ^{††} 'Ayeropaaz' : Na ger kaak gee numiy dakina.

geen di siytu. ²⁵ Na rakaado tak-tak gaay ta gemor. Naar keeji di beraate ay maanna, yoo siikime kaak gi goyiy oki. ²⁶ Na naar di kaak kilgiyig gee okiŋco min gem rakki di ho na totiriig do adiy ka kidar okinji. Na naar di eerit pudiya in maawa. Ho na naar di dukumig guŋgar ku kidco okinji. ²⁷ Buŋ gintu pa-ak a ŋuu bariye botiliy badambadam wal ŋuu gasiŋji din ga ? Zer naar gay serekdo min do ay gemo, ²⁸ asaan in naar di gi siikimiyo, gi goyiyo ho gi jaawiyo. Ka seener gay, gee daariŋ minninko miliyna kaaw aman :

“ Ginte okinte koogin ku Buŋdi. ”

²⁹ Ka seener, okinte gi kooginay. Ampa-ak, dakinte pakirenno pey kadar Buŋ, naar ar margi kaak gee siytu in daabne, wala in poddine, wala in dambay. Dakinte pakirenno kadar in pikirre ta maaniite wala in ibininte, gii gedire siye Buŋ. ³⁰ Buŋ balco obinti do gamin kuuk ŋu gintu awalle, asaan ŋu bal gine ibine. Kar diŋ gay, na kolaag gee okiŋco kuuk goy do ay wero a ŋuu ibiniŋ nigiŋco. ³¹ Yampa, Buŋ diy yiriy rakki taat naa gine seriin in botilti do gee okiŋco kuuk do duniiner. Seriin-at yaa kuuniye in gem rakki kaak na dobtu. Gem-ak, na nooyig min do muuti. Paa kat, gee yaa ibine kadar na naar ko kaak Buŋ dobtu. »

³² Wiktin taat gee-ak doriit kaaw taat Pool kaawtu aman : « Buŋ nooy gem min do muuti », daariŋ teestu aji-miyiŋji, kar daariŋ gay diyiiji aman : « Ni raka ki asaani deelin pey kaaw-an neginda. »

³³ Min naar-ak di, Pool rasiigu ho na deettu. ³⁴ Kar gay, min gee ku goy ede-ak, goy di kuuk da as ŋum in naara ho aamintu in Iisa Masi. Minninko rakki ŋu kolaag Deniis min gee ku seriiner ku Aten. Ta rakki gay, siŋti Damariis ho gin gee kuuk pey oki.

Pool goy do geeger ka Korent

18 Min naar-ak, Pool uctu min geeger ka Aten ho na birtu Korent. ² Min na ottu, na gastu gem rakki *Yuudiŋce ŋu kolaag Akilaas. ŋu weeyig do darre ta Pont. Daabiney, na as in daacyi Prisil † min geeger ka Room, asaan sultan Kiloood kat ber izinne ŋu atkiig *Yuudinna okiŋco min Room. Pool daktu ŋum in ŋuura, ³ asaan riyoy sa ar taŋco di. (Na siya tarram in tandina.) Na goy gerco ho ŋu gina riy sawa. ⁴ Ay *sabit, Pool bag-giy do ger ka salaaner. Na icgiy kaawo. Na raka a naaco gedire do Yuudinnar in do Greknar oki.

⁵ Min Silaas in Timote astu min Maseduwaan, goye ka Pool okiŋji na gaara kaaw ta Buŋdi di, na bariya botol taat naaco gedire do Yuudinnar a Iisa, naar Masi kaak Buŋ dobtu. ⁶ Kar ŋuur gay pocit kaawoy-ata ho ŋu teestu warinji. Do wer-ak, na ergiit kesuuney kar na kaawiico aman : « Ya ku tar ziŋkiko sa, ku maaniiko kat nige ho nun isginno bat. Min ku poc-ak, nun deetaw in gee kuuk Yuudinna do. »

⁷ Hiyya, na amiltu min ger ka salaaner. Na baawtu wer ka gem rakki kaak goy moota in ger ka salaaner, siŋji Tituyuus Zustuus. (Na Yuudiŋcedo kar na abdiya Buŋ.) ⁸ Gin gem rakki, tatkaw ka ger ka salaaner, ŋu kolaag Krispuus. Na aamin do *Rabbin Iisa Masi, yoo geerji okiŋco ku geero. Min do geeger-ak oki, gee dakina kuuk cokiyit kaaw ta Pool, aamintu ho ŋu *batiziyiigu.

⁹ Yiriy rakki, in aando, Rabbin bayniiji do Pool. Na kaawiji aman : « Dak ginno kolaw. Kaawco di, dak bugu-menno, ¹⁰ asaan nun goy in kiŋke. Waan gediraado yaaŋ diye pise. Do geeger-aŋ, goy geendu dakina. » ¹¹ Pool goytu do geeger ka Korent maan ka elgo in koyin bijigiy ho na gaariico kaaw ta Buŋdi do gee okiŋco.

Pool do unji ka tatkaw Galiyon

¹² Do wiktin taar-at, Galiyon, naar guberneer ka darre ta Akayi. *Yuudinna deetu kaawco a ŋu sakkiyiŋ Pool. Hiyya, ŋu iyiig do wer ka seriiner ¹³ ho ŋu diytu aman : « Yaman, gem-aŋ isinaag gee a ŋuu abdiye Buŋ maala. Abdiyiŋco arro in *gaanuunte. » ¹⁴ Pool raka ice kaawo, kar Galiyon gay dukumtu min do biy. Kar na newsiico do Yuudinnar aman : « Kuŋ Yuudinna, cokiyon, ya gem-aŋ kat nigiŋji aale, kin na kokine wala na nig maa, naa ice subirraw di guna, naako cokiyiŋko. ¹⁵ Di kuŋko meela do kaawin kuuk maalan di. Ku meela do bi ka kaawnar in siŋ. Ku kaawa do gamin kuuk goy do gaanuunko kaŋkon di. Di naar-ak giniron ! Do gamin ŋuur-aŋ, nun unjaado kaar. » ¹⁶ Min pa-ak, Galiyon atkiig gee-ak min wer ka seriiner. ¹⁷ Hiyya, gee-ak obiig gem rakki siŋji So-sten, naar tatkaw ka ger ka salaaner ka Yuudinnar. ŋu koociig do wer ka seriiner di, kar Galiyon gay, isgiŋdo, na newsiico kopo.

Pool yeepa do geeger ka Antiyoos

¹⁸ Min naar-ak, Pool goytu kee Korent. Kar siŋtay gay na rasiig ede, illa na icit Prisil in Akilaas di ho ŋu birtu Saŋkerees. Do wer-ak ko, Pool oodiig kaay asaan na togil in Buŋ. Hiyya ŋu neptu markaba, ŋu aaltu do kid ka Siri. ¹⁹ Min ŋu ottu do geeger ka Epez, Pool rasiig eenji Prisil in Akilaas, kar naar gay unjitu do ger ka salaaner a na baa meele in Yuudinna. ²⁰ Min ŋu meeltu paa, Yuudinna-ak indiig a naa goye in ŋuura. Kar naar gay pooce.

† 'Prisil' : ŋu kolaat oki Priska.

²¹ Do deetinji, ɲa kaawiico aman : « Naako yeepe ya Buɲ pildu botol. » Hiyya, min Epeez-ak, ɲa ɲeptu markaba, ɲa deettu. ²² ɲa paaytu Sezare, kar ɲa birtu ja Zeruzaleem a ɲa baaco ooye do gee ku *Eglizdi. Kar kat, ɲa yeep-do do geeger ka Antiyoos.

Martaw ta subbiɲkar ta Pool

Apoloos goy do geeger ka Epeez inɲ ka Korent

²³ Pool gintu menaw Antiyoos, kar ɲa birtu pey do kid ka Galaasi ho inɲ ka Prizi. Do ay wer kaak ɲa ottu, ɲa deɲriig siɲta inɲ kaaw ta Buɲdi.

²⁴ Do wiktin taar-at, Yuudiɲce rakki kaak ɲu kolaag Apoloos as Epeez. Gem-ak, ɲu weeyig Alekzandri. ɲa iban kaawna ho ɲa iban pey Kitamne. ²⁵ ɲu bildig samaane do Botol ta Rabbin Iisa Masi. Paa ko, ɲa zeediyo, ɲa gaariy Kabarre ta Gala inɲ galal. ɲa bildiy gee inɲ botol do bi ka Iisa Masi. Kar ɲaar gay, illa ɲa iban ko *batem ka Yaaya-Batist di. ²⁶ Do ger ka salaaner ka Yuudinnar, ɲa kaawa kaawin ku Buɲdi bal kolaw. Min Prisil inɲ Akilaas doriit kaawoy, ɲu iyiig gerco a ɲuujj gaare botol ta Buɲdi samaane. ²⁷ Ba aar gay, Apoloos raktu baawe do kid ka Akayi. Siɲta ku Epeez iskiiga ho ɲu siirtu maktumne do gee kuuk aamine kuuk goy do kid-aka a ɲuu obiɲ samaane. Hiyya, Apoloos deettu Akayi. Min ɲa ottu, ɲa obco wero do gee kuuk aamin do Iisa Masi inɲ barkin ta Buɲdi. ²⁸ Ka seener gay, ɲa gaar waraɲ do uɲco ka gee okiɲco a Kitamne kaawa a Iisa, ɲaar *Masi kaak Buɲ dobtu. Min ɲa kaawtu pa-ak, Yuudinna bugumtu dil nam ta ɲuu kaawe sa, ɲu ibanno.

Pool yeep pey Epeez

19 Min Apoloos goy misa Korent, Pool gay aaltu Aazi, wer ka gin dambinay, kar ɲa ottu Epeez. Do wer-ak, ɲa gastu gee daariɲ kuuk aamin do Iisa Masi ² ho ɲa indiigu aman : « Min ku aamintu-aɲ, Ruwwin ta Buɲ-di paayko walla ? » ɲuur gay telkiiji aman : « Ha'a, yiriy rakki gem balni kaawe biti. » ³ Pey Pool indiigu aman : « Di maa *batemda ku gastu ? » ɲuur gay aman : « Nin gas batem ar kaak Yaaya-Batist kaawtu. » ⁴ Pool kaawiico aman : « Yaaya batiziyig gee kuuk ibinig niɲiɲco ho ɲa kaawiico do gee ku Israyeel a ɲuu aamine do gem kaak yaa ase do aaroy. Gem-ak gay, ɲa Iisa Masi. » ⁵ Min ɲu doriit kaaw ta Pool-at, ɲu ooytu ho ɲa batiziyiigu inɲ siɲ ku *Rabbin Iisa. ⁶ Pool leeco pise do kayco ho Ruwwin ta Buɲdi paayiico. Ek di ɲu teestu ko kaawe kaawin kuuk kuɲcodo ho ɲu gaariy kaaw taat ɲu gastu min do Buɲdi. ⁷ Gee-ak, okiɲco yaa nece ar orok inɲ seer pa.

⁸ Kun kawta Pool baggiy do ger ka salaaner nam koyin subba. ɲa gaariy kaaw ta Buɲdi bal kolaw do bi ka *Meennaw ta Buɲdi. ɲa zeeda a gee-ak yaa icin kaawoy. ⁹ Kar *Yuudinna kuuk dakin gay tirig deɲginco ho ɲu poocuu aamine do kaaw-ata. Botol ta Rabbin Iisa, ɲu ginit ar maan kaak maala do uɲco ka geemir. Do wer-ak, Pool amiltu inɲ maajiray ho ɲa iyiig do lekkool ta gem rakki kaak ɲu koliig Tiranuus. Kun kawta, Pool garkiyiigu do wer-aka. ¹⁰ Garaan-at taaye, gin elgin seera. Paa ko, gee okiɲco kuuk goy do darre ta Aazi doriit kaaw ta Buɲdi, kuuk Yuudinna inɲ kuuk Grekna oki.

Koogin peesira ku Skeebe

¹¹ Buɲ gina gamin kuuk ajbay aale min do Pool. ¹² Ampaa ko, ɲu iciig ɲaɲguunay wal zimillay, ɲu wakiy ziy ka Pool ho ɲu iyiico do gee kuuk raɲaw. Ek di gee-ak cooliyo ho aaridnico oki amiliy min do ziɲkico. ¹³ Do wer-ak, *Yuudinna daariɲ kuuk jaawa do darre geciy atke aaridna min do geemir inɲ siɲ ku *Rabbin Iisa. ɲu kaawiico do aaridna aman : « Inɲ siɲ ku Rabbin Iisa Masi kaak Pool kaawtu, nu diyiiko-aɲ : Yalla, amilonɲ, ibinoɲ werko ! »

¹⁴ Yuudiɲce rakki, ɲu kolaag Skeebe, ɲa tatkaw ka gay satkiner ho ɲa gin koogin miday peesira. Kooginay-ak oki attu inɲ gee kuuk giniit riy-anta. ¹⁵ Kar yiriy rakki gay, min ɲu geciy atke aarid min do gemor, aarid-ak telkiico aman : « Iisa Masi, nu ibingiga ho Pool sa, nu dor ɲu kaawa biy. Kar kuɲkoɲ gay, ku kuɲ waa kina ? » ¹⁶ Kar gem kaak gin aarid-ak teestu taasiɲiɲ koogin-aku. ɲa gin gudurre pakgig ɲuur okiɲco. ɲa koociig ko kooce nam ɲu gaɲtu min do geriy. Min ɲu gaɲtu, ziɲkico mutay di ho kesuunco eer caak-caak nam ɲu gaay ɲake tukinka.

¹⁷ Min gee ku Epeez doriit kabarre-at, kolaw uɲjiico, *Yuudinna inɲ Grekna okiɲco. Min ɲaar-ak, siɲ ku Rabbin Iisa jaaltu kuwa. ¹⁸ Hiyya, min gee kuuk aamine, dakina astu imiliɲ kara gamin kuuk ɲu gintu jookumo. ¹⁹ Min ɲuur kuuk gina olgaw sa, dakina ɲumiig katkidinco ho ɲu eriig do uɲco ka geemir. Katkidna-ak, tamminco † orok beey alip (50 000). ²⁰ Ampaa kat, inɲ gudurre ta Rabbin, kaaw-at gaaya gaayen di ho ta totirtu do wer okiɲji.

† 'tamminco' : Tamma rakki nec inɲ gurus kaak gasiy do el ta riyor.

Gee ku Epeez barjile

²¹ Min maanna-ak kuuniyту, Ruwwin ta Bunđi ñaamiig Pool a ñaa baawe Zeruzaleem. Ya ña baawaw, ñaa aadeñ ja min Maseduwaan ho min Akayi. Ña diyiičo do gee kuuk aamin-ak aman : « Ya nu ot anner-ak, naa bire oki yoo Room. » ²² Min pa-ak, ña ñaamtu ja do darre ta Maseduwaan gee seer kuuk gina riy baaci, Timote in Erast. Kar ñaar meenji gay goyту job Epeez, do kid ka Aazi.

²³ Do wiktin taar-at, wer barjil aale Epeez do saan ta Botol ta Iisa Masi. ²⁴ Gee ku Epeez pintu awalle ger tatik ka margico taat ñu koliy *Artemis. Do wer-ak, gin garpo rakki ñu kolaag Demetriyuus. Ña garpa geray ñaada-ñaada † in poddine ar ger ka Artemis-anka. In geenji ku riyor, ñu gidiiyig geray-aku ho ñu iyiičo gurus dakina. ²⁵ Yiriy rakki Demetriyuus ñumiig geenji ku riyor ho in gee kuuk gina riy ar taar-ata. Ña kaawiico aman : « Gee-an talon, in riy-an di gi gintu gay gamnar. ²⁶ Kar gay, ku talaag di ho ku doraag di maan kaak kuuniyaw-anka. Gem kaak ñu koliy Pool-an kaawa do geemir a margin kuuk gi siyту-an, ñuur arro Bun kaak ka seener. Pool ge-dirco do gee dakina kuuk cokiya, Epeezdo di nam yoo do kid ka Aazi okinji. ²⁷ Ya Pool kat wakila in riyoy taar-anta, riyte yaa nige. Ña nigaado riy tanten di ho ña nige oki ger ka Artemis, taar taat sinți alaw nam gee okinčo ku Aazi in kuuk adiy ka kidar okinji sa abdiyaata. Din ku talaw, margite Artemis-an, riy ta Pool yaa cillin maala ho sinți sa yaa mate. » ²⁸ Min gee-ak dorit kaaw-at, ñu dapiñtu ho ñu teestu koole aman : « Artemis ta Epeeziennar, sinți jaal kuwa ! »

²⁹ Min gee-ak teestu koole pa-ak, gee dakina kuuk do geeger okinji asiico ñum kaaco. Gin gee seer min Maseduwaan kuuk aadaag Pool do martuwiy, sinčo Gaayuus in Aristaark. Min gee-ak taliigu, ñu obiigu ho ñu iyiiğ do wer ka kanjir ††, ñuuco gine seriine. ³⁰ Do wer-ak, zer Pool raka ice kaaw datik geemir, kar gee kuuk aamin gay todiiji. ³¹ Gin gee aginda ku hokumiyaw kuuk min kid ka Aazi. Ñu roynay ku Pool. Ñu ñaamiiji kaawo aman : « Dak baanno do wer ka kanjir-aka ! » ³² Do wer kaak Gayuus in Aristaark goyiy-ak, hawin dakina. Ay gem di koola anne-anne. Daarin gay koola kur ampa ho daarin pey koola ansi. Anuwco ta geemir ibanno maan kaak iyiiğ do wer-aka. ³³ Min gee kuuk okinčo-ak, Yuudinna ictu minnincó gem rakki kaak ñu kolaag Alekzandir. Ñu taayiiga, kar ñu akiliig uñda a ñaaco kaawe do geemir. Hiyya, Alekzandir jaaltu pisinji uñco, ñaa ose biy. ³⁴ Kar gay, min gee ku Epeez taltu kadar ña Yuudinçe, ñu pooctu cokiyañji. Ñu obtu kuuri werco rakki di, aman : « Artemis ta Epeeziennar, sinți jaal kuwa ! » Ñu obiit kuurico paa di zuu-zuu-zuu, nam taay pat seera.

³⁵ Hiyya, ba aaro, gem rakki kaak gina riy ta siirindi do geegirdi uctu. Ña gedirtu ña bugumiig gee-aku ho ña kaawiico aman : « Gee ku Epeez, gee okinčo iban kadar ginte gooyaag ger ka Artemis taat sinți alaw in dambi kaak ar taara kaak gal min kuwa ka samaaner. ³⁶ Gem ke gediraado meelee do bi ñaar-anka. Hadi bugumon. Ya ku raka gine maanna, pakiron ja samaane kar kat kuu gininji. ³⁷ Ku sakkiyig gee-an anne, wala ñu nig binjico in sin ku Artemis, wala in gerti. ³⁸ Ya Demetriyuus in eenji gay riyor kat raka sakkiye waanna-ak, gee ku seriiner goya. Ñuu iyiiñ gee-ak do uñco do mena kuuk ñu leetu ku seriiner. ³⁹ Ya ku gin kaaw ta pey, gi baa deen do uñco ka gee kuuk iban *gaanuun. ⁴⁰ Yampa, binjite yaa gine gallo. Ya gi goyaado samaane, gee ku Room yaate diye a ginten di ginig kaawin-anku. Ya ñuur kat indaate do baat ta kaaw-anta, kar giico telke a maa ? » ⁴¹ Min gem-ak gaasiit kaawoy-at, ña diyiičo do gee kuuk ñum-ak a ñuu totire.

Martaw ta Pool do kid ka Maseduwaan in ka Grees

20 Min kaawin kuuk Epeez-ak gaastu tak-tak, Pool ñumiig gee kuuk aamin do Iisa Masi ho ña iskiig do imaanco. Ña beriico ooya, kar ña ictu botol ta Maseduwaan. ² Wiktin taat ña jaawiy do darre-ata, ña kaawiico dakina do gee ku aamine ho ña iskiigu a ñuu goye bombo do imaanco. Min ñaar-ak, ña birtu do kid ka Grees. ³ Do wer-ak, Pool goyту koyin subba. Niyiney astu taat ñaa deete Siri. Ña gaay ice markaba, kar kabarre galiiji kadar *Yuudinna deet ko kaawco a ñuu obinji. Ampaa ko, ña duwtu, ña ictu botol ta Maseduwaan. ⁴ Gee kuuk ñaamaaga-ak kuñ Sopateer ronji ka Piruus min Beere, Aristaark in giji Sekonduus min Tesalonik, Gayuus min Derbe, Tisik in Tropim min Aazi, ho in Timote oki. ⁵ Ñuur ogirinti, ñu baani ere do geeger ka Trowaas. ⁶ Nin gay, ni iidiyit ja iidin ta mappa ka bal *gele do geeger ka Pilip. Kar kat, ni ñeptu markaba, ni deettu. Menuwni beey do amiydi, ni jorkiig kat Trowaas. Do wer-ak, ni dee suugin rakki.

Pool nooyig Etikuus min do muuti

⁷ Do wiktin taat ni goyiy misa Trowaas, in yiriy ta sabitdi ‡, ni ñumtu in maako ho ni deettu mappa sawa. †† Kar Pool teestu kaawe do gee kuuk ñum-aku. Ña ictu niyine a ñaa deete ka kawtinti, ampaa ko, ña kaawtu paa nam datik aandor. ⁸ Do wiktin taar-at, ni goy ka gusuurdi ho ñu biy lampin dakina. ⁹ Gin dubil rakki ñu kolaag Eti-

† 'geray ñaada-ñaada': Geray-ak ar ku kanjir, kar gee-ak iyiiğ do geriyco ho ñu abdiyaagu ar marginco. †† 'wer ka kanjir': In nassarinča, ñu kolaag 'théâtre', Wer kaak gee ñumgiy dakina ho ñu talgiy ay maanna. Wer ka kanjir ka Epeez nec ice gee orok seer in bijigiy alip (26 000).

kuus. Na goy do bi ka peneetirdi do gusuur ka subbiŋkar. Uudin taat Pool kaawiy kee-ak, na aayiig wey yarap. Tala kar na gaam bup min kuwa. Nu astu copiliŋji, kar sando, naar gay mat ko. ¹⁰ Pool gay paaytu min kuwa, na oniiji, na iciiga, na gogiyiiga, kar na kaawtu aman : « Yaman, dakon barjilenno, na nooye. » ¹¹ Min naar-ak, Pool coktu pey ka gusuurdi. Na pirsiiig mappa ho na teetu. Min na teetu, na kaawiy pey paa nam wer waliiji. Hiyya, na beriico ooya ho na deettu. ¹² Min naar-ak, gee iyiig dubil kaak nooy-ak do geriy in aapiye ho okiŋco gelbinco weytu.

Martaw ta Pool do geeger ka Mile

¹³ Min Trowaas, Pool deet in asinji do geeger ka Asoos. Nin gay neptu markaba ho ni ogiriiji do geeger-aka ar taat na rakiyo. ¹⁴ Min Pool gasinti ede-ak, na neptu markaba in nini ho ni birtu do geeger ka Mitileen. ¹⁵ Min Mitileen, ni amiltu, kar ka kawtinti ni ottu do geeger ka Kiyu. Ka neginditi, ni ottu do geeger ka Samoos. Kar ta antar gay, ni ottu kat Mile. ¹⁶ Ni bal peye Epez. Pool rakaado tarŋkile do kid ka Aazi-aka, asaan na raka ote kodok-kodok Zeruzaleem. Ya do tanji-at a naa hadire do iidin ta Pantekoot.

Ooy ta ba aaro do agindaw ku Egliz ka Epez

¹⁷ Paa kat, wiktin ta ni goy misa Mile, Pool naamtu kaaw do agindaw ku *Egliz ka Epez a nu asa gasinji. ¹⁸ Min nu asiji, na ooyiico kar na kaawiico aman : « Cokiyon, min yiriy taat nu astu unko do kid ka Aazi, ku iban man nu goytu in kunjo. ¹⁹ Nu gintu riy taat *Rabbin beridu, bal ice ka zir. Zuliŋdu miŋ dakina. Nu taabiye do bi ka Yuudinnar kuuk dee kaawco a nuun obindu. ²⁰ Ku iban kadar nu balko cigile yoo maan rakki kaak yaako napkiyiŋko. Nu gaarko ho nu bildiŋko in gamin dakina do unko ka geemir ho do geriyko oki. ²¹ Nu kaawco do Greknar ho do Yuudinnar a nuu ibiniŋ nigiŋco do unji ka Buŋdi ho nuu aamine do Rabbinte Iisa Masi.

²² « Kar diŋ gay, nu baa Zeruzaleem, asaan Ruwwin ta Buŋdi kat naamaanu a naa baawe. Kar gay, nu ibanno maan kaak yaadu ase annere. ²³ Illa gay, ay geeger kaak nu baawtu, Ruwwin ta Buŋdi minaanu a nuun obindu danayne, ho nuun taabiyin dakina. ²⁴ Ya do tanto kin di-ak, goyindu nu balji gine hajine. Kar gay, maan kaak tab lotu-ak, illa naa gaasin ja riy taat Buŋ beridu. Riy-at gay, taar gaare ka Kabarre ta Gala ta barkin ta Buŋdi.

²⁵ « Min nu goy datikko, nu gaarkon *Meennaw ta Buŋdi. Kar diŋ gay, nu iban tam kadar ku talaanno pey tak-tak. ²⁶ Do bi naar-ak ko, nu kaawiiko waraŋ : ya minninko goy gem kaak tar ziy sa, nun isintudo, ²⁷ asaan nu kaawkon okintit taat Buŋ kaawtu. Nu balko cigile yoo maanna. ²⁸ Goyon godom, gooyon zinkiko ku maaniiko ho gooyon gee ku Eglizdi kuuk Ruwwin ta Buŋdi beriiko. Gooyon Egliz ka Buŋdi ar gem kaak gooya tamgi. Dakon rawtenno kadar Egliz-ak, Buŋ gidiyiig in baar ku Ronji Iisa Masi.

²⁹ « Yampa, ya nun kat gin kawwi, nu iban kadar gee yaako ase do datikko ar pulkina † a nuu nigiŋ Egliz, ³⁰ nam do datikko di oki asa amile gee kuuk asaako gaare kaawin ku raadiner. Yoo gee kuuk aamin din sa, asa aadiŋco. ³¹ Di naar-ak, ucon kuwa ! Moyon do taat nu kaawiiko. Ta gin ko elgin subba, yiriyo, aando, nu taayakon di nam zuliŋdu miŋ do bi kunjo.

³² « Kar diŋ gay, nu rasiŋko in Buŋ ho in barkin ta kaawoy. Na gin gudurre taat naako gaayiŋko do imaanko, ho in naar di, kuu gasin haginko taat na bertu do gee okiŋco kuuk na dobtu kunji. ³³ Kar nun meendu gay, nu bal rake ice maan minninko, wala gurus, wala daabne, wala kesuune. ³⁴ Asaan kun sa iban tam kadar nu gin riy in pisindu a naa gase maan kaak nun meendu naa tee bir yoo eendu. ³⁵ Do riy okintit taat nu gintu, nu gaarko botol taat maman gi gaayiŋ pokirna. Ansii ko, gi rawtiitdo kaaw taat Rabbin Iisa kaawtu aman : " Galal do gem kaak beraw, pakgit gem kaak obaw. " »

³⁶ Hiyya, min naar-ak, nu dersitu ho Pool salkiytu. ³⁷ Nuur okiŋco, nu teestu ale, nu baamiyiig Pool ho nu beriji ooya ta ba aaro. ³⁸ Okiŋco, nu goytu aminda, asaan Pool kaawco a nu talaagdo pey tak-tak. Hiyya, min pa-ak, nu naamiig yoo do markabar.

Pool yeep Zeruzaleem

21 Min ni eertu min in gee-ak, ni neptu markaba ho ni birtu sak-sak do geeger ka Koos. Ka kawtinti, ni birtu Rood. Kar min ede-ak, ni birtu geeger ka Patara. ² Do wer-ak, ni gastu markab kaak baa do kid ka Penisii. Hiyya, ni neptu ho ni deettu. ³ Ni rasiit Sipre † in nugila, kar ni birtu do kid ka Siri. Min ni ottu do geeger ka Tiir, ni paaytu. Do wer-ak ko, gee paayiig gamin kuuk atta do markab-aka. ⁴ Tiir atta, ni gas gee kuuk aamin do Iisa Masi ho ni goytu in nuur mena peesira. Sando nuur gay, Ruwwin ta Buŋdi mingu do maan kaak yaaji ase do Pool ho nu kaawiiij aman : « Yaman, dak baanno Zeruzaleem ! » ⁵ Hiyya, min mena kuuk peesir-ak bire ho ni

‡ 'yiriy ta sabitdi in maako' : In siire ka daayum, nu siir in kaaw ta Grek a 'yiriy ta awalle in maako'. Do aadin ta Greknar a ta 'yiriy ta du-maasdi', Kar do aadin ta Yuudinnar gay a ta 'yiriy ta sabitdi'. †† 'deedtu mappa sawa' : Werin daariŋ, nu kaawa a 'ice ka kominiyon (sen-sen)'. Tee naar-ak moya satkin ta Iisa Masi taat ka etor. † 'pulkina' : Werin daariŋ, nu kolaag a 'kulkina' wala a 'pilgay'. †† 'kid ka Penisii' : Geegirnay ku Tiir in Sidon goy do kid-aka. Gee ku Room numig kid ka Penisii sawa in ka Siri. ‡ 'Sipre' : Na kid kaak goy datik amiydi.

rakiy deete, siŋta ku Tiir amiltu, daditco wala kooginco, ŋu ŋaaminti yoo kara min do geegirdi. Do bi ka barrer, ni dersitu ho ni salkiytu. ⁶ Min ni gaastu in salaane, ni bertu ooy do zinjini, kar ni neptu markaba, ni deettu. Kar gee kuuk aamin-ak yeeptu do geriyco.

⁷ Min ni amiltu min do geeger ka Tiir, ni birtu Petolemayiis. Min ni ottu, ni gasiig siŋta ho ni eeltu in ŋuura. ⁸ Ka kawtinti, ni neptu pey markaba ho ni birtu do geeger ka Sezare. Do wer-ak, ni paaytu do ger ka Pilip ho ni goytu. Pilip-ak gaara Kabarre ta Gala ho ŋa min gee ku peesira kuuk ŋu dobtu awalle Zeruzaleem a ŋuu gaayin *paliinna. ⁹ Na gin gemsa pood kuuk bal obe misa. Gems-ak gaara kabarranna kuuk ŋu gasiy min do Buŋdi. ¹⁰ Min ni taaytu ede-ak, nabiinŋe rakki kaak ŋu kolaag Agabuus astu min Zuude. ¹¹ Na asinti gasa, ŋa iciig karra-binŋe † ka Pool ho ŋa duuniig asinji in pisinji. Kar ŋa kaawtu aman : « An kaaw taat Ruwwin ta Buŋdi kaawiyo : Mee karrabinŋer-aŋ, ŋu asa duuniig Zeruzaleem ar kaak nun duuniig zir-aŋka. Kar ŋu asa iyin do gee kuuk iban-no Buŋ. »

¹² Min ni doriit kaaw-at, nini ho in siŋta ku Sezare, ni deesji kaawe do Pool aman : « Yaman, dak baanno Zeruzaleem ! » ¹³ Kar ŋaar gay telkinti aman : « Maa di ku aliy ampa ? Ku raka yiimin gartar walla ? Ya ŋu duu-naan Zeruzaleem, wala ya ŋu diyaan do bi ka *Rabbinte Iisa oki, nun ooy di. » ¹⁴ Min ŋa pocit kaawni, ni dakji wakallo pey kaawo. Ni kaawtu aman : « Di ŋaar-ak ta Rabbinten di unŋa ! »

¹⁵ Min mena kuuk ni gintu Sezare nectu, ni ruytu, kar ni ictu botol ta Zeruzaleem. ¹⁶ Gee kuuk aamine kuuk min Sezare iyiinti do wer ka gem kaak ŋu kolaag Menason, ni paaytu do geriy. Gem-ak, ŋaar min kid ka Sipre, ho min ŋa aamintu do Iisa Masi-ak taay ko.

Pool ot Zeruzaleem wer ka Zaak

¹⁷ Min ni ottu Zeruzaleem, siŋta ŋaaminti in galal. ¹⁸ Kar ka kawtinti, Pool in nini, ni baawtu kat taliŋ Zaak do geriy. Do wer-ak, ni gasiig agindaw ku *Eglizdi okinŋo ŋume. ¹⁹ Pool ooyiico, kar ŋa osiicot rakki rakki riy taat Buŋ gintu in ŋaara do datik ta gee kuuk Yuudinnado. ²⁰ Min agindaw ku Eglizdi doriit kaaw-at, okinŋo, ŋu deliiji barkin do Buŋdi. Kar ŋu diyiji do Pool aman : « Ki talaw, gem kol siŋte, *Yuudinna dakina aamin do Iisa Masi. Ya ki osaagu, kii gase alpanna, ho okinŋo, gelbinŋo goy misa in *gaanuun ka Muusa. ²¹ Nuur dor gee osiicin a ki garkiyaag Yuudinna okinŋo kuuk goy datik ta gee kuuk ibanno Buŋ a ŋuu pociin gaanuun ka Muusa. Nu dor pey kadar ki kaawco do gee-ak a ŋu *dukumaado selŋo do kooginco ho ŋuu rasiŋ aadanna ku Yuudinnar. ²² Gee sa yaa doreŋ ko kur a kii ase. Ampa-aŋ gay, gii gine maman ? ²³ Ya pa-ak gay, ooyit kaawni-anta. Anne, ni gin gee pood kuuk togil in Buŋ. ²⁴ Di ŋaar-ak, iyiig gee-ak in kinŋe do *ger ka Buŋdi. Siyoŋ zinjiko sellen ar taat gaanuunte kaawtu. Kar kin meenjin kappiyig gurus ka *satkiner taat ŋuu oode kayco. Paa kat, gee okinŋo yaa ibine kadar kaawin kuuk ŋu osinŋi-aŋ, nuur ka seenerro, kar ŋuu ibine kadar kinŋe oki karmiyaag gaanuun ka Muusa. ²⁵ Do gee kuuk aamine kuuk Yuudinnado gay, ni ictu niyine ho ni siirco dak ko a ŋu teenno kum kaak ŋu satgiyту do buŋniydi, ŋu teenno baar, ŋu teenno kum kaak patiis, ho ŋu baayenno munjam. »

²⁶ Pool ooyit kaaw ta aginiydi-ata. Kar ka kawtinti, ŋa iyiig gee ku pood-ak in ŋaara ho ŋu daktu siy zinjiko sellen ar kaak gaanuun kaawtu. Min ŋu gaastu siye ka zinjiko, Pool unjitu do ger ka Buŋdi a ŋaa inde yiry ta moo, siye ka zinjkar yaa peye ho ŋuuco gine satkine.

Nu obig Pool

²⁷ Min mena kuuk peesira ku siye zinjkar-ak gaay gaase, Pool yeeptu do ger ka Buŋdi. Do wer-ak, gin Yuudinna kuuk asa min kid ka Aazi. Wiktin taat ŋu taliig Pool do ger ka Buŋdi, ŋu isiniijig gee okinŋo ho ŋu obiiga. ²⁸ Nu isiniijigu ho ŋu kooltu aman : « Gee ku Israyeel, jorkonni ! Aŋ ko gem kaak nigaag siŋte, in gaanuunte, ho in ger ka Buŋte oki. Na gaara kaaw do ay wero do gee okinŋo. Din ŋa unjiig kuude gee kuuk Yuudinnado oki at-ta do ger ka Buŋdi. Ampa-aŋ, maa ŋa nigig ko kalcak-kalcak wer kaak *cawar-aŋka. » ²⁹ (Ka seener, awalle, ŋu taliig Pool Zeruzaleem in gem rakki kaak ŋu kolaag Tropim. Naar kaak asa min Epez ho do taŋco-at a Pool iyiig atta do ger ka Buŋdi.)

³⁰ Hiyya, geeger okinji barjiltu ho ŋu asiy min ay wero. Min ŋu obiig Pool, ŋu imiliig kara, kar ŋu dibiriig botilay kodok-kodok. ³¹ Uudin taat ŋu rakiy deenji, kabarre galiiji do tatkaw ka askirin ku Room a yaman Zeruzaleem okintit barjile. ³² Kodok di, ŋa soktu askirna in aginduwco, ŋu aaniyiig gee-aku in gadco. Min gee kuuk kooaag Pool taliig tatkaw in askirnay asaw-ak, ŋu peytu. ³³ Do wer-ak, tatkaw-ak sinjiiji moota do Pool, kar ŋa kaawiico do askirnay a ŋuu obinji ho ŋuu duuniig in jinzirin seera. Hiyya, ŋa indiig gee-ak aman : « Gem-aŋ, ŋaar waa ho ŋa nig maa ? » ³⁴ Gee kuuk ŋum ede-ak, ay gem di koola do koolinji nam tatkaw-ak sa ibanno baat ta koriyco. Hiyya, min pa-ak, ŋa kaawiico do askirnay a ŋuu iyiig Pool do ger ka tatik ka askirnar. ³⁵ Min ŋu ottu do wer-aka, Pool naaltu asinji ka gusuurdi a ŋaa coke kuwa, kar gee gay akilaaga nam askirin asiig jaal kuwa. ³⁶ Gee kuuk aadaaga-ak koola aman : « Daanŋa ! Daanŋa ! »

† 'karrabinŋe' : In *nassarinca*, ŋu kolaag a 'santir' (ceinture).

Pool osa biy do unjo ka sijtay Yuudinna

³⁷ Wiktin taat nu rakiy ko unjin Pool do ger ka tatik ka askirnar, Pool indiig tatkaw ka askirnar-ak aman : « Baanu, beror botol, naan kaawe dak sooda ? » Naar gay telkiiji aman : « Ki iban kaaw ta Grek walla ? ³⁸ Naar kinke-an doo ko gem kaak min Meser coy kaawin unda-aka, naar kaak amil sawirnew do goosiner in gee alip pood-aka ? » ³⁹ Pool gay telkiiji aman : « Ha'a, na nunno. Nun Yuudiŋce. Nu weentu Tars do kid ka Silisi. Geeger naar-ak, sinji alaw. Baanu, beror botol, naaco kaawe do gee-anku. » ⁴⁰ Ek di tatkaw-ak beriji botol ta kaawor. Hiyya, Pool uctu, na peytu do unji ka ger-aka. Na jaaltu pisinji a gee yaa bugume. Okinco, nu bugumtu, kar na kaawiico in kaaw ta Yuudinnar.

22 Pool teestu kaawe aman : « Gem kol aginiyji, gem kol sijtay, cokiyon taat naako kaawe dinjka, naa imile kaar. » ² Min nu doriig Pool kaawa in kaawco-ak, nu bugumtu dil. Pool gay, kaawiy deeti in unji di. Na diytu aman : ³ « Nun *Yuudiŋce, nu weentu Tars do kid ka Silisi. Kar nun maad anne Zeruzaleem di. Gamaliyeel gay garkiyintu maman naa ibine tab *gaanuun ka aginiyte. Nu giniit riy ta Bunji in gelbin rakki ar kaak kinjo giniy riyoy yoo dinjka. ⁴ Gee kuuk aadaat botol ta *Rabbin Iisa, miday in daadi, nu taabiygu, nu duuniig in jinzir-rina, nu unjiig danjaayne, ho nu deegu. ⁵ *Mee satkiner ka tatko in aginay kuuk nume in naara, nuur yaadu rabile saadinnar. Nuur di kuuk berdu maktumne a naaco iye do sijta kuuk Yuudinna kuuk goy do geeger ka Damaas. Ya nu ot annere, naa obiŋ gee kuuk aamin in Iisa Masi, naa iyin Zeruzaleem, nuu taabiyinco. »

Pool kaawa maman Iisa Masi koliiga

(Akt 9.1-19, 26.12-18)

⁶ Pool gaayitit do kaawoy aman : « Wiktin taat nu amiltu Damaas in yiriyo, nu gaayiy ko ote, tala kar maan irintu cippit min kuwa ka samaaner paayidu. ⁷ Min naar-ak, nu galto bup. Dora kar gaay ar ta gemor kolaan aman : " Sawuul, Sawuul, maa di ki taabiyin ampa ? " ⁸ Nun gay aman : " Rabbin, kin waa ? " Kar gaay-at gay telkiidu aman : " Na nun Iisa Masi kaak min Nazareet kat ki taabiyin-anjka. " ⁹ Gee kuuk aadaan-ak oki, talit portikaw-at samaane. Kar gay, nu bal dorin gaay taat kaawaadu-ata. ¹⁰ Hiyya, nu teestu pey inde aman : " *Rabbin, di naa gine maman ? " Rabbin gay telkiidu aman : " Ucu, baa do geeger ka Damaas. Kar anner-ak, kii gase waan yaan gaarin ay maan kaak Bun rakiy kii gine. " ¹¹ Kar portikaw-at gay noolintu. Nu tallo tak-tak. Min pa-ak, eendu obiig pisindu, nu daanjintu nam yoo Damaas.

¹² « Do wer-ak, gin gem rakki nu kolaag Ananiyaas. Na gem sellen ho na obiig bombo gaanuun ka aginiyte. Yuudinna okinco kuuk do geeger-ak ozilaaga. ¹³ Na asintu gasa, kar na kolintu aman : " Sawuul, gem kol sinji, pilig odinan. " Min kaawoy-at di, odinar piltu. Nu taliig karan na pey untu. ¹⁴ Kar na kaawiidu pey aman : " Bun ka aginiyte dobinjin min awalle a kii ibinin taat na rakiyo. Na dobinjin a kii talin naar kaak sellen ho ki cokiye gaayay. ¹⁵ Na dobinjin a kii gine saadiney ka Iisa do gamin okinco kuuk ki taltu ho ki dortu, kiico kaawin do geemir. ¹⁶ Kar din gay, ki era pey maa ? Ucu, diyit amaane in sin ku Iisa Masi, nuu *batiziye ho naan saamiyin zunuubinnan. " »

Pool osa maman nu naamiig do gee ku Yuudinnado

¹⁷ Pool kaawtu pey aman : « Min nu yeeptu Zeruzaleem, yiri rakki, nu unjitu do ger ka Bunji, nu salkiytu. Kar Rabbin Iisa Masi bayniidu ho na kaawiidu aman : " Ucu, amal kodok-kodok min Zeruzaleem, asaan geenti ra-kaato kaaw taat ki kaawiy do bi kanto. " ¹⁹ Nun gay telkiiji aman : " Di Rabbin, maaniico iban tam kadar awalle, wiktin taat nu jaawiy do geray ku salaaner, nu koocgig gee kuuk aamin in kinke, nu obgiigu, ho nu unjigiig danjaayne. ²⁰ Esa do wiktin taat nu deeyig saadiney Etiyeen-ak, nun oki goya. In gee kuuk deega-ak, nin kaawni sawa, ho nun ko kaak gooyaat kesuunco. " ²¹ Kar Rabbin gay deeliidu pey aman : " Baa paa di, nu naamaacin serek, wer ka gee kuuk Yuudinnado. " »

Pool in tatkaw ka askirin ku Room

²² Gee-ak cokiyig Pool nam wiktin taat na diytu a Bun naamiig do gee kuuk Yuudinnado. Do wer-ak, nu teestu koole aman : « Daan gem-an kara ! Dakon rasiŋido naa goye do kid-anjka ! » ²³ Min pa-ak, koolinco jaala jaalen di, nu soriit kesuunco ho nu ergiita, nu sokiy pey kida ho nu dawiy kuwa. ²⁴ Hiyya, tatkaw ka askirin ku Room-ak diyii do askirnar aman : « Obon gem-anjka, unjon atta ho koocon in kordinjo. Paa kat, naa kaawe seene ho naa ibine baat ta koriyco. » ²⁵ Ek di nu teestu duuniŋji a nuu koocinji. Do wer-ak, Pool diyiji do tatkawco aman : « Yaman, kawiyon, ya nu bal dukume misa seriine, ku gin botol taat kuu kooce Roominco walla ? »

† 'nu soriit kesuunco ho nu ergiita, nu sokiy kida ho nu dawiy kuwa': Do aadin ta Yuudinnar, sore ka kesuuner in dawee ka kidar gaara kadar nu dapin aale.

²⁶ Min gem-ak doriit kaaw-at, ña daktu ceer dengey ta tatkaw-aka. Ña diyijji aman : « Yaman, gem-an, ñaar Roomiñce. Ansi-an, gii giniñ maman ? » ²⁷ Hiyya, tatkaw-ak asiig gas Pool, kar ña indiig aman : « Kaawor ja tab, kinke Roomiñce walla ? » Pool gay telkiiji aman : « Hii, nun Roomiñce. » ²⁸ Kar tatkaw-ak kaawiji pey aman : « Ki taliin nu ginit Roomiñce-an, esa nu kappiy gurus dakin ja. » Pool gay telkiiji aman : « Nun gay, min ñu weentu, nu Roomiñce. » ²⁹ Kodok di, gee kuuk raka zer koocinji-ak rasiiga. Meenji tatkaw ka askirnar din sa, kolaw obga, asaan ña doodig Roomiñce in jinzirre.

Pool do unço ka agindaw ku gay seriiner

³⁰ Tatkaw ka askirnar-at raka ibine baat ta kaaw taat Yuudinna diyijji do Pool. Ampa ko, ka kawtinti, ña koliig agindaw ku gay satkiner in ku seriiner okinço. Kar ña kiliig jinzerin ku Pool ho ña iyiig do unço.

23 Min ñu iyiig Pool do unço, ña taliig gay seriiner-ak yalaan, kar ña kaawtu aman : « Gem kol sinçay, riya taat nu gintu do unji ka Buñdi yoo diñka, taar samaane. Do bi ñaar-ak ko, gelbiner weytu. » ² Kar gay, *mee satkiner ka tatko kaak ñu kolaag Ananiyaas ñiyiico do gee kuuk goy moota in Pool-ak aman : « Baasonjiig biy-aka ! » ³ Min pa-ak, Pool kaawiji aman : « Buñ meenji di yaan baase. Kin kaak ar durdurre kaak ñu ooyji maan portik min kara. Kin goy annen doo di, kiidu dukume seriine ar kaak *gaanuun kaawiy, kar kin gay, maa di ki aaliig gaanuun, ki kaawiy a ñuun baasindu-aka. » ⁴ Njuur kuuk goy moota in Pool-ak kaawiji aman : « Kinke-an di gedirgiy wariñ mee satkiner ka tatko ka Buñdi ! » ⁵ Pool gay telkiico aman : « Gem kol sinçay, saamiyendu, nu ibanno kadar ña ñaar ko mee satkiner kaak tatiko. Yampa, Kitamne kaawa aman : " Dakon wariñdo tatkaw ka darriko. " † »

⁶ Pool iban kadar gay dukume seriiner-an, daariñco *Sadusiyenna ho daariñco gay *Pariziyenna. Do saan taar-at ko, ña jaaltu gaayay do unço aman : « Gem kol sinçay, nun Pariziyençe ho aginiydu sa Pariziyenna. Ya yiriyta ku tala ñu dukumaadu seriine, ñu ginaat asaan nu diy gelbiner kadar Buñ asa nooyin gee ku mate. » ⁷ Min ñu doriit kaaw-at, Pariziyenna in Sadusiyenna teestu meele. Hiyya, gee kuuk ñum-ak astu eer werinco seera.

⁸ Ya ta Sadusiyennar, ñuur ñiya a gee kuuk mate, ñuur nooydo. Ho ñu ñiya pey kadar *dubal ku Buñdi ginno, in ruwinnay oki. Kar ta Pariziyennar gay, a gamin ñuur-ak goya. ⁹ Nju meeliy kee nam hawinco jaal kuwa. Hiyya, Pariziyenna daariñ kuuk bilda gee in gaanuun, uctu kaawe rada aman : « Talon, gem-an ni balji gase oorne. Kin taa gine ruwwine, wala dubil ka Buñdi kat kaawji sa, gi ibanno. »

¹⁰ Meelco raka bire maan kaak pey, nam tatkaw ka askirnar-ak din sa kolaw obga a pa ñuu eerin ziy ka Pool yarak-yarak. Do saan taar-at ko, ña kaawiico do askirnay aman : « Paayon ! Imilon min ñatik ta geemir. Azbon min do pisinço ho iyon atta. » Hiyya, ñu iyiiga. ¹¹ In aando-at di, Rabbin bayniiji do Pool ho ña kaawiji aman : « Zeedu, ki kaaw samaane anne Zeruzaleem do bi kanto. Nu raka ki deelin pey kaawon-an do geeger ka Room. »

Dee ka kaawor do bi ka Pool

¹² Ka kawtinti in kawtira, Yuudinna daariñ ñumtu in cigile ho ñu togiltu in Buñ aman : « Wala ni tiyaw, wala ni siyaw, illa ya Pool ñu deeyig ja. » ¹³ Gee kuuk togil-ak pak orok pood. ¹⁴ *Yuudinna-ak baawtu gasin agindaw ku gay satkiner ho in aginay ku darrer ho ñu kaawiico aman : « Nin-an sa togil in Buñ. Illa ya Pool mat ja, kat ni tee ho ni see. » ¹⁵ Ansi-ak, ni indaako in gay seriiner okinço aman : " Indon diñ di tatkaw ka askirnar, ñaako ñaamin pey Pool. Kuuji kaawe kadar ku raka goyin pey kaawoy. " Nin gay siy ko zinçini ya ñu asa do botildi di, kar nii deenji. »

¹⁶ Kar ron ka booy ta Pool gay dorit kaaw-ata. Kodok di, ña birtu do ger ka tatik ka askirnar, ña unjitu, ho ña miniig Pool. ¹⁷ Do wer-ak, Pool koltu rakki min agindaw ku askirnar. Kar ña kaawiji aman : « Iyiig dubil-an do tatkuwin. Ña gin kaaw ooma ñaaji kaawe. » ¹⁸ Askirinçe-ak toliytu in dubil-aka, ña iyiig do tatkuwi. Kar ña diyijji aman : « Pool kaak goy do ñaayner-an kolintu kar ña diydu a naan iyinji dubil-ança, ña gin kaaw ooma ñaaj kaawinti. » ¹⁹ Tatkaw-ak obiig pisinji ho ña imiliig dubil-ak kara. Kar ña indiig aman : « Ki gin maa kaawra kiidu kaawe ? » ²⁰ Ñaar gay osiiji aman : « Yaman, Yuudinna dee kur kaawco a ñuun inde a kii iyiin Pool kawta do unço ka gay seriiner. Njuun kaawe a ñu raka goyin pey kaawoy. » ²¹ Kar kinke gay, dak amniyincodo ! Gee pak orok pood isji guba nam ñu togil in Buñ a ñu tiyaado ho ñu siyaado, illa ya ñu deeyig ja Pool. Gee-an kur siy ko zinçiko. Illa ñu era ko tanjin di ya kii ooye. » ²² Min tatkaw doriit kaaw-at, ña diyijji do dubil-ak aman : « Yaman, dak imilino kaaw-an tak-tak kara. » Kar ña rasiig, ña deettu.

Ñu jançig Pool Sezare

²³ Tatkaw-ak koltu gee seer min agindaw ku askirnay ho ña kaawiico aman : « Njuon askirin miy pood maaya, in orok peesira dalñay. Min ñuur kuuk maay-ak, miy seer in gartico. Siyon zinçiko, in pat parrika ta aador ku baa Sezare. ††²⁴ Imilonji oki pisay kuu iyinji Pool in aapiye do wer ka gubeneer Peliks. » ²⁵ Tatkaw-ak siir-

† Wer ka gase kaawor do Ekzood 22.27. †† 'Sezare' : Ña geeger tatiko. Ña wer kaak askirna dakina ku Room goyiy do kid ka Zuuda.

tu oki maktumne do guberneer, na kaawiji aman : ²⁶ « Gem kol guberneer Peliks, nun Kilodiyuus Lisiyaas ooyjin dakina in karaamine. ²⁷ Yuudinna obig gem kaak ni naamiijin-anka. Nju raka deenji. Wiktin taat nu dortu kadar na Roominche, nu astu moginji † in askirnar, nu jiliig min do pisinco. ²⁸ Nu raka ibine maman Yuudinna diyiji kaawo. Paa ko, nu iyig do unco ka agindaw ku seriiner-aku. ²⁹ Min nu dorit kaaw ta agindaw-ak di, nu ibintu kadar nu diyiji kaawo do bi ka gaanuunco di. Kar gay, do gaanuun ka Room, na bal nige maan kaak yaa iye muutuy, yoo do danayner oki nu obaagdo. ³⁰ Kar min waan astu minintu kadar Yuudinna sooriya do gem-an a nuu deenji, kodok di nu ictu niyine a naan naaminji. Kar nu kaawiico do nuur kuuk diyji kaaw-ak a nu baa sakiyin do werin. »

³¹ Askirna-ak giniit ar taat na kaawiico. Nju iyig Pool in aando-at di nam do geeger ka Antipatriis. ³² Kar ka kawtinti, askirna ku maay-ak yeeptu do werco Zeruzaleem. Nuur dalhay in Pool gay, birtu in unco yoo Sezare. ³³ Min nu ottu Sezare, askirna-ak beriit maktumne-at do guberneer Peliks ho nu gaarijig Pool. ³⁴ Guberneer-ak garkiyiit maktumne-ata, kar na indiig Pool aman : « Ki asa min darre ta moo ? » Naar gay telkiji aman : « Nu asa min darre ta Silisi. » ³⁵ Min na dortu pa-ak, na telkiji aman : « Di yaa pa-ak, gee kuuk diyji kaaw-ak, ya nu as di, kar gii talin kaawon. » Hiyya, na bertu izinne do askirnar, nuu iyin Pool do ger kaak nu pintu do sultan *Herood.

Pool do unji ka guberneer Peliks

24 Min Pool ottu Sezare, mena beey bir ko, kar *Yuudinna daarin astu min Zeruzaleem : nuur Ananiyaas, *mee satkiner ka tatko, in gem rakki gay malol sinji Tertuluus, ho in agindaw daarin ku pey. Nju astu do unji ka guberneer Peliks ho nu sakkiiyig Pool. ² Guberneer-ak naamtu gee a nu baa iyin Pool. Min nu iyiga, Tertuluus-ak ictu kaawo aman : « Gem kol Guberneer, in barkin tanjin kat ni gasit aapiy do darre-anta. In ibine ka riyon, ki siyig goyinni ho ki gaayinti. ³ Ni delaajin barkine do gamin okinco kuuk ni gastu min locin ay wiktine ho do wer okinji. ⁴ Kar gay, nu tanjilaacinno dakina. Naar-ak baanu, berni botol taat kiini cokiye sood di. ⁵ Yampa, ki talaw, gem-an naar gemno. Na barjilig Yuudinna okinco kuuk goy do duniiner ho na tatkuwco ka gee kuuk nu kolaag Nazariyenna. ⁶ Na rak nigin *ger ka Bunji oki. Do bi naar-ak ko, ni obiiga. [Ni rakaaji dukume seriine ar kaak *gaanuunni ka Yuudinnar kaawtu. ⁷ Kar tatkaw Lisiyaas gay, asinti gal atta. Na imiliig Pool min do pisinni in rada. ⁸ Kar na kaawinti a ni baa sakiyin do unjin.] †† Din kin meenjin guberneer indig gem-anka, kii gasin baati ta sakuunni taat ni sakkiiyiga. An di kaawor. » ⁹ Yuudinna okinco kuuk goy do wer-ak ooyit kaaw-ata ho nu kaawtu a ta do botilti di.

Pool osa biy

¹⁰ Min naar-ak, guberneer jaaliiji pise do Pool a naa kaawe. Ek di na kaawtu aman : « Gem kol guberneerji Peliks, nu iban, na kinke-an ko mee seriiner ka darrer in elgina. Paa ko, in amaanner ta rakki, nu astu ose bir do unjin, naa imile kaar. ¹¹ Pakaado mena orok in seer di, nu astu Zeruzaleem a naa abdiye Bunji do geriy. Kin meenji baa baray baati. ¹² Min nu ottu do wer-aka, ya nu goy do *Ger ka Bunji, ya nu goy do ger ka salaaner, wala do wer ka pey, nu meello in gee ho nu barjilgigdo. ¹³ Gee-ak, nu gediraado gaare seen ta kaawco, asaan kaawat ginno baati. ¹⁴ Kar nun gay raka naan kaawin kaaw-an waran do unjin. Ka seener, nu aadaat Botol ta Iisa Masi taat nu kaawiy a ta samaanno. Kar gay, nun abdiya Bunji ka aginiyte, nu aamina do makaatamna ku Muusa ho in ku nabiinnar oki. ¹⁵ Nu diy gelbener in Bunji a naa nooye gee kuuk goy in botol in kuuk goydo in botol ar nuur maaniico oki diytu gelbinco pa. ¹⁶ Do saan taar-at ko, nu zeediy goye in gelbin kaak samaane do unji ka Bunji ho do unco ka geemir.

¹⁷ « Nu gin elgin dakina kara, kar nu yeeptu kat Zeruzaleem. Nu as iye gaayo do geendu ho naa gine *satkin do Bunji. ¹⁸ Wiktin taat nu gasin do ger ka Bunji, nu siy ko zinjar ar kaak *gaanuunte kaawtu. Do wiktin taar-at, gee dakina ginno in nunu ho wer sa bal barjile. ¹⁹ Ya seen goya, zer Yuudinna kuuk min kid ka Aazi kat gasintu. Ya nu gin kaaw in nunu, zer nuur kat yaa ase ose binjico do unjin. ²⁰ Wal gee kuuk ki taliy-an, nuur ko kuuk hadire do wiktin taat nu sakkiiyin do unco ka agindaw ku seriiner, nuudu gaarin maan kaak nu nigtu. ²¹ Ya do tanto-at, nu iban maan rakki di. Wiktin taat nu uctu datikco, nu kaaw in gaay tongo aman : " Nun aamina kadar Bunji asa nooyin gee ku mate. " Wal do kaaw taar-an din ga, nu sakkiiyintu anne ? »

²² Naar Peliks, nu kaawiji min awalle do bi ka Botol ta Iisa Masi. Ek di na diyico do gee kuuk sakkiiyig Pool-ak aman : « Ya yiriy taat tatkaw Lisiyaas as annen di, naa talin kaawko. » ²³ Kar na beriji izinne do tatkaw ka askirnar a Pool yaa goye do danayner di. Kar nu rasiig us yaaji gade dak sooda ho nu diyico do geenji a nuu tale kaaci.

† 'moginji' : Werin daarin, nu kaawa a 'sakuwinji'. †† Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin ku Bunji kuuk nu siirtu min awalle in kaaw ta Grek.

Pool goy elgin seer do danjaayner

²⁴ Gintu menaw, yiriy rakki, Peliks in daaciy Dursiil, nu astu talin Pool. Daaciy ta Peliks, taar *Yuudinca. Peliks naamtu waan yaa iyin Pool nuu cokiynji, naa kaawe do bi ka imaan taat do Iisa Masi. ²⁵ Min nu iyiga, na ictu kaawo. Na kaawiy do bi ka goye kaak sellen, do obe ka zinakar ho do seriin ta Bunji taat yaa ase. Min Peliks do-riit kaaw-at di, kolaw obiiga. Kar na diyiji do Pool aman : « Dinjka-an deettu, ho ya yiriy taat nu gas pisindu di, kar naan kole pey. » ²⁶ Do gelbiney gay, na diy kaay oki a Pool yaaji iye gurus. Do saan taar-at ko, in menaw na kolgig a nuu jammiye.

²⁷ Elgin kuuk seer birtu, Peliks paaytu ho Porsiyuus Pestuus gay makiiga. Kar Peliks bal imilin Pool min do danjaayner asaan na raka a Yuudinna yaaco aawe gala. †

Nu iyig Pool do unji ka Pestuus

25 Min Pestuus ottu Sezare, na gin mena subba di, kar na uctu ho na deettu Zeruzaleem. ² Do wer-ak, min gee ku *Yuudinna, agindaw ku gay satkiner, in aginay daarin ku pey astu do unji ka Pestuus a nuu sakiyin Pool. Nu wakiliiji ³ inde aman : « Baanu, ni raka a kii janjin Pool anne Zeruzaleem. » Sando, Yuudinna gay dee kaawco a nuu deenji do botildi. ⁴ Kar Pestuus gay telkiico aman : « Pool, naar goy danjaayne ta Sezare ho nun meendu sa gaay ko baawe. ⁵ Rason aginduwko yaan naamin Sezare, ho ya gem-an kat nige sa, kar nu sakiyonga. » ⁶ Do wer-ak, Pestuus gintu mena orok kan porpodi, kar na yeepu Sezare. Min na ottu Sezare, ka kawtinti, na deettu do wer ka seriiner ho na bertu izinne a nuu iyin Pool ? ⁷ Min nu iyiga, Yuudinna kuuk min Zeruzaleem leyig datikco ho nu diyiji kaawin dakina kuuk ooma. Kar gay, nu bal gedire gaare baat ta sakuunco. ⁸ Hiyya, Pool imiltu kaay aman : « Nun bal nige tak-tak : wala in *gaanuun ka Yuudinnar, wala in *ger ka Bunji, wala in sultan kaak tatik ka Room. »

⁹ Pestuus raka a Yuudinna yaaco aawe gala. Ek di na indiig Pool aman : « Ki raka baawe Zeruzaleem kat nu baan dukumin seriiney annere wal maman ? » ¹⁰ Pool gay telkiiji aman : « Ha'a, nun goy ko do unco ka gay seriiner ku sultan kaak tatiko. Annen di nuudu talin kaawor. Nun sa balco nige yoo maan rakki do Yuudinnar. Naar kin meenji oki iban tam. ¹¹ Ka seener, ya nu gin oorne ho nigindu kaak nu nigtu kat nec iye muutur, naar-ak daan kara. Kar gay, ya kaawin kuuk nu diyidu-an kat in botilcodo, waan ginno botol taat naan iyin do unco. Di yaa pa-ak, naa kolin sultan kaak tatik ka Room. Nu raka anner kat naadu talin kaawor. » ¹² Hiyya, Pestuus deetu kaawco in gay taayinji, kar na kaawiji do Pool aman : « Min kin meenjin kat koliig ko sultan-aka, meenjin baa wer ka sultan. »

Pool do unji ka Agripa

¹³ Gintu menaw, sultan *Agripa in booy Bereniis astu Sezare a nu baaji ooye do Pestuus. ¹⁴ Ar taat nu astu gine menaw, Pestuus gaarijit baat ta kaaw ta Pool aman : « Peliks ras kar gem rakki do danjaayner anne. ¹⁵ Wiktin taat nu goyiy Zeruzaleem, *aginay ku Yuudinna daarin astu talindu, minninc, daarin agindaw ku gay satkiner. Nu astu sakiyin gem-aka ho nu indintu a taaji peye do kaay. ¹⁶ Kar nun gay telkiico a nin gee ku Room, ya waan sakiyig gemo, ni numaag ja gem-ak in gee kuuk nu giniy kaawna kat naa imile kaay unco. Ya na bal imile kaay gay, ni rasaakongado kat bat. ¹⁷ Hiyya, agindaw ku Yuudinnar-ak astu anne in nunu. Kar ka kawtinti, nu bal taaye, nu baawtu do wer ka seriiner ho nu goytu do werir, kar nu naamtu a nuu iyin Pool do undu. ¹⁸ Min Yuudinna kuuk diyiji kaaw-ak astu, nun gay pakirtu a wal nu diyji kaaw ooma. Sando ta paado. ¹⁹ Nu meeltu in Pool do bi ka abaadinco tanco ho do maan gemir pa nu kolaag Iisa. Naar mat ko, kar Pool gay a na nooye.

²⁰ Nun gay, kaaw ar taar-an patiy kaar, nu gediraado naa deen anne. Do saan taar-at ko, nu indiig Pool ya naa gedire baa Zeruzaleem kat nuu gaasin kaawoy. ²¹ Kar Pool gay pooce. Kar na inditu a na baa do unji ka sultan ka Room. Anner kat nuuji dukumin seriiney. Paa ko, nu diyico do askirnar, nuu gooyinji do danjaayner nam wiktin yaa nece taat naa iyinji do unji ka sultan kaak tatik ka Room. » ²² Hiyya, Agripa kaawiji do guberneer Pestuus aman : « Nun meendu oki raka cokiyn gem-anjka. » Pestuus gay telkiiji aman : « Kawtan di ki dorinji-aka. »

²³ Ka kawtinti, sultan Agripa in Bereniis †† istu gaminco ku sultinniidi ho nu baawtu do ger ka tatik kaak gee numgiyo. Wiktin ta nu unjitu do wer-aka, agindaw ku askirnar, in ajaawanna ku geegirdi aadiigu. Min gee-ak okinco nume, Pestuus naamtu gee a nuuco iyinji Pool. ²⁴ Min nu iyiga, guberneer Pestuus ictu kaawo aman : « Gem kol sultinji ho in kunjo okinjo kuuk as anne-anjku, ku talaag gem-anjka : Yuudinna okinco asdu kaaw biy. Nu kaawdu ja Zeruzaleem, kar nu asiidu pey anne. Kar kaawco gay, a illa nuu deenji. ²⁵ Yampa, nun gay, dakji gasdo oorne taat nec iye muutuy. Min naar kat rak baawe do wer ka sultan kaak tatik ka Room-ak, nu bertu bo-

† 'Peliks bal imilin Pool min do danjaayner' : Gaanuun ka Roominar kaaw kadar ya gem nu obig danjaayne elgin seer ho na ginno oorne, zer nuu pikinji. †† 'Bereniis' : Taar booy ta sultan Agripa.

tol ta ηuu iyinji. ²⁶ Kar gay, nu taliy paa, nu ginno kaaw taat tab naaji siire do sultan do bi ηaar-aka. Ek di nu iyiiḡ unḡinḡ kiḡ meenji sultan Agripa inḡ gee okinḡo kuuk ḡum-aḡku. Ya ku deejit kaawoy di, wal naa gase kat maan kaak naa siire. ²⁷ Asaan ya lotu-ak, ya nu bal gase baat ta kaawor, nu gediraado naa ḡaaminḡ Room. »

Pool osa biy do unji ka sultan Agripa

26 Do wer-ak, sultan *Agripa diyiiḡi do Pool aman : « Nu berji kaawo, imal kaanḡ. » Hiyya, Pool jaaltu piḡinji ho ḡa teestu ose biy aman : ² « Gem kol sultinji, yiriyta-aḡ galdu. Nu iciy kaaw do unji do kaawin okinḡo kuuk Yuudinna diyiiḡu. ³ Yiriyta galdu pey asaan nu iban kadar kiḡ meenji ibingig samaane aadanna okinḡo ku *Yuudinnar yoo kaawinco ku meelol. Do bi ḡaar-ak gay, ic subiraw ho cokiynu.

⁴ « Yuudinna okinḡo ibingig goyindu min nu dubile. Nu ibingin min nu uciy inḡ geendu ho wiktin taat nu goyiy Zeruzaleem. ⁵ Nu aadig goye ka Pariziyennar. Goye ḡaar-aḡ rada, pakgig goye okinji ka abaadinte. Ya ḡu rakaw, gee-aḡ nec kaawe bir asaan ḡu ibingin min daayum. ⁶ Kar diḡ gay, ya ḡu talaat kaawor, ḡu talaat asaan nu diy gelbiner do kaaw taat Buḡ kaawiico do aginiyte a ḡaa gine. ⁷ Kaaw-at, Yuudinna okinḡo era a taa ase do werti. Tamba taat orok inḡ seer ta gee ku Israyeel gina riy ta Buḡdi yiriyo aando do bi ḡaar-aka. Gem kol sultinji, ki talaw, ya ḡu sakkiyaanu, ḡu sakkiyaan do bi ka kaaw-an di. ⁸ Kuḡ Yuudinna, maa di ku kaawiy a Buḡ gediraado nooyinḡ gee ku mate ?

⁹ « Ya do tanto gay, awal nu bariy ay botol taat nu pociḡ Iisa ka Nazareet. ¹⁰ Riy taar-at ko, nu teestu gine Zeruzaleem. Nu gas izinne min do agindaw ku gay satkiner ho nu meendu oki obtu gee ku Buḡdi dakina do daḡaayner. Kar wiktin taat ḡu rakiy deenḡo sa, nu ooye. ¹¹ Nu baay do ay ger ka salaaner, nu taabiyyigu a ḡuu rasin imaanco. Inḡ dapiḡkor taat aale loco, nu taabiyyigu oki yoo do darrinay kuuk pey.

Pool kaawa maman Buḡ koliiga

(Akt 9.1-19,22.6-16)

¹² « Do bi ḡaar-ak ko, yiriy rakki agindaw ku gay satkiner beriḡdu izinne a naa baawe Damaas. ¹³ Gem kol sultinji, inḡ yiriyo, wiktin taat nu baayiy do botildi, tala kar maan irinḡtu cippit pak cir ku pati paayinti kaani min kuwa ka samaaner, inḡ eendu kuuk ni baay marti. ¹⁴ Do wer-ak, okintini, ni sollitu keder. Dora kar gaay ar ta gemor kolaanu inḡ kaaw ta *Yuudinnar aman : " Sawuul, Sawuul, maa di ki taabiyyin ampa ? Kiḡ kaanḡ bombo ar berki kaak ḡu koocaaga, kar kaanḡ ka bombinḡkaw-aḡ maalan di. " ¹⁵ Nun gay aman : " *Rabbine, kiḡ waa ? " Kar Rabbin gay telkiidu aman : " ḡa nun Iisa kat ki taabiyyi-aḡka ! ¹⁶ Di ḡaar-ak, uc kay asinḡinḡ. Nu bayniinḡ-aḡ a kii gine gay riy-or kanto. Kii gine saadiner ho kiico kaawe do geemir a nu bayinḡinḡ yiriyta. Kar naanḡ bayne pey ho naanḡ gaare gamin ku pey kiico kaawe. ¹⁷ Naanḡ ḡaame do gee kuuk Yuudinna inḡ kuuk Yuudinnado ho do werin-ak okinḡo, naanḡ gooye. ¹⁸ Nu ḡaamaaciḡ loco a ki baa piliḡ odinco. Kii imiliḡ min do gondikor, kii iyinḡ do portikaw. Kii imiliḡ min do pise ka *Seetanner, kii iyinḡ do Buḡdi. Ya ḡu diyiiḡ imaanco lotu, ḡuu gase saamiye ka zunuubinnico ho ḡuu gase pey haginco inḡ ḡuur kuuk Buḡ dobtu. " »

Pool osa do riy taat ḡa gintu

¹⁹ Kar Pool diytu pey aman : « Gem kol Sultinji *Agripa, nu bal pociḡ maan kaak bayindu min ka samaaner-aka. ²⁰ Kar gay, nu kaawco ja do gee ku Damaas inḡ gee ku Zeruzaleem, kar nu deettu do geegirḡay okinḡo ku Zuude, ho ba aar gay, do darrinay kuuk geeḡo ibanno Buḡ. Nu kaawiico a ḡuu ibiniḡ niḡinḡo, ḡuu ase do Buḡdi ho ḡuu gine gamin kuuk gaara a ka seener ḡu ic goye ka pey. ²¹ Do saan taar-at ko, Yuudinna obintu min do *ger ka Buḡdi a ḡuun deendu. ²² Kar gay, yoo yiriyta, Buḡ gooyintu. Nu goyiy saadiney, nu kaawiy seen ta Buḡdi do unḡo ka gee okinḡo, gee kuuk aginda inḡ kuuk ḡaada oki. Nu kaawiico do gamin kuuk Muusa inḡ nabiinna kaawtu min daayum a ḡuu ase. Nu balco gaaye yoo maanna. ²³ Kaawinco-ak diya aman : " Masi kaak Buḡ dobtu asa taabiye, ḡaa mate ho ḡa asa nooye awalle min do gee kuuk mate. ḡaa gaare do gee ku Yuudinna inḡ kuuk Yuudinnado portikaw taat yaa iyinḡ do botol ta jilindi. " »

Pool kolaag sultan Agripa a ḡaa aamine

²⁴ Wiktin taat Pool osiy biy-ak, Pestuus dukumiit kaawoy ho ḡa jaaliit gaayay aman : « Pool, ki oliyo ! Ki garkiḡ dakina nam ki oliye ! » ²⁵ Pool gay yeepijiit aman : « Koonḡe, inḡ karaamineḡ, nu diyiiḡinḡ-aḡ nun oliydo. Kaar kanto ho taat nu kaawiy-an ka seener. ²⁶ Nu kaawit kaaw-at do sultan *Agripa ho nu iban kadar ḡa gin kabarre do gamin-aḡ okinḡo. Do bi ḡaar-aḡ ko, nu imiliit taat do adir bal kolaw. Nu iban tam kadar ginno maan kaak begirji, asaan gamin-aḡ bal ase inḡ cigile. ²⁷ Hadi kiḡke sultan Agripa, aḡ kat ki aamina do kaawin kuuk nabiinna kaawtu ? Ya lotu-ak, nu iban kadar kiḡ kat aaminaaco ! » ²⁸ Do wer-ak, Agripa telkiiji do Pool aman : « Do tanḡinḡ-at a

hiyya, kiin newsin ko kretiyençe meleş ansii di walla ? »²⁹ Pool gay telkiiji aman : « Nu inda Buñ lociñ, yiriyta wal neginda, ki asa gine ar nunu, bal jinzirrina-añku ! Ho nu inda pey paa do bi ka gee okiñco kuuk cokiyaan diñka. »

³⁰ Min Pool gaasiit kaawoy, Sultan Agripa uctu, iñ guberneer Pestuus, iñ Bereniis, ho iñ gee okiñco kuuk goy iñ ñuura. ³¹ Wiktin taat ñu amiltu kara, ñu kaawtu benannico aman : « Gem-añ, ña bal nige maan kaak yaa iye muutuy, yoo dañaayne oki, ñu obaagdo. » ³² Agripa gay diyiiji do Pestuus aman : « Zer yaa gem-añ kat bal sak- iye do wer ka sultan ka tatik ka Room-ak, pat-an gi pikga. »

Nju ñaamig Pool Room

27 Guberneer Pestuus ictu niyine a ñuuni iye iñ markaba do unji ka sultan ka tatik ka Room. Paa ko, ñu kolia ig tatkaw ka askirnar rakki kaak ñu kolaag Juliyuus ho ñu beriiñig Pool do pisiñji, iñ gee daariñ ku pey kuuk goy do dañaayner. Juliyuus gay min askirna kuuk ginaaji riy do sultan ho ña gin askirna miya do aaroy. ² Ni ñeptu markaba kaak uca min geeger ka Adraamiit ho ña baa do kid ka Aazi. Do markab-ak, Aristaark kaak min Tesalonik do kid ka Maseduwaan sa goy iñ nini. ³ Ka kawtinti, ni ottu do geeger ka Sidon. Juliyuus ñaar gem selles iñ Pool, ek di ña beriiji botol a ña baa taliñ geenji yaaji bere gaayco. ⁴ Min ni amiltu min Sidon, us ñaamaani tonngo. Ampaa ko, ni jagtu do kid ka Siple kaak goy datik amiydi. Wer-ak, usuy sooda. ⁵ Min ñaar-ak, ni jarbitu min do kid ka Silisi iñ ka Pampili. Hiyya, ni ottu do geeger ka Mira do kid ka Liisi. ⁶ Min ni ottu, tatkaw ka askirnar-ak gastu markaba ka pey kaak asa min geeger ka Alekzandri ho ña baa do kid ka Itali. Hiyya, ña paayinti min do markaba kaak ni astu ho ni ñeptu ka pey.

⁷ Min ni deettu min Mira, ni siñjiy sood-sood. Ni gintu menaw dakina do amiydi, kar iñ taabine kat ni ottu do geeger ka Kiniid. Min do wer-ak, ni amiltu, kar us gay pey ñaamaani tonngo nam ña todintiit botol. Ek di ni jagtu pey. Ni kedirtu wer kaak ñu kolaag Salmone do kid ka Kreet kaak goy datik amiydi. Hiyya, ni birtu moota iñ kid ka Kreet, wer kaak usuy sooda. ⁸ Do wer-ak, ni siñjiy sood-sood, ni birtu kee nam ni ottu do wer rakki ñu kolaag « Bopoor † », moota iñ geeger ka Laaze.

⁹ Min ni ottu do wer-ak, ni taltu kadar martuwni taaya aale. Ya ni kondira iñ martuwni-anta, yaani gine rada. Asaan yiriy ta sayamner ta *Yuudinnar ††, taar bir ko ho barre, amiyji yaa awke dakina. Do bi ñaar-ak ko, Pool miniig gee kuuk goy do markab-ak aman : ¹⁰ « Gem kol siñtay, nu tala kadar ya martuwte-an kat deeta iñ unti, markabte iñ gamnay yaa ide. Kar ginte maaniite oki, akuun amay yaate teente. » ¹¹ Kar gay, tatkaw ka askirnar pocit kaaw ta Pool ho ña diy kaay iñ kaaw ta gem ka suugiya markaba ho iñ ta mee markabar. ¹² Nju kaawtu kadar wer ka ni goyiy-añ kuuniyaado iñ menaw kuuk us diyaw. Do bi ñaar-ak ko, gee anuwco kaawtu a ñuu deete min ede. Ya Buñ ooy-ak, nu raka a ñuu ote do bi ka barrer ka pey do kid ka Kreet kaak ñu kolaag Peniks. Do wer-ak, iñ siteene oki, goyiñji samaane. Us abarro dakina. ‡ Nju pakira a ya ñu ot ede, ñuu ereñ ja wiktin taat ya us bire.

Kurumbiine akilaag markaba

¹³ Jammiy sooda, ñu awa kar us sala-la-la-la min watiine teestu abire. Ampa-ak, gee ku markab-ak raka ko deete, ñu pakira a martuwco-at yaa kuuniye. Min ñaar-ak, ñu teeniig hadinne kaak ooma ñu ñuuniig markaba awalle, ho ñu deettu. Nju aadtu moota iñ kid ka Kreet. ¹⁴ Kar gay, jammiy sooda, kurumbiine taat ñu kolia « Erakiloon †† » paayiy min ka dambinay ku Kreet. ¹⁵ Kurumbiin-at ñaamiig markabni nam ni gedarro siñje unja. Hiyya, ni aadiy ko wer ka us baay di. ¹⁶ Min pa-ak, ni birtu moota iñ kid kapak kaak ñu kolaag Koda kaak goy datik amiydi. Wer-ak, kurumbiin ool dak ko sooda. Markabni kaak tatko gin pey markab kapak kaak ñu ñuuniig do aaroy. Markab kaak kapak-ak, zer us gaay deetiñji. Min us ool dak ko sooda, ni taabiyiit ja kee kat ni gediriiji do markab kaak kapak-aka. ¹⁷ Nju teeniig markab-ak, ñu iciiga ho ñu diyiiig kuwa do ka tatko. Kar ñu zerdiiig markab kaak tatko-ak iñ mernan, pa ñaa ñime. Nju gina kolaw paa ñu solle do yir ka Sirt do kid ka Libi. Paa ko, ñu ñuuntu maan aaro do amiydi yaa peyiñ markab-ak sood-sood. Hiyya, ni aadiy pey wer ka us baay di. ¹⁸ Ka kawtinti, us wakila paa di. Hiyya, ñu teestu oriñ gaminco do barrer. ¹⁹ Ka neginditi, gee ku markab-ak maaniico di oriig gamnay do barrer. ²⁰ Mena kuuk baay iñ unco, kurumbiin gay poc seene. Ni tallo tak-tak pato wala kaalna. Ba aaro, nin sa bal diye pey kayni a nii amile cewey.

²¹ Gee kuuk goy do markab-ak taay bal tee. Hiyya, Pool uctu datikco ho ña kaawiico aman : « Gem kol siñtay, ya ku ooyit kaawor-at sa, guna, zer gi amilaado min Kreet. Ya gi bal amile, taabine ho kasaarne-an asaakonno. ²² Kar diñ gay, obonñ aditko, minninko rakki sa mataado. Illa markab di yaa ide. ²³ Ka seener, iñ aando, *Rabbiner Buñ kaak nu abdiyio ñaamduug dubiley. ²⁴ Kar dubil-ak kaawiidu aman : " Pool, dak ginenco kolaw. Njuñ

† 'Bopoor' : Kaaw-an kaawa a 'biñkico ku barriniydi kuuk samaane'. †† 'yiriy ta sayamner ta Yuudinnar' : Ay elgo, ya wiktin ta sayamner ote, us teesiy abire dakina do wer-aka. ‡ Ya gem unja do bi ka barrer ka Peniks-ak, ña unja min ñugil sood iñ gale ka pati wala iñ meeda sood iñ gale ka pati. Ansii ko, iñ siteene, us abarro pey dakin do wer-aka. †† 'Erakiloon' : Nja us kaak abiraw. Do kid ka Kreet, ay elgo, ña uca min ñugil sood iñ coke ka pati.

ginin seriineŋ do unji ka sultan kaak tatik ka Room. Kar pey Buŋ, ŋaar sellen in kiŋke. Ampa-ak, ŋaŋ jile in gee okiŋco kuuk do markaba. ²⁵ Di gem kol siŋtay, oboŋ aditko. Nun gin amaanaw do Buŋdi. Kaawoy sa yaa ase do botilti uudin taat ŋa kaawiidu. ²⁶ Nu taliy-aŋ taate peye uŋda do kid kaak datik barrer. »

²⁷ Ni gin mena orok in pood min kurumbiin-at teestu. Ta deetinti do barre kaak ŋu koliy Adriyatiik. In datik aandor, gee kuuk gina riy ta markab-ak, pakirtu a wal ni gaay ko ote do kidar. ²⁸ Do bi ŋaar-ak ko, ŋu ictu dambi kaak ŋu duuniig in merno ho ŋu acciig do amiydi a ŋuu geeme baatiŋkuwiy. Baatiŋkuwiy gay nec orok subba in peesira meetir. Ni siŋjitu uŋda sood, kar ŋu geemtu pey. Do wer-ak, ŋu gastu orok seer in porpod meetir. ²⁹ Nu geemiy pa-ak, asaan ŋu gina kolaw kadar markabco akuun yaa dooye in dambay. Do bi ŋaar-ak ko, ŋu ortu hadinnina pood duun aaro a ŋuu peyiŋ markaba, nam wer sa walgiçodo kodoki.

³⁰ Min ŋaar-ak, gee kuuk gina riy ta markabar paayiig markab kaak kapak-aka ho ŋu kaawtu a ŋuu baa duuniŋ hadinnina ku pey uŋda. Kar ŋu raada di. Nju raka ŋere min do markabar, ŋuu rasiŋ eenço. ³¹ Kar Pool gay diyiji do tatkaw ka askirnar in geenji aman : « Yaman, ya ku rasiŋ gee-aŋ kat paay min do markabar, ku pa-kaado tak-tak. » ³² Hiyya, askirna-ak dukumiig mernan kuuk ŋu duunit markab kaak kapak-aka, ho ŋu rasiig ŋa deettu do amiydi keeji.

³³ Wiktin taat ŋu eriy wer yaa wale, Pool kaawiico aman : « Talon ja, gin mena orok in pood kat ku era eren di ho ku bal okume yoo maanna. ³⁴ Diŋka-aŋ okumo dak maanna, paa kat kuu gase gudurre kuu jile ziŋkiko. Nu kaawaako pey, Buŋ yaa jile ay gemo minninte, nam durwey † rakki sa galaado. » ³⁵ Min ŋa kaawiico pa-ak, ŋa ictu mappa ho ŋa deltu barkin do Buŋdi do uŋco okiŋco. Kar ŋa pirsiiiga ho ŋu teestu tee. ³⁶ Hiyya, ŋuur okiŋco obtu gelbiŋco ho ŋu teetu. ³⁷ Okintini kuuk do markab-ak, ni nec gee miy seer in orok peesira in bijigiŋ (276).

³⁸ Min ŋu teetu, ŋu aaytu, teeŋco kaak dak-ak, ŋu oriig do barrer, paa kat, markab yaa dake cewey.

³⁹ Min wer waltu, ni taliig kid-aka, kar gee ku markab-ak bal ibiniŋji. Kar ni taltu wer rakki gin yiro. Paa ko, ŋu ictu niyine, ya taaco kuuniye, ŋuu iyiiŋ markaba do wer-aka. ⁴⁰ Hiyya, ŋu dukumiig mernan ku hadinner kuuk peyig markab-aka, ŋu rasiig do amiydi. Kar ŋu ipiriig pey mernan min do atay kuuk seer kuuk turaag markaba. Kar ŋu duuntu zimilla berel do et ka uŋci. Paa kat, us akiliig yoo do yir-aka. ⁴¹ Nju siŋjiŋ paa di sood-sood nam markab-ak dooy in yir kaak bayanno min do amiydi. Unji ka markabar orbitu do yiror ho ŋa gedarro ko siŋje uŋda. Kar baay ka markabar gay, amay kuuk paka puk-puk-ak gay nam cirga.

⁴² Askirna ic niyine a ŋuu deen gee ku daŋaayner okiŋco. Paa kat, minnino rakki pakaado min do amiydi.

⁴³ Kar tatkaw ka askirnar gay rak jiliŋ Pool. Paa ko, ŋa todiico a ŋuu gineno riy taar-anta. Nja kaawiico do ŋuur kuuk iban amay, ŋuu paaye awalle nam ŋu baayiy amile kara. ⁴⁴ Njuur kuuk ibanno amay gay yaa obe sarpanje wala serpay ku markabar ho ŋu aadiŋco. Nju gintu ar taat tatkaw-ak kaawtu. Paa ko, okiŋco, ŋu amiltu cewey min do amiydi.

Pool do kid ka Maalt

28 Min okintini amil cewey, ŋu kaawinti a kid-aŋ siŋji Maalt. Nja goy datik amiydi. ² Gee ku darre-ak obinti samaane. Do wer-ak, us diyaw ho amay sa teestu ŋoke. Paa ko, ŋu ŋaaminti ako ho ni ooriyo. ³ Pool sok-atay a ŋaa leenço do aki. Kar wiktin ta ŋa leeyiigu, aal umiig do pisiŋji ho ŋa caaltu asaan ak cokiiŋi tonŋo. ⁴ Wiktin taat gee ku Maalt taliig aal kaak kaltuw do pisiŋji-ak, ŋu kaawtu benannico aman : « Gem-aŋ, ka seener, ŋaar daa gee. Min do amiydi diŋ sa ŋa pake, kar seriin ta Buŋdi gay rasaagdo, ŋaa maten di ka. » ⁵ Do wer-ak, Pool ergiig aal-ak do aki ho ŋa bal aawe yoo maanna. ⁶ Okiŋco ŋu era akuun pisiŋ yaa waase ho wal ŋaa galen ko bup di, ŋaa mate. Nju yokiy paa, yoo maan sa gingigdo. Hiyya, ŋu ictu kaaw ta pey ho ŋu kaawtu aman : « Way, ŋaar-aŋ oki buŋ rakki ! »

⁷ Moota do wer-ak, gin gem rakki kaak ŋu kolaag Publiyuus. Min agindaw ku kid-ak, ŋaar di kaaco. Nja obinti ar siŋtay in gelbin rakki. Ni gintu mena subba do geriy. ⁸ Sando, takaŋ Publiyuus gay radaw. Ziŋkay tonŋo ho ŋa tennaw. Nja weya ka danliil. Min Pool doriit kaaw-at, ŋa unjiŋtu, ŋa leeyiigi pisiŋji do kaay ho ŋa salkiyiŋi. Ek di gem-ak cooltu. ⁹ Min gee kuuk radaw ku pey doriit kabarre-at, ŋu asiig gas Pool ho ŋa cooliigu. ¹⁰ Gee ku darre-ak berinti horoomin dakina. Wiktin taat ni rakiŋ ŋepe markaba nii deete, ŋu berinti oki zaadin ta martuwni.

Pool ot do geeger ka Room

¹¹ Ni goytu do kid ka Maalt koyin subba, kar ni ŋeptu markaba. Markab-ak gay, ŋu kolaag « Diyoskuur » ho ŋa min kid ka Alezandri. Nja goy wiktin ta siteener do kid ka Maalt. ¹² Min ni ŋeptu markab-ak, ni birtu do geeger ka Siraakuuz. Min ni ottu do wer-aka, ni jammiytu mena subba. ¹³ Min ede, ni jarbitu moota in kid-aka nam ni ottu do geeger ka Riggiyo. Ka kawtinti, us kaak asa min watiine teestu abire. Hiyya, ni amiltu min ede. Ni gin mena seer ja kat ni ottu Puuzol. ¹⁴ Do geeger ŋaar-ak, ni gastu gee ku aamin do Iisa indinti a nii goye mena peesira in ŋuura. Min mena kuuk peesir-ak gaastu, hiyya, ni birtu kat Room. ¹⁵ Gee ku aamine ku Room gas kabar-

† 'durwey' : Werin daariŋ, ŋu kolaat a 'law ta kaar'.

rini a ni asa do botildi. Paa ko, nu uctu a nuuni nyaame. Nu nyaaminti do werin kuuk nu kolaag « Suugin ta Apiyuus » ho « Geray Subba ku Martir ». † Min Pool taliigu, na deliiji barkin do Bunđi ho na denjirtu. ¹⁶ Min ni otu Room, nu beriiji izinne a nya goye ger keeji di. Do wer kaak na goyiy gay, gin askiriŋce gooyaaga.

Pool gaara kaaw ta Bunđi Room

¹⁷ Gin mena subba, Pool koliig agindaw ku Yuudinnar ku Room a nuu nume do weriy. Min nu numtu, na kaawiico aman : « Gem kol siŋtay, nun kaak ku taliy-an, nu obintu min Zeruzaleem ho nu sakkiyintu do unco ka gee ku Room kuuk goy annere. Nu obintu maalan di, wala nu nig in geente, wala nu nig aadanna ku aginiyte. ¹⁸ Min gee ku Room taliit kaawor, nu rak pikindu asaan nu bal gase oorin taat yaa iye muutur. ¹⁹ Kar Yuudinna gay pooce ho kaaw-at gindu rada. Ek di nu birtu sakkiye do wer ka sultan ka tatik ka Room. Kar sakkiyindu gay, nu rakaado loomayin ta siŋta ku darrer. ²⁰ Do bi nyaar-ak ko, nu koliŋko gii nyaame ho naako gaare baati. Kuŋ ibingig maan kaak gee ku Israyeel eriyo. Do saan taar-ak ko, nu doodintu in jinzirre. » ²¹ Kar agindaw ku Yuudinnar gay telkiiji aman : « Nin anne, ni bal gase yoo maktumne rakki min Zuude taat kaawa biŋ ho ginno siŋni kaak as min annere kaak nig biy in kiŋke. ²² Kar nin gay raka cokiyan taat kiŋ meenji pakiriyo, asaan ni iban, ay wero, gee kaawa gallo do botol taat ki aadiy-anta. » ²³ Hiyya, nu diytu yiriy rakki taat nuu nume.

Min yiriy taar-at astu, Yuudinna dakina numtu pey do weriy, pak ka awalle. Min kawtira yoo maako, Pool osii-co kaawin dakina. Na gaariico *Meennaw ta Bunđi. Ho na bariya pey botol taat nyaaco gedire do bi ka Iisa Masi min do *gaanuun ka Muusa ho min makaatamna ku nabiinnar. ²⁴ Daariŋ ooyit kaaw-ata ho daariŋ gay poocta. ²⁵ Kaawco bal nume ho nu raka deete. Do wer-ak, Pool kaawiico pey aman : « Kaaw taat Ruwwin ta Bunđi kaawiico do aginiyko min do bi ka nabi Ezaayi, taar ka seener. ²⁶ Ta kaawa aman :

“ Baa gasig gee-anŋku ho kaawco aman :

Kuu cokiye paa, kar ku ibinaado baati.

Kuu tale paa, kar ku talaado maanna.

²⁷ Asaan kayco ku geemir-an bombo,

denjingo amil lawa,

odinco, nu timingu,

pa nuu diye do gelbinco,

pa nuu dore in denjingo,

pa nuu tale in odinco,

Nu pook jipte goyiŋco in nunu,

paa kat, nu baltu gedire cooliŋco. ” †† »

²⁸ Kar Pool kaawiico pey aman : « Diyoŋ do kayko, Buŋ iyit Kabarre ta Gala ta jile geemir do gee kuuk Yuudin-nado. Gee nuur-ak kat yaa ooyin kaaw-ata. » ²⁹ [Min Pool gaasiit kaawoy, hiyya, *Yuudinna amiltu min do geriy ho nu teestu meele benannico.] ‡

³⁰ Min nyaar-ak, Pool goytu pey elgin seer karaat do ger kaak na ajjirtu-aka. Do geriy-ak, na obaag ay gem kaak asa taliŋji di. ³¹ Kar na gaariicot Meennaw ta Bunđi ho na garkiyiigu do bi ka *Rabbin Iisa Masi bal kolaw. Ginno waan kaak todaaji.

† Wer ka numiŋco-ak serek pak kilomeetir orok beey min Room. †† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 6.9-10. ‡ Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariŋ ku Bunđi kuuk nu siirtu min awalle in kaaw ta Grek.

Roomen

Pile ka kaawor

Na Pool kat siirit maktumne-an do kretiyenna kuuk goy do geeger ka Room. Na siirit do wiktin taat na baayiy martaw ta subbiŋkar. Na raka iyin Kabarre ta Gala do darrico. Pool gaaraat garaaney a gee okiŋco kuuk do adiy ka kidar gin zunuubinna. Kar Buŋ gay elgiigu, ya ŋu Yuudinna wala ŋu Yuudinnado. Ka seener, Iisa Masi mat do bi kaŋco. Ampaa ko, gee okiŋco kuuk aamin loci, Buŋ yaa jiliŋco, naa giniŋco ŋuu goye in botol do unji. Jile ŋaar-ak, Buŋ berig maala bal kapuune do geemir ho in gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi, ŋuu ŋume in Iisa Masi.

Ooy ta awalle

1 Na nun Pool, gay riyor ka Iisa Masi kat siiraat maktumne-anta. Buŋ ko kolintu a naa kuuniye *paliine ho na dobintu a naa gaarin Kabarre ta Gala ta Buŋdi. ² Ta taar ko taat Buŋ kaawtu min awalle in biŋka ku nabi-innar a ŋaate ŋaaminti. Kaaw-at, ŋu siirit do Kitamner. ³ Ta kaawa do bi ka Ronji Iisa Masi, ŋaar ko *Rabbinte. Do bi ka weenji kaak do duniiner, na min tamba ta sultan Dawuud. Kar in Ruwwin ta Buŋdi gay, min na nooytu min do muuti, ŋu gaariig in gudurre kadar na Ronj ka Buŋdi. ⁵ In Iisa Masi, Buŋ barkiyintu nu kuuniyutu paliine a naa jaaliŋ siŋ ku Iisa kuwa ho min do darrinay okiŋco, naa iyin gee dakina kuuk yaa aamine loci ho yaa karmiyin kaawoy. ⁶ Kuŋ oki min gee-aku, kuŋ kuuk Buŋ † koliŋko a kuu gine geenji ku Iisa Masi. ⁷ Nu siiraako do kuŋ kuuk goy do geeger ka Room, kuŋ okiŋko kuuk Buŋ elgiiko ho na koliŋko a kuu kuuniye geenji. Tatte Buŋ in *Rabbinte Iisa Masi yaako barkiyiŋko ho yaako iye aapiye.

Martaw taat Pool rakiy baa Room

⁸ Awalle-ak, naa deleŋ ja barkin do Buŋdi in siŋ ku Iisa Masi do bi kaŋko okiŋko, asaan do duniin okintiti, gee kaawa do bi ka imaanko. ⁹ Ay wiktin taat nu inda Buŋ, nu rawatdo biko. Do taar-an, Buŋ meenji oki saadiner, ŋaar kaak nu ginaaji riy ta gaare Kabarre ta Gala do bi ka Ronji in gelbin rakki. Na iban kadar nu inda doo do salaaner a ya na ooye, naadu pile botol, nu baako taliŋko. ¹¹ Ka seener, nu gin niyin dakina a nu baako taliŋko. Ansi-ak, naako iyin maan kaak Ruwwin ta Buŋdi beriidu a naako denriŋko do imaanko. ¹² Pak taar-an oki, nu rakiy baa taliŋko-ak a paa kat, ginte iske benannite do imaan taat numinte okinte in Iisa Masi.

¹³ Gem kol siŋtay, nu raka kuu ibine do kayko kadar dees dakina, nu icgy niyine a nu baako taliŋko. Kar gay, yoo diŋka, Buŋ baldu pile misa botol. Nu raka kadar riyor taat naa gine do datikko-at yaa baa in unti ar kaak ta gintu do darrinay ku pey. ¹⁴ Riy taat Buŋ beriidu-at a naa gaarin Kabarre ta Gala do gee okiŋco. Naa gaarin do ŋuur kuuk kayco pile †† in kuuk kayco dibire. Naa gaarin do ŋuur kuuk iban gamna in kuuk ibanno. ¹⁵ Do bi ŋaar-ak ko, nu rakiy baa gaarin Kabarre ta Gala do kuŋ kuuk goy do geeger ka Room oki.

Gudurre ta Kabarre ta Gala

¹⁶ Nu gaara Kabarre ta Gala bal sokaŋ. Ka seener, taar ko gudurre ta Buŋdi taat na jiliy ay gem kaak aamin do Iisa Masi, ŋuur kuuk *Yuudinna ja, kar kat kuuk Yuudinnado oki. ¹⁷ Asaan in Kabarre-at, Buŋ gaara maman gee yaa goye in botol do unji. Nju goyiy in botol-ak, illa in imaan, min do teesindi yoo do gaasindi. Uudin taat ŋu siirtu do Kitamner aman : « Gem kaak jaawa in botol yaa goye do saan ta imaanji. » ‡

† 'kuŋ kuuk Buŋ koliŋko': Do Kitamne taat ŋu jiptitu in nassarina, gee daariŋ jiptit kaaw-an a 'kuŋ kuuk Iisa Masi koliŋko'. †† 'kayco pile': Anne-ar, Pool kaawa do bi ka Grekna in kuuk Greknado. Awalle-ak, Grekna tala ziŋkico a ŋuur di gee kuuk iban goye ka duniiner kaak tab. Kar gee okiŋco kuuk pey gay, ŋu talaagu ar ŋu geenno. ‡ Wer ka gase kaawor do Habakuuk 2.4.

Zunuubinna ku gee kuuk Yuudinnado

¹⁸ Buḅ gaarit dapiḅkoy min kuwa ka samaaner do zunuubinna okiḅco ku geemir iḅ giniḅco kaak ḅu giniy bal botol. Iḅ gamin ku samaanno-ak, ḅu ticiit seen ta Buḅdi. ¹⁹ Buḅ gaarit dapiḅkoy loco, asaan ka seener, ḅu iban waraḅ gamin kuuk ḅuu gedire ibine do bi ka Buḅdi. Gamin-ak, Buḅ meenḅi kat gaarcogu. ²⁰ Asaan min Buḅ kil-giyiit duniine, gamin ku Buḅdi kuuk gee talgigdo ar gudurrey, Buḅnuwiy, gee gedar ibiniḅco min do riy taat ḅa giniyo ya ḅu pakiraaco. Naar-ak, gee ginno botol taat ḅuu imile kayco. ²¹ Nu ginno botol-ak, asaan iḅ ibiniḅco kaak ḅu ibingig Buḅ-ak oki, ḅu pooji bere horoomine ho dele ka barkiner taat kuuniy loci. Kar gay, ḅu jage nam ḅu pakira do gamin kuuk gaaygigdo iḅ maanna ho ḅu rasiit gondikaw uḅjitu do gelbinco kaak jookum-aka. ²² Ya loco-ak, ḅu gaara ziḅkico do uḅco ka geemir a ḅu gin ilim. Kar sando, ḅu oliyay. ²³ Ampaa ko, ḅu rasiig abdiye ka Buḅ kaak matdo ho gin *darjine a ḅuu abdiye gamin kuuk maaniico di siytu. Gamin-ak, ḅu waya ar diidi, wal gamin kuuk asiḅco poodi, wal kuuk poypiya poypiye, wal gemo. Kar gem gay, ḅaar asa maten di.

²⁴ Do saan taar-an ko, Buḅ rasiig ḅu giniy gamin ku ginindido uudin taat gelbinco rakiy di. Na rasiigu, ḅu nigtu ziḅkico ku maaniico iḅ gamin ku sokaḅ. ²⁵ Nu makit seen ta Buḅ iḅ raadine. Nu rasig abdiye iḅ gine ka riyor do Buḅ kaak kilgiyig gamin okiḅco, kar gay, ḅu abdiya gamin kuuk ḅa kilgiyitu di, ho ḅu gina riy loco. Kar sando, ḅa Buḅ kat gee oziliy elgin iḅ elgina ! *Aamin.

²⁶ Do saan taar-an ko, Buḅ rasiig ḅu giniy gamin ku sokaḅ kuuk gelbinco elgiyo : daadi weydo iḅ miday, illa ḅu bariya ziḅkico daadi. ²⁷ Miday oki gina pa, ḅu weydo iḅ daadi. Gelbinco kaak samaanno ḅaamiig a illa ḅuu bariye ziḅkico miday. Nu gina gamin ku sokaḅ benannico ho ampaa ko, iḅ gamin kuuk ḅu giniy-ak, ḅuur maaniico gasiit kat taḅco.

²⁸ Uudin taat ḅu poo ibiniḅ Buḅ, ḅa rasiig iḅ pikirrico taat jookum-ata ho ansii ko, ḅu giniy gamin kuuk gee gingigdo. ²⁹ Gee ḅuur-ak, gelbinco miin iḅ ay biyaw ta gamin ku gallo : gamin kuuk iḅ botilcodo, kuuk samaanno, ele ka gamin ku geemir ho motol. Gelbinco miin iḅ hasuudinaw, dee ka geemir, giduwa, tee ka geemir iḅ neendaw ho gamin ku pey kuuk arro. Nu diya raadin do geemir ³⁰ ho ḅu osa gee. Nu adin ku Buḅdi, ḅu is biḅka, ḅu dapaal ho ḅu dela goḅguminco. Nu imila gamin kuuk jookumo min do kayco kuuk gee bal taliḅ yiriy rakki. Nu karmiygigdo aginiyco. ³¹ Pikirrico bal baati ho ḅu necgitdo kaawco. Nu ello gee ho ḅu tallo amindaw ta geemir. ³² Nu ibingit tam seriin ta Buḅdi taat kaawa a gee kuuk ginaag gamin-an, taḅco-at, illa muutu. Kar iḅ taar-at oki, ḅu goy di ginaag gaminco-aku, ho pey, ḅu ozilaag ḅuur kuuk gina gamin ar ḅuur-anḅu.

Dukume ka seriin ta Buḅdi

2 Kiḅ kaak gina ziḅ a ki gay dukume seriiner, ya ki waa oki, ki ginno botol taat kii imile kaḅ. Paa ko, wiktin taat ki dukuma seriin do gem ka pey, biḅ ka meenḅi di diyaaciḅ, asaan kiḅ oki gina jookumo ar ḅaara. ² Gi iban kadar Buḅ dukumaaco seriin iḅ botilti do ḅuur kuuk gina gamin kuuk jookum-aku. ³ Kiḅ kaak dukuma seriin do geemir do gamin ku jookumo kuuk ḅu giniyo, kar kiḅ meenḅiḅ oki ginaagu, ki pakira a kii pake min do seriin ta Buḅdi walla ? ⁴ Sellinḅkaw ta Buḅdi taat dakina, ki ginaat bees walla ? Subirruwiy ho dalulluwiy, ki ginaag ar maan kaak maala walla ? Ki ibanno kadar Buḅ ginaaji sellinḅkaw a kii ibiniḅ niginḅiḅ ho kii jipte goyḅiḅ walla ? ⁵ Kar gay, denḅinaḅ amil lawa ho ki poo jiptiḅ goyḅiḅ. Paa ko, ki meenḅiḅ di iytu omaayin yaarko do kaḅ do yiriy taat Buḅ yaa gaarin dapiḅkoy. Do yiriy taar-at, Buḅ yaaco dukume seriin do geemir iḅ botilti ⁶ ho ay gem di, ḅaaji kappiyin hagin ta riy taat ḅa gintu. ⁷ Do ḅuur kuuk zeeda gine sellinḅkaw a Buḅ yaaco bere *darjine, horoomine ho goye ka gaasdo gay, Buḅ yaaco beriḅ goye-aka. ⁸ Kar gay, gee daariḅ bariya gamin kuuk galco di, ho ampaa ko, ḅu pociit seen ta Buḅdi, ḅu rasiig ziḅkico ḅu uḅjiy do gamin kuuk iḅ botilcodo. Do gee ḅuur-ak, Buḅ yaa paayin dapiḅkoy taat ḅa dapiḅiico aale. ⁹ Ka seener, do ḅuur kuuk gina jookum gay, Buḅ yaa taabiḅiḅ ko taabiye. Taabin taar-at yaa gasiḅ ja *Yuudinna, ḅuur kuuk dorit kaaw ta Buḅdi awalle, ho taa gasiḅ ḅuur kuuk Yuudinnado oki. ¹⁰ Kar do ḅuur kuuk gina sellinḅkaw gay, Buḅ yaaco bere darjine, horoomine ho ḅaaco iye aapiye. Gamin-an, Buḅ yaa beriḅ ja do Yuudinnar, ḅuur kuuk dorit kaaw ta Buḅdi awalle, ho ḅaa beriḅ do ḅuur kuuk Yuudinnado oki. ¹¹ Asaan Buḅ, ḅaar erro gee.

¹² Gee okiḅco kuuk gina zunuubinna ho ibingigdo *gaanuun kaak Muusa siirtu yaa mate bal seriin taat gaanuun-ak yaaco dukume. Kar ḅuur okiḅco kuuk gina zunuubinna ho kuuk ibingig gaanuun gay, ḅuucdo dukume seriin iḅ gaanuun-aka. ¹³ Asaan gee kuuk cokiyaag gaanuun iḅ denginco di, Buḅ talgigdo a ḅu goy iḅ botol do uḅji, illa ḅuur kuuk karmiyaaga. ¹⁴ Gee kuuk Yuudinnado, ḅuur ibingigdo gaanuun ka Muusa. Kar sando, ḅu ibingig do gelbinco maan kaak kuuniy iḅ gaanuun. Ampaa ko, werin daariḅ, ḅu giniy maan kaak gaanuun kaawtu, asaan gaanuun-ak goy do gelbinco. ¹⁵ Ampa-ak, ḅu gaara kadar maan kaak gaanuun kaawtu-ak, ar Buḅ diyig do gelbinco. Pikirrico oki gaara pa, asaan ya ḅu gina taat jookumo, ta aditco ku maaniico di yaaco

diye kaawo. Ho ya nu gina taat samaan gay, taar di oki yaa imiliŋco. ¹⁶ Gamin okiŋco-aŋ yaa bayne do yiriy taat Buŋ yaa dukume seriine. Uudin taat nu gaariy Kabarre ta Gala, do yiriy taar-at, Buŋ yaa dukume seriin iŋ botol ta Iisa Masi do gamin okiŋco kuuk gee cigiltu do gelbinco.

Yuudinna iŋ gaanuun ka Muusa

¹⁷ Kar kiŋ kaak kaawa a ki *Yuudiŋce, ki diya gelbiniŋ do *gaanuundi ho ki dapiliy a ki gem ka Buŋdi. ¹⁸ Do taŋjiŋ a ki ibingit taat Buŋ rakiyo ho iŋ bilde kaak ki gastu min do gaanuundi, ki iban dobe taat samaane. ¹⁹ Ki tala ziŋ a ki nec daaŋe noolna. Ki pakira a kiŋ portikaw taat yaa ceeriŋ nuur kuuk goy do gondikor. ²⁰ Ki pakira a ki nec bilde gee kuuk kayco dibire iŋ nuur kuuk ar koogina do imaandi, asaan kiŋ pakira kadar iŋ gaanuun, ki gin ibine kaak tab ho iŋ seen ta Buŋdi okintiti. ²¹ Ansi-ak, kiŋ bilda kat gee ku pey, kar maa di ki bildigiyo ziŋ ka meenjiŋ ? Kiŋ di a « dakonŋ kokinenno », kar maa di kiŋ gay kokiniyo ? ²² Kiŋ di a « mitko iŋ daatko, nuu kokinenno kara », kar maa di kiŋ gay kokiniy daadi ? Kiŋ yilaag buŋnay, kar maa di ki kokiniy gamin kuuk nu bertu *sat-kin do geriyco. ²³ Kiŋ dapilaw do bi ka gaanuun ka Muusa, kar maa di ki karmiygigdo gaanuun-aka ? Ansi-ak, ki nigiiŋ siŋ ku Buŋdi. ²⁴ Ka seener, do Kitamner, nu siir aman : « Do bi kaŋkon di, gee kuuk Yuudinnado nigiy biŋkico iŋ Buŋ. » †

²⁵ Ka seener, Buŋ kaaw a kuu *dukume selŋo yaa gaare kadar ku geenji. Dukume ka selŋol ŋaar-aŋ samaane ya ku karmiyaag gaanuun. Kar ya ku karmiygigdo gay, ar nu balko dukume selŋo. ²⁶ Kar gay, do gem kaak karmiyaag gaanuun, ya nu balji dukume selŋo oki, Buŋ yaa taliŋ ar ŋa dukum ko selŋo. ²⁷ Ka seener, nu berkonŋ gaanuun do piŋiŋko ho nu dukumko selŋo. Kar ya ku karmiygigdo gaanuun, ŋaar kaak nu balji dukume selŋo ho karmiyaaga-ak yaako dukume seriine. ²⁸ Asaan Yuudiŋce kaak tab, nu ibingigdo min do gamnay kuuk gee talaagu, ho dukume ka selŋol kaak tab oki, nu ibingigdo min do deley ††. ²⁹ Kar Yuudiŋce kaak tab, illa nu ibinaag min do gelbiney, ho dukume ka selŋol kaak tab gay, ŋaar maan kaak Ruwwin ta Buŋdi giniy do gelbin ka gemor, yampa, ŋa ŋaarro kaak nu siirtu do gaanuundi. Yuudiŋce kaak tab-ak gasdo ozile min do geemir, illa min do meenji Buŋ.

3 Ampa-ak, *Yuudinnaw gay, galilti maa ? Ho dukume ka selŋol-ak gay, galiliy maa ? ² Ka seener, galilco dakina do ay maanna. Asaan awalle-ak, Buŋ iyig ja kaawnay do Yuudinnar. ³ Ka seener, Yuudinna daariŋ bal necin kaaw taat Buŋ kaawiico. Kar gay, taar-an yaaji tode do Buŋdi ŋaa necin taŋji walla ? ⁴ Ha'a, todaajido ! Ya gee okiŋco kaawa raadine oki, Buŋ, ŋaar gin seene. Ar kaak nu siirtu do Kitamner aman :

« Gem kol *Rabbiney, min do kaawon di,
gee ibinaaciŋ a ki baa iŋ botol
ho do wer ka seriiner, kiŋ di nosiraw. » †

⁵ Naako gaare maman gee daariŋ pakiriyo. Gee-ak diya aman : « Ka seener, ni jag min botol taat samaane. Kar gay, jaginni-ak gaayaag gee a nuu tale waraŋ kadar Buŋ gina ay maan iŋ botiliy. Ya jaginni gaayaag gee, maa di Buŋ yaa paayin dapiŋkoy kaani ? » Gee-ak gin botol taat nu kaawe ampa walla ? ⁶ Ha'a, ginno. Ya Buŋ ginno ay maanna iŋ botiliy-ak, maman ŋaa gedire dukume seriine do gee ku duniiner okiŋco ?

⁷ Kar gem ka pey yaa diye aman : « Ka seener, nu raade. Kar gay, raadindu-ak gaayaag gee a nuu talin waraŋ seen ta Buŋdi. Ampaa ko, gee yaa oziliŋji gaay iŋ gaayo. Kar ya raadindu-ak kat ŋaamaag gee nu oziliy Buŋ, maa di, seriin ta Buŋdi yaan obindu ar gem kaak gin zunuubinna ? » ⁸ Kar ya kaaw-an kat samaane gay, maa di gi kaawiydo aman : « Gininte gamin kuuk samaanno a nuur kuuk samaane yaa amile minnincio ? » Ka seener, gee daariŋ osaan a nu meendu kat kaaw pa. Kar sando, nu raada di. Gee-ak, illa nuu gasin taŋco.

Ginno gem kaak baa iŋ botol do unji ka Buŋdi

⁹ Iŋ taar-an gay, gii kaawe pey maa ? Ginte *Yuudinna, gi pakgig gee ku pey walla ? Ha'a, pakgigdo. Nu gaarko min awalle kadar gee okiŋco unje kayco do zunuubinnar, kuuk Yuudinna iŋ kuuk Yuudinnado oki. ¹⁰ Ar kaak nu siirtu do Kitamner aman :

« Ginno gem kaak baa iŋ botol do unji ka Buŋdi,
yoo rakki oki ginno.

¹¹ Ginno gem kaak gin pikirre ta tab.

Ginno gem kaak bariya botol ta Buŋdi.

¹² Gee okiŋco amel min botol taat samaane

ho okiŋco, pikirrico jag min seen ta Buŋdi.

Ginno gem kaak gina selliŋkaw, yoo rakki oki ginno. ††

¹³ Gee-ak, kaawin kuuk amila min do korkoriŋco †† iya muutu.

† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 52.5. †† 'deley' : Werin daariŋ, nu kaawa a 'doley'. † Wer ka gase kaawor do Soom 51.6. †† Wer ka gase kaawor do Soom 14.1-3 ho 53.2-4. †† 'korkoriŋco' : Werin daariŋ, nu kaawa a 'korliŋco'.

Lesisco imila kaawin ku caaciyindi
 ho birnkico gay amila kaawin kuuk ar kop ta aalol. †
 14 Min birnkico-ak, amila suruupine in kaawin ku yuutu. ††
 15 In asinco kuuk caway-ak, nu gadgiy dee gee.
 16 Do ay botol taat nu aadiy-at, nu iya taabine in nige ka werdi.
 17 Nu bal ibinin botol ta aapiyer. ‡
 18 Nu ginno kolaw bat do Bunji. » ††

19 Sando, gi iban kadar kaawin okinco kuuk nu siirtu do *gaanuundi, nu siirig do nuur kuuk gaanuun goy do kayco. Paa kat, yoo gemo gasiydo botol taat naa imile kaay. Seriin ta Bunji yaa obin gee ku duniiner okinco, asaan okinco, nu nig do unji. 20 Ansi-ak, Bunji talaado gemo a na goy in botol do unji asaan na karmiyaag gaanuun. Ka seener gay, gaanuun-ak, illa na gaayaag gee a nu ibinin zunuubinnico.

Bunji giniig gee goy in botol do unji in imaan

21 Kar din gay, Bunji gaarte maman na giniite gi goy in botol do unji. Na giniite ansi-ak, na balte gininte in botol ta gaanuundi. Taar-an ar kaak gaanuun ka Muusa in nabiinna kaawit ko min awalle. 22 Bunji ginaag gee goy in botol do unji do bi ka imaanco taat do Iisa Masi. Na giniy ampa-ak do gee okinco kuuk aamin in naara. Gee okinco, nuur sawa di, 23 asaan okinco, nu gin zunuubinna, ho okinco, datikco dukum in Bunji ka *darjiner. 24 Kar Bunji gay, in barkiney, na ginaag gee goy in botol do unji, bal kapuune, in jile kaak Iisa Masi jiliig gee min do zunuubinnico. 25 Ar tamga kaak nu beriy *satkine do saamiye ka zunuubinnar, Bunji berig Iisa a nuur kuuk aamin in naara yaa gase saamiye ka zunuubinnico. Ampaa ko, Bunji gaartu a na ginaag ay maanna in botiliy. Awal-le, na gin riy in botilti wiktin taat na ictu subirraw ho na rasig gee kuuk gin zunuubinna bal seriine. Din gay, Bunji gaaraat pey riyoy taat in botilti ho na ginaag naar kaak obit imaan taat do Iisa Masi yaa goye in botol do unji.

27 Ampa-ak gay, waa kaak yaa dapile ? Ginno yoo waanna ! Waan dapiliydo-ak, asaan taat tiyaw do unji ka Bunji-at, ta riydo taat gi giniyo, kar gay, illa imaan taat gi aaminiyo. 28 Maan kaak naa kaawe-an ko kaak ni kaawiy do geemir : gem kaak goy in botol do unji ka Bunji, goy in botol ta imaan, yampa, na goydo do saan taat na karmiyaag gaanuun. 29 Bunji, naar ka *Yuudinnar di walla ? Ha'a, naar Bunji ka gee okinco, kuuk Yuudinna in kuuk Yuudinnado oki. 30 Asaan Bunji, naar rakki di, ho gee kuuk Yuudinna, na ginaag a nuu goye in botol do unji do saan ta imaanco, ho kuuk Yuudinnado oki, na ginaag a nuu goye in botol-ak do saan ta imaanco. 31 Ya ni kaawa pa-ak, ni talaag gaanuun ar maan kaak maala walla ? Ha'a, talgigdo ! Kar seener, ni talaag gaanuun ar kaak Bunji taliiga.

Maan kaak Ibraayim gaariyo

4 Pakiron in do goy in ka tatte Ibraayim. Maa kaak asji ? Gii kaawe kat maa do bi kanji ? 2 Bunji ginig a na goy in botol do unji. Ya na ginig do bi ka riy taat na giniyo, zer na gin botol taat naa dapile. Kar do unji ka Bunji gay, na ginno botol taat naa dapile. 3 Ka seener, Kitamne kaaw aman : « Ibraayim, naar diy gelbiney in Bunji. Do bi ka imaanji-at ko, Bunji taliig a na goy in botol do unji. » †† Ka seener, gem kaak gina riyo, nu kappiyaaji. Maan kaak nu kappiyiiji-ak, naar bere ka maalanno, naar maan kaak waaliyaaga. 5 Na Bunji kat ginaag gay zunuubinnar, nu goy in botol do unji. Pa-ak, gem kaak bal gine riyo ho kaak aamin in naara, do bi ka imaanji-ata, Bunji talaag a na goy in botol do unji. 6 Do bi ka gee kuuk bal gine riyo ho Bunji taliig a nu goy in botol-ak, sultan Dawuud kaaw paa do bi ka barkin taat Bunji beriico aman :

7 « Galal do nuur kuuk Bunji saamiycog zunuubinnico
 ho niginco sa, na imilcog tak-tak !

8 Galal do gem kaak *Rabbin Bunji talaag zunuubinnay
 ar nu ginno do kaay ka meenji gem-aka ! » ††

9 Barkin-at, taar do *Yuudinnar di walla ? Ha'a, gee kuuk Yuudinnado oki yaa aaciye do barkin-ata. Uudin taat ni kaawtu dak ko awalle, do bi ka imaanji, Bunji taliig Ibraayim a na goy in botol do unji. 10 Wiktin taat Bunji taliig a na goy in botol-ak, nu *dukumji ko selno walla ? Ha'a, do wiktin taar-at, nu balji dukume misa ! 11 Ba aaro, Bunji kaawji a naa dukume selno. Naar-an maan kaak gaara kadar do bi ka imaanji, na goy in botol do unji min na bal dukume misa selno. Ampaa ko, Ibraayim kuuniyutu tacco ka gee okinco kuuk aamine bal dukume ka selno. Gee-ak, do bi ka imaanco-at, nuur oki, Bunji taliig a nu goy in botol do unji. 12 Na tacco oki ka nuur kuuk, ya nu dukum selno oki, nu ic botol ta imaandi. Gee nuur-ak, goy in imaanco ar tatte Ibraayim min na bal dukume selno.

† Wer ka gase kaawor do Soom 5.10 ho 140.4. †† Wer ka gase kaawor do Soom 10.7. ‡ Wer ka gase kaawor do Ezaayi 59.7-8. ††
 Wer ka gase kaawor do Soom 36.2. †† Wer ka gase kaawor do Zeneez 15.6. ††† Wer ka gase kaawor do Soom 32.1-2.

Goye kaak in botol do unji ka Bunji

¹³ Bunji kaawji do Ibraayim ho do koogin ku kooginay a njaaco berin duniin loco. Ya Bunji kaawji ampa-ak, nja balji kaawe do bi ka karaaminey taat nja karmiya *gaanuun. Nja kaawiji pa-ak, asaan do bi ka imaanji, nja taliig a nja goy in botol do unji. ¹⁴ Ya gee kuuk karmiyaag gaanuun keeco di yaa gasin taat Bunji kaawtu-at, gee kuuk aamin do Bunji-ak, imaanco yaa gine maan ka maala ho maan kaak Bunji kaawtu a njaaco bere-ak oki, njaar bal baay. ¹⁵ Ka seener, gaanuun-ak iya dapiŋko ta Bunji do geemir. Kar do wer kaak gaanuun ginno gay, ginno nepide ka gaanuundi oki.

¹⁶ Do bi njaar-ak ko, maan kaak Bunji kaawtu a nja bere-ak, nja kaawig do njuur kuuk aamin loci a njuu ibine do kayco kadar Bunji beraag maanna-ak maala bal kapuune do koogin ku Ibraayim okiŋco do saan ta imaanco. Nja kaawaag maanna-ak do njuur kuuk aada gaanuun ho nja kaawaag oki do njuur kuuk aamina do Bunji ar Ibraayim, njaar tatte okinte. ¹⁷ Uudin taat Kitamne kaawtu aman : « Nu giniŋciŋ tacco ka gee ku darrinay dakina. » † Nja aamin in Bunji ho diŋ nja goy ar tatte do unji. Bunji-ak, njaar ko kaak nooyaag gee ho in kaawoy di, nja kil-giyig gamin kuuk ginno awalle. ¹⁸ Ibraayim diy gelbiney in maan kaak Bunji kaawtu ho nja aamin loci. Do wiktin taar-at, gee gay pakira a wal nja ginno botol taat nja gasiŋ maan kaak nja eriy min do Bunji. Do bi ka imaanji-at ko, nja gintu tacco ka tamba dakina uudin taat Bunji kaawiji aman : « Kooginaŋ asa gine dakin aale. » ††¹⁹ Min Bunji kaawiji pa-ak, Ibraayim iban kadar nja zab ko ho daacy Zaara oki mogina. Kar wiktin taat elginay gaay ko nece miya, nja ob di tirit do imaan. ²⁰ Do maan kaak Bunji kaawiji a njaaji bere-ak, imaanji bal arme. Kar gay, imaanji-at berji gudurre ho nja deltu barkin do Bunji. ²¹ Nja iban do kaay kadar Bunji gin gudurre taat nja necin kaawoy. ²² Do bi njaar-ak ko, Bunji talig Ibraayim a nja goy in botol do unji. ²³ Wiktin taat nju kaawtu do Kitamner aman : « Bunji talig a nja goy in botol », nju bal kaawe do Ibraayim keeji di. ²⁴ Kar gay, ta lote oki. Asaan do bi ka imaante, Bunji talaate a gi goy in botol do unji. Ka seener, gi diy gelbinte in njaar kaak nooyig Rabbinte Iisa min do muuti. ²⁵ Do bi ka zunuubinnite, Bunji berig Iisa do pise ka geemir a njuu deenji ho nja nooyig min do muuti a Bunji yaate gininte gii goye in botol do unji.

Jile kaak Iisa Masi jiliite

5 Ansii ko, Bunji gininte gi goyiy in botol do unji do bi ka imaante, ho do saan ta *Rabbinte Iisa Masi ko, diŋ gi goyiy do aapiyer in Bunji. ² In Iisa ho do bi ka imaante, gi gin botol gii gase barkin min do Bunji, ho gi ob-tu tirit do barkin-ata. Ho maan kaak yaate ale gala-ak, nja diye kaak gi diytu gelbinte a gii gase hagin ta *darjin ta Bunji. ³ Min kaatiya, ya taabin gasinte oki, galte, asaan gi iban kadar taabin-at gaayaate gi icy subirraw. ⁴ Ho ya gi ic subirraw, ta gaayaate gi goyiy bombo do gecindi. Kar ya gi goy bombo do gecindi-ak, ta gaayaate gi eriy in gelbin rakki taat Bunji kaawtu. ⁵ Ho ere kaak gi eriy-ak kacaatenno, asaan in Ruwwiney taat nja beriite, Bunji gaarte kadar nja elgiite dakina.

⁶ Ka seener, do wiktin taat gi gedarro imile kayte, Iisa Masi mat do bi ka gay zunuubinnar. Muutuy-at, taar do wiktin taat Bunji diytu. ⁷ Do duniiner, gi iban kadar gee sood di yaa ooye muutu do gaay ta gem ka pey. Akuun yaa goyen di gee kuuk yaa ooye mate do gaay ta njaar kaak baa in botol wala kaak sellen. ⁸ Kar Bunji gay gaarte maman nja elgiite : wiktin taat gi goy misa gay zunuubinnar, Iisa Masi astu mat do saan tante. ⁹ In muutuy taat nja mattu do saan tante, diŋ Bunji ginaate a gi goy in botol do unji. Ansi-ak, ibininte tak kadar Iisa Masi yaate jilinte min do dapiŋko ta Bunji. ¹⁰ Awalle, wiktin taat gi goy misa adin ku Bunji, Bunji amrinte in meenji in botol ta muut ta Ronji Iisa Masi. Ka seener, ya nja amrinte in muut ta Ronji-at, gi iban tak kadar njaate jilinte oki in nooyinji. ¹¹ Min kaatiya, gi aacyaw do unji ka Bunji do saan ta Rabbinte Iisa Masi kaak diŋ amrinte in Bunji.

Tatte Aadum in Rabbinte Iisa Masi

¹² In botol ta gem rakki di, zunuubinna unjitu do duniiner. Zunuubinna unje in gem kaak nju kolaag Aadum ho zunuubinna-ak iya muutu. Muut-at astu do gee okiŋco, asaan gee okiŋco gin zunuubinna. ¹³ Ka seener, min Bunji bal berin misa *gaanuun do Muusa, zunuubinna goy ko do duniiner. Kar gay, uudin taat gaanuun-ak ginno misa, Bunji talaag zunuubinna-ak ar nju ginno do kaay ka gemor. ¹⁴ Sando, min wiktin ta Aadum yoo ta Muusa, muut diyco pise do gee okiŋco. Aadum, njaar pooc karmiyin taat Bunji kaawiji. Kar muut gay, taar diyco pise yoo do njuur kuuk zunuubinnico sawado in ku Aadum.

Aadum gaara njaar kaak as ba aaro, njaar ko Iisa Masi. ¹⁵ Kar gay, barkin taat Bunji beriy bal kapuune, taar pak-gig nige ka Aadum serek. Ka seener, do bi ka nige ka gem rakki di, gee dakina mattu. Kar gay, bere kaak Bunji beriite in gem rakki di-ak, pakgig serek. Bere-ak, Bunji berig in Iisa Masi bal kapuune ho ta oyaw do gee dakina. ¹⁶ Talon kat maan kaak nige ka gem rakki iytu ho maan kaak barkin ta Bunji iytu ! Ka seener, seriin taat oba gee astu do duniiner in nige ka gem rakki di ho ta obiig gee dakina. Kar barkin ta Bunji gay, in nige kaak gee nigtu

† Wer ka gase kaawor do Zeneez 17.5. †† Wer ka gase kaawor do Zeneez 15.5.

dakin-ak oki, ta iyaag gee dakina a njuu goye in botol do unji ka Bunđi. ¹⁷ Ka seener, ya in gem rakki di ho in niginji kaak rakki di, muut diytu pise do gee ku duniiner, ibininte oki tak do kayte kadar in Iisa Masi kaak rakki di, gi gasiy bere ho in barkine min do Bunđi, taat pakgig gamin okinco. Bere-ak, naar ko Bunđi giniite gi goyiy in botol do unji. Paa ko, gii gase goye kaak tab ho gii hokumiye in naara.

¹⁸ Ansii ko, uudin taat nige ka gem rakki di iyaag gee okinco a seriin ta Bunđi yaa obinco, ampa di oki, in riy taat in botol ta gem rakki di gintu, gee okinco nec imile kayco min do seriiner ho njuu gase goye kaak tab.

¹⁹ Gem rakki di poo karmiyin taat Bunđi kaawiji ho gee dakina unjitu do zunuubinnar, ampa di oki, gem rakki di ooy karmiyit taat Bunđi kaawiji ho gee dakina Bunđi giniig nju goyiy in botol do unji.

²⁰ Min Bunđi berig gaanuun do Muusa, zunuubinna ku geemir gaaya gaayen di. Kar do wer kaak zunuubinna gaaya gaayen di gay, barkin ta Bunđi oki goy dakin dakina pakgigu. ²¹ Awalle, zunuubinna gaara gudurricco in muutu. Kar diŋ gay, in *Rabbinte Iisa Masi, barkin ta Bunđi gaara gudurriti in gine kaak Bunđi giniite gi goyiy in botol do unji ho in naar ko, gii gase goye ka gaasdo.

Barkin ta Bunđi imilinte min do zunuubinnar

6 Naar-ak, gii kaawen kat maa ? Gee daarin kaawa a guna njuu gine zunuubinna, paa kat, barkin ta Bunđi yaa gine dakin gaay in gaayo. Kaaw-at do botilti walla ? ² Ha'a, ta do botiltido ! Ya gi pakira do zunuubinnar, gi ar gee kuuk mate, ho paa kat, zunuubinna gediraado njuute diye pise. In taar-an gay, mamin gii unje pey kayte do gine ka zunuubinnar ? ³ Ku ibanno kadar ginte okinte kuuk nju *batiziyinte, gi num in Iisa Masi ho an-si-ak, gi num in muutu oki. ⁴ In batem-ak, ar gi mate ho nju tiisinte in naara. Paa kat, ar kaak Tatte Bunđi nooyig Iisa Masi in gudurre ta *darjiney, ginte oki, gii goye goye kaak marbinto.

⁵ Ka seener, ya gi num in Iisa Masi in muut ar tanji, gii nume oki in naara in nooye kaak ar kanji. ⁶ Ibininte tak kadar goyinte kaak awalle-ak, nju doodig ka etor in Iisa Masi. Paa kat, goye naar-ak idtu jot ho gi giniydo pey berrin ku zunuubinnar. ⁷ Gi giniydo pey berrina-ak, asaan gem kaak mate, naar imil ko kaay min do gudurre ta zunuubinnar. ⁸ Sando, ya gi mat in Iisa Masi, gi iban ko tak kadar gii goye oki in naara. ⁹ Gi iban oki kadar Bunđi nooyig Iisa Masi min do muuti ho na mataado pey tak-tak. Muut bal gine pey gudurre loci. ¹⁰ Asaan muutu-at, taar mena rakki di gaasiititi do bi ka zunuubinnar. Kar diŋ gay, na goya, ho goyinji-ak, naar do Bunđi. ¹¹ Ampa-ak, kunjo oki, do unjo ka zunuubinnar, talon zinikiko ar ku mate, ho do unji ka Bunđi, talon zinikiko ar ku goy mento in nume kaak ku numtu in Iisa Masi.

¹² Naar-ak, dakoŋ raseno zunuubinna yaaco gedire do zinikiko kuuk goy ku muuti di. Dakoŋ ooyenno njuuko naaminjo kuu aade galal ta zinikiko di. ¹³ Dakoŋ berenno zinikiko do zunuubinnar a *Seetanne yaa gine in njuur gamin kuuk in botilcodo. Kun ar gee kuuk mate ho diŋ goy mento. Ampa-ak, beron zinikiko do Bunđi a Bunđi yaa gine in njuur ay maanna in botiliy. ¹⁴ Naar-ak, zunuubinna gediraakonno pey, asaan *gaanuun goydo pey do kayko, kar gay, ku goy do barkin ta Bunđi.

Gine ka riyor kaak in botiliy

¹⁵ In taar-an gay, gi kaawe pey maa ? Ya gaanuun goydo do kayte ho gi goy do barkin ta Bunđi, naar-an maan kaak beraate botol gii gine zunuubinna walla ? Ha'a, ginno ! ¹⁶ Ku ibanno ga ? Ya ku ooy waan yaa goye kaako a kuu karmiyinji ar berrinay, kuu gine berrinay ku tab ku naar kaak ku karmiyiyo. Ya ku karmiya zunuubinna kuuk iyaako do muuti, kuu gine berrinco, ho ya ku karmiya Bunđi kaak yaako gininjo kuu goye in botol do unji, kuu gine oki berrinay. ¹⁷ Naar-ak, ozilinter Bunđi, asaan awalle kun berrina ku zunuubinnar ho diŋ gay, ku obig bilde kaak nju bildinjo in gelbin rakki. ¹⁸ Diŋ Bunđi imilinjo min do zunuubinnar ho ku gin ko berrin kunji a kuu gine riy taat in botilti. ¹⁹ Nu kaawaako in kaawin ku gamin kuuk kuuniya do duniiner di, asaan pikirriko, taar ta geemir di. Awalle, ku ber zinikiko okinco a kuu gine berrin ku gamin kuuk *cawarro ho kuuk in botilcodo. Gamin-ak imilig gee min botol ta tab. Kar diŋ gay, beron zinikiko okinco a kuu gine berrin ku Bunđi. Paa kat, kuu gedire gine riy taat in botilti ho kuu gedire goye cawar do unji.

²⁰ Wiktin taat ku goyiy misa berrin ku zunuubinnar, isgikonno taat kuu gine riy taat in botilti. ²¹ Kar diŋ gay, gamin ku sokaŋ kuuk ku gintu awalle-ak iyko maa biidira ? Gamin-an bal iye maanna, illa muutu. ²² Kar diŋ gay, Bunđi imilinjo min do zunuubinnar, ku gin ko berrin kunji. Ansii ko, kuu goye *cawar do unji ka Bunđi ho kuu gase goye ka gaasdo. ²³ Ka seener, gem kaak gina zunuubinna, maan kaak njuuji kappiye-ak, illa muutu. Kar bere kaak Bunđi beriite maalan gay, naar goye ka gaasdo in nume kaak gi numtu in *Rabbinte Iisa Masi.

Taayiika do bi ka gaanuundi

7 Gem kol sinjay, ku ibingig ko maan kaak naako kaawe-anja, asaan ku ibingig *gaanuun ka Muusa. Gaanuun-ak goy do kaay ka gemor, illa ya gem-ak goy misa in odinay. ² Naar-ak, ya daatik ob mitko, illa taa goye in mitti-aka nam menuwiyy yaa gaase ar kaak gaanuun kaawtu. Kar ya mitti kat mat gay, ta imil kaati min

do gaanuun kaak kaawa do bi ka obindi. ³ Yampa, ya mitti-ak goy misa in odinay ho ta ob mitik ka pey, do unji ka Buṅdi-ak, ar ta kokina miday kara. Kar ya mitti-ak mat gay, ta imil kaati min do gaanuundi. Ya ta raka obe ka pey oki, ta bal nige maanna. ⁴ Gem kol siṅtay, taṅko oki pa. In muut taat ku mattu in Iisa Masi, kuṅko oki, do unji ka gaanuun ar ku mate. Kar diṅ gay, ku kuuniy geenji ku gem ka pey, ṅaar kaak Buṅ nooyig min do muuti. Paa kat, gii gine gamin kuuk Buṅ rakiyo. ⁵ Ka seener, awalle, do wiktin taat gi teet duniin ar kaak gi rakiy di-ak, ṅa gaanuun ko gaartenṅ zunuubinna. Kar min galal ta ziṅkite talig zunuubinna-ak gay, ta ṅaamaate a gi giniṅco ho zunuubinna-ak iyiite illa do muuti. ⁶ Kar diṅ gay, in muut taat gi mattu in Iisa Masi, Buṅ imilinte min do gaanuun kaak obinte ar gi gay daṅaayner. Buṅ imilinte-ak a gii gedire gine riy taat marbinto in gudurre ta Ruwwiney. Yampa, riy-at, gi ginaatdo ar awalle in karaamin ta gaanuun ka Muusa.

Gaanuun ho in zunuubinna

⁷ Naar-ak, gii kaawe kat maa ? Gaanuun in zunuubinna, ṅuur rakki walla ? Ha'a, ṅu rakkido ! Kar gay, in botol ta gaanuun ko, nu ibiniig zunuubinna. Ka seener gay, ya gaanuun dakdu kaawdo aman : « Dak elenno maan ka gijij » †, ta-aṅ, nu bal ibine baay ta nige ka ele ṅaar-aṅka. ⁸ Kar gay, min gaanuun gaardu pa-ak, zunuubinna gastu botol taat ṅu uṅjiidu do gelbiner in ay ele ka gamin ku geemir. Yampa, ya gaanuun ginno-ak, zunuubinna, ṅuur ar maan kaak mate. ⁹ Awalle, min nu ibingigdo misa gaanuun-ak, nu goy mento. Kar min nu ibiniig gaanuun-ak gay, zunuubinna teestu gine riyco ¹⁰ ho nu rawtitu zir. Ansii ko, gaanuun kaak zer yaan iyiindu do goye ka gaasdo-ak, diṅ ṅa iyin do muuti. ¹¹ Asaan min nu ibiniig gaanuun-ak ko, zunuubinna gastu botol taat ṅu caaciyintu ho ṅu iyin do muuti. ¹² Ansi-ak, gaanuun, ṅaar tab ho kaaw taat amila minney oki, taar tab, ta do botilti ho ta samaane.

¹³ Pa-ak, maan kaak samaane kat iyintu do muuti walla ? Ha'a, ṅa ṅaarro ! Maan kaak iyin do muut-ak, illa zunuubinna. Kar gay, zunuubinna ic maan kaak samaan-ak ko, ṅu iyiidu muutu. Ka seener, in kaawin kuuk amila min do gaanuundi, gee ibiniy baaco ta zunuubinnar ho ṅu ibiniy oki waraṅ kadar zunuubinna, ṅuur samaanno tak-tak.

Zunuubinna kuuk goy do zi ka gemor

¹⁴ Ka seener, gi iban kadar *gaanuun, ṅaar asa min Ruwwin ta Buṅdi. Kar nun gay, zir, ṅaar ka gemor di ho ṅa ginno gudurre. Zir-aṅ ar ṅu gidiyiig berre ka zunuubinnar. ¹⁵ Ka seener, nu ibanno baay ta maan kaak nu giniyo. Nu gingigdo maan kaak nu rakiy gine. Kar maan kaak nu yilaag gay, nu ginaaga. ¹⁶ Kar ya nun kat gina maan kaak nu rakaado a naa giniṅji gay, ṅaar-ak, nu ooy in taat gaanuun kaawiyo ho nu ibin kadar gaanuun, ṅaar samaane. ¹⁷ Naar-ak, maan kaak samaanno-ak, ṅa nununno kat ginaaga. Kar gay, ṅu zunuubinna kuuk goy do zir. ¹⁸ Asaan nu iban kadar maan kaak samaane goydo in nunu, ṅa ginno do zir kaak ar ka geemir di. Ka seener, nu gin niyin taat naa gine taat samaane, kar gay, nu gedarro. ¹⁹ Nu gingigdo maan kaak samaan nu rakiy gine. Kar maan kaak samaanno nu rakaado giniṅji gay, nu ginaaga. ²⁰ Ya nun kat gina maan kaak nu rakaado-ak, ṅa nununno kat ginaaga. Kar gay, ṅu zunuubinna kuuk goy do zir.

²¹ Do goyindu, nu tala maan asgiydu : do wiktin taat nu raka gine taat samaane, taat samaanno gay asgiydu meṅ. ²² Ka seener, do gelbiner, nu elgig gaanuun ka Buṅdi. ²³ Kar gay, nu tala kadar gaanuun ka pey goy do zir ho ṅa taasiṅaag ṅaar kaak nu ibiniy do kaar kadar ṅa samaane. Gaanuun kaak goy do zir-aṅ ginintu ar nu berre ka gaanuun ka zunuubinna kuuk goy do zir. ²⁴ Talon nun kaak aminda-aṅka ! Do pikirrer, nu berre ka Buṅdi ho nu ooy naa aadin taat gaanuunji kaawtu. Kar zir gay ṅaamiin a illa naa aade taat zunuubinna rakiy di. Waa kat yaan jilindu min do maan kaak iyaan do muut-aṅka ? Waan kaak yaan jilindu-ak, illa Buṅ, in botol ta *Rabbinte Iisa Masi. Ozilinterṅ sinji !

Goye kaak marbinto in Ruwwin ta Buṅdi

8 Ampaa ko, diṅ seriin ta Buṅdi obaagdo tak-tak ṅuur kuuk ṅum in Iisa Masi. †† Ka seener, *gaanuun ka Ruwwin ta Buṅdi, ṅaar beraate goye kaak tab in ṅume kaak gi ṅumtu in Iisa Masi ho ṅaa jiliite min gaanuun ka zunuubinnar ho min do muuti. ³ Maan kaak gaanuun ka Muusa bal gedire giniṅji, Buṅ gay ginga. Gaanuun bal gedire giniṅji asaan ziṅka ku geemir, gudurrice sooda. Kar Buṅ gay ṅaamig Ronji ka meenji. Na ṅaamig in zi kaak ar ziṅka ku gee kuuk gina zunuubinna. Ampaa ko, ṅa idiit gudurre ta zunuubinnar taat gina riyti do ziṅka ku geemir. ⁴ Buṅ gintu pa-ak a maan kaak gaanuun kaawtu yaa ase tak do weriy. Maanna-ak yaa ase do weriy in ginte kuuk jaawdo ar kaak gi rakiy di, kar gay, kuuk jaawa ar kaak Ruwwin ta Buṅdi rakiyo. ⁵ Ka seener, ṅuur kuuk gina taat ziṅkico rakiy di-ak, ṅuur diyaat pikirrico illa do galal ta ziṅkico. Kar ṅuur kuuk gina taat Ruwwin ta Buṅdi rakiy gay, ṅuur diyaat pikirrico do maan kaak kuuniya in Ruwwin ta Buṅdi. ⁶ Nuur kuuk diyaat

† Wer ka gase kaawor do Ekzood 20.17, Deteronoom 5.21. †† In kaaw ta Grek, do makaatamna daarin kuuk awalle, ṅu gaay aman : « Gee kuuk ṅum in Iisa-ak, ṅuur aaddo galal ta ziṅkico, kar gay, ṅu aada taat Ruwwin ta Buṅdi kaawtu. »

pikirrico do galal ta zinjico-ak, nuur ku muuti. Kar nuur kuuk diyaat pikirrico do Ruwwin ta Buṇdi gay, Buṇ yaa-co bere goye ho ṇaaco iye aapiye. ⁷ Ka seener, nuur kuuk diyaat pikirrico do taat zinjico rakiy-ak, nuur adin ku Buṇdi. Pikirre ta zinjkar-at, taar iygigdo gee ṇuu karmiyiṇ gaanuun ka Buṇdi ho ta gedarro iyinco a ṇuu karmiyiṇji oki. ⁸ Nuur kuuk aadaat pikirre ta zinjka ku maaniico di-ak, ṇu gediraado yaaji bere galal do Buṇdi.

⁹ Kar kuṇ gay bal diyin pikirrico do galal ta zinjka ku maaniico-ata, ku diyit in taat Ruwwin ta Buṇdi rakiyo, asaan Ruwwin-at goy do gelbinko. Ka seener, gem kaak ginno Ruwwin ta Iisa Masi do gelbiney-ak, ṇaar ka Iisa Masido. ¹⁰ Ya Iisa Masi goy do gelbinko oki, zinjiko, nuur yaa mate do bi ka zunuubinnar. Kar gay, Ruwwin ta Buṇdi yaako bere goye asaan Buṇ talaako kadar ku goy in botol do unji. ¹¹ Kar ya Ruwwin ta Buṇ kaak nooyig Iisa Masi min do muuti kat goy do gelbinko, ṇaar-ak, kuu ibine do kayko kadar kuṇko oki, ṇaako bere goye. Ka seener, do zinjiko ku muut-aku, ku iban kadar ṇaar kaak nooyig Iisa Masi-ak yaaco bere goye in gudurre ta Ruwwiney.

¹² Gem kol sinṭay, ampa-ak ar gi gin daana. Kar daana-at gay, gii kappiyin do waa ? Gii kappiyin in goye kaak gi goy do galal ta zinjite walla ? Ha'a. ¹³ Asaan ya ku goy do galal ta zinjikon di, ṇaar-ak, ku goy ku muuti. Kar gay, ya in gudurre ta Ruwwin ta Buṇdi, ku rasig tak-tak gamin kuuk jookumo kuuk bera galal ta zinjiko, kuu gase goye. ¹⁴ Nuur kuuk ooy aada botol taat Ruwwin ta Buṇdi gaariico, nuur-ak koogin ku Buṇdi. ¹⁵ Ka seener, Ruwwin taat Buṇ beriiko-at, taar gingikonno berrina kuuk goy pey in koluwco. Kar gay, Ruwwin-at ginaako koogin ku Buṇdi ho ampa-ak, gi nec kolin Buṇ aman : « Baaba ! Tanni ! » ¹⁶ Ta meenti Ruwwin ta Buṇdi ko gaaraate kadar gi koogin ku Buṇdi. Ampaa ko, gi ibiniy do kayte kadar gi kooginay. ¹⁷ Ka seener, gi kooginay. Pa-ak, gii gasin oki gamin kuuk Buṇ dummiyitu a ṇaa deede do geenji. Gamin-ak, gii gasin sawa in Iisa Masi, asaan ya gi taabiya in ṇaara, gii unje oki in ṇaara do *darjiney.

Darjin taat yaa ase

¹⁸ Do tanto, taabin taat gi aawiy do menuwir-an, taar sood di ya gi tala *darjin taat Buṇ yaate bayne. ¹⁹ Gamin okinco kuuk Buṇ kilgiyitu era in niyin rakki yiriy taat Buṇ yaa gaariṇ kooginay. ²⁰ Ka seener, gamin kuuk Buṇ kilgiyitu-ak gal do pise ka maan kaak gin gudurre ho ṇa bal baay. Naar-ak, in niyin ta maaniicodo, ta niyin ta ṇaar kaak raka a taa kuuniye pa. Kar gay, gamin ku Buṇdi-ak gin pey maan kaak gi diytu gelbinte : ²¹ yiriy rakki, Buṇ asa imilin gamin kuuk ṇa kilgiyitu min do gudurre ta idindi taat obig berrina. Paa kat, ṇuu gase horrinaw in koogin ku Buṇdi do yiriy taat ṇuu unje do darjiney. ²² Gi iban kadar yoo dinṭa, gamin okinco kuuk Buṇ kilgiyitu-an neyaw ar daatik taat taabiyaw do wiktin ta weenti. ²³ Kar gay, ya gamin-ak neyaw, ginte kuuk gin Ruwwin ta Buṇdi do gelbinte ar barkin taat awalle min do barkin taat Buṇ yaa bere do kooginay, gi neyaw oki. Ka seener, neyinte amila min do gelbinte in erinte kaak gi eriy a gii kuuniye kooginay ku Buṇdi tak-tak do wiktin taat ṇaate imilinte min do taabin-anta. ²⁴ Asaan Buṇ jilinte, kar gay, gi talgigdo misa maan kaak gi diytu gelbinte. Ka seener, ya gem talaag ko maan kaak ṇa diytu gelbiney, ṇaar-ak, ṇa maa diyinda ? Di pa-ak, waa yaa diye pey gelbiney do maan kaak ṇa talaag ko in odinay ? ²⁵ Kar ya gi diyaag gelbinte do maan kaak gi talgigdo misa gay, illa gii eriṇ in subirraw.

²⁶ Ampaa di oki, in gudurrite taat sood-ata, Ruwwin ta Buṇdi asgiy gaayinte. Ka seener, gi ibanno inde Buṇ ar kaak ṇa rakiyo. Kar meenti Ruwwin ta Buṇdi gay indiite Buṇ in neyinti kaak gem gedarro kaawe. ²⁷ Kar Buṇ, ṇaar talaag gelbin ka geemir ho ṇa ibingit taat Ruwwin ta Buṇdi kaawiyo, asaan taat Ruwwin-at indiy do saan ta gee ku Buṇdi-ak kuuniy in taat ṇa rakiyo.

²⁸ Gi iban kadar do ay maanna, Buṇ gina a gamin okinco yaa gine sellen do gee kuuk elgiga ho kuuk ṇa koltu ar kaak ṇa rakiy gine. ²⁹ Asaan nuur kuuk Buṇ dobig min awalle-ak, ṇa ic ko niyine a ṇaa giniṇco ṇuu kuuniye ar Ronji. Paa kat, Ronji-ak yaa gine aawco ka sinṭa dakina. ³⁰ Nuur kuuk Buṇ dobtu min awalle-ak, ṇa koltu oki. Ho nuur kuuk ṇa koltu-ak, ṇa ginig oki ṇu goy in botol do unji. Ho nuur kuuk goy in botol do unji-ak, ṇa unjig oki do darjiney.

Ginno maan kaak pakgig ele ka Buṇdi

³¹ Do taar-an, gii kaawe pey maa ? Ya Buṇ kat in ginte-ak, waa kat yaa gine adinte ? ³² Buṇ bal gooyin Ronji ka meenji, kar gay, ṇa berig *satkine do saan tante okinte. Ya Buṇ gin pa-ak, maa di ṇa beriiteno ay maanna in ṇaara ? Ka seener, in barkiney, ṇaate berinji. ³³ Waa kat yaaco diye kaaw do gee kuuk Buṇ dobtu ? Ginno yoo gemo, asaan Buṇ kat ginig ṇu goy in botol do unji. ³⁴ Waa kat yaaco gine a seriin yaa obinco ? Ginno yoo gemo, asaan Iisa Masi, ṇaar mate ho min kaatiya, Buṇ nooyig min do muuti. Din, ṇa goy do meeday ta Buṇdi ho ṇa indaag do saan tante. ³⁵ Maa kaak yaate eerinte min ele ka Iisa Masi ? Ginno yoo maanna, wala taabine, wala diigine, wala taabin ta imaan, wala meya, wala pokirraw, wala duniin taat yaa ase kaate, wala muutu. ³⁶ Ar kaak Kitamne kaawtu aman :

« Gem kol *Rabbiney,

gee joriyaanin muut doo asaan ni geenjij.

Nju talaani ar ni tamgi kuuk nu baa dapsiyinco. » †

³⁷ Kar gay, do gamin okinco kuuk asaate kaate-an, nosirruwte paka in gudurre ta Iisa Masi kaak elgiite. ³⁸ Ka seener, nu iban tak kadar ginno maan kaak yaate eerinte min ele ka Buḅḅdi : wala muutu wal goye, wala *dubal ku Buḅḅdi wal aaridna ho ḅuur kuuk gin gudurre kuwa, wala gamin ku dirka wal ḅuur kuuk yaa ase neginda, ³⁹ wala maan kaak goy kuwa wal kaak goy baata. Min gamin okinco kuuk Buḅḅ kilgiytu, ginno tak-tak maan kaak yaate eerinte min ele kaak Buḅḅ gaariite in ḅume kaak gi ḅumtu in Rabbinte Iisa Masi.

Buḅḅ in gee ku Israyeel kuuk ḅa dobtu

9 In ḅume kaak nu ḅumtu in Iisa Masi, kaaw taat naa kaawe-an, taar ka seener, ḅa raadenno. Pikirrer ho in Ruwwin ta Buḅḅdi, ḅuur saadinnar kadar kaawor ka seener. ² Ka seener, adir nig ko nige ho gelbiner sa goy ko gelḅinḅaan di. ³ Ya botol goya taat naa jilin sijtar kuuk tambaani rakki, naa ooye a Buḅḅ yaan surpiyindu ho ḅaan eerin min do Iisa Masi. ⁴ Sijtar-ak, ḅuur gee ku Israyeel. Buḅḅ dobig a ḅuu kuuniye kooginay. Na gaarcot *darjiney. Na ob jamaw dees dakina in ḅuura. Na berco *gaanuun. Na gaarco maman ḅuu abdiyinjji. Na kaawco a ḅaaco bere gamna. ⁵ Aginiyco kuuk aginda, ḅuur min gee ku Israyeel, ho Masi oki, weenjji, ḅa min gee-aku. Naar goy kaaco ka gamin okinco. Na Buḅḅ kaak ḅuu ozilin elgin in elgina ! *Aamin.

⁶ Naar-ak gaara kadar kaaw ta Buḅḅdi uc maala walla ? Ha'a, ta bal uce ! Kar gay, gee okinco kuuk min tatte Israyeel †, daarin, ḅuur gee ku Israyeeldo ku tab kuuk Buḅḅ dobtu. ⁷ Kar gee okinco kuuk min tatte Ibraayim, daarin, ḅuur kooginaydo kuuk tab. Ka seener, Buḅḅ kaawji do Ibraayim aman : « Koogin kuuk nu kaawtu a naan bere-ak, ḅuur asa min Isaaka. » ⁸ Ampaa ko, Buḅḅ kaawtu kadar koogin ku adiy ka Ibraayim, okinco, ḅu koogin ku Buḅḅdo, illa ḅuur kuuk Buḅḅ kaawiji a ḅaaji bere-ak di. ḅuur kuuk Buḅḅ kaawtu a ḅaaji bere-ak, ḅuur koogin ku Buḅḅdi kuuk tab. ⁹ An ko kaaw taat Buḅḅ kaawiji do Ibraayim. Na kaawji aman : « Weeno ‡, do wiktin-an di, naa yepe ho naa gasin daaciḅ Zaara wee mico. » ‡

¹⁰ Ta taar-anno di ! Pakirinte oki do Rebeka, daaciy ta Isaaka. Ta weejji muusa. ¹¹ Kar gay, min koogin-an, ḅu bal ween misa ho min ḅu bal gine taat samaane wal taat samaanno di, Buḅḅ dobtu rakki ar kaak ḅa rakiyo a maan kaak ḅa ictu niyine a ḅaa gine-ak, ḅaa gininjji. ¹² Ka seener, Buḅḅ dobiig gee ar taat ḅa rakiy di, ḅa tallo maan kaak ḅu giniyo. Paa ko, min Rebeka bal wee misan di, Buḅḅ kaawitit aman : « Aawke asa gine berre ka aaroy. » ‡‡¹³ Kaaw taar-an as uudinti in taat do Kitamner aman : « Nu dobig Yakuub ho Ezaayu gay, nu pooḅga. » ‡‡

¹⁴ Naar-ak, gii kaawe pey maa ? Gii kaawe a Buḅḅ gina taat in botiltido walla ? Ha'a, ḅa ginno ! ¹⁵ Ka seener, Buḅḅ kaawji do Muusa aman : « Ya nu raka gine sellen do gemor, naaji gine, ho ya nu raka tale amindaw ta gemor oki, naaji tale. » ¹⁶ Ansi-ak, ya Buḅḅ doḅ gemo, ḅa bal doḅ in niyin ta gem-aka, wala in riy taat ḅa gintu, illa in sellinḅaw ta meenjji Buḅḅ. ¹⁷ Do Kitamner, Buḅḅ kaawji do sultan ka Meser aman : « Nu darjijinj in sultan a in kinḅen di, naa gaarin gudurrer ho sinḅu yaa ale do adiy ka kidar okinjji. » ‡‡¹⁸ Ansi-ak, Buḅḅ gaara sellinḅuwiḅ do ḅaar kaak ḅa rakiy di ho ḅaar kaak ḅa rakiy di, ḅa ginaag kaay bombo.

Dobe ka geemir kaak in niyin ta meenjji Buḅḅ

¹⁹ Waan asaan di indindu a ya Buḅḅ gaar sellinḅuwiḅ do ḅaar kaak ḅa rakiy di, maa di ḅa leesiy pey do geemir ? Ginno waan kaak yaa pooḅin niyin ta Buḅḅdi wal maman ? ²⁰ Kar kinḅ gem gay waa kina, kii meelin Buḅḅ ? Gem ḅaar-ak, ḅa ar parik kaak yaa indinḅ gem kaak pinga aman : « Maa di ki piniin ansi ? » ‡‡²¹ Ka seener, gay pinindi-ak gin botol ḅaa gine maan kaak ḅa rakiy di in ḅolinḅ. Min ḅolinḅ kaak do pisinḅji-ak di, ḅaa gedire pine maan kaak ḅuu gine riy ta iidiner ho ka pey do riy ta geero kun kawta.

²² Ya Buḅḅ raka a gee yaa ibinin dapinḅkoy ho ḅa raka gaarin gudurrey, kuu kaawe maa ? Kar gay, ya ḅa ic subirraw dakina ho ḅa sosig ḅuur kuuk zer dapinḅkoy yaa paaye kaaco ho kuuk nec ku idindi-ak, kuu kaawe pey maa ? ²³ Buḅḅ gintu ansi-ak a ḅaa gaarin yaarkaw ta *darjiney. Darjiney-at, ḅa gaaraat do ḅuur kuuk ḅa tala aminduwco ho ḅa siyig zinḅico min awalle a ḅuu hadire do darjiney-ata. Naar-ak, kuu kaawe pey maa ? ²⁴ ḅuur kuuk ḅa taliy aminduwco-ak, ḅa ginte kuuk ḅa koltu. Na balte kolinte min gee kuuk *Yuudinna keeco di, kar gay, min gee kuuk Yuudinnado oki. ²⁵ Uudin taat do Kitamner, ḅu kaawtu do maktumne ta nabi Ooze aman :

« Gee kuuk awalle geendudo-ak,

diḅ naa kolij a ḅu geendu.

Ho darrinay kuuk awalle nu elgigdo-ak,

diḅ naa kolij a ḅu darrinay kuuk nu elgiy dakina. » ‡‡

²⁶ « Do wer kaak Buḅḅ kaawiico do geemir a " kun geendudo " ,

† Wer ka gase kaawor do Soom 44.23. †† 'Israyeel' : Nju sinḅ kuuk Buḅḅ diyjiji do tatte Yakuub. ‡ Wer ka gase kaawor do Zeneez 11.12. ‡† 'Weeno' : Werin daarin, ḅu kaawa a 'zootira'. ‡‡ Wer ka gase kaawor do Zeneez 18.10. ‡‡† Wer ka gase kaawor do Zeneez 25.23. ‡‡‡ Wer ka gase kaawor do Malasi 1.2-3. § Wer ka gase kaawor do Ekzood 33.19. §† Wer ka gase kaawor do Ekzood 9.16. §†† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 29.16 ho 45.9. §‡ Wer ka gase kaawor do Ooze 2.25.

eden di, nuu koliŋ a nu koogin ku Buŋ kaak goy mento. » †

²⁷ Do gee ku Israyeel, nabi Ezaayi kaaw ko bico aman : « Ya gee ku Israyeel kat gin dakina ar yir kaak do bi ka barrer oki, minnincó, gee sood di kuuk Buŋ yaa jiliŋco. ²⁸ Asaan kaaw taat Buŋ kaawtu a ŋaa gine do kidar-at, kodok di ŋaa necinti. » †²⁹ Ho ar kaaw taat Ezaayi kaawtu min awalle aman :

« Ya *Rabbin Mee Gudurri balte rase koogina,
gii gine ar gee ku geeger ka Sodom
ho gii kuuniye ar gee ku geeger ka Gomoor. » ‡

Goye kaak iŋ botiliy iŋ imaan

³⁰ Ŋaar-ak, gii kaawe pey maa ? Gee kuuk Yuudinnado, nuur bal bariye botol taat Buŋ yaa giniŋco nuu goye iŋ botol do unji. Kar iŋ taar-at oki, Buŋ ginig a nuu goye iŋ botol do unji do saan ta imaanco. ³¹ Kar *Yuudinna gay, iŋ *gaanuun, nu bariya goye kaak iŋ botiliy do unji ka Buŋdi, kar gay, nu bal gasiŋji. ³² Maa di nu baltu gasinti ? Nu baltu gasinti-ak, asaan nu bal bariye botol ta imaan taat iyaag gee nu goyiy iŋ botol do unji ka Buŋdi. Nu pakira a nuu gedire goye iŋ botol iŋ riy taat nu giniy di. Paa ko, nu batkitu iŋ ŋaar kaak ar dambi †† kaak solla gee. ³³ Uudin taat nu siirtu do Kitamner aman :

« Talon, nu diya dambi ka batkindi do geeger ka Siyon.

Do bi ka dambi-ak, gee yaa solle.

Kar waan kaak aamin loci gay,

sokaŋ diyaagdo tak-tak. » ††

10 Gem kol siŋtay, do bi ka Yuudinnar, maan kaak gelbiner rakiyo ho kaak nu indiy Buŋ-ak, illa a nuu gase jile. ² Yuudinna zeeda gine riy ta Buŋdi, nun sa saadine. Kar riyco gay, nu gingitdo iŋ ibine kaak tab ka Buŋdi. ³ Nu bal ibine baati taat maman Buŋ giniŋ gee nuu goye iŋ botol do unji ho nu bariyiy botol ta maaniico di. Ampaa ko, botol taat Buŋ gintu-at, nu pociita. ⁴ Iisa Masi gintu a *gaanuun ka Muusa goydo pey kaate. Paa kat, nuur kuuk aamin iŋ ŋaara, Buŋ yaa giniŋco nuu goye iŋ botol do unji.

Jile ka gee okiŋco kuuk aamin do Iisa Masi

⁵ Do bi ka nuur kuuk bariya goye iŋ botol do unji ka Buŋdi iŋ *gaanuun, meenji nabi Muusa siir do Kitamner aman : « Gem kaak karmiyaag gaanuun okiŋji-ak yaa goye iŋ ŋaar di. » ††⁶ Kar gay, an kaaw taat nu kaawtu do bi ka *goye kaak iŋ botol kaak min do imaandi. Kaaw-at a dak osenno do adiŋ aman : « Waa yaa coone ka samaaner ? » Ya ampa-ak, ki pakira a Iisa Masi bal paaye misa walla ? ⁷ Dak kaawenno pey do adiŋ aman : « Waa yaa paaye do bee kaak sugulgul, wer kaak gee ku mate goyiyo ? » Ya pa-ak, ki pakira a Iisa Masi bal nooye min do muuti walla ? ⁸ Kar gay, maan ka kaawindi-ak, ŋa maa ? Kii kaawe taat nu siirtu do Kitamner aman : « Kaaw ta Buŋdi, taar as ko moota, ta goy do biŋ ho do gelbinen. » ††† Ta taar-an ko kaaw taat do bi ka imaandi taat gi gaariy do geemir. ⁹ Ya ki pil biŋ do uŋco ka geemir a Iisa Masi, ŋaar *Rabbine, ho ya ki aamin do gelbinen kadar Buŋ nooyig min do muuti, kii gase jile. ¹⁰ Asaan ŋaar kaak aamin do gelbiney-ak, Buŋ ginig a ŋa goy iŋ botol do unji, ho ŋaar kaak pil biy do uŋco ka geemir-ak, Buŋ yaa jiliŋji. ¹¹ Ka seener, nu siir do Kitamner aman : « Ay waan kaak aamin loci, sokaŋ diyaagdo tak-tak. » ††¹² Ansi-ak, gaara kadar *Yuudinna iŋ gee kuuk Yuudinnado, nuur sawa di. Asaan okiŋco, *Rabbinco rakki di. Ŋaar ko kaak gina selliŋkaw do ay gem kaak ala iŋ siŋ kunji. ¹³ Ka seener, nu siir do Kitamner aman : « Ay gem kaak ala iŋ siŋ ku Rabbiner yaa gase jile. » ††

¹⁴ Ka seener gay, maman nuu indinji ya nu bal aamine loci ? Maman nuu aamine ya nu bal dore ? Maman nuu dore ya waan balco gaare kaawo ? ¹⁵ Ho maman nuuco gaare kaawo ya waan balco ŋaame gee ? Uudin taat nu siirtu do Kitamner aman : « Gee kuuk iya kabarranna ku samaane, nu miinaag adat ku geemir iŋ galal. »

††¹⁶ Kar gay, min gee okiŋco, daariŋ di ooyit Kabarre ta Gala. Uudin taat nabi Ezaayi siirtu do Kitamner aman : « Gem kol Rabbiner, ni gaarcot kaawon, kar waa di icta ? » ††¹⁷ Ansi-ak, gee kuuk aamine, imaanco asa min do kaaw taat nu dortu, ho kaaw taat nu dortu-at asa min gaare ka kaawor do bi ka Iisa Masi.

¹⁸ Ŋaar-ak, nu gin pey inde : Kabarre-at, nu bal dorin misa walla ? Ha'a, ka seener, nu dorit ko. Uudin taat nu siirtu do Kitamner aman :

« Do kid okiŋji, nu dorit gaay ta gay gaare kaawor,

ho kaawco-at, nu gaarit do duniin okintiti. » ††

¹⁹ Ŋaar-ak, naa inde pey : Kaaw-an, Yuudinna bal ibine baati walla ? An ko kaaw taat Buŋ kaawtu min awalle iŋ biy ka nabi Muusa. Ŋa kaaw aman :

† Wer ka gase kaawor do Ooze 2.1. †† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 10.22-23. ‡ Geegirnay nuur-an, Buŋ idig jot (Ezaayi 1.9, Zeneez 19.23-28). †† 'ŋaar kaak ar dambi': Anne-an, nu kaawa do bi ka Iisa Masi. ††† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 8.14-15, 28.16. †††† Wer ka gase kaawor do Lebitik 18.5. ††††† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 9.4, 30.12-14. § Wer ka gase kaawor do Ezaayi 28.16. §† Wer ka gase kaawor do Zowel 3.5. §†† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 52.7. §††† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 53.1. §†††† Wer ka gase kaawor do Soom 19.5.

« Naako giniŋko hasuudinay do gee kuuk kuntodo,
ho naa gine kuu dapiŋe iŋ darre
taat geenti ibanno maanna. » †

²⁰ Kar nabi Ezaayi zeedtu nam ŋa kaawtu bal kolaw kaaw taat asa min do Buŋdi aman :

« Njuur kuuk bariyginno, gasintu,
ho ŋuur kuuk indiginno yoo maanna, nu bayinco. »

²¹ Kar gay, do bi ka gee ku Israyeel, Ezaayi gaaytu pey aman :

« Min kawtira yoo maako,
nu jaalaaco pise do geemir a ŋuudu ase,
kar gay, ŋu karmiygitdo kaawor ho ŋu newsidu kopo. » ††

Buŋ bal pociŋ gee ku Israyeel

11 Ansi-ak, nu gin pey inde : Buŋ pociŋ geenji, gee ku Israyeel walla ? Ha'a, ŋa bal pociŋco. Ka seener, nun meendu oki min gee ku Israyeel, min kooginay ku Ibraayim ho min caar ka Benjamin. ² Buŋ bal pociŋ geenji kuuk ŋa dobtu min awalle-aku. Ku rawtit kaaw taat ŋu siirtu do Kitamner do bi ka nabi *Eli walla ? Do bi ka gee ku Israyeel, nabi Eli caactu ‡ do Buŋdi aman ³ : « Gem kol *Rabbiney, gee-aŋ deeyig nabiinnaŋ ho ŋu eezig *wernaŋ ku satkiner. Kar dak ko nun keedu di kaak aadaaciŋ ho ŋu rakaan deendu oki. » ⁴ Kar Buŋ gay telkiji maa ? Ŋa telkiji aman : « Ha'a, kiŋ bal dake keejiŋ. Nu ras miday alip peesira (7000) kuuk aadaanu ho bal derse do unji ka maan buŋir kaak ŋu koliy Baal. » ††

⁵ Ampaa ko, do wiktin ta diŋka-an oki, goy di gee job kuuk Buŋ dobtu iŋ barkiney. ⁶ Gee-ak, Buŋ dobig iŋ barkiney, ŋa bal dobiŋ iŋ riy taat ŋu giniyo. Yampa, ya ŋa dobig iŋ riyco, barkiney-at, siŋti barkinno.

⁷ Taar-an gay baati maa ? Taat gee ku Israyeel bariytu min do Buŋdi-at, ŋu bal gasinti. Gee kuuk gasta-ak, illa kuuk Buŋ dobtu-ak di. Kar gee ku pey gay, kayco gin bombo. ⁸ Uudin taat ŋu siirtu do Kitamner aman : « Buŋ dibirig kayco, odinco tala purus-purus ho deŋginco ooma. » ⁹ Sultan Dawuud oki kaaw do Buŋdi aman :

« Ginu a wer kaak ŋu teeyiy teenŋo ka iidiner-ak
yaaco kuuniye ar rece.

Ginu a ŋaaco kuuniye maan kaak ŋuu batke
ho maan kaak Buŋ yaa taabiŋco.

¹⁰ Ginu a odinco yaa kirkile †† nam ŋu taliydo tak-tak.

Ginu a ŋuu koonŋe korindonŋ min oomiŋkaw ta taabiner. » †††

¹¹ Ŋaar-ak, naa inde pey : Ya *Yuudinna batke-ak, ŋu sollaw. Ka ya ŋu solle-ak, ŋu ucaw walla ? Hii, ŋu ucaw. Kar gay, do bi ka nige kaak ŋu nigtu-ak ko, botol ta jilindi piltu do gee kuuk Yuudinnado. Buŋ gintu ansi-ak, asaan ŋa raka a Yuudinna yaaco gine hasuudinaw do gee-aku. ¹² Kar sando, ya nige ka Yuudinnar pilit botol a gee ku duniiner yaa gase barkin min do Buŋdi ho ya Yuudinnado gas gamin dakina wiktin taat Yuudinna jagtu min botol taat samaan-at oki, ka seener, wiktin taat gee ku Israyeel yeep do botol-ata, ŋuu gase barkin dakin aale !

Olibiye ka jineendi iŋ ka yeero

¹³ Diŋ nu newsa loko, do kuŋ kuuk Yuudinnado. Ka seener, nun *paliine ka Buŋdi kaak ŋa ŋaamtu do gee kuuk Yuudinnado. Adir portiko iŋ riy taat Buŋ beriidu-anta. ¹⁴ Nu giniy pa-ak a wal gee kuuk min tambaar-aŋ yaa gine hasuudinaw ho daariŋco yaa gase jile. ¹⁵ Ka seener, Buŋ leeyig *Yuudinna serpiya. Ampaa ko, gee ku duniiner gastu botol taat ŋuu amre iŋ Buŋ. Ya ta ampa-ak, do yiriy taat Buŋ yaa obiŋ pey samaane iŋ ŋaara, taa kuuniye maman ? Taa kuuniye ar gem kaak nooy min do muuti ho gas goye kaak tab.

¹⁶ Yampa, ya tee kaak nee awalle kat gi beraag do Buŋdi-ak, ka dak-ak sa, okiŋji do Buŋdi. Ho ya gi bera caar ku etor do Buŋdi-ak, leeginay sa, okiŋco loci. ¹⁷ Talonŋ, gee ku Israyeel, ŋuur ar et kaak ŋu koliy olibiye kaak ŋu taattu do jineendi. Kar kuŋ kuuk Yuudinnado gay, ku ar olibiye ka yeero. Ar Buŋ dukumig leeginay daariŋ ku et kaak goy do jineendi, kar ŋa iytu ku olibiye ka yeero ho ŋa atiig do et ka jineendi-aka. Ansi-ak, kuŋ leegin kuuk ŋu attu ate-aku, ar ku siya amay kuuk samaane min do et kaak goy do jineendi kaak ŋu atiŋko-aka. ¹⁸ Ampa-ak, ku ginno botol taat kuu giniŋ bees leegin kuuk Buŋ dukumtu-aku. Kuu gediraado kuu dapile asaan ŋa kuŋkonno kuuk gakig caari, illa ŋu caar kat gakiŋko.

† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 32.21. †† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 65.1-2. ‡ 'caactu' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'min-tu'. ††† Wer ka gase kaawor do 1 Ruwa 19.10, 18. †††† 'kirkile' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'korbile'. ††††† Wer ka gase kaawor do Soom 69.23-24.

¹⁹ Kar waan minninko yaadu kaawe aman : « Nju dukumiig leegin min do et-an a nun kat nuun atin do werco. » ²⁰ Kaaw-an ka seener. Kar gay, dak rawtenno, Buɗ dukumiigu-ak asaan nu bal aamine loci ho ɗa atinɗi ki goyiy do et-ak in imaan taat ki aaminii loci. Njaar-ak, dak dapilenno do bi kaak ki icig werco. Kar gay, goy godom. ²¹ Yuudinna, nuur ar leegin kuuk tab. Kar ya leegin kuuk tab din sa Buɗ bal rasiɗ do werco, kiɗ kaak ar leeg taat nu attu aten di-at, ɗaɗ rase walla ? ²² Talu maman Buɗ gaariit sellinɗuwi ho tonɗuɗuwi taat rada ! Na gaaraat tonɗuɗuwi-at do nuur kuuk jag min do botildi, ho ɗa gaaraat sellinɗuwi loci, ya ki goy bombo do sellinɗaw-ata. Kar ya ki goydo bombo gay, kiɗ oki, ɗaɗ dukume ar ɗa dukumiig leegin awalle. ²³ Kar ya gee ku Israyeel kat rasig kaa ka bombinɗaw ho nu aamin do Buɗdi, ɗa atinɗo do werco. Asaan Buɗ nec atin pey. ²⁴ Ka seener, kiɗ ar leeg taat nu dukumtu min do oliɓiye ka yeero, wer kaak ki coku. Buɗ dukumiɗi min do oliɓiye ka yeero ho ɗa atinɗi do kaak goy do jineendi, wer kaak ki baltu coke. Buɗ nec atin leegin ku oliɓiye ka yeero do et kaak tab-aka. Njaar-ak, ya ɗa raka yeepi pey leegin ku et kaak tab-ak do werco, yaaji gine meɗ di.

Jile ka gee ku Israyeel

²⁵ Gem kol siɗtay, cokiyon naako kaawe maan rakki kaak cigile. Naako gaarinji-ak asaan ku gediraado dapile in ilimko. Maanna-ak a min gee ku Israyeel, daarin, kayco gin bombo ho nuu goyey ko paa di nam wiktin taat gee kuuk Yuudinnado kuuk yaa aamine yaa neceɗ ja uudin taat Buɗ rakiyo. ²⁶ Ansii kat, Buɗ yaa jilin darre ta Israyeel okintiti ar taat nu siirtu do Kitamner aman :

« Gay jile geemir yaa ase min Siyon.

Kar nige kaak gee kuuk min tamba ta Yakuub nigtu,
ɗa imiliɗ tak-tak.

²⁷ Taar-an ko jamuwir taat naa obe in nuura
do wiktin taat naa imiliɗ zunuubinnico tak-tak. » †

²⁸ Gee ku Israyeel, do bi ka pooce kaak nu pooɗiit Kabarre ta Gala, nu gin adin ku Buɗdi. Ansi-ak, kuɗ kuuk Yuudinnado gasiig maan kaak samaan-aka. Kar gay, do bi ka dobindi kaak Buɗ dobtu awalle, gee ku Israyeel-ak, nuur gee kuuk Buɗ elgi do saan ta aginiyco. ²⁹ Asaan, ya Buɗ ber maan do gemor, ɗa icigido pey, ho ya ɗa kol gemo, ɗa yeepdo pey ar tak-tak. ³⁰ Kuɗ gee kuuk Yuudinnado, awalle ku pook karmiyiɗ Buɗ. Kar diɗ gay, Buɗ tala aminduwo do bi ka Yuudinna kuuk pook karmiyiɗ. ³¹ Ansii ko, gee ku Israyeel pooctu karmiyiɗ Buɗ. Ampa-ak, ku gas botol a Buɗ yaa tale aminduwo. Ho nuur oki, Buɗ yaa tale aminduwo in botol taar-at di. ³² Ka seener, do pooce kaak gee ku duniiner okinco pooɗiit taat Buɗ kaawtu, Buɗ gintu a nuu kuuniye ar gay daɗaayner do pooɗinco-aka. Na gintu pa-ak a ɗa gedire gaare tale ka aminduwi do gee okinco.

Tatkaw ta Buɗdi

³³ Talon sellinɗaw ta Buɗdi taat dakin aale-anta ! Talon ilim ho ibine ka Buɗdi kaak ginno gaase tak-tak ! Ginno waan kaak yaa ibinin pikirrey ho ginno waan kaak yaa ibine baay ta maan kaak ɗa rakiy gine. ³⁴ Uudin taat nu siirtu do Kitamner aman :

« Waa ibingit pikirre ta Buɗdi ?

Ho waa kaak nec taayinji ? » ††

³⁵ « Waa berji maan awalle ?

Ho waa kaak gin botol taat ɗa baayiy boode ? » ‡

³⁶ Asaan gamin okinco asa min loci, nu goy in gudurrey ho nu goyiy sa do saan tanji di. Loci di *darjine, elgin in elgina ! *Aamin.

Goye kaak marbinto in Iisa Masi

12 Gem kol siɗtay, do bi ka sellinɗaw ta Buɗdi taat dakin-ata, nu taayaako a kuu bere zinɗiko mento ar *satkin taat tab do unji ka Buɗdi. Satkin-at aawaaji gala ho taar ko abaadin ta tab kuu abdiyɗi Buɗ. ² Dakon icenno goye ka gee ku duniiner. Kar gay, rason Buɗ yaa jiptiɗ goyiɗko ho ɗaako makin pikirriko in taat marbinto. Ansi-ak, kuu ibine maan kaak ɗa rakiyo : maan kaak samaane, kaak aawaaji gala ho kaak nec tak ar kaak ɗa rakiyo.

³ Do bi ka barkin taat Buɗ beriidu, nu kaawa do ay gemo minninko a ɗa jaalenno ziy. Naa talenno ziy pak taat Buɗ diyiga. Kar gay, ay gem di yaa tale ziy ar kaak kuuniy in gudurre ta imaan taat Buɗ beriji. ⁴ Talon, zi ka gemor, njaar rakki di, kar gamnay gay dakina ho ay maan di in riyoy. ⁵ Ansi-ak, ginte kuuk dakin-an oki, okinte, gi num do Iisa Masi ho gi kuuniy ar zi ka gem rakki di. Okinte, gi num benannite ar gamin kuuk do zi ka gemor. ⁶ Okinte, Buɗ berte bere keeji keeji uudin ta barkin taat ɗa bertu do ay gemo. Ya minninte goy gem kaak Buɗ berji bere a ɗa kaawe kaawin kuuk asa min do Buɗdi, illa ɗa kaawinco uudin ta imaan taat Buɗ beriji. ⁷ Ya ka

† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 27.9 ho 59.20-21. †† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 40.13. ‡ Wer ka gase kaawor do Zoob 41.3.

pey, Buŋ berji bere a ŋaa gine riy do geemir, illa ŋaa ginguwinti. Waan kaak Buŋ berji bere a ŋaa bilde gee, illa ŋaa bildiguwiŋco. ⁸Waan kaak Buŋ berji bere a ŋaa iske gee, illa ŋaa iskiguwiŋco. Waan kaak Buŋ berji bere a ŋaa bere gamin do geemir, illa ŋaa berguwiŋco in gelbin rakki. Waan kaak Buŋ berji bere a ŋaa tale kaaco ka geemir, illa ŋaa zeede ŋaa talguwe kaaco samaane. Waan kaak Buŋ berji bere a ŋaa gaaye gee kuuk aminda, illa ŋaa gaayguwiŋco in galal.

⁹Dakon elenno in biŋkikon di. Poocon nige tak-tak ho obon tirit do sellinŋkaw. ¹⁰Elguwon benanniko in gelbin rakki ar siŋta kuuk tacco rakki ho zeedon kuu karmiye benanniko. ¹¹Zeedon ho rason zegel. Ginonji riy do *Rabbiner in niyin rakki. ¹²Do bi ka maan kaak ku diytu gelbinko, aaciyon. Icon subirraw do taabinko ho indiguwon Buŋ bal bare †. ¹³Do gee ku Buŋdi kuuk gamin arumco, gaayonŋu, ho obon martiko samaane.

¹⁴Indonco barkin ta Buŋdi do nuur kuuk taabiyaako. Indonco a ŋaa barkiyinco, yampa, dakonco indenno a ŋaa surpiyinco. ¹⁵Aaciyon in nuur kuuk aaciyaw ho alon in nuur kuuk alaw. ¹⁶Goyon gala benanniko. Dakon bariyenno a kuu gine riy taat gee yaako bere horoomin di, kar gay ooyon oki a kuu gine ay riyo, yoo taat gee taat a ta bal baati.

¹⁷Gem kaak nigaako, dakonji yeeptido. Zeedon kuu gine gamin kuuk yaa ale gala do unco ka gee okinco. ¹⁸Ya botol goya, zeedon kuu gine ay maan kaak kuu gedire gininji a kuu goye do aapiyer in gee okinco. ¹⁹Gem kol royin kuuk nu elgiyo, ya gem ginaako taat samaanno, dakon kappiyenno. Kar gay, rason Buŋ kat yaa ibine baay. Asaan Rabbin Buŋ kaaw do Kitamner aman : « Ŋa nun meendu kat yaa kappiyin taat ŋu nigiiidu. Ŋa nun meendu kat yaa yee-pin taat ŋu giniidu. » ^{††20} Kar pey aman : « Ya adinenŋ, mey diyaaga, beriy tee, ho ya ibin obga, beriy amay. Ya kin kat ginaaji pa-ak, sokaŋ yaa deenji ar ki liyaaaji ubal do kaay. » ^{‡‡21} Dak rasenno taat samaanno yaan gedire. Kar gay, gedirti do taat samaanno-at in taat samaane.

Karaamin do agindaw ku darre

13 Ay gemo yaa karmiyin agindaw ku darrer. Asaan ginno gem kaak yaa goye tatkaw ka darrer ya Buŋ bal diyinji. Ansi-ak, nuur kuuk agindaw ku darrer sa, ŋa Buŋ kat diyaagu. ²Ampaa ko, ŋaar kaak poocaa ta kaaw ta agindaw ku darrer, ŋa poocaa maan kaak Buŋ diytu. Ansi-ak, nuur kuuk poocaw, maaniico di iyaat seriin ta Buŋdi do kayco. ³Ka seener, gee kuuk gina samaane, nuur ginno kolaw do gay dukume seriiner, illa nuur kuuk gina taat samaanno. Ya ki raka goye bal kolaw do agindaw ku darrer, gin taat samaane ho nuun ozile. ⁴Asaan agindaw ku darrer-ak, nuur gay riyor ku Buŋdi a nuuko gine sellen. Kar ya kun kat gina taat samaanno gay, gininco kolaw. Asaan izinne taat ŋu gintu ta dukume seriiner-at, taar maalanno. Nu gay riyor ku Buŋdi a nuu gaarin dapiŋkoy do nuur kuuk gina gamin kuuk samaanno. ⁵Do saan taar-an, samaane kuu karmiyin agindaw ku darrer. Ya ku karmiyaagu, ku karmiyigido a paa dapiŋko-at yaako paaye do kaykon di, kar gay, ku karmiyaagu asaan ku iban do gelbinko kadar taar-at ko taat kuu gine.

⁶Ampa-ak, illa kuu kappiye miiri. Asaan nuur kuuk ica miiri-ak, nuur gay riyor ku Buŋdi kuuk gina riyco di. ⁷Beron do ay gemo maan kaak waaliyga : kappiyon miiri wal patanti do nuur kuuk icaw ho beron horoomine in karaamine do nuur kuuk tur kuuco bere.

Ele ka gijin

⁸Dakon rasenno daana yaa goye do kayko, illa daan taat kuu ele benanniko. Gem kaak el giji-ak, ŋaar karmiyig ko tak *gaanuun ka Buŋdi okinji. ⁹Ka seener, do Kitamner, ŋu siir gaanuun dakina : kun miday, dakon kokinenno daad kara ho kun daad oki, dakon kokinenno miday kara, okinco, dakon deenno gee, dakon kokinenno gamna, dakon elenno gamin ku eenko, †† ho goy gaanuun ka pey oki. Kar gay, okinji, ŋa num do gaanuun rakki di kaak kaawa aman : « Kii elin gijin ar zin ka meenjin. » ^{‡‡10} Gem kaak elgig giji, ŋaar niggijido. Ansi-ak, gem kaak el giji-ak karmiyaag gaanuun okinji.

Siye ka zinŋar do yeepe ka Iisa Masi

¹¹Zeedon kuu ginin gamin-an gaay in gaayo, asaan ku ibingit ko wiktin taat din gi goyiy-anta. Wiktin nece taat kuu niine. Ka seener, wiktin taat Buŋ yaate jilinte tak-tak as ko moota, pak wiktin taat gi aamintu. ¹²Wer gaay ko wale ho pat sa gaay ko coke. Ŋaar-ak, rasinten gamin okinco kuuk gi ginin do gondikor ho sokinte garti, ginte taasiŋe do portikaw. ¹³Goyinte goye kaak tab ar gee kuuk goy do portikaw. Dakinte hadirenno do idin taat gee gina gamin ku ginindido ho dakinte sakriyenno. Dakinte baayenno munjam ho dakinte goyenno jookumo. Yaman, goyinte godom min giduwa ho min hasuudinaw. ¹⁴Kar gay, ar kaak ku sokiy garti ku taasiŋkar, icon *Rabbinte Iisa Masi ar gartiko. Dakon rasenno galal ta zinŋiko yaako iyinco kuu gine jookumo.

† 'bare' : Werin daarin, ŋu kaawa a 'barniye'. †† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 32.35. ‡ Wer ka gase kaawor do Proberb 25.21-22. ‡† Wer ka gase kaawor do Ekzood 20.13-17, Deteronoom 5.17-21. ‡‡ Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.18.

Gee kuuk imaanco sooda in kuuk tanco dakina

14 Obon samaane gem kaak imaanji sooda ho dakon meelinjido do bi ka maan kaak na pakiriyo. ² Ampaa ko, gee daarin pakiriya a nuu gedire tee gamin okinco. Kar daarin kuuk imaanco sood gay pakira a illa nuu tee tapar di. ³ Gem kaak tiya gamin okinco-ak, illa naa gininjido bees naar kaak taado gamin daarin. Kar naar kaak taado kum oki, illa na dukumaajido seriin do naar kaak tiyaag gamin okinco. Asaan naar oki, Buñ ooyga. ⁴ Yampa, kin gay waa kaak ki taliy zin ar ki gay dukume seriiner do gay riyor kaak kanjinno? Gay riyor-ak, ya na goy bombo do riyoy wala ya na gale oki, illa tatkuwiy kat gin botol taat naaji kaawe. Ka seener, naa goye bombo, asaan *Rabbin Buñ gin gudurre taat naa gaayinji.

⁵ Gee daarin pakira a menaw daarin samaane pak eenco do unji ka Buñdi. Kar daarin gay a menaw-ak, okinco sawa di. Naar-ak, ay gem di yaa ibine baay samaane ta maan kaak na pakiriyo. ⁶ Gem kaak pakira a yiriy ta raki pakgig menaw kuuk daarin-ak, na pakiriya pa-ak asaan na rakaaji bere horoomin do Rabbiner. Gem kaak tiya gamin okinco-ak rakaaji bere oki horoomin do Rabbiner, asaan na ozila Buñ do bi ka teenji. Ho gem kaak taado gamin daarin-ak sa rakaaji bere horoomin do Rabbiner, asaan naar oki ozila Buñ do bi ka teenji. ⁷ Ka seener, minninte-an ginno gem kaak goy do bi ka meenji di, ho muut sa, ginno gem kaak mata do bi ka meenji di.

⁸ Asaan ya gi goy-ak, gi goy a gii gine riy do Rabbin Iisa Masi, ho ya gi mataw oki, gi mata do saan ta riyoy. Naar-ak, ya gi goya wal gi mataw oki, gi geenji ku Rabbin Iisa Masi. ⁹ Do bi naar-ak ko, Iisa Masi mattu ho na nooytu min do muuti. Paa ko, na kuuniytu Rabbin ka gee kuuk mate in kuuk goya oki. ¹⁰ Kar kin gay, maa di ki dukumiji seriin do sinjin? Maa di, ki giniig bees? Okinte, gi baa do unji ka Buñdi a naate dukume seriine.

¹¹ Asaan, nu siir do Kitamner aman:

« Rabbin Buñ kaaw aman:

“ Nu goy mento

ho nu kaawaako a

gee okinco yaa derse do undu.

Okinco, nuu ibine katar nun Buñ. ” » †

¹² Ansii ko, minninte-an, ay gem di, Buñ asa indin do taat na gintu.

Gamin kuuk kuuniya in imaan

¹³ Naar-ak, rasinter tak-tak dukume ka seriiner benannite. Kar gay, zeedon ku giniydo maan kaak yaa iyin sintiko nuu jage min botol ho nuu gale do zunubinnar. ¹⁴ Do tanto, in Rabbin Iisa Masi, nu iban tak do katar do unji ka Buñdi, maan kaak sinji tee-ak ginno kaak *cawarro. Kar gay, ya waan pakira do gelbiney a tee daarin cawarro, ka seener, loci di, na cawarro. ¹⁵ Ya ki niga adiy ka sinjin in maan kaak ki tiy-ak, ki rasig ele kaak Buñ rakiyo. Ka seener, Iisa Masi mat do bi ka sinjin-aka. Ampa-ak, dak naaminjido sinjin naa tare ziy do bi ka teendi di. ¹⁶ Dakon berenno botol gee yaako osinko do bi ka maan kaak talaako samaane. ¹⁷ Asaan gamin kuuk kuuniy in *Meennaw ta Buñdi gay, nuur *gaanuunno kaak kaawa do bi ka teendi in ka seendi. Kar gay, nu gamin kuuk Ruwwin ta Buñdi beriite: *goye kaak in botol do unji ka Buñdi, aapiye ho in galal. ¹⁸ Gem kaak gina riy do Iisa Masi ar ansi-ak, aawaaji gala do Buñdi ho gee sa yaa karmiyinji.

¹⁹ Ansi-ak, zeedinte gii gine gamin kuuk yaate iye aapiy benannite ho kuuk yaate gaayinte gii sinje do imaan-tee. ²⁰ Do bi ka teendi-ak, dak nigintido riy ta Buñdi. Ka seener, do unji ka Buñdi, ginno tee kaak cawarro. Kar gay, ya do bi maan kaak ki tiy di, sinjin yaa jage min botol ta Buñdi, naar-ak, tee-ak di aayay. ²¹ Maan kaak samaan-ak, illa kuu rasiñ gamin okinco kuuk jagaag sintiko min botol ta samaane: tee ka kumar, see ka maa-mar ho in gamin ku pey oki. ²² Maan kaak ki pakiriya do gelbiney-ak, illa kii obin samaane do gelbiney do unji ka Buñdi. Galal do gem kaak adiy osgijido katar na nige do wiktin taat na ica niyine a naa gine maanna. ²³ Kar gay, gem kaak adiy osaw do bi ka teendi ho na tiya paa di-ak, seriin ta Buñdi obig ko. Asaan maan kaak na giniy-ak kuunaydo in imaan. Ka seener, gamin okinco kuuk kuunaydo in imaan-ak, nuur zunubinna.

Gine ka gamin kuuk aawa gala do geemir

15 Nin kuuk bombo do imaandi, nii gedire sosin nuur kuuk imaanco sooda. Ni gediraado nii gine taat aawaani gala lonin di. ² Minninte-an, illa ay gem di yaa gine taat aawa gala do giji a naa gaayinji ho a naa denrin do imaandi. ³ Ka seener, Iisa Masi bal gine taat aawa gala do meenji di. Kar gay, uudin taat nu siirtu do Kitamner aman: « Buñdu, wariy taat gee wariñcin asdu do kaar. » †† Kaawin okinco kuuk nu siirtu min awalle do Kitamner, nu siirig a nuute bildinte. Ampaa ko, in subirraw ho in iske kaak gi gastu min do kaaw ta Buñdi, gi

† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 45.23. †† Wer ka gase kaawor do Soom 69.10.

gin maan kaak gi eriy in imaante. ⁵ Nu inda Buḅ kaak bera subirraw ho kaak iska gee a ḅaako gaayinḅo a pikirri-ko ho kaawko yaa gine rakki. Talonḅ goye ka Iisa Masi ho ginonḅ pa. ⁶ Ampaa ko, kuu obe kuuri okinḅo, kuu gedire ozile Buḅ, takanḅ *Rabbinte Iisa Masi, inḅ gelbin rakki.

Ase ka Iisa Masi, ḅaar do gee okinḅo

⁷ Oboḅ zinḅkiko samaane ar kaak Iisa Masi obinḅo. Ansii kat, gee yaa ozilinḅ Buḅ. ⁸ Ka seener nu kaawaako, Iisa Masi as ar gay riyor ka *Yuudinnar a ḅaa necinḅ kaawin kuuk Buḅ kaawiico do aginiyco. ḅaar-ak gaara kadar Buḅ necit taat ḅa kaawtu. ⁹ ḅa as oki a gee kuuk Yuudinnado yaa ozilinḅ Buḅ do sellinḅkuwiy uudin taat ḅu siirtu do Kitamner aman :

« Do saan taar-an ko, naanḅ ozile do datik ta gee kuuk Yuudinnado, ho naa riye a sinḅjinḅ yaa jaale. » †

¹⁰ ḅu siir pey do Kitamner aman :

« Kunḅ gee kuuk Yuudinnado, aacyonḅ inḅ ḅuur kuuk Rabbin dobtu ! » ††

¹¹ ḅu siir pey aman :

« Kunḅ okinḅo kuuk Yuudinnado, ozilonḅ Rabbin Buḅ. Illa gee ku duniiner okinḅo yaa ozilinḅ sinḅji ! » ‡

¹² Nabi Ezaayi kaaw oki aman :

« Gem rakki min tamba ta Jeese †† yaa ase.

ḅaa uce a ḅaa tee meennaw do darrinay ku gee kuuk Yuudinnado, ho gee-ak gay yaa diye gelbinco loci. » ††

¹³ Buḅ beraate maan kaak gi eriy in imaante. Ampaa ko, nu indiig a ḅaako bere galal dakina ho ḅaako iye aapiy do gelbinko, asaan ku aamin loci. Ansii ko, inḅ gudurre ta Ruwwiney, kuu ibine gay inḅ gaayo kadar maan kaak ku eriy-ak yaa kuuniye.

Riy taat Buḅ berijinḅ do Pool

¹⁴ Gem kol sinḅtay, nun meendu iban tak kadar ku gin sellinḅkaw dakina ho ku iban gamin okinḅo kuuk ku nec ibininḅo. Ampa-ak, kuu gedire taaye benanniko. ¹⁵ Kar sando, werin daarinḅ do maktumner-an, nu siirko bal kolaw a kuu moyinḅ kaawin kuuk ku bilditu min awalle. Nu siirtu pa-ak, inḅ barkin taat Buḅ beriidu ¹⁶ a naa gine gay riyor ka Iisa Masi do ḅuur kuuk Yuudinnado. Ampaa ko, riy taat nu gininḅ-at, nu ber zir okinḅji do gaare ka Kabarre ta Gala ta Buḅdi do gee kuuk Yuudinnado a ḅuu kuuniye ar *satkin taat aawaaji gala do Buḅdi. Ampaa ko, gee kuuk Yuudinnado yaa gine *cawar inḅ gudurre ta Ruwwin ta Buḅdi. ¹⁷ Do bi ḅaar-ak ko, inḅ ḅume kaak nu ḅumtu inḅ Iisa Masi, adir gintu portiko do riyor taat nu gininḅ do Buḅdi. ¹⁸ Kar ya nu kaawa bal kolaw, illa naa kaawe do bi ka riy taat Iisa Masi gintu inḅ nunu. Riy-at, ḅa iyig gee kuuk Yuudinnado a ḅuu karmiyinḅ Buḅ. ḅa iyig a ḅuu karmiyinḅji inḅ kaawin kuuk nu kaawiyo, inḅ gamin kuuk nu gininḅ, ¹⁹ ho inḅ ay gamin kuuk gaara gudurrey kuuk ḅa gintu do datikco. Gamin kuuk gaara gudurrey-ak, ḅuur gamin kuuk ajbay kuuk ḅa gintu inḅ gudurre ta Ruwwin ta Buḅdi. Ampaa ko, nu gaariit Kabarre ta Gala ta Iisa Masi min geeger ka Zeruzaleem yoo kid ka Iliiri. ²⁰ Kar lotu-ak, nu raka a naa gaarin Kabarre ta Gala do werin kuuk yiriy rakki gee bal dore ḅu kaawa do bi ka Iisa Masi. Nu gintu pa-ak, asaan nu bal rake gine riy do wer kaak gem ka pey ginit ko. ²¹ Ta kuuniy inḅ taat ḅu siirtu do Kitamner aman :

« Gee kuuk ḅu balco kaawe biy yaa tale, ho ḅuur kuuk bal dore ḅu kaawa biy yaa ibine. » †††

Martaw taat Pool rakiy baa Room

²² Nu raka baa gaarin Kabarre ta Gala do werin kuuk ḅu bal dorinti. ḅaar-anḅ ko maan kaak toddu dees dakina nu baltu baa talinḅo. ²³ Gin elgin dakina, nu gin niyin taat nu baayiyko talinḅo, kar nu bal gase kaar. Kar dinḅ gay, nu gaasit kat riyor taat do darrinay-anḅku. ²⁴ Nu raka a naako jage do wiktin taat ya nu baa do kid ka Espaanḅ. Ka seener, nu gin niyin taat naako baawe ho naa gine dak menaw inḅ kunḅo. Ansi-ak yaadu aawe gala ho yiriy taat nu deetaw, kuun gaayindu naa icin botilil.

† Wer ka gase kaawor do 2 Samiyeel 22.50 ho Soom 18.50. †† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 32.43. ‡ Wer ka gase kaawor do Soom 117.1. ††† 'Jeese': ḅa takanḅ sultan Dawuud. Kaaw-an, taar a sultan ka tatko yaa ase min tamba ta Dawuud ho ḅaar ko Iisa Masi, sultan ka tatko kaak Buḅ kaawtu a ḅaa ḅaame. ††† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 11.10. †††† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 52.15.

²⁵ Kar diŋ gay, nu baa ja Zeruzaleem a naa gaayiŋ gee ku Buŋdi kuuk goy ede-aku. ²⁶ Ka seener, siŋta kuuk goy do kid ka Maseduwaan iŋ ka Akayi ic niyin a ŋuu cape gurus ŋuu gaayiŋ gee ku Buŋdi kuuk tiya saaro kuuk goy do geeger ka Zeruzaleem. ²⁷ Njuur maaniico di ic niyin a ŋuu gaayiŋco. Kar ka seener gay, ar ŋu tee daanco ho ŋuuco yEEPINTI. Asaan ŋuur kuuk Yuudinnado-ak gas barkin min do ŋuur kuuk *Yuudinna. Ampa-ak, illa gaminco oki, ŋuu deediŋ iŋ gee-aku. ²⁸ Wiktin taat nu bercog ko gurus kaak ŋu captu ho nu gaasit riy-anta, naako jagen ja, kar naa biren di Espaan. ²⁹ Ampa-ak, nu iban kadar wiktin taat nu ot do werko, naako ote iŋ barkin dakina ta Iisa Masi.

³⁰ Gem kol siŋtay, nu indaako iŋ siŋ ku *Rabbinte Iisa Masi ho iŋ ele kaak Ruwwin ta Buŋdi beriite a kuu indiguwe Buŋ do bi kanto. Iŋ inde ka ku indiyo, ŋumon iŋ nunu a ginte taasiŋe do salaaner. ³¹ Indiguwoŋ Buŋ a ŋaan gaayindu naa pake min do gee kuuk bal aamine kuuk goy do kid ka Zuude. Indiguwoŋ oki a gee Buŋdi kuuk goy do geeger ka Zeruzaleem-ak yaa ooyin iŋ gelbin rakki gaay taat nu iyiico-anta. ³² Ampaa ko, ya Buŋ ooye, naako baawe iŋ galal dakina ho naa jammiyen dak sood iŋ kuŋko. ³³ Buŋ ka aapiyer yaa goye iŋ kuŋ okiŋko ! *Aamin.

Ooya iŋ taayiik ta ba aaro

16 Nu ŋaamaakon boote Poobe taat gina riy do Buŋdi do *Egliz kaak goy do geeger ka Saŋkerees. ² Ya ta baawko, obon samaane iŋ siŋ ku *Rabbine ar kaak kuuniye do gee ku Buŋdi. Ya ta rak gaayko, gaayonta. Gaayonta, asaan taar oki ob wer do gee dakina ho ta gaayintu nun meendu oki.

³ Ooyonco do kuŋ Priska † iŋ mitti Akilaas. Njuur, ni gin riy sawa do Iisa Masi. ⁴ Nju leeyig baarco do bulel do bi kanto. Nja nun keedudo di kaak yaa oziliŋco. Kar gay, Eglizna okiŋco kuuk Yuudinnado oki yaa oziliŋco. ⁵ Ooyonco oki do gee ku Eglizdi kuuk ŋuma gerco. Ooyonji do Epayneet, royar ka bitu. Min gee kuuk goy do kid ka Aazi, ŋaar di aamin awalle do Iisa Masi. ⁶ Ooyonti do Mariyam taat ginko riy dakina. ⁷ Ooyonco do kuŋ Andronikuus iŋ Juniyaas kuuk jaamar ho ŋu obinti danjaayin sawa. Min paliinna okiŋco, ŋuur di gee ibingigu ho ŋu karmiyaagu. Min nu bal aamine misa do Iisa Masi di, ŋuur aamin ko.

⁸ Ooyonji do Ampliyatuus, royar ka bitu do ŋuminni kaak ni ŋumtu iŋ Rabbine. ⁹ Ooyonji do Urbeen kaak ni giniy riy sawa do Iisa Masi ho do Stakiis kaak nu elgiyo. ¹⁰ Ooyonji do Apelees kaak gaar kadar ŋa gin imaan ta tab do Iisa Masi. Ooyonco do gee kuuk goy do geriy ka Aristobuul. ¹¹ Ooyonji do Herodiyoŋ kaak jaamar ho do gee kuuk aamin do Rabbiner kuuk goy do geriy ka Narsiis. ¹² Ooyonco do kuŋ Tripen iŋ Tripoos kuuk gina riy do Rabbine ho ooyonti oki do baar Persiid taat nu elgiyo. Taar oki gin riy dakina do Rabbine. ¹³ Ooyonji do Rupuus kaak siŋji ale do riy ta Rabbine ho do yaaco taat gaayintu ar nu roŋ ka adti. ¹⁴ Ooyonco do kuŋ Asiŋkrit, Plegon, Hermees, Patrobaas, Hermaas ho do siŋta kuuk ŋuma iŋ ŋuura. ¹⁵ Ooyonco do kuŋ Piloloog iŋ Juliy, Neere iŋ booy ho do Olimpaas iŋ do gee ku Buŋdi okiŋco kuuk ŋuma iŋ ŋuura.

¹⁶ Ooyon benanniko iŋ gine ka cuud ar siŋta kuuktacco rakki. Eglizna ku Iisa Masi okiŋco ooyko dakina.

¹⁷ Gem kol siŋtay, nu taayaako a kuu goye godom min gee kuuk poocaag bilde kaak ku gastu. Ka seener, iŋ pociŋco-ak, ŋu eeraag gee kuuk aamine ho ŋu jagaag min botol taat samaane. Gee ŋuur-ak, cimon kayko minnino. ¹⁸ Gee ar ŋuur-aŋ, ŋuur ginno riy do Rabbinte Iisa Masi. Nju as tee aditco di. Iŋ kaawinco kuuk gala ho pulus-pulus-ak, ŋu caaciyaag gee kuuk ibanno maanna. ¹⁹ Karaamin taat ku karmiyiig Rabbin-at, gee okiŋco ibingita. Ansii ko, adir gintu portiko do bi karŋko. Kar gay, nu raka kuu gine ilim taat kuu ibine taat samaane ho kuu etire serek min taat samaanno a kuu kuuniye *cawar. ²⁰ Dak ko sood di, Buŋ ka aapiyer yaa riginjiŋ *Seetanne ho kuuji jaawe kaaci.

Barkin ta Rabbinte Iisa Masi yaa goye iŋ kuŋ okiŋko !

²¹ Timote kaak ni giniy riy sawa, ooyko. Lisiyuus, Jaason ho iŋ Sosipateer kuuk jaamar oki ooyko.

²² Ho nun Tertiyuus, gay siirindi ka Pool do maktumne-anta, nu ooyko iŋ siŋ ku Rabbinte.

²³ Gayuus kaak nu goyiy do geriy-aŋ sa, ooyko. Do geriy ko, Egliz okiŋji ŋumiyo. Erast kaak dummiyaag malle ka geeger ho iŋ siŋte Kartuus oki, ooyko dakina. ²⁴ [Barkin ta Rabbinte Iisa Masi yaa goye iŋ kuŋ okiŋko ! *Aamin.] ††

Oziliik ta ba aaro

²⁵ Ozilinterŋ Buŋ ! Uudin ta Kabarre ta Gala taat nu gaariy-anta, ŋa gin gudurre taat nec yaako denriŋko do imaanko. Kabarre-at, ta kaaw taat do bi ka Iisa Masi ho ta baynaag maan kaak Buŋ rakiy gine, kaak cigil elgin iŋ elgina. ²⁶ Kar diŋ gay, Buŋ baynig ko waraŋ iŋ kaawin kuuk nabiinna siirtu a gee okiŋco yaa ibiniŋ ar Buŋ kaak goy doo rakiyo. Paa ko, ŋuur kuuk ibinga-ak gin botol taat ŋuu aamine do Buŋdi ho ŋuu karmiyiŋji. ²⁷ *Darjin do Buŋ kaak keeji di gin ilim ! Darjin loci iŋ Iisa Masi, elgin iŋ elgina ! *Aamin.

† 'Priska' : Nju kolaat oki Prisiil (Akt 18.1-2). †† Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.

1 Korentiyeen

Pile ka kaawor

Nja Pool kat siirit maktumne-an do kretiyeenna kuuk goy do geeger ka Korent. Do wiktin taar-at, geeger njaarak, sinji ale ho geenji sa dakina. Nja goy do biy ka barrer. Do wer-ak ko, nu iyiy gamin min aar barrer, nu taajiriyo. Inj tajirco-at ko, nu miintu inj malle. Ay gem di icyi pikirre inj abaadin taat nja rakiy di ho dakina gina jookumo. Gee ku Eglizdi-ak eer benannico. Kar Pool gay leesaaco ho nja raka numin werco rakki. Nja rakaaco gaare man nuu ice goye ka kretiyeennar do datik ta gee kuuk ibanno Buñ.

Ooy ta awalle

¹ Nun Pool kat siiraat maktumne-anta. Inj niyin ta meenji Buñ, nja kolintu a naa kuuniye *paliine ka Iisa Masi. Inj sinje Sosteen, ² ni ooyaako kuñ gee ku *Egliz ka Buñdi ka Korent. Kuñ num inj Iisa Masi ho do bi njaarak ko, kuu kuuniye *cawar do unji. Nja kolinjo a kuu kuuniye geenji. Ampaa di oki, nja kolliig gee okinjo kuuk ala inj sinjo ku *Rabbinte Iisa Masi do ay wero. Njaarak ko Rabbin kanjo ho kante oki. ³ Tatte Buñ inj Rabbin Iisa Masi yaako barkiyinjo ho yaako iye aapiye.

Barkin taat Buñ beriy do geenji

⁴ Nu ozilaag Buñ doo do bi kanjo do barkin taat nja beriiko min ku numtu inj Iisa Masi. ⁵ Do bi ka numinjo-ak ko, Buñ barkiyinjo do ay maanna, nja barkiyig kaawin okinjo kuuk ku kaawiyo ho inj ibininjo oki. ⁶ Njaarak gaara kadar wiktin taat nu kaawiiko do bi ka Iisa Masi, ku obit kaaw-at samaane do gelbinko. ⁷ Paa ko, min bere okinjo kaak Buñ beriy do geemir, yoo rakki sa armaakonno loko, kuñ kuuk yoka asinjo ka Rabbinte Iisa Masi. ⁸ Njaarak ko yaako denrinjo kuu goye bombo yoo do gaase ka duniiner. Paa kat, do yiriy taat Rabbin Iisa Masi yaa yeepe-ak, nu gasaakonno oorin tak-tak. ⁹ Buñ kaak kolinjo a kuu nume inj ronji Rabbinte Iisa Masi, nja necaat tak taat nja kaawiyo.

Eere ka gee ku Egliz ka Korent

¹⁰ Gem kol sinjay, nu kaawaako inj sinjo ku Rabbinte Iisa Masi a kaawko yaa gine rakki di nam eere sa goyaado datikko. Nu raka a gelbinko ho pikirriko yaa kuuniye rakki. ¹¹ Ka seener, gem kol sinjay, nu kaawiiko ampa-ak asaan gee daarin min ger ka boote Kilowe kaawdu kadar kaawko bagdo. ¹² Nu kaawit kaaw-an, asaan minninko, gee daarin diya aman : « Nin-an gee ku Pool », daarin a « Nin-an gee ku Apoloos », daarin a « Nin-an gee ku Piyer » ho daarin a « Nin-an gee ku Iisa Masi ». ¹³ Iisa Masi, njaarak rakki di. Ku pakira a gii gedire eerin gee kuuk num inj njaara walla ? Nja nun Pool kat kaak nu doodtu ka etor do bi kanjo walla ? Nu *batiziyinjo inj sinjo ku me-endu Pool walla ? Ha'a, paado ! ¹⁴ Nu dela barkin do Buñdi do bi kaak nu bal batiziyee yoo waan minninko, illa Krispuus inj Gayuus di. ¹⁵ Njaarak, waan gediraado kaawe a nu batiziyig inj sinjo kunto. ¹⁶ Way, nu batiziyig oki Stepaan inj geenji kuuk goy do geriy. Kar gay, nu haraydo kadar nu batiziyee waan ka pey. ¹⁷ Asaan Iisa Masi balnu naamindu a naa batiziyee gee. Kar gay, nja naamintu a naa gaarin Kabarre ta Gala do geemir. Ya nu gaara Kabarre ta Gala, nu kaawa inj kaawin kuuk melenjo di, nu kaawdo inj kaawin kuuk gee yaa kaawe a nun kat gin ilim. Yampa, muutuy ta Iisa Masi taat ka etor yaa gine ar maan ka maala.

Iisa Masi ko gudurre ho ilim ta Buñdi

¹⁸ Do gee kuuk tara zinjico, kaaw taat do bi ka muutuy ta Iisa Masi ka etor, taar ginno baati. Kar do ginte kuuk Buñ jilaate gay, kaaw-at, taar gudurre ta Buñdi.

¹⁹ Asaan nu siir do Kitamner aman :

« Nun, naa rawtin ilim ta gee kuuk iban kaawna

ho naa pociŋ ibine ka gee kuuk iban gamna. » †

²⁰ Ampa-ak, gee ku duniiner kuuk iban kaawin-ak, moo kat ŋuura ? Moo ŋuur kuuk iban *gaanuun ka *Yuudin-nar-aku ? Moo kat gay meelol-aku ? Buŋ kat gaar kadar ilim ta duniiner-an, taar ar maan ka maala. ²¹ Ay maana, Buŋ ginaag in ilim ta meenji. Kar gee ku duniiner gay, in ilimco, ŋu bal ibiniŋ Buŋ in ilimji. Do bi ŋaar-ak ko, Buŋ ictu niyine in ilim ta meenji a ŋaa jiliŋ gee kuuk aamin do kaaw taat gee ku duniiner talaat ar maan ka maala. ²² Yuudinna raka tale gamin kuuk ajbay ho Grekna gay bariya ilim ta duniiner. ²³ Kar nin gay, ni gaara kaawo taat a *Masi kaak Buŋ dobtu, ŋu doofig ka etor. Kaaw-an, Yuudinna a ŋu dorintido ho Grekna gay talaat ar kaaw ta bal baati. ²⁴ Kar do ŋuur kuuk Buŋ dobtu a ŋuu kuuniye geenji gay, ya ŋu *Yuudinna wal Yuudinnado oki, Iisa Masi-ak ko gudurre ho ilim ta Buŋdi. ²⁵ Asaan ya gee pakira a Buŋ gin maan ka bal baay oki, maannay-ak pakgit ilim ta geemir serek. Ya gee tala kadar maan kaak Buŋ gin-ak ginno gudurre, in gudurrey taat ginno-at oki, ta pakgit ta geemir serek.

²⁶ Gem kol siŋtay, kuŋ kuuk Buŋ kolinjo, pakironj. Dakin minninko gin ilim do uŋco ka geemir walla ? Dakin minninko gin gudurre walla ? Dakin minninko baaco tiya meennaw walla ? Ha'a, ginno ! ²⁷ Kar gay, Buŋ dobig ŋuur kuuk ginno ilim do uŋco ka geemir a paa kat, ŋuur kuuk gin ilim-ak yaa gaage maala. Buŋ dobig ŋuur kuuk ginno gudurre do uŋco ka geemir a paa kat, ŋuur kuuk gin gudurre-ak, sokaŋ yaa deenjo. ²⁸ Buŋ dobig ŋuur kuuk gee talaag ar maan ka maala, ŋuur kuuk gee yilaagu ho ŋuur kuuk masaakanna a paa kat, ŋaa cilliŋ goye ka geemir kaak ŋu talaag ar ŋa tab. ²⁹ Buŋ gintu pa-ak, asaan yoo waan sa gediraado dapile do unji. ³⁰ Kar Buŋ gay ŋuminte in Iisa Masi ho in ŋaar di, Buŋ gaariite ilimji. In Iisa Masi ko, Buŋ gininte a gii kuuniye sellen do unji, gii kuuniye geenji kuŋji ho ŋa jilaate min do zunuubinnite. ³¹ Ar taat ŋu siirtu do Kitamner aman : « Naar kaak dapilaw-ak, illa ŋaa dapile in maan kaak Rabbin gintu. » ††

Gaare ka kaawor in gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi

2 Gem kol siŋtay, wiktin taat nu asiiko a naako gaariŋ maan kaak cigile kaak Buŋ bayniite-aka, nu bal gaariŋ in kaawin kuuk diya meya ho nu balko kaawe ar tatkaw kaak iban gamin dakina. ² Kar gay, wiktin taat nu goyiy in kuŋko, illa nu ic niyine a naako kaawe do bi ka Iisa Masi di in muutuy taat ka etor. ³ Do wiktin taar-at, nu bal gine gudurre taat naa gine riy samaane ho kolaw unjidu nam nu aziraw. ⁴ In kaaw taat nu kaawiiko, nu balko gaarin kaaw-at in kaawin ku ilimdi a taa obiŋ kayko. Kar gay, ta Ruwwin ta Buŋdi kat gaarko gudurriti. ⁵ Ansi-ak, ta ilim ta geemirro kat ŋaamiŋko ku aamintu do Iisa Masi. Kar gay, ku aamintu-ak, asaan ku talit gudurre ta Buŋdi.

Ilim ta Buŋdi

⁶ Kar gay, nin oki, ya ni bilda gee kuuk darse do imaan, ni bildaag do bi ka ilimdi. Kar ilim-at gay, taar ta duniin-erro ho ta asdo min agindaw ku duniiner. Agindaw-ak, ŋuur asa ide. ⁷ Kar gay, ilim ta Buŋdi taat ni kaawiy-an, taar ilim taat cigil awalle ho gee bal ibininti. Min Buŋ bal kilgiyin misa duniin di, ŋa siyit ko ilim-ata a ŋaate unjinte do *darjiney. ⁸ Min agindaw ku duniiner-an yoo rakki oki bal ibinin ilim-ata. Yampa, ya ŋu ibinta, *Rabbin gay darjiner, ŋu doodaagdo ka etor. ⁹ Kar gay, ar taat ŋu siirtu do Kitamner aman :

« Maan kaak yiriy rakki gem bal taliŋ in odoy,
 ŋa bal doriŋ in dengey
 ho ŋa bal pakiriŋ do kaay,
 Buŋ siyig do ŋuur kuuk elgiga. » ‡

¹⁰ Sando, maan kaak cigile-an, Buŋ baynintiŋ in Ruwwiney. Asaan Ruwwin ta Buŋdi, taar ibingig ay maanna, nam ka Buŋdi kaak cigile oki. ¹¹ Ginno waan kaak ibingit pikirre ta gemor, illa ruwwin ta meenji. Ansi-ak, ginno waan kaak ibingit pikirre ta Buŋdi, illa Ruwwin ta meenji Buŋ. ¹² Ginten gay bal gase ruwwin taat asa min do duniiner-anta. Kar gay, gi gas Ruwwin taat asa min do Buŋdi. Paa kat, gii ibiniŋ maan kaak Buŋ beriite in barkiney. ¹³ Gamin-an, ni kaawigdo do geemir in bilde kaak asa min ilim ta geemir. Kar gay, ni kaawa in bilde kaak asa min Ruwwin ta Buŋdi. Ansii kat, ni gaariy baat ta seen ta Ruwwin ta Buŋdi do gee kuuk gasit Ruwwin-ata.

¹⁴ Gem keeji di gediraado gasin seen taat asa min Ruwwin ta Buŋdi. Loci-ak, ŋa talaat seen-at ar maan ka bal baay ho ŋa gediraado ibininti. Gem yaa ibininti-ak, illa in Ruwwin ta Buŋdi ja. ¹⁵ Gem kaak gin Ruwwin ta Buŋdi nec ibine baaco ta gamin kuuk samaane in kuuk samaanno. Kar gay, ginno gem kaak nec gaase baay tanji.

¹⁶ Ka seener gay, ŋu siir do Kitamner aman :

« Waa ibingit pikirre ta Buŋdi ?
 Ho waa kaak nec taayinji ? » ††

Kar ginte gay gin pikirre ta Iisa Masi.

† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 29.14. †† Wer ka gase kaawor do Zeremi 9.23. ‡ Wer ka gase kaawor do Ezaayi 64.3. ††† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 40.13.

Riy ta gay riyor ku Buṅdi

3 Gem kol siṅtay, wiktin taat nu baawiiko, nu bal gedire naako kaawe ar ku gee kuuk jaawa in Ruwwin ta Buṅdi. Kar gay, nu kaawaako ar ku gee ku duniiner di. Do imaanko taat do Iisa Masi, ku ar koogin ku ṅaada. ² Ansii ko, nu bildiṅko in kaawin kuuk meleṅ di ar see ka buwi. Nu balko bildiṅko in kaawin kuuk rada ar tee ka ander, asaan ku gediraado ibiniṅco. Yoo diṅ oki ku gediraado misa, ³ asaan ku goy misa ar gee ku duniiner. Ka seener, ku hasuudinay ho ku kaasuma benanniko. Ampa-ak gaara kadar ku ar gee ku duniiner ho goyiṅko sa ar ka geemir di wal maman ? ⁴ Ya gem rakki kaawa aman : « Nun gem ka Pool » ho ka pey aman : « Nun gem ka Apoloos », ṅaar-ak gaarro kadar goyiṅko ar ka geemir di walla ?

⁵ Ya ku bariya baaco, Apoloos kat waa, ho Pool gay waa ? Seertini, ni gay riyor ku Buṅdi di. Buṅ ṅaaminti a kuu aamine do Iisa Masi. Ni gina riy taat Buṅ berinti di. ⁶ Nun Pool, nu gaarkon kaaw ta Buṅdi ar gem kaak taat eto. Apoloos gay, gaayaako in bilde ar gem kaak leegi amay do et kaak nu taattu-aka. Kar ṅa Buṅ kat maadga. ⁷ Ampa-ak, ṅaar kaak taate ho ṅaar kaak lee amay, seerco, ṅuur geen di. Illa Buṅ keeji di tatiko, asaan ṅaar di maadig et-aka. ⁸ ṅaar kaak taate in ka lee amay, ṅuur sawa di. Ay gem di, Buṅ yaaji bere haginey uudin ta riyoy. ⁹ Asaan seertini, ni gay riyor ku Buṅdi ho kuṅ gay ar morgo kaak ṅa gawniyo.

Pey, ku ar ger kaak Buṅ piniyo. ¹⁰ Nun gay ar gem kaak gin ilim ho kaak iban pine geray. In barkin taat Buṅ beriidu, nu teesiit baay ta gerdi do werko ho waan ka pey astu piniṅ ger-aka. Kar gay, yaman ay gem di yaa pakire maman ṅaa pine do baay ta ger-aka. ¹¹ Asaan baay ta gerdi, ṅaar Iisa Masi ho waan gediraado diye ta pey. ¹² ṅuur kuuk pina do baa ta ger-aka, daariṅ yaa pine in daabne, wal in poddine, wal in dambay kuuk kaalne ho daariṅ gay yaa pine in atay, wal in balgiga, wal in idam. ¹³ Yiriy taat Buṅ yaa dukume seriine, ay gemo, riyoy yaa bayne waraṅ. Yiriy taar-at yaa ase in ako ho ak-at yaa gaare riy ta ay gemo, ya ta samaane wal ta samaanno. ¹⁴ Ya waan pin do ger-aka ho wer kaak ṅa pintu-ak kat ak taggigdo, Buṅ yaaji berin haginey. ¹⁵ Kar ya ak-at teeyig gay, riyoy-at uc maala. Gem-ak, Buṅ yaa jiliṅji. Kar gay, ṅaa gine ar gem kaak doḅ kiyiw min do aki in pisiṅji ku orok.

¹⁶ Ku iban tam kadar kuṅ ko *ger ka Buṅdi ho Ruwwin ta Buṅdi goy do gelbinko wal maman ? ¹⁷ Ya waan kaak nigaag ger ka Buṅdi, Buṅ yaa idiṅji oki. Asaan ger ka Buṅdi, ṅaar *cawar ho kuṅ ko ger ka Buṅdi-aka.

¹⁸ Dakoṅ caaciyenno ziṅkiko : minninko-aṅ, ya waan kaak pakira kadar ṅa gin ilim do uṅco ka gee ku duniiner, illa ṅaa pociin ilim taar-ata. Paa kat, ṅaa gase ilim taat tab. ¹⁹ Asaan ilim ta gee ku duniiner, do uṅji ka Buṅdi, taar bal baati. Ka seener, Kitamne kaaw aman : « Gee kuuk gin ilim, in neendaw ta maaniico di, Buṅ yaa obiṅ ar ṅu obiy kumin ku yeero in dada. » ²⁰ Kitamne kaaw pey aman : « *Rabbin Buṅ ibingit pikirrico ta gee kuuk gin ilim ho ṅa iban kadar taar bal baati. » ²¹ Ampa-ak, dakoṅ pisiriyenno in siṅ ku gemor, asaan okiṅco-aṅ, ṅuur kuṅko : ²² nun Pool, Apoloos ho in Piyer, okintini, ni kuṅko. Duniine, goye, muutu, gamin kuuk goy diṅka ho kuuk yaa ase neginda, okiṅco kuṅkon di. ²³ Kar kuṅ gay, kuṅ gee ku Iisa Masi ho Iisa Masi gay, ṅaar ka Buṅdi.

Taayiik ta Pool do gee ku Korent

4 Nu raka a kuuni tale, nun Pool in Apoloos, ar gay riyor ku Iisa Masi, ar ṅuur kuuk Buṅ berco riyo a ṅuu imi- liṅ maan kaak ṅa cigiltu awalle do geemir. ² Ya ṅu ber riy do gemor, illa ṅaa gaare kadar ṅa nec ṅu am-niyiṅji. ³ Do tanto gay, ya kuṅ kat dukumaadu seriine wal gay dukume seriiner oki, taar-at ginaadudo maanna. Nun meendu oki dukumaado seriine do kaar, ⁴ asaan adir osgitdo maan kaak nu nigtu. Kar gay, in taar-an oki, gaarro kadar nu goy goye kaak in botiliy do uṅji ka Buṅdi. Ka dukumaadu seriin-ak, ṅaar *Rabbin Buṅ. ⁵ Do bi ṅaar-ak ko, ya Rabbin Iisa Masi bal yeepe misa, dakoṅ dukumenno seriine. Kar wiktin taat ṅa yeepe, gamin kuuk cigil do gondikor, ṅaa imiliṅco waraṅ, in pikirre taat cigil do gelbin ka geemir oki. Ampaa ko, ay gem di yaa gase oziliikay min do Buṅdi.

⁶ Gem kol siṅtay, do paydin ta maaniiko kat nu kaawtu do bi kanto in ka Apoloos a niiko gaare kuṅ oki yaa gine pa. Nu raka a kuu ibine baati ta maliy taat gee ibingit-anta. Maliy-at aman : « Waan yaa amilenno kara min botol taat Kitamne gaartu. » Nu kaawiy ampa-ak, asaan nu rakaado kuu pisiriye aman : « Nun aada gem kaak tatik aale, kiṅ gay aada ka maala. » ⁷ Maa di ki pakiriy a ki pakgig eenjiṅ ? Gamin okiṅco kuuk ki gintu-aṅ, waa berjiṅgu ? ṅa Buṅ doo di ? Di ya pa-ak, maa di ki pisiriyiy ar ṅu baljiṅ berin bere ?

⁸ Talon kate ! Ku pakira a ku ginig ko gamin okiṅco. Do botol ta Buṅdi, ku pakira a ku deet ko gay gamnar. Ku pakira a ku teet ko meennaw. Hey kuṅko-aṅku ! Ya ka seener, ku teet meennaw, nin paliinna oki yaa teen in kuṅko. ⁹ Nu kaawiy ampa-ak, asaan nin kuuk paliinna-aṅ, nu pakira a Buṅ leenti aar ta geemir tak-tak. Ni ar gee kuuk ṅu obiṅ a ṅuu deenṅo do uṅco ka geemir. Ampa-ak, gee ku duniiner okiṅco yaa talin taabinni nam *dubal ku Buṅdi oki yaa tale. ¹⁰ Ni oliyay do saan ta Iisa Masi, kar kuṅ gay pakira a in Iisa Masi, ku gin ilim dakina ! Ni ginno gudurre, kar kuṅ gay pakira a ku gin gudurre dakina ! Gee dakina poocaani, kar kuṅ gay pakira a ṅu jaa-

† Wer ka gase kaawor do Zoob 5.13. †† Wer ka gase kaawor do Soom 94.11.

laag sinjo ! ¹¹ Nin gay, yoo diŋka mey diyaani, ibin sa obinti ho ni bal gine kesuune oki. Gee koocaani ho ŋu atkaani min ay wero. ¹² Ni gina riy in soriyini a nii gase tee ka birkini. Gee waraani ho nin gay barkiyaagu. Nju taabiyaani ho nin gay subira di. ¹³ Nju diyaani kaawin ooma ho nin gay telkaaco in taat ool di. Yoo diŋka, gee yilaani pakgig gamin okiŋco kuuk Buŋ kilgiytu. Nju talaani ar maan kaak ŋu orig ka suusi.

¹⁴ Nu balko siiriŋ kaawin-aŋ a sokaŋ yaako deenjo. Kar gay, gem kol kooginay kuuk nu elgiyo, nu siirig a naako taayiŋko. ¹⁵ Asaan ya ku gin gee dakina kuuk bildaako do bi ka Iisa Masi oki, takko ŋaar rakki di. Wiktin taat nu iyiiko Kabarre ta Gala, nu gintu takko do goyiŋko kaak do Iisa Masi. ¹⁶ Do bi ŋaar-ak ko, nu taayaako a kuu ice botilil. ¹⁷ Paa ko, nu ŋaamikonj Timote. ŋaar ar roŋdu do imaan. Nu elgiga ho ŋa gina riy ta Rabbine in botilti. Nu bildiig gee kuuk do *Egliznar okiŋco a maman ŋuu goye do botol ta Iisa Masi. Nu ŋaamiig Timote a ŋaako gaare pey maman nu garkiyig gee a ŋuu goye do botol-ata.

¹⁸ Gee daariŋ minninko pakira a nu asaakonno pey. Ampaa ko, ŋu dapiiltu aale. ¹⁹ Kar gay, ya Buŋ kat pildu botol, kodok di naako baawe. Ya nu ot do werko, nu raka tale riy ta gee ku dapiilaw-aku. Nu raka ibine ya ka seener, ŋu gin gudurre ta Buŋdi wala ŋu kaawa maalan di. ²⁰ Asaan do *Meennaw ta Buŋdi, kaawin kuuk maalan di-ak, ŋuur ginno werco, illa riy taat in gudurre ta Buŋdi. ²¹ Kar kuŋ gay, ku raka maa ? Ku raka naako baa in ele ho in dalullaw, wal naako ice doŋkilo ?

Gee kuuk aamine in kuuk baaya munjam

5 Ay wero, nu dora gee kaawa a ku gin maan kaak patiy kaa. Gem rakki minninko weya in daacyi ta tacco.

Way, maan ŋaar-aŋ, gee kuuk ibanno Buŋ din sa gingigdo. ² In taar-an oki, ku dapiiliy di-ak maman ? In maan kaak kuuniyaw-aŋ, zer kuu gonde dakina ho kuu atkiŋ gem-ak min do datikko. ³ Nun gay, ya nu serek minninko oki, ar nu goy do datikko ho kelmol sa in kuŋkon di. ŋaar-ak, nu dukumji ko seriin in siŋ ku *Rabbin Iisa Masi do gem kaak ginig maanna-aŋka. Kuŋko oki, do wiktin taat ku ŋume ho kelmol goy in kuŋko, dukumonjiti seriin-an in gudurre ta Rabbinte Iisa : ⁵ beronj gem-ak do *Seetanner a ziy kaak goy kaak do zunuubinar-ak yaa nige. Paa kat, do yiriy taat Rabbinte Iisa Masi yaa yeepe, ŋaa gedire gase jile ka ruwwiney.

⁶ Dapiliŋko-ak, ŋaar ginno baay tak-tak. Ku ibanno ga ? Ya waan gina mappa, ŋa liya gel sood di, kar okiŋji, ŋa uciy gusus. ⁷ Gel-at, taar ar zunuubinna kuuk goy do datikko. ŋaar-ak, rasonj zunuubinna-ak serek a kuu kuuniye pey *cawar do unji ka Buŋdi. Ka seener, ku kuuniyutu ko cawar-ak, asaan Iisa Masi mat do bi kante ar roŋ tamgi kaak ŋu bertu *satkin awalle do iidin ta *Paakdi. ⁸ Do bi ŋaar-ak, goyinte ar gee kuuk awalle iidiyutu iidin ta Paak in gelbin ka cawar ho in seene. Yampa, dakinte goyenno ar ŋuur kuuk iidiyiti iidin-at in zunuubinna ho in jookumuwo-ata.

⁹ Do maktumner taat nu siiriikon dak ko, nu taayiŋko a kuu goye serek min gee kuuk goyiŋco jookumo. ¹⁰ Nu kaawiy ampa-ak, nu kaawdo do ŋuur kuuk jookumo ho bal aamine misa do Iisa Masi. Nu kaawdo a kuu goye serek tak-tak min gee-aku, ŋuur kuuk atka tamaanaw ta duniiner, kuuk kokinay, kuuk abdiya margina. Ya ampa-ak, illa kuu rasin duniine ! ¹¹ Nu kaawa do bi ka ŋuur kuuk kaawa a ŋu siŋtiko do Iisa Masi, kar goyiŋco gay jookumo. Nju atka tamaanaw ta duniiner, ŋu abdiya bunŋay, ŋu wara gee, ŋu sakriyaw ho ŋu kokinay. Goyonj serek min gee-aku ho dakonj teenno bat in ŋuura. ¹² ŋuur kuuk bal aamine misa do Iisa Masi gay, ŋa nunno kat yaaco dukume seriine, illa Buŋ meenji. Kar do ŋuur kuuk aamin ko do Iisa Masi gay, ku gin botol taat kuuco dukume seriine. Asaan ŋu siir do Kitamner aman : « Atkonj gem kaak jookumo min do datikko. » †

Siŋta sakkiyaado eenjo do unjo ka gee ku duniiner

6 Kar ya minninko rakki gin kaaw in siŋji, maa di ŋa gediriy iyiŋ do unjo ka gee ku duniiner a ŋuoco talin kaawco ? Samaan-ak zer ŋaa iyiŋ do unjo ka gee ku Buŋdi kat kuuk yaaco talinti. ² Ku ibanno kadar ŋu gee ku Buŋdi kat kuuk asaaco dukume seriin do gee kuuk do duniiner okiŋco walla ? Kar zer ya kuŋ kat kuuk yaaco dukume seriin-ak, maa di ya ku gin kaaw kapak di, ku gedirgiydo talinti. ³ Ku ibanno ga ? ŋa ginte ko kuuk yaaco dukume seriin do *dubal ku Buŋdi. Kar zer ya ta ampa-ak, maa di gi gedirgiydo taliŋ kaawin kuuk do duniiner-anta ? ⁴ Kar gay, ya ku gin kaawin ar ŋuur-aŋku, maa di ku iyiig do ŋuur kuuk gee ku *Eglizdi talaagu ar maan ka maala ? ⁵ Sokaŋ daggikonno walla ? Minninko-aŋ kat ginno tak-tak gem kaak gin ilim ho nec taliŋ kaawin ku siŋta kuuk aamin do Iisa Masi walla ? ⁶ Kar kuŋko, minninko rakki iyiy giji do unjo ka gay dukume seriiner kuuk ibanno Buŋ-ak gay maa ?

⁷ Ka seener, do datikko, ku gin ko gee kuuk sakkiya siŋtico. ŋaar-ak gaara ko kadar birniko gallo do unji ka Buŋdi. Ya gem gingikonno gamin kuuk in botilco, kuu subire guna min kuu iyiŋ do unjo ka gay seriiner. Ya gem soka gaminko oki, kuu rasiŋ guna min ku sakkiyiŋji. ⁸ Kar sando, kuŋ maaniikonj gay gina gamin kuuk in botilcodo. In raade, ku tiyaag siŋtiko kuuk aamin do Iisa Masi ! ⁹ Ku ibanno ga ? ŋuur kuuk gina gamin kuuk in botilcodo unjaado do *Meennaw ta Buŋdi. Dakonj caacyenno ziŋkiko ! Ibinonj tam kadar gee kuuk baaya munjam,

† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 17.7.

kuuk abdiya margina, kuuk kokina miday wal daad kara, kuuk deleesinay, ¹⁰ kuuk kokinay, kuuk atka tamaanaw ta duniiner, kuuk sakriyaw, kuuk wara gee, kuuk gaama gamin ku geemir, okiŋco-aŋ unjaado do Meennaw ta Buŋdi. ¹¹ Ampaa ko, awalle minninko daariŋ giŋgiyo. Kar diŋ gay, ku gin ko *cawar do unji ka Buŋdi, ku gin ko geenji ho ku goy ko goye kaak iŋ botiliy iŋ siŋ ku *Rabbinte Iisa Masi ho iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi.

Ziŋkite, ŋuur ku Buŋdi

¹² Gee daariŋ minninko kaawa aman : « Nu gin botol taat naa gine ay maan kaak nu rakiyo. » Kaaw-an ka seener, kar gay min gamin okiŋco-aŋ, daariŋ gaayaakonno. Nun oki, naa gedire kaawe aman : « Nu gin botol taat naa gine ay maan kaak nu rakiyo. » Kar gay, nu rasaado zir gamin-aŋ yaadu gedire. ¹³ Ku kaawa pey aman : « Tee, ŋaar baa do adir ho ad sa, ŋaar yoka teen di. » Kaaw-an ka seener, kar gay, tee iŋ adi, Buŋ yaa idiŋ seerco. Kar gay, Buŋ bal giniŋ zi ka gemor a ŋaa baaye munjam. Zi ka gemor, ŋaar do Rabbiner, ho Rabbin sa, ŋaar do zi ka gemor-aka. ¹⁴ Ka seener, Buŋ kaak nooyig Rabbin Iisa Masi min do muuti yaate nooyinte, ginte oki, iŋ gudurrey ta meenji.

¹⁵ Ku ibanno ga ? Ziŋkiko, ŋuur ŋum iŋ zi ka Iisa Masi. Ampa-ak, ya waan wey iŋ azbiŋca, ar ŋa ic min zi ka Iisa Masi ho ŋa ŋumig iŋ kanti. Taar-at kuunaydo kat bat ! ¹⁶ Ku ibanno ga ? Gem kaak wey iŋ azbiŋca-ak, seerco, ŋu ŋum ar zi ka gem rakki. Ka seener, ŋu siir do Kitamner aman : « Seerco, ŋuu gine ar zi ka gem rakki. » ¹⁷ Kar gay, gem kaak ŋum iŋ Rabbinte Iisa Masi, seerco, ruwwinco rakki.

¹⁸ Yaman, cimoy kayko cat min baaye ka munjam-aka. Zunuubinna okiŋco ku pey, ŋuur kara min do zi ka gemor. Kar gay, gem kaak baaya munjam-ak, ŋaar gina zunuubinna do ziy ka meenji. ¹⁹ Ku ibanno ga ? Ziŋkiko, ŋuur ger ka Ruwwin ta Buŋdi. ŋaar Buŋ kat berkonta ho ta goy do ziŋkiko. Ampa-ak, ziŋkiko, ŋuur kuŋkonno, ŋu ku Buŋdi. ²⁰ Buŋ kappiy dakina a ku kuuniye geenji. ŋaar-ak, iŋ ziŋkiko-aŋ, zeedoy kuu jaaliŋ siŋ ku Buŋdi kuwa iŋ ay maan kaak ku giniyo.

Taayiik ta Pool do bi ka obindi

7 Diŋ naako yeepe kat do maan kaak ku siiriidu awalle aman : « Ya gem obaado daatik sa guna. » ² Kar gay, iŋ goye ka duniiner kaak jookum-aŋ, guna, ay gemo yaa obe daatik ta meenji ho ay geema yaa obe mitik ka meenti. ³ Ya ŋu obe, mitko newsaado kop do daaciy ho daatik sa newsaado kop do mitti. ⁴ Daatik gediraado gine maan kaak ta rakiy di iŋ zit ka meenti, asaan zit-ak, ŋaar ka mitti oki. Ho mitik sa gediraado gine maan kaak ŋa rakiy di iŋ ziy ka meenji, asaan ziy-ak, ŋaar ka daaciy oki. ⁵ ŋaar-ak, do danjilco, daatik pooaagdo mitti ho mitik sa pooaatdo daaciy. Kar gay, illa ŋuu deen ja kaawco a ŋuu deediŋ danjilco do wiktin sood di, ŋuu unje kayco do inde ka Buŋdi. Kar ya wiktin-at bire, ŋuu yeepe do danjilco. Yampa, ŋu gediraacodo do ziŋkiko, paa *Seetanne yaa gase botol taat ŋaa gecinco.

⁶ Do tanto gay, gee okiŋco yaa goye bal daadi ar nunu. Kar gay, nu kaawaakonno a kuu gine ampa. Kar ya ku raka gine pa, sokaŋ obaakonno. Ay gem di iŋ bere kaak Buŋ beriji : rakki, Buŋ berji bere ka anka, ho ka rakki gay, ŋa berji bere ka pey.

⁸ Do ŋuur kuuk bal obe misa ho do murgilgal, nu kaawaaco a samaane ŋuu goye bal obe ar nunu. ⁹ Kar ya ku gediraaconno do ziŋkiko gay, ŋaar-ak, oboŋ. Ya ku ob-ak, guna min baykon di yaako deenjo.

¹⁰ Diŋ naaco kaawe do ŋuur kuuk ob ko. Maan kaak naa kaawe-aŋ (ŋa nununno di kaak kaawga, ŋa *Rabbin meenji) daatik rasaagdo mitti. ¹¹ Kar ya daatik rasig mitti gay, illa taa goye maala wal taa amre iŋ mitti, ho mitik sa, totiraatdo daaciy.

¹² Diŋ naaco kaawe do ŋuur kuuk pey. Kaaw-an (ŋa nunu kat kaawta, ŋa Rabbinno) ya siŋ rakki daaciy bal aamine misa do Iisa Masi ho ta ooy a ŋuu saaye, ŋaa totirintido. ¹³ Ampaa di oki, ya boo rakki mitti bal aamine misa ho ŋa ooy a ŋuu saaye, taa rasiŋjido. ¹⁴ Ka seener, mitik kaak bal aamine gay, do bi ka daaciy taat aamine, Buŋ talaag ar ŋa mitti kaak tab do unji. Ampaa di oki, daatik taat bal aamine, do bi ka mitti kaak aamine, do unji ka Buŋdi, ta daaciy ta tab. Pa-ak, kooginco oki, do unji ka Buŋji, ŋu buuminno.

¹⁵ Kar gay, ya ŋaar kaak bal aamine raka totiriika, ŋaar-ak, ŋu totironj. Ampa-ak, ŋuur kuuk aamine, ŋu imil kayco. Kar gay, Buŋ koliŋko a kuu goye do aapiyer. ¹⁶ Ku ibanno maan kaak yaa kuuniye. Kaŋ daatik taat aaminanta, ka ibanno wal mitke yaa aamine ho ŋaa gase jileŋ ga ? Kiŋ mitik kaak aamin-anka, ki ibanno wal daaciy yaa aamine ho taa gase jileŋ ga ?

Goye ka gemor do unji ka Buŋdi

¹⁷ Do wiktin taat Buŋ koliŋko, kuŋ goy goye kaak Rabbin Buŋ weenjo. Ampa-ak, min kaaw taat nu kaawtu-anta, ay gemo yaa obiŋ goyiŋji ŋaar-aka. ŋaar-aŋ ko taaye kaak nu taayiig *Eglizna okiŋco. ¹⁸ Ya gem kaak ŋu *dukumji ko selŋo do wiktin taat Buŋ koliiga, illa ŋaa goye paa di. ¹⁹ Ya gem kaak ŋu balji dukume misa selŋo

† Wer ka gase kaawor do Zeneez 2.24.

do wiktin taat Buṅ koliiga, ṅaa bariyenno botol bat ta ṅuuji dukume selṅo. ¹⁹ Ya ṅu dukumji selṅo wala ṅu balji dukume oki, ginaado maanna. Maan kaak samaan-ak, illa ṅaa aade taat Buṅ kaawtu do Kitamner. ²⁰ Illa ay gemo yaa obin goyiṅji kaak do wiktin taat Buṅ koliiga. ²¹ Do wiktin taat Buṅ kolinṅin-ak, kin berre walla ? Dak moyenno do taar-ata. Kar ya ṅu beraajin botol taat kii imile kaan-ak, ob baati. ²² Ka seener, berre kaak Rabbin Buṅ koltu-ak, do unji ka Buṅdi, ṅa imil ko kaay min berrinṅaw. Kar ṅaar kaak berredo do wiktin taat Rabbin Buṅ koliiga, ṅa berre ka Iisa Masi. ²³ Buṅ kappiy dakina a kuu kuuniye geenji. Naar-ak, dakon gineno berrin ku gemir. ²⁴ Ka seener, gem kol siṅtay, illa ay gemo yaa goye do unji ka Buṅdi ar goyiṅji kaak min Buṅ koliiga.

Taayiika do ṅuur kuuk bal obe ho in murgilgal

²⁵ Do ṅuur kuuk bal obe misa, nu bal gine kaaw taat asa min do Rabbinte. Kar gay, in barkin taat Rabbin Buṅ beriidu, naa taayinṅo in kaaw taat nec ṅuu obin bombo. ²⁶ Do bi ka taabin taat diṅ goy kaate-anta, nu pakira a guna ay gemo yaa goye bal obe. ²⁷ Naar kaak gin ko daatko, ṅaa totirintido. Naar kaak bal ginen gay, ṅaa obenno. ²⁸ Kar ya ki ob gay, ki bal nige maanna do unji ka Buṅdi. Kar ya gemso kat obe, taar oki bal nige maanna. Kar ṅuur kuuk ob gay, taabinco yaa gine dakina do duniin-anta ho nu rakaado kuu aawin taabin-anta.

²⁹ Gem kol siṅtay, nu kaawiy ampa-ak, asaan wiktin taat Buṅ beriite, taar sood di. Naar-ak min diṅka, illa ṅuur kuuk gin daad-ak yaa gine riy do Buṅdi ar ṅu bal gine daadi. ³⁰ ṅuur kuuk ala diṅka, ṅuu gine ar ṅu allo. ṅuur kuuk aaciyaw, ṅuu gine ar ṅu aacaydo. ṅuur kuuk gidiya gamna, ṅuu gine ar gamin-an kuṅcodō. ³¹ ṅuur kuuk atka tamaanaw ta duniiner, illa ṅuu atkenno tamaanaw-anta, asaan duniin taat diṅ ku taliy-an, taar yaa bire.

³² Nu rakaado kuu ice kellimko. Naar kaak bal obe misa, ṅaar ic kelmoy do gamin ku Rabbin Iisa ho ṅa bariya botol taat ṅaa gine maan kaak Rabbin rakiyo. ³³ Kar ṅaar kaak ob daatik gay, ṅaar ic kelmoy do gamin ku duniiner ho ṅa bariya botol taat ṅaa gine maan kaak daaciy rakiyo. ³⁴ Naar-ak ko, kelmoy deedu werin seera. Ampaa ko, daatik taat bal gine mitko wala gemso oki, ṅuur ic kellimco do gamin ku Rabbin Iisa, asaan ṅu bariya botol taat ṅuu kuuniye geenji kuṅji in riyco ho in pikirrico. Kar daatik taat ob gay, taar ic kelimti do gamin ku duniiner ho ta bariya botol taat taa gine maan kaak mitti rakiyo.

³⁵ Nu kaawtu ampa-ak a naako gaayinṅo, yampa, nu asiraakonno. Kar gay, nu raka a kuu gine maan kaak yaako kuuniyen di ho kaak yaako gaayinṅo kuu aadin *Rabbin Iisa Masi in gelbin rakki.

³⁶ Ya waan minninko ogir gemso ho ṅa taaya do obinti, kar ṅa tala kadar gintit rada do gemso-ata wala ṅa raka obinti asaan niyiney dakina do daatkuwiti, ṅaar-ak, illa ṅaa obinti. Na bal nige maanna do unji ka Buṅdi.

³⁷ Kar gay, ya waan kaak ic niyin min do gelbiney a ṅa obaado ho ṅa wakaatdo gemsoy, ya ṅu bal asirinṅi ho ṅa tala kadar ṅaaji gedire do ziy, ṅaar-ak, ṅa gin maan kaak samaane. ³⁸ Ansi-ak, waan kaak obit gemsoy-ak, gin maan kaak samaane, ho waan kaak bal obin tanji gay, gin maan kaak samaan paka.

³⁹ Daatik taat mitti goy in odinay, taar ginno botol taat taa obe mitik ka pey. Kar gay, ya mitti mate, ṅaar-ak, ta gin botol taat taa obe mitik kaak ta rakiyo ya ṅa gem ka Iisa Masi. ⁴⁰ Kar gay, do tanto, ya ta goy bal mitko, galil-ti yaa gine dakin paka ho nu pakira kadar kaawor-an asa min Ruwwin ta Buṅdi.

Taayiika do bi ka kum ka satkiner

8 Diṅ naako kaawe do bi ka kum kaak ṅu satgiytu do buṅniydi. Ka seener, ginte okinte, gi gin ibine. Ibine-ak ṅaamaag gemo, ṅa dapiliyo. Kar elen gay gaayaag gee, ṅu goyiy bombo do imaanco. ² Ya waan pakira a ṅa iban maanna, ṅaar-ak, ṅa ibanno misa baay ta maanna-aka. ³ Kar ṅaar kaak el Buṅ gay, Buṅ oki ibingig kadar ṅa kanji. ⁴ Do bi ṅaar-an, kum kaak ṅu satgiytu do buṅniydi-an, gi gin botol taat gii teenji wala kawwi ? Gi iban kadar do duniiner-an, buṅnay, ṅuur maan kaak maalan di, asaan Buṅ, ṅaar rakki di ho ginno ka pey. ⁵ Ka seener, gee kaawa a buṅnay goy kuwa ka samaaner ho keder. Do gelbinco, ṅu abdiya buṅnay dakina ho in rabbinnay oki. ⁶ Kar sando, loten gay, Buṅ ṅaar rakki di. Naar ko Tatte, ṅa kilgiyig gamin okinṅo, ho do saan tanji ko, gi goyiyo. *Rabbinte oki, ṅaar rakki di. Naar ko Iisa Masi. In ṅaar di, gamin okinṅo goyiyo, ho in ṅaar di oki, gi siiki-miyo.

⁷ Kar gay, do datikko, goy gee daarin kuuk ibingitdo kaaw-anta. Yoo diṅka, daarin, abdiye ka buṅniydi-ak goy di do kayco. Ya ṅu tiya kum ka *satkiner, ṅu pakira kadar kum-ak, ṅu dapsiyig do buṅnay kuuk ka seener. Ansi ko, ṅu aawiy zinṅico kadar ṅu *cawarro, asaan pikirrico sooda. ⁸ Gamin ku teendi, ṅuur gaaydo gemo do unji ka Buṅdi. Ya gi taado, ginno maan kaak yaate arme, ho ya gi tiyaw oki, ginno maan kaak yaate gaayinte.

⁹ Kuṅ gin botol taat kuu teen gamin okinṅo kuuk ku rakiyo. Kar gay, yaman goyon godom, yampa, ṅuur kuuk bal gine gudurre do imaan yaa jage do saan tanjo. ¹⁰ Ka seener, ku gin ibine ṅaar-anṅa. Kar ya gee kuuk pikirrico sooda talaako ku goy tee kum ka satkiner atta do ger ka marginar, ṅu pakiraado kadar ṅuur oki yaa tee wal-

†† 'ṅuu goye paa di': Yuudinna daarin, ya ṅu dukumco selṅo, ṅu bariyiy pey botol taat ṅu giniy zinṅico a gee yaa talin ar ṅu bal dukume selṅo. ṅu giniy ansi-ak a ṅuu pociin abaadinco ho ṅuu ice ta pey. † Gee ṅuur-ak, aditco osaw do maan kaak kuuniye do ṅuur kuuk aada botol ta Rabbin Iisa Masi.

la ? ¹¹ Ampa-ak, in ibiniŋko-ak ko, ku jagiig siŋtiko kuuk aditco seera, ŋu baay rawte. Kar gay, do saan taŋco ko, Rabbin Iisa Masi mattu. ¹² Naar-ak, ku gina maan kaak samaanno do siŋtiko-aku ho ku gurbiliit pikirrico taat sood-ata. Ansi-ak, ku gin zunuubinna do unji ka Iisa Masi. ¹³ Ampa-ak, ya tee kaak nu tiy di iyaag siŋdu ŋa jagiy min botol ta Buŋdi, ŋaar-ak, naa rasiŋ tee ka kumar tak-tak, asaan do saan tanto, nu rakaado siŋdu yaa jage min botol ta Buŋdi.

Hagin ta riy ta paliine

9 Nun oki gin botol taat naa gine maan kaak nu rakiy di, wal maman ? Nun *paliine ka Iisa Masi wal kawwi ? Nu talig Rabbin Iisa Masi, wal nu bal taliŋji ? Ya ku aamin in siŋ ku *Rabbin Iisa Masi-aŋ wal in riy taat nu gintu do datikko doo di ? ² Ya gee daariŋ pooc ooye a nu paliine oki, lokoŋ gay, nu paliine, asaan ŋumiŋko kaak ku ŋumtu in Iisa Masi-ak gaara kadar ka seener, nu paliine.

³ Naako kaawe maman nu imiliy kaar do uŋco ka ŋuur kuuk diyaadu kaawo : ⁴ ni bal gine botol taat nii gase tee ho see in riy taat ni giniyo walla ? ⁵ Ya waan minninko gin daatko ho ta aamine, ŋa gin botol taat ŋa jaawguwe riy in taara walla ? Naar-aŋ ko maan kaak paliinna kuuk pey ho in siŋtay ku *Rabbinte Iisa gintu ho Piyer oki. ⁶ Wal nunu in Barnabaas di kuuk yaa gase tee in soriyini walla ? ⁷ Maa askiriŋcir kaak meenji di kappiya koyey ? Maa gemir kaak taatgiy eto ho taado ronji ? Maa gemir kaak gooyaw ho saado buwa ?

⁸ Kaawor-an, taar pikirredo ta geemir di, *gaanuun ka Muusa oki kaaw pa. ⁹ Ka seener gay, do gaanuun ka Muusa ŋu siir aman : « Berki kaak gina riy do morgor, dakon gootiŋjido biy a pa ŋaa tee ganduulinna. » [†] Do pikirriko, Buŋ kaawit kaaw-an do bi ka barkiydi walla ? ¹⁰ Ha'a, ya tab-ak, ŋa kaawa do bi kani. Ka seener, ŋaar kaak gawnaw ho ŋaar kaak sedaw, seerco, ŋu diy kayco do maan kaak ŋuu gase. ¹¹ Ar gay luwor luwiy busumji do morgoy, nin oki gaarit kaaw ta Buŋdi do datikko. Naar-ak, ya ni pakira a nii gase maan minninko, ku talaag ŋa dakin aale walla ? ¹² Ya gee ku pey gin botol do gaminko, ŋaar-ak, nin gay gin paka, wal maman ? Kar in taar-an oki, nin balko indiŋko a kuuni bere maanna. Kar gay, ni icit taabin okintiti a paa nii gine maan kaak yaa peyin Kabarre ta Gala ta Iisa Masi yaa siŋje in uŋti.

¹³ Ku iban tam kadar ŋuur kuuk gina riy do ger ka Buŋdi gasa teenco min do riyco-at di ho ŋuur kuuk dapsiy-aag malle kaak gee bertu *satkine sa gasaat haginco min do gamin kuuk ŋu bertu-ak di. ¹⁴ Paa ko, Rabbinte Iisa kaawtu oki a ŋuur kuuk riyco ta gaare Kabarre ta Gala, ŋuu gase teenco min do riyco-at di. ¹⁵ Kar nun gay, nu bal gine pa. Nu siirgitdo kaaw-an a kuudu ŋaame maanna. Yampa, ya nu mata sa guna min naa inde maanna ! Ginno waan kaak yaa imiliŋ maan kaak nu dapiliy-aŋka. ¹⁶ Nu dapilaado do bi kaak nu gaara Kabarre ta Gala. Asaan Buŋ berduut riy taat naa gaarin Kabarre-anta. Do gaayar ya nun kat gaargitdo Kabarre ta Gala-an do geemir. ¹⁷ Ya meendu kat dobit riy-anta, nu gin botol taat naa gase maan do koyer. Kar gay, ŋa meendudo kaak dobita. Na Buŋ kat berduut a naa gininti. ¹⁸ Naar-ak, maan kaak naa gase do koyer gay moo ? Maanna-ak, ta galal ta gaare Kabarre ta Gala maalan di. Ya nu gin botol taat naa gase maanna oki, nu boodaado do bi ŋaar-aŋka.

¹⁹ Nu gin botol taat naa gine maan kaak nu rakiy di. Kar gay, nu meendu ic niyine naa gine berre ka gee okiŋco a naa iye gee dakin aale, ŋuu aamine do Rabbin Iisa Masi. ²⁰ Ya nu goy in *Yuudinna, nu ica goyiŋco a naa iyiŋco ŋuu aamine do Iisa Masi. Ya gaanuun baldi diye pise oki, wiktin taat nu goy datik ta gee kuuk gaanuun diyco pise, goyindu ar kaŋco a naa iyiŋco ŋuur oki yaa aamine. ²¹ Ya nu goy in gee kuuk aadgigdo gaanuun-ak sa, nu goy ar ŋuura a naa iyiŋco oki. Sando, ka seener gay, nu aadaag gaanuun ka Buŋdi, asaan nu karmiyaag gaanuun ka Iisa Masi. ²² Ya nu goy in gee kuuk bal gine gudurre do imaan sa, nu goy ar ŋuura a naa deŋriŋco do imaanco. Ansii ko, nu goyiy in ay gemo ho nu giniy ay maanna a naa iyiŋ daariŋ minninko a ŋuu gase jile. ²³ Riy okintit-an, nu ginaat a Kabarre ta Gala yaa siŋje in uŋti. Ansii kat, naa gasin hagin riy taat ta kaawtu do unji ka Buŋdi.

²⁴ Ku iban tam kadar do kaasumindi, gee okiŋco gadaw kar gem rakki di yaa iciŋ maan kaak ŋu diyiiico. Kuŋko oki, gadon kuu iciŋ maan kaak ŋu diyiiiko-aka. ²⁵ Gee okiŋco kuuk raka pakiŋ eenco do gadir-ak, ŋuur taala ziŋkico ho ŋu gedirco do ziŋkico do gamin dakina. Nu giniy pa-ak a ŋuu iciŋ maan kaak ŋu diyiiico. Sando, maanna-ak taayaado aale. Kar ginte gay, gi giniy pa-ak a gii iciŋ maan kaak yaa goye doo. ²⁶ Ansii ko, do botol ta Buŋdi, nu gaddo munjam. Nun ar gem kaak kaasuma in kutpa ho meŋŋido badam. ²⁷ Nu taabiyaag ko taabiye zir a naaji gedire. Yampa, nun meendu kaak gaarit kaaw ta Buŋdi do gee daariŋ-aŋ oki, siŋdu amilaado.

Gamin kuuk gee ku Israyeel gaariite

10 Gem kol siŋtay, nu rakaado a ku ibinaado baay ta maan kaak kuuniy awalle do wiktin ta nabi Muusa. Do wiktin taar-at, aginiyte okiŋco, Buŋ diyco uce a taaco gaare botol, ho okiŋco, ŋu aaltu barre ka dindiko.

^{††2} Okiŋco, ŋu gintu geenji ku nabi Muusa in *batiziye kaak ŋu batiziyiig do ucer ho do barrer. ³ ŋuur okiŋco tee

† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 25.4. †† Wer ka gase kaawor do Ekzood 13.21-22, 14.22-29.

tee kaak Buŋ paayiico min ka samaaner †, 4 ho okiŋco, ŋu see amay kuuk asa min do Buŋdi oki. Amay-ak amila min do dambi kaak Buŋ beriico. Dambi-ak jaawa in ŋuura ho ŋaar ko Iisa Masi. ††5 Kar anuwco gay, Buŋ dapin in ŋuura. Paa ko, ŋu mattu taruwsin do goosiner, do ay wer kaak ŋu baayiyo. ‡

6 Gamin kuuk asco do aginiyte-aŋ yaate gaare botol taat samaane. Ampaa kat, gi diydo pey kayte do gamin kuuk samaanno ar aginiyte gingiyo. 7 Ampa-ak, dakon abdiyeno margina ar gee daarin minnincō gingiy awal-le. Ansii ko, ŋu siirtu do Kitamner aman : « Gee goyiy keder a ŋuu tee ho ŋuu see, kar ŋu uciy waare in daadi. » ††8 Dakinte baayeno munjam ar daarin minnincō gintu. Min ŋu gintu paa di, do yiriy rakki di, gee orok seer in subba alip (23 000) mattu. ††9 Dakinte gecinjidō *Rabbin Iisa Masi ar ŋuura. Gee daarin minnincō gecga. Ek di aalin deeyiigu dakap. ††10 Dakinte gujumumenno do Buŋdi ar gee daarin minnincō. Gee ŋuur-ak, *dubil ka Buŋdi gay dee geemir asiigu da. ††

11 Gamin okiŋco kuuk asco-aŋ yaate gaare botol taat samaane. Ŋu siirig do Kitamner a gii goye godom, asaan gi goy do wiktin taat ba aaro. 12 Ansii ko, gem kaak pakira a ŋa pey bombo, illa ŋaa goye godom pa ŋaa gale.

13 Gece okiŋji kaak ku aawtu-ak, gee okiŋco aawaaga. Buŋ, ŋaar kaawoy rakki di ho ŋa ooyaado *Seetanne yaako gecinjo in gamin kuuk pakgit gudurriko. Kar do wiktin taat Seetanne gecaakon gay, Buŋ yaako bere gudurre a kuu gedirin gece-aka ho ŋaako pile botol kuu imile kayko.

Peye min gamin ku marginar

14 Ŋaar-ak, nu kaawaako gem kol sinjay kuuk nu elgiyo, abdiye ka marginar-aŋ, rason serek. 15 Nu kaawaako ar nu kaawa do gee kuuk gin ilim. Kuŋ maaniiko pakiron do kaawor-anta. 16 Pakirinte do tee kaak gi tiyo ho do see kaak gi siyo do wiktin taat gi ŋum do bi ka Rabbin Iisa Masi. Ya gi ŋume, gi dela barkin do Buŋdi do bi ka *kordin ta barkiner. Wiktin taat gi siya min do kordindi-ata, gi ŋum in baar ku Iisa Masi ho wiktin taat gi deeda mappa gi tiyo oki, gi ŋum in zi ka Iisa Masi. 17 Mappa, ŋaar rakki di, kar ginteŋ gay dakina. Tee ka mappar-ak gaara kadar ginte okinte ar zi ka gem rakki di.

18 Pakirinte oki do abaadin ta gee ku Israyeel. Ka seener, ŋuur kuuk tiya kum ka *satkiner kaak ŋu dapsiytu do wer kaak ŋu pintu in siŋ ku Buŋdi, ŋu ŋum in Buŋ meenji. 19 Ka seener, ya ŋu ŋum in Buŋ, ŋaar-ak gaara kadar kum kaak ŋu bertu satkin do marginar wal margin maaniico, ŋuur oki gin paydine walla ? Ha'a, ginno ! 20 Kar gay, nu kaawaako, maan kaak ŋu beriy satkin do marginar, ŋu beraag do aaridnar, yampa do Buŋdido. 5 Nun gay rakaado tak-tak kuu ŋume in aaridna. 21 Ku gediraado see kordindi ta Rabbin Iisa ho kuu see pey ta aaridnar. Ku gediraado kuu tee tee ka Rabbin Iisa ho kuu tee pey ka aaridnar. 22 Gi raka nige adiy ka Rabbinte walla ? Gi gin gudurre pakgiga walla ? Ha'a, kawwi !

Gine gamin kuuk yaaji bere darjin do Buŋdi

23 Gee daarin kaawa aman : « Nu gin botol taat naa gine ay maan kaak nu rakiyo. » Kaaw-an ka seener. Kar gay, min gamin okiŋco-aŋ, daarin gaayaakonno. Gee-ak kaawa a nu ginit botol-ata, kar min gamin okiŋco-aŋ gay, daarin gaayaakonno kuu sinje do botol ta Buŋdi. 24 Dakon pakirenno do maan kaak yaako gaayinjo kuŋ maaniikon di. Kar gay, pakiron oki do maan kaak yaa gaayin eenjo.

25 Ku gin botol taat kuu tee kum okiŋji ka suuginer bal inde pa aditko yaa ose. 26 Ku gin botol, asaan ŋu siir do Kitamner aman : « Kida ho in gamin okiŋco kuuk goy do adiy, ŋuur ku Rabbin Buŋ. » ††

27 Ya waan kaak bal aamine kolinjo a ku baa tee do geriy ho ku ooy kuu baawe, taan gamin okiŋco kuuk ŋa beriiko bal inde, pa aditko yaa ose. 28 Kar gay, ya gem rakki kaawko aman : « Kum kaak ku tiy-aŋ, ŋaar gay marginar. » Ŋaar-ak, dakon teenno pey do saan ta gem kaak kaawaako ho in adiy kaak osaw-aka. 29 Nu kaawtu pak, asaan gem-ak adiy osaw, yampa nu kaawdo a aditko osa do bi ka kumar-aka.

Gee daarin yaa inde a ya ni gin botol taat nii tee tee kaak ni rakiy di-ak, maa di nii ice ta ŋaar kaak adiy osaw-aka ho nii rasin ta maaniini ? 30 Ya nu dela barkin do Buŋdi do tee kaak nu tiy-ak gay, maa di ŋuun osin pey do tee kaak nu dela ja barkine ?

31 Ampaa ko, ya ku tiyaw, wal ku siyaw, wal ku gina ay maanna oki, ginguwon a kuu bere *darjin do Buŋdi.

32 Dakon gineno tak-tak maan kaak yaa jage gee min botol ta Buŋdi, ya ŋu *Yuudinna, wal ŋu Yuudinnado, wal gee ku *Egliz ka Buŋdi. 33 Goyon ar nunu. Nu zeedaw a naa gine ay maan kaak yaa ajbiye ay gemo. Nu barydo maan kaak yaan gaayin nun meendu di. Kar gay, nu bariya maan kaak yaa gaaye gee dakin aale a ŋuu gase jile.

11 Icon botol tanto ar nun oki ictu botol ta Iisa Masi.

† Wer ka gase kaawor do Ekzood 16.35. †† Wer ka gase kaawor do Ekzood 16.4-35, Nombir 20.7-11. ‡ Wer ka gase kaawor do Nombir 14.16. †† Gee-ak margico, ŋu siy berki ka daabner ho ŋu guniiji. Kar ŋu tiyo, ŋu siyo ho ba aar, ŋu waariy do unji ka margico-aka (Ekzood 32.6). ††† Wer ka gase kaawor do Nombir 25.1,9. †††† Wer ka gase kaawor do Nombir 21.5-6. ††††† Wer ka gase kaawor do Nombir 17.6-14. § Wer ka gase kaawor do Deteronoom 32.17. †††††† Wer ka gase kaawor do Soom 24.1.

Mitko in daatko do unji ka Bunji

² Nu ozilaako asaan ku pakira lotu do ay maanna ho ku karmiyaag taaye kaak nu taayinjo. ³ Kar gay, nu raka a kuu ibine maan rakki : Iisa Masi, naar goy kaay ka ay mitko. Mitko, naar goy kaati ka daatkor, ho Bunj gay, naar goy kaay ka Iisa Masi. ⁴ Do wiktin taat mitik inda Bunj wal na kaawa kaawin kuuk asa min do Bunji, ya na gootig kaay, na karmiyigido tatkuwiy Iisa Masi. ⁵ Kar gay, do wiktin taat daatik inda Bunj wal ta kaawa kaawin kuuk asa min do Bunji, ya ta bal gootin kaati, ta karmiyigido naar kaak goy kaati. Naar-ak, sokaŋ yaa deenti ar kaati oode. ⁶ Ya daatik kat gootigido kaati gay, maa di duruwti oki ta dukumgitdo ? Kar ya daatik taat oode wal dukumit duruwti kat talaati sokinja gay, illa ta gootguwiŋ kaati.

⁷ Ya mitik raka inde Bunj, naa isenno maan do kaay, asaan Bunj kilgiyig ar naara ho na gaara *darjiney. Kar daatik gay, taar gaara darjin ta mitkor. ⁸ Ka seener, Bunj bal kilgiyiŋ mitko min do daatkor, kar gay, ta daatik kat na kilgiyiit min do mitkor. ⁹ Bunj bal kilgiyiŋ mitko do bi ka daatkor, illa daatik kat na kilgiyiit do bi ka mitkor. ¹⁰ Ampaa ko, kaati ka daatkor-ak yaa goye goote. Ansi-ak gaara kadar ta karmiyaag kaak goy kaati ho *dubal ku Bunji oki yaa talinti.

¹¹ Taar-an ka seener. Kar gay, do goyinte kaak in *Rabbin Iisa Masi, bal daatko, mitik goyaado, ho bal mitko, daatik sa goyaado. ¹² Asaan uudin taat Bunj kilgiyiit daatik min do mitkor, mitik oki, daatik kat weega ho okinjo, nu asa min do Bunji.

¹³ Kuŋ maaniiko pakiron ja. Do tanjo, ya daatik inda Bunj ho kaati bal goote-ak samaane walla ? ¹⁴ Ya ku talaat duniine, kuu ibine kadar mitik kaak rasit durwey bolok-ak, sokaŋ sa diyaaga. ¹⁵ Kar gay, daatik taat duruwti bolok-at, samaane, asaan Bunj bertit durwe bolok a taa goote kaati. ¹⁶ Kar ya gem kaak meeliit kaaw-an gay, naa ibine kadar do aadinni, nini wala *Egliz ka Bunji, ni rasgigdo daadi yaa abdiye bal goote ka kayco.

Tee ka Rabbiner

(Matiye 26.26-29, Maark 14.22-25, Luk 22.15-20)

¹⁷ Kar diŋ do maan kaak naako kaawe gay, nu gediraado naako ozilinjo, asaan numinjo kaak ku numiy-ak iy-aako nige kat dakina min siye. ¹⁸ Maan kaak awalle, nu kaawiidu-ak a ya ku nume, ku eera benanniko. Nu pakira kadar kaaw-an, seen oki yaa goye. ¹⁹ Ka seener, illa kuu eere benanniko, asaan ya ku eerro-ak, maman gee yaa ibiniŋ waraŋ nuur kuuk goy goye kaak in botiliy do imaanco ? ²⁰ Ansi-ak, do wiktin taat ku nume, tee kaak ku tiy-ak, dakon diyenno a na tee ka *Rabbin Iisa, ²¹ asaan do wiktin ta teendi-ak, ay gem di tiya maannay. Ansi-ak, gee daariŋ goyiy in meyco ho daariŋ gay sakriyaw. ²² Ku taado ho ku saado do geriyko walla ? Wal ku aaniŋ *Egliz ka Bunji ? Ku raka sokaŋ yaa deenjo nuur kuuk bal gine maanna walla ? Di ku raka naako kaawe maa ? Naako ozilinjo walla ? Ha'a, do bi naar-an, nu ozilaakonno tuk.

²³ Ka seener, an kaaw taat nu gastu min do Rabbinte Iisa Masi ho taat nu gaariiko awalle : Rabbinte Iisa Masi, do aando taat nuu beriŋ do pise ka midir, na ictu mappa, ²⁴ na deltu barkin do Bunji, na pirsiiiga ho na kaawtu aman : « Naar-an zir. Nu beraakon loko. Ginguwon paa kat kuu moyguwe bir. » ²⁵ Min nu teetu, na ictu *kordin-di ho na kaawtu aman : « Kordindi-an gaara Jamaw ta marbinto taat Bunj asiy obe in gee in baar kunto. Ay wiktin taat ku siyaata, ginguwon paa kat kuu moyguwe bir. » ††

²⁶ Ka seener, ay wiktin taat ku tiya mappa-aka, ho ku siya kordindi-ata, ku gaaraat muutuy ta Rabbin Iisa Masi do geemir. Ginguwon paa nam yiriy taat naa yeepe. ²⁷ Ampaa ko, gem kaak tiyaag tee ka Rabbin Iisa, ho siyaat kordindi ar nu gamin ku maala, naar-ak parik yaa zubke do kaay, asaan na aaniŋ zi ho in baar ku Rabbin Iisa Masi. ²⁸ Ansi-ak, ya gem raka tee mappa-aka ho naa see kordindi-ata, illa naa pakireŋ ja do goyinjii. ²⁹ Asaan gem kaak pakarro do zi ka Iisa Masi wiktin taat na tiyaw ho na siyaw gay, naar-ak, na meenji di zubkig parik do kaay. ³⁰ Do saan taar-an ko, minninko goy gee dakina kuuk radaw ho kuuk zinŋkico galcodo, ho daariŋ kuuk mate oki. ³¹ Ya ginte maaniite pakira do goyinte-ak, Bunj dukumaatenno seriine. ³² Kar gay, ya Rabbin Bunj dukumaate seriine oki, na taayaate a naate diyinte do botildi a paa kat seriin taat yaa obiŋ gee ku duniiner-at obii-tenno.

³³ Ansi-ak, gem kol siŋtay, ya ku num do tee ka Iisa Masi-ak, yokon zinŋkiko. ³⁴ Ya gem kaak mey diyaaga gay, illa naa teen ja do geriy. Paa kat, ya ku nume, parik zubkiydo do kayko. Kar kaawin kuuk daariŋ gay, wiktin taat ya Bunj iyintu do werkon di, naako gaasiŋco.

† Wer ka gase kaawor do Zenez 1.26-27, 2.18-23. †† Wer ka gase kaawor do Ekzood 24.6-8, Zeremi 31.31-34.

Bere kaak Ruwwin ta Buñdi beriy do geemir

12 Gem kol siŋtay, nu raka naako kaawe do bi ka bere kaak Ruwwin ta Buñdi beriy do geemir. Nu raka kuu ibinin seen taat do bi ka berindi-aŋka. ²Do wiktin taat ku bal aamine misa do Iisa Masi, ku iban maman ŋu daaŋiŋko nam ku abdiytu buŋnay kuuk kaawdo. ³Do bi ŋaar-aŋ, nu kaawaako waraŋ : ya gem kaawa a Buñ yaa surpiyiŋ Iisa Masi, ibinonŋ tam kadar Ruwwin ta Buñdi ŋaamaagdo ŋaa kaawe ampa. Kar gay, ya gem kaawa a Iisa Masi, ŋaar *Rabbine, illa Ruwwin ta Buñdi kat ŋaamaag ŋa kaawiy pa.

⁴Bere ka Ruwwin ta Buñdi, ŋaar biyuwji dakina. Kar Ruwwin ta Buñdi gay, taar rakki di. ⁵Riy taat gi giniy do Buñdi, taar biyuwti dakina. Kar Rabbin Iisa Masi gay, ŋaar rakki di. ⁶Goy oki botilay dakina kuuk gi giniig gamin-aŋku, kar Buñ gay, ŋaar rakki di ho ŋaar bera gudurre do ay gemo a ŋaa gine ay maanna. ⁷Buñ beraag bere do ay gemo a ŋaa gaarin gudurre ta Ruwwin ta Buñdi. Ŋa giniy ampa-ak a bere ŋaar-aŋ yaa gaayiŋ gee okiŋco. ⁸Do gem rakki, Ruwwin ta Buñdi berji bere a ŋaa kaawe iŋ ilim, ho do ka pey gay, Ruwwin-at berji bere a ŋaa kaawe iŋ ibine ka gamin ku Buñdi. Kar Ruwwin ta Buñdi gay, taar rakki di. ⁹Do gem ka rakki, Ruwwin taar-at berji imaan taat bombo aale, ho do ka pey gay, Ruwwin taar-at di berji bere a ŋaa coole gee. ¹⁰Do gem ka pey, Ruwwin-at berji bere a ŋaa gine gamin kuuk ajbay, ka pey gay gas bere a ŋaa kaawe kaawin kuuk asa min do Buñdi, ka pey gay gas bere a ŋaa eerin ruwwin taat samaane iŋ taat samaanno, ka pey gay gas bere a ŋaa kaawe kaawin kuuk gee ibingiŋdo ho ka pey gay gas bere a ŋaa gaariŋ kaawin-ak iŋ kuuk gee ibingigu. ¹¹Gamin okiŋco-aŋ asa min do Ruwwin taat rakki-an di. Ta beraag gamin-aŋ do ay gemo ar kaak ta rakiyi di.

Egliz ka Buñdi ar zi ka gemor

¹²Talonŋ zi ka gemor. Ŋaar rakki di, kar ŋa gin gamin dakina. Gamin kuuk dakin-ak kuuniy zi ka gem rakki di. Geenji ku Iisa Masi oki ar zi ka gemor-aka. ¹³Asaan Buñ *baptiziyinte okinte iŋ Ruwwiney taat rakki di a gii kuuniye ar zi rakki, ŋa zi ka Iisa Masi. Ŋa ginig maanna-ak lote okinte : kuuk *Yuudinna iŋ kuuk Yuudinnado, kuuk berrina iŋ kuuk berrinno. Gem kaak see amay, amay-ak goy do adiy. Ampaa ko, ginte okinte, Buñ diyte Ruwwiney taat rakki-an di, ho taar di taat goy do gelbinte.

¹⁴Zi ka gemor, ŋaar gin gamin dakina. Ŋa da kuunaydo iŋ maan rakki di. ¹⁵Kar ya asenŋ kat kaawa aman : « Nun pisenno, isginno iŋ ziŋka. » Iŋ taar-ata oki, ŋa amilaado kara min do ziŋka-aku. ¹⁶Kar ya denge kaawa aman : « Nun oddo, isginno iŋ ziŋka. » Iŋ taar-at oki, ta amilaado kara min do ziŋka-aku. ¹⁷Kar ya zi ka gemor okiŋji, ŋa od di ho denge ginno, maman gem-ak yaa cokiye ? Kar ya zi ka gemor okiŋji, ta denge di ho ete ginno, maman gem-ak yaa nibe ? ¹⁸Kar gay, Buñ diyiiŋ ay maanna do zi ka gemor-ak ar kaak ŋa rakiyo. ¹⁹Yampa, ya zi ka gemor kat kuuniy iŋ maan rakki di, ŋaar-ak wal ŋa zi ka gemor ! ²⁰Ka seener, zi ka gemor, ŋaar rakki di, kar gamnay gay dakina.

²¹Ŋaar-ak, od sa gediraado kaawe do pise aman : « Nu rakaacinno. » Kaa sa gediraado kaawe do ase aman : « Nu rakaacinno. » ²²Kar gay, gamin ku zi ka gemor kuuk gee pakira a wal ŋu bal napaanco oki, ya ŋu ginno, gem gediraado goye. ²³Gamin kuuk do zi ka gemor kuuk gi talaag ar maan kaak maalan di, gi beraaco horoomine. Kar ŋuur ku sokaŋ gay, gi beraaco horoomin paka. ²⁴Gamin ku ziŋkite kuuk gee talaagu-ak, ŋuur turro giico bere horoomin dakina. Kar gay, gamin ku sokaŋ-ak, Buñ leeyig do zi ka gemor a ŋuu gase horoomin paka. ²⁵Ansi-ak, eere goyaado do zi ka gemor. Kar gay, do zi-ak, gamin okiŋco-aŋ yaa gaaye benannico. ²⁶Do zi ka gemor, ya maan rakki aawa rada, ŋaar-ak, zi okiŋji oki aawaw ho ya ŋu bera horoomine do maan rakki, zi okiŋji aacyaw iŋ ŋaara.

²⁷Sando, kuŋ zi ka Iisa Masi ho ay gem di gin weriy. ²⁸Ansii ko, Buñ leetu gee kuuk yaa gine riy do *Eglizdi. Awalla, ŋa lee ja paliinna, ka seeriŋkar, nabiinna, ho ka subbiŋkar gay, ŋuur kuuk bilda gee iŋ kaaw ta Buñdi. Kar ba aaro, ŋa leetu ŋuur kuuk gina gamin kuuk ajbay, ŋuur kuuk coola gee, ŋuur kuuk ŋa berco bere ka gaaye geemir, ŋuur kuuk tala kaay ka Eglizdi ho ŋuur kuuk kaawa iŋ kaawin kuuk gee ibingiŋdo.

²⁹Okiŋco, ŋu paliinna walla ? Okiŋco, ŋu nabiinna walla ? Okiŋco, ŋu bilda gee iŋ kaaw ta Buñdi walla ? Okiŋco, ŋu gina gamin kuuk ajbay walla ? ³⁰Okiŋco, ŋu berco bere ka coole geemir walla ? Okiŋco, ŋu kaawa kaawin kuuk gee ibingiŋdo wal ŋu gaaraag kaawin kuuk gee ibingiŋdo-ak iŋ kuuk gee ibingigu walla ? Ha'a, taar-an taarro. ³¹Kar kuŋ gay, bariyonŋ bere kaak pakgiŋ eenji.

Diŋ gay, naako gaare botol taat samaan paka.

Ele ka geemir

13 Ya nu kaawa in kaawin ku geemir wal in kaawin ku *dubal ku Bunđi, kar nu ello geen gay, naar-ak, nu ar ale ka sindallel wal koril kuuk diya dengina. ² Ya nu nec kaawe ar nabiinŋe, ho nu gin ibine okinji nam nu iban gamin okinŋo kuuk cigile, ya imaandu nec naa janŋin dambinay oki, kar nu ello geen gay, naar-ak, nu ar maan ka maala. ³ Ya nu deedaag mallel okinji do pokirnar ho nu beraag zir a ŋuu accinji do aki oki, kar nu ello geen gay, naar-ak, gamin okinŋo kuuk nu giniy-aŋ yaa uce maalan di.

⁴ Gem kaak el geen gay, naar ic subirraw ho ŋa gin sellinŋkaw do geemir. Naar hasuudinŋedo, ŋa pisiraydo ho ŋa dapallo oki. ⁵ Na ginno gamin kuuk arro, ŋa baraydo do meenji di, ŋa dapanŋo kodoki ho ŋa obdo kaawin do adiy. ⁶ Na aacydo do gamin kuuk in botilcodo, illa ŋa aaciya do ŋuur kuuk tab. ⁷ Do ay wiktine, ŋa saamiya do geemir, ŋa amniyaagu, ŋa diya kaay loco ho ŋa icaaco subirraw.

⁸ Ele, naar gaasdo tak-tak. Kar gay, yiriy rakki, kaawin ku nabiinnar yaa bire, ŋuur kuuk kaawa kaawin kuuk gee ibingigdo yaa bugume cit-cit, ho ŋuur kuuk gin ibine oki, ibinŋo yaa rawte. ⁹ Asaan ibine ka maaniite, naar da necdo ho kaawin kuuk nabiinna kaawgite oki, ŋuur da necdo. ¹⁰ Kar gay, yiriy taat maan kaak samaan aale-ak yaa ase, gamin kuuk da necdo-ak yaa bire tak-tak.

¹¹ Wiktin taat nu kapak, kaawor in pikirrer ar ta micor. Kar wiktin taat nu gin ko tatik gay, nu rasiit kooginaw.

¹² Din gi talaag gamin purus-purus ar gi tala do sawwapa taat soygume. Kar yiriy rakki gay, gi asiit taliŋ unte waraŋ. Din gay, ibinindu arumdu. Kar yiriy rakki gay, naa ibine tam ar Bunŋ ibingin.

¹³ Din gin gamin subba kuuk gaasdo tak-tak : ŋuur ko imaand, ere kaak gi eriyo ho in ele. Kar kaak pakgig okinŋo-aŋ gay, naar ele.

Barkin taat Bunŋ beriy do ŋumindi

14 Min gamin okinŋo-aŋ, bariyonŋ ja ele. Bariyonŋ oki bere kaak Ruwwin ta Bunđi beriy do geemir. Min bere okinji-aŋ, bariyonŋ ja a kuu kaawe kaawin kuuk asa min do Bunđi. ² Gem kaak kaawa kaawin kuuk gee ibingigdo gay, ŋa kaawdo do geemir, illa do Bunŋ meenji. Ginno gem kaak ibingit kaawoy, asaan in gudurre ta Ruwwin ta Bunđi kat ŋa kaawiy do bi ka gamin kuuk cigile. ³ Kar naar kaak kaawa kaawin kuuk asa min do Bunđi gay, ŋa kaawa do geemir a naa denŋinŋo do imaanco, naa iskinŋo ho naa gaayinŋo ŋuu baa in unŋo. ⁴ Naar kaak kaawa kaawin kuuk gee ibingigdo, denŋa meenji di. Kar naar kaak kaawa kaawin kuuk asa min do Bunđi gay, denŋaag gee ku *Eglizdi.

⁵ Kunŋ okinŋo, nu raka a kuu kaawe kaawin kuuk gee ibingigdo-aŋku. Kar maan kaak nu rakiit samaan paka gay, nu raka a kuu kaawe kaawin kuuk asa min do Bunđi. Ka seener, gem kaak kaawa kaawin kuuk asa min do Bunđi-ak, pakgig naar kaak kaawa kaawin kuuk gee ibingigdo, illa ya waan goy ja kaak nec gaariŋ do geemir in kaawin kuuk gee ibingigdo a ŋuu denŋinŋo gee ku Eglizdi. ⁶ Gem kol siŋtay, nu indaako, ya nu baawko ho nu kaawaako illa in kaawin kuuk gee ibingigdo-aŋku, paydinti gay maa ? Ha'a, ginno. Naar-ak, guna naako kaawe maan kaak Bunŋ bayniidu, naako gaare ibine wal kaaw taat asa min do Bunđi ho naako bildinŋo maan rakki.

⁷ Di pakironŋ do gamin ku palindinar, ar suraare wal gonŋo. Ya alinŋo kat bagdo samaane, maman gii ibininŋ riyinŋo ? ⁸ Ya gee baa garta, kat punne allo samaane, maman gee yaa ibine ŋuu siye zinŋiko do gartar ? ⁹ Kunŋo oki, ya ku kaawa in kaawin kuuk gee ibingigdo, maman ŋuu ibininŋ baat ta kaawko ? Naar-ak ar ku kaawa do us di. ¹⁰ Ka seener, do duniiner, gin biyaw dakina ta kaawnar ho ay geen di iban baat ta kaawco. ¹¹ Ya gem kaawaa-du in kaawoy ho nu ibingitdo, naar-ak, ŋa marte kaak asa min wer ka pey ho nun oki marte loci. ¹² Dakonŋ gin-nenno ar gee kuuk kaawa in binŋiko di aŋku. Kunŋ kuuk bariya bere kaak Ruwwin ta Bunŋ beriy do geemir, bariyonŋ ja bere kaak gaaya gee ku *Eglizdi yaa baa in unŋo.

¹³ Ampa-ak, ay gem kaak kaawa kaawin kuuk gee ibingigdo-aku, illa naa inde Bunŋ a naaji bere pey bere kaak naa gaariŋ do geemir in kaawin kuuk gee ibingigdo-aku. ¹⁴ Asaan ya nu inda Bunŋ in kaawin kuuk gee ibingigdo-aku, ka seener, nu inda Bunŋ do gelbiner, kar kaar gay icdo maanna. ¹⁵ Di ampa-aŋ, naa gine maman ? Naa inde Bunŋ in kaawin ku Ruwwin ta Bunđi kuuk gee ibingigdo-aku ho in ŋuur kuuk gee iban baaco oki. Naa riye in riyin kuuk asa min Ruwwin ta Bunđi ho in ŋuur kuuk gee iban baaco oki. ¹⁶ Yampa, ya ku gin do datikko gem kaak as cokiye di ho ki dela barkin do Bunđi in kaawin ku Ruwwin ta Bunđi-aku, gem-ak ibinaado yoo maanti. Kar ya ŋa ibanno gay, maman naa ooye a « *Aamin » do kaawon-ata ? ¹⁷ Ya ki del barkin do Bunđi in kaawin kuuk gala oki, in taar-at sa, ki bal gaayinŋ gem-aka.

¹⁸ Nu dela barkin do Bunđi asaan nu kaawa kaawin kuuk gee ibingigdo pakgiko kunŋ okinŋo. ¹⁹ Kar gay, ya nu goy do Eglizdi, guna naa kaawe kaawin sood di kuuk gee iban baaco a naa bilde gee, min naa kaawe kaawin dakin aale kuuk gee ibingigdo.

²⁰ Gem kol siŋtay, dakonŋ talintido duniin-an ar koogina. Do bi ka gaminti kuuk jookum gay, kuuniyonŋ ar koogina. Kar do bi ka pikirre ta maaniikonŋ gay, kuuniyonŋ ar gee ku aginda. ²¹ Do Kitamner, Bunŋ kaaw aman :

« Naa kaawe do gee-anj inj gee kuuk kaawco nu ibingitdo.

Naaco kaawe inj kaaw ta gee kuuk as min wer ka pey.

Inj taar-an oki, nu cokiyaado kaawor. » †

²² Ansii ko, bere kaak Ruwwin ta Buṅdi beriy do gemor a ṅaa kaawe kaawin kuuk gee ibingigdo, ṅaar maan kaak gaara do ṅuur kuuk bal aamine misa. Yampa, ṅa gaarro maanna do ṅuur kuuk aamine. Kar bere ka Ruwwin ta Buṅdi beriy a gem yaa kaawe kaawin kuuk asa min do Buṅdi gay, ṅaar maan kaak gaara do ṅuur kuuk aamine. Yampa, ṅa gaarro maanna do ṅuur kuuk bal aamine.

²³ Di talonj, ya ku ṅum do Eglizdi ho okiṅko ku kaawa kaawin kuuk gee ibingigdo ho gee kuuk as cokiye wal gee kuuk bal aamine misa unjiko, nu talaako ar ku oliyay. ²⁴ Kar gay, ya okiṅko ku kaawa kaawin kuuk asa min do Buṅdi inj kaawin kuuk gee ibingigu ho gee kuuk as cokiye wal gee kuuk bal aamine misa unjiko, ampa-ak, kaawko yaaco unje ho ṅuu ibiniṅ nigiṅco. ²⁵ ṅuu taliṅ waraṅ nigiṅco kaak cigil do gelbinco. Do bi ṅaar-ak, kodok di, ṅuu derse nam ṅuu noodin unṅinco keder ho ṅuu abdiye Buṅ aman : « Ka seener, Buṅ goy inj kuṅko ! »

Gee yaa goye inj karaamine do Eglizdi

²⁶ Di gem kol siṅtay, kuu gine maman ? Wiktin taat ku ṅum do *Eglizdi, minninko, rakki yaako ice riye, rakki yaako bildiṅko, rakki yaako kaawe gamin kuuk Buṅ bayniiji, rakki yaako gaare kaawo inj kaawin kuuk gee ibingigdo, ho rakki gay, yaako gaariṅco inj kaawin kuuk gee ibingigu. Gamin-anj okiṅco, illa ṅuuko iskiṅko do imaanko. ²⁷ Wiktin taat ku ṅume, ya gee daariṅ raka kaawe inj kaawin kuuk gee ibingigdo, illa yaa gine gee seer wal subba di. Ay gem di yaa kaawe yaa rase do giji. Ya ṅu gaase, gem rakki yaa gaariṅ kaawinco-ak inj kuuk gee ibingigu. ²⁸ Kar ya ginno gem kaak yaa gaariṅ kaawinco-ak gay, ṅuur kuuk raka kaawe inj kaawin kuuk gee ibingigdo-ak, ṅuu pilenno biṅkico do Eglizdi. Illa ṅu inde Buṅ do aditco di. ²⁹ Kar do nabiinna gay, seer wal subba yaa ice kaawo. Kar ṅuur kuuk pey gay, ṅuu cokiṅco ho ṅuu tale ya kaawco-at kat tab wala kawwi. ³⁰ Kar gay, ya wiktin taat gem-ak kaawa misa, ya Buṅ bayin maanna do gem ka pey, illa gem kaak kaawa-ak yaa bugume. ³¹ Ampa-ak, okiṅko, ku gin botol taat kuu kaawe kaawin kuuk asa min do Buṅdi ho kuu rase do eenko. Ansii kat, ay gem di yaa gase bilde ho okiṅko, kuu iske ziṅkiko. ³² Gem kaak kaawa kaawin kuuk asa min do Buṅdi-ak, illa ṅa gin gudurre taat ṅaa subire do kaawoy. ³³ Asaan ka seener, Buṅ, ṅaar Buṅ ka barjaalinerro, ṅaar Buṅ ka aapiyer.

Ar kaak ṅu gingiy do Eglizna okiṅco ku gee ku Buṅdi, ³⁴ daad yaa pilguwenno biṅkico wiktin taat ku ṅum sawa. Asaan do ṅumiṅko, ṅuur ginno botol taat ṅuu kaawe. Illa ṅuu goye inj karaamine ar kaak *gaanuun kaawtu. ³⁵ Ya ṅu raka inde maan kaak ṅu ibanno baay oki, illa ṅuu indiguwe midiyco geero. Yampa, daatik ginno botol taa ice kaawo do unco ka gee ku Eglizdi.

³⁶ Ku pakira a kaaw ta Buṅdi tees min loko walla ? Wal ku pakira a kuṅ keekon di gasta ? ³⁷ Ya gem kaak pakira a ṅa nabiinco wal ṅa pakira a Ruwwin ta Buṅdi bayinji maanna, illa ṅaa ibine kadar kaaw taat nu siiriiko-an, ta kaaw ta *Rabbin Buṅ. ³⁸ Ya gem kaak cokiṅgitdo kaaw-anta, Buṅ oki cokiyaagdo.

³⁹ Di ṅaar-ak, gem kol siṅtay, bariyonj bere ka Ruwwin ta Buṅdi a kuu kaawe kaawin kuuk asa min do Buṅdi. Kar gay, dakoṅco todenno do ṅuur kuuk kaawa kaawin kuuk gee ibingigdo-aku. ⁴⁰ Kar gay, zeedonj ku giniṅ gamin okiṅco inj botilco ho inj karaamine.

Nooye ka Iisa Masi

15 Gem kol siṅtay, nu raka pey diṅ kuu pakire do Kabarre ta Gala taat nu gaariiko awalle. Kabarre-at, ku ooyta ho ku obit samaane do gelbinko. ² Inj taar ko, Buṅ jiliiko ya ku obit kaaw-an bombo ar kaak nu gaariikonta. Yampa, imaanko uc maala. ³ Nu bildiṅko min awalle maan kaak ṅu bildintu nun meendu. Maan kaak pakgig gamin okiṅco, ṅaar ko aṅka : Iisa Masi mat do bi ka zunuubinnite ar kaak ṅu siirtu do Kitamner, ⁴ ṅu unjig do maginer ho yiriy ta subbiṅkar gay, Buṅ nooyiṅ min do muuti ar taat Kitamne kaawtu. ⁵ Min ṅa nooye, ṅa bayniiji do Piyer ho ṅa bayniico oki do paliinna daariṅ. ⁶ Kar ba aaro, ṅa bayniico do maajirna dakin pak miy beey ṅum werco rakki. Min maajirna-ak, daariṅ mate, kar anuwco gay goya. ⁷ Min ṅaar-ak, ṅa bayniiji do Zaak, kar ṅa bayniico do paliinna okiṅco.

⁸ Kar min ṅa bayinco ja do ṅuur okiṅco, kar kat ba aar, ṅa bayniidu lotu, nun kaak ar mic kaak ṅu weeyig koy-nay bal nece. ⁹ Asaan min paliinna okiṅco-an, nun di siṅdu allo tak-tak. Zer ya samaan-ak, nu bal nece ṅuun kolin a nu *paliine, asaan awalle, nu taabiyig ko taabiye gee ku *Egliz ka Buṅdi. ¹⁰ Kar inj barkin ta Buṅdi gay, nu gintu ar kaak ku talin-aṅka. Barkin taat Buṅ beridu-an bal uce maala. Ya tab gay, inj taar ko, nu gintu riy dakin

† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 28.11-12. †† 'paliinna daariṅ' : Do Kitamner, ya ṅu kaawa a orok inj seer-ak, ṅu kaawa do bi ka paliin-nar ya odinco bal nece oki.

pak paliinna okiŋco. Kar riy taat nu giniy-an, ŋa nununno kat ginaata, ta barkin ta Buŋdi taat goy in nunu. ¹¹ An-si-ak, ya ŋa nun kat gaarkon Kabarre ta Gala wal ya ŋu paliinna kuuk daariŋ sa, kaawni rakki di. An ko kaaw taat ni gaariyo ho taat ku aamintu.

Nooye ka gee ku mate

¹² Ya ni kaawaako a Buŋ nooyig Iisa Masi min do muuti, maa di minninko, daariŋ diyiyo a gee ku mate, ŋuur nooydo ? ¹³ Ya gee ku mate nooydo, ŋaar-ak, Iisa Masi sa bal nooye. ¹⁴ Ho ya ŋa bal nooye, kaaw taat ni gaariyan uc us maala, ho imaanko sa, bal baati. ¹⁵ Kar pey, ya ka seener gee kuuk mate ŋuur nooydo, ta-aŋ Buŋ oki bal nooyiŋ Iisa Masi min do muuti. ŋaar-ak, ni raada in maan kaak Buŋ gintu, asaan ni kaaw waraŋ a ŋa nooyga. Kar ya kaaw taat ŋu kaawiy-an ka seener, ŋaar-ak, ŋa bal nooyiŋji. ¹⁶ Asaan ya gee kuuk mate kat nooydo, ŋaar-ak, Iisa Masi oki, Buŋ bal nooyiŋji. ¹⁷ Kar ya Buŋ bal nooyiŋji gay, imaanko taat ku aamintu loci-at sa, taar us maala ho ku goy misa do zunubinniko. ¹⁸ ŋaar-ak, ŋuur kuuk aamin do Iisa Masi ho mate, ŋuur-ak rawte ziŋkico. ¹⁹ Ya gi diy gelbinte do Iisa Masi do goye ka diŋ di, ŋaar-ak, min gee okiŋco, ginten di ŋuute talinte aminda paka.

²⁰ Kar ka seener gay, Buŋ nooyig Iisa Masi min do muuti. ŋa ŋaar ko nooy awalle a ŋaa gaare kadar botol pile a gee ku mate yaa nooye oki. ²¹ Ka seener, ar muut uŋjitu do duniiner in botol ta gem rakki di, ampaa ko, nooye oki astu in botol ta gem rakki di.

²² Gee okiŋco mataw asaan ŋu koogin ku Aadum. Ansii ko, ŋuur kuuk ŋum in Iisa Masi, okiŋco yaa gase goye. ²³ Kar gay, ay gem di yaa yoke kamney : Iisa Masi, ŋaar ogirco do gee okiŋco do nooyindi, kar kat yaa ase geenji do wiktin taat ŋaa yeepe. ²⁴ Kar ba aaro, duniin yaa gaaseŋ kate. Do wiktin taar-at, Iisa Masi yaa idiŋ ruwinnay kuuk jookumo okiŋco, in aginduwco okiŋco ho in ŋuur okiŋco kuuk gin gudurre do duniiner ho ŋaaji berin Meennaw do Tatte Buŋ. ²⁵ Asaan Iisa Masi yaa tee Meennuwiyo nam yiriyo taat Buŋ yaaco nosire do adiney okiŋco, ŋuu gine wer ka lee asiŋji. ²⁶ Adin kaak Buŋ asiyo ide ba aar-ak, taar muutu. ²⁷ Ka seener, ŋu siir do Kitamner aman : « Buŋ diyiyo Iisa Masi kaaco ka gamin okiŋco. » ^{††} Kar min gamin-aŋ gay, Buŋ meenji attanno, asaan ŋaar di kaak berji gudurre do Iisa do gamin-aŋku. ²⁸ Ka seener, wiktin taat Buŋ yaa diyiŋ Iisa Masi kaaco ka gamin okiŋco, meenji Buŋ di yaa goye kaaci. Hiyya, Buŋ keeji di yaa goye tak-tak kaaco ka gamin okiŋco.

²⁹ Di talon, gee daariŋ kuuk gina batem do saan ta siŋtico kuuk mat bal batiziye. † ŋu giniyo pa-ak a ŋuu gase maa ? Ya gee kuuk mat nooydo-ak, maa di pey gee-ak giniyo batem do bi kaŋco ? ³⁰ Kar nini gay, maa di ay wiktine, ni beriy ziŋkini do taabiner ? ³¹ Gem kol siŋtay, kun kawta, nu goy ko do taabin ta muuti di. Nu kaawaako, ya ka seener adir portiko in kuŋko, asaan ku aamin in siŋ ku *Rabbinte Iisa Masi, kaaw taat nu kaawiy-an oki, taar ka seener. ³² Wiktin taat nu goyiy do geeger ka Epeez, ŋu taabiyin ko taabiye. Nu gintu ar nu taasiŋa in kumin ku yeero. Ya nu taasiŋa do bi ka gamin ku duniiner-aŋ, naa gase maa ? Kar pey ya gee kat nooydo min do muuti, ŋaar-ak, gee kaawa seene wiktin taat ŋu kaawiy in kaaw agunuwa aman : « Taante ho saante, asaan kawta muut yokaate. » ††

³³ Yaman, dakoŋ caaciyenno ziŋkico ! Goye kaak in gee kuuk jookum-ak, ŋaar niga gemo. ³⁴ ŋaar-ak, yeepon do pikirre taat samaane ho rasoŋ gine ka zunubinnar tak-tak. Nu tala kadar minninko, gee daariŋ ibingigdo misa Buŋ. Nu kaawtu pa-ak a sokaŋ yaako denko.

Zi ka gem kaak nooye

³⁵ Kar gay, wal gem yaa inde aman : « Maman gem ka mate nooygiyo ? Kar ya gem-ak kat nooye, ŋaa ice maa zirda ? » ³⁶ Talon kat gem kaak kaay kaŋjido-aŋka ! Ya ki luwaw, busumji zooddo di ŋu rocciyo †† walla ? ³⁷ Ko taat ki luwiyo-at, ya ŋa juuju wal ta meriya oki, ki luwa busumco di. Yampa, ki luwdo aarco. ³⁸ Kar busam kuuk ki luwiyo-ak gay, Buŋ giniyo ŋu rocciyo ho ŋu maadiyo. Ay busum di in aaroy ar kaak meenji Buŋ rakiyo.

³⁹ Gamin okiŋco kuuk siikimaw, ziŋkico sawado. Ziŋka ku geemir, ku mallel, ku diidir ho in ku boosir sa, okiŋco, ŋu sawado. ⁴⁰ Gamin kuuk ka samaaner in ku keder, ŋuur sawado. ŋuur kuuk ka samaaner, samaanuwco keetiti min ku keder. ⁴¹ Pato ceera keetiti ho koye ceera keetiti. Kaalna sa, ceeriŋco sawado, ay kaal di in ceeriŋji.

⁴² Ansii di oki, do wiktin taat gee kuuk mate yaa nooye, taa kuuniye pa. Momte kaak ŋu tiisig keder, ŋaar ar busum kaak ŋu luwga. Momte-ak yaa zoode. Kar min ŋa nooye, ŋa zoodaado pey tak-tak. ⁴³ Wiktin taat ŋu tiisig momte-ak, ŋa ka talinno. Kar min ŋa nooye, gee rawdo taliŋji. Wiktin taat ŋu tiisiiga, ŋa ginno gudurre. Kar min ŋa nooye, ŋa gin gudurre dakina. ⁴⁴ Wiktin taat ŋu tiisiiga, ŋaar zi ka gemor di. Kar min ŋa nooye, ŋa gin zi kaak asa min Ruwwin ta Buŋdi. Ya ŋa gin zi ka gemor, ŋa gin oki zi kaak asa min Ruwwin ta Buŋdi. ⁴⁵ Ka seener, ŋu si-

† Wer ka gase kaawor do Soom 110.1. †† Wer ka gase kaawor do Soom 8.7. ‡ 'gee daariŋ kuuk gina batem do saan ka siŋtico kuuk mat bal batiziye': Pool kaawiy ansi-ak, ŋa kaawa do bi ka maan kaak gee daariŋ giniyo. Ampa-ak, ŋa rakaado kaawe a gee yaa gine pa. ††† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 22.13. †††† 'rocciyo': Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'piciyo'.

ir do Kitamner aman : « Aadum, njaar ko gem kaak awalle, Buñ berji siikime. » † Kar Iisa Masi, njaar Aadum ka ba aaro. Njaar ruwwine taat bera goye do geemir. ⁴⁶ Na zido kaak asa min Ruwwin ta Buñdi kat as awalle. Kar gay, nja zi ka gemor ja, kar kat astu zi kaak asa min Ruwwin ta Buñdi. ⁴⁷ Aadum kaak awalle, njaar Buñ kilgiyig in kida. †† Kar Aadum ka seerinkar gay, njaar as ase min kuwa. ⁴⁸ Gee kuuk goy do duniiner-an, njuur ar njaar kaak Buñ kilgiyitu in kida ho njuur kuuk goy ka samaaner gay, njuur ar njaar kaak as ase min kuwa. ⁴⁹ Uudin taat gi ariy gem kaak Buñ kilgiyitu in kida, yiriy rakki, gi asiy are oki gem kaak as ase min kuwa. ⁵⁰ Gem kol siñtay, cokiyon kaawor-anta : zi ka gemor in kumay ho in baariy unjaado do *Meennaw ta Buñdi, ho gamin kuuk yaa zooden sa, njuur hadiraado in kuuk zoodaado tak-tak.

⁵¹ Cokiyon, naako kaawe maan rakki kaak cigile : gi mataado okinte. Kar gay, okinte, zinkite asa jipte ⁵² kodok di ar kooce ka columdi. Njuu jipte do wiktin taat perin ta ba aaro yaa aale. Ya ta aale, gee kuuk mate yaa nooye. Njuu nooye in zinka kuuk zoodaado tak-tak. Kar ginte okinte gay, zinkite yaa jipte. ⁵³ Ka seener, zi kaak yaa zoode, nja jipte in njaar kaak zoodaado tak-tak, ho zi kaak kawtan di yaa mate sa, nja jipte in njaar kaak mataado tak-tak. ⁵⁴ Wiktin taat zi kaak yaa zoode-ak yaa jipte in kaak zoodaado, ho kaak yaa mate-ak in kaak mataado, njaar-ak, kaawin kuuk nju siirtu do Kitamner yaa ase kat do werco aman :

« Buñ nosiritit tak-tak do muuti, muut ginno pey bat. » ‡

⁵⁵ « Way kanke muutu, di moon kat ka nosire ?

Way muut-anta, moon kat gudurrike ? » ††

⁵⁶ Muutu, taar gin gudurre taat ta diyiy gee-ak min zunuubinna kuuk gee giniyo. Kar zunuubinna gay, njuur gin gudurre taat nju sakkuyig gee min do *gaanuun ka imila baaco. ⁵⁷ Ozilintey Bunte, njaar kaak beraate gudurre taat giiti nosire do muuti in gudurre ta Rabbinte Iisa Masi.

⁵⁸ Ansi-ak, gem kol siñtay kuuk nu elgiyo, obon tirit do imaanko ho yoo maan sa eeraakonno. Zeedon kuu baa in unko do riy ta *Rabbin Buñ, asaan ku iban tam kadar taabin taat ku taabiyiy do ay maan kaak ku giniy in sin ku Rabbiner, taar ucaado maala kat bat.

Gaayo do Egliz ka Zeruzaleem

16 Do bi ka gaay taat ku capiy do gee ku Buñdi kuuk goy do geeger ka Zeruzaleem, ginon ar kaak nu kaawiico do *Eglizna kuuk goy do kid ka Galaasi. ² Dakon yokenno a naa baan ja kat kuu cape. Kar gay, min dinka, ay yiriy ta dumaasdi, ay gem di yaa diye maan do geriy min gurus kaak nja gasiyo. ³ Ya nu ot do werko, naa naamin gurus-ak do pise ka gee kuuk kuu dobe, njuu iyin Zeruzaleem. Ya nju baawaw, naaco bere ma-kaatamna kuuk gaara kadar goyinco in botiliy do unji ka Buñdi. ⁴ Kar ya taa kuuniye a nun oki yaa baawe, njaar-ak, nii obe asinni.

Martaw taat Pool rakiy baawe Korent

⁵ Nu baako talinjo, kar gay, naa aaden ja min kid ka Maseduwaan, asaan nu ic niyin min awalle a naa aaden ja min ede. ⁶ Ya nu otko, naa gine menaw minaw-minaw in kunjo wal naa gaasin siteen okinji sa, nu ibanno misa. Ampaa ko, wal kuun gaayindu di naa sinje in undu do martuwir do wer kaak nu baayiy di. ⁷ Asaan nu rakaado naako talinjo kay asindu di. Ya Buñ ooye-ak, nu raka gii taaye sawa do werko. ⁸ Kar din gay, naa goye ane do geeger ka Epeez nam iidin ta Pantekoot. ⁹ Nu raka goye ane, asaan Buñ pildu botol a naa gine riy dakina do geeger-anja yoo adin goy dakina oki.

¹⁰ Ya Timote otko, obon samaane. Paa kat, nja gasiydo maan kaak yaaji unje kolaw, asaan njaar oki gina riy do *Rabbine ar nunu. ¹¹ Waan sa yaa aaniñjido. Kar gay, gaayonga do martuwiy, nja icin botiliy in aapiye nam nja asiin gasindu, asaan nu yokaag ane in sinja.

¹² Do bi ka sinje Apoloos, nu iskig dees dakina a njaako baawe in sinja kuuk pey. Kar gay, nja bal gine niyin tak-tak taat njaako baawe dinja. Ya Buñ pilji botol di, njaako baawe-aka.

Taayiika in ooy ta ba aaro

¹³ Goyon mento ho obon tirit do imaanko. Dakon ginno kolaw ho goyon bombo. ¹⁴ Eloñ benanniko do gamin okinco kuuk ku giniyo.

¹⁵ Gem kol siñtay, ku ibingig kun Estepanaas in gee kuuk goy do geriy. Ku iban kadar do kid ka Akayi, njuur di kuuk aamin awalle do Iisa Masi ho nju unje kayco a njuu gine riy do gee ku Buñdi. Njaar-ak, nu taayaako : ¹⁶ karmiyon gee kuuk ar njuur-anju ho karmiyon oki njuur okinco kuuk taabiya do riyor in njuura.

† Wer ka gase kaawor do Zeneez 2.7. †† Wer ka gase kaawor do Zeneez 2.7. ‡ Wer ka gase kaawor do Ezaayi 25.8. †† Wer ka gase kaawor do Ooze 13.14.

¹⁷ Adir portiko do asiŋco kaŋ Estepanaas, Portunatuus ho in Akaykuus. Kuŋ goy serek. Kar ya nu talaag siŋta-aŋ, ar nu taliŋko ko kuŋko oki. ¹⁸ Nu oolit gelbiner ar nu ooliig gelbinko. Naar-ak, diyoŋ do kayko kadar gee ar ŋuur-aŋ icon kuwa.

¹⁹ Gee ku Eglizna kuuk goy do kid ka Aazi ooyko. Akilaas in Priska † ho in gee ku Egliz kuuk ŋuma gerco ooyko dakina in siŋ ku Rabbin Iisa. ²⁰ Siŋta okiŋco ooyko dakina.

Ooyoŋ oki benanniko in gine ka cuud ar siŋta kuuk tacco rakki.

²¹ Nun meendu Pool kat siiriig kaawin ku ba aar-aŋ in pise ka meendu.

²² Ya gem kaak elgigdo *Rabbin-ak, Buŋ, ŋa surpiyga.

Gem kol Rabbinni, asu !

²³ Rabbin Iisa yaako barkiyiŋko okiŋko.

²⁴ Okiŋko, nu elgiiko in siŋ ku Iisa Masi. Nu ooyko dakina.

† 'Priska': Nu kolaat oki Prisil (Akt 18.1-2).

2 Korentiye

Pile ka kaawor

Maktumne ta seerinkar-an oki, ɗa Pool kat siirta. Ɗa siirit do kretienna kuuk goy do geeger ka Korent, asaan ɗu goy di eera benannico. Ɗa siiriita-ak asaan minninc, goy gee kuuk kaawa a ɗa paliinno ho daariɗ tirig deɗginco do bilde kaak samaane ɗa bildiigu. Do saan taar-at ko, ɗa imiliy kaay uɗco. Ɗa gaariico maman ɗa giniy riy ta paliinnar. Goyinɗi ho riyoy taat ɗa giniyo, ɗuur ar kuuk Iisa rakiyo. Ɗu kuuniyɗu pa-ak, do saan ta gudurre taat Iisa beriji.

Ooy ta awalle

1 Ɗa nun Pool kaak kuuniy *paliine ka Iisa Masi inɗ niyin ta Buɗdi kat nu siiraakon maktumne-anta. Inɗ sinɗe Timote, ni ɗaamaat maktumne-an do *Egliz ka Buɗdi kaak ɗuma do geeger ka Korent ho do gee ku Buɗdi okinco kuuk goy do kid ka Akayi okinɗi. **2** Tatte Buɗ ho inɗ *Rabbinte Iisa Masi yaako barkiyinɗo ho yaako iye aapiye.

Dele ka barkiner do Buɗdi

3 Ozilintinɗ Buɗ, ɗaar ko Takaɗ Rabbinte Iisa Masi. Ɗaar Tati kaak tala amindaw ta geemir ho ɗa salaagu. **4** Ɗaar ko kaak salaate do ay wiktin taat kaawin patiy kayte a paa kat ginte oki, inɗ sale kaak gi gastu min do Buɗdi, gii gedire salinco ɗuur kuuk taabiya inɗ ay kaawna. **5** Asaan inɗ riy taat ni giniy do Iisa Masi do bi kaak ni ɗum inɗ ɗaara, ni taabiya dakina ho inɗ ɗume-ak oki, Buɗ salaani dakina. **6** Ya ni moya do bi ka taabiner-ak, ni moya a Buɗ yaako salinɗo ho ɗaako jilinɗo. Ya Buɗ salinti-ak, ɗa salinti a kuɗko oki yaa gase sale kaak nec kuu gedire icin inɗ subirraw, taabin taat ar nini oki aawiy-anta. **7** Ni diy kayni loko a ku goy bombo ho ni iban tam kadam Buɗ salaako ar kaak ɗa saliini, asaan kuɗ sa taabiya ar nin taabiyiy-anɗa.

8 Gem kol sinɗay, ni raka kuu ibine maman ni taabiyɗu do kid ka Aazi. Taabin-at patiy kayni ho gudurrini gaas tak-tak, nam ni ibanno kadam nii goye pey do duniiner. **9** Do wiktin taar-at, ni iban tam kadam nii yoka ko me-nuwni di. Ta kuuniyɗu pa-ak a ni diyaado kayni inɗ ta maaniini di. Kar gay, illa nii diye kayni inɗ Buɗ kaak nooyaag gee min do muuti. **10** Buɗ jilinti min do muut taat ar taar-anta ho ɗaani jile pey. Ka seener, ni diy kayni loci a ɗaani jilguwe pey. **11** Kuɗ oki gaayaani inɗ inde ka Buɗdi. Inɗ inde kaak gee dakina indiy-ak ko, ni gasiy barkin min do Buɗdi. Ampaa ko, gee dakina yaa dele barkine do Buɗdi do bi kani.

Pool dak min do martuwiy ta Korent

12 Maan kaak galni ho ni ibiniy do kayni, ɗaar ko anɗa : do goyinni kaak do duniiner ho inɗ kuɗko, ni goy inɗ gelbinni kaak *cawar ho inɗ goye kaak tab kaak Buɗ rakiyo. Ni goydo inɗ ilim ta maaniinin di, kar gay, ni goy inɗ barkin ta Buɗdi. **13** Ka seener, ni balko cigile yoo maanna. Gamin okinco kuuk ni siiriiko-anɗ, ɗuur kuuk kuu gedire garkiyinco ho kuu gedire ibine baaco. Nu raka a kuu ibine tam kadam yiriy taat *Rabbin Iisa yaa yeepe, nii gase horoomin do bi kanɗo uudin taat kuɗko oki yaa gase horoomin do bi kani. Yoo dinɗa, ku bal ibine baat ta kaaw-anta. Kar dinɗ gay, nu raka a kuu ibinin tak-tak.

15 Nu ibina do gelbiner kadam ku pakira ampa. Ansii ko, nu ictu niyine a naa baan ja do werko, kar kat naa bire do kid ka Maseduwaan. Do yeepindu oki, naa aade pey min do werko kar galilko yaa deele. Min pa-ak, kuun gaayindu naa baawe do kid ka Zuude. **17** Wiktin taat nu iciit niyin-an, nu bal pakire samaane walla ? Wal nu gina ar gee ku duniiner kuuk ooya kaawo, kar ba aar ɗu nakiriyo walla ? Ha'a, paado ! **18** Kaaw taat ni kaawiiko-at, taar rakki di, wala aaro wala uɗda. Buɗ meenɗi iban. **19** Kaaw taat do bi ka Iisa Masi, Ronɗ ka Buɗdi, ni gaarkonta, nunu, Silaas ho inɗ Timote. Kaaw-at, taar seerro, taar ko taat rakki-an di. **20** Asaan inɗ Iisa Masi kaak rakki-anɗ di, kaawin okinco kuuk Buɗ kaawtu yaa nece do werco. Ampaa ko, do bi ka Iisa Masi gi ooyiy « *Aamin » do Buɗdi

a giiji bere *darjine.²¹ Ka seener, ɲa Buɲ meenji ko kaak deɲraani do botol ta Iisa Masi in kunjo oki. Buɲ meenji kat dobinte do riyoy,²² ɲa diyte maan ar tompo kaak gaara kadam gi kuuniy geenji ho ɲa berte Ruwwiney do gelbinte. Ruwwin-at, taar maan kaak as awalle kaak gaara gamin kuuk yaa ase neginda.

²³ Buɲ oki saadiner, ya nu raada sa, ɲa daanu ! Nu bal baawe do werko Korent, asaan nu rakaado pey naako iye taabine. ²⁴ Kuɲ ob ko tirit do imaandi. Njaar-ak, ni rakaado niiko asirinjo do maan kaak kuu aamine. Kar gay, ni raka a gii gine riy sawa yaako aawe gala.

2 Ansii ko, nu ictu niyine a nu baado pey do werko pa aditko yaa nige pey ar kaak awalle ɲu nigtu. ² Asaan ya nun kat nigig aditko-ak, waa kaak yaadu bere pey galal ? Waan kaak nu nigig adiy-ak, ɲaa gedire ɲaadu bere galal walla ? Ha'a, beraadudo ! ³ Di talon, nu siiriiko awalle-ak asaan pa ya nu ot do werko, adir yaa nige in gee kuuk zer yaadu bere galal. Yampa, nu iban tam kadam wiktin taat adir aawiidu gala, kunjo oki yaako aawe gala. ⁴ Wiktin taat nu siiriikon maktumne-at, gindu rad aale ho nu pakira dakina nam zulinjo sa miɲe. Asaan nu rakaado aditko yaa nige, kar gay, nu raka a kuu ibine maman nu elgiiko dakina.

Saamiye do gem kaak nige

⁵ Ya waan kaak niga adat ku geemir, ɲa nigdo ad kanto di, kar gay, ɲa nigaag aditko okinjo. Nu jagumaado, asaan minninko, daarin, ɲa nigig aditko dakina ho daarin gay sood dak di. ⁶ Gem kaak niga adat ku geemir-ak, seriin taat gee kuuk dakina dukumiiji-at necig ko. ⁷ Ansii ko, dinja-an, kuuji saamiye ho kuu iskinji, yampa kaaw-at yaa patiye kaay nam ɲaa tazziye † maala. ⁸ Njaar-ak, nu raka kuuji gine gamin kuuk yaaji gaare kadam ku elgiga. ⁹ Talon, nu rakaako gecinjo ho naa tale ya ku karmiyaag taayindu wala kawwi. Ansii ko, nu ɲaamiikon maktumne-ata. ¹⁰ Gem kaak ku saamiyji, nun oki saamiyji. Ya nun kat gin maan do adir kaak naaji saamiye, nu saamiyji a naako gaare kunjo oki yaa gine pa do unji ka Iisa Masi. ¹¹ Gininte ampa, paa kat, *Seetanne gasiydo botol taat ɲaate nosire, asaan ka seener, gi ibingit pikirrey tam.

Moye ka Pool do geeger ka Trowaas

¹² Wiktin taat nu ottu do geeger ka Trowaas a naa gaarin Kabarre ta Gala taat kaawa do bi ka Iisa Masi, nu ibintu kadam Buɲ pildu botol berel taat naa gine riy ede. ¹³ Kar gay, gelbinder bal weye weriy rakki, asaan nu bal gasin sinje Tiit. Paa ko, nu beriico ooyar ta ba aaro do gee ku Trowaas ho nu ictu botol taat deeta do kid ka Maseduwaan.

Nosirraw taat in Iisa Masi

¹⁴ Ozilinter Buɲte, ɲaar kaak beraate nosirraw doo in ɲume kaak gi ɲumtu in Iisa Masi, ɲaar ko kaak ogiraate do ay maanna. ɲa ɲaamaate gi gaariy kabarrey do gee okinjo. Kabarre-at, taar ar dee kaak gala kaak icaag wer okinji. ¹⁵ Wiktin taat gi gaariita, gi ar itir kaak Iisa Masi bertu do Buɲdi a yaaji aawe gala. Itir-ak diya do gee okinjo : do ɲuur kuuk Buɲ jilaagu ho do ɲuur kuuk tara zinjo. ¹⁶ Do ɲuur kuuk tara zinjo-ak, ɲa dee ka muuti kaak iya gee do muuti ho do kuuk daarin gay, ɲa dee ka goyindi kaak bera goye do geemir. Ansi-ak, waa nec ginin riy-anta ? ¹⁷ Ni arro gee dakina ku pey kuuk ber zinjo do gaare ka kaaw ta Buɲdi a ɲuu jalle gurus. Kar gay, ɲa Buɲ kat ɲaaminti. Ni kaawa in gelbin rakki do unji in ɲume kaak ni ɲumtu in Iisa Masi.

Jamaw ta marbinto

3 Maaniini di bariya pey botol taat nii gaare zinjo walla ? Niiko bere makaatamna kuuk gaara kadam goyini in botiliy do unji ka Buɲdi ar kaak gee daarin gingiyo walla ? Niiko indinjo kuuni bere makaatamna-aku walla ? ² ɲa kun maaniikon ko maktumnini taat Iisa Masi siirtu do gelbini. Gee okinjo yaa gedire ibininti ho ɲu garkiyinti. ³ Ka seener, ni iban tam kadam kunjo ko ar maktumne taat Iisa Masi siirtu ho ɲa nin kat kuuk iykonta. ɲa bal siirin in ankir, †† kar gay, ɲa siirit in Ruwwin ta Buɲ kaak goy mento. ɲa bal siirin do tariɲcilnal ar ɲu siiriig *gaanuun awalle, kar gay, ɲa siirit do gelbin ka geemir.

⁴ Ni kaawtu pa-ak, asaan in Iisa Masi ho do unji ka Buɲdi, ni iban tak do kayni kadam kaaw-an ka seener. ⁵ Ni gediraado diye kayni do gudurre ta maaniinin di a nii gine riy ar taar-anta. Kar gay, ta gudurre taat asa min do Buɲdi kat gaayinti ni gediriy ginin riy-ata. ⁶ Buɲ kat gaayaani ni kuuniy tu gay riyor a nii gaarin do geemir *Jamuwiy ta marbinto. Jamaw ta marbinto-at, ɲu bal siirinti ar kaak ɲu siirig gaanuun awalle, kar gay, ta Ruwwin ta Buɲdi taat goy in ginte. *Gaanuun-ak, ɲaar iyaag gee do muuti. Kar Ruwwin ta Buɲdi gay bera goye ka gaasdo.

† 'tazziye' : Werin daarin, ɲu kaawa a 'ole'. †† 'ankir' : ɲu amay ku bikdi.

⁷ Gaanuun kaak iya gee do muut-ak, nju siirig do tariŋcilnal do wiktin ta nabi Muusa. Do wiktin taar-at ko, *darjin ta Buŋdi bayniiji do Muusa. Wijeeneey irŋa cuu nam gee ku Israyeel gedarro taaye talinti. † Sando, ŋa ir-ŋe kaak taaydo. ⁸ Ya gaanuun-ak bayin in darjine, riy ta Ruwwin ta Buŋdi yaa gine darjin jaarik paka. ⁹ Ka seener, ya gaanuun kaak iya seriin ta Buŋdi bayin in darjine, maan kaak ginaag gee a ŋuu kuuniye sellen do unji ka Buŋdi gay yaa gine darjin jaarik paka ! ¹⁰ Ansii ko, maan kaak awalle gin darjine-ak, diŋ ar ŋa bal gine yoo darjin rakki, asaan darjin taat marbinto bayne ho ta pakgit taat awalle serek. ¹¹ Ya maan kaak taayaado din sa gin darjine, ŋaar-ak, darjin ta maan kaak goy doo yaa gine jaarik paka !

¹² Ansii ko, ni kaawiy waraŋ do uŋco ka geemir asaan ni iban tam kadar gamin-aŋ ka seener. ¹³ Ni ginno ar Muusa kaak awalle gootaat wijeeneey in zimilla a gee ku Israyeel talaagdo irŋe ka darjin taat sawlaw-ata. ††¹⁴ Kar gee-ak gay, kayco dibire, yoo diŋka oki, ŋuur kuuk garkiyaag makaatamna ku Jamaw ta awalle-at, ar zimilla-ak goy di misa todaaco ibine. Nju goyiy di misa-ak, illa in ŋume kaak in Iisa Masi kat ŋuu sawle. ¹⁵ Ka seener, yoo diŋka, ya gee ku Israyeel garkiyaag makaatamna ku Muusa, ar zimilla-ak todaaco ibine. ¹⁶ Kar gay, ar kaak ŋu siirtu do Kitamner aman : « Do wiktin taat gem yeep do *Rabbiner, zimilla-ak, Buŋ imiliigu. » ††¹⁷ Sando, Rabbiner-ak gay, ŋaar ko Ruwwin ta Buŋdi. Do wer kaak Ruwwin ta Rabbin Buŋ goyiy-ak, horrinaw sa goya. ¹⁸ Ŋaar-ak, ginte okinte, wijeente pile ho ya gee talaate ar ŋu tala darjin ta Rabbin Buŋ. Buŋ jiptaag goyinte a gii kuuniye ar ŋaara. Gi bir min darjin taat kapak nam darjin taat jaarik paka. Taar-an riy ta Rabbin meenji giniyo, ŋaar Ruwwin ta Buŋdi.

Kabarre ta Gala ar maan kaak gasdo badam

4 Buŋ, in sellinŋkuwiy, ŋa berintin riy-anta. Ŋaar-ak, nin oki tazziyaado bat. ² Ni pociŋ gamin kuuk gee giniy in cigile ho kuuk iya sokaŋ. Ni taggigdo gee in neendaw ho ni welkigitdo kaaw ta Buŋdi. Kar gay, ni kaawaat seen waraŋ a gee okiŋco yaa ibine tak do kayco kadar kaawni ka seener do unji ka Buŋdi. ³ Gee kuuk tara ziŋkico do unji ka Buŋdi gay ibingitdo baati ta Kabarre ta Gala taat ni gaariy-anta. Nju talaat ar maan kaak ŋu gootig in zimilla. ⁴ Gee-ak amnaydo do kaaw-ata asaan *Seetanne dibirig kayco dec. Seetan-ak, ŋaar buŋ ka duniin-anta †† ho ŋa todco do geemir, ŋu talgitdo portikaw ta Kabarre ta Gala taat kaawa do bi ka *darjin ta Iisa Masi. Njuur kuuk talaag Iisa Masi ar ŋu talaag meenji Buŋ. ⁵ In kaawni taat ni gaariyo, ni kaawdo do bi kani, kar gay, ni kaawa do bi ka Iisa Masi, ŋaar *Rabbine. Kar nini gay, ni tala ziŋkini ar ni gay riyko do bi ka Iisa Masi. ⁶ Wiktin taat Buŋ kilgiyit duniine, ŋa kaawtu aman : « Do gondikaw-an, portikaw, ta caapu. » †† Nja meenji Buŋ di oki kaak caapit portikuwiy do gelbinni a ŋaani piliŋ kayni, nii ibinin darjiney taat irŋa do wijeeneey ta Iisa Masi. ⁷ Kar gay, nin kuuk icig maan kaak gasdo badam-ak, ni ar gamin kuuk ŋu pintu pinen di. Ansi-ak a gee yaa ibine waraŋ kadar gudurre taat ajbay-an asa min do Buŋdi yampa, ta min loninno. ⁸ Gee tiryinti ko tirye ar miye ka saayar, kar nin gay bal deete burga. Ni ic kelimni, kar gay, ni bal tazziye. ⁹ Nju taabiyinti ko taabiye, kar Buŋ gay rasgininno bat. Nju orinti kedder, kar nin gay bal mate. ¹⁰ Ar ŋu deeyig Iisa Masi, ŋu bariya botol taat ŋuuni dee nini oki. Kun kawta, ni icit muutuŋ ta Iisa meeda ŋugila, a goyiniŋ oki, gee yaa taliŋji waraŋ in goyinni. ¹¹ Ya ni goy misa in odinni oki, gee bariya botol doo taat ŋuuni dee do bi ka Iisa Masi. Ampaa ko, in ziŋkini kuuk yiriy rakki asa mate oki, gee talaag waraŋ goyiniŋ ka Iisa. ¹² Kun kawta, ni ooyaat muutu a kuu gase goye kaak tab.

¹³ Nju siir do Kitamner aman : « Nu aamin do kaaw ta Buŋdi, ampaa ko, nu kaawtu do biy. » ††† Imaanni taat do Buŋdi oki pa. Ni aamina do kaawoy, ampaa ko, ni kaawiy do biy. ¹⁴ Ka seener, ni iban kadar Buŋ kaak nooyig Rabbin Iisa Masi min do muut-ak yaani nooye oki in ŋaara, ho in kuŋko, Buŋ yaate iyinte okinte do unji. ¹⁵ Taabin okintit taat ni aawiy-an, ta do bi kaŋko. Ampaa ko, barkin ta Buŋdi siŋjiy nam ŋuur kuuk gasit kabarre-at wadiriy gaay in gaayo. Ansi-ak, gee kuuk ozila Buŋ sa, dakinuwco yaa gaaye oki. Gamin-aŋ okiŋco bera darjin do Buŋdi.

Darjin taat eraate

¹⁶ Do bi ŋaar-ak ko, gi tazziyaado bat. Ya do ziŋkite, gi aawa gudurrite arma sood-sood oki, do gelbinte, Buŋ gaayaate gudurre kun kawta. ¹⁷ Ka seener, *darjin taat eraate, taar yaarko ho ta goy doo. Ya gi pakira do darjine-at, ar taabinte taat diŋka-an, taar sood di ho taa biren di. Taabin-at siyaateŋ ziŋkite do darjin taat yaarko-ata. ¹⁸ Gi bal diye odte do gamin kuuk gee talaagu, kar gay, do ŋuur kuuk gee talgigdo. Asaan gamin kuuk gee talaagu-ak, ŋuur taaydo, kar kuuk gee talgigdo gay, ŋuur goy doo.

5 Ka seener, ziŋkite kuuk gi goyiy do duniiner-aŋ, ŋuur ar kuraarne taat yiriy rakki asa nige. Kar gay, gi iban kadar Buŋ siyte ko ziŋka ku pey kuwa ka samaaner. Ziŋka-ak, ŋuur ar ger kaak Buŋ pintu, kaak yaa goye doo. Ger-ak, ŋu geenno kat pinga. ² Diŋ gay, gi neya kat dis-dis, gi raka a illa Buŋ yaate ise pey ziŋka kuuk mar-

† Wer ka gase kaawor do Ekzood 34.29. †† Wer ka gase kaawor do Ekzood 34.33. ‡ Wer ka gase kaawor do Ekzood 34.34. †† 'buŋ ka duniin-anta' : Do duniin-an, Seetanne hokumiyaw ho ŋa gin gudurre dakina. Ŋaar ko buŋco ka gee kuuk ibingigdo Buŋ kaak tab. ††† Wer ka gase kaawor do Zenez 1.3. †††† Wer ka gase kaawor do Soom 116.10.

binto-aku. ³ Ansii kat, ya ɲa iste zɪŋka kuuk marbinto-ak, ɲa gasaatenno pey tukinka †. ⁴ Wiktin taat gi goyiy iŋ zɪŋkite kuuk ar kuraarne do duniiner-ak, gi taabiyaw ar gi icil goro. Ka seener, gi rakaado rasiŋ zɪŋkite, kar gay, gi raka a Buŋ yaate bere zɪŋka kuuk marbinto. Paa kat, zɪŋka kuuk marbinto-ak yaa maŋiŋco ɲuur kuuk yaa maaten di-ak iŋ kuuk mataado tak-tak. ⁵ ɲa Buŋ meenji kat gininte a gii gasiŋ zɪŋka kuuk marbinto-aŋku. ɲa berte Ruwwiney ar maan kaak as awalle kaak gaara gamin kuuk yaa ase neginda.

⁶ Do bi ɲaar-ak ko, doo gi gingiydo kolaw tak-tak. Gi iban kadar ya gi goy iŋ zɪŋkite-aŋ di, ɲaar-ak gi goy serek min wer kaak *Rabbin Iisa Masi goyiyo. ⁷ Ka seener, gi goydo iŋ maan kaak gi taliig iŋ odinte, kar gay, gi goy iŋ imaan. ⁸ Gi ginno kolaw kat bat ho gi raka ko rasiŋ zɪŋkite-aŋku a gii baawe goye do serpey ta Rabbine. ⁹ Ya gi goy do zɪŋkite-aŋku wala gi rasgu oki, gi raka gine maan kaak yaaji aawe gala. Maanna-ak, gi rakaag pak gamin okiŋco. ¹⁰ Asaan ginte okinte yaa baawe do unji ka Iisa Masi a ɲaate dukume seriine ho ay gem di yaa gase haŋiney uudin ta riyoy taat do duniiner, ya ta samaane wal ta samaanno.

Buŋ amrig gee okiŋco iŋ botol ta Iisa Masi

¹¹ Karaamin ta Rabbiner, ni ibingit tak. Paa ko, ni bariyiy botol taat a illa nii gaarin do geemir, ɲuur oki yaa ooyinti. Buŋ ibingini rakki rakki ho nu raka kadar kuŋ maaniiko oki yaani ibine pa. ¹² Ni rakaado a maaniinin di yaa gaare pey zɪŋkini loko. Kar gay, ni rakaako bere botol taat kuu dɔpile do bi kani. Paa kat, kuu ibine maman kuuco telke do ɲuur kuuk dɔpilaw iŋ gamin ku duniiner kuuk gee taliy-aŋ di ho isgigdo iŋ kuuk atta do adir. ¹³ Ya ku talaani a ni oliyay ar kaak gee daariŋ kaawiy oki, oliyakuwni-at asaan ni ber zɪŋkini do riy ta Buŋdi. Kar ya kayni kat do werco gay, ampa-ak asaan ni rakaako gaayinŋko. ¹⁴ Ka seener, ele ka Iisa Masi kat goyinti leŋ-leŋ ††, asaan ni iban tak kadar gem rakki mat do bi ka gee okiŋco. Ampaa ko, do unji ka Buŋdi-ak, ar gee okiŋco-aŋ mat iŋ ɲaara. ¹⁵ ɲaar mat do bi ka gee okiŋco a ɲuur kuuk goy misa do duniiner-aŋ goyaado goye ka maaniiko di, illa ɲuu goye do bi ka ɲaar kaak mate ho nooye do bi kaŋco.

¹⁶ ɲaar-ak ko, min diŋka, ni talaagdo pey gee ar ɲu geen di. Zer awalle-ak, Iisa Masi sa, ni talaag ar ɲa gem di. Kar diŋ gay, ni talgigdo pey pa. ¹⁷ Ya gem kaak ɲum iŋ Iisa Masi-ak, ɲaar gem kaak marbinto. Goye kaak awalle-ak, baay bire. Diŋka-aŋ, goye kaak marbinto ase. ¹⁸ Gamin okiŋco kuuk ni kaawiy bico-aŋ, ɲuur asa min do Buŋ kaak amrinte iŋ ɲaara iŋ botol ta Iisa Masi ho diŋ ɲa berte riyoy a giico gaarin kaaw ta amrikar-an do geemir. ¹⁹ Ka seener, iŋ Iisa Masi, Buŋ amrig gee okiŋco iŋ ɲaara ho ɲa bal asiriŋco ɲuu kappiye do bi ka niginŋco. Ho diŋ, ɲa leenti a ni baa gaarin kaaw taat do bi ka amrikar-an do geemir.

²⁰ Do bi ɲaar-aŋ, ni gay tabiriikar ku Iisa Masi. Ka seener, iŋ kaaw taat ni kaawiy-at, ar ɲa meenji Buŋ kat kaawaako. Ni wakilaako aman : « Iŋ siŋ ku Iisa Masi, ooyon a Buŋ yaako amriŋko iŋ ɲaara. ²¹ Buŋ gintu nam ɲaar kaak bal gine zunuubinna tak-tak iciig zunuubinnite okiŋco do kaay. Ansii ko, iŋ botol ta Iisa Masi-ak, gi giŋiy sellenŋ do unji ka Buŋdi. »

6 Ampa-ak, uudin ni gina riy iŋ Buŋ, ni iskaako : dakonŋ talintido barkin ta Buŋdi taat ku gastu-an ar maan ka maala. ² Ka seener, Buŋ kaaw aman :

« Do wiktin taat nu diytu, nu cokiyig aliŋko.

Ho do yiriy ta jilindi, nu asiŋko gaaya. » †

Gem kol siŋtay, cokiyonŋ, taar-an ko wiktin taat Buŋ diytu a ɲaa gine sellinŋkaw ho ɲaa jile gee.

³ Ni rakaado tak-tak a nii gine gamin kuuk yaa tode botol ta Buŋdi yoo do waan rakki oki, asaan ni rakaado gee yaani ose do riy taat ni giniyo. ⁴ Kar gay, do gamin okiŋco kuuk ni giniyo, ni gaara zɪŋkini kadar ni gay riyor ku Buŋdi kuuk tab. Paa ko, ya ni taabiyaw, wal ni gin kaawna, wal ni moya dakina oki, ni icaag gamin-aŋ do kayni iŋ subirraw dakina. ⁵ Gee koocinti ho ɲu unjinti daŋaayne. ɲu isininti gee ho riy patiy kayni. Ni gasdo weyi ho ni gasdo tee. ⁶ Kar nin gay, ni gaara a ni gay riyor ku Buŋdi iŋ *cawirkuwni, iŋ ibininni, iŋ subirruwni, iŋ selinŋkuwni, iŋ gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi ho iŋ ele kaak ni elgig gee iŋ gelbinni okiŋji. ⁷ Ni goy iŋ kaaw taat ka seener ho iŋ gudurre ta Buŋdi. Goye kaak iŋ botiliy do unji ka Buŋdi gay, ni iciig ar garta taat nii taasiŋe gee wala nii gooye zɪŋkini. ⁸ Gee daariŋ beraani horoomine ho daariŋ gay gininti bees. Daariŋ ozilaani ho daariŋ gay waraani. ɲu talaani ar ni gee kuuk raada, sando nin gay kaawa seene. ⁹ ɲu talaani ar ni awraatinna, sando ɲu ibingini tam. ɲu talaani ar ni gee kuuk mataw, sando ni goy mento. ɲu taabiyaani, kar gay, ɲu balni dee. ¹⁰ ɲu ginaani ni taliy aminda, sando aditni gay doo portik di. ɲu talaani a wal ni pokirna, sando iŋ botol tani kat gee dakin giniy gay gamnar do unji ka Buŋdi. ɲu pakira a ni bal gine yoo maanna, sando ka seener gay, ni gin gamin okiŋco do pisinni.

¹¹ Gem kol siŋtay ku Korent, ka seener, ni kaawko waraŋ ho ni eliŋko iŋ gelbin rakki. ¹² Ka seener, ni eliŋko, kar kuŋ gay pooc elinni ar kaak nin elgiiko. ¹³ ɲaar-ak, nu kaawaako ar nu kaawa do koogin ku meendu : gaaronniŋ eliŋko ar kaak nin elgiiko. Kuŋko oki, elonni iŋ gelbin rakki !

† 'tukinka' : Tukinkin taar-an arro taat gi ibingiy-anta, taar ta ruwwiner. †† 'goyinti leŋ-leŋ' : Werin daariŋ, ɲu kaawa a 'ɲaamin ɲi-ɲuuk'. ‡ Wer ka gase kaawor do Ezaayi 49.8.

Teŋe ka denŋer do bi ka jamaw

¹⁴ Dakoŋ obenno jamaw iŋ gee kuuk bal aamine. Ya ku obaw-ak, ku gina ar barkay kuuk ŋu diyco zuug. Yampa, maan kaak sellen iŋ kaak jookumo, maa biidir kaak yaa ŋumiŋco ? Portikaw iŋ gondikaw oki, maa biidir kaak yaa ŋumiŋco ? ¹⁵ Iisa Masi iŋ *Seetanne, ŋuu gedire dee kaawco walla ? Gem kaak aamine iŋ kaak bal aamine oki, maa biidir kaak yaa ŋumiŋco ? ¹⁶ *Ger ka Buŋdi iŋ buŋnay ku gee kuuk ibanno Buŋ, maa biidir kaak yaa ŋumiŋco ? Ka seener, ginte gay, gi ger ka Buŋ kaak goy mento. Ar kaak Buŋ meenji kaawtu aman :

« Nun, naa goye ho naa jaawe iŋ ŋuura,
naa gine Buŋco ho ŋuu gine geendu. » †

¹⁷ Do bi ŋaar-ak ko, *Rabbin Buŋ kaawiico do geenji aman :

« Gee kuuk jookum-ak, pikon botilco
ho etiroŋ minninco serek.

Dakoŋ wakenno yoo maan kaak *cawarro
ho nun gay yaako obinjo. » ††

¹⁸ Rabbin Buŋ, mee gudurri diytu pey aman :

« Nun, naa gine takko
ho kuŋ gay yaa gine kooginar. » ‡

7 Gem kol royin ku bitu, Buŋ kaawte a ŋaate berin gamin-aŋ okinco. Ŋaar-ak, acinte zin kite ho gelbinte min do gamin okinco kuuk cawarro. In karaaminte taat gi karmiyiig Buŋ-ak, zeedinte gii goye cawar do unji.

Pool adiy portiko iŋ gee ku Korent

² Gaaronni kadar ku elgiini do gelbinko ! Ni bal nige maan do gemor, ni bal jage yoo gemo min do imaanji ho ni bal tee yoo gemo iŋ neendaw. ³ Dakoŋ pakirenno do kaawor-an a naako diye kaawo. Kar gay, uudin taat nu kaawtu dak ko, ni elgiiko dakina. Ginno maan kaak yaate eerinte, wala do goyinte, wala do muutte. ⁴ Nu diy amaanner dakina loko ho ku berdu galal dakina. In taabin okintit taat ni taabiyiyo oki, nu bal tazziye tak-tak, galilil dakina.

⁵ Ka seener, wiktin taat ni ottu do kid ka Maseduwaan, ni bal gase kayni. Ay taabine, ni aawta. Gee pociinti seene iŋ kaawna ho kolaw sa unjinti. ⁶ Kar Buŋ kaak iskaag gee kuuk tazziy-ak gay, iskinti iŋ asinji ka Tiit.

⁷ Maan kaak iskinti-ak, ŋa asinji ka Tiitdo di, kar gay, ta kaawoy taat ŋa kaawinti a maman ku giniji gamin kuuk iskig do gelbiney. Ŋa kaawinti a ku gin niyin taat a illa kuun talin pey. Ŋa kaawinti oki kadar aditko nige do maan kaak kuuniye ho maman ku zeediy a kuudu male. Ansii ko, galilil gintu pey dakin aale.

⁸ Do bi ŋaar-aŋ ko, ya maktumner taat awalle nu siiriiko nig aditko oki, nu kaawaado a ya nu bal siirinti oki guna. Ka seener, awalle, nu pakira a ya nu bal siirin maktumner-an sa guna, asaan nu tal maman ta nigig aditko. ⁹ Kar diŋ gay, adir portiko. Adir portik-ak asaan aditko nige walla ? Ha'a. Adir portiko asaan iŋ nige kaak aditko nigtu-ak, ku ibiniig niginjo ho ku jiptiig goyinjo. Nige ka aditko-ak, Buŋ kat rake. Ampa-ak, ni balko nige yoo maanna. ¹⁰ Asaan nige ka adir kaak Buŋ rakiy-ak, ŋaar iyaag gee a ŋuu jipte goyinjo. Jipte ka goyinjo-ak pila botol ta jile geemir. Ampa-ak, ya gee-ak aditko nige oki, samaan di. Kar nige ka adir kaak asa min pikirre ta du-niiner gay iyaag gee do muuti. ¹¹ Talon ja, iŋ nige ka adir kaak Buŋ rakiy-ak gay, kuu gasen kat maa ? Diŋ ku zeeda a kuu gine maan kaak kuuniye. Ku karkiya ‡ a kuu imile kayko. In maan kaak do botiliido, ku dapiŋaw ho ku gina kolaw do Buŋdi. Ku raka a illa kuun talindu. Ku ber zin kiko do riyor. Ya ku tala gem kaak nigaw, ku diyiig do botildi. Do taar-an, ku gaar zin kiko kadar ku ginno oorin tak-tak do kaawin-aŋku.

¹² Ansi-ak, nu balko siire do saan ta ŋaar kaak nige wala do saan ta ŋaar kaak ŋu nigji. Kar gay, nu siiriiko-aŋ, nu raka a kuŋ maaniiko yaa ibine do unji ka Buŋdi maman ku elgiini. ¹³ Do bi ŋaar-ak ko, min ni taliig maan kaak ku gintu-ak, kelimni weytu.

Ya kelimni weye oki, aditni gintu pey gal aale min ni taliit galal ta Tiit, asaan kuŋko okinjo ko berji galal nam kelmoy weytu. ¹⁴ Ka seener, do unji ka Tiit, nu dapiltu do bi kaŋko. Ya nu dapilaw-ak, nu ginno sokaŋ. Kar gay, uudin taat ni kaawkon seen doo, dapile kaak ni dapiltu do unji ka Tiit-at oki gaar kadar ŋa do botiliy. ¹⁵ Ampa ko, ya ŋa pakira do karaamin taat ku karmiyiiga ho maman ku ŋaamiig iŋ horoomine ho iŋ kolaw, ele kaak ŋa elgiiko-ak, ŋaar dakina aale. ¹⁶ Nu aaciyaw asaan naa gedire diye kaar iŋ kuŋko do ay maanna.

† Wer ka gase kaawor do Lebitik 26.12, Ezekiyeel 37.27. †† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 52.11. ‡ Wer ka gase kaawor do 2 Samiy-eel 7.14. ‡† 'karkiya': Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'yokaw'.

Gaayo do Egliz ka Zeruzaleem

8 Gem kol siŋtay, ni raka a kuu ibine maman Buŋ gaarit barkiney do *Eglizna kuuk do kid ka Maseduwaan. ² Gee-ak taabiy ko taabiye. Inj taar-at oki ho inj pokirruwco, galilco gaaya di nam ŋu beriig mallico oyaw do riy ta Buŋdi. ³ Nun sa saadine, gee-ak, inj niyin ta maaniico, ay gemo bertu ta gudurrey, kar ŋu bertu dakina nam pak ta gudurrico. ⁴ Ŋu wakiltu ko wakile a niico bere botol taat ŋuur oki yaa ŋaame gaayco do gee ku Buŋdi kuuk do geeger ka Zeruzaleem. ⁵ Maan kaak ŋu gintu-aŋ pakgig kaak ni pakiriyo. Ŋu ber ja ziŋkico do Buŋdi, kar kat uudin taat Buŋ rakiyo, ŋu rastu ziŋkico loni. ⁶ Ampaa ko, ni kaawiji do Tiit a ŋaa gaasin riy ta capindi taat ŋa teestu do werko-ata. ⁷ Do botol ta Buŋdi, ku gay gamnar do ay maanna. Imaanko dakina, ku gin ibine ka kaawor ho ku iban gamna. Do ay maanna, ku zeeda do riyor inj gelbin rakki. Ku elgiini dakina. Ampaa ko, do bi ka gaay-an, gaaronj oki a ku gee kuuk gina oyaw.

⁸ Do bi ka gaay-an, nu asirgikonno. Kar gay, nu raka kuu ibiniŋ maan kaak gee ku pey giniyo. Ampaa kat, kuu gedire gaare ka seener maman ku elgig eenko. ⁹ Asaan ku iban maman *Rabbinte Iisa Masi gaariit barkiney : ŋaar kaak malle okinji do pisinji, ŋa gin ziy pokiriŋce do saan tarjko, ^{††} a paa kat inj pokirruwi-at, do imaanko, kuu gine gay gamnar.

¹⁰ Ampa-ak, nu taayaakon di, kuŋ kuuk ic niyin awalle ta geemir min alginda a kuu cape do bi ka siŋtiko ho kuŋkon di oki kuuk tees awalle. ¹¹ Diŋ gaason riy-anta inj ta gudurriko. Uudin taat ku ictu niyin ku teesiita, zedonj oki inj niyin taat kuu gaasinti. ¹² Ka seener, ya gi bera maan do Buŋdi inj gelbin rakki, Buŋ ooyaag bere-aka. Maan kaak gi beriy-ak, Buŋ tala min do malle kaak gi gintu. Ya gi bal gine oki, Buŋ meenji iban.

¹³ Nu rakaado naako giniŋko pokirna tak-tak a kuu gaaye gee ku pey. Kar gay, nu raka a okiŋko kuu nece. ¹⁴ Diŋ kuŋ goy do aayar ho kuu gedire gaayin ŋuur kuuk tee arumco. Ansii kat, yiriy taat tee arumko, ŋuur kuuk goy do aayar-ak yaa gedire gaayinjo oki. Paa kat, okiŋko, kuu nece. ¹⁵ Uudin taat ŋu siirtu do Kitamner aman : « Ŋaar kaak sok dakina, ginno dakin aale.

Ho ŋaar kaak sok sood gay, maan arumgiyido. » ‡

Tiit inj eenji

¹⁶ Nu zeeda a naako gaayinjo. Ozilinterj Buŋ, asaan ŋa berji niyin ar taar-anta do Tiit oki. ¹⁷ Ni kaawji do Tiit a ŋaa baawe do werko ho ŋa ooye. Kar ka seener gay, ŋaar meenji oki ic niyin min awalle a illa ŋaako baawe. ¹⁸ Ni ŋaamkonj Tiit ho inj siŋ rakki ka pey. Siŋ-ak, gee ku *Egliznar okiŋco ozilaaga do riy taat ŋa giniyo ta Kabarre ta Gala. ¹⁹ Ta taar-anno di. Siŋ-ak, gee ku Egliznar kat dobga a ŋaa baa marti inj nini, ŋaani gaaye do deede ka gamin ku gaayor. Riy taat sellen-an yaaji bere *darjin do meenji *Rabbine ho ta gaara oki kadar ni gin niyin taat nii gaaye gee.

²⁰ Ka seener, gurus kaak dakina gee capiy-ak yaa goye do pisinni ho nin kat yaa tale kaaci. Ni zeedaw a ŋu osaaninno do bi ka gurus-aka. ²¹ Ni zeedaw a nii gine sellen do unji ka Rabbin Buŋ ho do unco ka geemir oki.

²² Ni ŋaamko oki siŋni rakki ka pey inj ŋuura. Siŋ-ak, ni ibintu kadar ŋa ber ziy okinji a ŋaa gine riy do Buŋdi, asaan ŋa gaarintin niyiney dees dakina. Kar diŋ gay, ŋa zeeda dakin dakina do riy-anta, asaan ŋa amniyiŋko tak-tak. ²³ Ampaa ko, do bi ka Tiit, ŋaar gina riy do Buŋdi inj nunu a niiko gaayinjo. Kar do bi ka siŋta kuuk gaayaaga-ak gay, ŋu Eglizna kat ŋaamgu. Riyco taat ŋu giniy-at beraaji darjin do Iisa Masi. ²⁴ Ŋaar-ak, ginoŋco gamin kuuk gaara kadar ka seener ku elgiigu. Ansii kat, gee ku Egliznar kuuk ŋaamgu-ak yaa dore ho ŋuu ibine kadar kaawin kuuk ni kaawtu samaane do bi kanjo-aŋ, ŋuur do botilco.

Buŋ el gem kaak bera inj galal

9 Nu ginno pey kaaw taat naako siire do bi ka gaay taat do gee ku Buŋdi kuuk goy do geeger ka Zeruzaleem, ² asaan ni iban kadar ku gin niyin ta berindi. Do unco ka gee ku goy do kid ka Maseduwaan ^{††}, nu dapiltu do bi kanjo ho nu kaawco aman : « Siŋta kuuk goy do kid ka Akayi siy ko ziŋkico min alginda do berindi. » Hiyya, min ŋu taliit niyinko, gee dakina minninco unje pisinco. ³ Nu ŋaamaakonj siŋta-aŋ a kaawin kuuk nu kaawtu do bi kanjo ucaado maala. Nu raka a kuu siye ziŋkico do gaay-ata ar kaak nu kaawtu ko. ⁴ Yampa, ya ni baawko sawa inj gee ku Maseduwaan ho ni gasinjo ku bal siye ziŋkico-ak, kayni yaa waase. Ŋuu waase-ak, asaan ni kaawco kadar ku siy ko ziŋkico. Kar kayko kuŋkonj gay yaa waase paka. ⁵ Ansii ko, nu pakirtu kadar samaane naaco kaawe do siŋta-aŋ ŋuudu ogire do werko. Ŋuur ko yaako gaayinjo do cape ka gaay taat ku kaawtu a kuu bere. Paa kat ya nu ote, nii gasin gaay-at ku capit ko. Ansi-ak, yaa gaare kadar ku berit inj oyaw ho inj gelbin rakki.

† Wer ka gase kaawor do Roomen 15.26. †† Wer ka gase kaawor do Matiye 8.20. ‡ Wer ka gase kaawor do Ekzood 16.18. †† 'kid ka Maseduwaan' : Ŋa kid kaak goy watiine min darre ta Grees. Egliz ka Pilip, ka Tesalonik inj ka Bere goy do kid-aka.

⁶ Ibinon samaane kadar gem kaak luwa busam sood-ak, n̄aa sede oki sooda, kar gem kaak luwa busam dakin-ak gay, n̄aa sede oki dakina. ^{†7} Ampaa ko, ay gem di yaa bere maan kaak n̄a pakiriy do kaay, bal gujumjume ho bal asire. Asaan Bun̄, n̄aar el gem kaak bera in̄ galal. ⁸ Bun̄ gin gudurre taat n̄aako bere gamin dakina yoo maan sa armaakonno. Ampaa ko, do ay wiktine ho in̄ ay maanna, kuu gine maan kaak necin̄ko, in̄ kaak paka oki a kuu gine ay riy taat samaane. ⁹ Ar kaak n̄u siirtu do Kitamner aman :

« N̄a gina oyaw dakina do pokirnar
ho sellin̄kuwiy goy doo. » ^{††}

¹⁰ Bun̄ bera busam do gay luwor ho n̄a beraaco pey gamin ku teendi. [‡] Loko oki, n̄aako bere busam, n̄aako wadirin̄co ho n̄aa maadin̄co a paa kat, sellin̄kuwko yaa gine gaay in̄ gaayo. ^{††} Ampaa ko, do ay maanna, Bun̄ yaako bere dakina nam kuu gedire gine oyaw do ay wiktine. Ansi-ak, do bi ka gaayko taat niico iye-at ko, gee dakin yaa dele barkin do Bun̄di. ¹² Asaan riy ta capindi-an gaayaag gee ku Bun̄di ku Zeruzaleem ho ta iskaag pey gee dakina a n̄uu dele barkin do Bun̄di. ¹³ Ka seener, min n̄u taliit riy taat ku gintu-an, gee dakina yaa ozilin̄ Bun̄ asaan ku gaarit imaanko do Kabarre ta Gala ta Iisa Masi in̄ karaamin taat ku karmiyiiga. N̄uu dele barkin oki do Bun̄di do bi ka oyuwko taat ku gin̄iy loco ho do gee okin̄co. ¹⁴ Do bi ka barkin taat dakin aale Bun̄ beriiko-at, n̄uu inde Bun̄ dakina do bi kan̄ko. Ansi-ak, n̄uuko gaare kadar n̄u elgiiko dakina. ¹⁵ Barkin do Bun̄di do bere kaak n̄a beriite kaak pakgig gamin okin̄co.

Malo ta Pool do bi ka riyoy

10 N̄a nun meendu Pool, nun ko kaak gee kaawiy bir a ya nu goy do datikko, nu dalulle ho ya nu serek minninkon̄ gay, nu ton̄go. Ku iban kadar Iisa Masi gay, n̄aar sellen̄ ho dalulle. In̄ siñ kun̄ji, nu taayaako. ² Nu kaawaako a wiktin taat naa baawe do werko-ak, dakonnu asirindudo naa gine ton̄go. Ka seener, naa kaawe bal kolaw do n̄uur kuuk pakira a goyinni ar ka gee ku duniiner di. ³ Ka seener, ni gee ho goyinni oki ar ka geemir di. Kar gay, ni taasand̄o ar gee ku duniiner taasiniyo. ⁴ Asaan garti kuuk ni taasiniy-ak, n̄uur min do duniinero. Gudurrico asa min do Bun̄di. Garti-ak gin gudurre taat n̄uu dimin̄ werin kuuk bombo kuuk adin ku Bun̄di goyiyo. Ka seener, in̄ garti-ak, nii nigin pikirre ta jookumo taat gee diyiy kayco ⁵ ho niico nosire do n̄uur kuuk jaala zin̄kico ho in̄ gaminco kuuk n̄u todiy do geemir a pa n̄uu ibinin̄ Bun̄. Kar gay, ni gaayaag gee a pikirrico okintiti yaa ase in̄ pikirre ta gee kuuk karmiyaag Iisa Masi. ⁶ Ho wiktin taat ku gaar ko kadar ku karmiyaw-ak, nin gay siy ko zin̄kini a ni rasaagdo n̄uur kuuk karmaydo.

⁷ Ibinon waran̄ seen ta gamnar ! Ya gem kaak pakira a n̄a gem ka Iisa Masi-ak, illa n̄aa diye do kaay kadar nin sa geen̄ji ku Iisa Masi ar n̄aara. ⁸ *Rabbin baldu bere izinne taat naa nigin imaanko, kar gay, n̄a berdu izinne taat naako gaayin̄ko do imaandi. Ya nu dapila aale in̄ izinne taat Rabbin beriidu-anta, sokañ sa diyaanno. ⁹ In̄ makaatamna kuuk nu siiriiko-an̄, nu rakaado kuu pakire kadar nu rakaako ise kolaw. ¹⁰ Asaan gee daarin̄ kaawa aman : « Do makaatamna kuuk Pool siirtu-an̄, n̄a zeedaw ho n̄a kaawa in̄ mitkaw. Kar ya n̄a goy do datikter gay, n̄a oolo ho kaawnay sa ku kan̄jir. » ¹¹ Gem kaak kaawa pa-ak, illa n̄aa diye do kaay kadar ya ni goy do datikko, goyinni yaa kuuniye tak-tak in̄ maan kaak ni siirtu do wiktin taat ni goyiy serek minninko.

¹² Ka seener, gee daarin̄, maaniico di gaara zin̄kico. Wayya, nin-an̄ sa gecaado a nii nece in̄ n̄uura wala nii kaasume in̄ n̄uura. Gee-ak maaniico di tala ya zin̄kico necgu ho n̄uur maaniico di kaasuma zin̄kico. N̄aar-an̄ ko maan kaak gaara kadar kayco jage ! ¹³ Nin-an̄ gay gediraado jaale zin̄kini aale kara min riy taat Bun̄ berinti. Ya ni jaala zin̄kini, nii jaale illa in̄ riy taat Bun̄ berinti ho kun̄kon̄ sa atta do riy-anta. ¹⁴ Wiktin taat ni baawtu do werko, ni bal aalin̄ riy taat Bun̄ berinti-anta. Nin di kuuk as awalle do werko ho iykon Kabarre ta Gala taat kaawa do bi ka Iisa Masi. ¹⁵ Ansi-ak, nii gediraado jaale zin̄kini in̄ riy taat gee ku pey gintu. Kar gay, ni raka a imaanko yaa baa in̄ un̄ti. Ampaa ko, nii gedire gine riy taat tab do werko, kar in̄ taar-ata oki, ni patiyaatdo taat Bun̄ berinti. ¹⁶ Paa kat, nii gedire nii iyin Kabarre ta Gala nam nii aalin̄ gun̄girko, nii baa do kidin̄ kuuk pey. Ampaa ko, ni baayido gine riy do wer kaak gee ku pey gintu ko ho nii ozile zin̄kini in̄ riyco-ata.

¹⁷ Kar gay, n̄u siir do Kitamner aman : « N̄aar kaak dapilaw-ak, illa n̄aa dapile in̄ maan kaak *Rabbin gintu. »
^{††18} Ka seener gay, Bun̄ ooygigdo n̄aar kaak ozila ziy, illa n̄aar kaak gasa oziliik min do Rabbiner.

Pool in̄ paliinna kuuk ginno seene

11 Hadi, din̄ ya kuu gedire kuun subirindu-ak, nun naa dapile do kaawor ar oliyo. Ka seener, ku subirintu ! ² Nun hasuudin̄ce do bi kan̄ko ho hasuudin̄wir-at, taar asa min do Bun̄di. Nu berin̄ko do gem rakki di kaak yaa kuuniye mitikko, n̄aar ko Iisa Masi. Nu rakaako gaarin̄ko do un̄ji ka gem-ak ar gemso taat *cawar ho bal aawe mitik tak-tak. ³ Kar gay pakiron̄ do yaate Hawwa. Ar aal caaciy in̄ neenduwi, nu gina kolaw a pa gee yaako un̄je pikirre taat jookumo ho n̄uuko jagin̄ko kuu rasin̄ obin̄ko kaak tirit ho cawar do Iisa Masi. ⁴ Ka see-

[†] Wer ka gase kaawor do Proverb 22.8. ^{††} Wer ka gase kaawor do Soom 112.9. [‡] Wer ka gase kaawor do Ezaayi 55.10. ^{††} Wer ka gase kaawor do Zeremi 9.23, 1 Korentiye 1.31.

ner, ya waan asko ho ɗa gaaraako kaaw taat kaawa do bi ka Iisa ka pey min kaak ni gaariiko, ku subiriig di. Ho ya waan gaaraako ruwwine wala kabarre ta gala taat pey min taat ku gastu min Ioni, ku subiriig di oki. Hey kuŋko-aŋku !

⁵ Kuŋ pakira a ɗuur kuuk gaaraat kaaw-an, ɗuur paliinna kuuk taɓ paka. Kar do tanto gay, ɗu pakginno in maanna. ⁶ Ya nu bal gine ibine ka kaawor ar ɗuur oki, nu ibingig tak maan kaak nu kaawiy. Do ay maanna ho do ay wiktine, ni gaarko waraŋ kadar ni ibingig maan kaak ni kaawiy.

⁷ Wiktin taat nu gaariikon Kabarre ta Gala ta Buŋdi, nu gaarkon maalan di. Ampaa ko, nu ontu zir a naako jaa-liŋko kuwa. Ansi-ak, nu nig maanna walla ? ⁸ Wiktin taat nu giniy riy do datikko, ɗu *Eglizna daariŋ kat gaayintu in maanna. Ansii ko, nu ictu gurus minnino a naako gaayinŋo. ⁹ Ampaa ko, wiktin taat nu goyiy do werko, nu bal oome yoo waanna do gamin kuuk arumdu, asaan siŋta kuuk as min kid ka Maseduwaan iydu gamin okinŋo kuuk nu rakiyo. Do wiktin taar-at, nu bal rake goye baako ho naa goyeŋ ko paa di doo. ¹⁰ In seen ta Iisa Masi taat goy in nunu, nu kaawaako : do kid ka Akayi okinŋi, ginno yoo waan kaak yaadu todiŋ maan kaak adir gintu portik-aŋka. ¹¹ Maa di nu kaawiy ampa ? Ku pakira a nu kaawiy pa-ak asaan nu elgiikonno walla ? Ha'a, paado. Buŋ oki iban kadar nu elgiiko.

¹² Nun naa wakile pey, naa iciŋ goyindu ka diŋka-aŋ di. Paa kat, naa nigin pikirre ta ɗuur kuuk bariya botol taat ɗuu dapile a ɗuur oki gina riy ar nini. ¹³ Gee ɗuur-ak, ka seener ɗu paliinnado. Nju gina zinjiko a ɗu paliinna ku Iisa Masi, kar ka seener gay, ɗu gay riyor kuuk caaciya gee. ¹⁴ Dakoŋ ajbiyenno do bi ka kaawor-anta, asaan *Seetanne meenŋi oki gina ziy ar ɗa *ɗubil ka Buŋdi kaak irŋa wic-wic. ¹⁵ Njaar-ak, ya ku talaag gay riyor oki gina zinjiko ar ɗu gin riy in botol, dakoŋ ajbiyenno. Kar gay, ba aar, ɗuu gasin taŋco uudin ta riyco.

Taabin ta Pool

¹⁶ Nu deelaakon pey kaaw-anta : nu rakaado gem yaan talindu a nu oliyo. Kar gay, ya ku pakira kadar nu oliyak, rasonnu nun oki, naa dapilen dak sooda. ¹⁷ Kaaw taat naa kaawe-an taar arro taat *Rabbin rakiyo, kar gay, nu kaawa ar oliyo in dapilindu. Ka seener, nu gin botol taat naa dapile. ¹⁸ Gee dakina dapila in gamin ku duniiner di. Njaar-ak, nun oki, naa dapilen dako. ¹⁹ Talon ja ! Ku diya a ku gee kuuk gin ilim. Kar kodok di, ku maaniikon ooyig ɗuur kuuk oliyay. ²⁰ Ya gee ginaako ar berrina, ya ɗu teeko in neendaw, ya ɗu pokiriyaako, ya ɗu isaako biŋka ho ya ɗu basaako oki, ku subira di. ²¹ Ni baltu gine ar ɗuur-ak asaan ni bal gine gudurre walla ? Taar-an di yaadu unje sokaŋ walla ? Ha'a, unjaadudo.

Gee daariŋ dapilaw, njaar-ak, ya nu kaawa ar oliyo sa, nun oki yaa dapile ar ɗuura. ²² Ya ɗu kaawa a ɗu *Hebru, nun oki Hebruŋce. Ya ɗu kaawa a ɗu gee ku Israyeel, nun oki Israyeeliŋce. Ya ɗu kaawa a ɗu min tamba ta Ibraayim, nun oki min tambaay. ²³ Ya ɗu kaawa a ɗu gay riyor ku Iisa Masi, njaar-ak (nun naa kaawe ar oliyo) nu gay riyor ka Iisa Masi pakgig serek. Taabin taat nu taabiytu do riyor-at, taar dakin pakgigu. Nju obintu danjaayne dees dakina pakgigu. Nju koocintu dees dakina pakgig serek. Ho nu gal do taabiner ar naa mate dees dakina pakgigu oki. ²⁴ Dees beey, *Yuudinna koocin ko kooce, min kordinŋ orok pood-ak illa rakki di kawwi. ²⁵ Dees subba, gee koocintu in donkilo ho yiriy rakki gay, ɗu dawintu in dambay a ɗuun deendu. Dees subba, do barrer, markab nooriygiy in nunu, ho yiriy rakki nu eeltu ho nu waltu do amiydi. ²⁶ Dees dakina do martuwir, duniin gasintu : balal gaay teendu ho nu gal do pise ka gay dukume botilniidi. Nu gas taabin min do siŋtar kuuk Yuudinna ho min do gee kuuk Yuudinnado oki. Nu gas taabin do geegirniidi, do kalaaner ho do barrer. Nu gas taabine in gee kuuk gina zinjiko a ɗu siŋta. ²⁷ Nu taabiy ko taabiye do riyor ho nu gasdo weyi. Mey deentu ho ibin obintu. Dees dakina, nu eela meya. Us deentu ho kesuun oki teedu saaro. ²⁸ Nu osaakonno duniin taat gasintu okintiti. Kar gay, goy pey maan rakki : kelmol goy leŋ-leŋ do *Eglizna okinŋo ho kun kawta, nu moya loco kon di. ²⁹ Ka seener, ya waan kaak ginno gudurre, njaar-ak ar nunu oki aawa pa, ho ya waan kaak jag min do imaanji gay, nun sa adir radaanu.

³⁰ Wayya, ya nun kat dapilaw-ak, naa dapile in gudurrer taat sood-anta. ³¹ Buŋ, njaar Takaŋ Rabbin Iisa Masi, njaar ko kaak gee oziliy doo, ɗa iban kadar nu raaddo. ³² Wiktin taat nu goyiy do geeger ka Damaas, gubernerer kaak ginaaji riy do sultan † kaak ɗu koliy Aretaas leetu askirna do botilay ku geegirdi a ɗuun obindu. ³³ Kar gay, siŋta kuuk goy ede-ak saalintu do barner, ɗu ɗolpin min do pineetir ka durdurrer ho ɗu paayin kara min do geeger-aka. Paa kat, nu paktu min do gubernerer kaak rakaan obindu. ‡

Gamin kuuk Buŋ bayniiji do Pool

12 Illa naa dapile dapilen di ya njaar kat ginno paydiney oki. Kar gay, naa kaawe do bi ka gamin kuuk *Rabbin bayniidu ho ɗa gaariidu. ² Nu iban gem rakki kaak aamin do Iisa Masi. † Gin ko elgin orok in pood, Buŋ coonig gem-ak kuwa ka samaan ka baay ka subbiŋkar. (Ya nu kaawa a Buŋ coonga, nu ibanno ya ɗa coo-

† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 25.3. †† 'sultan' : Do darre ta Room, do wiktin taar-at, sultan, njaar pakgig gubernerer. ‡ Wer ka gase kaawor do Akt 9.23-25. ‡† 'gem rakki kaak aamin do Iisa Masi' : Anne-aŋ, Pool kaawa do bi ka meenŋi di.

nig in ziy wala ya na coon ruwwiney di, illa Buḥ keeji di iban.)³ Hii, nu iban kadar Buḥ iyig gem-ak do janni. (Nu ibanno maman na iyiga, illa Buḥ keeji di iban.) Min Buḥ iyiga, na dortu kaawin kuuk gem gedarro kaawinco. Kaawin-ak, yoo waanna bal gine botol taat naa deelinco.⁵ Naa dapile do bi ka gem-aka. Kar do tanto gay, naa dapile-ak illa in gudurrer taat sood-anta.⁶ Ya nu raka dapile-ak, nu ginaado ka olay, asaan naa kaawe seen di. Kar gay, nu rakiydo dapile-ak, asaan nu rakaado gee yaa pakire kaawin kuuk pakgig gamin kuuk nu giniyo ho nu kaawiyo.

⁷ Ka seener, Rabbin gaardu gamin kuuk patiy kaa. Kar gay, na rakaado a naa dapile in gamin-anḥu. Paa ko, na diyiiidu taabin ooma ar *Seetanne kat naamdu dubiley asiin koocindu a paa kat nu dapiliydo.⁸ Dees subba, nu inditu Rabbine a naa etirin taabin-an serek minniner.⁹ Kar naar gay telkiidu aman : « Barkinuwir necinḥin ko. Ki aawaat gudurrer okintiti, illa do wiktin taat gudurreḥ gin ja sooda. » Naar-ak, naa dapile illa in gudurrer taat sood-ata a gudurre ta Iisa Masi yaan gooyindu.¹⁰ Ampaa ko, nu aaciyiy in gudurrer taat sood-ata. Ya do bi ka Iisa Masi ko, na warintu, nu gastu kaawin ku duniiner, na taabiyintu ho pikirrer patiytu kaar oki, nu aaciya di. Asaan wiktin taat gudurrer gin sood-ak kat, nu bombo.

Pool ic kelmoy do Egliz ka Korent

¹¹ Ya nu kaawa ka olay, na kuḥ kat asirintu nu kaawiy pa. Zer na kuḥ kat kuuk yaan gaarin do geemir. Ya nu ar maan kaak maala oki, paliinninko kuuk tab paka-ak pakginno in maanna.¹² Ku talig in odinko gamin kuuk gaara kadar ka seener nu *paliine : do taabin okintiti, Buḥ berdu subirraw dakina, ho in nunu ko, Buḥ gintu gamin dakina kuuk ajbay in kuuk gaara gudurrey.¹³ Kaawondu ja, maa maannir kaak nu ginig do *Eglizna daariḥ di ho lokon gay, nu balko giniḥi ? Illa nu iban maan rakki di : nu bal goye baako. Ya ku talaat kaawor-an kat do botilitido, naar-ak saamiyondu !

¹⁴ Talon, nu gaay ko baawe ka subbiḥkar do werko ho nu goyaado baako. Nu rakaado gaminko, illa kuḥ maaniiko. Asaan ka seener, aginay kat rabbay kooginco, yampa koogin rabbaydo aginiyco.¹⁵ Do tanto gay, galdu naa oriḥ ka pisindu ho naa beriḥ zir okiḥi do saan tanḥo. Ya nu elgiiko aal ansi-ak, kuun elindu sooda walla ?¹⁶ Ku ooy kadar nu bal goye baako-aka. Kar daariḥ gay a nu neenduwo ho nu teenḥo in neendaw-ata.¹⁷ Talon naur okiḥco kuuk nu naamiiko-aku. Ku pakira a nu teenḥo in gem rakki minninco walla ?¹⁸ Nu kaawji do Tiit a naa baawe do werko ho nu naamko siḥ rakki ka pey kaak ku ibingiḥ in naara. Tiit teenḥo in neendaw walla ? Tiit in nunu, kaawni ho botilni rakkido walla ?¹⁹ Ya ni kaawa ampa-ak, min awalle, ku pakira a wal ni bariya botol taat nii imile kayni unḥon di walla ? Ha'a, imilaado ! In nume kaak ni numtu in Iisa Masi, ni kaawa do unḥi ka Buḥdi. Gem kol royin ku bitu, gamin okiḥco-an, ni kaawaako a imaanko yaa baa in unḥi.²⁰ Asaan ya nu baawko, nu gina kolaw a wal adir ginaado gala in kuḥko ya nu gasiḥko ku goy goye kaak arro ho kuḥko oki, aditko ginaado gala in nunu asaan naako leese. Nu gina kolaw a wal gidaw, wal hasuudinaw, wal dapiḥko, wal eere ka ziḥkar, wal dukume ka geemir, wal ose ka geemir, wal dapile, wal gine ka gamin kuuk munḥam goy do datikko.²¹ Nu gina kolaw a wal Buḥ yaa oniḥ kaar do bi kanḥo. Nu gina kolaw a wal zuliḥdu yaa miḥe do bi ka gee dakina minninko kuuk wakila di gine zunuubinna ar kaak awalle ho kuuk bal rasiḥ gine ka gaminco kuuk *cawarro, in goyiḥco kaak jookumo in baayiḥco kaak munḥam-aka.

Taayiika in ooy ta ba aaro

13 Naar-an, nu siya ziḥkar a naa baawe pey ka subbiḥkar do werko. Ya nu otko, ta kuuniye ar kaak na siirtu do Kitamner aman : « Kaaw yaa mate in saadinna seer walla subba. »¹² Wiktin taat nu baawtu ka see-riḥkar do werko-ak, nu kaawit ko kaaw-anta ho yiriya, ya nu ginno do werko oki, nu deelaakon pey. Nu kaawaat do naur kuuk min awalle gin ko zunuubinna ho do naur okiḥco ku pey : neginda, ya nu yeep pey do werko-ak, yoo waan sa nu rasaado.³ Min ku raka tale maan kaak gaara kadar in nun ko, Iisa Masi kaawiy do geemir, naar-ak, naako gaariḥi. Iisa Masi, naar oollo unḥo, kar gay, na gaaraat gudurrey do datikko.⁴ Ka seener, wiktin taat na doodiig ka etor, na bal gine gudurre do ziy. Kar diḥ gay, na goy in gudurre ta Buḥdi. Nin gay num in Iisa Masi. Kar in numinni-ak oki, ni ginno gudurre do ziḥkini. Kar gay, wiktin taat ya ni ot do werko, niiko gaare kadar ni goy in naara in gudurre ta Buḥdi.

⁵ Pakiron ja do goyiḥko ka maaniiko, kuu tale ya ku goy do imaandi. Ya ku talaag goyiḥko gaara kadar ku goy do imaandi, kuu ibine tak kadar Iisa Masi goy do gelbinko. Kar ya goyiḥko gaarro imaanon gay, naar-ak wal ku goy in naur kuuk ginno imaan.⁶ Kar nin gay, ni pakira a ku iban tam kadar ni gin gamin kuuk gaara imaanni-ata.⁷ Maan kaak ni indiy Buḥ-ak a ku giniydo yoo maan kaak samaanno. Ni rakaakonno gaare kadar biḥkini gala. Kar gay, ya gee daariḥ pakira a biḥkini gallo oki, ni raka kuu gine gamin kuuk samaan di.⁸ Ka seener, ni gedi-adao nii gine gamin kuuk toda seen ta Buḥdi, illa nii gineḥ ko riy tanti di.⁹ Ya ni ginno gudurre, aditni portiko ya kuḥ kat gin gudurre. Do bi naar-ak ko, ni indigiḥ Buḥ a kuu yeep do botol taat samaan tak-tak.¹⁰ Ampaa ko,

† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 19.15.

gamin okiŋco-aŋ, nu siiraakoŋgu min nu goy misa serek. Nu siirig min diŋka-aŋ, asaan ya nu ot do werko, nu rakaado naako leese iŋ izinne taat *Rabbin beriidu. Izinne-at, ŋa berduut a naako deŋriŋko, ŋa baldu berin a naako niŋiŋko.

¹¹ Hiyya, gem kol siŋtay, goyoŋ kate ! Goyoŋ do galal ho bariyoŋ botol taat samaane taat yaako iyinŋko kuu kuuniye gee kuuk tab. Iskoŋ ziŋkiko, giŋoŋ kaawko yaa ŋume rakki ho goyoŋ iŋ aapiye. Ampaa ko, Buŋ kaak el gee ho kaak iya aapiye yaa goye iŋ kuŋko.

¹² Oyoŋ oki benanniko iŋ gine ka cuud ar siŋta kuuk tacco rakki.

Gee ku Buŋdi okiŋco ooyko dakina.

¹³ Barkin ta Rabbin Iisa Masi yaa goye iŋ kuŋko okiŋko, iŋ ele kaak asa min do Buŋdi, ho iŋ ŋume kaak gi ŋumtu rakki iŋ Ruwwin ta Buŋdi. Nu ooyko dakina.

Galaat

Pile ka kaawor

Nja Pool kat siirit maktumne-an do Kretiyenna kuuk do kid ka Galaasi. Gee-ak, njuur Yuudinnado. Kar gay, Yuudinna kuuk aamin do Iisa Masi barjilgu. Yuudinna raka a gee-ak yaa aade gaanuun ka Muusa nam njuu dukume selno oki. Njaar-ak ko, Pool kaawaaco a paado. Nju gase jile-ak, illa inj imaan taat do Iisa Masi.

Ooy ta awalle

1 Gem kol sijtay, nun Pool inj sijta kuuk aamin okinco kuuk goy inj nunu, ni siirit maktumne-an do gee ku *Eglizna kuuk goy do kid ka Galaasi. Nun *paliine ka Iisa. Nun, nju geenno kat diyintu paliine. Gemno ja kat kaawe kar nu gintu paliine. Kar gay, nja Iisa Masi inj Tatte Buñ kaak nooyig min do muuti kat kaawe, kar nu gintu paliine. ³ Nu indaako Tatte Buñ inj *Rabbinte Iisa Masi, njuuko barkiyinjo ho njuuko iye aapiye. ⁴ Iisa Masi ber ziy do muuti, asaan Buñ yaate saamiyinj zunuubinnite. Nja beriig ziy pa-ak, asaan gamin kuuk samaanno kuuk do duniiner ginaatenno pey maanna. Nja gintu pa-ak ar kaak Tatte Buñ rakiyo. ⁵ Ozilinterj Buñte, dirjka ho elgin inj elgina. *Aamin.

Kabarre ta gala, taar rakki di

⁶ Goye kanjo-an patiy kaar. Buñ kolinjo inj barkin ta Iisa Masi, kar kunj gay, kodok di ku pooçiiga ho ku cokiya kabarre ta pey. Loko-ak a ta samaane. ⁷ Ka seener gay, ginno Kabarre ta Gala ta pey ar ta nu kaawiiko-anta. Nu kaawiiko pa-ak, asaan nu tala kadar goy gee daarij kuuk barjilaako. Nju raka makin Kabarre ta Gala taat kaawa do bi ka Iisa Masi. ⁸ Ya gem kaak iyko kabarre ta pey min tani-an, ya nja nini wala ya nja *dubil ka Buñdi kaak asa min kuwa oki, do gaayay. ⁹ Ni kaawkonta ko, ho dirj nu deelaakon pey : ya gem iyko kabarre ta pey min taat ku dortu, do gaayay.

¹⁰ Ya loko-ak, nu siira asaan gee yaan ozilindu wala ? Ha'a ! Nu raka a Buñ kat yaan ozilindu. Ya loko-ak, ku pakira a nu gina gamin kuuk yaa aawe gala do geemir walla ? Ha'a ! Zer ya nu gina gamin kuuk yaa aawe gala do geemir-ak, nu gediraado naa gine gay riyor ka Iisa Masi.

Pool garaa maman nja gintu paliine ka Iisa

¹¹ Gem kol sijtay, nu raka kuu ibine kadar Kabarre ta Gala taat nu gaariiko-an, gem bal imilin min do kaay.

¹² Nu bal dorin min do geemir ho gem baldu garkiyinti. Nja Iisa Masi kat gaarduuta.

¹³ Ku iban di, do goyindu ka awalle, wiktin taat nu aadiy aadanna ku *Yuudinnar, nu taabiyig gee ku Buñdi dakina. Zer, nu rak totirinjo. ¹⁴ Min geenni kuuk ni maadtu sawa ho kuuk aada aadanna ku Yuudinnar, nun di pakgigu. Nun berig zir okinji do aadanna ku aginiyini.

¹⁵ Kar Buñ gay, wiktin taat nju balnu weendu misan di, nja dobintu ko. Nja kolintu inj barkiney, naaji gine riyo. ¹⁶ Wiktinti astu, nja gaariiduug Ronji, asaan naa gaarin Kabarre ta Gala do gee kuuk Yuudinnado. Do wiktin taarat, nu bal baa inde taaye min do gemor. ¹⁷ Nu bal baa Zeruzaleem a naa taliñ paliinnay ku Iisa kuuk awalle. Kar gay, nu uctu kodok di, nu deettu do kid ka Arabi. Kar nu yeeptu Damaas. ¹⁸ Min njaar-ak, gintu elgin subba, kar nu baawtu Zeruzaleem a nu baayiy taliñ Piyer. Nu goytu inj njaar menaw orok inj beey. ¹⁹ Nu bal tale *paliine ka pey ka Iisa. Illa nu tal Zaak di, sinji ka Rabbinte Iisa.

²⁰ Inj Buñ-anjka, taat nu kaawiy-an ka seener. Nu raaddo.

²¹ Min njaar-ak, nu uctu min Zeruzaleem ho nu deettu jaawe do kid ka Siri inj ka Silisi. ²² Gee kuuk aamin do Iisa Masi kuuk goy do kid ka Zuude balnu talindu misa inj odinco. ²³ Illa nju dor gee kaawa bir di. Gee-ak diya aman : « Njaar-anj gem kaak taabiy gee awalle, dirj nja newse nam nja kaawa do bi ka imaan taat do Iisa Masi taat awalle nja rak niginti. » ²⁴ Wiktin taat nju doriit kaawor-at, nju teestu ozilin Buñ do bi kanto.

Pool num in eenji paliinna Zeruzaleem

2 Goytu kee elgin orok in pood, nu yeptu Zeruzaleem in Barnabaas. Tiit sa aadinti. ² Nu baawtu anner-ak, asaan Buḡ kat diydu aman : « Baa Zeruzaleem. » Min ni ottu, ni numtu in agindaw keetini. Nu gaariicot baat ta Kabarre ta Gala taat nu kaawtu do gee kuuk Yuudinnado. Asaan lotu, nu rakaado a riyor taat nu gintu ho nu giniy diḡka yaa uce maala. ³ Kar gidu Tiit gay, ḡaar Grekiḡce. Kar gay, ḡu balji diye a ḡuujji *dukume selḡo. ⁴ Gee daariḡ unḡe datikni, ḡu gina ziḡkico a ḡu siḡtini. Nu rakaaji dukume selḡo. Gee ḡuur-ak unḡe ko-kunuwda, ḡu raka tale baani a nin aaddo pey *gaanuun ka *Yuudinnar, asaan ni ic botol ta Iisa Masi. Nuur gay rakaani gine pey berrin ku gaanuun ka Yuudinnar. ⁵ Nin gay balco bere pijjin tak-tak. Ni raka kadar Kabarre ta Gala yaa goye do werti, kuḡ sa yaa dorinti.

⁶ Gee talaagu daariḡ a ḡu aginda, kar nun gay isginno in aginduwco, asaan Buḡ, ḡaar doḡdo gee min do wije-enco. Min nu gaariicot Kabarre ta Gala do agindaw-ak, ḡu baltit gaaye maanna. ⁷ Kar gay, ḡu ibin kadar Buḡ kat berduut Kabarre ta Gala-at uudin taat ḡa beriiḡit do Piyer. Lotu-ak, Buḡ diydu a naa gaarin do gee kuuk Yuudinnado. Do Piyer gay, ḡa diḡji a ḡaa gaarin do Yuudinnar. ⁸ Asaan Buḡ ko darjiyig Piyer *paliine ho ḡa ḡaamiig do Yuudinnar. Nun sa, ḡa ḡaar di oki darjiyintu paliine. ḡa ḡaamintu do gee kuuk Yuudinnado. ⁹ Gin agindaw kuuk siḡco alaw : kuḡ Zaak, Piyer in Yaaya. Nu ibina kadar Buḡ kat berduut riyoy do pisindu. Hiyya, ḡu ooyinti in pise seertini in Barnabaas. Do wer-ak, ni deetu kaawni a nunu in Barnabaas yaa baawe gaare Kabarre ta Gala do gee kuuk Yuudinnado. Nuur gay yaa baa do Yuudinnar. ¹⁰ Illa gay, ḡu kaawinti kaaw rakki, aman : « Pakiroḡ do siḡtiko kuuk pokirna kuuk goy Zeruzaleem. » Nun sa obit kaaw-at bombo do adir.

Leese ka Pool do Piyer

¹¹ Min ḡaar-ak, Piyer baawtu do geeger ka Antiyoos. Wiktin taar-at, nu leesiji do unco ka geemir, asaan ḡa ni-ge. ¹² Min awalle ḡa tiya sawa di in gee kuuk Yuudinnado. Kar Zaak ḡaamtu gee. Wiktin taat ḡu ottu, Piyer etirtu. ḡa bal tee pey in gee ku Yuudinnado. ḡa gina kolaw do geemir, ḡuur kuuk raka gee okiḡco yaa *dukume selḡo. ¹³ Siḡtay Yuudinna daariḡ sa pood tee ar Piyer. Barnabaas sa ictu baaco, ḡa aadiigu. ¹⁴ Wiktin taat nu taltu kadar ḡu bal jaawe samaane ar seene ta Kabarre ta Gala, nu diyiji do Piyer do unco ka geemir aman : « Kiḡ Yuudiḡce, kar goyiḡjiḡ gay ar ka gee kuuk Yuudinnado. Ki bal aade gaanuun ka Yuudinnar. Di maman ki rakiy gee kuuk Yuudinnado yaa ice goye ka Yuudinnar ? »

Kabarre ta Gala taat Pool gaariyo

¹⁵ Nini, ḡu weenti *Yuudinna di. Nini attanno in gee kuuk ibanno Buḡ. ¹⁶ Kar gay, ni iban kadar Buḡ ke darjaydo gemo a ḡa goy in botol do bi kaak a ḡa aada *gaanuun ka Muusa. ḡa ibiniig a ḡa goy in botol-ak, illa ya ḡa ooyiit kaaw ta Iisa Masi. Nin Yuudinna sa aamin in Iisa, Buḡ yaani ibine a ni goy in botol, wal a ni aada gaanuun ? Ha'a, asaan ni aamin in Iisa Masi. Ka seener, gem ke goyaado in botol do unḡi ka Buḡdi, asaan ḡa aada gaanuun. ¹⁷ Ni raka goye in botol do unḡi ka Buḡdi, asaan ni diy gelbinni do Iisa Masi. Hadi, Yuudinna kaawa kadar ni gin zunuubinna, asaan ni bal aadiḡ gaanuunco. Ya taar-an gay, ḡa Iisa kat iya gee do zunuubinar walla ? Ha'a, ta seenno kat bat. ¹⁸ Ya nu poodig gaanuun, kar ba aar, nu yeepiiji, ḡaar-ak, nu nig kate.

¹⁹ Kar nun gay, do bi ka gaanuundi, nu goyaado pey ar ka gaanuundi. Ampaa ko, naa gedire goye tak do Buḡdi. Wiktin taat ḡu doodiḡ Iisa Masi ka etor, nu mat in ḡaar sawa. ²⁰ Goye kaak nu goyiy-aḡ, nu meendudo kat goya, ḡa Iisa Masi kat goy do gelbiner. Goyindu kaak nu goyiy do duniiner-aḡ, nu berig gelbiner do Roḡ ka Buḡdi kaak elintu ho ḡu deeyig do bi kanto. ²¹ Nu poocatoḡ barkin ta Buḡdi. Ya gem gina ziy a ḡa goy in botol do unḡi ka Buḡdi, asaan ḡa karmiya gaanuun, ḡaar-ak muutuy ta Iisa Masi, taar maan ka maala.

Maman Buḡ jiliy gemo

3 Gee ku Galaasi, kuḡ kayko jage. Ka seener, gem goya kaak rakaako rawtiḡko. Kar ku tal di, ḡu gaarko man Iisa Masi, ḡu doodiḡ ka etor. ² Naako indinḡoḡ ja kaaw rakki : ya loko-ak, Ruwwin taat Buḡ beriiko-an, ḡa berkon asaan ku karmiya *gaanuun ka Yuudinnar walla ? Ha'a ! Buḡ berkon Ruwwiney asaan ku cokiyit Kabarre ta Gala ho ku aamin loci. ³ Kuḡ ke, kayko gintu ampa-aḡ kat maa ? Min awalle, ku diy gelbinko do Ruwwin ta Buḡdi, kar diḡ gay, maa di ku diyiy gelbinko do gudurre ta maaniikon di ? ⁴ Buḡ gaarko gamin dakina, kar ku taliig gamin-aḡ yaa bire maalan di walla ? Ha'a ! Nu biraado maala. ⁵ Buḡ berkon Ruwwiney ho ḡa gaarko gamin dakina kuuk ajbay. Ya loko-ak, asaan ku karmiya gaanuun ka *Yuudinnar walla ? Ha'a ! Asaan ku obit Kabarre ta Gala do aditko.

⁶ Naako kaawe : Pakiroḡ do bi ka Ibraayim. Nu siir do Kitamner aman : « Ibraayim, ḡaar diy gelbiney in Buḡ. Do bi ka imaanji-at ko, Buḡ taliig a ḡa goy in botol do unḡi. » ⁷ In taar-at ko, ya gee diy gelbinco do Buḡdi, ḡu gine koogin ku Ibraayim. ⁸ Min daayum, ḡu siir do Kitamner a gee kuuk Yuudinnado yaa aamine do Buḡdi ho

Buŋ yaa taliŋ a ŋu goy iŋ botol do unji. Do bi ŋaar-ak ko, Ibraayim obiit kabarre ta gala bombo min awalle. Kabarre-at gay, Buŋ diyji aman : « Naa barkiyin tamba ta gee ku duniiner okiŋco do bi kaŋjiŋ. »¹⁹ Hiyya, ar kaak daayum Ibraayim aamintu do Buŋdi ho Buŋ barkiyiiga, diŋka-aŋ sa, Buŋ barkiyaag gee ku aamina loci.

¹⁰ Gi iban di kadar gee kuuk gina ziŋkico sellen do unji ka Buŋdi do saan ta a ŋu karmiya gaanuun, gee ŋuur-ak, do gaayico. Asaan ŋu siir do Kitamner aman : « Gee ku karmaydo gaanuun okiŋji doo, seriin ta Buŋdi eraagu. »^{††11} Gi iban di oki kadar gem ke goyaado iŋ botol do unji ka Buŋdi do saan ta gaanuundi di. Asaan ŋu siir do Kitamner aman : « Gem kaak jaawa iŋ botol yaa goye do saan ta imaanji. »^{†12} Kar gay, karmiye ka gaanuundi asdo min aamine kaak do Buŋdi. Ar taat ŋu siirtu do Kitamner aman : « Gem kaak karmiyaag gaanuun okiŋji, ŋaar di yaa gase goye ka gaasdo. »^{††}

¹³ Do taar-at ko, seriin ta Buŋdi obiite, asaan gi bal karmiyiŋ gaanuun okiŋji. Kar diŋ gay, Iisa Masi makinte. Seriin ta Buŋdi, ŋa icit do kaay. Paa ko, ŋa jiliite min do seriin ta gaanuundi. Ar taat ŋu siirtu do Kitamner aman : « Gem kaak ŋu zikidig ka etor, ŋaar di, seriin ta Buŋdi obga. »^{††14} Do bi ka maan kaak Iisa Masi gintu-ak ko, gee ku Yuudinnado yaa gase barkin taat Buŋ kaawiji do Ibraayim. Do bi ŋaar-ak di oki, iŋ imaan, gii gase Ruwwin ta Buŋdi taat ŋa kaawtu.

Maan kaak Buŋ diyiji do Ibraayim a ŋaaji bere

¹⁵ Gem kol siŋtay, naako ice kaaw rakki taat gi ginaat kun kawta. Ya gee seer kat deet kaawco ho ŋu ob jamaw, gem ginno kaak yaaco dukumin jamuwco. Waan ke gediraado yaati gaaye maan kaati. ¹⁶ Pakiron do maan kaak daayum Buŋ diytu a ŋaaji gine do Ibraayim ho do ronji. Do Kitamner, ŋu bal siire aman : « Maan kaak Buŋ yaaji gine do Ibraayim iŋ kooginay kuuk dakina », kar gay, ŋu siir aman : « Do ronji rakki di. »^{†††} Ronji ŋaar-ak, ŋaar ko *Masi. ¹⁷ Cokiyon, an ko kaaw taat nu rakiiko kaawe : Buŋ, ŋaar ob jamaw iŋ Ibraayim. Kar gin elgin miy pood iŋ orok subba, kar kat *gaanuun amiltu. Do taar-at ko, gaanuun gediraado dukumin jamaw taat Buŋ obtu iŋ Ibraayim. Kaaw taat Buŋ kaawiji do Ibraayim sa, gaanuun gediraado dukuminti. ¹⁸ Ya yiriy rakki, Buŋ yaa bere gamin do gee kuuk karmiya gaanuun di, ŋaar-ak, ŋa beraado maan kaak ŋa kaawtu a ŋaa gine. Ka seener gay, Buŋ barkiyig Ibraayim ar taat ŋa diyiji.

¹⁹ Kar di gaanuun gay gin pey maa ? Gaanuun gaara nige ka geemir, asaan gee yaa ibiniŋ niginco. Gaanuun-ak goytu kee nam ŋa ertu wiktin taat ronji ka Ibraayim-ak astu, loci ko Buŋ kaawtu do Ibraayim. Ya ŋa as ko-ak, gaanuun bal gine pey gudurre. Wiktin taat Buŋ paayig gaanuun, ŋa berig ja do dubilji. Dubal-ak gaariig ja gaanuun do Muusa ho ŋu goytu datikco, ŋu gaara gaanuun do geemir. ²⁰ Gem kaak jaawa datko, ŋaar bal gine riyoy ya ta kaaw ta gem rakki di. Buŋ gay, ŋaar rakki ho meenji di kaawji do Ibraayim.

Riy ta gaanuun

²¹ Kar di ansi-ak, *gaanuun kat dukumiit kaaw taat Buŋ kaawtu walla ? Ha'a, bal dukuminti. Buŋ bal paayin gaanuun a ŋaa bere goye do geemir, asaan ŋaar-ak, gee sa yaa goye iŋ botol do unji ka Buŋdi iŋ botol ta gaanuundi. ²² Do Kitamner gay, ŋu siir a gee okiŋco goy do zunuubinnar di. Paa ko, Buŋ yaa barkiyiŋ gee okiŋco kuuk aamin do riy taat Iisa Masi gintu.

²³ Min awalle, gee bal gasin botol taat ŋuu aamine do Iisa. Wiktin taar-at, gaanuun, ŋaar goy ar gem kaak gooya gee ku daŋaayner. Gi karmiyiig kee nam Buŋ gaariite botol taat gii aamine do Iisa Masi. ²⁴ Ansi-ak, gaanuun goyte ar gem kaak gooya koogina. ŋa gooyiite kee nam Iisa Masi astu. Do bi ŋaar-ak ko, gi gintu gee kuuk goy iŋ botol do unji ka Buŋdi, asaan gii aamin loci. ²⁵ Diŋka-aŋ, gi gin ko botol ta gii aamine do Iisa. Gaanuun bal pey gine gudurre kaate.

²⁶ Do bi kaak ku aamin do Iisa Masi ko, ku gintu koogin ku Buŋdi. ²⁷ Kuŋ kuuk ŋu *batiziyiŋko, ku gin rakki iŋ Iisa Masi. Diŋka-aŋ, ku ic ko goyiŋji kaŋji ar gem kaak is batik ta marbinto. ²⁸ Ya gem kaak Yuudiŋce wala Yuudiŋcedo, ŋu sawa di. Ya gem kaak berre wala berredo, ŋu sawa di. Miday iŋ daadi, ŋuur sawa di. Okiŋko, ku sawa di, asaan iŋ Iisa Masi, ku gin ko ar gem rakki di. ²⁹ Kar ya iŋ Iisa Masi, ku gin ko gem rakki di, ŋaar-ak, okiŋko, ku koogin ku Ibraayim. Barkin taat Buŋ diytu a ŋaaji bere do Ibraayim-at, kuŋ sa yaa gasinti.

4 Cokiyon, naako kaawe kaaw rakki. Pakiron do kaaw ta micor. Wiktin taat ŋa kapaki, ŋa cokiya kaaw ta tacco. Do kaay, ŋa iban kadar gamin ku tacco yaaji dake loci, kar goyiŋji gay ar goye ka berrinar. ² Wiktin taat mic-ak goy misa kapak-ak, geen di tabiraaji ho ŋuur di gooyaag gamnay. ŋu giniiji ansii di kee nam ŋaa are uudin taat tacco rakiyo. ³ Kaaw taar-an kaawaate lote oki. Wiktin taat gi bal gasin misa botol taat samaane, gi ber-

† Wer ka gase kaawor do Zeneez 15.6. † Wer ka gase kaawor do Zeneez 12.3. †† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 27.26. † Wer ka gase kaawor do Habakuuk 2.4. †† Wer ka gase kaawor do Lebitik 18.5. ††† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 21.32. ††† Wer ka gase kaawor do Zeneez 12.7.

rin kuuk aada gamin ku duniiner. ⁴ Kar ba aaro, wiktin ta Buṅ diytu astu, ṅa ṅaamiiteṅ Ronji kaak amil min do adti ka daatkor. Naar sa karmiyiig *gaanuun ka *Yuudinnar. ⁵ Ansi-ak, ṅaa imiliṅ gee kuuk goy do serre ta gaanuundi ho ṅaate pile botol gii gineṅ ko koogin ku Buṅdi.

⁶ Asaan ku koogin ku Buṅdi. Ansii ko, Buṅ ṅaamiite Ruwwin ta Ronji goyiy do gelbinte ho taar ko koola aman : « Baaba ! Tanni ! » ⁷ Hiyya, ampa-ak, ku amil ko min do berrinaw ta gaanuundi. Ku gin ko koogin ku Buṅdi. Min ku gin ko kooginay-ak, ṅaa gedire ṅaako bere gamin okiṅco kuuk ṅa kaawtu ṅaa bere do kooginay.

Moye ka Pool do gee ku Galaasi

⁸ Awalle taat ku bal ibiniṅ misa Buṅ, ku goy berrin ku marginar. Margin-ak gay, do unji ka Buṅdi, ṅu maanno tak-tak. ⁹ Kar diṅ gay, kuṅ ibingig ko Buṅ, taat nu rakiy kaawe-an gay Buṅ ibingitko. Hadi maa di ku rakiy yeepe pey aaro ? Margina, ṅuur taṅco gaase, ṅu ginno gudurre. Maa di pey ku rakiy yeepe berrinco ? ¹⁰ Ku diya gelbinko do menaw daariṅ di, do koyin daariṅ, do wiktin daariṅ ho do elgin daariṅ. ¹¹ Goye kaṅko-aṅ unjido kolaw. Akuun riyor taat nu giniy-an yaa uce maala.

¹² Gem kol siṅtay, do wiktin taat nu goyiy in kuṅko, nu ic goyiṅko. Diṅ, nu raka kuṅ sa yaa ice goyindu kaak nu poociig gaanuun ka Yuudinnar. Kuṅ baldi nige maanna. ¹³ Ku iban kadar wiktin taat nu gaariikon Kabarre ta Gala awalle-ak, nu radaw. ¹⁴ Do wiktin taar-at, ku taabiy do bi ka raduwar. In taar-at din sa, ku balnu yilindu ho ku balnu ginindu maan ka maala. Kar gay, ku obintu ar *dubil ka Buṅdi wala ar Iisa Masi meenji. ¹⁵ Wiktin taar-at, galko kon di. Kar diṅ gay maa asko ? Nu iban tam kadar do wiktin taar-at, zer nec kuudu imile odinko, kuudu bere. ¹⁶ Diṅ gay, ku icintu adin-aṅ asaan nu kaawaako seen-aṅka wal maman ?

¹⁷ Gee kuuk nu kaawiiko-ak, ṅuur rakaako iyinṅko moota, sando do aditco, ṅu samaanno. Nju raka a kuudu newse kopo, kar kuu deete in ṅuur tak-tak. ¹⁸ Samaane kuu bere ziṅkiko doo do maan kaak gala. Ya gi goy sawa, wal ya nu serek minninko oki, nu raka kuu icin paa di. ¹⁹ Gem kol kooginay, ziṅkar oolintu ar daatik taat wiyaw. Ziṅkar ooliin ampa-ak, nam gee yaa tale goyinte ar goye ka Iisa Masi. ²⁰ Do tanto-ak, nu raka gii ṅumenṅ ja kat naa ibine maman naako gaariṅ gamin daariṅ. Yampa, diṅka-aṅ, ta patiy kaar.

Pool ic bico kaṅ Agaar in Zaara

²¹ Kaawondu ja ! Kuṅ kuuk raka goye do serre ta gaanuundi, ku dorgitdo kaaw ta gaanuundi walla ? ²² Maan kaak ṅu siirtu do Kitamner-ak a Ibraayim gin koogin seera. Ka rakki, berrey ko weeyiiga, ho ka seeriṅkar gay, ka daacyi taat berredo. Berrey, siṅti Agaar. Daacyi ta geer gay, siṅti Zaara. ²³ Berrey, taar weeyig ronṅi ar ka eenti daadi. Kar Zaara gay, Buṅ diy ja min awalle a taa wee mico, kar kat ta weet. ²⁴ In kaaw taat daad ku seer-aṅ, Buṅ rakaate diye maa ? Nja rakaate diye a daad ku seera gaara jamaw taat seer taat ṅa obtu. Berre, taar gaara jamaw taat Buṅ obtu in Muusa ka damba taat ṅu koliy Sinayi. Kooginti ku Agaar, ṅuur ta weeyig berrina. ²⁵ Ya geen kat kaawa do bi ka Agaar-ak, ṅu kaawa do bi ka jamaw taat ṅa obtu ka damba ta Sinayi do kid ka Arabi. Agaar gaara pey geeger ka Zeruzaleem kaak diṅka ho in geenji. Okiṅco, ṅu berrin ku gaanuundi. ²⁶ Kar gay, daacyi ta geer gay, taar ko gaara geeger ka Zeruzaleem kaak goy kuwa ka samaaner. Taar ko yaate. ²⁷ Nju siir do Kitamner aman :

« Kaṅke daatik taat mogina, adke yaa gine portiko.

Kaṅke taat bal aawe taabin ta weendi, yillu kon di.

Asaan daatik ta mitti rasta,

taa wee koogin dakin pak daatik ta geero. » †

²⁸ Kuṅ gay, gem kol siṅtay, ku gin ko koogin ku Buṅdi. Asaan ṅaar kat diy min awalle a kuu gine kooginay. Ar Isaaka, yaaco weeyiiga, asaan Buṅ kat diy a taa weenji. ²⁹ Do wiktin taar-at, mic kaak ṅu weeyig ar ka eenji koogina, joriyaajit do ṅaar kaak ṅuu weeyig in gudurre ta Ruwwin ta Buṅdi. Kar yoo yiryta, ta deeta ansii di. ³⁰ Kar kuṅ gay pakironṅ do kaaw taat ṅu siirtu do Kitamner aman : « Atkit berre-an in ronṅi min geero. Paa ger-aṅ yaaji dake do ronṅi ka berrer. Illa ṅaaji dake do ronṅi ka daacyi ta geer di. » ††³¹ Kar gem kol siṅtay, diṅka-aṅ ginte koogin ku berredo. Taar daacyi ta geer kat weente.

Dakon rawtinno horrinuwko

5 Iisa Masi imilinte min do berrinaw, ansi-ak, gi goyaado berrin tak-tak. Ampa-ak, oboṅ ziṅkiko samaane ku yeepiydo pey berrina.

² Cokiyon samaane ! Nun Pool kat kaawaako. Ya ku raka a ṅuuko *dukume selṅo, ṅaar-ak, maan kaak Iisa Masi gintu-aṅ bir usu. ³ Nu diyaako pey a ya gem kaak ṅu dukumji selṅo-ak yaa karmiyiṅ *gaanuun okinji. ⁴ Kar kuṅ kuuk raka goye in botol do unji ka Buṅdi asaan ku karmiya gaanuun-ak, kuṅko-ak jag ko min botol ta Iisa Masi ho ku parse ko min do barkin ta Buṅdi. ⁵ Nin gay, ni diy gelbinni do Buṅdi. Pa-ak, ya ni aamin loci, nii goye

† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 54.1. †† Wer ka gase kaawor do Zeneez 21.10.

in botol do unci. Ta taar-an ko, ni eriy in gudurre ta Ruwwin ta Buṇdi. ⁶ Ya gem kat gin ko rakki in Iisa Masi-ak, ya ṅa dukum selṅo wala ṅa bal dukume oki, ginno kaawo. Maan kaak samaan-ak, illa gi aamin ko loci di. Aamine ṅaar-ak akilaate gi elgiy ziṅkite.

⁷ Min awalle-ak, ku zeeda ko, kar diṅ gay, waa todko a kuu icenno seene ? ⁸ Kaawin kuuk ṅu kaawiiko-ak, ṅuur bal amile min Buṅ kaak kolinṅo. ⁹ Dakoṅ rawtinno kaaw agunuw taat kaawa aman : « Gel sood di gossaag kurgal dakina. » ¹⁰ Asaan ginte okinte, gi gin ko rakki in *Rabbinte Iisa Masi. Nu iban tam kadar kuu ase in tanto di. Gem kaak barjilaako gay, ya ṅaa gine waa oki, seriin ta Buṇdi eraaga.

¹¹ Gem kol siṅtay, nu diya pey do geemir a ṅuu dukume selṅo walla ? Ha'a. Ya nu kaaw ampa-ak, maa di ṅu rakiin taabiyindu ? ṅaar-ak, kaaw taat nu kaawiy do bi ka muutuy ta Iisa taat ka etor-at, radaagdo pey. ¹² Gee kuuk barjilaako-aṅ, ṅuu ticiṅco ††.

¹³ Gem kol siṅtay, kuṅ Buṅ kolinṅo a kuu goye horrina. Ya ku horrina-ak, dakon diyenno a kuu gine maan kaak ku rakiy di. Illa kuu ele ziṅkiko ho kuu ginguwe riy benanniko. ¹⁴ Gaanuun okinṅi, ṅaar ṅuma do kaaw taat aman : « Kii elin gijin ar zin ka meenjin. » ¹⁵ Kar gay, ya ku goya ar gamin ku yeero kuuk uma ziṅkiko ho awra ziṅkiko, pakironṅ yampa, kuu kirbiye ziṅkiko.

Goye kaak in Ruwwin ta Buṇdi

¹⁶ Cokiyon, naako kaawe a rason Ruwwin ta Buṇdi yaako diyinṅo do botildi ho dakon aadenno galal ta ziṅkikon di. ¹⁷ Gamin kuuk ziy ka gemor rakiyo, ṅuur bagdo sawa in gamin kuuk Ruwwin ta Buṇdi rakiyo. Ho gamin kuuk Ruwwin ta Buṇdi rakiy sa bagdo sawa in gamin kuuk ziy ka gemor rakiyo. Gamin kuuk seer-aṅ, ṅuur eere. ṅaar-ak, ku gediraado kuu gine ta samaanno taat gelbinko rakiyo. ¹⁸ Ya Ruwwin ta Buṇdi kat diyinṅon ko do botildi, ṅaar-ak gaanuun bal pey gine gudurre kaako.

¹⁹ Gi ibingig gamin okinṅo kuuk amila min do gelbin ka gemor. Gamin-ak, ṅuur ko-aṅku : gine ka gamin kuuk arro, baaye ka munjam, nige, ²⁰ margina, melem, adinaw, hasuudinaw, dapiṅko, mackirraw, eere, ²¹ ele ka gamin ku geemir, see kaak aale, tee kaak aale, in gamin kuuk pey ar ṅuur-aṅku. Nu kaawkon ja ko min awalle ho diṅ nu deelaakon a gee kuuk ginaag gamin ṅuur-aṅ unjaado do *Meennaw ta Buṇdi.

²² Kar maan kaak Ruwwin ta Buṇdi beriy gay, ṅaar maa ? Taar bera ele, galal, aapiye, subirraw, barkine, selinṅkaw ho amaanne. ²³ Ta bera dalullaw, ki gediriiji do zin. Kar gaanuun gay, ṅaar bal todinṅ gamin ṅuur-aṅku. ²⁴ Kar gee kuuk aadaag Iisa Masi, ṅuur rasig gamin kuuk samaanno kuuk goy do gelbinṅo. ṅu gingigdo pey. ²⁵ Taar Ruwwin ta Buṇdi ko beraate goye. Ansii ko, ta jaawinte in gudurre ta Buṇdi. ²⁶ Dakinte icenno ziṅkite, dakinte dapiṅenno do eente ho dakinte gineno hasuudinaw do ziṅkite.

Gaaye ka ziṅkite

6 Gem kol siṅtay, ya ku gas gem kaak nigaw, kuṅ kuuk Ruwwin ta Buṇdi gooyaako, diyonṅa do botol ta samaane. Kar gay, diyonṅa in dalullaw di. Nu diyaako okinṅo, kuṅ sa pakironṅ, dakon nigenno do bi ka gem-aṅka. ² Gaayguwon ziṅkiko, kuu sosguwe gor ta benanniko. Ya ku gina ansi-ak, ku ginig ko maan kaak Iisa Masi rakiyo. ³ Ya gem kat gina ziy tatiko, kar ṅa tatikdo, ṅaar-ak, ṅa ajimiya ziy di. ⁴ Ay gem di yaa tale goyinṅi. Ya goyinṅi kat baa ko samaane, ṅaar-ak, riyoy taat ṅa gintu yaaji aawe gala. ṅa tala do goye ta eenji. ⁵ Kar ay gem di yaa ginin riyoy taat Buṅ beriji.

⁶ Gem kaak ṅu gaaraaji kaawin ku Buṇdi-ak yaa deedguwinṅo gamnay in gem kaak bildaaga.

⁷ Ibinon tam kadar gee kanjaado in siṅ ku Buṇdi. Busam kuuk gem luwtu di, ṅaa sede. ⁸ Ya ki aada ta zin, saawin ta zin yaan ide. Kar gay, ya ki aada ta Ruwwin ta Buṇdi, Ruwwin ta Buṇdi yaan bere goye ka gaasdo. ⁹ Zeedinte gininte oyaw, asaan ya gi rawdo gine oyaw, gi asa gasin taat Buṅ yaate bere ya wiktinti nece. ¹⁰ Do bi ṅaar-ak ko, diṅka, min gi gin di wiktin-an, gininte oyaw do gee okinṅo, kar oyaw taat dakin gay gininten do siṅtite kuuk aamin in Iisa Masi.

Leesiika in ooy ta ba aaro

¹¹ Talonṅ maman diṅ nu siiriiko. Nu siiriiko aginda-aginda-aṅ in pise ka meendu. ¹² Gee kuuk raka a kuuco *dukume selṅo-aṅ, ṅuur raka a gee yaa taliṅco di. ṅu rakiydo diye a muutuy ta Iisa Masi taat ka etor-at yaa jile gee, asaan ṅu gina kolaw pa gee yaa taabiyinṅo. ¹³ Gee okinṅo kuuk ṅu dukumco selṅo-ak sa karmiyigigdo *gaanuun okinṅi. ṅu rakiy a kuu dukume selṅo-aṅ, asaan ṅuu dapile a ansi kat kuu ase in taṅco. ¹⁴ Nun gay dapallo. Ya nu dapilaw, nu dapilaw in et ka Iisa Masi kaak ṅa mattu. Do bi ka et-aṅka, nu mat min gamin ku dunii-

† In danla, gee kaawa a 'kan ka ak di nec erin damba okintiti'. †† 'ticiṅco': Werin daarin, ṅu kaawa a 'kircinṅo'. ‡ Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.18. ††† Wer ka gase kaawor do Zoob 4.8, Proberb 22.8, Ooze 8.7.

ner. Do unco, nu gin ko ar gem kaak mat di. ¹⁵Ya gem kaak ŋu dukumji selŋo wala ŋu balji dukumen sa, ginno kaawo. Taat samaan-at, gii gine ar ŋu weente marbinto. ¹⁶Gee okiŋco kuuk ic botol ta marbinto-an, ŋuur ko ge-enji ku Bunɗi. Bun yaaco iye aapiye iŋ barkine.

¹⁷Neginda-ak, gem yaan barjilindudo pey, asaan delin kuuk goy do ziŋkar-aŋ gaara a nu gemoy ka Iisa.

¹⁸Gem kol siŋtay, an di taat nu rakiiko siire. Barkin ta *Rabbinte Iisa Masi yaa goye do gelbinko. Nu ooyko dakina.

Epeeziyen

Pile ka kaawor

Na Pool kat siirit maktumne-an do kretiyenna kuuk goy do geeger ka Epeez ho do kuuk do geegirnay kuuk mooto. Na siirit do wiktin taat na goyiy danjaayne a njuu moye bilde kaak na bildiigu. 'Bildiŋji-ak a Iisa nooy min do muuti. Do saan taar-an ko, nju ictu goye kaak marbinto ho Egliz okiŋji gintu ar gem rakki do unji ka Buŋdi.

Ooy ta awalle

1 Nun Pool kaak Buŋ dobtu *paliine ka Iisa Masi kat siiraat maktumne-anta. Nu siiraakon do kuŋ gee ku Buŋdi kuuk obit kaaw ta Iisa Masi bombo ho kuuk goy do geeger ka Epeez. ² Tatte Buŋ ho in *Rabbin Iisa Masi yaako barkiyiŋko ho yaako iye aapiye.

Selliŋkaw taat Buŋ giniite pakgig gamin okiŋco

³ Delinte barkin do Buŋ kaak weeyig Rabbinte Iisa Masi. Na berte barkine ho in gamin kuuk asa min ka samaaner kuuk gaayaate do botol ta Buŋdi. Na gintu pa-ak, asaan gi num in Iisa Masi. ⁴ Awalle, min Buŋ bal kil-giyiŋ misa kiɗa, na dobinte asaan ginte num ko in naara. Ampaa ko, gi goyiy *cawar, bal zunuubinna do unji. Do bi ka ele kaak na elgiite, ⁵ na ictu niyin min awalle a naate gininte ar kooginay do bi ka maan kaak Iisa Masi gintu. An ko maan kaak na raktu in selliŋkuwiŋ. ⁶ Do bi naar-an, ozilinte Buŋ do barkin taat dakina na beriite in Ronji kaak na elgiŋ dakina.

⁷ Ka seener gay, in *satkin ta Iisa Masi, gi gastu jile ho zunuubinnite sa, nju saamiyiitengu. Ampaa ko, Buŋ gaariite barkin taat dakin-ata. ⁸ Ka seener, na berte barkin dakina. Ansi-ak, na gininte gee kuuk gin ibine in ilim dakina. ⁹ Na gaarterŋ maan kaak cigil awalle na rakiŋ gine. Maan kaak cigile-ak, in selliŋkuwiŋ, na ictu niyine a naa giniŋ in Iisa Masi. ¹⁰ Maanna-ak, naa giniŋji ya wiktineŋ nec ja. Do wiktin-at, naa numiŋ gamin okiŋco kuuk ka samaaner in ku keder. Naaji beriŋ do Iisa Masi, asaan naar ko yaa goye tatkuwco.

¹¹ Gamin okiŋco, Buŋ ginig in niyin taat na ictu min awalle. Na ginig gamin-ak ar taat na rakiŋ di. Ampaa ko, in nume kaak gi numtu in Iisa Masi, na dobinte min awalle a gii kuuniye geenji. ¹² Na dobinte a gii ozile tatkaw ta Buŋdi, ginte kuuk min awalle diy gelbinte do Iisa Masi.

¹³ Kar kuŋko oki, ku cokiyit seen ta Buŋdi, taar ko Kabarre ta Gala taat iyaako jile, ho ku aamintu in Iisa Masi. Paa ko, ar kaak Buŋ kaawtu awalle, na beriiko Ruwwineŋ, ar dele † taat gaara kadar ku geenji. ¹⁴ Ka seener, Ruwwineŋ-at gaara kadar gii gasin pey haginte do wiktin taat Buŋ yaate jilinte tak-tak. Ozilinten tatkaw ta Buŋdi !

¹⁵ In taar-at ko, nu oziliig Buŋ do bi kaŋko, asaan nu dor kadar ku aamin in Rabbin Iisa ho nju kaawdu pey man ku elgig gee ku Buŋdi. ¹⁶ Min nu dortu pa-ak, nu oziliig Buŋ gaay in gaayo. Ya nu inda Buŋ, nu rawatdo biko. ¹⁷ Nu indaag naar kaak naamig Rabbinte Iisa Masi, naar ko Tatte Buŋ kaak gin *darjine a naako bere ilim in gudurre ta Ruwwineŋ, ho naako gaare botol taat kuu ibiniŋ samaane. ¹⁸ Nu indaag pey a naako piliŋ kayko kuu ibine waraŋ maan kaak kuu ere in imaanko. Ka seener, Buŋ koliŋko a kuu gasiŋ maan kaak ku eriy-aka. Nu indaag a naa piliŋ kayko kuu ibinin haginko taat dakin paka taat naa bere do geenji ku meenji. ¹⁹ Nu indaag pey a kuu ibinin oki gudurreŋ taat dakina aale. Gudurreŋ-at ko gaayaate, ginte kuuk aamin in naara, ho taar di, Buŋ gaarit okintiti ²⁰ wiktin taat na nooyiig Iisa Masi min do muuti ho na diyiig do serpey ta meeda kuwa ka samaaner. ²¹ Do wer-ak, Iisa Masi goy kaaco ka gamin okiŋco : wala njuur kuuk gin izinne ka samaaner, wala njuur kuuk gin gudurre keder kuuk gee talgigdo, wala njuur kuuk goy diŋka, wala njuur kuuk yaa ase neginda. ²² Buŋ berjig gamin okiŋco do pisiŋji. Na diyiig tatkaw ka gamin okiŋco †† ho tatkaw ka *Eglizdi oki. ²³ Egliz ka Buŋdi, naar ko zi ka Iisa Masi. Iisa Masi goy do ay wero, kar gay, na goy tak-tak in Egliz-aka.

† 'dele' : Werin daariŋ, nju kaawa a 'dolo'. †† Wer ka gase kaawor do Soom 8.7.

Jile kaak gi gastu in barkin ta Buḅdi

2 Awalle, do bi ka zunuubinniko ho gamin kuuk samaanno ku giniyo, ku goy ar gee kuuk mate do unji ka Buḅdi. ² Ku jaawiy ar gee ku duniiner di ho ku cokiyiy kaaw ta *Seetanner. Seetan-ak goy datik ta samaane in kida ho ḅa gina riy in ḅuur kuuk pocig Buḅ. ³ Awalle, ginte okinte sa ar ḅuur di. Do goyinte, gi gina gamin kuuk arro, kuuk ziḅkite rakiy di. Ampaa ko, do bi ka gelbinte kaak samaanno-ak, seriin ta Buḅdi eraate ar ḅuura.

⁴ Kar Buḅ gay tala aminduwte. Ho do saan ta ele kaak ḅa elgiite dakina, ⁵ wiktin taat gi goyiy misa ar gee kuuk mate do bi ka zunuubinnite, Buḅ berte goye kaak marbinto in Iisa Masi. Cokiyon, in barkin ta Buḅdi kat ku gastu jile. ⁶ In ḅume kaak gi ḅumtu in Iisa Masi, Buḅ nooyinte min do muuti in ḅaara. Ampaa ko, gi gastu botol gii goye in ḅaara kuwa ka samaaner. ⁷ In sellinḅuwiy taat ḅa gaariite in Iisa Masi-ak, ḅa raka gaare elgin in elgina, kadar barkiney, taar dakin paka ! ⁸ In barkin ta Buḅdi kat ku gastu jile, in botol ta imaandi. Jile-aḅ, ḅaar asdo min loko, ḅa bere kaak Buḅ beriite. ⁹ ḅa asdo min do riy taat ku giniyo. Ansii ko, waan sa gediriydo ozile ziy ka meenji. ¹⁰ Ka seener, ḅa Buḅ kat ginit riy in ginte. In ḅume kaak gi ḅumtu in Iisa Masi, ḅa kilgiyinte a gii gine riy taat samaane. Gamin kuuk samaane kuuk gi giniy-ak, Buḅ siyiig min awalle a gii ginguwinco.

Gee okinco ḅum in Iisa ar zi ka gem rakki

¹¹ Kuḅ kuuk Yuudinnado, pakiron do goyinḅo kaak awalle ! *Yuudinna talaako a ku gee kuuk bal *dukume selḅo. ḅu gina ziḅkico a ḅu gee ku Buḅdi, asaan ḅu dukum selḅo. ¹² Awalle, ku goy serek min Iisa Masi. Do datik ta gee ku Buḅdi, ku ar marti. Buḅ ob jamaw dakina in gee ku Israyeel-aku ho ḅa gaarco maan kaak ḅa asiico gine. Kar kuḅ gay attanno. Do adiy ka kidar, ku bal gine maan kaak kuu gedire ere in imaanko ho ku ibingigdo Buḅ tak-tak. ¹³ Kar diḅ gay, in ḅume kaak ku ḅumtu in Iisa Masi, kuḅ kuuk awalle goy serek min Buḅ, ku kuuniyḅu geenji do saan ta baar ku Iisa Masi. ¹⁴ ḅaar kaak iyaate aapiye, ḅaar ko meenji Iisa. Ka seener, Yuudinna in gee kuuk Yuudinnado, okinco, ḅa ḅumig ar gee kuuk darrico rakki. Awalle, gin ḅunḅar datik ta Yuudinnar in gee kuuk Yuudinnado. Kar diḅ gay, min Iisa bertu ziy do muuti, ḅa tarwiliig ḅunḅar kuuk ginig gee awalle ḅu goyiy adine. ¹⁵ Ampaa ko, *gaanuun ka Yuudinnar kaak diya aman : « Ginon anta-anta », ḅa deeyiiga. ḅa gintu ansi-ak a ḅaa ḅumih Yuudinna in gee kuuk Yuudinnado. Gee okinco-aḅ, ḅa ḅumig in ḅaara, ampaa ko, ḅa iytu aapiye do datikco. ¹⁶ Wiktin taat ḅa mattu ka etor, ḅa ḅumiig gee okinco werco rakki ho ḅa amriig in Buḅ. Ampaa ko, adinaw taat awalle goy datikco-at, ḅa imiliit tak-tak. ¹⁷ ḅa as do adiy ka kidar a ḅaa gaare Kabarre ta Gala taat iya aapiy do kuḅ kuuk goy serek ho ḅuur kuuk goy moota oki. ¹⁸ Do bi ka maan kaak ḅa gintu ho in gudurre ta Ruwwin ta Buḅdi taat rakki di, ginte okinte, gi gin botol taat gii unje do unji ka Tatte Buḅ.

¹⁹ In taar-at ko, diḅ kuḅ kuuk Yuudinnado, ku martido pey. Ku arro gee kuuk asa min mombina. Ku gin ko gee ku darrer. Ku atta in gee ku Buḅdi nam ku kuuniy gee kuuk adiy ka gerco rakki, ḅaar ko, *ger ka Buḅdi. ²⁰ Kuḅ ar dambay kuuk ḅu pintu gero. Kar baay ta ger-ak gay, ḅuur paliinna in nabiinna. Iisa Masi gay, ḅaar oki ar dambi. Kar ka dambi-ak, dambay ku pey oskitu kuwa. ²¹ In ḅaar ko, ger okinji peyiy bombo ho ḅa cooniyo nam ḅa neciy ger kaak *cawar ka *Rabbiner. ²² In ḅume kaak ku ḅumtu in Iisa Masi, ku ḅum in gee okinco kuuk aamin in ḅaara. Ampaa ko, kuu gine ar wer kaak Buḅ goyiy in Ruwwiney.

Riy taat Pool giniy do gee kuuk Yuudinnado

3 Nu goy daḅaayne do bi ka riy taat Iisa Masi beriidu. Riy-at a naa gaare Kabarre ta Gala do kuḅ kuuk Yuudinnado. Ampaa ko, nu indiig Buḅ do bi kanḅo. ² Ka seener, Buḅ in barkiney, ḅa beriiduut riy-anta a naako gaayinḅo. ³ Buḅ gaarduug maan kaak cigil awalle. Do bi ka maan kaak cigile-ak, do maktumne-anta, nu siirkon ja ko. ⁴ Ya ku garkiyaata, kuu ibine kadar ka seener, nu ibingig maan kaak cigil do bi ka Iisa Masi kaak Buḅ ḅaamtu. ⁵ Wiktin ta bire, Buḅ bal gaarin maanna-ak do geemir. Kar diḅ gay, in botol ta Ruwwiney, ḅa gaarig do paliinnar ho do nabiinna kuuk ḅa dobtu do riyoy. ⁶ Maan kaak naa kaawe-aḅ ko kaak cigil awalle : Do saan ta Kabarre ta Gala ho in ḅume kaak ḅu ḅumtu in Iisa Masi, gee kuuk *Yuudinna in kuuk Yuudinnado ḅum ar zi ka gem rakki ho ḅu deedin sawa maan kaak Buḅ kaawtu a ḅaa bere do kooginay.

⁷ Buḅ berdu barkine. ḅa iyintu do riyor a naa gaarin Kabarre ta Gala do geemir. ḅa ginig maanna-aḅ in gudurrey. ⁸ Min gee ku Buḅdi okinco, nun di sinḅu allo tak-tak. Kar in taar-an oki, Buḅ berdu riyo a naa iye kabarre do bi ka Iisa Masi do gee kuuk Yuudinnado. Ka seener, kabarre-at, taar gal aale nam gee gedarro ibine baati. ⁹ Kar ḅa berdu pey riyo a naa gaare do gee okinco maman Buḅ yaa necin maan kaak ḅa ictu niyin min awalle a ḅaa gine. Maan kaak ḅa rakiy ginenḅ gay, ḅa cigilig min odin ku geemir min kilgiye ka duniiner. Kar diḅ gay, ḅa imilig kara. ¹⁰ In gee ku *Eglizdi, ḅa imilig a gamin kuuk hokumiya in kuuk gin gudurre kuwa ka samaaner yaa ibinin ilim ta Buḅdi in ay biyuwti. ¹¹ Min Buḅ bal kilgiyin misa duniine, ḅa ictu niyine a ḅaa giniḅ maanna-aka, kar ḅa giniig in botol ta *Rabbinte Iisa Masi. ¹² In ḅume kaak gi ḅumtu in Iisa Masi ho do bi ka imaante, gi gin

botol taat gii unje bal kolaw do unji ka Bunji. ¹³ Ampaa ko, nu kaawiiko aman : « Zeedon a zinjiko yaako ooliŋ-konno do bi ka taabin taat nu taabiyiy do bi kanjo. Ya nu taabiya oki, taabin-an yaako iye *darjin taat kuu ere in imaanko. »

Maman Iisa elgiite

¹⁴ Ya nu pakira do maan kaak Tatte Bunji giniite, nu dursa do unji. ¹⁵ Njaar ko, gee okiŋco kuuk goy ka samaaner wal do kidar koliig in sinji. ¹⁶ Nu indaag njaar kaak gin *darjin yaarko a njaar deŋriŋ gelbinko in gudurre ta Ruwwiney. Nu indaag a kuu gase gudurre taat kuu goye bombo do imaanko. ¹⁷ Nu raka a Iisa Masi yaa goye do gelbinko do bi ka imaanko. Ho in ele kaak kuu eliŋ Bunji ho kuu ele zinjiko sa, nu raka a kuu goye ar atay kuuk caarco paay baata, wala ar ger kaak nu ecirig dulaayinnay baata. ¹⁸ Ansii ko, in gee ku Bunji okiŋco, kuu gedire ibiniŋ ele ka Iisa. Ka seener, nja elgiite dakina. Ya ku coona kuwa, wal ku ona baata, wal ku baa momo sa, eliŋji, njaar dakin paka. ¹⁹ Ka seener gay, gem gediraado ibiniŋ ele ka Iisa Masi, asaan nja pakgig gamin okiŋco kuuk gi ibingiyo. In taar-an oki, nu indaag Bunji a njaar miiniŋ gelbinko in barkiney taat dakin aale.

²⁰ Gudurre ta Bunji nec gine gamin kuuk pak ay maan kaak gi indiyo ho gi pakiriy oki. Gudurre-at gina riy do datikte. ²¹ Gee ku *Eglizdi, beron darjin do Bunji. In sinji ku Iisa Masi, ozilinter sinji ay wiktine, elgin in elgina. *Aamin !

Goyinte ar zi ka gem rakki

4 Nun kaak goy do darjaayner do bi ka riy taat *Rabbin beriidu, nu kaawaako a zeedon kuu goye goye kaak kuuniy in kole kaak Bunji kolinjo. ² Do ay maanna, kuuniyon dalullay, icon subirraw ho sosoŋ benanniko in ele. ³ Ruwwin ta Bunji gaayaate, gi goyiy ar zi ka gem rakki in botol ta aapiyer. Ampa-ak, zeedon kuu goye in aapiye ar gee kuuk zico rakki do unji ka Bunji. ⁴ Ka seener, zi ka Iisa Masi, njaar rakki di, ho Ruwwin ta Bunji oki, taar rakki di. Maan kaak Bunji kolinte a gii ere in imaante oki, njaar rakki di. ⁵ Rabbinte sa, njaar rakki di. Imaante, taar rakki di. *Batemte, njaar rakki di. ⁶ Bunji sa, njaar rakki di. Nja Tacco ka gamin okiŋco, nja gina riy in gamin okiŋco ho nja goy do datik ta gamin okiŋco. ⁷ Kar gay, ay gem di, Bunji berji bere kaak kuuniy in riy taat Iisa Masi beriiji. ⁸ Ampaa ko, nu siirtu do Kitamner aman :

« Wiktin taat nja coontu kuwa,
nja begiriico do adiney,
ho nja bertu bere do geemir. » †

⁹ Kaaw taat nu siirtu a « nja coon kuwa-ak », baati maa ? Ta raka kaawe a nja paay ja ko awalle baata min kida. ¹⁰ Gem kaak paay-ak, njaar di kaak coon ka Bunji a njaar miiniŋ werin okiŋco. ¹¹ Njaar di oki kaak deeda bere do geemir. Gee daariŋ, nja berco bere ka paliinnar, daariŋ, nja berco bere ka nabiinnar, daariŋ, nja berco bere ka gaare ka Kabarre ta Gala, pey daariŋ, nja berco bere ka agindaw ku *Eglizdi, ho daariŋ gay, nja berco bere a nuu bilde gee in kaaw ta Bunji. ¹² Nja gintu pa-ak a njaar gaayin gee ku Bunji nuu gine riyoy. In taar-at kat, gee ku Bunji yaa gine dakina. ¹³ Ansii di, do bi ka imaante, ginte okinte yaa nje ar zi ka gem rakki di in ibine kaak gi ibiniŋ Ron ka Bunji. Ya gi gina ampa-ak, gii darse nam gii nece tak in Iisa Masi ar taat Bunji rakiyo. ¹⁴ In taar-at kat, gi goyido pey ar koogina. Paa kat, gee kuuk bariya botol taat nuu jagin eeŋco in raadin-ak, nu gediriydo nuute rawtinte min botol ta tab. Kar do wiktin taar-at, gi kuuniyaado pey ar maan kaak us yangaag anne-anne do amiydi. ¹⁵ Kar gay, wiktin taat gi gaara seen ta Bunji in ele, gi maada in ay maanna do Iisa Masi, njaar ko kaay ka Eglizdi. ¹⁶ In Iisa Masi di, zi okiŋji yaa gine rakki ho kaas okiŋco sa yaa nje ho nuu goye bombo. Kar wiktin taat ay maanna gin ko riy taat samaane, zi okiŋji yaa maade ho njaar gase gudurre in ele ka zinjkar.

Goye kaak awalle in kaak marbinto

¹⁷ Yaman cokiyon kaaw taat nu kaawiiko-anta ! In sinji ku Bunji, nu taayaako aman : dakon goyenno pey ar gee kuuk ibanno Bunji. Gee-ak, nuur aadaat pikirrico taat ginno baati. ¹⁸ Nu pook ibine taat samaane. Goye kaak Bunji beriite-ak, nuur attanno, asaan nu ibanno bat botol ta seener ho kayco bombo. ¹⁹ In gamin kuuk *cawarro kuuk nu giniyo, sokaŋ sa daggigdo. Nu gina gamin kuuk jookumo, ho gamin-ak, nu ginaag kon di, nu rasgigdo. ²⁰ Kar kuŋ gay, nu balko bildinjo pa do bi ka Iisa Masi. ²¹ Nu iban kadar ku dor ko nu kaaw biy. Nu bildinjo, kuŋ gee ku Bunji, maman kuu jaawe in botol ta seen ta Iisa Masi. ²² Pa-ak gay, illa kuu rasiŋ goyinjko kaak awalle. Gamin kuuk jookumo kuuk awalle ku gingiy-ak, nuur rawtaako. Gamin-ak caaciyaako nam ku idiy zinjiko. ²³ Dinji gay, illa kuu rasiŋ Bunji kat yaa newsiŋ gelbinko in pikirriko. ²⁴ Ho ar kaak gem isiy batik taat marbinto, kuŋko oki, kuuniyon gee kuuk marbinto. Icon goye kaak marbinto kaak Bunji rakiy a kuu goye in botol ho *cawar do unji. Goye njaar-ak ko iya seen ta Bunji.

† Wer ka gase kaawor do Soom 68.19.

²⁵ Ampa-ak, rasonj raade. Ay gem di yaa kaawe seene do eenji, asaan ginte okinte num ar zi ka gem rakki. ²⁶ Ya kuŋ kat dapine, dakonj gineno zunubinna. Dakonj goyeno inj dapinkiko nam pat yaa gale. ²⁷ Dakonj raseno botol do *Seetanne nja goye kaako. ²⁸ Gem kaak kokan, illa nja rasin kokinuwi a nja gine riy inj sorij ta meenji. Ampaa ko, nja gase maan ka teendi ho nja gine pey maan nja bere do gee kuuk bal gine. ²⁹ Dakonj kaaweno kaawin kuuk yuutu. Kar gay, kaawonj kaawin kuuk gala, kuuk gaaya gee ho kuuk yaa denrinj do imaanco. Kaawin-ak yaa gine gala do nuur kuuk cokiyaagu. ³⁰ Dakonj kaaweno kaawin kuuk samaanno, asaan kaawin-ak yaa dapin Ruwwin ta Bunji. Ruwwin-at, taar maan kaak gaara katar ku gee ku Bunji nam yirij taat Bunj yaako jilinko tak-tak. ³¹ Rasonj ad ka yuutinjaw, dapinko, gidaw, inj nige ka binjar. Motol-an, rason tak-tak. ³² Kar gay, kuuniyonj sellen ho dalullay do eenjo. Saamiyonj benanniko ar kaak Bunj saamiyiko inj Iisa Masi.

Goye kaak do portikaw

5 Kuŋ koogin ku Bunji. Nja elgiiko dakina. Ampa-ak, ginonj ar taat takko Bunj giniyo. ¹² Do goyinko kun kaw-ta, elguwonj zinikiko. Pakironj maman Iisa Masi elinte ho ginonj ar njaara. Njaar elinte nam nja bertu ziy *sat-kine do Bunji do bi kante. Satkin-at aawaaji gala do Bunji. ³ Kuŋ gee ku Bunji. Ampa-ak, dakonj kaawguwenno bat do bi ka baayindi, do bi ka gamin kuuk *cawarro ho do bi ka hasuudinaw. ⁴ Dakonj kaawguwenno kaawin munjam, kuuk ginno baaco ho kuuk arro. Kar gay, delguwonj barkin do Bunji. ⁵ Ibinonj samaane katar min gee kuuk baaya munjam, kuuk *cawarro ho kuuk gaama gamin ku geemir, ginno waan kaak yaa gase haginey do *Meennaw ta Bunji inj ta Iisa Masi. (Ka seener, gem kaak gaama gamin ku geemir-ak gay, njaar ar gem kaak abdiya margina, asaan nja elgig gamin ku duniiner pak Bunj.)

⁶ Dakonj raseno zinikiko a gee yaako ajiminko inj kaawin kuuk maala. Asaan gamin kuuk jookum-anj ko nigaag adiy ka Bunji. Ansii ko, Bunj dapinij inj nuur kuuk karmiygitdo kaawoy. ⁷ Njaar-ak, dakonj gineno ar gee nuur-aku. ⁸ Asaan awalle, kuŋ goy do gondikor, ho diŋ gay, min ku numtu inj *Rabbine, ku goy do portikaw ta Bunji. Ampa-ak, jaawguwonj ar gee kuuk goy do portikaw-ata. ⁹ Gee kuuk jaawa do portikaw-at, nuu iye ay maan kaak sellen, kaak baa inj botol ho kaak iya seene. ¹⁰ Zeedonj a kuu ibininj maan kaak aawaaji gala do Rabbinte.

¹¹ Dakonj unjiguwenno kayko inj gee kuuk gina gamin do gondikor. Kar gay, imilonj kara gamin kuuk jookumo nu giniy-aku. ¹² Gamin kuuk nu giniy inj cigile-ak, gee gina sokaŋ taat nuu kaawe bico oki. ¹³ Ya baaco amile, gee yaa ibininj gamin kuuk nu giniy-aku, asaan maan kaak goy do portikaw-ak, njaar goy waranj. Do bi njaar-ak ko, nu diytu aman :

« Kinj kaak weyaw-anj, niin kate !

Niin min datik ta gee ku mat-anjku

a Iisa Masi yaa beenjin portikuwiy kaaci. »

¹⁵ Njaar-ak, pakironj do goyinko. Dakonj jaawguwenno ar gee kuuk oliyay, kar gay, jaawonj ar gee kuuk gin ilim.

¹⁶ Do wiktin ta dinja-an, gee gina gamin dakina kuuk jookumo. Njaar-ak, ginguwonj riy taat samaane. Dakonj peyeno. ¹⁷ Do bi njaar-ak ko, dakonj kuuniyeno ar gee kuuk oliyay. Kar gay, zeedonj kuu ibininj maan kaak Rabbinte eriy minninko. ¹⁸ Dakonj sakriyeno, asaan see kaak aale-ak niga gemo. Kar gay, rasonj gelbinko yaa miine inj Ruwwin ta Bunji. ¹⁹ Denronj zinikiko inj riyin ku Bunji, riyin kuuk ozila Bunj inj kuuk gaayaako do imaanko. Riyguwonj riyin do Rabbinte ho ozilguwonj sinji. Ginguwonj inj gelbinko okinji. ²⁰ Do ay wiktine, ozilonj Tatte Bunj inj sinj ku Rabbin Iisa Masi do gamin okinjo.

Daadi inj midiyco

²¹ Kuŋ kuuk karmiyaag Iisa Masi, karmiyguwonj benanniko oki. ²² Kuŋ daad, ay geem di yaa karmiyguwe mitti ar taat Rabbin Iisa Masi rakiyo. ²³ Asaan ay mitko, njaar tatkaw ka daaciy, ar Iisa Masi tatkaw ka *Eglizdi. Ka seener, Iisa Masi, nja Gay Jilindi ka gee ku Eglizdi kuuk ar ziy. ²⁴ Ampaa ko, ar gee ku Eglizdi karmiyig Iisa Masi, daad oki yaa karmiye midiyco.

²⁵ Kuŋ miday oki, elguwonj daditko ar taat Iisa Masi elgig Eglizji. Nja elig nam nja bertu ziy bi kanji. ²⁶ Nja bertu ziy do Eglizdi a Egliz-ak yaa kuuniye *cawar inj amay ho inj kaawoy. Nja gintu pa-ak a Egliz-ak yaa necin tak maan kaak Bunj rakiyo. ²⁷ Nja raka a Egliz yaa kuuniye do unji ar gemso taat siy ziti ya ta baa do wer ka dubilti. Nja raka a taa ase inj samaanuwti, cawirkuwti ho bal oorne. Taa ase pey ziti salaŋ-salaŋ, bal dele ho bal maan kaak samaanno ka pey. ²⁸ Njaar-ak, miday oki, illa nu elguwin daditco ar kaak nu elgig zinikiko ku maaniico. Gem kaak el daaciy-ak ar nja el ziy ka meenji. ²⁹ Ginno gem kaak ello ziy. Kar gay, nja beraaji tee ho nja tala kaaci, ar taat Iisa Masi giniy do Eglizji. ³⁰ Asaan Egliz-ak, njaar ko zi ka Iisa ho ginte okinte min do zi-aka. ³¹ Ar taat nu siirtu do Kitamner aman : « Do bi njaar-ak ko, gem yaa rasiŋ ger ka tacco inj yaaco, nja baayiy goye inj daaciy ho nuu gine ar

† Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.2.

zi ka gem rakki di. »^{†32} Kaaw-an gin seen taat cigil atta. Diŋ, nu kaawa do bi ka maan kaak awalle nu kaawiiko do bi ka Iisa Masi in Eglizji. ³³ Kaaw-an kaawa loko oki, illa ay mitko yaa ele daacyi ho ay daatko yaa karmiyiŋ mitti.

Aginay in kooginco

6 Do kuŋ koogina, karmiyon aginiyko. *Rabbin raka a kuu gine pa, asaan taar-an do botilti. ² Ku iban kadar *gaanuun ka Muusa kaawa aman : « Ber horoomin do takko in yaako. » Ho do ŋaar kaak karmiyig gaanuun-ak, ŋu siir do Kitamner aman : « Kii gase goye ka gala ho menuwiŋ kuuk do duniiner sa yaa gine dakina. »
††

⁴ Do kuŋ aginay, dakon dapinguwiŋcodo kooginko maala. Kar gay, taayguwoŋgu ho bildiguwoŋ do botol ta Rabbin Buŋ.

Berrina in geeŋco

⁵ Do kuŋ berrina, karmiyon geeŋko kuuk obiŋko. Karmiyongu ho giniŋco kolaw. Giniŋco riy in gelbin rakki ar taat ku giniy do Iisa Masi. ⁶ Dakon ginenna riy samaane uŋco ar ku raka ŋuuko oziliŋkon di. Kar gay, ar gay riy-or ku Iisa Masi, ginguwoŋ riy taat Buŋ rakiy in gelbin rakki. ⁷ Ginoŋ riy in gelbin ka portiko ar ku ginaat riy-at do Buŋdi, yampa do geemirro. ⁸ Ibinon kadar riy taat samaane ku giniy-at, ya ku berrina wala ku horrina oki, Buŋ meenji yaako kappiye.

⁹ Do kuŋ geeŋco ku berrinar, ginon paa do berrinko oki. Dakon ginguwiŋcodo rada. Ibinon kadar in berrinko, ku gin tatkaw rakki kaak goy ka samaaner ho tatkaw-ak, ŋaar eerro gee. ‡

Gamin ku taasiŋkar

¹⁰ Cokiyon gaasuw ta kaawor. Zeedoŋ a kuu gase gudurre in ŋume kaak ku ŋumtu in Rabbine ho in gudurrey taat dakin-ata. ¹¹ Sokon gamin ku taasiŋkar okiŋco kuuk Buŋ beriy do geemir. Ampaa ko, kuu peye bombo ya *Seetanne as a ŋaako gecinŋko in neenduwiŋ. ¹² Asaan taasiŋkite, taar in geenno. Kar gay, taar in gamin kuuk goy kuwa ka samaaner ho kuuk gin gudurre. Gii taasiŋe in kuuk hokumiya kuwa, in kuuk gin gudurre do gondikor ho in agindaw kuuk goy kuwa ka samaaner-aku. ¹³ Do bi ŋaar-an, sokon gamin kuuk Buŋ beriy ku taasiŋkar-aku. Paa ko, ya yiriy ta jookumo asaako oki, kuu peye bombo kuu taasiŋe in adine. ¹⁴ Ansi-ak, siyon ziŋkiko. Ar kaak gee duuniy karrabiŋce, duunguwon seen ta Buŋdi bombo do ziŋkiko. Ho ar kaak gee isgiy saapine, isguwon seriin taat in botilti. ¹⁵ Ar kaak gee isgiy ŋugira, isguwoŋ obe ka tirit do gaare ka Kabarre ta Gala ta aapiyer. ¹⁶ Ar kaak gee sokgiy darginan, icguwon imaan do ay wiktine, asaan imaan-at nec yaako gooyiŋko min do garti ku adiner. ¹⁷ Ooyon pey jile ar kaak gee isgiy jakumne ta taasiŋkar ho icon pey *seepin kaak Ruwwin ta Buŋdi beriiko. Seepin-ak, taar ko Kaaw ta Buŋdi. ¹⁸ Do ay maanna, indiguwoŋ Buŋ. Indiguwoŋ do ay wiktine ar taat Ruwwin ta Buŋdi gaariiko ho dakon peyenno. Goyon mento. Indiguwoŋ Buŋ do bi ka geeŋji okiŋco. ¹⁹ Indiguwoŋ oki do bi kanto a Buŋ yaadu bere kaawin kuuk in botilco ho naa gedire gaariŋ bal kolaw maan kaak cigile ka Kabarre ta Gala. ²⁰ Do saan ta Kabarre ta Gala-at ko, Buŋ tabirintu. Ka seener, nun gay tabiriikar ka Buŋdi kaak ŋu doodig in jinzirre. Ansi-ak, indiguwoŋ Buŋ a naa gaarin Kabarre-at bal kolaw ar taat kuuniy naa kaawe.

Ooy ta ba aaro

²¹ Nu raka kuu ibine maman nu goyiyo ho riy taat nu giniyo. Ampaa ko, siŋte Tisik kaak gi elgiyo ho gina riy in ginte do *Rabbin Iisa yaako iyin kabarrer okintiti. ²² Nu ŋaamaaga a ŋaako iyin kabarrini ho ŋaako denriŋko. ²³ Tatte Buŋ ho Rabbin Iisa Masi yaako iye aapiye ho yaako bere ele in imaan. ²⁴ Buŋ yaa barkiyiŋ okiŋco kuuk elgig Rabbinte Iisa Masi in ele ka gaasdo tak-tak. Nu ooyko dakina.

† Wer ka gase kaawor do Zeneez 2.24. †† Wer ka gase kaawor do Ekzood 20.12, Deteronoom 5.16. ‡ Wer ka gase kaawor do Deteronoom 10.17.

Pilipiye

Pile ka kaawor

Nja Pool kat siirit maktumne-an do kretiyenna kuuk goy do geeger ka Pilip. Nja siirit do wiktin taat nja goyiy danjaayne. Nja ozilaag do gaay taat nja gastu minninco. Nja taayaagu ho nja denraag do imaanco. Ya taabin dakin ase oki, do ay wiktine, aditco yaa gine portiko asaan nu num in Iisa Masi.

Ooy ta awalle

1 Nun Pool kat siiraakon maktumne-anta in gidu Timote. Nin kuuk gay riyor ku Iisa Masi, ni siiraat loko, kuun gee ku Bunji kuuk goy do geeger ka Pilip do bi ka Iisa Masi. Nu siiraat ja do aginduwko in nuur kuuk gaayaagu, ho ba aar, loko okinjo. ² Tatte Bunji in *Rabbinte Iisa Masi yaako barkiyinjo ho yaako iye aapiye.

Inde ka Pool in oziliika

³ Kun kawta, ya nu pakira loko, nu ozilaag Bunji do bi kanjo, ⁴ ho ya nu inda Bunji do bi kanjo-ak, nu indaag in galal. ⁵ Nu indiy pa-ak, asaan ku gaayintu do totire ka Kabarre ta Gala min ku aamintu do Iisa Masi yoo dinja. ⁶ Nu iban tak kadar Bunji kaak tees gine riy do gelbinko yaa gaasinti oki. Riy-at yaa baa in unti di kee nam yiriy taat Iisa Masi yaa yeepe do duniiner.

⁷ Ya nu pakira loko ampa-ak, ta uudinti di, asaan kelmol goy in kuun okinjo. Nu kaawiy pa-ak, asaan ya nu gaara Kabarre ta Gala, wal nu kaawaaco kadar taar di taat ka seener, wala dinja ya nu goy do danjaayner sa, Bunji numinte sawa, kuun gaayindu do riy taat Bunji beriidu in barkiney. ⁸ Bunji iban kadar nu elgiiko okinjo in gelbin rakki ar kaak Iisa Masi elgiiko.

⁹ Anjo ko maan kaak naa indiguwe Bunji do bi kanjo, nu indig a kuu elguwe zinikiko gaay in gaayo, paa kat, kuu ibinin pey Bunji paka ho kuu gedire kuuco girse do gamin kuuk samaane in kuuk samaanno. ¹⁰ Paa kat, kuu ibine maan kaak samaane kuu gine, ho yiriy taat Iisa Masi yaa ase, gelbinko yaa gine portik kar, ho waan sa gediraado yaako karminjo. ¹¹ Nu inda pey Bunji a in barkin ta Iisa Masi, kuu gine riy dakina taat in botilti. Nu indig pa-ak, asaan ya goy gee ku talaat riyko, nuu jaalin sinjo ku Bunji kuwa ho nuu ozilinjji.

Kabarre ta Gala sinja in unti

¹² Gem kol sinjay, nu raka kuu ibine kadar taabin taat nu gastu-an, ber botol ta sinje Kabarre ta Gala. ¹³ Ampaa kat, askirin okinjo ku sultan ho in gee okinjo kuuk goy ede-ak ibintu kadar nu goy danjaayne do bi ka Iisa Masi. ¹⁴ Min sinja kuuk aamin in Iisa Masi talintu kadar nu goy do danjaayner-ak, dakina, imaanco taat do Rabbinte Iisa yaa gaaye pak ta awalle. Ansii kat, nuu gaare Kabarre ta Gala bal kolaw. ¹⁵ Ka seener gay, min gee kuuk gaara kaaw ta Iisa Masi, daarin giniy hasuudinaw, nu bariya meel di. Kar daarin gay gaarig Iisa Masi in gelbin rakki. Do tanco-at, nu raka a kaaw ta Bunji yaa totire. ¹⁶ Gee nuur-ak gay gaara kaaw ta Bunji in ele, asaan nu iban kadar ya nu goy do danjaayner sa, nu gaara do geemir a Kabarre ta Gala taar seene. ¹⁷ Kar nuur kuuk gelbinjo pondik-ak gay, nuur gaaraat Kabarre ta Gala ta Iisa Masi in hasuudinaw, asaan nu raka a nuun pakindu di. Ya do pikirrico-at, nu raka pey gaayin taabiner taat do danjaayner-anta. ¹⁸ Kar gay, okintit-an ginaado maanna ! Ya nu gaara Kabarre ta Gala Iisa Masi in pikirrico taat samaane wal samaanno, Kabarre-at yaa totiren di ho adir yaa gine portiko. Adir yaa gine pey portik-ak, ¹⁹ asaan nu iban kadar ku inda Bunji do bi kanto ho Ruwwin ta Iisa Masi gaayinu. Ampaa kat, taabiner-an uciydo maala do unji ka Bunji ho njan jilindu. ²⁰ Gin maan rakki kaak nu rakiyo ho nu yokiy in gelbin rakki. Maanna-ak a soka diyaano tak-tak. Kar gay, min dinja baay in unti, kin asaadu muutu wala asaadudo, nu raka a gelbiner yaa goye bombo. Paa kat, gee yaa ozilinj Iisa Masi do bi kanto.

²¹ Ka seener, ya lotu-ak, ya muut balin icindu sa, naa gine riy do Iisa Masi di. Kar ya nu mat oki, guna ! ²² Kar gay, do goyindu, ya naa gedire gine riy taat samaane do Iisa Masi, nu ibanno maan kaak naa ice : kin muutu wala pakiya ! ²³ Min gamin kuuk seer-an, dobiŋco yaadu gine rada. Ya lotu-ak, nu raka muutu guna, nu baay gasiŋ Iisa Masi kuwa ka samaaner, naa goye inŋaara. ²⁴ Kar gay guna, naa goye anne inŋaako, naako gaayinŋo. ²⁵ Asaan nu iban tak kadar taa kuuniye ansi, naa goye inŋaako, naako gaayinŋo, kuu sinŋe inŋaako, ho kuu gase galal ta pey do bi ka imaanko. ²⁶ Kar ya nu yeep ko inŋaako, kuu oziliŋ Iisa Masi dakina do bi kanto.

Taayiik ta Pool

²⁷ Ya ar maa oki, goyguwoŋ ar gee kuuk aamin inŋaako, Kabarre ta Gala do bi ka Iisa Masi. Ya nu yeepe wal ya nu bal yeepe oki, goyguwoŋ pa naa doren di gee yaa kaawe biko kadar ku goy bombo, ku eerro zinŋkiko ho ku gina riy taat rada sawa inŋaako, gelbin rakki. Paa kat, Kabarre-at yaa sinŋe inŋaako. ²⁸ Dakoŋ ginenna kolaw bat do gee kuuk taabiyaako. Kar ya ku gingicodo kolaw, ŋaar-ak gaara kadar Buŋ yaako jiliŋko, kuŋko ho ŋuur gay, ŋa asa idiŋco. Okintit-an asa min do Buŋdi. ²⁹ Nu kaawiy pa-ak, asaan Buŋ berko botol kuu aamine inŋaako, Iisa Masi ho kuu taabiye oki do bi kanŋi. ³⁰ Diŋ, ku gina kaawin inŋaako, gee kuuk pocit Kabarre ta Gala sawa-sawa ar kaawin kuuk nu gintu wiktin taat nu goyiy inŋaako. Ho ar taat ku ibingiy-at, diŋ oki, do danŋayner anne, kaawin ŋuur goy di.

Dalullaw inŋaako geese ku Buŋdi

2 Ku ŋum ko inŋaako, Iisa Masi, ansi-ak, gelbinko yaa goye bombo. Ku iban kadar ŋa elgiiko, ansi-ak, gelbinko yaa weye. Ku ŋum ko inŋaako, Ruwwin ta Buŋdi, ku el zinŋkiko ho ku tala amindaw ta benanniko. ² Ampa-ak, adir yaa gine portik aale. Ya pikiriko kat gin rakki, kuu elguwe zinŋkiko ho ruwwinko inŋaako, gelbinko yaa gine sawa. ³ Dakoŋ ginenna maanna do uŋco ka eenŋo a ŋuuko taliŋko. Ho dakonŋ talenna maan ka maaniikoŋ di. Kar gay, kuuniyoŋ dalullay ho talonŋ eenŋo ar ŋu kaalne pakgiko. ⁴ Waan ke bariyenna paydin ta meenŋi di, kar gay, ŋaa bariye oki paydin ta eenŋi.

⁵ Ginoŋ samaane do eenŋo ar gee kuuk ŋum inŋaako, Iisa Masi.

⁶ Ka seener, Iisa Masi nec inŋaako, Buŋ.

Inŋaako, taar-an oki, ŋa obgijido tirit,

⁷ kar gay, ŋa ooy rasiŋ gamin okiŋco ku samaane

kuuk goy kuwa ka samaaner

ho ŋa astu do duniiner.

Ŋa gin ko ar gemo do datik ta geemir,

ho gee ibinig ar gemo.

Ŋa gintu ziy ar gay riyor di.

⁸ Ŋa goy dalulle.

Ŋa karmiyiig Buŋ do ay maanna.

Ŋa rasig ziy nam ŋa ooytu muutu,

muut ta eemner taat kuwa ka etor.

⁹ Do bi ŋaar-ak ko, Buŋ nooyiig min do muuti

ho ŋa diyiiig gem tatik pakgig gee okiŋco.

Ŋa diyiiji sinŋ kuuk pakgig sinŋ okiŋco.

¹⁰ Buŋ gintu pa-ak, asaan ŋa raka a gamin kuuk siikimaw

kuuk goy kuwa ka samaaner,

kuuk goy keder inŋaako, kuuk goy baata,

okiŋco yaa derse do uŋji ka Iisa.

¹¹ Ŋuu oziliŋ Tatte Buŋ ho ŋuu diye

do uŋco ka geemir okiŋco aman :

« Iisa Masi, ŋaar *Rabbine ! » †

Riy ta kretiyennar

¹² Kar gem kol sinŋay, kuŋ sa ar taat ku karmiyiy Buŋ min awalle, zeedonŋ kuu gaare inŋaako, goyiko kadar Buŋ jiliŋkoŋ ko. Gaaronŋ inŋaako, dalullaw ho inŋaako, karaamin ta Buŋdi. Ginoŋ do wiktin taat nu goyiy inŋaako, kuŋko ho ginoŋ pak taar-anta ya nu kawwi oki. ¹³ Asaan ŋa meenŋi Buŋ kat gina riy do gelbinko. Ŋaako gaayinŋo kuu ele maan kaak ŋa elgiyo, ho kuu gine maan kaak ŋa rakiyo.

† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 45.23.

¹⁴ Ay maan kaak ku giniyo, ginonj bal meelo ho bal gidaw. ¹⁵ Paa kat, kuu gine *cawar paka, waan ke diyaakon-no kaawo, asaan ku koogin ku Bunji, ho ku ic goye kaak samaane, bal oorne do datik ta gee ku duniiner. Gee ku duniiner-ak gay, nuur gina gamin kuuk samaanno ho goyinko jookumo. Ya goyinko samaane, kuu gine ar akinay kuuk caapit duniine min do gondikor, ¹⁶ ho kuuco gaare Kabarre ta Gala taat bera goye ka gaasdo. Ya ku gina ampa-ak gay, naa jaale zir kuwa do unji ka Bunji wiktin taat Iisa Masi yaa yeepe, asaan naa ibine kadar riy taat rad nu giniy-an ucaado maala.

¹⁷ Imaanko, taar ar *satkine taat ku beriy do Bunji. Ho nun meendu gay, ya nu deentu sa, baarir yaa mine nuu gaaye do satkinko. Ya ta as ampa-ak, adir yaa gine portiko ho galilko yaa nece in tanto. ¹⁸ Aditko yaa gine portiko, ho okinte, galilte yaa gine sawa.

Njaame kanj Timote in Eaproduit

¹⁹ Kar gay, nu raka naako naaminj Timote kodok, ya Rabbinte Iisa pilji botol. Ansi-ak, naa gedire naadu iye kabarriko ho gelbiner yaa weye do bi kanjo. ²⁰ Njaar keeji di kaak pikirrey as ar tanto ho kaak pakira dakina loko. ²¹ Nu kaawiy pa-ak, asaan gee okinco ku pey tala ko riy ta maaniico di, nu tallo riy taat Iisa Masi rakiy a nuu gine. ²² Kar Timote gay, ku iban kadar na gaar dees dakina a na gem sellen. Na gin riy in nunu do totire ka Kabarre ta Gala. Na gaayintu ar kaak mic gaayiy tacco do riyor. ²³ Nu raka ja tale maan kaak yaadu ase anne, kar kat, naako naaminji. ²⁴ Kar gay, Rabbin berdu imaan kadar nu meendu baayiyko talinko kodok.

²⁵ Kar do bi ka Eaproduit gay, ku tabirduug ar manjikko naadu iye gaayko ya nu rak maanna. Na ar sinju ka meendu kaak gin riy in nunu do gaare ka Kabarre ta Gala. Na ar askirince kaak taasi na ba serper in adine. Kar di in gay, nu pakirtu kadar naako naaminji. ²⁶ Naako naaminji-ak, asaan na raka pey a illa naako talinko okinjo. Gelbiny weydo, asaan na iban kadar ku dor raduway. ²⁷ Ka seener, ku dor raduw sikig rada nam na gaay mate, kar Bunj tal aminduwiy, na cooliiga. Ho nun oki, Bunj tal aminduwir wiktin taat na cooliiga, paa kat taabiner gaayido pey. ²⁸ Ampaa ko, nu uctu kodok a naako naaminji. Ansii kat, ya ku talga, aditko yaa gine portiko, ho nun gay, gelbiner yaa weye do bi kanjo. ²⁹ Pa-ak, naamon in galal dakina, asaan kunj sinja, ho Rabbinko rakki di. Karmiyonga in gee okinco kuuk ar naara. ³⁰ Na ooyit muutu do riy ta Iisa Masi ho na leeyig baariy do bulel wiktin taat na iyiidu gaayo. Gaay-at, kunj maaniiko gediraado kuudu iyinti.

Diye ka amaanner do Iisa Masi

3 Gem kol sinjay, aditko yaa gine portiko do bi ka maan kaak *Rabbinte Iisa giniiko. Ginaadudo rada ya nu deelaat pey kaaw taat nu siiriiko min awalle, asaan nu iban kadar kaaw-at yaako gaayinko. ² Goyonj godom min do gee kuuk ar kanj. Gee nuur-ak, aditko pondiko ho riyco sa samaanno. Nu min gee kuuk el *dukume selno kaak bal baay. ³ Nu kaawiy pa-ak, asaan ginte kat gee ku Bunji kuuk tab. Ruwwin ta Bunji gaayaate, gi abdiyiy Bunj ka seener. Aditte portiko, asaan gi num ko in Iisa Masi. Gi diy gelbinte in naar di ho gi attanno in gee kuuk ica zinjkico a nu dukum selno.

⁴ Kar gay, ya goy gee kuuk ica zinjkico asaan nu aada *gaanuun ka Yuudinnar, kanto gay pak kanjo. Ya waan goy kaak pakira kadar na gin seen dakina, nun gay pakgiga. ⁵ Min nu wentu, nu dukumiidu selno wiktin taat nu gintu mena porpod ar kaak Bunj diyiico do aginiyini. Nun min gee ku Israyeel, min tamba ta Benjamin. Aginiyidu, nuur Yuudinna, nun oki Yuudince. Awalle, nu atta in Pariziyenna ho nu aada gaanuun ka aginiyidi ar nuura. ⁶ Gaanuun-ak, nu obiig bombo nam nu teesit taabiyyin gee ku *Eglizdi dakina. Kar nu karmiyig gaanuun okinji nam waan gediraado gase maan minniner kaak naan osindu.

⁷ Awalle, gamin-anj, nu talaag ar nuun gaayindu do botol ta Bunji. Kar di in gay, do bi ka Iisa Masi, nu tala kadar gamin-anj gaayaanno do botol ta seener, nu gamin kuuk maalan di. ⁸ Gamin-anj, nu poocig tak-tak, asaan di in, nu iban maan kaak samaan paka kadar Iisa Masi, naar ko Rabbiner. Do bi naar-ak ko, nu poociig gamin-anj okinco ho nu talaag gamin-anj ar gamin kuuk ka suusi, asaan nu raka gine gem ka Iisa Masi ⁹ ho nu raka nume tak in naara. Ya Bunj gina a gem yaa goye in botol do unji, na gingigdo do saan ta a gem-ak karmiyaag gaanuun okinji, kar gay, do saan ta a na aamin do Iisa. Illa Bunj di ginaag gemo na goyiy in botol do unji, ho na ginaag gem goyiy in botol-ak, illa naar kaak aamin in Iisa Masi. ¹⁰ Maan kaak nu rakiy-ak, illa naa ibininj Iisa Masi samaane ho naa aawin gudurre taat Bunj gaartu wiktin ta na nooyig Iisa min do muuti. Nu ooy taabine ar naar oki taabiytu. Nu ooyit oki muutu ar naar mattu. ¹¹ Ho nu diy kaar a Bunj yaan nooyindu min do muuti ar naar nooytu.

¹² Nu rakaado diye kadar nu necit ko riyor, ho nu gediraado diye kadar nun ke bal gine oorin tak-tak. Kar gay, nu zeeda a naa obin maan kaak Iisa Masi kaawtu a naadu bere, asaan meenji kat dobintu ho na obintu wiktin taat nu goyiy misa do duniiner. ¹³ Gem kol sinjay, nu iban kadar nu bal ote misa do wer kaak Bunj rakiyo. Kar gay, maan rakki goya : nun pakarro tak-tak do gamin kuuk nu gintu min awalle, illa gay, nu zeeda do maan

kaak goy untu. ¹⁴ Gay gadir, naar aatila gadiy nam na otiy wer kaak na baay peye, kar kat, nu berijit haginey. Ar taar-an di, naa sinje nam naa ote gase haginey taat Buñ yaadu bere. Buñ kolaate a naate bere haginte gi baay goye kuwa ka samaaner do bi ka maan kaak Iisa Masi giniite.

¹⁵ Ginte okinte kuuk gin ko aginda do botol ta Buñdi, pikirrite kuuniya ansii. Ho ya ku gin pikirre ta pey gay, Buñ yaako gaayinjo kuu gase pikirre taat do werti. ¹⁶ Ya tab-ak, aadinten ko botol taat Buñ gaariite-an di.

¹⁷ Gem kol sinjay, okinjo icon goyindu. Ku talig goyindu wiktin taat nu goyiy way gerko. Naar-ak, aadonj gee ku iciig goye naar-aka. ¹⁸ Nu kaawko min awalle, ho diñ gay, nu deelaakonj pey in alindu : goy gee dakina kuuk goyinjo gaara kadam nu adiney ku Iisa Masi ho nu rakaado gee yaa dore kadam na mat ka etor. ¹⁹ Gee nuur-ak, Buñ yaa idinjo. Do goyinjo, nu bera galal do zinjo di. Ya nu gina gamin ku sokañ oki, galco di. Illa nu pakira ko do gamin kuuk gee talaag kaalne do duniiner di. ²⁰ Kar ginteñ gay, gi gee kuuk darrite duniinno. Darrite ta tab gay, taar kuwa ka samaaner, ho diñ gay gi yokaag yeepinji ka Gay Jilinte, Rabbinte Iisa Masi. ²¹ Ya na yeepe, naate newsin zinjoite kuuk ginno gudurre in zinjo ku pey kuuk gin gudurre. Zinjo nuur-ak yaa are zinjo kuuk na gastu wiktin taat Buñ nooyiig min do muuti. Na gin gudurre taat na goyiy kaaco do gamin okinjo, ho in gudurre-at ko, naa newsin zinjoite.

4 Gem kol sinjay, do bi ka maan kaak nu kaawiiko-ak, goyonj bombo do imaanko in *Rabbinte Iisa Masi ho karmiyonga. Kuñ sinjar do imaandi ho nu elgiiko dakina. Nu rakaako talinjo. Ya nu pakira loko, adir galdu, asaan nu iban kadam riyor bal uce maala. Kuñ gaaraado kadam nu nosir do riyor.

Bilde ka iye aapiyer

² Kanj Ebodi in gaake Sinjiis, baanonj, yaman goyonj gala, asaan ku geenji ku Rabbin Iisa Masi. ³ Kar kinj roy ka bitu, gaayig daad kuuk seer-an nu goye gala. Asaan nu goy ba serper, nu gaayintu do totire ka Kabarre ta Gala do bi ka Iisa Masi. Riy-an ginco rada. Daad-an, ni gin riy sawa, in Kilema ho in eendu okinjo kuuk gaayintu. Okinjo, Buñ siirig sinjo do Maktumne taat gin sinjo ku gee kuuk gas goye ka gaasdo.

⁴ Ay wiktine, aditko yaa gine portiko do bi ka Rabbinte Iisa Masi ! Nu deelaako pey, aditko yaa goye portiko !

⁵ Gaaronj do unjo ka geemir okinjo kadam ku gee dalullay. Dakonj rawtenno kadam Rabbinte Iisa Masi gaay ko yeepe. ⁶ Dakonj moyenno tak-tak, kar gay, ya maan askonj sa, indiguwonj Buñ do ay maan kaak ku rakiyo. Ho do wiktin taat ku inda Buñ, ozilonjo oki. ⁷ Buñ yaako iye aapiye ho naako gaayinjo. Ya taabin gasinjo, aapiy ta Buñdi yaako imilin koluwo in moyinjo oki, asaan ku geenji ku Iisa Masi. Kar aapiy taat Buñ beriy-at, taar pak-gig gamin okinjo kuuk gee gasiyo.

⁸ Hiyya, diñ gay, gem kol sinjay, pakironj do gamin ku seener, do gamin ku karmiyindi, do gamin kuuk samaane, do gamin kuuk goy do werco, do gamin kuuk ginno oorne, do gamin ku elindi, ho do gamin kuuk sinjo alaw. Pakironj do gamin kuuk gee talaag samaane do odor nam gee din sa ozilaagu. Gamin ar nuur-an ko, nu rakiy kuu obe baaco rikimit. ⁹ Dakonj rasiñcodo gamin okinjo kuuk ku bilditu min lotu ho ku ooytu. Ginoñ gamin okinjo kuuk ku dortu nu kaawtu, ho ku taltu nu gintu. Ansii kat, Buñ kaak iya aapiye yaa goye in kunjo.

Oziliig ta Pool do gee ku Pilip

¹⁰ Adir gintu portiko ho nu ozilaag Rabbinte Buñ, asaan ku pakira pey kaatu. Nu iban kadam awalle oki, ku pakir kaatu. Kar gay, ku bal gase pisinjo kaak kuudu iye gaayko. ¹¹ Nu kaawiy pa-ak, nu ceerro a nu raka maanna. Ka seener gay, ya arumdu maa oki, nu tala maan ka meendu di. ¹² Nu iban goye ka pokirraw ho nu iban oki goye ka gay gamnar. Nun usin goye do galal ay wiktine, ya maan asaadu ta maa, ya adir aaye wal mey diyaano, ya nu goy do aayar wal do armikar. ¹³ Nu gedirtu giniñ gamin okinjo-an, asaan Iisa Masi kat berdu gudurre. ¹⁴ Kar gay, kuñ gaar sellinjo, ku gaayintu wiktin taat nu goyiy do taabiner.

¹⁵ Kar gay, kuñ gee ku Pilip, ku iban kadam min gee ku Buñdi okinjo, kuñ keekon di kuuk gaayintu ho naamdu gurus maala. Nun gaayinjo ho kuñ oki gaayintu. Ku gaayintu wiktin taat ku teestu dore Kabarre ta Gala ho wiktin taat nu gaaytu deete do kid ka Maseduwaan. Do wiktin taar-at, kuñ keekon di gaayintu. ¹⁶ Nu kaawiy pa-ak, asaan min wiktin taat nu goyiy misa do kid ka Maseduwaan, do geeger ka Tesalonik, ku iygyidu gaayko ya nu rak maanna. ¹⁷ Wala a gaayko taat ku naamiidu-an kat nu rakiyo, kar gay, nu raka a Tatte Buñ yaako barkiyinjo pey pak min taat ku gintu-anta. ¹⁸ Kar diñ gay, nu gasig kat gamin okinjo kuuk nu rakiyo, nu dakin aale. Maan armaadudo pey min Epaprodiit iduut gaayko. Maan kaak ku gintu-an ar ku ginji *satkin taat diya gala do Buñdi ho Buñ gay ooyta asaan satkin-an aawaaji gala. ¹⁹ Ho do bi ka Iisa Masi, Buñdi kaak gin gamin dakin kuuk tab yaako berinjo gamin okinjo kuuk arumko. ²⁰ Ozilintej Tatte Buñ in *darjiney elgin in elgina ! *Aamin.

† Wer ka gase kaawor do Ekzood 29.18.

Ooy taat ba aaro

- ²¹ Oyoŋco do gee ku Buŋdi kuuk goy iŋ kuŋko, iŋ siŋ ku Iisa Masi. Siŋtite kuuk goy iŋ nunu oki ooyko dakina.
- ²² Gee ku Buŋdi okiŋco kuuk goy do geeger-aŋka, iŋ gee kuuk gina riy do Sultan ka Room oki ooyko dakina.
- ²³ Barkin ta Rabbinte Iisa Masi yaa goye do gelbinko. Nu ooyko dakina.

Koloosiyen

Pile ka kaawor

Na Pool kat siirit maktumne-an do kretiyenna ku Koloos wiktin taat na goyiy danjaayne. Na siirco asaan goy gee daariŋ kuuk jagaag min do botol taat samaane. Gee ŋuur-ak raka a ŋuu aadiŋ Iisa ho ŋuu aade pey aadanna ku aginiydi. Do bi ŋaar-aŋ ko, Pool kaawiico a : Iisa Masi, ŋaar goy mento ho ginno waan kaak yaa pakiŋji. Naar di, izinne okintit do pisiŋji ho ŋaar di goy kaaco ka gamin okiŋco kuuk gin gudurre kuwa ho keder. Naar di kaay ka Eglizdi ho kretiyenna gay yaa gine rakki ar ziy kaŋji.

Ooy ta awalle

1 Nun Pool kaak Buŋ dobtu *paliine ka Iisa Masi kat siiraakon maktumne-anta. Siŋte Timote kaak goy iŋ nunu oki ooyko dakina. ² Nu siiraat do kuŋ gee ku geeger ka Koloos kuuk Buŋ dobtu a kuu gine geenji ho kuuk obit kaaw ta Iisa Masi bombo. Tatte Buŋ yaako barkiyiŋko ho yaako iye aapiye !

Pool ozilaag Buŋ do bi ka gee ku Koloos

³ Kun kawta, ni inda Buŋ ho ni ozilaaga do bi kaŋko, ŋaar kaak Takaŋ *Rabbinte Iisa Masi. ⁴ Ni ozilaaga asaan ni dor gee kaawa do bi ka imaanko taat do Iisa Masi ho iŋ ele kaak ku elgig gee ku Buŋdi okiŋco. ⁵ Imaanko goy bombo asaan wiktin taat Kabarre ta Gala taat gaara seen ta Buŋdi astu awalle do werko, ŋu gaarkoŋ maan kaak Buŋ dummiyiiko kuwa ka samaaner. Min ŋaar-ak, kuu ere wiktin taat kuu gasiŋji. ⁶ Min yiriy taat ku doriit Kabarre ta Gala ho ku ooyiit seen ta barkin ta Buŋdi, Kabarre-at totirtu do werko. Ka seener, diŋ Kabarre-at totir do adiy ka kidar okiŋji ar et kaak wiya roŋ dakina. ⁷ Gem kaak gaarkon kaaw-at, na Epapraas kaak gina riy iŋ ni ni ho ni elgiy dakina. Naar ko icit riyi do werko ar gay riyor kaak tab ka Iisa Masi. ⁸ Naar ko gaarkoŋ ele kaak Ruwwin ta Buŋdi beriiko.

⁹ Do bi ŋaar-ak ko, min yiriy taat ni doriit kabarrikon di, nin oki rawatdo biko do salaanni. Ni indaag Buŋ a ŋaako bere ibine iŋ ilim taat asa min do Ruwwiney. Ni indaaga a ŋaako bere ibine do ay maanna a kuu ibine karaŋ maan kaak na rakiyo. ¹⁰ Paa kat, kuu ice goye kaak kuuniy iŋ gee ku Buŋdi ho kuu ginguwe taat na rakiyo. Iŋ riyko okintiti, kuu gine ar et kaak wiya roŋ dakina ho ibiniŋko do Buŋdi sa yaa gaaye. ¹¹ Buŋ yaako gaayiŋko iŋ gudurrey taat asa min kuwa. Paa kat, kuu ice subirraw ho kuu pake min ay maan kaak yaako ase. Iŋ galal, ¹² deloŋ barkin do Tatte Buŋ, ŋaar kaak pilkon botol a kuu gase haginko iŋ ŋuur kuuk Buŋ dobtu kuwa ka samaaner do wer kaak portikuwi ceeriyo. ¹³ Na imiliite min do gudurre ta gondikor ho na iyiite do meennaw ta Ronji. Ronji-ak, na elgig dakina. ¹⁴ Iŋ siŋ kuŋji, gi gas saamiye ka zunuubinnite ho Buŋ imiliite min goye kaak samaanno.

Riy ta Iisa Masi

¹⁵ Waan bal taliŋ Buŋ yiriy rakki.

Kar Iisa kat ar naara ho na gaartenga.
Min gamin okiŋco kuuk Buŋ kilgiytu,
naar di awalle ho na pakgigu.

¹⁶ Iŋ naar di, Buŋ kilgiyiig gamin okiŋco
kuuk kuwa ka samaaner iŋ kuuk keder,
ŋuur kuuk gee talaagu iŋ kuuk gee talgigdo,
ŋuur ruwwinnay kuuk gin gudurre
ho kuuk gin hokumnaw do pisiŋco.

† 'Takaŋ Rabbinte Iisa Masi' : Iisa Masi, naar ar Aadum. Na bal gine gem kaak weega. Ampa-ak, na ginno tacco, illa Buŋ.

In̄ ñaar di, Buñ kilgiyiig gamin okiñco
 a ñuu kuuniye kuñji.
¹⁷ Min gamin okiñco kuuk ñu kilgiyту,
 ñaar goy ko min awalle,
 ho in̄ ñaar di, gamin okiñco-añ goyiy do werco.
¹⁸ Ñaar di goy kaaco ka gee okiñco kuuk aamin loci.
 In̄ ñaar di, goye ka marbinto teestu.
 Ña nooy awalle min gee kuuk nooy min do muuti.
 Ampaa kat, ña ogiriico do gamin okiñco.

¹⁹ Iisa ñaar ampa,
 asaan Buñ kat ic niyine
 a gudurrey okintiti yaa goye in̄ ñaara.
²⁰ Ña gintu ampa-ak, asaan in̄ ñaar di,
 ña rakiy amriñ gamin okiñco kuuk ña kilgiyту,
 keder ho kuwa.
 Ampaa kat, in̄ baar kuuk Ronji miñtu ka etor,
 ña iytu aapiy do gamin okiñco.

²¹ Awalle, kuñ serek min Buñ. In̄ gamin kuuk samaanno ku pakiriyo ho ku giniyo, ku gintu adiney. ²² Kar diñ gay, in̄ muut ta Ronji taat ka etor, Buñ amriñko in̄ ñaara. Paa kat, kuu gedire goye *cawar do unji bal oorin tak-tak. ²³ Kar gay, goyon bombo ho obon imaanko samaane. Dakoñ rasintido Kabarre ta Gala. Taar di taat ku dortu ho ku diyту gelbinko. Gay riyor ku Buñdi gaarit do adiy ka kidar okiñji ho nun Pool oki in̄ ñuura.

Taabin ta Pool do bi ka Eglizdi

²⁴ Diñ gay adir galdu do bi ka taabin taat nu taabiyiy do saan tañko. Paa kat, in̄ zir ka meendu, nu awit taabin taat Iisa Masi taabiyту do bi ka *Eglizdi, ñaar kaak ziy ka meenji. ²⁵ Nu gintu gay riyor ka Eglizdi ar taat Buñ gaa-riidu a naa gine do saan tañko. Ña berdu riy taat naa gaare kaaw ta Buñdi okintiti. ²⁶ Kaawoy-at, ña maan kaak Buñ cigiltu awalle do aginiydi ho diñ gay, ña baynig do geenji ku meenji. ²⁷ Ña rak a ñuu ibine baat ta kaaw ta tab taat yaa iye barkin dakina do gee kuuk Yuudinnado. Taar ko anta : Iisa Masi, ñaar goy do gelbinko, paa ko, kuu ere yiriy taat kuu unje do *darjin ta Buñdi. ²⁸ Ña Iisa Masi ko kaak ni kaawiy biy. Ni minaag gee okiñco ho ni garkiyaagu in̄ ibine okiñji kaak Buñ berinti. Paa kat, in̄ ñumĩñco kaak ñuu ñume in̄ Iisa Masi, ñuu darse do imaanco. ²⁹ Do bi ñaar-ak ko, nu zeediy nu giniy riy samaane in̄ gudurre taat Iisa beriidu.

2 Nu raka kuu ibine maman nu oosiy kaar do riyor do bi kañko, do bi ka siñta kuuk goy do geeger ka Lawo-diise in̄ ñuur ku pey kuuk balnu talin tak-tak in̄ odinco. ² Nu inda Buñ asaan kuu zeede duune masisko, kuu ele ziñkiko in̄ gelbin rakki ho kuu gase ibine kaak tab kaak asa min do Buñdi. Paa kat, kuu ibiniñ maan kaak Buñ cigiltu awalle, ñaar ko Iisa Masi. ³ In̄ ñaar di, kuu gase ibine in̄ ilim kuuk gasdo badam. ⁴ Nu siiraako-añ asaan waan jagikonno in̄ kaawin ku raadiner. ⁵ Ka seener, ya nu kawwi datikko oki, gelbiner gay goy in̄ kuñkon di. Adir galdu do goyiñko kaak samaane ho do imaanko taat ku obtu bombo do Iisa Masi.

Goye ka geenji ku Iisa

⁶ Ansi-ak, ku ooy ko kadar Iisa Masi, ñaar Rabbinko. Ampa-ak, zeedoñ kuu goye ar gee kuuk ñum in̄ ñaara. ⁷ Obon imaanko bombo taa paaye caari. Ginoñ ar gem kaak pinig geriy bombo. Zeedoñ imaanko yaa gaaye loci ar taat ñu bildiiko. Ozilguwoñ Buñ in̄ gelbin rakki. ⁸ Yaman, pakroñco do gee kuuk yaako ase in̄ kaawin ku raadiner, paa ñuuko jagiñko. Gee ñuur-ak, kaawinco asdo min do Iisa Masi. Ñu asa min aadanna ku aginiyco in̄ bilde ka kaawin ku duniiner di. ⁹ Dakoñ icenno kaawinco asaan in̄ Iisa Masi di, Buñ ic zi ka gemor ho ña goy tak-tak in̄ ñaar di. ¹⁰ Min ku ñum in̄ ñaara, barkin okintiti, ñaar kat berkonta. Ña goyiy kaaco ka gamin kuuk gin gudurre kuwa ho keder. ¹¹ Ku iban kadar *Yuudinna dukuma selño do kooginco. Pa-ak gaara kadar ñu kuñco. Kar *dukume ka selñol kañkoñ gay, arro ta gee-añku. Ñaar dukume ka selñol kaak tab ka Iisa Masi, kaak gaara kadar Buñ imiliñko min goyiñko kaak samaanno ka awalle. ¹² Paa ko, min ñu *batiziyiñko do amiydi, ar ku mate ho ñu tiisiñko in̄ Iisa. Kar in̄ ñaar ko ku nooytu min do muuti oki asaan ku aamin in̄ gudurre ta Buñdi taat nooyi-ig min do muuti. ¹³ Awalle, ku goy ar gee ku mate do unji ka Buñdi do saan ta zunuubinniko, ho do saan taat a ku goy in̄ gee kuuk ibanno Buñ, kuuk bal dukume selño. Kar diñ gay, okinte, Buñ berte goye kaak marbinto in̄ siñ ku Iisa Masi. Ñaar ko saamiyterñ zunuubinnite okiñco. ¹⁴ Saamiye ka zunuubinnite-ak, ar ñu siirig zunuubinna-ak do maktumner, kar Buñ gay sooyiig tak-tak. Paa ko, wiktin taat ñu doodiig Iisa ka etor, gamin okiñco kuuk nigaate do unji ka Buñdi ar ñu doodgu in̄ ñaara. ¹⁵ Ampaa ko, ña yiimiit garta ta agindaw kuuk gin gudurre kuwa ho keder. Ña eebiyiigu do unco ka geemir ho ña gaarco kadar Iisa begirco wiktin taat ña mattu ka etor.

¹⁶ Ansi-ak, ya waan osaako do maan kaak ku tiyo wala ku siyo, do bi ka iidiner, do goye ka koyer, wala do yiriy ta sabitdi, dakonj cokiyenno kaawoy. ¹⁷ Gamin okiŋco-aŋ, ŋuur ar kelim ta maan kaak tab kaak yaa ase ba aaro. Kar maan kaak tab-ak, ŋa Iisa Masi meenji ho ŋa as ko. ¹⁸ Goyonj godom min gee kuuk gina zinjico dalullay, kuuk abdiya *dubal ku Buŋdi ho kuuk oba tirit do gamin kuuk ŋu sooniyo. Ya ŋu osaako, dakonj cokiyenno kaawco. Gee ŋuur-ak, dapal asaan ŋu naal kayco inj pikirrico ¹⁹ ho ŋu icdo botol ta Iisa kaak kaay ka *Eglizdi. Ka seener gay, Egliz ŋaar zi ka Iisa, ho inj ŋaar ko, zi okinjji goyiyo ho kaasi inj caari ŋumiyo. Kar inj ŋaar ko zi-ak maadiyo ar taat Buŋ rakiyo.

Muutuy ta Iisa inj nooyinji

²⁰ Ku mat ko inj Iisa Masi ho ku amil ko tak-tak min bilde ka kaawin ku duniiner. Kar maa di pey ku giniy ar du-niin-an taŋko ho ku rakiy aade bilde ka kaawin ku duniiner-aku ? ²¹ Bilde ŋaar-ak kaawa aman : « Dakonj icenno maanna ! Dakonj nelenno maanna ! Ho dakonj wakenno tak-tak ! » ²² Gamin okiŋco kuuk ŋu bilditu-aŋ, baaco yaa biren di. Gamin-ak, ŋuur ko bilde inj gaanuun kuuk geen di imilig min do kayco. ²³ Ka seener, do pikirre ta gemor, gamin-aŋ, ŋuur gin ilim dakina : ŋu abdiya Buŋ keeco, ŋu gaariy zinjico ar ŋu dalullay ho ŋu taabiya zinjico. Kar sando, gamin-aŋ bera galal ta zinjico di, yampa, ŋu gaaygigdo do unji ka Buŋdi.

3 Kuŋ nooy ko inj Iisa Masi. Pa-ak, zeedonj kuu bariye gamin kuuk asa min kuwa do wer kaak Iisa goyiyo, do meeday ta Buŋdi. ² Pakronjco do gamin-aŋku, dakonj pakirenno do ŋuur kuuk goy kefer. ³ Asaan do bi ka goye kaak do duniiner-aŋ, ar ku mat inj Iisa Masi, ho diŋ gay, goyiŋko kaak marbinto-ak, gee talgigdo misa, ŋaar cigil inj Iisa do unji ka Buŋdi. ⁴ Ŋa Iisa Masi ko berkonj goye kaak marbinto-aka. Kar do wiktin taat ŋaa asiy bayne inj *darjiney, kuŋ oki yaa bayne inj ŋaara ho kuu aawin darjiney.

Goye ka awalle inj ka diŋka

⁵ Do saan taar-an, imilonj min do gelbinko gamin kuuk samaanno ku duniiner. Gamin-ak, ŋuur ko aŋku : baaye ka munjam, gine ka gamin kuuk arro inj kuuk *cawarro, pikirre taat samaanno ho tamaanaw. (Kar ta-maanaw gay, taar gin ar margi). ⁶ Gamin ŋuur-aŋ ko iya dapiŋko ta Buŋdi do ŋuur kuuk icdo kaawoy. ⁷ Awalle, kuŋ oki ic goye kaak ar kaŋco.

⁸ Kar diŋ gay rasonj gamin okiŋco kuuk samaanno. Ŋuur ko : dapiŋko, nige ka adir ho motol. Rasonj pey nige kaak ku nigiy binjiko inj Buŋ ho leesko taat amila gallo. ⁹ Dakonj raadenno benanniko asaan kuŋ rasig ko goyiŋko ka awalle inj aadannay kuuk jookum-aŋku ¹⁰ ho diŋ ku ic goye ka marbinto ar gem kaak is kesuun taat marbinto. Kar Buŋ yaako gaayguwiŋko kuu are ŋaara gaay inj gaayo. Paa kat, kuu ibiniŋ tak-tak Buŋ kaak kil-giyinte. ¹¹ Inj goye ka marbinto-ak, ginno pey *Yuudinna wala kuuk Yuudinnado, ginno gee kuuk *dukum selŋo wala kuuk bal dukume, ginno awraatinna wala masaakanna, ginno berrina wala horrina. Ŋaar kaak pakgig gee okiŋco-aŋ, ŋaar Iisa Masi, ho ŋa goy do gelbin ka gee okiŋco kuuk aamin inj ŋaara.

¹² Buŋ eliŋko ho ŋa dobiŋko a kuu gine geenji. Do saan taar-an, ginguwonj gamin kuuk kuuniy do geenji. Gamin-aŋ a kuu gine sellenj do geemir, kuu tale aminduwco, kuu icenno zinjico, kuu ice subirraw ho kuu kuuniye dalullay. ¹³ Sosonj zinjico. Ya rakki minninko kat gid inj giji, saamiyonj benanniko ar kaak *Rabbin Buŋ saamiyiiko loko. ¹⁴ Do gamin okiŋco-aŋ, ele ka zinjkar di paka, asaan ele-aŋ ko yaako ŋumiŋko tak-tak kuu gine ar zi ka gem rakki. ¹⁵ Aapiy taat Iisa Masi iyiiko yaa goye do gelbinko. Do aapiy taar-at ko, Buŋ koliŋko, ku gintu ar zi rakki. Kar pey, ozilonj Buŋ doo. ¹⁶ Kaaw taat Iisa Masi gaariiko yaako goye do gelbinko inj barkinuwti okintiti. Inj ibine okinjji kaak ku gastu min do kaawoy-ata, taayguwonj ho bildiguwonj benanniko. Riyonj riyin ku oziliikar inj gelbin rakki ho inj riyin okiŋco kuuk asa min Ruwwin ta Buŋdi. ¹⁷ Ay maan kaak ku rakiy kaawe ho gine, ginonj inj siŋ ku Rabbin Iisa Masi, ho inj siŋ kuŋji, delonji barkin do Tatte Buŋ.

Maman gee ku Buŋdi yaa obe zinjico

¹⁸ Do kuŋ daadi, karmiyonj midiyko ar ku karmiygiy Rabbin Buŋ.

¹⁹ Kuŋ miday oki, elguwonj daditko ho dakonjco imilenno odina.

²⁰ Do kuŋ koogina, karmiyonj aginiyko do ay maanna. Taar-at ko taat Buŋ rakiyo.

²¹ Do kuŋ aginay, dakonj nigenno adat ku kooginko, pa gartico yaa yiime.

²² Do kuŋ berrina, karmiyonj geenjko do ay maanna. Dakonj ginenna riy do uŋco di a ŋuuko oziliŋko. Kar gay, ginonjco riy inj gelbin rakki ar ku gina riy do Rabbin Buŋ meenji. Dakonj ginenna ar ku giniy do geemir di. Ampa-ak, ku gaara kadar ku karmiya Rabbin Buŋ. ²⁴ Diyonj do kayko kadar Rabbin Buŋ asaako berin haginko taat ŋa dummiy do geenji. Tatkuwko kaak tab kaak ku giniiji riy, ŋaar Iisa Masi. ²⁵ Kar gem kaak gina maan kaak samaanno gay, taaji peye do kaay asaan Buŋ eerro gee. †

† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 10.17.

4 Kar do kuŋ geeŋco ku berrinar gay, oboŋ berrinko samaane ar taat Buŋ rakiyo. Diyoŋ do kayko kadar kuŋ oki gin Tatkuwko kaak goy kuwa ka samaaner.

Taayiik ta ba aaro

² Oboŋ tirit do salaanko ho indiguwoŋ Buŋ iŋ oziliika. ³ Wiktin taat ku inda Buŋ, dakonni rawtenno. Indoŋ Buŋ a ŋaani pile botol taat nii gaarin kaawoy. Ampa-ak, nii gedire kaawe do bi ka maan kaak cigil awalle kaak Buŋ gintu iŋ Iisa Masi. Do bi ka maan kaak cigile-ak ko, ŋu obintu daŋaayin-aŋka. ⁴ Indondu Buŋ, naa gaarin kaawan waraŋ do geemir a ŋuu ibinin samaane, asaan Buŋ kat berduut riy-anta.

⁵ Iŋ gee kuuk ibanno Buŋ oki, goyoŋ iŋ ŋuura iŋ ilim taat asa min do Buŋdi. Ay wiktin taat Buŋ beriikon di, kaawoŋco do bi ka Iisa Masi. ⁶ Buŋ yaako gaayinŋko kuu ibine telke do ay gemo ho kaawinko yaa gine gal ar yii-me.

Ooy taat ba aaro

⁷ Siŋte Tisik kaak ni jaawiy sawa yaako iyin kabarrer okintiti. Ni elgiga ho ŋa unje kaay iŋ nini do riy ta *Rabbiner iŋ gelbin rakki. ⁸ Nu ŋaamaakoŋga a kuu gase kabarrini ho gelbinko yaa weye. ⁹ Nu ŋaamaakoŋ iŋ siŋte Onezim. Njaar oki ginaat riy iŋ gelbin rakki ho ni elgiga. Njaar min kaŋkon di. Ya ŋu otoko, ŋuuko ose ay maan kaak kuuniy do werni.

¹⁰ Aristaark kaak goy do daŋaayner iŋ nunu ooyko dakina ho iŋ Maark oki kaak roŋ ka meerco ka takaŋ Barnabaas. Nu kaawkoŋ dak ko do bi ka Maark-aka. Ya ŋa baawko, oboŋ samaane. ¹¹ Iisa kaak ŋu koliy pey Zustus ooyko oki dakina. Min gee kuuk gina riy iŋ nunu do bi ka *Meennaw ta Buŋdi, ŋuur subba-aŋ di min *Yuudinna kuuk aamine. Nu iskintu dakina. ¹² Epapraas oki ooyko dakina. Njaar oki min kaŋkon di. Na gay riyor ka Iisa Masi ho ŋa peydo inde Buŋ do bi kaŋko iŋ gelbin rakki a kuu goye bombo, kuu maade do imaanko ho kuu ibine tam maan kaak Buŋ rakiyo. ¹³ Nu imilaakon ta adir kadar ŋa taabiya dakina do bi kaŋko ho do siŋta kuuk do geeger ka Lawodiise iŋ ka Hiyerapoliis. ¹⁴ Royte Luk kaak daptoor iŋ Demaas oki berko ooyco.

¹⁵ Ooyoŋco do siŋta ku Lawodiise, iŋ boote Nimpa ho do gee ku *Egliz kaak ŋumgiy do gerti. ¹⁶ Ya ku garkiyiit maktumne-anta, ŋaamon do Egliz ka Lawodiise, ŋuur oki yaa garkiyinti. Kar garkiyon oki taat ŋuuko ŋaame min Lawodiise. ¹⁷ Kar kaawoŋji do Arsip aman : « Pakar do riy taat Rabbin beriiŋiŋ, kii ginin iŋ botilti. » ¹⁸ Nun meendu Pool kat siirig kaawin kuuk ba aar-aŋku : Dakoŋ rawtenno kadar nu goy do daŋaayner. Buŋ yaako bar-kiyiŋko. Nu ooyko dakina.

1 Tesalonisiyen

Pile ka kaawor

Nja Pool kat siirit maktumne-an do kretiyenna kuuk goy do geeger ka Tesalonik. Geeger-ak do kid ka gee kuuk Yuudinnado. Menaw kuuk Pool gaarit Kabarre ta Gala do geeger-ak yaa nece ar suugin subba pa. Do menaw njuur-ak, Yuudinna kuuk goy do geeger-ak, daariŋ pooicit kaawoy ho ŋu atkiga (Akt 17.1-10). Kar ba aaro, Pool siircot maktumne-an asaan ŋa raka pey gaaye do bildiŋji kaak ŋa bildiigu do wiktin taat ŋa goytu inŋuura. Nja aacyaw asaan inŋ taabin taat ŋu taabiyiigu do bi ka imaanco oki, gamin dakina baa samaane do werco. Nja yeepaaco oki do kaawin kuuk ŋu inditu. Indinco-ak aman : daariŋ mataw ho Rabbin Iisa gay arig misa. Kar gee kuuk mata-aŋ gay, maa yaaco ase ? Kar ya Rabbin kat as kodok gay, ŋuu gine pey maa riyra ?

Ooy ta awalle

- 1 Nja nun Pool, inŋ Silben † ho inŋ Timote kat siiraat maktumne-an do *Egliz kaak goy do geeger ka Tesalonik, do kuŋ kuuk geenji ku Tatte Buŋ ho *Rabbinte Iisa Masi. Buŋ yaako barkiyiŋko ho yaako iye aapiye.

Dele ka barkiner

²Do bi kaŋko okiŋko, ni ozilaag Buŋ doo ho ni rawitgikonno do salaaner. ³Do unji ka Tatte Buŋ, ni pakirgiy doo do imaanko inŋ elinŋko kaak ŋaamaako ku giniy riy dakina ho ere kaak ku eriy *Rabbin Iisa Masi inŋ gelbin rakki. ⁴Gem kol siŋtay, ni iban kadar Buŋ elgiiko ho ŋa dobiŋko kuu gine geenji. ⁵Ka seener, wiktin taat ni iyii-kon Kabarre ta Gala-an, taar arro kaaw ta maalan di, asaan Ruwwin ta Buŋdi gaayiini, ni ibintu tam kadar kaawni ka seener. Ampa-ak Kabarre-at asko inŋ gudurre. Kuŋ maaniiko iban maman ni goyiy inŋ kuŋko ho ku talinti ni obiiko wero. ⁶Kar kuŋ gay iciig goyinni ho inŋ ka Rabbin Iisa Masi, asaan inŋ taabin taat gee taabiyiiko-an oki, ku obit samaane kaaw ta Buŋdi inŋ galal. Galal-an taar asa min Ruwwin ta Buŋdi. ⁷Paa kat, ku gaariy inŋ goyiŋko do gee ku Buŋdi okiŋco kuuk do kid ka Maseduwaan inŋ ka Akayi, maman njuur oki yaa goye. ⁸Ampaa ko, do werko, kaaw ta Rabbin bal peye do kid ka Maseduwaan inŋ ka Akayi di. Kar gay, gee kuuk goy do wer okiŋji gas kabarre kadar ku aamin do Buŋdi. Ampa-ak, ya ni kaawaado pey biti sa ginaado maanna ⁹asaan njuur maaniico osa maman ku obinti do werko, maman ku rasiig marginko ho ku newsitu abdiye Buŋ kaak goy mento ho taŋ. ¹⁰Ho ŋu osa pey maman kuu yoke Ronji Iisa. Buŋ nooyiig Iisa min do muuti, ŋa cooniig kuwa ho ŋaa yeepe ŋaate jilinte min dapiŋko ta Buŋdi taat yaa paaye do kaaco ka gee kuuk bal aamine loci.

Riy taat Pool gintu Tesalonik

2 Gem kol siŋtay, kuŋ maaniiko iban tam kadar asinni kaak ni astu do werko-aŋ, ŋaar maalanno. ²Ku iban kadar wiktin taat ni baayiy kat taliŋ werko, ni uc min geeger ka Pilip ho min gee ku geeger-ak, daariŋ taabiyinti dakina ho ŋu warinti ko ware. Inŋ taabin taat ni gastu-at oki, min ni ottu do werko, Buŋ iskinti ni gaariikon Kabarrey ta Gala. ³Ka seener gay, ya ni taaya gee a njuu aamine do Iisa, kaawni raadenno, gelbinni sa pondikdo ho ni ginno oki pikirre taat nii gale gemo. ⁴Paado, Buŋ tal ja ta aditni, kar kat ŋa do binti a nii gaare Kabarre ta Gala. Ampa-ak, ni baraydo botol taat yaaco ale gala do geemir, illa do Buŋdi di. Njaar kat ibingig gelbinni. ⁵Ku iban tam kadar yiriy rakki ni bal kaawe kaawin ku pulus-pulus do geemir ho ni balko ase tak-tak inŋ taamaanaw ta gurusdi. Buŋ kat saadinni. ⁶Ni bal rake waan yaani ozile, wala kuŋko, wala gee ku pey. ⁷Yampa, nin paliinna ku *Masi yeled, nec nii gine taat ni rakiy di. Kar gay, min ni astu do werko, ni gin ziŋkini dalullay ar daatik taat tala kaaco do kooginti. ⁸Inŋ ele kaak ni elgiiko dakin-aŋ, ni gaarkon Kabarre ta Gala taat asa min do Buŋdi. Inŋ ele njaar-aŋ, ni ic kelimni aale loko ya waan indiini a nii bere ziŋkini oki, do bi kaŋko, ni poocaado. ⁹Gem

† 'Silben': Nja njaar ko ŋu koliy oki Silaas.

kol siŋtay, pakironj ja do riy taat rada ni gintu do werko. Aando yiriyo, ni gina riy taat nii gase maan kaak nii okume. Paa kat, ni baltu goye ar gor taat ooma do rakki minninko do wiktin taat ni gaariiko Kabarre ta Gala taat asa min do Buŋdi.

¹⁰ Ni goy goye kaak *cawar ho in botiliy in kunj gee kuuk aamine, yoo oorin sa, ni bal gine. Do taar-an, kunj saadonna ho Buŋ oki tale. ¹¹ Ku iban kadar ay waan minninko, ni taayig ar tati taayiy kooginay. ¹² Ni taayinjo, ni isinjo ho ni wakillo kadar goyinjo yaa kuuniye ar kaak Buŋ rakiyo. Njaar ko kolinjo kuu unje do Meennuwiy ho do *darjiney.

¹³ Ni ozilaag Buŋ doo asaan wiktin taat ni gaariiko kaawoy, ku cokiya ho ku obta. Ku bal obinti ar kaaw ta gemor di, ku obit ar kaaw ta Buŋdi. Ka seener, taar kaaw ta Buŋdi ho do kunj kuuk aamine, ta gina riy do gelbinko. ¹⁴ Gem kol siŋtay, gee ibiniiko kadar kaaw-at gina riy do gelbinko, asaan kunj maaniiko oki aad min botol ta *Eglizna ku Buŋdi kuuk goy do kid ka Zuude. Gee ku Eglizna-ak, njuur aamin do Iisa Masi ho *Yuudinna taabiyyig dakina. Kar kunjko oki, gee ku maaniiko taabiyyinjo dakina. ¹⁵ Aginiyco ku Yuudinnar kuuk taabiyyig gee-ak deeyig nabiinna kuuk awalle. Goytu kee, pey daarin deeyig *Rabbin Iisa. Pey wiktin tante astu, daarin asinte taabay oki. Ansi-ak, nu nigaag adiy ka Buŋdi ho nu kuuniya adin ku gee okinjo, ¹⁶ asaan nu todaani gaare kaaw ta Buŋdi do gee kuuk Yuudinnado a nuu gase jile. Ansi-ak, zunuubinnico gaaya gaayen di nam nu nectu do werco. Ampa-ak, dapinjo ta Buŋdi paayco ko kaaco.

Pool raka yeepe Tesalonik

¹⁷ Gem kol siŋtay, min gi totirtu, ni deet serek, kar gay kelimni goy in kunjkon di. Ni gin niyin tak-tak taat ni baa pey talinjo. Njaar-ak ko, ni zeediy a illa niiko baawe. ¹⁸ Ni raka yeepe nam nii ote do werko. Nun meendu Pool gec deele a naa baawe, kar *Seetanne gay todinti botol. ¹⁹ Ni rakiy pey baa talinjo-ak, asaan ni eriig Rabbinte Iisa in galal do saan tanjo, ho wiktin taat nja yeepe, nii jaale kayni kuwa ho nii gase haginni do unji ar taat nu beriy do gee kuuk nosire. ²⁰ Ka seener, do saan tanjon ko, ni jaaliy kayni kuwa ho ni aaciyiy dakina.

3 Do bi njaar-ak ko, ni bal gedire pey nii goye bal kabarriko. Paa ko, ni ictu niyin taat ni daktu keetini do gee-ger ka Aten, ² ho siŋte Timote gay, ni njaamiikonja. Njaar gina riy do Buŋdi ta gaare Kabarre ta Gala ta Iisa Masi. Ni njaamiikonja-ak a njaako denrinjo ho njaako isinjo do imaanko. ³ Paa kat, yoo waanna rasiitdo botiliy do taabin taat gasinjo-anta. Asaan kunj maaniiko oki iban kadar taabin ar taar-an yaate ase. ⁴ Wiktin taat ni goyiy in kunjko, ni kaawkon dak ko biti. Kunj maaniiko tal in odinko kadar kaaw-an as do werti. ⁵ Do saan taar-at ko, min nu bal gedire pey yoke kabarriko, nu njaamiig Timote a nja iye kabarre ta imaanko, asaan nu gin kolaw a wal *Seetanne gecinjo ho ku rasiit imaan. Ya ku rasta-ak gay, riy taat ni gintu do werko-an uc usu.

⁶ Din di Timote yeepti min do werko ho kabarre taat nja iyinti-an gala. Nja kaawinti do bi ka imaanko, do ele kaak ku elgiy zinjo ho nja kaawinti a ku pakira samaane loni ho ku raka pey njaame in nini ar taat nini oki rakiyo. ⁷ Ansii ko, gem kol siŋtay, in taabin taat ni aawiy ho in pooce kaak gee poociini oki, kabarre taat a ku goy in imaanko berinti gudurre. ⁸ Din, goye ka duniiner gininti gala asaan ni dor kadar imaanko taat do *Rabbiner, ku obit bombo. ⁹ Ni ibanno maman nii gedire dele barkin do Buŋdi do bi kanjo ho galal okintiti taat ni aawiy do unji ka Buŋdi do bi kanjo. ¹⁰ Aando yiriyo, ni inda Buŋ in gelbin rakki a njaani pile botol gi baayiy dak njaame ho niiko bildinjo a imaanko yaa baa in unti.

¹¹ Ni inda Tatte Buŋ in Rabbinte Iisa Masi yaani pile botol taat niiko baawe. ¹² Rabbin Iisa yaako gaayinjo a ele kaak kuu elgiy zinjo ho ku eliy gee okinjo yaa baa in unji. Ni raka a kuu ele zinjo ar kaak nin elgiiko. ¹³ Buŋ yaako denrinjo do imaanko. Ampaa kat, do wiktin taat Rabbinte Iisa yaa yeepe in geenji okinjo †, kuu gine *cawar ho bal oorne do unji ka Tatte Buŋ.

Goye kaak Buŋ rakiyo

4 Ba aaro, gem kol siŋtay, ni taayaako ho ni indaako in siŋ ku *Rabbinte Iisa Masi a kuu zeede kuu baa in unjo ar kaak ku bilditu baani awalle. Ku bilde maman kuu goye goye kaak Buŋ rakiyo, ho din gay, ku icig ko goye njaar-aka. Njaar-ak, baar in unjo. ² Taayik taar-an asa min do Rabbinte Iisa Masi ho ku ibingit ko min awalle. ³ Taat Buŋ rakiy-at, a kuu goye *cawar do unji ho kuu goye godom min baaye ka munjam. ⁴ Nu kaawaako okinjo, ay gem di yaa gedire do zinjo. Ampaa kat, kuu goye in horoomine, cawar do unji ka Buŋdi. ⁵ Dakon ginenna ar gee kuuk ibanno Buŋ. Gee njuur-ak, galal ta zinjo njaamaag nu giniy gamin kuuk jookumo. ⁶ Ya gem kaak gina ampa-ak, nja nigaag adiy ka sinjo ho nja taraaga. Njaar-ak, dakon ginenna pa. Ni kaawkon ko ho ni mininjo tak-tak do bi njaar-anja, asaan gee kuuk gina ansi-ak, dapinjo ta Buŋdi yaa paaye

† 'nu kuuniyitu adin ku gee okinjo': Pool oki Yuudinje. Nja kaawdo do bi ka Yuudinnar okinjo. Nja kaawa do njuur kuuk todaaco gaare kaaw ta Buŋdi do gee kuuk Yuudinnado. †† 'geenji okinjo': Njuur dubal ku Buŋdi in njuur kuuk aamin in siŋ ku Iisa oki.

kaaco. ⁷ Ka seener gay, Buñ dakinte kollo do goye kaak cawarro. Nja kolinte do goye kaak cawar do unji. ⁸ Njaar-ak, gem kaak pooaat kaaw-anta, nja poodo kaaw ta gemor di, nja pooaat kaaw ta meenji Buñ kaak beraako Ruwwiney.

⁹ Gem kol siñtay, ni ginno pey kaaw taat niiko siire do bi ka ele ka ziñkiko. Asaan kuñ maaniiko, Buñ meenji bildiñko maman kuu ele benanniko. ¹⁰ Ku elgig gee ku Buñdi okiñco kuuk goy do kidin ku Maseduwaan. Gem kol siñtay, ni taayaako, zeedoñ pey kuu ele ziñkiko gaay in gaayo ¹¹ ho kuu goye do aapiyer bal kaawo. Talon riy ta maaniikon di ho ginon riy in tingiko ar kaak ni kaawiiko. ¹² Paa kat, ku ociydo do geemir ho goyiñko yaa gine samaane do unjo ka gee kuuk bal aamine misa in Iisa Masi.

Yeepe ka Rabbiner

¹³ Gem kol siñtay, ni raka kuu ibiniñ maan kaak yaaco ase do gee kuuk aamine ho mate. Ansii kat, ku goyido aminda ar gee kuuk haraydo a nuu nooye min do muuti. ¹⁴ Gi aamin kadar Iisa mate ho Buñ nooyig min do muuti. Ampaa ko, nuur kuuk aamin in Iisa ho mate, gi aamin kadar Buñ yaa nooyiñco ho nja numiñco in njaara.

¹⁵ Ka seener, ni kaawaako kaaw taat *Rabbin meenji kaawtu a : ginte kuuk goy mento do wiktin taat Rabbin Iisa yaa yeepe, gi ogiraacodo do nuur kuuk mat ko. ¹⁶ Gee yaa dore dore maan kaak gaara yeepe ka Iisa Masi, in gaay ta tatkaw ka *dubal ku Buñdi ho in ale ka perner ta Buñdi. Do wiktin taar-at, meenji Rabbin Iisa Masi yaa paaye min kuwa, ho nuur kuuk aamin do Iisa Masi ho mate-ak yaa nooye awalle. ¹⁷ Kar ba aaro, ginte kuuk goy misa mento gay, Buñ yaate cooninte sawa in nuura do ucar a gii njaame in Rabbin Iisa kuwa ka samaaner. Ansii ko, gii goye doo in njaara. ¹⁸ Njaar-ak, iskiguwoñ ziñkiko in kaawin-anju.

5 Gem kol siñtay, do bi ka wiktiner in yiriy taat *Rabbin Iisa yaa yeepe, ni ginno pey kaaw taat niiko siire. ² Asaan kuñ maaniiko iban tam kadar yiriy ta Rabbiner, taar yaa ase ar kokin ka aandor. ³ Yiriy-at yaa ase do wiktin taat gee kaawa aman : « Hay, aapiy as kat do darrer ho barjaalin sa ginno pey ! » Kar do wiktin taar-at di, tala kar omaayin di galco do kayco ar daatik taat enaw do weenti ho wer kaak nuu imile kayco sa ginno.

⁴ Gem kol siñtay, gee kuuk goy do gondikor, yiriy ta Rabbiner yaaco soke yooma. Kar kuñ gay arro gee nuur-aku. ⁵ Asaan, okiñko, ku goy do portikaw ho ku gina gamin kuuk kuuniya yiriy. Yampa, gi goydo do gondikor ho gi ginno gamin kuuk kuuniya aando di. ⁶ Do taar-at ko, dakinte weyenno ar nuura. Kar gay, goyinte mento ho gedirinte do ziñkite. ⁷ Asaan gee kuuk weyaw, nuur weya in aando, ho gee kuuk sakriyaw sa, nuur sakriya in aando. ⁸ Kar ginte, gee ku portikaw gay, gii gedire do ziñkite. Imaan in ele yaate gooyinte ar saapine do ziñkite ho ere kaak gii ere jile yaate gooyinte ar jakumne ta taasiñkar do kayte. ⁹ Gii gine ampa-ak, asaan Buñ balinte dobinte a njaate taabiyinte in dapiñkoy. Kar gay, nja dobinte a gii gase jile in Rabbinte Iisa Masi. ¹⁰ Njaar kat mat do bi kante. Paa ko, ya gi mate wala gi goy mento sa, yiriy taat nja yeepe-ak, gii goye sawa in njaara. ¹¹ Njaar-ak, iskiguwoñ ho denjirguwoñ ziñkiko do imaanko ar kaak ku gingiyo.

Taayiika in ooy ta ba aaro

¹² Gem kol siñtay, ni raka kuu karmiyiñ gay riyor ku Buñdi kuuk gina riy in kuñko. Asaan gee nuur-ak, Rabbin kat leeyig a nuu tale kaako ho nuuko taayiñko. ¹³ Do bi ka riy taat nu giniyo, elguwoñgu ho berguwoñco horoomin dakina. Kar kuñ gay, dakon gidenna benanniko.

¹⁴ Gem kol siñtay, nu kaawaako : leesonco do gee kuuk zegilay, iskon gee kuuk yiimit gartico, soson gee kuuk ginno gudurre ^{††} ho icon subirraw in gee okiñco. ¹⁵ Yaman, goyon godom, ya rakki minninko nigjin, dakiy yee-penno. Kar gay, ginguwoñ sellen benanniko ho do gee okiñco. ¹⁶ Goyon doo in galal. ¹⁷ Indiguwoñ Buñ, dakon peyenno. ¹⁸ Ozilon Buñ do ay maanna. Nuur-an ko gamin kuuk Buñ rakiy kuu gine do goyiñko kaak in Iisa Masi.

¹⁹ Ya Ruwwin ta Buñdi gina riyti do gelbinko, dakonti todenno. ²⁰ Ya Buñ kaawko in biñka ku nabiinnar, dakon pociñcodo kaawinco. ²¹ Kar gay, ibinon ja baaco ta gamin-an okiñco, kar kat, kuu obe nuur kuuk samaane. ²² Cimon kayko min ay maan kaak samaanno.

²³ Meenji Buñ ka aapiyer yaako giniñko kuu kuuniye *cawar do goyiñko okiñji. Paa kat, ruwwinko, kelimko ho ziñkiko yaa goyer ko paa di okiñco bal oorne nam yiriy ta yeepinji ka *Rabbinte Iisa Masi. ²⁴ Njaar kaak kolinjo-ak, kaawoy rakki di, ho ka seener, nja necin taat nja kaawtu.

²⁵ Gem kol siñtay, indonni Buñ oki.

²⁶ Ooyonco do siñta dakina in gine ka cuud ar siñta kuuk tacco rakki.

²⁷ In siñ ku Rabbiner, nu kaawaako : garkiyon maktumne-an do unjo ka siñta okiñco.

²⁸ Buñ yaako barkiyinjo in barkin ta Rabbinte Iisa Masi ! Nu ooyko dakina.

† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 59.17. †† 'gee kuuk ginno gudurre': Anne-an raka kaawe do bi ka gee kuuk gudurrico wala imaanco sooda.

2 Tesalonisiyen

Pile ka kaawor

Na Pool kat siirit maktumne ta seerinkar-an do kretiyenna ku Tesalonik. Pool deelaag kaawin daarin kuuk na siirtu do maktumne taat awalle. Na siiriico-ak, asaan nu barjile do bi ka yeepe ka Iisa. Daarin kaawa a na yeepe ko, daarin gay a na gaay ko yeepe ho nu rasiit riyco a nuu yokinji ja. Pool kaawaaco a nuu ice subirraw do gamin kuuk yaa ase neginda. Ya nu yokaag Iisa ho na yeepe do kodok oki, nuu rasaatdo riyco. Nu tale goyingo kaak baa in unji.

Ooy ta awalle

1 Na nun Pool, in Silben † ho in Timote kat siiraat maktumne-an do *Egliz kaak goy do geeger ka Tesalonik, do kun kuuk geenji ku Tatte Bun ho ku *Rabbinte Iisa Masi. ²Tatte Bun ho Rabbin Iisa Masi yaako bar-kiyinko ho yaako iye aapiye.

Pool iskaag kretiyenna ku Tesalonik

³Gem kol sintay, illa ni ozila Bun doo do bi kanjo. Ozilinni-ak do botiliy di, asaan imaanko sinja in unti ho ele ka zinkiko sa gaaya gaayen di. ⁴Do saan taar-an, galni ni kaawiy do bi kanjo do Eglizna ku Bundi. Asaan in taabin taat nu taabiyiiko ho in goyinko kaak rad-ak oki, ku ic subirraw ho ku ob tirit do imaanko.

⁵Taar-an gaara kadar Bun dukuma seriin in botilti. Asaan in taabin taat nu taabiyiiko do bi ka Meennuwi-at oki, Bun yaako giniyko sellen kuu ture unje do Meennuwi-ata. ⁶Ka seener gay, Bun dukuma seriin in botilti : naaco peyin do kayco do nuur kuuk taabiyaako. ⁷Kar kun kuuk taabiyaw-an gay, kuu jammie in nini oki do wiktin taat Rabbin Iisa yaa yeepe min kuwa in dubilji. Dubilji-ak, nuur gin gudurre ⁸ho nuu ase in naara do portikaw taat ar ak taat oba bilim-bilim. Na taabiyingo nuur kuuk ibingigdo Bun ho kuuk karmiygitdo Kabarre ta Gala ta Rabbinte Iisa Masi. ⁹Gee nuur-ak, haginco ta taabiner, taar gaasaado tak-tak. Nu goye serek min do Rabbinte ho min do gudurre taat gaara *darjiney. ¹⁰Wiktin taat Rabbin Iisa yaa yeepe, yiriy taar-at, geenji yaa jaalin sinji kuwa ho gee okingo kuuk aamin in naara yaa ozilingi dakina. Kun sa yaa goye in gee nuur-aku, asaan ku aamin do kaaw taat ni gaariiko.

¹¹Do saan taar-an ko, ni indiy Bun doo do bi kanjo. Ni indaaga a naako gaayinko a ku tur goye kaak na kolinko do unji-aka. Ni indaag pey Bun, in gudurrey, naako gaayinko kuu gine gamin kuuk sellen kuuk ku rakiy gine, ho riy taat ku gingiy do bi ka imaanko oki yaa kuuniye samaan tak-tak. ¹²Ampaa kat, do bi kanjo, nuu jaalin sinji ku Rabbinte Iisa kuwa, ho do bi kanji, nuu jaalin sinji ku maaniiko oki. Okingo-an asa min barkin ta Bunte ho in ta Rabbinte Iisa Masi.

Gamin kuuk yaa ogire do yeepe ka Iisa

2 Gem kol sintay, nu rakaako kaawe do bi ka yiriy taat Rabbinte Iisa Masi yaa yeepe ho mamin Bun yaate numinte in naara. ²Ampaa ko, ya waan kaawaako a yiriy ta *Rabbiner taar as ko, dakon barjilenno kodok di. Ya waan kaawaako ar na gin kaaw taat asa min do Bundi wala min Ioni, wala na as in maktumne do pisingi ar na nin ko berjiita oki, dakon ginno kolaw. ³Dakon rasenna zinkiko nuuko jaginko in ay maanna. Yiriy rakki yaa ase taat gee ku duniiner yaa pociy Bun tak-tak ho Gay nige duniiner yaa gaare ziy, naar kaak Bun dukumji ko seriine. Nu kaawaako, ya gamin-an bal ase, yiriy ta Rabbine asaado misa. ⁴Gem naar-ak adine. Na jaale ziy a naar di tatik min gamin okingo kuuk gee ku duniiner koliy Bun ho kuuk nu abdiyiyon nam meenji oki baay unje do *ger ka Bundi ho naa kaawe a naar kat Bun.

† Silben : Na naar ko nu koliy oki Silaas.

⁵ Ku rawte ga ? Wiktin taat nu goyiy in kuŋko-ak, nu kaawgiko do bi ŋaar-aŋka. ⁶ Kar diŋ gay, kuŋ ibingig maan kaak todaaji bayne do Gay nige duniiner-aka. Ŋa yoka wiktiney yaa ase. ⁷ Kar diŋ gay, riyoy taat samaano tees ko in cigile do duniiner. Kar ŋa yoka wiktin taat ŋaar kaak todaaji yaaji pile botol. ⁸ Do wiktin taar-at, Gay nige duniiner-ak yaa bayne waraŋ. Kar ya Rabbin Iisa yeepe, ŋaa idiŋji in ceere ka *darjiney, ho ŋaa aayin yarap in us kaak amila min do biy. ⁹ Min Gay nige duniiner-ak goy misa do duniiner, ŋaa gine riy in gudurre ta *Seetanner. Ŋaa gale gee in ay maan kaak ajbay ho kaak gaara gudurrey. ¹⁰ Ŋaa jagin in ay maan kaak jookumo, ŋuur kuuk baa do rawtiŋco. Ŋu baay rawte-ak, asaan ŋu bal obin seen taat zer yaa jiliŋco ho ŋu bal elinti. ¹¹ Paa ko, Buŋ yaaco ŋaame gudurre taat yaa newsin pikirrico a ŋuu obe tirit do raadindi. ¹² Ampa-ak, okiŋco, Buŋ yaaco dukume seriine, ŋuur kuuk bal aamine do seener ho do galilco, ŋu giniy gamin kuuk in botilcodo.

Pool kaawaaco a ŋuu goye bombo

¹³ Gem kol siŋtay, Buŋ elgiiko dakina. Illa nii ozile Buŋ doo do bi kaŋko, asaan ŋa dobiŋko min do teesindi a kuu gase jile. Ku gasiig jile ŋaar-ak, asaan Buŋ giniŋko *cawar in Ruwwiney ho in imaanko taat ku aamintu do seeney. ¹⁴ Do jile ŋaar-aŋ ko, ŋa kolinŋko in Kabarre ta Gala taat ni gaariiko. Paa ko, kuu gasin haginko ta *darjin ta Rabbinte Iisa Masi. ¹⁵ Do saan taar-an, gem kol siŋtay, goyoy bombo. Oboŋ samaane bilde kaak ni bildiŋko in biŋkini, wala in makaatamna kuuk ni ŋaamiiko. ¹⁶ Tatte Buŋ elinte ho in barkin taŋji, ŋa berte maan kaak iskaate doo ho in ere kaak gi eriy in galal. Ni indaaga ho ni inda oki meenji Rabbinte Iisa Masi ¹⁷ yaako iskiŋko ho yaako bere gudurre kuu gine sellinŋkaw in ay kaaw taat ku kaawiyo ho in ay riy taat ku giniyo.

Pool raka a ŋuuco inde Buŋ

3 Ba aaro, gem kol siŋtay, nu raka a kuuni inde Buŋ. Indonŋa a kaaw ta *Rabbiner yaa totire kodok ho gee yaa karmiyinti ar kuŋ karmiyiita. ² Indon oki Buŋ a ŋaani imile min pise ka gee kuuk jookumo ho motilay. Asaan ka seener, min gee okiŋco kuuk cokiyit Kabarre ta Gala-an, sando goy di kuuk bal aamine. ³ Kar gay, Rabbin, ŋaar kaawoy rakki di. Ŋaako bere gudurre ho ŋaako gooyinŋko min do *Seetanner. ⁴ Rabbin diyit do gelbinni a niiko amniyinŋko kadar ku icig taaye kaak ni taayiiko, ho neginda oki, kuu ginguwe ampa. ⁵ Ni inda Rabbin yaako gaare a Buŋ elgiiko dakina ho ŋaako gaayinŋko kuu ice subirraw ar meenji Iisa Masi ictu.

Pool leesaaco do zegiliydi

⁶ Gem kol siŋtay, ni kaawaako in siŋ ku Rabbin Iisa Masi, goyoy serek min siŋta okiŋco kuuk gina zegel ho aadgigdo bilde kaak ni bildiŋko. ⁷ Kuŋ maaniiko oki iban maman kuu gedire ice goyinni. Asaan do wiktin taat ni goyiy in kuŋko-ak, nin zegilaydo ⁸ ho ni bal goye do baa ta waanna nii tee maalan di. Kar gay, ni taabiye aando yiriyo, ni gina riy in soriyni. Paa kat, ni baltu oome yoo waan minninko. ⁹ Ka seener, ni gin botol taat zer kuuni gaaye. Kar gay, ni gintu pa-ak, ni rakaako gaare maman kuu ice goyinni. ¹⁰ Asaan do wiktin taat ni goyiy in kuŋko-ak, ni taayinŋko aman : « Gem kaak pooc gine riy-ak, illa ŋaa pooce tee oki. »

¹¹ Sando, ni dor ŋu kaawa kadar minninko, gee daariŋ zegilay ho riyco a illa ŋuu saalen ko caram-caram do gamin ku geemir di. ¹² Do gee ŋuur-aku, ni kaawaaco ho ni taayaagu in siŋ ku Rabbin Iisa Masi a ŋuu gine riy bal kaawo, ŋuu tee tee ka soriy ta maaniico.

¹³ Kar kuŋ siŋta gay, ginoy sellen ho dakoy rawenno tak-tak. ¹⁴ Ya waan karmiyigido kaawni taat do maktumne-anta, gaaronŋa do gee okiŋco ho dakoy rakenno jamuwiy tak-tak. Paa kat, sokaŋ yaa deenji. ¹⁵ Kar gay, dakoy talinjidō ar adine, leesonji ar siŋo.

Ooy ta ba aaro

¹⁶ Rabbin, ŋaa goye in kuŋko okiŋko. Ŋaar kaak iya aapiye do geemir, meenji yaako iyin loko oki do ay wiktine ho do ay riy taat ku giniyo. ¹⁷ Ooy-an, nun meendu Pool kat siirit in pisindu. Ŋaar-aŋ ko maan kaak gaara kadar maktumne-an asa min lotu. Ampaa ko, nu siirgiy do ay maktumner. ¹⁸ Barkin ta Rabbinte Iisa Masi yaa goye in kuŋko okiŋko. Nu ooyko dakina.

1 Timote

Pile ka kaawor

Na Pool kat siirit maktumne-an do Timote. Timote, naar yaaco Yuudiŋca ho ta aamin do Iisa Masi. Taar ko taayig do imaan. Kar tacco gay Grekiŋce. Timote aamin do Iisa Masi ho do martuwiy ta Pool, werin daariŋ, Timote oki gaayaaga. Kar ba aar gay, na gaarji riy dakina. Riy-at ko taat kretiyenna leeyiy gamin ku Eglizdi in bo-tilco. Kar daariŋ gay bera bilde kaak in botiliido. Do saan taar-an ko, Pool taayaagu a : illa njuu obe bombo do bilde kaak amila min do Kitamner, njuu peyenno min riy ta gaare Kabarre ta Gala, njuu indiguwe Buŋ sawa ho njuu dobe agindaw kuuk tab.

Ooy ta awalle

- 1** Na nun Pool kat siiraat maktumne-anta. Nun *palliine ka Iisa Masi in izinne ta Buŋ kaak jilaate ho ta *Rabbinte Iisa Masi, naar ko gi eriy in amaanne.
- ² Nu siiraat lociŋ do kiŋ Timote. In imaanji taat do Iisa Masi, kiŋ ar roŋdu kaak tab. Tatte Buŋ ho in Rabbinte Iisa Masi, njuuŋ barkiye, njuu tale aminduwiŋ ho njuuŋ iye aapiye.

Taayiik ta Pool do bi ka gay raadindi

³ Do wiktin taat nu baay Masedowaan-ak, nu taayiiciŋ a kii goye do geeger ka Epeez di. Paa kat, kiico tode do gee daariŋ kuuk bilda gee in bilde kaak arro in imaan ta tab. ⁴ Kiico kaawe a njuu rasiŋ maliyin kuuk aginiyco imiliy min do kayco di ho in ose ka siŋ ku tambaaco taat lidiib-ata. Njuur-ak iya meelo. Nju njuumno in maan kaak Buŋ rakiy gine. Maanna-ak gem gasiiga-ak, illa ya na aamin do Iisa Masi. ⁵ Taaye kaak nu taayiiciŋ-aŋ, nu raka a njuu ele ziŋkico in ele kaak asa min gelbin ka *cawar, min pikirre taat samaane ho min imaan taat tab. ⁶ Gee-ak jag min botol taat samaan-anta ho in meel taat bal baati di, nju ictu botol ta pey. ⁷ Nju gina ziŋkico ar nju agindaw ku *gaanuun ka Buŋdi. Nju bilda gee ar njuur kat ibingig gaanuun, kar sando, njuur maaniico oki ibingitdo baat ta kaawco ho bilde kaak nju bildiy in niyinco.

⁸ Gi iban kadar gaanuun kaak Buŋ diytu, naar samaane ya gi aadaag in botiliy. ⁹ Illa kuu diye do kayko kadar Buŋ bal diyin gaanuun do gee kuuk sellen, na diyig do njuur kuuk poc kaaw ta Buŋdi, do kuuk adiney ku Buŋdi, do kuuk motilay ho do kuuk jookumo. Buŋ diyig gaanuun do njuur kuuk karmiyigigdo, do kuuk nigaag gamin ku Buŋdi, do kuuk diyaag aginiyco ho do kuuk diya gee. ¹⁰ Na diyig do njuur kuuk baaya munjam, do miday kuuk bariya ziŋkico ho daad oki kuuk gina pa, do gee kuuk taajira berrina, do gay raadindi, ho do njuur kuuk looga bal botol. Na diyig do njuur okiŋco kuuk gina gamin kuuk jookumo kuuk arro bilde kaak tab. ¹¹ Bilde-aŋ, gi gasig min do Kabarre ta Gala. Buŋ kaak goy in *darjiney kat berduut Kabarre taat Gal aale-anta.

Pool ozilaag Iisa Masi

¹² Nu ozilaag *Rabbinte Iisa Masi asaan na talintu ar gem kaak tur gine riyoy ho na berdu gudurre taat naaji gininti. ¹³ Zer awalle, nu nig bir in naara, nu taabiyig geenji ho nu warga. Kar Buŋ gay tal aminduwir, asaan nu bal aamine misa do Iisa Masi ho nu ibanno maan kaak nu giniyo. ¹⁴ Rabbinte paayduut barkiney dakin aale in imaan taat na diyidu do gelbiner ho in ele kaak na beriidu. Nu gasiig gamin kuuk seer-aŋ asaan nu njuum in Iisa Masi. ¹⁵ Ka seener, Iisa Masi as do duniiner a naa jiliŋ gee kuuk jookumo. Kaaw-at nec gee okiŋco yaa obin bombo. Kar min gee kuuk jookum-ak, nun gay jookum pakgig serek. ¹⁶ Kar gay, Buŋ tal aminduwir. Na taltu paak asaan na raka kadar in nunu kaak jookum pakgig gee okiŋco-aŋ ko, Iisa Masi yaa gaare subirruwiŋ okintiti do gee kuuk yaa aamine loci ho kuuk yaa gase goye ka gaasdo. In subirraw taat Buŋ ictu in nun kaak jookum pakgig gee okiŋco-aŋ, njuu ibine kadar naaco saamiye loco oki.

¹⁷ Do Sultan kaak keeji di Buŋ,

kaak ginno teesinji wala gaasinji,
kaak matdo,
kaak gee talgigdo,
loci ko horoomine in *darjine
elgin in elgina ! *Aamin.

¹⁸ Gem kol ronji Timote, bilde kaak nu bildiicin-an aada kaawin kuuk nabiinna kaawtu awalle do bi kanji. Kaawin-an yaan bere gudurre kii gine riy taat Bun beriji ar ki taasiina taasiinka taat tab. ¹⁹ Do taasiinkar, obit imaanjin bombo ho taasan in pikirre taat samaane Bun rakiyo. Gee daarin pood icin pikirre taar-ata, paa ko, nu nigiiit imaanco tak-tak. ²⁰ Min do gee-ak, goy Himene † in Alekzandir ††. Nu berig do pise ka Seetanner ‡, paa kat, nuu diye do kayco kadar nu gediraado nige binjico in Bun.

Taayiika do bi ka salaaner

2 Min gamin okinco, maan kaak awalle nu rakiy gee yaa gine-ak a nuu indiguwe Bun do gee okinco, nuuco salkiyguwe in loklikinco ho nuu ozilguwinji do bi kanco. ² Salkiyguwon do sultinniidi ho do nuur okinco kuuk hokumiyaw. Paa kat, gii goye in aapiye, bal kaawo, ho do ay maanna, gii gaare in goyinte kadar gi karmiya Bun ho gii goye sellen do unco ka geemir oki. ³ Naar-an ko maan kaak sellen ho kaak samaane do unji ka Bun kaak jilaate. ⁴ Na raka a gee okinco yaa gase jile ho nuu ibinin seeney. ⁵ Ka seener, Bun, naar rakki di ho gem rakki di goy datik ta Bun in gee. Gem-ak, naar ko Iisa Masi. ⁶ Naar kaak ber ziy *satkine a naa jilin gee okinco. Naar-an ko maan kaak as do wiktiney kaak gaara kadar Bun raka jile gee. ⁷ Do bi naar-ak ko, Bun diyintu gay gaare kaawor ho *paliine. Nu raaddo, nu kaawa seene. Na diyintu a naa bildin gee kuuk Yuudinnado do bi ka imaan taat do Bun di ho do seeney.

Maman miday in daadi yaa goye do unji ka Bun di

⁸ Ampa-ak, do ay wero, nu raka miday yaa salkiyguwe, nuu jaalguwe pisinco †† in gelbin kaak cawar ††, wala dapinko wala meelo.

⁹ Nu raka oki a daadi yaa isguwe kesuun taat kuuniye do unji ka Bun di ho taat icaado odin ku midir. Nu siyaado zinjico in dee ka duruwco kaak arro. Nu isguwenno daabne do zinjico, wala duura, wala kesuun taat kaalin aale. ¹⁰ Kar gay, nuu gaarguwe samaanuwco in gamin kuuk samaane nu gingiyo kuuk tur do daad kuuk karmiya Bun. ¹¹ Do wiktin ta bildindi, daad yaa goyguwe in bugumco di ho nuu cokiuguwe in karaamine. ¹² Nu balco bere izinne do daatir taat nuu bilde miday wal nuu goye kaaco. Kar gay, illa nuu goye in bugumco di. ¹³ Nu kaawiy pa-ak asaan Bun kilgiyig ja Aadum, kar kat astu Hawwa. ¹⁴ Kar pey Aadum bal rase ziy *Seetanne yaaji unje berkile, kar daatik kat ras ziti, Seetanne unjiitit berkile ho ta nigtu do unji ka Bun di. ¹⁵ In taar-at ko, daatko-at yaa gase jile in weenti. Kar daad okinco gay yaa gase jile-ak ya nu ob tirit do imaanco, do elinco, ho do goyinco kaak *cawar ho kaak tur do unji ka Bun di.

Agindaw ku Eglizdi

3 Kaaw taat naako kaawe-an nec kuu obin bombo : Ya gem kaak raka goye tatkaw ka *Eglizdi, na dob riy taat samaane. ² Tatkaw ka Eglizdi-ak yaa kuuniye gem kaak ginno maan kaak nuuji diye kaawo. Naa kuuniye gem kaak daaciy rakki ho na tala taar di. Naa kuuniye gem kaak gedirco do zinjay ho kaak pikirrey in goyinji kuuniye do unji ka Bun di. Naa kuuniye pey gem kaak oba marti ho kaak gedar bilde gee. ³ Na kuuniyaado gem kaak sakriyaw ho kaak adiy tongo. Kar gay, naa gine dalulle ho oola. Na kuuniyaado gem kaak yaa talenno gurus. ⁴ In horoomin taat kuuniye do tatkaw-aka, na gedirji do geriy ho kooginay sa karmiyaaga. ⁵ Ya gem kaak balji gedire do geriy ka meenji-ak, maman naa tale do kaay ka Egliz ka Bun di ? ⁶ Tatkaw ka Eglizdi-ak kuuniyaado gem kaak daabiney aamine, paa na jaale ziy ho seriin ta Bun di yaa obinji ar ta obiig *Seetanne. ⁷ Naa kuuniye gem kaak gee kuuk bal aamine oki kaawa samaane do bi kanji. Paa kat, waan nigaado biy in gem-aka ho na galaado do wiktin taat Seetanne geaaga.

Pool kaawa do bi ka diyaakirnar

⁸ Gay riyor ku Bun di kuuk nu koliy *diyaakirna oki yaa kuuniye gee kuuk gin horoomine ho kuuk kaawa seene. Nu kuuniyaado gee kuuk sakriyaw wala kuuk bariya gurus in botol taat jookumo. ⁹ In gelbin ka *cawar, nuu obin bombo seen taat Bun bayintu do bi ka imaan. ¹⁰ Gee-ak, nuu tale ja baaco. Ya nu balco gase maan kaak nuuco diye kaawo, nuu gine kat riy do Bun di ar diyaakirna. ¹¹ Daad sa yaa kuuniye kuuk gin horoomine. Nu osguwenno eenco. Nu gedirco do zinjico ho nec gee yaa amniyinco do gamin okinco. ¹² Ay diyaakirinco yaa kuu-

† Wer ka gase kaawor do 2 Timote 2.17. †† Wer ka gase kaawor do 2 Timote 4.14. ‡ Wer ka gase kaawor do 1 Korentiyen 5.5.
†† 'jaalguwe pisinco': Ya Yuudinna salkiyaw, nu jaala pisinco. ††† Wer ka gase kaawor do Soom 134.2, Lamantasiyon 2.19.

niye gem kaak daaciy rakki ho ɲa tala taar di. ɲaaco gedire samaane do kooginay ho do geriy oki. ¹³ Diyaakirna kuuk ginaat riyco samaan-ak, gee okiŋco yaaco bere horoomine ho ɲuu obe tirit do imaanco taat do Iisa Masi bal kolaw.

Seen taat Buɲ bayintu

¹⁴ Nu pakira a naaɲ baa kodok di. Kar gay, nu siiraajiŋ carka † maktumne-anta, ¹⁵ asaan ya nu gediraado baa kodok oki, kaawin kuuk nu siirtu-aɲ yaako gaare maman kuu goye inɲ gee ku Buɲdi ar gee kuuk adiy ka gerco rakki. Gee ku geer-ak, ɲu gee ku Egliz ka Buɲdi. Buɲ-ak, ɲaar goy mento. ɲu beraati gudurre do seen ta Buɲdi ar dulaayne taat peyaag gero. ¹⁶ Nu kaawaako, seen ta imaante taat awalle cigile, taar dakina ! Diɲ gay Buɲ bayinta :

Iisa Masi ic zi ka gemor ho ɲa bayintu do duniiner.

Ruwwin ta Buɲdi gaarig kadar ɲa sellenɲ do unɲi ka Buɲdi.

ɲaar kaak *ɖubal ku Buɲdi taltu.

Gee kaaw do bi kaɲji do gee ku duniiner okiŋco.

Do kid okiŋji, gee dakina aamintu loci

ho kuwa ka samaaner, Buɲ cooniig do *darjiney.

Pool minaag Timote do bi ka gay raadindi

4 Ruwwin ta Buɲdi kaaw waraɲ kadar do wiktin ta ba aaro, gee daariŋ yaa rasin imaanco a ɲuu aade ruwwinay kuuk raada ho inɲ bilde kaak asa min do aaridnar. ² Gee-ak rasaag gay raadindi jagiig inɲ kaawinco. Gay raadindi-ak kaawa inɲ biŋkico di ho ta aditco gay keetiti. ɲu ibanno doobe maan kaak samaane asaan pikirrico nig ar ɲu beesit inɲ hadinne kaak nee dindik buɲ do aki. ³ Gee-ak bera bilde kaak toda obe ka daatir ho kaak toda tee daariŋ. Kar gay, Buɲ kilgiyig gamin ku teendi-ak a gee kuuk aamine loci ho kuuk ibingit seeney yaa teenco inɲ dele ka barkiner do Buɲdi. ⁴ Gamin okiŋco kuuk Buɲ kilgiyitu-aɲ, ɲuur samaane. Kaaw ta Buɲdi kaawa a ɲu samaane ho inɲ dele ka barkiner kat gi ooyiig a ɲu samaane. Pa-ak, ginno yoo tee rakki kaak gee yaa pooce. Illa gee yaa delenɲ ja barkin do Buɲdi, kar kat, ɲuu tee.

Gay riyor kaak tab ka Iisa Masi

⁶ Gaarig gamin-aɲ do siɲtaɲ. Paa kat, kii kuuniye gay riyor kaak tab ka Iisa Masi ho kii gaare kadar ki siɲja inɲ unɲi do kaawin ku Buɲdi kuuk ki aamintu ho inɲ bilde kaak sellenɲ ki aadiy inɲ gelbin rakki. ⁷ Dak cokiyenno maliyin kuuk gee imiliy min do kayco di ho kuuk arro inɲ imaante. Kar gay, zeedu kii goye sellenɲ do unɲi ka Buɲdi. ⁸ Ka seener, taale ka ziŋkar, ɲaar samaane do gamin sood di. Kar waan kaak goyiŋji gaara kadar ɲa karmiya Buɲ gay, inɲ taar-at ko, ɲa ibiniy kadar ɲa gas goye kaak tab diŋka ho neginda oki. ⁹ Kaaw taat nec gee okiŋco yaa obe bombo, taar ko anta : ¹⁰ ya gi oosa kayte do riyor ho gi sila do bi ka imaante, gi giniy ampa-ak asaan gi diy gelbinte inɲ Buɲ kaak goy mento. ɲa jilaag gee okiŋco, kar gay, illa gee kuuk aamin ja kat yaa gasiŋ jile ɲaar-aka.

¹¹ Taar-an kaaw taat kii taayguwe gee ho kii bildiguwiŋco. ¹² Waan ke aanaacinno do saan taat a ki kapak. Kar gay, illa kii kuuniye gem kaak gee kuuk aamine yaa ice goyiŋji, eliŋji, imaanji, *cawirkuwiŋ ho ɲuu kaawe ar kiŋke. ¹³ Kadar ta naa baawe, ber ziŋ do iskindi, do bildindi ho do garaan ta Kitamner do unco ka gee kuuk aamine. ¹⁴ Dak rawtiŋjido bere kaak Ruwwin ta Buɲdi beriijiŋ. Maanna-aɲ, ki gasig do wiktin taat nabiinna kaawtu do bi kaɲji ho agindaw ku *Eglizdi leetu pisiŋco do kaan. ¹⁵ Ginig gamin-aɲ okiŋco do botilco, ber ziŋ okiŋji do riy-anta. Ansi-ak, gee okiŋco yaa tale kadar ki siɲja inɲ unɲi. ¹⁶ Ob ziŋ ho pakar do bildiŋji. Dak rasiŋcodo bat. Ansi kat, Buɲ yaan jile kiŋke inɲ kuuk cokiyaaciŋ oki.

Maman Timote yaa taaye gee

5 Taayig gem ka zabe ar ɲa takko. Dakiy zeedenno. Taayig ɖubal ar ɲu siɲtaɲ. ² Taayig ajusinna ar ɲu agi-nyiŋ. Taayig oki gema ar ɲu siɲtaɲ inɲ gelbin kaak *cawar, bal rake ka daatkuwco.

Pool kaawa do bi ka murgilgildi

³ Do murgilgal kuuk tab ho ginno geeŋco, tal kaaco inɲ horoomine. ⁴ Kar gay, ya murgil taat gin koogina wala koogin ku kooginti, illa ɲuu bilde maman ɲuu gaare ja imaanco min geero ho ɲuu kappiyin oki taabin taat agi-nyco taabiyoico. Taar-an ko taat Buɲ rakiyo. ⁵ Murgil taat ginno waanti tak-tak, taar diy kaati inɲ Buɲ. Aando yi-riyo, ta goy inda Buɲ ho ta loklikaaji a ɲaa gaayinti. ⁶ Kar murgil taat bariya galal ta duniiner, ya ta jaawa kay as-

† 'carka': Werin daariŋ, ɲu kaawa a 'jawka'.

inti oki, ar ta mat di. ⁷ Taar-an ko kaaw taat kiico kaawe do murgilgal, nuu goye bal oorne. ⁸ Gem kaak tallo kaaco ka jaamay wala ka aginiyji ku meenji-ak, pootit imaanji. Gem naar-ak, gem kaak bal aamine do Iisa Masi oki guna minninee.

⁹ Ya nu siira siŋ ku murgilgildi, illa nu tala ya elginti nec ja orok bijigiy ho taa kuuniye daatik taat bal unje miday. ¹⁰ Daatko-at, nuu ibinin ja do gamin okiŋco kuuk samaane ta gintu : ta taayig kooginti, ta obig marti samaane, ta acig asiŋco † ku gee ku Buŋdi, ta gaayig gee kuuk aminda ho ta gin ay riy taat samaane.

¹¹ Do murgilgal kuuk elginco bal nece orok bijigiy gay, dak siiriŋdo siŋco. Asaan ya saawin ta ziŋkico kat ja-gaag min botol ta Iisa Masi ho nu obiy pey miday, ¹² seriin ta Buŋdi yaa obiŋco asaan nu rasiit niyinco taat awalle nu ictu do Iisa Masi ††. ¹³ Kar pey, uudin taat nu ginno riy taat nuu gine-ak, nu unjigiy gero in gero. Nu gina hawne, nu kaawa kaawin kuuk kuunaydo ho nu unja biŋkico do kaawin kuuk isgigdo. ¹⁴ Do bi naar-ak ko, nu rakiy a murgilgal nuur-ak yaa obe pey miday, nuu wee koogina ho nuu obe geriyco samaane. Ansi-ak, adinte gasiydo botol taat nuu nige biŋkico in ginte. ¹⁵ Asaan goy ko murgilgal daariŋ kuuk jag min botol taat dalaŋ ho nu aadiŋ *Seetanne. ¹⁶ Kar gay, ya geem taat aamine kat gin jaamti murgilgal, taa gaayiŋco. Ansii kat, *Egliz yaaji dake kaay ho naa gaayen ko murgilgal kuuk tab ho ginno geenŋco.

Agindaw ku Eglizdi

¹⁷ Agindaw kuuk gooyaag Egliz samaane, nec nuuco bere horoomine in haginco. Nuur kuuk riyco ta gaare kaawor ho ta bilde geemir, taŋco yaa pake ta eenŋco. ¹⁸ Asaan Kitamne kaaw aman : « Berki kaak gina riy do morgor, dakon gootiŋjido biy pa naa tee ganduulinna » ‡ ho pey, « Gay riyor oki gin botol taat naa gasin haginney. » †††¹⁹ Ya nu diyaaji kaaw do tatkaw ka *Eglizdi-ak, dak ooyenno, illa ya saadinna goy ja seer subba. †††²⁰ Ya waan dee jookumo, leesiy do unŋco ka geemir. Ansii kat, gee ku pey oki yaa gine kolaw.

²¹ Nu kaawaajiŋ waraŋ do unji ka Buŋdi, do unji ka Iisa Masi ho do unŋco ka *dubal ku Buŋdi kuuk na dobtu : karmiyig kaawin-aŋ okiŋco bal dobe ka geemir ho dak ginenna samaane do gee daariŋ di. ²² Ya ki raka lee pi-siŋjiŋ do kaay ka gemor a naa gine riy ta Buŋdi, yoku ya wiktinti as ja. Ya gee ku pey gina gamin ku jookumo, dak unjenno kaan. Kar gay, goy goye kaak *cawar do unji ka Buŋdi.

²³ Do bi ka adiŋ kaak tiyaaciŋ kon di-ak, dak seenno amay keeco di, kar gay, saa oki maam soof ku *biŋdi. Paa kat, nuun deen adiŋ kaak tiyaaciŋ-aka.

²⁴ Gee daariŋ zunubinnico tala waraŋ min nu balco misa dukume seriin di. Kar gee daariŋ gay gina zunubinna in cigile, ho gee ibingigdo illa ya nu dukumco ja seriine. ²⁵ Gamin kuuk samaane oki pa. Daariŋ, gee ta-laag waraŋ ho nuur kuuk tallo misa sa goyaado ko cigil di, nu asa bayne.

Karaamin ta berrinar do geenŋco

6 Do bi ka berrin kuuk aamine, okiŋco, nuu karmiye geenŋco ho nuuco bere horoomin dakina. Paa kat, nu ni-gaado biŋkico in siŋ ku Buŋdi ho nu cillaagdo bildiŋji. ² Ya geenŋco kuuk nu ginaaco riyo kat aamine, illa nuu karmiyiŋco. Ya nu pooa karmiyiŋco do saan taat a nu siŋta, pa-ak, ta bal ase. Nuuco ginguwe riy dakin pa-ka asaan gee kuuk gasa min do riyco-ak, nuur gee kuuk aamin do Iisa Masi ho nu siŋta kuuk nu elgiyo.

Bilde ka jookumo in ele ka mallel

Naan gaare maan kaak kii bilde gee ho maman kii taayiŋco. ³ Ya gem bilda gee in bilde ka pey ho ya na jaga min kaawin kuuk ka seener ku *Rabbinte Iisa Masi in bilde ka arro ka imaante-ak, ⁴ na dapila maalan di. Na ibanno maanna. Na el bariye meelo ho na el gidaw do baaco ta kaawnar. Naar-aŋ ko maan kaak iya hasuudinaw, meelo, nige ka biŋkar ho pikirre taat samaanno do gemor. ⁵ Ampa-ak, gee meela lagat-lagat in pikirrico taat ginno baati. Nu ginno tak-tak seen ta Buŋdi. Do taŋco, nu pakira a wal imaan ta do Buŋdi-at, taar botol ta nuu gase malle.

⁶ Ka seener, gem kaak gin imaan do Buŋdi gin ko malle dakina, ya na hamdiy in kaak Buŋ beriji. ⁷ Asaan gi bal iye yoo maanna do duniiner ho gi gediraado oki ice yoo maanna minninti. ⁸ Naar-ak, ya gi tiyaw ho siyaw, ho gi isaw-ak di, necinten ko. ⁹ Kar nuur kuuk raka gine gay gamnar gay, niyinco taat kuunaydo in botol ta Buŋdi naamiig nu galiy do pise ka *Seetanner. In ele ka gamin ku duniiner-ak, nu idiy ziŋkico ho nu rawtiig goyiŋco.

¹⁰ Ele ka mallel-aŋ, naar ko baaco ta gamin okiŋco kuuk jookumo. Gee daariŋ diya kayco do bariye ka malle, ansii ko nu jagtu serek min do imaan ho nu iytu taabin dakina do kayco.

† 'acig asiŋco' : Do darre ta Yuudinnar, ace ka asindi gaara obe ka martir kaak samaane (Yaaya 13.1-17). †† 'nu rasiit niyinco taat awalle' : Awalle, ya daatik raka a nuu siiriŋ siŋti in murgilgal-ak, taa ooye gine riy do Iisa Masi ho taa pooce obe mitik ka pey. ‡ Wer ka gase kaawor do Deteronoom 25.4. ††† Wer ka gase kaawor do Matiye 10.10, Luk 10.7. †††† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 19:15.

Obe ka tirit do imaandi

¹¹ Kar gay, kiŋ kat gem ka Buŋdi, goy serek min gamin-aŋku. Baray maman kii gine ay maanna iŋ botiliy, kii gaare iŋ goyiŋji kadar ki karmiya Buŋ, kii obin imaanjiŋ bombo, kii ele gee, kii ice subirraw ho kii goye dalulle. ¹² Taasaŋ taasiŋka taat tab do imaandi. Ob tirit do goye ka gaasdo. Goye ŋaar-ak ko Buŋ koliŋciŋ do wiktin taat ki piltu biŋ do uŋco ka saadinna dakina a ki aamin do Iisa Masi. ¹³ Iŋ siŋ ku Buŋ kaak bera siikime do ay maanna ho iŋ siŋ ku Iisa Masi kaak gaar imaanji do uŋji ka guberner Pilaat †, nu kaawaajiŋ aman : ¹⁴ gin ay maan kaak Buŋ kaawijiŋ iŋ gelbin kaak *cawar ho bal oorne nam yiriy taat *Rabbinte Iisa Masi yaa bayne. ¹⁵ Bayniŋji-ak yaa kuuniye do wiktin taat meeniŋji Buŋ diytu.

Njaar keeji di Sultan kaak tab,
Galal taŋji gaasaado tak-tak,
Ŋa Sultan ka sultinniidi
ho ŋa Rabbin ka rabbinniidi. ††

¹⁶ Njaar keeji di kaak matdo.
Ŋa goy do portikaw taat waan sa baatido moota.
Ginno waan kaak talga
ho ginno waan kaak yaa gedire taliŋji. ‡
Horoomine ho iŋ gudurre loci doo ! *Aamin.

Taayiik ta Pool do gay gamnar

¹⁷ Do ŋuur kuuk gay gamnar kuuk goy do adiy ka kidar-aŋ, kaawco a ŋu jaalenno ziŋkico. Kaawco a ŋu diyen-no kayco do malle kaak yaa uce us maala. Kar gay, ŋuu diye gelbinco iŋ Buŋ. Njaar kat beraate ay maanna, ŋa beraate dakina, ampa kat gii aaciye. ¹⁸ Kaawco a ŋuu gine selliŋkaw, ŋuu kuuniye gay gamnar do gamin kuuk samaane ŋu giniyo, ŋuu gine oyaw ho ŋuu deedguwe gaminco iŋ gee ku pey. ¹⁹ Ya ŋu gina pa-ak, ŋuu ŋume malle kaak samaane do uŋji ka Buŋdi ho kaak neginda ucaado usu. Ansii kat, ŋuu gase goye kaak tab.

Ooy ta ba aaro

²⁰ Gem kol roŋji Timote, obig gamin kuuk Buŋ berijiŋ-aŋ samaane do adiŋ. Gooy ziŋ min meel taat bal baati ho taat arro iŋ imaan. Gooy oki ziŋ min meel taat gee talaat ar ŋa ibine kaak tab, kar sando ta raadine. ²¹ Gee daariŋ icig ibine ŋaar-aka. Ampaa ko, ŋu jagtu serek min imaan.

Buŋ yaako barkiyiŋko okiŋko. Nu ooyko dakina.

† Wer ka gase kaawor do Yaaya 18.36-37, 19.11. †† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 10.17, Soom 136.3. ‡ Wer ka gase kaawor do Soom 104.2, Ekzood 33.20, Yaaya 1.18.

2 Timote

Pile ka kaawor

Maktumne ta seerinkar-an, na Pool di oki siirit do Timote. Na goy danjaayne ho na iban kadar menuwiy sa yaa gaasen di. Paa ko, na naamiiji do Timote. Maktumne-an kaawa do bi ka goyiŋji ka Pool, bildiŋji kaak na bildiy gee ho taabiney taat na taabiy do saan ta Kabarre ta Gala. Pool taayaag a na ginenna kolaw do taabin taat yaaji ase. Illa naa gaare kaaw ta Buŋdi in botilti. Do bildiŋji, na amilaado kara min bilde ka Pool in kaak paliinna bilditu. Illa nuu aade ta Kitamner, asaan ay maktumne ta Buŋdi, taar kaaw ta meenji Buŋ. Taar ta bilde seen ta Buŋdi, ta gaayaag gee yaa ibiniŋ nigiŋco, nuu yeepe do botol taat samaane ho nuu goye goye kaak Buŋ rakiyo.

Ooy ta Pool

¹ Na nun Pool kat siiraat maktumne-anta. Nun *paliine ka Iisa Masi in niyin ta Buŋdi, naa gaare kaawoy taat na kaawtu a naa bere goye ka gaasdo. Goye-ak, gee gasaag in nume kaak in Iisa Masi.
² Nu siiraat lociŋ do kiŋ Timote. Kiŋ nu elgiŋ ar roŋ ka meendu. Tatte Buŋ ho in *Rabbinte Iisa Masi yaan barkiye, nuu tale aminduwiŋ ho nuu iye aapiye.

Pool ozilaag Buŋ do bi ka Timote

³ Nu ozila Buŋ kaak nu abdiyiy in gelbin kaak *cawar ar kaak aginiydu gintu awalle. Wiktin taat nu inda Buŋ, nu ozilgiyga do bi kaŋji ho aando yiriyo, nu rawatdo biŋ. ⁴ Nu moyig zuliŋji kuuk wiktin taat gi totiriyo ho nu raka a illa gii naame kat adir yaa miine in galal. ⁵ Nun bal rawte maman ki aamintu do Iisa Masi in gelbin rakki. Imaanji-at ar ta yaako ta yaarko Loyiiz ho ta yaako Eenis gintu min awalle. Kar diŋ oki nu iban tam kadar imaan taar-at di goy do gelbineŋ. ⁶ Do bi naar-ak ko, nu iskiŋ a kii obiŋ samaane bere ka Buŋdi kaak na barkiyiŋciŋ do wiktin taat nu leetu pisindu do kaan. ⁷ Asaan Buŋ balte bere ruwwin taat unja kolaw, kar gay taat bera gurdure, ele ho in gedire do ziŋkar.

⁸ Pa-ak, dak ginenna sokaŋ ya ki kaawa do geemir do bi ka *Rabbinte. Nun nu obintu danjaayne do bi ka Kabarre ta Gala. Naar-ak, dakor ginenna oki sokaŋ tak-tak. Kar gay, ooyit taabine do bi ka Kabarre ta Gala in gurdure taat Buŋ beriiŋ ar nun oki ooyiita. ⁹ Naar Buŋ kat jilinte ho dobinte a gii kuuniye geenji. Na balinte dobe do saan ta riy taat samaane gi gintu, kar gay, na dobinte in niyin ta meenji ho in barkin tanji. Na berten barkinan in botol ta Iisa Masi min Buŋ bal kilgiyin misa duniine ¹⁰ ho na gaarten kat diŋka in ase ka Iisa Masi, Gay Jilinte. Naar ko gedirtit do muuti, ho in gaare ka Kabarre ta Gala, na bayinteg waraŋ goye ka gaasdo.

¹¹ Buŋ dobintu *paliine, na berduut Kabarre ta Gala-at do pisindu a naa gaarinti ho naa bilde gee in taara.
¹² Do bi naar-ak ko, nu taabiyiy do danjaayner-anka. Kar gay, nu ginno sokaŋ, asaan nu ibingig waan kaak nu aamintu loci ho nu iban tam kadar na gin gudurre taat naa gooyiŋ maan kaak na beriidu † nam yiriŋ taat na asi dukume seriin do geemir.

¹³ Kaawin kuuk tab nu bildiŋ-ak, obiŋ do adiŋ ho gaarig do geemir. Goy bombo do imaan ho do ele kaak Buŋ beriŋ do nuur kuuk num in Iisa Masi. ¹⁴ Buŋ berji amaanne taat tab. Dummiyit samaane in gudurre ta Ruwwin ta Buŋdi taat goy in ginte.

† 'maan kaak na beriidu': Maanna-ak, ta Kabarre ta Gala ta Iisa Masi.

Pool ozila Buṅ do bi ka Onesipoor

¹⁵ Ki iban kadar gee kuuk aamine kuuk goy do kid ka Aazi, okiṅco rasintu. Minninco-ak goy oki Pigeel ho in Hermozeen. ¹⁶ Kar Onesipoor gay, Rabbin yaa barkiyin in geenji, asaan ṅaa iskintu dakina. ṅa baldu gine so-kaṅ, nun kaak goy do danjaayner, ¹⁷ kar gay, min ṅa ottu do geeger ka Room di, ṅa bariyin kee nam ṅa gasintu. ¹⁸ Nu inda Rabbin ṅaa tale aminduwiw do yiriy taat ṅa asiy dukume seriine. Ka seener, kiṅ oki ibingit tam riyoy taat ṅa gintu lotu do geeger ka Epez.

Askirin kaak tab ka Iisa Masi

2 Gem kol ronji, in barkin ta gi gastu min do Iisa Masi-an, zeedu kii goye bombo. ² Kaawin kuuk ki dortu amil min do bir do unco ka saadonna ku dakin-ak, gaarcog do gee kuuk ṅu amniyaagu, kuuk nec bilde gee ku pey.

³ Icit taabin in nunu ar ki askirin kaak tab ka Iisa Masi. ⁴ Ya askirin raka a tatkuwiw yaa ozilinji-ak, ṅaa tale riyoy di ho isgigdo in riy ta gee kuuk askirnado. ⁵ Kar do gee kuuk kaasuma in gadi, ṅaar kaak pakig eenji gasaatdo haginey ya ṅa bal karmiyin *gaanuun ka gadir. ⁶ Gay gawnar kaak taabiya jelket-jelket do morgoy, ya gamnay nee, illa meenji ja aawaag awalle. ⁷ Gem kol ronji, pakirit samaane kaaw taat nu kaawijin-anta ho *Rabbin yaan gaaye kii ibine baati okintiti.

⁸ Kii pakirguwe do Iisa Masi. Uudin ta Kabarre ta Gala kaawtu, ṅaar min tamba ta sultan Dawuud ho Buṅ nooyig min do muuti. Taar ko Kabarre taat nu gaariy-anta ⁹ ho do bi kanti ko, nu taabiyiy nam ṅu duuniig pisin-du ar nu gem kaak jookumo. Kar kaaw ta Buṅdi gay, ṅu gediraado duuninti. ¹⁰ Ansii ko, nu iciit taabin-an okintit do kaar do bi ka ṅuur kuuk Buṅ dobtu. Paa kat, ṅuur kuuk ṅum in Iisa Masi, ṅuu gase jile ho in *darjin taat gaasdo tak-tak. ¹¹ Kaawin kuuk diṅ naan kaawe-an, ṅuur nec gee okiṅco yaa obiṅ bombo :

« Ya gi mat in Iisa Masi,
gii goye oki in ṅaara.

¹² Ya gi ica subiraw do taabiner,
gii hokumiye in ṅaara do meennuwiw.

Kar ya gi poocaag gay,
ṅaar oki yaate pocinte.

¹³ Ya gi gina maan kaak in botiliido,
ṅaar gay ginaag doo in botiliy.

Asaan ṅa tatarro do maan kaak meenji kaawtu. »

Gay riyor kaak Buṅ oziltu

¹⁴ Kii moyguwin gamin-an do gee kuuk aamine ho kiico kaawe waran in siṅ ku Buṅdi a ṅuu gidenna do bi ka baaco ta kaawnar di. Gidaw, taar gaaydo gem in maanna, illa ta rawtaag ṅuur kuuk cokiyaata. ¹⁵ Zeedu, kii peye do unji ka Buṅdi ar gem kaak tur Buṅ yaa ozile ho ar gay riyor kaak ginno sokaṅ do riyoy ho kaak gaariit kaaw taat ka seener in botilti. ¹⁶ Dak unjenno kaan do kaawin kuuk bal baaco ho kuuk kuunaydo in imaan. Asaan gee kuuk gina ampa-ak, datikco yaa gine serek in Buṅ gaay in gaayo. ¹⁷ Gee ṅuur-ak, bildinco ar mut kaak gornaw. Min gee-ak goy oki Himene † ho in Pileet. ¹⁸ ṅuur rasit botol ta tab. ṅu kaawa a Buṅ nooyig ko gee min do muuti. †† Ansii ko, ṅu jagiig gee dakina min do imaanco. ¹⁹ Kar gay, gee kuuk aamin do Iisa Masi, ṅuur goy ar du-laayinna ku gerdi. Dulaayinna-ak, Buṅ kat pingu ho ṅu goyiy bombo. Dulaayinna-ak, ṅu siirco aman : « Rabbin Buṅ ibingig geenji ku meenji. » ‡ Ho pey aman : « ṅaar kaak kaawa a ṅa gem ka Buṅdi-ak, ṅaa etire serek min do gamin kuuk in botilcodo. »

²⁰ Do ger ka gay gamnar, kii gase parkak dakina. Do yiriy ta iidiner, ṅu imila parkak ku daabner in ku poddiner. Kar yiriy ta maalan gay, ṅu imila parkak kuuk ṅu waytu waye wala kuuk ṅu pintu pine. ²¹ Ansi-ak, gem kaak cal ziy min gamin kuuk jookum-an, ṅaar ar parkak ku iidiner-anku. ṅa gin ko *cawar do unji ka Buṅdi. ṅa nec ko ginin riy ta tatkuwiw do botilti. Ho ṅa siy ko ziy ṅaa gine ay riy taat samaane.

Gay riyor ku Buṅdi

²² Gem kol ronji, dak unjenno zin do dubilaw. Kar gay, zeedu kii bariye botol ta sellinkaw, ta imaan, ta elindi ho ta aapiyer in gee kuuk inda Rabbin Buṅ in gelbin kaak *cawar. ²³ Rasit oki meel taat maala, bal baati. Kiṅ iban tam kadar meel, taar iya giduwa. ²⁴ Kar gay riyor ku Rabbin Buṅ gay, ṅuur giddo in gee. Illa gay, ṅuu ginguwe

† 'Himene' : ṅaar ko kaak Pool kaawtu bi do maktumne ta Timote taat awalle (1 Timote 1.20). †† 'ṅu kaawa a Buṅ nooyinte ko' : Gay raadiner ṅuur-an kaawa a Buṅ nooyaado zi ka gemor, illa ṅa nooya kelim ta gemor do wiktin ta ṅa aamin do Iisa Masi ho ṅa gas goye kaak marbinto. ‡ Wer ka gase kaawor do Nombir 16 : 5.

sellingkaw do gee okinco, nuu ibine bilde gee ho wiktin taat gee osaagu, nuu ice subiraw. ²⁵ Do gee kuuk ooydo kaawo, nuuco gaarin seene in kaaw taat oola. Paa kat, wal Bun yaaco gaaren di botol taat nuu ibini niginco, nuu jipte goyico ho nuu ibinin seen ta Bun di. ²⁶ Paa kat, kayco yaa ase, nuu amile min do pise ka *Seetanner kaak obiig awalle nu giniy maan kaak na rakiyo.

Menaw ku ba aaro

3 Gem kol ronji, iban tam kadar do menaw ku ba aaro, wer yaa ase rada. ² Do wiktin taar-at, gee yaa tale adat ku maaniico di ho nu talenno gurus. Nuu kaawe do unco ka geemir a nuur di gee, nuu jaale zin kico, nuu nige bin kico in Bun ho kaawco baado in aginiyco. Ya waan beraaco maan sa, nu ozilaagdo ho nu karmiy-aagdo gamin ku Bun di. ³ Nu tallo amindaw ta geemir, nu saamaydo, nu os gee, nu gedarro do zin kico ho ya nu tala gee taabiyaw, nuur gay galco. Gelbinco rakaado tak-tak gamin ku samaane kuuk Bun rakiyo. ⁴ Nu isan do geemir, nu gina gamin bal kayco. Do goyico a illa nuu jaalguwe zin kico kon di. Nu el galal ta duniiner pak Bun. ⁵ Nu gaar zin kico ar nu gin imaan, kar do kayco gay, nu pakira kadar ta ar maan ka maala kaak ginno gudurre. Gee nuur-an, pik botilco serek. ⁶ Min gee-an ku, daarinco unji ko do geray ku geemir, nuu caaciyaag daad kuuk imaanco bal paaye caari a nuu ooye kaawco. Daad-ak, zunubinnico dakina. Nu aada ay galal ta zin kico di. ⁷ Daad-ak el cokiye bilde ka marbinto, kar gay, nu gedarro ibinin seen ta Bun di. ⁸ Nuur kuuk caaciyaag daad-ak pootit seene uudin taat awalle Janees in Jambirees [†] pootiig kaawin ku Muusa. Gee nuur-ak, pikirrico jookumo ho imaanco sa yaa uce us maalan di do unji ka Bun di. ⁹ Kar gee-ak gay, riyco baado in unti asaan gee okinco yaa ibini kadar nu gee kuuk bal gine kay, ar awalle nu ibiniig raade kan Janees in Jambirees.

Obig bombo bilde kaak ki gastu

¹⁰ Kar kin gay, wiktin ta nu bildiy gee, ki cokiyintu. Ki tal maman nu goyio, gamin kuuk nu giniyo, imaandu, subirruwir, elindu, maman nu diyiy gelbiner do riyor, ¹¹ maman nu taabiyintu ho maman nu taabiyiyo. Ki ibingit taabin okintit taat asdu do geeger ka Antiyoos, ka Ikoniyoom in ka Listir. Maa taabinir taat nu bal aawinti ! Kar *Rabbinte jilgiinu min ay taabine. ¹² Ka seener, nuur kuuk num in Iisa Masi ho raka goye sellen do unji ka Bun di, nuu taabiyinco okinco. ¹³ Kar gee kuuk jookumo ho caacay gee gay, jookumuwo-at yaa gaaye gaayen di. Nuur kuuk caaciya gee, goy oki kuuk yaa caaciyo. ¹⁴ Kar kin gay, ob tirit do bilde kaak ki gastu ho kaak ki ooytu in gelbin rakki. Ki ibingig nuur kuuk bildin in. ¹⁵ Min ki kapak di, ki ibingig ko makaatamna ku Bun di. Nuur kuuk beraaji ilim kii gase jile kaak asa min imaan taat do Iisa Masi. ¹⁶ Ay maktumne ta Bun di, taar kaaw ta meenji Bun. Kaaw-at, taar ta bilde seen ta Bun di, ta gaayaag gee yaa ibini niginco, nuu yeepe do botol taat samaane ho nuu goye goye kaak Bun rakiyo. ¹⁷ Ampaa kat, gay riyor ka Bun di yaa kuuniye gem kaak siy ko zin kay tak a na nec gine ay riy taat samaane.

Taayiik ta ba aaro

4 Do unji ka Bun di ho do unji ka Iisa Masi, naar ko yaa ase dukume seriin do gee kuuk goya in kuuk mate ho naa tee *Meennuwi, cokay nu kaawaajin waran aman : ² Ya gee raka cokiye kaawnan wala ya nu rakaado oki, wakal gaarit kaaw ta Bun di. Bildig gee ho iskig okinco. Do nuur kuuk jaawa badam, kii gaarin niginco ho kiico leese. Okintit-an, ginit in subirraw dakina. ³ Asaan wiktin yaa ase taat gee ooyaagdo tak-tak bilde kaak tab-an ka. Illa nuu ele galal ta zin kico ho nuu nime gay bildindi dakina kuuk yaaco kaawe kaawin kuuk dora gala do denger di. ⁴ Do wer-ak, nuu tirin denginco do seen ta Bun di a nuu cokiye maliyin kuuk gee imiliy min do kayco di. ⁵ Kar kin gay, gedar do zin do ay maanna, icit taabin do kaan, ginit riy ta gaare Kabarre ta Gala, ho kuunay gay riyor ka Bun di kaak ginaat riyoy in botilti.

Pool, wiktiney nece

⁶ Kar nun gay, wiktin taat naa rasin duniine gaay ko. Nu ber ko zir ar *satkin do Bun di. ⁷ Nu taasin taasin ka taat tab, ^{††} nu gaasig ko wer ka gadir ho nu ob baati ta imaan. ⁸ Min yiriyta, hagin taat nuu bere do nuur kuuk nosire eraan kuwa ka samaaner. Hagin-at, na kadumuul kaak Bun beriy do nuur kuuk goy goye kaak in botiliy, asaan *Rabbin Iisa Masi, naar gay dukume seriiner in botilti. Naar kat yaadu berinti do yiriy taat naa dukume seriin do geemir. Na beraaduutdo lotu di, kar gay, naa berin oki do nuur okinco kuuk era asinji in gelbin rakki.

[†] Wer ka gase kaawor do Ekzood 7.11-12. ^{††} 'taasin ka taat tab' : Taar-an kaawa do bi ka riy taat Pool gintu do Iisa Masi in gelbin rakki.

Kabarre ta Pool

⁹ Zeedu, kii ase kodok-kodok kiin gasindu. ¹⁰ Nu rakiy kii ase-ak, asaan sinje Demaas, naar el galal ta duniiner kat paka ho na rasintu, na deet do geeger ka Tesalonik. Kresans gay deet kar do kid ka Galaasi ho Tiit sa deet do kid ka Dalmasi. ¹¹ Anne-anj dak ko Luk di in nunu. Ya ki asaw, iyig oki Maark, asaan na nec gaayindu dakina do riyor. ¹² Kar Tisik gay, nu naamig kar do geeger ka Epeez.

¹³ Ya ki asaw, iyorduut batkor ta usi taat nu rastu wer kan Karpuus do geeger ka Trowaas. Iyig oki makaatamna. Dak rawtinçodo kuuk nu siytu in zamam-aku. †

¹⁴ Alekzandir kaak garpo nigdu dakin aale. Rabbin yaaji yeepin uudin taat na gintu. ¹⁵ Kinke oki goy godom min naara, asaan naar poocig tak-tak bildinte.

¹⁶ Do wiktin taat awalle nu iyintu do unço ka gay dukume seriiner nu osiy bir, ginno gem kaak gaayintu. Okinço, nu rasintu. Buñ yaaco saamiye. ¹⁷ In taar-an oki, Rabbin goy in nunu. Na berdu gudurre nu gaariit Kabarre ta Gala do geemir nam okinço kuuk Yuudinna do sa cokiya. Nun ar gem kaak Rabbin jilig min do biy ka boorir. ¹⁸ Rabbin yaan jilindu min do ay maan kaak jookumo ho naan iyindu do Meennuwiy kuwa ka samaaner. Locin di *darjine elgin in elgina ! *Aamin.

Ooy ta ba aaro

¹⁹ Ooyco do kuñ Priska †† in mitti Akilaas ho in geenji ku Onesipoor. ²⁰ Erast, naar dak do geeger ka Korent ho Tropim gay, nu rasig do geeger ka Mile asaan na radaw. ²¹ Zeedu kii ase kodok-kodok min us daado misa-anja. Kuñ Ebuluus, Pudans, Linuus, Kilodiya ho in sinja okinço kuuk aamine ooyji dakina.

²² Rabbin, naa goye in kinke. Naako barkiyinço okinço ! Nu ooyko dakina.

† Awalle, nu siya makaatamna in pardina wala in zamam, nu siiriico ho nu maliyiig maliye. Nuur kuuk nu siyiig in zamam-ak kaalne ho taayaw. †† 'Priska': Nu kolaat oki Prisil (Akt 18.1-2).

2 Timote

Pile ka kaawor

Na Pool kat siirit maktumne-an do Tiit. Na siirit do wiktin taat na goyiy danjaayne. Min nu bal obin misa Pool danjaayne, Tiit gaayig in riy ta gaare Kabarre ta Gala. Kar ba aaro, Pool gaarji riy do kid ka Kreet. Kid naar-ak goy datik amiydi. Riy ta Tiit-at a naa gaayin kretiyenna nu leeyin gamin ku Eglizdi in botilco. Pool taayig Tiit a maman na dobe agindaw ku Eglizdi. Na diyiji oki a naa taaye gee maman nuu goye goye kaak Buñ rakiyo, wala nuur kuuk zabe, wala dubal in gema, wala berrina.

Ooy ta awalle

¹ Nun Pool, berre ka Buñdi kat siirit maktumne-anta. Nun *paliine ka Iisa Masi a naa iyin nuur kuuk Buñ dobtu-ak a nuu obin imaanco bombo ho nuu ibinin samaane bilde kaak Iisa bildigu. ² Hiyya, nuu diye do kayco kadar nu asa goye in naar tak-tak. Asaan awalle, min Buñ kilgiyiit duniine, na kaawco ko do geenji a nu asa gase goye ka gaasdo. Hadi ginte iban kadar Buñ, naar raaddo tak-tak. ³ Buñ dobtu wiktine a naa gaarin kaawoy do geemir in riyor taat nu giniyo. Ta taar-an ko riy ta jile geemir taat Buñ kaawiidu a naa gine ho na be-riiduut do pisindu.

⁴ Kin Tiit, nu icinjin ar ki rondu ka meendu, asaan seerte gi aamin do Iisa Masi. Nu indaajin Tatte Buñ in Gay Jilinte Iisa Masi, nuun barkiye in nuun iye aapiye do gelbinea.

Dobe ka agindaw ku Eglizdi

⁵ Wiktin taat nu uctu min kid ka Kreet, nu indinjin a kii dake, kii gaasin riy taat dak annere. Riy taat nu rakiy ki gine gay, kii lee agindaw ku *Eglizdi do ay geeger ka Kreet. Wiktin taat nu goy in kinke nu taayinjin aman :

⁶ Tatkaw ka Eglizdi, naa goye godom. Naa obe datik rakki di. Kooginay sa yaa aamine in Iisa Masi. Nuur sa yaa goye godom ho nuu karmiyin aginiyco. ⁷ Buñ, naar berjit riyoy do tatkaw ka Eglizdi. Do taar-an ko, ay tatkaw ka Eglizdi yaa gine gem sellen. Naa ginenna gem kaak a tanji di yaa tee ho naa dapiinnenon munjam. Naa sakriyenno ho na koocenno eenji. Na ginenna gem kaak diya gelbiney do maan ka gemor. ⁸ Illa tatkaw-ak yaa gine gem kaak oba gee gerci ho naa gine gem kaak el gine riy taat sellen. Naa ginenna gem ka hallel. Na erro gee. Naa nigenno ho na gedirji do ziy. ⁹ Amaanney ta tab taat gee gaariiji yaa goye bombo. Ansi-ak, naa gedire gaaye eenji in bilde ka seene ho naaco gedire do gee kuuk meelaw.

¹⁰ Nu diyiji ansi-ak, asaan gee dakina goy ku pooca ice kaaw ta agindaw ku Eglizdi. Ka seener gay, gee nuur-ak goy datik ta nuur kuuk diya aman : « Gee kuuk amine, okinco yaa dukumen ja selho. » Gee nuur-ak bilda eenco in kaawin kuuk do botilcodo a nuu jagin min botol ta tab. ¹¹ Kar kin Tiit gay, todco nuu bildenno gee. Asaan ya nu bilda gee in kaawin kuuk do botilcodo-ak, nu niga geray ku geemir. Nu bildiy gee pa-ak, asaan nu rakiy gase minnincogurus. ¹² Taaye, gin nabiinca rakki min gee ku Kreet kaak kaaw aman : « Gee ku Kreet, nuur el raade, nu ar kumin ku yeero kuuk motilay, nu zegilay ho teenco gay teenno. » ¹³ Kaaw ta nabiinca-an do botilti. Hadi ya kaawoy-at kat goy di do botilti gay, kin, zeedu, leesco dakina asaan nuu aamine do kaawte. ¹⁴ Pey nu cokiyenna kaawin ku *Yuudinna imiltu min do kayco ho nu aadiydo pey aadanna ku gee kuuk pootit kaaw ta seener. ¹⁵ Do gee kuuk bal nige do unji ka Buñdi, ginno maan kaak yaa niginco min kara. Kar do gee kuuk nigaw ho amnaydo do Iisa gay, min gamin kuuk nu giniyo, ginno maan kaak sellen. Kun kawta, nu pakira ko do gamin ku jookum di ho nu eergigdo gamin kuuk sellen in gamin kuuk jookumo. ¹⁶ Gee kuuk amil min do botildi-ak, nuur diya a nu ibingig Buñ, kar goyincogay gaarro kadar nu ibingig Buñ ka seener. Gee yilaagu, nu karmaydo Buñ ho nu gedarro gine maan rakki kaak sellen oki.

Bilde kaak tab

2 Kar kiŋ Tiit gay, gaarco do geemir bilde kaak tab. ² Kaawco do jaminnar a ŋuu gedire do ziŋkico, ŋuu goye godom ho ŋuu goye goye kaak gee yaa karmiyiŋco. Ŋuu obin pey imaanco bombo, ŋuu elguwe ziŋkico ho ŋuu icguwe subirraw. ³ In taar-an ko, kiico diye do ajusinna a ŋuu goye goye kaak Buŋ rakiyo do gamin okiŋco kuuk ŋu giniyo. Diyco a ŋuu osenno eeŋco ho ŋuu peye min see kaak aale. Diyco a ŋuu taaye eeŋco in taaye kaak samaane. ⁴ In taar-an kat, ŋuu gaare do eeŋco daad ku cewey maman ŋuu goye. Ŋuuco gaare maman ŋuu eliŋ midiyco in kooginco, ⁵ maman ŋuu goye godom ho ŋuu talen ko midiyco di. Maman ŋuu obe geriyco, ŋuu gine *cawar ho ŋuu karmiye midiyco. Paa kat, waan nigiydo biy in kaaw ta Buŋdi.

⁶ Do dubal in gemsal oki, kondirco do leesindi a ŋuu goye goye kaak Buŋ rakiyo ⁷ do gamin okiŋco kuuk ŋu gi-niyo. Kiŋ Tiit sa gin taat sellen asaan dubal in gemsal-an yaa ice botiliŋ. Ya ki bilda gee sa, bildig in bilde kaak in botiliy, paa kat, ŋuun karmiye. ⁸ Illa kaawon yaa ase do werti di. Waan gediraado yaan meele. Ansi-ak, sokaŋ yaa deen adinte ŋu gediriydo gase maan kaak jookumo min lote.

⁹ Do berrinar, diyco a ŋuu ginin riyco taat geeŋco diyiico a ŋuu gine. Ansi-ak, yaaco aawe gala. Ŋuu mee-lingodo geeŋco. ¹⁰ Ŋuu kokiniŋcodo. Illa ŋuu gine taat geeŋco yaa oziliŋco. Ampa-ak, in goyiŋco, gee yaa karmiyin kaaw ta Buŋdi, Gay Jilinte.

¹¹ Asaan Buŋ, ŋaar gaarit barkiney taat ŋaa jiliŋ gee okiŋco. ¹² Taar ko gaaraate maman gii jipte goyinte, gii pociŋ gamin kuuk goy do duniiner. Ansii kat, gii ibine do goyinte ho gii goye goye kaak Buŋ rakiyo ho sellen do unji ka Buŋdi. ¹³ In taar-an ko, gii diye do gelbinte do yiriy ta tab taat gi eriyo. Yiriy taar-at kat, Iisa Masi kaak Buŋte ho Gay Jilinte yaa yeepe in *darjiney. ¹⁴ Do bi kanten ko, Iisa Masi rastu ziy, ŋu deeyiiga asaan ŋaate jilinte min do gamin kuuk samaanno ho ŋaate aciŋ zunuubinnite. Ansi-ak, gii gine geenji, gii zeede gine taat samaane.

¹⁵ An ko kaaw taat kiico kaawe in zeede. Kiico leese ho kii gaayiŋco. Dak rasenno gee yaan gine ar maan ka maala.

Goye ka gee ku Buŋdi

3 Kiŋ Tiit, deelcot kaaw do gee ku Buŋdi a ŋuu karmiyiŋ agindaw ku darrer yoo *gaanuunco. Deelco a ŋuu gine taat sellen do eeŋco. ² Diyco a ŋuu diyenno kaaw do eeŋco, illa ŋuu gine sellen benannico. Ŋuu goye dalullay in gee okiŋco. ³ Asaan awalle ginte oki gee kuuk oliyay, gi newsiji kop do Buŋdi, gi jag min botol taat samaane. Gi gin berrin ku gamin okiŋco ar ele ka maanni ho gamin kuuk bera galal. Gi el nigen di. Gi hasuudina. Gi gina taat gi rakiy di. Gi ello ziŋkite. ⁴ Kar gay, Buŋ kaak jilinte gaarte selliŋkuwiŋ in eliŋji lote okinte. ⁵ Ŋa jilinte min do zunuubinnar asaan ŋa tal aminduwte. Ŋa balte jilinte asaan gi gin taat in botilti. Buŋ jilinte in Ruwwiney taat ŋa beriite. Ta acten zunuubinnite. Gi gintu gee kuuk marbinto ho gi ictu goye kaak marbinto. ⁶ Buŋ miinten gelbinte in Ruwwin ta Iisa Masi kaak Gay Jilinte beriite. ⁷ Ansi-ak, Buŋ in eliŋji, ŋa gininte gi goyiy in botol do unji asaan gii gine kooginay kuuk yaa gase goye ka gaasdo kaak gi eriyo. ⁸ Ka seener, kaaw-an do botilti.

Ansii ko, nu rakiy a kiiti wakile do kaaw-anta. Asaan ŋuur kuuk aamin do Buŋdi yaa zeede gine sellen. Kaaw taar-an yaa gaayiŋ gee okiŋco. ⁹ Kar gay, kaway min gamin ku tambaar, kaway min gee kuuk el giduwa ho kuuk el meelo do bi ka gaanuundi. Asaan gamin ar ŋuur-an bal gine paydinco. Ŋu gaaydo gee. ¹⁰ Ya goy gem kaak el eere gee, karumga, kar kiiji deele pey. Ya ŋa icdo gay, kiiji newse kopo. ¹¹ Kiŋ iban kadar gem kaak gina ansi-ak, ŋaar jag min do botol taat samaane. Ya ŋa baa ansi di-ak, ŋa tara ziy ka meenji.

Ooy ta ba aaro

¹² Nu rakaan ŋaame gem rakki kaak baan make : Artemaas wala Tisik. Ya ŋa ote, uc parak ki asiin gasindu kodok do geeger ka Nikopoliis asaan nun ic niyine, nu raka gaasin ribba ede. ¹³ Baan, gaayig Zenaas gay dukume seriiner, in Apoloos. Obco wero do martuwco. Nu rakaado maan yaaco arme. ¹⁴ Do siŋtite sa, illa ŋuu ibine kadar ŋuu gaaye gee kuuk ya gamin armaaco. Ansii kat, goye ka gee ku Buŋdi uciydo maala.

¹⁵ Siŋta okiŋco kuuk goy anne in nunu ooyjiŋ dakina. Kiŋ sa, ni diyaajiŋ : ooyco do siŋtite kuuk elgiite kuuk goy annere.

Okiŋko, Buŋ yaako barkiyiŋko. Nu ooyko dakina.

2 Timote

Pile ka kaawor

Maktumne-an, ɲa Pool kat siirjit do Pilemon. ɲa siirit do wiktin taat ɲa goyiy daɲaayne. Pilemon, ɲaar aamin do Iisa Masi min awalle. Kar ɲa gin berre rakki, sinji Onezim. Onezim gay gadtu ho ɲa ɲaamtu in Pool. Wiktin taat Onezim goyiy in Pool, ɲaar oki aamintu do Iisa Masi. Kar ba aaro, Pool siirji do Pilemon a ɲaaji saamiye do Onezim ho ɲa ɲaamijig in maktumne-anta. Pool indaag Pilemon a ɲa talaagdo pey Onezim ar berrey, kar gay, ɲaa obiɲ ar siɲo.

Ooy ta awalle

1 Maktumne-an, nun Pool in sinje Timote kat siirta. Nun, ɲu obintu daɲaayne asaan nu kaawa do bi ka Iisa Masi. Ni siirit loci, kiɲ Pilemon. Ki roy ka bini ho ki gaayaani do riy ta Iisa Masi. Ni ooyjin dakina. ² Ooyti do boote Apiya. Ooyiy oki do sinje Arsip, ɲaar kaak zeeda in nini do totire ka Kabarre ta Gala. Do *Egliz kaak ɲuma do geriɲ oki, ooyco dakina. ³ Tatte Buɲ ho *Rabbinte Iisa Masi yaako barkiyinjo ho yaako iye aapiye.

Dele ka barkiner do Buɲdi do bi ka Pilemon

⁴ Kun kawta, ya nu inda Buɲ, nu rawatdo biɲ. Nu dela barkin do Buɲdi do bi kanjin, ⁵ asaan gee kaawa do bi ka imaan taat ki gintu do Rabbinte Iisa Masi ho do ele kaak ki elgig gee ku Buɲdi. ⁶ Nu inda Buɲ a imaan taat ɲuminte yaa sinje in unti. Ansii kat, kii ibiniɲ ay maan kaak gi gintu in goye kaak gi goyiy in Iisa Masi. ⁷ Gem kol sinji, in ele kaak ki elgiy gee, adir miin in galal ho ki deɲrin dakina. Ka seener, ki deɲrig gelbin ka gee ku Buɲdi.

Pool indaag Pilemon a ɲaa obiɲ Onezim samaane

⁸ Ka seener, nu gin botol naaɲ kaawe do maan kaak kii gine. Kar gay, nu rakaado gine pa. Ansi-ak, nu indaaciɲ do saan ta elindi di. Nun Pool, ki iban kadar nu zab ko ho ɲu obintu daɲaayne do bi ka Iisa Masi. ¹⁰ Kar diɲ gay, nu indaaciɲ do bi ka Onezim kaak ar roɲ ka adir do daɲaayner-aɲka. ¹¹ Awalle, ɲa baljin gine riy samaane, kar diɲ gay, ɲa obte wer seerte. ¹² ɲaar-ak, nu ɲaamaajinga, ɲaar kaak nu elgig min do adir.

¹³ Ka seener, nun goy do daɲaayner do bi ka Kabarre ta Gala. Nu raka ɲaa goye in nunu a ɲaan gaayindu do wiktin taat ki ginno. ¹⁴ Kar gay, nu gediraado gine maan bal kaawon, asaan nun asiraacinno, illa in niyin ta me-
enjin.

¹⁵ Tuuliy Buɲ imilig Onezim min do pisinjin do wiktin sood di, kar diɲ gay, ɲaa yeepen ko, ɲaa goye tak-tak.

¹⁶ Dak talinjo do pey ar berre. ɲaar pakgig ko berre serek, ɲaar sinjin do Iisa Masi. Nu elgig dakina, kar kiɲ gay yaa elin pey paka. Kii elinji-ak asaan ɲa gem ar kinke ho asaan ɲa sinji oki do Iisa Masi.

¹⁷ Hadi, ya kiɲ kat icintu ar royan, ya Onezim-ak ote, obiɲ ar ɲa nun di. ¹⁸ Ya ɲa nigjin wala ya ki aadaag daana, diyduut do kaar. ¹⁹ Nun Pool ko siirjin kaawin-aɲku in pise ka meendu. Naaɲ kappiye ay maan kaak ki giniiji do kaay ka Onezim. Kar gay, kinke sa, ki iban kadar nu aadaaciɲ daana. Nu gaayinɲin ki aamintu do Iisa Masi, taar-at ko daana. ²⁰ Gem kol sinji, in ele kaak ki elgig Rabbinte, nu raka ki ginin riy taat nu rakiy-anta. Ampa-ak, deɲrig gelbina in sinji ku Iisa Masi.

²¹ In siire kaak nu siirijin-aɲ, nu iban kadar kii gininti ho kii gine pak taar-anta oki. ²² Kar nu inda pey maan ka pey : kiidu bariye zuga, asaan nu iban kadar Buɲ yaa cokiɲ in indinjo. ɲaan imilin min do daɲaayner ho naako baawe.

Ooy ta ba aaro

²³ Epapraas sa, ɲu obiɲ daɲaayne anne in nunu, asaan ɲa gaara kaaw ta Iisa Masi. ɲa ooyjin dakina. ²⁴ Eendu kuuk ni giniy riy ta Buɲdi, kuɲ Maark, Aristaark, Demaas in Luk sa ooyjin dakina.

²⁵ Rabbinte Iisa Masi yaako barkiyinjo okinjo. Nu ooyko dakina.

Hebru

Pile ka kaawor

Waan ibanno gem kaak siirit maktumne-anta. Kar gay, kaak siirta-aj ibingig aadanna ku Greknar ho ɗa ibingig oki rakki rakki makaatamna ku Jamaw ta Awalle. Maktumne-an, ɗa siirit do Yuudinna kuuk aamin do Iisa Masi. Yuudinna-ak, ɗu kolaag oki a ɗu Hebru. Gee-ak oole nam daariɗ ɗakco ko sood di, ɗuu rasin imaanco asaan ɗu bal gase bilde kaak necgu. Ansii ko, ka siirit maktumne-an raka gaare bilde kaak tab ka Iisa Masi. 'Bildinji-ak a : Iisa, ɗaar keeji di mee satkiner do Jamaw ta Marbinto. Njaar di kaak goy ɗatik ta geemir in Buɗ ho ɗaa gedire ginin riy-anta asaan ɗaar di gemo ho Buɗ. Muutuy taat ka etor, taar satkin ta tab lote. Min taar-an, Buɗ ra-kaado pey satkine. Ansi-ak, ginte okinte kuuk ɗum in Iisa, gii gedire sinje moota in Buɗ bal kolaw.

Buɗ kaaw in biy ka Ronji

¹ Awalle, in binɗa ku nabiinnar, Buɗ deesco kaawe do aginiyte in botilay dakina. ² Din gay, do wiktin ta ba aaro, ɗa kaawte lote in biy ka Ronji. In ɗaar ko, Buɗ kilgiyiit duniine in gamin okinco kuuk goy kuwa ho keder, ho ɗa rasiijig okinco-aj do pisinji. ³ In Ronj ɗaar-ak ko, gee taliy portikaw ta *darjin ta Buɗdi, ho in ɗaar ko, gee yaa ibiniɗ Buɗ, ɗaar maman, asaan Ronj-ak ara ko ɗaar di tak. Gamin okinco kuuk kuwa ho keder-ak goy in gudurre ta kaawoy. Min ɗa piltu botol a gee yaa gine *cawar do unji ka Buɗdi, ɗa daktu goy ka samaaner do meeday ta ɗaar kaak gin gudurre pakgig gamin okinco. ⁴ Ampaa ko, Buɗ gaartu kadar Ronj-ak pakgig *ɗubal ku Buɗdi serek. Do bi ɗaar-ak ko, ɗa diyiji oki sin kuuk pakgig kuɗco.

Ronj ka Buɗdi pakgig ɗubal ku Buɗdi

⁵ Ka seener, yiriy rakki, Buɗ bal kaawe do rakki min ɗubilji aman :

« Kinke-aj ko Ronju,
min yiriyta-aj, ɗuu ibine kadar nun ko takko. » †

Ho ɗa bal kaawe tak-tak do bi ka rakki minninc o aman :

« Nun, naa gine Tacco kaɗji
ho ɗaar gay yaa gine Ronju kanto. » ††

⁶ Kar gay, Ronj ka Buɗdi, ɗaar di kaaco ka gamin okinco. ‡ Wiktin taat Buɗ rakiy ɗaamiɗ Ronji do duniiner, ɗa kaawtu aman :

« ɗubal ku Buɗdi okinco yaa abdiyini. » ††

⁷ Do bi ka ɗubilji-ak, Buɗ kaawtu aman :

« ɗubal kunto, ɗuur ar usu
ho gay riyor kunto, ɗuur ar lesas ku aki. » ††

⁸ Kar do Ronji gay, ɗa kaawji aman :

« Kin kaak Buɗ, ki goy doo ka sees ka sultan.
Ki hokumiyaag gee in botol.

⁹ Ki el gamin kuuk in botilco
ho kuuk jookum gay, ki yilaagu.

Ampaa ko, kin kaak Buɗ,

Takko Buɗ dobinɗin a ki pakgig eenji

ho in sewe kaak ɗa etiliijin do kaan-ak, †††

† Wer ka gase kaawor do Soom 2.7. †† Wer ka gase kaawor do 2 Samiyeel 7.14. ‡ 'ɗaar di kaaco ka gamin okinco' : In kaaw ta Grek, ɗu kaawa a 'Ronji kaak ɗa weetu awalle'. Kar kaaw-an gay kaawdo kadar Buɗ gin koogin ku pey kuuk ɗa weeyig ba aaro. Ta kaawa a Iisa, ɗaar ar ronj kaak ɗu weetu awalle, asaan ɗaar di kaaco ka gamin okinco. †† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 32.43. ††† Wer ka gase kaawor do Soom 104.4.

adiŋ gintu portiko. » †

¹⁰ Buŋ kaawtu pey aman :

« *Rabbine, do teesindi, ŋa kiŋken di kilgiyig kida
ho samaan sa, ŋa kiŋken di siyig in pisiŋjiŋ.

¹¹ Gamin okiŋco kuuk ki kilgiyitu-aŋ yaa bire,
kar kiŋ gay goy doo.

Gamin kuuk ki kilgiyitu-ak yaa zoode ar kesuun zoofiyo.

¹² Ar batik taat ŋu maliyiita, kii maliyiŋ gamin-aku.

Ŋu asiy maŋco ar kaak gee makiy kesuune.

Kar kiŋ gay makaado, ki goy uudineŋ di
ho menuwiŋ gaasaado tak-tak. » ††

¹³ Yiriy rakki, Buŋ bal kaawe do rakki min dubilji aman :

« As goy do meedar
nam wiktin taat naaco gedire do adineŋ,

ŋuu gine wer ka lee asiŋjiŋ. » ‡

¹⁴ Ka seener, *dubal ku Buŋdi okiŋco, ŋuur ruwwinnay kuuk gina riy do Buŋdi. Buŋ ŋaamiig a ŋuu gaayiŋ gee
kuuk yaa gase jile.

Jile ka tab kaak Iisa iyiite

² Do bi ŋaar-ak, zeedinte gii obe tirit do kaaw taat gi dortu a gi jagaado min botol taat samaane. ² Ka seener, kaaw taat *dubal ku Buŋdi iyiico do aginiyte, taar ic kat riyti. Ŋaar kaak bal karmiyin kaaw-ata ho ŋa aalta, ŋa gasit taŋji uudin ta niginji. ³ Ya ŋuur kuuk awalle bal karmiyin kaawo gasit taŋco, maman gii imile kayte ya gi ginig bees jile kaak tab-aŋka. Jile ŋaar-ak, *Rabbin meenji ko gaarig awalle. Kar ŋuur kuuk cokiyig in deŋginco gay diyte kadar kaaw-at ka seener. ⁴ Buŋ meenji gaay pey do kaawco in gamin kuuk ŋa gintu do da-tikte : ay gamin kuuk ajbay, kuuk gaara gudurrey ho in bere ka Ruwwiner kaak Buŋ deediico ar kaak ŋa rakiyo.

Iisa gaar botol ta jilindi

⁵ Ka seener, do bi ka duniin taat yaa ase taat gi kaawiy biti-an, Buŋ balco berin do pise ka dubilji. ⁶ Kar gay, ŋu siir do Kitamner aman :

« Gem gay, ŋaar waa kina, ki pakiriy kaaci ?

Roŋ gemor gay, ŋaar waa kina, ki taliy kaaci ?

⁷ Do wiktin sood, ki ginig kapak

nam dubal ku Buŋdi din sa pakgiga.

Ki berji *darjine ho horoomin ar sultan

⁸ ho gamin okiŋco, ki berjig do pisiŋji. » ††

Ya Buŋ berig gamin okiŋco do pisiŋji, ŋaar-ak gaara kadar ginno yoo maanna kaak ŋa balji berin do pisiŋji. Kar diŋ gay, gi tallo misa kadar gamin okiŋco-aŋ goy do pisiŋji. ⁹ Kar gay, maan kaak gii gedire ibine-ak, ŋaar ko aŋka : do wiktin sood, Iisa, Buŋ ginig kapak nam dubal ku Buŋdi din sa pakgiga. Kar diŋ gay, ŋu berji darjine ho horoomin ar sultan, asaan ŋa seet taabin ta muuti. Ansi-ak, in barkin ta Buŋdi, ŋa icit muut do kaay do saan ta gee okiŋco.

¹⁰ Buŋ kilgiyig gamin okiŋco ho in ŋaar ko, ŋu goyiyo. Buŋ raka iye gee dakina do darjiney ar kooginay in botol ta Iisa Masi. Ampaa ko, Buŋ gintu a Iisa, ŋaar kaak yaa pile botol ta jile geemir, ŋaa bireŋ ja min do taabiner, kar kat, ŋaa nece tak ar kaak Buŋ rakiyo. ¹¹ Iisa ko pil botol a gee yaa gine *cawar do uŋji ka Buŋdi. Ampa-ak, Iisa ho in ŋuur kuuk cawar-aku, okiŋco, ŋuu gine ar gee kuuk tacco rakki. Do bi ŋaar-ak ko, ŋa kolaagu a siŋtar ho sokaŋ daggigdo. ¹² Paa ko, ŋa kaawtu do Buŋdi aman :

« Naa kaawe do siŋtar do bi kaŋjiŋ.

Do wer kaak gee ŋum dakina, naa oziliŋ siŋjiŋ. » ††

¹³ Ŋa kaawtu pey aman :

« Nun, naa diye amaanner okintiti do Buŋdi. » †††

Pey aman :

« Nun ko aŋka in gee kuuk Buŋ beriidu ar kooginar. » †††

††† 'sewe kaak ŋa etiliijin do kaan' : Do aadin ta Yuudinnar, ya ŋu etila sewe do kaa ka gemor-ak gaara kadar ŋu darjiyaag sultan. † Wer ka gase kaawor do Soom 45.7-8. †† Wer ka gase kaawor do Soom 102.26-28. ‡ Wer ka gase kaawor do Soom 110.1. †† Wer ka gase kaawor do Soom 8.5-7. †† Wer ka gase kaawor do Soom 22.23. ††† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 8.17. ††† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 8.18.

¹⁴ Uudin taat koogin-aŋ okiŋco, baarco ho ziŋkico, ŋuur ku geemir di, Iisa oki ic zi ar kaŋco ho goyiŋji sa ar ka geemir. Awalle, ŋaar kaak gin gudurre ta muuti, ŋaar *Seetanne. Kar Iisa gay, iŋ muutuy, ŋa imiliit gudurre ta Seetanner tak-tak ¹⁵ ho ŋuur kuuk do goyiŋco okiŋji, ŋu ar berrina asaan ŋu gina kolaw do muut-at, ŋa imiliit koluwco. ¹⁶ Asaan ka seener, asiŋji kaak do duniiner, ŋa bal ase a ŋaa gaaye dabal ku Buŋdi. Kar gay, ŋa as gaaye tamba ta Ibraayim. ¹⁷ Do bi ŋaar-ak ko, do ay maanna, illa ŋaa are siŋtay. Ansii ko, ŋaa kuuniye *mee sat-kiner ka tatko kaak tala amindaw ta geemir ho kaak gina riy ta Buŋdi iŋ botilti. Ansi-ak, ŋaa imiliŋ zunuubinna ku geemir a ŋaa amriŋ iŋ Buŋ. ¹⁸ Uudin taat Iisa meenji seet taabine ta gecindi, ŋa nec mogiŋ † ŋuur kuuk goy do gecindi.

Iisa pakgig Muusa

3 Gem kol siŋtay, do saan taar-an, diyon pikirriko do Iisa Masi. Ka seener, ku kuuniy gee ku Buŋdi ho ŋa kolliŋko a ku baayiy goye ka samaaner. Diŋ gay, pakiroŋ do Iisa Masi, ŋaar gay tabiriikar ka Buŋdi ho ŋaar ko *mee satkiner ka tatko do imaan taat gi gaariyo. ² Awalle, uudin taat Muusa ginit riy taat gaara kadar Buŋ nec amniyiŋji do geriy okiŋji, †† Iisa oki gaar kadar Buŋ kaak diyig do riyor-ak nec amniyiŋji. ³ Ka seener, ar kaak ŋu jaaliŋ siŋ ku gem kaak pina gero pak ger meenji, Iisa oki, ŋuu jaaliŋ siŋji kuwa pak Muusa. ⁴ Geray okiŋco gin gay piŋiŋco. Kar ŋaar kaak piŋig gamin okiŋco gay, ŋa meenji Buŋ. ⁵ Muusa gay, ka seener, ŋaar nec a Buŋ yaa amniyiŋji ar gay riyoy do *ger ka Buŋdi okiŋji. Riyoy-at ta gaare do geemir kaaw taat Buŋ asiŋ kaawe neginda. ⁶ Kar Iisa Masi gay, ŋaar nec a Buŋ yaa amniyiŋji ar Roŋ kaak goy do kaay ka ger ka Buŋdi. Kar geriy-ak gay, ŋaar ginte, ya gi zeeda obe tirit do imaante ho do maan kaak gi eriyo. Maan kaak gi eriŋ-ak deŋraate gi kaawiy bal kolaw do uŋco ka geemir.

Jamiyne taat Buŋ bertu do geenji

⁷ Do saan taar-an, uudin taat Ruwwin ta Buŋdi kaawiy aman :

« Yiriyta, ya ku cokiyaat gaay ta Buŋdi,

⁸ dakoŋ tiriŋcodo deŋginko ar kaak aginiyko gintu do wiktin taat ŋu poociiga ho ŋu geciiŋ do goosiner.

⁹ Ka seener, Buŋ kaaw a do menaw-ak, aginiyko talig gamin okiŋco kuuk nu gintu do elgin kuuk orok pood.

Kar iŋ taar-at oki, ŋu pocintu ho ŋu gecintu.

¹⁰ Ampaa ko, adir nigtu iŋ gee-aku ho nu kaawtu aman :

“ Gee-aŋ, pikirrico jaga jagen di.

Ŋu bal ibiniŋ maan kaak nu eriy minnincō. ”

¹¹ Ansii ko, iŋ adir ka nige-ak, nu togiltu aman :

“ Ŋu uŋjaado tak-tak do wer ka jamiyner kaak nu siyiico ! ” » ‡

¹² Gem kol siŋtay, goyoŋ godom, paa waan minninko adiy yaa gine pondiko nam ŋa aaminiydo ho ŋaaji new-se kop do Buŋ kaak goy mento. ¹³ Kar gay, kun kawta, iskiguwoŋ ziŋkico. Ansii kat, yoo waan minninko, rasiydo ziŋkay a zunuubinna yaa caaciŋji ho kaay yaa gine bombo. Ginguwoŋ pa do wiktin taat kaaw taat a « Yiriyta » goy tiya misa. ¹⁴ Ka seener, ya gi oba tirit yoo gaasuwa do imaan taat gi gastu, ŋaar-ak, gi geenji ku Iisa Masi ko.

¹⁵ Ansii ko, ŋu siirtu do Kitamner aman :

« Yiriyta, ya ku cokiyaat gaay ta Buŋdi,

dakoŋ tiriŋcodo deŋginko

ar kaak aginiyko poocit kaawoy. » ††

¹⁶ Ŋaar-ak, ŋuur kuuk cokiyit gaay-ata ho poocit kaawoy, ŋu kuŋ waa ? Ŋu gee okiŋco kuuk Muusa imiltu min darre ta Meser. ¹⁷ Do elgin kuuk orok pood, Buŋ, adiy nigtu-ak iŋ kuŋ waa ? Adiy nig iŋ ŋuur okiŋco kuuk gin zunuubinna ho mat do goosiner. ¹⁸ Do wiktin taat Buŋ togiltu aman : « Ŋu uŋjaado tak-tak do wer ka jamiyner-ak », ŋa togil do kuŋ waa ? Ŋa togil do ŋuur okiŋco kuuk poocit kaawoy. ¹⁹ Ansii ko, gi ibintu kadar gee-ak bal uŋje do wer ka jamiyner-aka, asaan ŋu pooc aamniye do Buŋdi.

† 'mogiŋ' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'sakuwiŋ'. †† 'do geriy okiŋji' : Ger ka Buŋdi okiŋji, anne-aŋ kaawa do bi ka gee ku Buŋdi okiŋco do wiktin ta nabi Muusa. ‡ Wer ka gase kaawor do Soom 95.7-11. ††† Wer ka gase kaawor do Soom 95.7-8.

4 Buñ kaaw a ñaa pile botol do geemir ñuu unje do jamiyner-ata. Ho kaawoy-at, taar tiya yoo yiriya. Ampa-ak, zeedinte a minninko, yoo waanna goyaado kaak yaa pakire a ña as ba aaro ho ña gediraado unje do wer-aka. ² Asaan gi dorit kabarre ta samaane taat kaawa do bi ka jamiyner-at ar kaak awalle ñuur oki doriit do goosiner. Kar locon gay, kabarre-at uc usu asaan ñu bal ooyin in imaan. ³ Kar ginte kuuk aamin gay, gii unje do jamiyner-ata. Do bi ka jamiyner-at, Buñ kaaw aman :

« Inj adir ka nige-ak, nu togiltu aman :

“ Ñu unjaado tak-tak do wer ka jamiyner
kaak nu siyiico ! ” † »

Kar sando, min Buñ gaasiit riyoy ta kiliiginer, wer ka jamiyner-ak, ñaar goy ko. ⁴ Ka seener, do bi ka yiriy ta pesiringkar, wer rakki do Kitamner ñu kaaw aman : « Buñ gaasit riyoy okintit in mena bijigiy. Do yiriy ta peesiringkar gay, ña jammiyту. » †† Pey do wer kaak gi garkiyiy diñka-añka, Buñ kaaw aman : « Ñu unjaado tak-tak do wer ka jamiyner kaak nu siyiico. » †† Njuur kuuk awalle dorit kabarre taat samaan-at baltu unje do wer jamiyner-ak, asaan ñu pook karmiyin Buñ. Kar gay, goy gee kuuk yaa gedire unje do wer-aka. ⁷ Ansii ko, Buñ diyту pey wiktin taat gee yaa unje do wer-aka ho ñu koliit a « Yiriya ». Do bi ñaar-ak ko, do Kitamner, Buñ kaawtu in biy ka Dawuud aman :

« Yiriya, ya ku cokiyaat gaay ta Buñdi,
dakon tirinçodo dençinko. » ††

⁸ Zer, ya ka seener, Zoozuwe iyig aginiyte bal kaawo do wer ka jamiyner-ak ††, min taar-an, Buñ kaawaado pey do bi ka yiriy ta pey. ⁹ Ampaa ko, ar kaak Buñ jammiyту min do riyoy ta kiliiginer in yiriy ta peesiringkar, botol ta jamiyner ar taar-an goya do gee ku Buñdi oki. ¹⁰ Ka seener, gem kaak unje do wer ka jamiyner kaak Buñ siyту-ak, ñaa jammiye min do riyoy ar Buñ jammiyту min tanji. ¹¹ Ansi-ak, zeedinte gii unje do wer ka jamiyner-aka. Gininte in ay botol pa waan minninte yaa aade ta aginiyte kuuk tar zinçiko do wiktin taat ñu pooctu karmiyin Buñ.

¹² Ka seener, kaaw ta Buñdi, taar ar maan kaak goy mento ho ta gina riyti in gudurre. Ta ar *seepin kaak binçay paad pakgig paade ka ay seepine. Ta unja do gemor nam ta deediig gelbine in ruwwine ho ta kiliig ñaamiik ta kaasir in loolo. ††† Pikirre in kaawin kuuk goy do adiy ka gemor oki, ta bayniigu ya ñu samaane wala ñu samaanno. ¹³ Min gamin okinçoko kuuk Buñ kilgiyту, ginno kaak cigil do unji. Kar do unji ka Buñdi, ñaar kaak gii ose binçiten gay, gamin okinçoko-añ, ña ibingig rakki rakki ho ña talaagu warañ.

Iisa mee satkiner ka tatko

¹⁴ Min gi gin ko *mee satkiner ka tatik pakgig gay satkiner okinçoko, ñaar-ak obinte bombo do imaante taat gi gaariyo. Mee satkiner-ak coon ka samaaner. Ñaar ko Iisa, Ronj ka Buñdi. ¹⁵ Ka seener, gi gin mee satkiner ka tatko kaak nec adiy yaa radinji do wiktin taat gudurrite sooda. Asaan in gece kaak ñu geciga, ña aawit taabin okintit taat gi aawiyo, kar gay, ña bal gine zunuubinna kat bat. ¹⁶ Ñaar-ak, sinjinte moota bal kolaw do wer kaak Buñ hokumiyiy in barkiney. Edenj ko, Buñ yaa tale aminduwte ho ñaate bere barkiney-ata. Ampaa kat, ñaate jorkinte do wiktin taat ya duniin gasinte.

5 Ka seener, ay mee satkiner ka tatko, ñu dobig min datik ta geemir a ñaa gine riy ta Buñdi do bi kañco. Riyat, ñaa iye gamin ku berindi do Buñdi ho ñaaji gine satkine do bi ka zunuubinna ku geemir. ² Gay satkiner-ak nec tale amindaw ta ñuur kuuk ibanno maanna ho jagaw, asaan ñaar meenji oki aawaat gudurrey sooda do gamin dakina. ³ Do saan ta gudurrey taat sood-ata, illa ñaa ginen ja *satkin do zunuubinna ku meenji, kar kat do ku geemir. ⁴ Waan gediraado darjiye ziy a ña mee satkiner ka tatko. Illa Buñ kat kola gemo a ñaa gine riy-ata ar awalle, ña koliig *Haruun.

⁵ Iisa Masi oki, ña meenjidо kat darjiy ziy a ña *mee satkiner ka tatko. Kar gay, ña Buñ kat darjiyga, wiktin taat ña diyiji aman :

« Kinçke-añ ko Ronjdu,
min yiriya-añ, ñuu ibine kadar nun ko takko. » †††

⁶ Do wer ka pey, ñu siir do Kitamner aman :

« Kin gay satkiner kaak goy doo ar Melkisedek. » †

⁷ Wiktin taat Iisa goyту do duniiner, ña inditu Buñ ho ña loklikiji in koriya ho in zulañ oki. Ña indiig ñaar kaak nec jiliñ min do muuti ho do bi ka karaamin taat ña karmiyiig Buñ, Buñ cokiyiig alinji. ⁸ Ña Ronj ka Buñdi. Kar in taar-ata oki, ña bilde karaamin in botol ta taabiner. ⁹ In goyinji, wiktin taat ña nectu ko tak ar kaak Buñ rakiyo, ña piltu botol a gee okinçoko kuuk icit kaawoy yaa gase jile kaak goy doo. ¹⁰ Buñ diyig mee satkiner ka tatko ar kaak ña diyig Melkisedek-aka.

† Wer ka gase kaawor do Soom 95.11. †† Wer ka gase kaawor do Zeneez 2.2. † Wer ka gase kaawor do Soom 95.11. †† Wer ka gase kaawor do Soom 95.7-8. ††† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 31.7 ho Zoozuwe 22.4. ††† 'lolo': Werin daariig, ñu kaawa a 'lando'. †††† Wer ka gase kaawor do Soom 2.7. § Wer ka gase kaawor do Soom 110.4.

Obe kaak bombo do imaandi

¹¹ Do bi naar-an, ni gin kaawin dakina kuuk niiko kaawe. Kar gay, gaariŋco yaa gine raḁa, asaan diŋ, kayko icdo koḁok. ¹² Wiktin-an nec ko zer kuu garkiye gee. Kar sando, illa ŋuuko garkiyeŋko pey iŋ gamin ku melenḁ do bi ka kaaw ta Buŋdi. Kuŋko-an ar koogin kuuk siya misa buwa, yampa, ande, ku gediraado teenji. ¹³ Naar kaak siya buwa-ak, naar ar mic kaak ibanno misa maan kaak samaane iŋ kaak samaanno. ¹⁴ Kar ande gay, naar do gee kuuk aginda kuuk usin ko eeriŋ gamin kuuk samaane iŋ kuuk samaanno, asaan taar ko taat ŋu gingiy do goyiŋco.

6 Naar-ak, rasintenḁ gamin kuuk melenḁ do bi ka Iisa Masi ho newsinte do gamin kuuk kuuniy do gee kuuk aginda. Gi yeepaado pey do kuuk melenḁ-aku. Gamin-ak, ŋuur ko anku : ibine ho rase ka nigindi kaak iya gee do muuti, ice ka imaan taat do Buŋdi, ² bilde do bi ka batemdi †, iŋ lee ka pisindi, nooye ka gee kuuk mate ho seriin taat Buŋ asiy ḁukume do geemir. ³ Siŋjinte iŋ unte ! Naar-an ko maan kaak gii gine ya Buŋ pilte botol.

⁴ Pakironḁ do ŋuur kuuk yeep do goyiŋco kaak awalle. Awalle, Buŋ pilig odinco iŋ portikuwi, ŋu aawit sel-liŋkaw taat asa min kuwa ho ŋu gas Ruwwin ta Buŋdi. ⁵ Nu elit kaaw ta Buŋdi iŋ galilti ho ŋu aawit gudurre ta goye ka marbinto kaak iŋ imaan. ⁶ Kar iŋ taar-an oki, ŋu yeep do goyiŋco kaak awalle. Gee-ak, gi gediraado pey iyinco ka seeriŋkar a ŋuu jipte goyiŋco. Ya ampa-ak, ar ŋuur maaniico doodaag pey Roŋ ka Buŋdi ka etor ho ŋu iyaaji sokaŋ do unco ka geemir.

⁷ Ka seener, morig kaak aay amay ho niyaaco gamin samaane do ŋuur kuuk gawnaaga-ak, Buŋ barkiyga.

⁸ Kar gay, morig kaak amil pompal kuuk gin jamay wala rapinḁa-ak, ŋa ginno paydiney. ḁakji sooḁ di, ŋuu muwiŋji ho ŋuuji diye ako a ŋuu idiŋ tak-tak.

⁹ Gem kol siŋtay, ya ni kaawa ampa oki, ni iban tak kadar botol taat ku ictu-an samaane. Taar ko taat iya gee do jilindi. ¹⁰ Ka seener, Buŋ, naar ginno gamin kuuk bal botol. Na rawtaatdo riyo ho ele kaak ku gaartu iŋ siŋji ho ku gaariy yoo diŋka do geenji. ¹¹ Kar maan kaak ni rakiy minninkoŋ gay, illa kuu zeede kuu obin imaanko yoo do gaasuwar. Ampaa kat, maan kaak ku eriy iŋ imaanko yaa ase tak do weriy. ¹² Yampa, dakonḁ gineno zegilay. Kar gay, icon botol ta ŋuur kuuk aamine ho ica subirraw. Gee-ak gasaag maan kaak Buŋ kaawtu a ŋaaco bere.

Maan kaak Buŋ kaawtu a ŋaa bere do geenji

¹³ Ku iban kadar wiktin taat Buŋ kaawiji do Ibraayim a ŋaaji bere maanna, ŋa togiltu iŋ siŋ ku meenji. Na togiltu iŋ siŋji-ak asaan ginno waan kaak tatik pakgiga. ¹⁴ Na togiltu aman : « Ka seener, naanḁ barkiye dakina ho naa wadirin kooginḁ. » ††¹⁵ Min Buŋ togiltu pa-ak, Ibraayim subirtu kee nam ŋa gasiig maan kaak Buŋ kaawiji. ¹⁶ Ka seener, ya gee togilaw-ak, ŋu togila iŋ maan kaak tatik pakgigu. Ya ŋu togila ampa-ak, kaaw matiyo, ginno pey yeepe ka aaro. ¹⁷ Ampaa ko, wiktin taat Buŋ kaawtu do Ibraayim-ak, ŋa raka gaare waraŋ do ŋuur kuuk yaa gasin maan kaak ŋa kaawtu kadar ŋa welkaatdo kaawoy. Ansii ko, ŋa gaayiitit do kaawoy iŋ togiliika. ¹⁸ Ka seener, maan kaak Buŋ kaawtu ho iŋ togiliikay, seerco makaado tak-tak, asaan ŋa gediraado raade. Ampa-ak, do ginte kuuk rasig gamin okinco a gii obe tirit do maan kaak Buŋ kaawtu ho gi eriy, kaaw-an yaate iskinte dakina. ¹⁹ Do ginte gay, maan kaak gi eriy-ak gaayaate gi goyiy bombo ar dambi kaak awkido tak-tak. Iŋ maan kaak gi eriy-ak, gi nec aade min do maan kaak ar zimilla ho gii unje do wer kaak Buŋ goyiyo ‡, atta do wer kaak *cawar aale. ²⁰ Do wer kaak cawar aale-ak ko, Iisa ogiriite, ŋa unjitu do bi kante. Ampaa ko, Iisa, Buŋ diyig *mee satkiner ka tatko kaak goy doo, ar kaak awalle, ŋa diyig Melkisedek-aka.

Melkisedek sultan ho gay satkiner

7 Awalle, Melkisedek-ak, naar sultan ka Saleem ho ŋa gay satkiner ka Buŋ ka kuwa. Yiriy rakki, wiktin taat Ibraayim nosiriico do sultinnay daarinḁ ho ŋa yeepiy min do gartar, Melkisedek ŋaamiiga ho ŋa barkiyiga. ² Do wer-ak, min gamin okinco kuuk Ibraayim gaamtu min do gartar-ak, ŋa beriji zakaane do Melkisedek. Min gamin kuuk orok, ŋa beriji rakki rakki. Melkisedek, naar sultan ka Saleem. Siŋ kuuk Melkisedek-ak kaawa a « sultan kaak hokumiya iŋ botol, » ho kuuk a sultan ka Saleem-ak gay kaawa a « sultan ka aapiyer ». ³ Melkisedek-ak, do Kitamner, ŋu bal kaawe a ŋa gintacco wal yaaco wal aginiyi ku aginda. ŋu bal kaawe do bi ka weenji wala do bi ka muutuy. Na ar Roŋ ka Buŋdi, ŋa gay satkiner kaak goy doo.

† 'bilde do bi ka batemdi' : Kaaw-an, iŋ kaaw ta Grek, ta kaawa a 'bilde kaak do bi ay biyaw ta batemdi'. Wal ta raka kaawe do bi ka ay biyaw ka batem kaak kretiyenna giniyo, wal do bi ka ay ace ka abaadiner. †† Wer ka gase kaawor do Zeneez 22.16-17. ‡ 'maan kaak ar zimilla do wer kaak Buŋ goyiyo' : Awalle, wiktin taat ŋu piniig ger ka Buŋdi, ŋu caaltu zimilla a ŋuu cigilin wer kaak cawar aale. Wiktin taat Iisa mattu ka etor, zimilla-ak eertu datko min kuwa yoo kedder (Matiye 27.51).

⁴ Talon ja, tatkaw ta Melkisedek ! Nja gem tatik nam tatte Ibraayim din sa berji zakaaney min gamnay kuuk nja gaamtu min do gartar. ⁵ Ka seener, koogin ku Lebi, njuur kuuk gina riy ta gay satkiner, in *gaanuun ka Bunji, nju gin botol ta ice zakaaner min do sijtico, gee ku Israyeel. Kar sando, njuur oki min tamba ta Ibraayim. ⁶ Melkisedek, njaar min caar ka Lebido. Kar gay, in taar-at oki, Ibraayim berji zakaane. Kar pey min kaatiya, Melkisedek barkiyiig Ibraayim kaak Bunj kaawtu a njaaji bere maanna-aka. ⁷ Kar sando, gee iban tak kadar waan kaak bar-kiya gem-ak, njaar pakgig kaak nja barkiyiyo. ⁸ Koogin ku *Lebi kuuk ica zakaane min do sijtico-aku, njuur oki mata ar geen di. Kar Melkisedek kaak Ibraayim berji zakaaney-ak gay, njaar goy in odinay ar kaak Kitamne kaawiyo. ⁹ Kooginay ku Lebi kuuk ica zakaan-aku, wiktin taat Ibraayim beriit zakaaney do Melkisedek, ta ar tac-co Lebi oki berit ko tanji in pise ka Ibraayim. ¹⁰ Ibraayim-ak, njaar min aginiyji ku aginda ku Lebi ho Lebi gay goy misa do maasoy wiktin taat Melkisedek njaamiiga.

¹¹ Wiktin taat Bunj beriico gaanuun do gee ku Israyeel, nju koogin ku Lebi kat asa gine riy ta gay satkiner. Kar ya botol kat goya taat koogin ku Lebi-ak yaa necin tak riy taat Bunj rakiyo, maa di Bunj njaamiy gay satkiner ka pey ? Gay satkiner ka pey-ak, njaar aadfo botol ta *Haruun ar koogin ku Lebi, kar gay, nja aada botol ta Melkisedek. ¹² Kar ya nju makaag gay satkiner in kaak aada botol ta pey-ak, gaanuun oki, illa njuu makinji. ¹³ Ya ni kaawa ampa-ak, ni kaawa do bi ka *Rabbinte. Kar njaar gay min caar ka Lebido, nja min caar ka pey. Caar njaar-ak, yiriy rakki, waanco bal gine riy ta gay satkiner. ¹⁴ Gee okinco iban kadar Rabbinte, njaar min caar ka Zuuda. Do bi ka caar njaar-ak, yiriy rakki, Muusa bal kaawe a nju gina riy ta gay satkiner.

Gay satkiner kaak goy doo

¹⁵ Njaar-anj maan kaak gi talaag waranj : gay satkiner kaak pey nju kaawiy-ak, njaar ar Melkisedek. ¹⁶ Ya nju diyiig gay satkiner, nju bal diyin do saan ta gaanuun kaak kaawa do bi ka tambaaco. Kar gay, nju diyig gay satkiner, illa in gudurre ta goye kaak idaado tak-tak. ¹⁷ Ka seener, nju siir do Kitamner aman :

« Kij gay satkiner kaak goy doo ar Melkisedek. » †

¹⁸ Ampa-ak, gaanuun kaak awalle, nju deeyiiga asaan nja ginno gudurre ho nja bal necin riyoy. ¹⁹ Ka seener, gaanuun ka Muusa bal nece iye gee a njuu nece tak ar taat Bunj rakiyo. Kar din gay, nju gaarte maan ka erindi kaak samaan pak ka awalle ho maanna-ak gaayaate gi sijjiy moota in Bunj.

²⁰ Pakironj oki do togiliik ta Bunji-ata. Gay satkiner ku awalle, njuur gin gay satkiner bal togiliik ar taar-anta.

²¹ Kar Iisa gay, nju diyiig gay satkiner in togiliika wiktin taat Bunj meenji togiliiji aman :

« Nun *Rabbin kat togile
ho nu yeepaado pey aaro :

kij gay satkiner kaak goy doo. » ††

²² Paa ko, in Iisa, gi iban tak kadar jamaw taat samaan pak ta awalle yaa ase do werti.

²³ Min kaatiya, gin maan ka pey : do jamaw taat awalle-at, gee dakina gin riy ta gay satkiner ho ay gem di rasiy do giji, asaan muut rasgigdo njuu ginin riyco doo. ²⁴ Kar Iisa gay, do bi ka goyinji ka gaasdo, njaar gay satkiner kaak goy doo. ²⁵ Paa ko, njuur kuuk asa do Bunji in sij kunji, nja gedire jilin tak-tak. Ta kuuniyту ampa-ak, asaan doo, nja goy mento a nja inde Bunj do saan tanco.

²⁶ Iisa kon di *mee satkiner ka tatik kaak kuuniyte. Njaar goy *cawar, bal oorne do unji ka Bunji. Nja bal gine zunuubinna. Nja goy serek min gay zunuubinnar ho Bunj coonig kuwa ka samaaner do wer kaak nja goyiyo.

²⁷ Iisa, njaar arro agindaw ku gay satkiner ku pey. Agindaw ku gay satkiner njuur-ak, kun kawta, illa nju gina ja *satkinkan do zunuubinna ku maaniico, kar kat, nju giniy do ku geemir. Kar Iisa gay, wiktin taat nja bertu ziy satkine do bi kante, nja ginit mena rakki di gaasiititi. ²⁸ Do gaanuun ka Muusa, njuur kuuk nju leeyig meennay ku satkiner ku aginda-ak, njuur gee kuuk ginno gudurre. Min gaanuun ka Muusa-ak, ta togiliik ta Bunji kat as ba aaro. In togiliik-at, njaar kaak nja diyту doo mee satkiner ka tatko-ak, njaar Ronji. Bunj ginig nja necit tak riy taat Bunj rakiyo. Nja necit mena rakki di gaasiititi.

Iisa mee satkinte ka tatiko

8 Cokiyon, an baat ta kaawor : gi gin *mee satkiner ka tatko ar kaak gi kaawtu dak ko biy. Nja daktu goy ka samaaner do meeday ta njaar kaak gin gudurre pakgig gamin okinco. ² Do wiktin ta Muusa, nju siy *kuraarin ta Bunji. Kar din gay, mee satkiner ka tatko-ak gina riyoy do kuraarin ta tab. Kuraarin taar-at, *Rabbin meenji kat siyta, yampa, nju geenno.

³ Ay mee satkiner ka tatko, nju diyig a nja iye gamin ku berindi do Bunji ho njaaji gine *satkine. Ampa-ak, kante oki, illa nja gine maan ka berindi. ⁴ Kar ya mee satkinte ka tatiko-ak kat goy do kidar, nja ginaado tak-tak riy ta gay satkiner, asaan kuuk gina riy ta satkiner ar taat *gaanuun kaawtu-ak, njuur goy ko. ⁵ Ar gem taliy kelmoy do sawwapa, riy ta gay satkiner-ak sa, taar ar kelim ta riy ta tab nju giniy do wer kaak Bunj goyiyo. Njaar-anj

† Wer ka gase kaawor do Soom 110.4. †† Wer ka gase kaawor do Soom 110.4.

ar maan kaak kuuniyi do Muusa do wiktin taat na siyiy kuraarin do Buṅdi. Do wiktin taar-at, Buṅ kaawji aman : « Ya ki siya kuraarne, zeedu kii siyin ar taat nu bayniiji ka dambar-aka. »¹⁶ Diṅ gay, riy taat Buṅ gaariiji do Iisa Masi-at, taar pakgit taat awalle serek. Kar jamaw taat nu diyig Iisa Masi datik ta geemir in Buṅ gay, taar oki pakgit taat awalle serek. Asaan in jamaw-at, maan kaak Buṅ kaawtu a naa gine pakgig naar kaak na kaawtu awalle do gaanuundi.

Jamaw ta awalle in ta marbinto

⁷ Ka seener, ya jamaw ta awalle-at kat necit ko riyti, maman Buṅ yaa obe jamaw ta pey ?⁸ Kar sando, Buṅ leesco do geenji aman :

« Nun *Rabbin kat kaawaw :
do menaw kuuk yaa ase-aku,
naa obe jamaw ta marbinto
in gee ku Israyeel ho in ku Zuuda.

⁹ Jamaw taar-at arro taat nu obtu in aginiyco
wiktin taat nu imiliig min darre ta Meser ho nu ogiriico.
Uudin taat nu bal karmiyin jamaw-ata,
nun Rabbin kat kaawaw, nun oki newsico kopo.

¹⁰ Nu kaawa pey aman :
do jamaw taat naa obe in gee ku Israyeel-an,
ya menaw nuur-ak bire,
naa unjiṅ gaanuundu do kayco
ho naa diyin do gelbinco.

Naa gine Buṅco
ho nuur gay yaa gine geendu.
¹¹ Yoo waan minninco ucaado inde giji wal sinji

a naaji gaare botol taat naan ibinindu.
Asaan okinco, nuun ibinindu,
min kuuk aginda yoo kuuk naada.

¹² Naaco saamiyin niginco okinji
ho zunuubinnico gay, nu icaado pey bico tak-tak. »^{††}

¹³ Ya Buṅ kolaat jamaw-at a ta marbinto, naar-ak, ar na ginit taat awalle-at maan kaak taay ko. Kar sando, maan kaak taaye ho zab-ak, naar baay gaay ko bire.

Abaadin ta awalle

⁹ Do jamaw ta awalle-at, Buṅ ber *gaanuun kaak gaara maman gee yaa abdiyijji ho goy pey wer ka abaadiner kaak nu siytu. ² Do wer ka abaadiner-ak, ta kuraarin taat dukum deelna seera in zimilla. Do deel taat bitta taat nu kolij « *wer kaak cawar », nu diy maan ka hadinner birṅay peesira kuuk gin gindiski ho oba ako. Ta gin oki taabul kaak nu liyiy mappa kaak nu beriy satkin do Buṅdi. Do deel ta atta taat nu kolij « wer kaak cawar aale », ⁴ ta gin taabul ka daabner kaak nu onniy *dokkanne. Ta gin oki *sandumne taat gaara jamaw taat Buṅ obtu in geenji. Sandumne-at, nu siyit in atay ho aarti gay daabne. Do atti ka sandumne-at, nu diy parik ka daabner kaak gin tee kaak nu kolij « maan* » ho in kuṅgin ka *Haruun kaak imil booyaw. Nu lee pey tariṅcilna kuuk Buṅ siirtu gaanuunji ka jamaw ho na berijjiig do Muusa. ⁵ Do kaati ka sandumner, gin gamin seer kuuk nu siytu in daabne. Gamin-ak, ar *dubal ku Buṅdi kuuk nu kolaag « seruubinna » ho nu gaara kadar Buṅ goy do wer-aka. Kelim ta gezgirco gootaag kaati ka sandumne-ata. [‡] Kar diṅ gay, wiktin ginno taat naako osin kaawin-aṅ rakki rakki.

⁶ Gamin okinco-aṅ, nu leeyig in botilco do kuraarin taat nu siytu do Buṅdi ho kun kawta, gay satkiner unjiṅgiy do wer ka bitta-aka a nuu gine riyco. ^{††7} Do deel ta atta gay, illa mee satkiner kaak tatik di unja keeji, mena rakki di do elgol. Wiktin taat na unja do wer-ak, illa na iya baar kuuk nu gintu *satkin do Buṅdi. Baar-ak, na beriig do Buṅdi do nige ka meenji ho in nige ka geemir kaak bal niyinco. ^{††8} In maanna-aṅ, Ruwwin ta Buṅdi gaariite kadar wiktin taat kuraarin taat nu siytu awalle goy misa, waan ginno botol taat naa unje do wer kaak *cawar aale kuwa ka samaaner. ⁹ Gamin-aṅ gaara maan kaak kuuniya diṅka : gee kuuk abdiyaag Buṅ, nuur bera bere ho gi-

† Wer ka gase kaawor do Ekzood 25.40. †† Wer ka gase kaawor do Zeremi 31.31-34. ‡ 'kaati ka sandumner' : Do aadin ta Yuudin-nar, ay elgo, mee satkiner ka tatko unjiṅgiy do wer kaak cawar aale-aka ho na ergigiy baar do kaati ka sandumner-ata. Naar-aṅ maan kaak gaara kadar zunuubinna ku gee ku Israyeel, Buṅ saamiyocog (Ekzood 25). ††† Wer ka gase kaawor do Nombir 18.2-6. †††† Wer ka gase kaawor do Lebitik 16.2-34.

na satkinkan do Buṅdi. Kar gaminco-ak necaado ginin pikirrico tak ar taat Buṅ rakiyo. ¹⁰ Gamin-ak, ṅuur ko kaawin kuuk do bi ka teendi ho ka seendi, in ay ace kaak ṅu aciyo. Kaawin-aṅ, ṅuur do bi ka gamin kuuk gee ta-laagu di. Aadanna-ak, ṅuu goye kee nam wiktin taat Buṅ asiyo maṅ in kuuk marbinto †.

Masi ber ziy satkine do saan tante

¹¹ Kar Iisa Masi gay bayin ar *mee satkiner ka tatko a ṅaate bere gamin kuuk samaane kuuk goy ko. Na ṅje do kuraarin taat pakgit serek taar taat ṅu siytu keder ho taat nec tak ar taat Buṅ rakiyo pakgita oki. Kuraarin taat ṅa ṅjitu-at, ṅu geenno kat siyta ho min gamin kuuk Buṅ kilgiytu do duniiner-an, taar ginno. ¹² Masi ṅje mena rakki di do *wer kaak cawar aale-aka. Do wer-ak, ṅa bal iye baar ku awgir wala ku ajjalinnar a ṅaa bere do Buṅdi. Kar gay, ṅa ber baar ku meenji kuuk miṅ do saan tante. Taar-an nec ko yaate jilinte tak-tak. ¹³ Do aadin ta *Yuudinnar, ṅu erga baar ku awgir in ku barkiydi do geemir a ziṅkico yaa gine cawar. Ampaa di, berka oki, ṅu eriita ho butti gay, ṅu kokiriy do geemir. Ya gamin-aṅ kat nec giniṅ zi ka gemor *cawar oki, ¹⁴ baar ku Iisa Masi gay pakgit serek ! Iisa Masi, in gudurre ta Ruwwin ta Buṅdi taat goy doo, ṅa bertu ziy do Buṅdi ar satkin taat nec tak ar taat Buṅ rakiyo. Ampaa ko, in baariy, pikirrite yaa gine cawar min gamin kuuk iya gee do muuti. Ansii kat, gii nece gine riy do Buṅ kaak goy mento.

Jamaw taat Buṅ duuntu in baar

¹⁵ Iisa Masi, do jamaw ta marbinto-at, ṅaar ko goy datik ta geemir in Buṅ. Na goy datikco a ṅuur kuuk Buṅ koltu-ak yaa gase haginco min gamin kuuk Buṅ kaawtu a ṅaaco bere do geenji. Gamin-ak, ṅuur goy doo. Gee-ak gin botol taat ṅuu gasin haginco-at do saan ta muut ta Iisa. Asaan in muutuy-at ko, ṅa jiliig gee min do niṅṅo kaak ṅu nigtu do jamaw ta awalle. ¹⁶ Ya waan kat siirig malley okinji do katkitdi, wiktin taat ṅu raka de-ediṅ do kooginay-ak, illa ṅuu ibine ja kadar ṅa mat ka seener. ¹⁷ Ka seener, maan kaak ṅu siirtu do katkitdi-ak, ṅu deedaagdo ya meenji goy misa in odinay, illa ya ṅa mat ja. ¹⁸ Ansii ko, jamaw ta awalle ictu riyti-ak, illa in baar kuuk ṅu ergiy-aku. ¹⁹ Ka seener, wiktin taat awalle Muusa uctu do ṅo ko ka geemir, ṅa garkiycoṅ ja ay maan kaak Buṅ rakiy ṅuu gine. Min ṅa garkiycoṅ, ṅa ictu baar ku ajjalinnar in ku awgir, amay, law ku dindiko ho leeg ta pompil kaak ṅu koliig Isoop. Kar ṅa ergiico baar do gee okinco ho ṅa ergiitit oki do maktumne taat ṅa siirig gaanuun-aka. ²⁰ Wiktin taat ṅa ergiico, ṅa kaawiy aman : « Njuur-aṅ baar kuuk gaara jamaw taat Buṅ obtu in kuṅko a kuu karmiyinti. » ^{†21} Min Muusa ergitu baar do geemir ho do maktumner-at, ṅa ergitu pey do kuraarin taat ṅu siytu do Buṅdi ho do gamin ku abaadiner okinco. ²² Ka seener, gaanuun kaawa a anuwco ta gamnar giniy *cawar-ak, illa in baar ja. Ansi-ak, bal miṅe ka baarir, yoo waan gasaado saamiye ka zunuubinnay.

Satkin ta Iisa Masi sooya zunuubinna

²³ Gamin kuuk goy do kuraarin taat ṅu siytu do Buṅdi kuuniytu *cawar-ak, illa in *satkine. Kar gay, ar taat gi kaawtu ko, gamin-ak, ṅuur ar kellaam ku gamin kuuk goy kuwa-aku. Ya gamin kuuk keder kat kuuniy cawar-ak illa in satkin ja, maaniico gamin kuuk kuwaṅ gay yaa kuuniye cawar-ak, illa in satkin taat samaan pak satkinkan kuuk ṅu giniy keder-aku. ²⁴ Ka seener, *Masi bal ṅje do kuraarin taat geen di siytu, taat ar kelim ta wer kaak kuwa-aka. Kar gay, ṅa ṅje do taar ta tab kuwa-ata ho diṅ ṅa goyiy do ṅji ka Buṅdi do bi kante. ²⁵ Awalle, ay el-go, mee satkiner ka tatko ṅjigiy do wer kaak cawar aale in baar ku mallel. Kar Masi gay, taṅji paado. Na bal ṅje ka samaaner dees dakina a ṅaa bere ziy satkine. ²⁶ Yampa, ta-aṅ ṅa taabiy taabin ta muuti dees dakina min kilgiye ka duniiner. Ya tab gay, do wiktin ta ba aaro, ṅa bayin mena rakki di a ṅaa sooyiṅ zunuubinna ku geemir in satkiney. ²⁷ Buṅ gintu a gee okinco yaa mate mena rakki di, kar kat, ṅaaco dukume seriine. ²⁸ Ampaa ko, Iisa Masi oki bertu ziy satkine mena rakki di a ṅaa sooyiṅ zunuubinna ku gee dakina. Wiktin taat ṅaa bayne ka seerijkar, ṅa asaado pey sooyiṅ zunuubinna ku geemir, ṅaa ase a ṅaa jiliṅ ṅuur kuuk eraaga.

Satkin ta Iisa Masi taat mena rakki di

10 Ka seener, *gaanuun ka Muusa, ṅaar ar kelimco di ta gamin kuuk yaa ase neginda. Kar gay, ṅa arro sawa-sawa in gamin okinco kuuk goy kuwa-aku. Ampa-ak, ya gee gina *satkinkan ṅuur-ak di elgin in elgina, ṅuur kuuk bariya botol a ṅuu sinje mooto in Buṅ-ak, gaanuun necaado tuk, ṅaa giniṅṅo ṅuu nece tak ar taat Buṅ rakiyo. ² Yampa, ya satkinkan-ak nec ko ṅuu kuuniye *cawar do ṅji ka Buṅdi-ak, ṅuu ibinin cawir-kuwco ho ṅuu rasiṅ satkinkan-aku. ³ Ka seener gay, satkinkan-ak, illa ṅu iyaag gee ay elgo, ṅu moyig zunuubin-nico. ⁴ Asaan baar ku awgir in ku barkiydi, ṅuur bal gine gudurre tak-tak taat ṅuu ace zunuubinna.

⁵ Do saan taar-an ko, wiktin taat Iisa Masi rakiy ase do duniiner, ṅa kaawiji do Buṅdi aman :

« Ki bal rake a ṅuun gine satkine wala ṅuun iye bere,

† 'kuuk marbinto': Anne-aṅ kaawa do bi ka Jamaw ta marbinto taat Buṅ obtu in gee in botol ta Iisa Masi. †† Wer ka gase kaawor do Ekzood 24.8.

kar gay, ki pinig zir.

⁶ Ki aacaydo in satkin ta mallel taat nu eriyjin wala in satkinkan kuuk nu gintu do bi ka zunuubinnico.

⁷ Hiyya, nu kaawtu aman :

" Buḡdu ! Nun ko-aḡka.

Nu as gine maan kaak ki rakiyo.

Hii, nu as ar kaak nu siirtu do bir do Kitamner. " » †

⁸ Do wer-ak, ḡa teestu ja kaawe aman : « Ki bal rake a ḡuun gine satkinkan, ḡuun iye bere, ḡuun ere malle, ḡuun bere satkine do bi ka zunuubinnar. Kin gay bal aaciye in gamin-aḡku. » Kar sando, gaanuun ka Muusa kaaw a ḡuu giniḡ gamin-aḡ okiḡco. ⁹ Kar ba aaro, *Masi kaawtu pey aman : « Buḡdu ! Nun ko aḡka. Nu as gine maan kaak ki rakiyo. » Wiktin taat ḡa kaawtu pa-ak, ḡa as deen satkinkan kuuk awalle ho ḡaa makiḡ in taḡji.

¹⁰ Ansii ko, in niyin taat Buḡ ictu, Iisa Masi bertu ziy satkine mena rakki di gaasiititi a ḡaa aciḡ zunuubinnite, gii gine cawar do unji.

¹¹ Kun kawta, gay satkiner ku *Yuudinnar okiḡco gingiy riyco in ka peyiḡco. Nu gingiy satkinkan ḡuur-ak di doo. Kar satkinkan-ak gay gedarro tak-tak imiliḡ zunuubinna ku geemir. ¹² Kar Iisa Masi gay, satkiney taḡji, taar mena rakki di gaasiititi ho ta goy doo. Min ḡa berig ziy satkin do zunuubinna ku geemir, ḡa daktu diy baay ka samaaner do meeday ta Buḡdi. ¹³ Diḡ ḡa yoka a Buḡ yaaco nosire do adiney, ḡuu gine wer ka lee asiḡji.

^{††14} Ampaa ko, in satkiney taat mena rakki di-at, ḡa gintu a ḡuur kuuk ḡa ginaag cawar-ak yaa nece tak do werco doo.

¹⁵ Taar-an ko taat Ruwwin ta Buḡdi oki kaawiite. Ta teestu ja kaawe aman :

¹⁶ « *Rabbin Buḡ kaaw aman :

" Ya menaw ḡuur-ak bire, naa obe jamaw in ḡuura.

Do jamaw-at, naa unjiḡ gaanuundu do kayco

ho naa diyin do gelbinco. "

¹⁷ Na gaaytu pey aman :

" Naaco saamiyiḡ niḡiḡco okiḡji

ho zunuubinnico gay, nu icaado pey bico tak-tak. " ‡ »

¹⁸ Ka seener, ya zunuubinnico kat ḡu saamiycogu, satkinkan bal gine pey galilco.

Diye ka gelbiner in Buḡ

¹⁹ Ampa-ak, gem kol siḡtay, in baar ku Iisa kuuk ḡa bertu satkin-ak, gi gin botol taat gii unje do wer kaak *cawar aale-aka. ²⁰ In ziy ka meenji, ḡa pilte botol taat gii aade min do maan kaak ar zimilla kuuk gootig wer kaak cawar aale-aka. Botol taat ḡa piltu-at, taar marbinto ho ta bera goye kaak tab. ²¹ Ansi-ak, gi gin *mee satkiner ka tatko kaak tala do kaay ka *ger ka Buḡdi kaak kuwa ka samaaner. ²² Ampa-ak, siḡjinte moota do unji ka Buḡdi in gelbin rakki bal kolaw do saan ta imaante. Siḡjinte in gelbin kaak ac min pikirre taat jookumo ho in ziḡka kuuk ac in amay kuuk cawar. ²³ Obinte tirit do maan kaak gi eriy in imaante ho gi gaariy-aka, asaan Buḡ necaat tak taat ḡa kaawtu. ²⁴ Bariyinte botol taat gii iskiguwe ziḡkite a gii elguwe benannite ho gii ginguwe gamin kuuk samaane. ²⁵ Numinte kaak gi numgiy-aḡ, dakinte rasiḡjido ar gee daariḡ rasiyo. Kar gay, iskinte ziḡkite do imaan ho gininte gaay in gaayo, asaan ku iban ko kadar yiriy ta *Rabbiner, taar gaay ko.

²⁶ Ya waan ibingit seen ta Buḡdi kat ḡa wakila gine zunuubinna in niyiney, ginno pey satkin ta saamiye zunuubinnar. ²⁷ Waanna-ak, taat dakji-at, illa ḡaa ere in kolaw yiriy taat Buḡ yaa dukume seriine. Yiriy taar-at, ak taat girzaḡ-at yaa idiḡ jot, ḡuur kuuk newsiji kop do Buḡdi. ²⁸ Naar kaak ḡepidig *gaanuun kaak Muusa siirtu, ḡuu deenji bal kaawo ya saadinna seer wal subba goya. ^{††29} Kar do taḡkoḡ gay, ḡaar kaak yilaag Roḡ ka Buḡdi, kaak talaag baar ku Iisa ar ḡu maan kaak maala ho kaak ginaat bees Ruwwin ta Buḡdi taat bera barkine, ku pakarro kadar taḡji-at yaa gine rad paka wal maman ? Baar ku Iisa, ḡu ḡuur doo di baar ku jamaw ta marbinto kuuk ginig gee cawar-aku ? ³⁰ Ka seener, gi ibingig ḡaar kaak kaaw aman : « Na nun meendu kat yaa yeepin taat ḡu nigtu. Na nun meendu kat yaa kappiyin kaaco do taat ḡu gintu. » ‡ Kar ḡa diytu pey aman : « *Rabbin Buḡ yaa dukume seriin do geenji. » ^{††31} Radji aale do ḡaar kaak gal do pise ka Buḡ kaak goy mento !

³² Kar gay pakironḡ do goyiḡko kaak awalle wiktin taat Buḡ piliig kayko. Do menaw ḡuur-ak, gee taabiyiḡko dakina ho in taabin taat ginko dakin-at oki, kuḡ gay subire. ³³ Werin daariḡ, ḡu wariḡko ho ḡu taabiyiḡko do unco ka geemir. Kar werin daariḡ gay, ku galiy uciy in ḡuur kuuk ḡu taabiyaag pa. ³⁴ Ka seener gay, taabin ta ḡuur kuuk ḡu taabiyaag do daḡaayner, ku aawaat do ziḡkiko ho wiktin taat ḡu sokiig gaminko, ku rascog in aditko kuuk portiko. Aditko portik-ak asaan ku ibin kadar ku gin gamin kuuk samaan paka ho kuuk yaa taaye

† Wer ka gase kaawor do Soom 40.7-9. †† Wer ka gase kaawor do Soom 110.1. ‡ Wer ka gase kaawor do Jereemi 31.33-34. †† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 17.6. ††† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 32.35. †††† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 32.36.

doo. ³⁵ Ampa-ak, maan kaak ku eriy in imaan-ak, dakoŋ rasiŋjido. Asaan in ŋaar ko, kuu gasin haginko dakina. ³⁶ Ya ku raka necin taat Buŋ rakiyo ho kuu gasiŋ maan kaak ŋa kaawtu a ŋaako bere-ak, illa kuu ice subirraw ho kuu goye bombo. ³⁷ Kitamne kaaw aman :
 « Pey dak mena sood di, sood tak-tak †,
 ek di, ŋaar kaak yaa ase-ak, yaa ase.
 Ŋa taayaado.
³⁸ Gem kaak jaawa untu in botol
 yaa goye do saan ta imaanji.
 Kar ŋaar kaak yeepa aar gay,
 adir ginaado gal in ŋaara. » ††
³⁹ Do tantenŋ gay, gi attanno in gee kuuk yeepa aaro ho baayiy tare ziŋkico-aku. Kar gay, gi atta in ŋuur kuuk diya gelbinco in Buŋ a ŋuu gase jile.

Imaan ta gee ku awalle

11 In botol ta imaan, gi gin ko maan kaak gi eriyo ho gi ibinig ko tak maan kaak gee talgigdo. ² Do bi ka imaanco ta gee ku awalle ko, Buŋ gaartu kadar adiy portik in ŋuura.
³ In imaan ko, gi ibintu waranŋ kadar Buŋ kilgiyig gamin okiŋco kuuk goy kuwa ho keder in kaawoy. Ampaa ko, gi ibintu kadar gamin okiŋco kuuk gee talaagu asa min ŋuur kuuk gee talgigdo.
⁴ In imaan, Abeel bertu *satkin do Buŋdi taat pakgit ta Kayen. Do saan ta imaanji-at ko, Buŋ meenji ooyit satkiney ho ŋa taliig a ŋa goy in botol do unji. Abeel, ŋaar mate. Kar do bi ka imaanji taat ŋa gintu-at, ŋa kaawaate yoo diŋka.
⁵ In imaan, wiktin taat Henok goyiy in odinay, Buŋ cooniig kuwa in ŋaara. Ampaa ko, ŋa pakiig min do muuti. Yoo waan sa bal gasiŋji, asaan ŋa diyiig do serpey. Ka seener, min Buŋ bal cooniŋ misa, Kitamne kaaw a Buŋ, adiy portik in ŋaara. ⁶ Yampa, Buŋ, adiy ginaado portik in gem kaak ginno imaan. Ka seener gay, ŋaar kaak raka siŋje moota in Buŋ, illa ŋaa ooye kadar Buŋ goya ho kadar ŋaaco gaarin sellinŋkuwiŋ do ŋuur kuuk bariyaaga.
⁷ In imaan, Nowe iciig taaye ka Buŋdi do maan kaak yaa ase neginda ho kaak gee talgigdo misa. Ampaa ko, ŋa siytu markab tatko a ŋaa jiliŋ geenji ku geriy. In maan kaak ŋa gintu, ŋa gaartu kadar gee ku duniiner, ŋuur jookumo. Ho in botol ta imaanji, Buŋ taliig a ŋa gem kaak goy in botol do unji.
⁸ In imaan, Ibraayim iciit kaaw ta Buŋdi wiktin taat ŋa koliiga. Ŋa uctu min darrey ho ŋa deettu do darre taat Buŋ kaawtu a ŋaaji bere. Kar do deetiŋji, ŋa ibanno wer kaak ŋa baayiy. ⁹ In imaan, Ibraayim daktu goy ar awraatiŋce do darre taat Buŋ kaawtu a ŋaaji bere. Ŋa daktu goy do kuraarner. Isaaka in Yakuub oki atta in Ibraayim do maan kaak Buŋ kaawtu a ŋaaji bere-aka ho ŋuur sa goy in kuraarnay di ar Ibraayim. ¹⁰ Kar Ibraayim gay era geeger kaak Buŋ meenji pakirtu do piniŋji ho ŋa meenji Buŋ kat kaak yaa piniŋji. Geeger-ak bombo ho eezaado tak-tak.
¹¹ In imaan, Zaara daaciy ta Ibraayim, ya ta mogina ho ta zabe oki, ta weetu ho ta gintu atanŋ geemir. Ta weetu-ak, asaan ta amniy tak-tak in ŋaar kaak kaawit kaaw-ata. ¹² Ansii ko, min gem rakki kaak zab ko tak-tak amiltu tamba dakina ar kaalna wal ar yir kaak do bi ka barrer ho gem gedarro osinji.
¹³ Gee-ak okiŋco obit imaan bombo yoo muutco. Kar gay, gamin kuuk Buŋ kaawiico-ak, ŋu bal taliŋ ŋu as do werco. Kar gay, ta ar ŋu talig ko gamin-ak min serek ho ginco gala. Paa ko, ŋu ibintu kadar ŋu goy ar awraatinna ho marti do duniiner. ¹⁴ Kar ya ŋu kaawa pa-ak gaara waranŋ kadar ŋu bariya darre ta maaniico. ¹⁵ Darre taat ŋu bariyiy-at, ta darre taat ŋu rastudo-ata. Yampa, ta-anŋ ŋu yeepe. ¹⁶ Kar gay, darre taat ŋu bariyiy-at, ta darre ta tab taat goy ka samaaner. Do bi ŋaar-ak ko, Buŋ ginno sokaŋ taat ŋu koliŋ a ŋa « Buŋco ».
¹⁷ In imaan, Ibraayim berig ronji satkin do Buŋdi wiktin taat Buŋ rakiy tale baay. In maan kaak awalle Buŋ kaawiji a ŋaaji gine oki, Ibraayim ooytu beriŋ ronji kaak dangiro ††. ¹⁸ Ka seener gay, min awalle, Buŋ kaawji aman : « In ronji Isaaka kat, baanŋ yaa miine in koogina ar kaak nu kaawijiŋ. » ††¹⁹ Kar Ibraayim gay pakirtu kadar Buŋ gin gudurre taat ŋaa nooye gem min do muuti. Do saan taar-an ko, Buŋ berijiig ronji ar ŋa yeepjiig min do muuti.
²⁰ In imaan, Isaaka barkiyiig Yakuub in Ezaayu do bi ka maan kaak yaa ase neginda.
²¹ In imaan, Yakuub, do wiktin taat menuwiŋ gaay gaase, ŋa barkiyiig kooginay ku Yuusup rakki rakki. Min ŋa barkiygu, ŋa denjirtu in doŋkiloy ho ŋa ontu abdiye Buŋ.
²² In imaan, Yuusup, do wiktin ta ŋa rakiy mate, ŋa kaawtu a gee ku Israyeel asa amile min darre ta Meser. Kar ŋa bertu izinne do maan kaak ŋuu gine in kaasiy. †††

† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 26.10. †† Wer ka gase kaawor do Habakuuk 2.3-4. ‡ Wer ka gase kaawor do Zeneez 5.24. †† 'dangiro' : Werin daariŋ, ŋu kaawa a 'kida di' wal 'rakki di'. ††† Wer ka gase kaawor do Zeneez 21.12. †††† Wer ka gase do Zeneez 50.24-25.

²³ Inj imaan, min Muusa nju weeyiiga, aginiyiigi cigiliigi nam koyin subba. Nju gintu pa-ak, asaan nju tal samaa-nuwi y ho nju bal gine kolaw do taat sultan kaawtu.

²⁴ Inj imaan, min Muusa gin ko tatiko, nja rakaado a njuu koliŋ pey a nja ronŋi ka romoy ta Sultan ka Meser. ²⁵ Nja icit taabin inj gee ku Buŋdi. Nja tal kadar taabin-at guna min galal ta duniiner taat do menuwir di ho taat iyaag gee do zunuubinnar. ²⁶ Kar do ta Muusa gay, nja icit taabine ar taat Iisa Masi asiyaawe ho nja talaat ar maan kaak pakgig malle ka Meser serek. Asaan ka seener, nja tala maan kaak Buŋ asiiji bere neginda.

²⁷ Inj imaan, Muusa amiltu min Meser ho nja baltu gine kolaw do dapiŋko ta sultan. Nja peytu bombo ar gem kaak talaag Buŋ kaak gee talgigdo. ²⁸ Inj imaanji, Muusa iidiyutu iidin ta *Paakdi ho nja kaawiico do gee ku Israyeel a njuu ooye baar do botilay ku geriyco. Ampaa kat, *dubil ka Buŋdi gay dee geemir baltu deen awaw ku miday ku gee ku Israyeel.

²⁹ Inj imaan, gee ku Israyeel aaliigi barre ka Dindiko bal boose ka asiŋco. Kar min gee ku Meser raka aalenŋ gay, amay teeyig okiŋco.

³⁰ Inj imaan, durdurre ka geeger ka Zeriiko eeztu. Gee ku Israyeel jarbig † geeger-ak mena bijigiy, kar yiriy ta peesiriŋkar gay, wiktin taat nju jarbiy-ak, durdurre-ak eeztu dizic. ³¹ Inj imaan, azbiŋca rakki siŋti Raab baltu mate inj njuur kuuk newsiji kop do Buŋdi, asaan ta obig samaane njuur kuuk gee ku Israyeel njaamtu a njuu tale baat ta darrico.

³² Naa kaawe pey maa ? Wiktin ginno taat naako ose rakki rakki do bi ka Zedeyon, Baraak, Somsom, Zepte, Dawuud, Samiyeel ho nabiinna daariŋ oki. ³³ Njuur oki, inj imaan taat nju gintu, nju ictu darrinay, nju hokumiyiy inj botol, nju gasit taat Buŋ kaawtu a njaaco bere ho nju sokumiigi biŋkico ku boornar. ³⁴ Nju deet ak ta oba bilim-bilim, nju waal min aside ka *seepiner, ya gudurrico arme oki, nju gas gudurre min do Buŋdi, nju gintu gee kuuk siŋco alaw do gartar nam nju atik askirna dakina ku darrinay ku pey. ³⁵ Inj imaan, daad gasiigi pey geenŋco kuuk mate do wiktin taat nju nooytu.

Kar daariŋ gay, nju gaarcot ko gaare nam nju mattu. Ya waan raka jiliŋco oki, nju pocaw, asaan nju raka gase maan kaak tab paka. Maanna-ak, njaar ko nooye kaak Buŋ asiyaawe nooyiŋco. ³⁶ Pey daariŋ, nju ajimiyiy ko ajimiye ho nju kooŋci inj kordiŋgo, kar daariŋ, nju duunig inj jinziŋre ho nju unjiigi daŋaayne. ³⁷ Pey daariŋ, nju zeerig inj dambay nam nju deeyiigu, daariŋ, nju gerkidig gerkide nam nju dukumiigi seera, ho daariŋ gay, nju deeyig inj seepine. Pey daariŋ bal gine geray, nju jaawa anne anne, kesuun teeco saaro nam nju duuna zamam ku awgir di. Gee-ak pokirna tak-tak, nju taabiyaagu ho nju gaaraacot ko gaare. ³⁸ Gee njuur-ak, selliŋkuwco dakina nam duniin sa bal nece ooyiŋco ! Nju jaawa anne-anne do kalaaner, ka dambiniidi, do girpiniydi †† ho do biddindi.

³⁹ Gee-ak, okiŋco, inj imaanco taat ajbiyig Buŋ-ak oki, nju bal gasiŋ maan kaak nja kaawtu a njaaco bere. ⁴⁰ Ka seener, Buŋ siyaate maan kaak samaan aale pakgig gamin okiŋco. Nja raka a gee-ak yaa nece tak ar kaak nja rakiyo. Kar gay, nju gediraado nece tak bal ginte.

Diye ka gelbiner inj Iisa

12 Talon ja imaan ta gee kuuk gi kaawtu dak ko bico-anŋku ! Njuur ar saadinna kuuk leyinte datko. Saadin-nuwco-at, nju gaaraat inj goyiŋco kaak samaane do botol ta imaandi. Do saan taar-an gay, rasonŋ gamin okiŋco kuuk todaate siŋje do goyinte kaak do botol ta Buŋdi. Rasonŋ oki zunuubinna kuuk daaŋaate meleŋ paa di ho zeedinte do gad kuuk Buŋ kaawiite. ² Pakirinte doo do Iisa, njaar kaak durcit baat ta barar ta imaante ho kaak yaa gininti taa nece do werti. Ka seener, galal taat nja aawe do gaasindi-at, nja ibinit min awalle. Gee talaat muut ta ka etor ar maan ka sokaŋ. Kar Iisa gay isgigdo tuk. Ampaa ko, nja ooyiit muut-ata. Kar diŋ gay, nja diy baay do meeday ta Buŋdi, wer kaak Buŋ hokumiyo.

³ Talon ja maman Iisa ictu subirraw wiktin taat gay zunuubinnar taabiyaiga. Ampa-ak, zeedonŋ ku rasiydo taabin yaa patiyee kayko nam imaanko yaa oole. ⁴ Asaan do taasiŋkiko taat ku taasiŋiy inj zunuubinna, ku bal taasiŋe misa yoo do muuti. ⁵ Ku rawtig ko taaye kaak Buŋ taayiŋko ar nja taaya kooginay-aka walla ? Nja taayiŋko aman :

« Gem kol ronŋi, ya *Rabbin diyaaciŋ do botildi,
dak taliŋjido taayiŋji-ak ar maan ka maala.

Ya nja leesaajiŋ oki, ziŋkaŋ yaa oolenno.

⁶ Asaan njaar kaak Rabbin diyiy do botildi-ak,

njaar ko kaak nja elgiyo

ho njaar kaak nja taabiyyi-ak,

njaar ko kaak nja taliy ar ronŋi. » ‡

† 'jarbe': Werin daariŋ, nju kaawa a 'kaare'. †† 'do girpiniydi': Werin daariŋ, nju kaawa a 'do pugurumnyiidi'. ‡ Wer ka gase kaawor do Proverb 3.11-12.

⁷ Iconj subirraw do taabinko, asaan inj taar ko, Buñ diyiiiko do botildi ar kooginay. Yampa, ña maa micir kaak tac-co diyigido do botildi ? ⁸ Ya Buñ diyigikonno do botildi ar kaak gee okiñco gingiy do kooginco, ñaar-ak gaara kadar ku kooginaydo, ku buumina.

⁹ Okinte, gi gin aginiyte kuuk weente. Nju diyaate do botildi ho gi karmiyaagu. Ya ñuur din sa gi karmiyaagu, Tatte Buñ ka kuwan gay, illa gii karmiyinji pak ñuura. Paa kat, gii gase goye kaak tab. ¹⁰ Aginiyte diyaate do botildi do menuwir di ar taat ñu rakiyo. Kar Buñ gay diyaate do botildi a ñaate gaayinte gii kuuniye *cawar ar ñaara. ¹¹ Ka seener, ya ñu diyaate do botildi, do wiktin taar-at awgitenno gala, illa ta radá adi. Kar ba aar gay, ñuur kuuk ñu diyig do botildi-ak gasiig maan kaak aadaag diye kaak do botildi-aka. Maanna-ak, ñaar ko weye ka gelbiner do bi ka *goye kaak inj botol do unji ka Buñdi.

Taayiika inj mino

¹² Do saan taar-an ko, gem kol siñtay, paañonj kociñgilingko kuuk oolaako ho ñeñronj gipiyo kuuk aziraw-aku. ¹³ Jaawonj do botilay kuuk ñalan a ñaar kaak oygaw, asiñji bodiñiydo, illa gay, ñaa gase aapiy ta ziy.

¹⁴ Zeedonj kuu goye do aapiyer inj gee okiñco ho goyonj goye kaak *cawar do unji ka Buñdi. Njaar kaak goydo ampa-ak talaagdo Rabbin Buñ tak-tak. ¹⁵ Yaman, ginonj yoo waan minninko yaa newsenno kop do barkin ta Buñdi. Zeedonj a maan yaa amilenno min do gelbinko ar et kaak caariy diya gee. Ya maan kaak samaanno-anj amil minninko, ñaa barjile gee nam anuwko, ñaako niginjo. ¹⁶ Ginonj a waan minninko goyido kaak yaa baaye munjam ho kaak yaa kanje inj gamin ku Buñdi. Dakonj ginonno ar Ezaayu kaak berit aawnuwiw † do siñji do bi ka teendi di. ¹⁷ Ku iban kadar ba aaro, ña bariytu botol taat tacco yaaji yeebin barkin taat ñu beriy do aawo-ata, kar tacco gay pooce. Inj alinji, ña loklikiji do tacco a wal ñaaji gedire diñ ga, kar gay, ña bal gedire newsiñ gelbin ka tacco.

¹⁸ Kar kuñ gay, wiktin taat ku siñjitu moota inj Buñ, ta arro wiktin taat gee ku Israyeel siñjitu do damba Sinayi taat nec ñuu wakinti. Do wiktin taat ku siñjitu-ak, ginno ak taat oba jilik-jilik, ginno uc pondiko, ginno gondikaw taat dulum ho ginno kurumbiin gidi-gidi-gidi. ¹⁹ Ku bal dore ale ka perner wala gaay ta Buñdi. Kar gee ku Israyeel gay, min ñu doriit gaayay, kolaw obiigu ho ñu marmiltu a ñaaco kaawenno pey maan kaawra. ²⁰ Nju marmiltu ampa-ak, asaan kaaw taat ñu dortu-at patiy kayco. Kaaw-at aman : « Ya waan kaak wakit damba-an, ñuu zee-riñ inj dambay, ñuu deenji ya ña malle oki. » ††²¹ Gamin okiñco kuuk Buñ gaariico-ak isco kolaw aale nam meenji Muusa oki kaawtu aman : « Kolaw unjidu nam nu aziraw. » ‡

²² Kar kuñ gay siñje moota inj damba taat ñu kolij *Siyon ho inj geeger ka Buñ kaak goy mento. Geeger-ak, ta Zeruzaleem taat goy kuwa ka samaaner do wer kaak *dubal ku Buñdi ñum dil-dil inj galal. ²³ Ku siñje moota do wer kaak gee dakina kuuk aamine ñumtu, ñuur kuuk ñu siirig ko siñco do maktumne taat goy kuwa. Gee kuuk aamin-ak, ay gem di ar aaw ka Buñdi. Ku siñje moota inj Buñ, ñaar kaak gay dukume seriiner do gee okiñco, ho moota pey inj gee kuuk goy goye kaak inj botiliy ho mat taaye. Gee-ak, diñ ñu ginig nam ñu neciit tak taat Buñ rakiyo. ²⁴ Ku siñje moota inj Iisa. Do jamaw ta marbinto, ñaar ko goy ñatik ta geemir inj Buñ. Ku siñje moota inj baariy kuuk miñ ka etor. Baariy-ak pakgig ku Abeel serek. ††

²⁵ Yaman, laañ ñeñginko samaane kuu cokiyiñ ñaar kaak kaawaako ! Ka seener, gee ku Israyeel pociñ ñaar kaak minaagu keder ho ñu bal pake min do seriiner. Kar ginter gay, ya gi newsaaji kop do ñaar kaak kaawaate min kuwa ka samaaner, tante-at yaa gine maman ? ²⁶ Njaar kaak gaayay azirig kid awalle-ak, diñ gay, ña kaawaate pey aman : « Do menaw kuuk yaa ase, nu aziraagdo kid keeji di, kar gay, naa aziriñ pey kida inj samaane oki. » ††²⁷ Kaaw taat a « naa azire pey-at » gay gaara warañ kadar gamin kuuk Buñ kilgiyitu ho kuuk yaa azire yaa sawle, illa ñuur kuuk yaa ñak-ak, kuuk azarro. ²⁸ *Meennaw taat Buñ yaate bere-an, waan gediraado azirinti. Do saan taar-an ko, delinte barkin do Buñdi ho abdiyinterga inj kolaw ho inj horoomine ar taat ña rakiyo. ²⁹ Yampa, ya gi ginno ampa-ak, Buñte, ñaar nec yaate idinte ar ak taat tiyaw.

Goye kaak Buñ rakiyo

13 Elguwonj zinkiko ar siñta kuuk tacco rakki. ² Dakonj rawtenno obe ka martir. Ka seener, inj obe ka martir-ak, gee daariñ ob *dubal ku Buñdi ho ñu ibingigdo. ³ Pakironj do gee kuuk ñu obtu ñaayne ho ginonj ar kuñko oki, ñu obinjo inj ñuura. Pakironj do gee kuuk ñu taabiyaagu, ho kuñ oki, ginonj ar ñu taabiyaako.

⁴ Gee okiñco, illa ñuu bere horoomin do obindi. Do ñuur kuuk ob gay, nu kaawaaco, illa ñuu karmiyiñ obinjo, ñuu kokinenno kara. Yampa, Buñ asaaco dukume seriin do gee okiñco kuuk baaya munjam ho do ñuur kuuk kokina daadi wal miday kara.

† 'berjit aawnuwiw' : Do aadin ta Yuudinnar, aawo gasa barkin dakina min do tacco pakgig siñtay. †† Wer ka gase kaawor do Ekzood 19.12-13, Deteronoom 5.23-25. ‡ Wer ka gase kaawor do Deteronoom 9.19. †† 'Baariy-ak pakgig ku Abeel serek' : Baar ku Abeel, ñuur ku kayar, asaan wiktin taat Kayen deeyiga, Buñ kaaw a baariy koola min keder a ñu asa kappiyin kayay (Zeneez 4.10). Kar baar ku Iisa gay, ñuur ku jilindi, asaan inj muutu y taat ka etor, ya gem kaak aamin loci yaa gase jile. †† Wer ka gase kaawor do Aaze 2.6.

⁵Do goyiŋko, dakonj elenno gurus aale. Hamdiyŋ in maan kaak ku gintu di. Asaan Buŋ meenji kaaw aman : « Nu rasaacinno keejin ho nu newsaajinno kop tak-tak. » ¹⁶Do saan taar-an ko, nii kaawe bal kolaw aman :

« *Rabbin Buŋ ko kaak gaayaanu.

Nu ginaado kolaw tak-tak.

Gem in odinay seer ar kunto di,

ŋaan ginin maman ? » ††

⁷Pakroŋco do aginduwko kuuk gaarkon kaaw ta Buŋdi. Talonj ja maman ŋu goytu nam ŋu mattu ho icon imaan taŋco. ⁸Iisa Masi makaado tak-tak, wala diŋka, wala wiktin taat bire, wala taat yaa ase neginda. ⁹Yaman, dakonj rasenno ziŋkiko ŋuuko jagiŋko in ay bilde kaak arro in imaanko. Ka seener gay, maan kaak samaan-ak, illa gelbinte yaa deŋre in barkin ta Buŋdi. Yampa, ŋu deŋraado in *gaanuun kaak kaawa do bi ka teendi. Gaanuun ar ŋaar-aŋ bal gaayiŋco in maanna ŋuur kuuk aadaaga.

¹⁰Ka seener, gi gin wer ka satkiner. Kar gay, maan kaak ŋu bertu *satkin do wer-ak, gay satkiner ku *Yuudin-nar ginno botol taat ŋuu teenji. ¹¹Ya tab gay, baar ku mallel kuuk ŋu bertu satkin do bi ka zunuubinnico-ak, mee satkiner kaak tatik iyiig do *wer kaak cawar. Kar kumco gay, ŋu eriig kara do kalaaner. ¹²Ampaa ko, Iisa oki mattu kara min geeger ka Zeruzaleem a gee yaa kuuniye *cawar in baar ku meenji. ¹³Ansi-ak, ginte oki amilinte kara do wer kaak ŋa goyiyo ho ooyintej yile kaak gee yaate yilinte ar ŋaara. ¹⁴Asaan diŋ gi ginno wer ka goyindi kaak yaa taaye doo. Kar gay, gi bariya ka neginda. ¹⁵In Iisa Masi ko, gi abdiyiy Buŋ ho gi oziliy sinji. Ampa-ak, gi bera doo satkin ta oziliikar do Buŋdi. ¹⁶Dakonj rawtenno gine ka selliŋkaw ho in gaay ta ziŋkiko. Asaan satkinkan ŋuur-aŋ kat aawaaji gala do Buŋdi.

¹⁷Karmiyŋ aginduwko ho ononj uŋco. Ka seener, ŋuur di tala kaako doo ho neginda Buŋ asa indiŋco. Ginon a ŋuu gaasin riyco in galal bal niize. Yampa, ya ŋu niizaw-ak, kuu uce maala.

Inde ka Buŋdi

¹⁸Gem kol siŋtay, indiguwonni Buŋ. Ni iban do kayni kadar gelbinni *cawar, asaan do goyinni, ni ic niyin taat nii ginguwe taat samaane ay wiktine. ¹⁹Maan kaak paka nu rakiy minninko-ak, illa kuudu inde Buŋ a ŋaadu pile botol naako yeepe kodok.

²⁰Buŋ kaak iya aapiye nooyig *Rabbinte Iisa min do muuti ho ŋa gintu gay gooyindi kaak tatiko. In baariy kuuk miŋe, ŋa duuniit jamaw taat Buŋ obtu in gee ho ta dukumaado tak-tak. ²¹Buŋ yaako bere gudurre kuu gi-ne ay riy taat kuuniy in niyiney. In botol ta Iisa Masi, ŋaate gaayinte gii neciŋ ay maan kaak ŋa rakiyo. Locin di *darjine elgin in elgina ! *Aamin.

Ooy ta ba aaro

²²Gem kol siŋtay, kaawin kuuk nu ŋaamiiko a naako iskiŋko-aŋ, obonj samaane do aditko in subirraw. Asaan maktumner-an, taar kaawinti soof di. ²³Nu minaako kadar siŋte Timote, ŋu imilig min daŋaayne. Ya ŋa as kodok-ak, niiko baawe seertini.

²⁴Ooyonco dakina do aginduwko okiŋco ho do gee ku Buŋdi okiŋco. Njuur kuuk goy Itali oki ooyko dakina.

²⁵Barkin ta Buŋdi yaa goye in kuŋko okiŋko ! Nu ooyko dakina.

† Wer ka gase kaawor do Deteronoom 31.6,8, Zoozuwe 1.5. †† Wer ka gase kaawor do Soom 118.6.

Zaak

Pile ka kaawor

Maktumne-an, ɗa Zaak kat siirit do kretiyenna kuuk goy do ay wero, ya ɗu Yuudinna wal Yuudinnado. ɗa taayaag maajirɗay ku Iisa okiɗo do goyiɗo kaak ɗuu goyguwe kun kawta. Taayinji daarin, ɗa diy odoy do gay gamnar. ɗa kaawa a gem kaak gin imaan ka seener, ɗu ibiniig min do riy ta samaane taat ɗa giniyo. Kar ya riyoy samaanno gay, imaanji turro imaan ta tab.

Ooy ta awalle

- 1 ɗa nun Zaak, gay riyor ka Buɗi ho ka *Rabbin Iisa Masi kat siiraat maktumne-anta. Nu ooyaako dakina, kuɗ gee ku Buɗi kuuk totir do adiy ka kidar okinji †.

Ibine kaak Buɗ beriyoy

² Gem kol siɗtay, do ay taabine, aaciyon dakina. ³ Asaan ku iban kadar ya ku kondira in imaan do ay taabiner, kuu kuuniye gee kuuk gin subirraw. ⁴ Kar zeedon kuu ice subirraw gaay in gaayo nam kuu nece tak ar taat Buɗ rakiyo, bal oorne, do unji ka Buɗi ho imaanko sa, maan armaatido pey.

Inde ka ilimdi min do Buɗi

⁵ Ya minninko, gin gem kaak ilimji arme, illa ɗaa inde Buɗ ho Buɗ yaaji berinti. Asaan in sellin kuwiy, Buɗ gina oyaw do gee okiɗo bal kaawo. ⁶ Kar gay, illa gem-ak yaa inde in imaan, bal ose ka adir. Asaan gem kaak adiy osaw-ak, ɗaar ar amay ku barrer kuuk us yanngaag meeda ɗugila. ⁷ Gem ta ɗaar-ak, ɗa diyenno kaay a Rabbin Buɗ yaaji bere maanna. ⁸ Asaan adiy seer ho do ay maan kaak ɗa rakiy gine, ɗa obgijido tirit.

Pokirinɗe in gay gamnar

⁹ Siɗ kaak pokirinɗe, illa ɗaa aaciyee asaan Buɗ jaalig sinji kuwa ¹⁰ ho ɗaar kaak gay gamnar oki, illa ɗaa aaciyee asaan Buɗ cillig sinji. Ar booyaw kuuk solla do kalaaner, gay gamnar sa taayaado. ¹¹ Tapar kuuk booye-ak, ya pat coke, ta giniy tonɗo ho tapar-ak aayiyo. Ya ɗu aaye, booyaw-ak solliyo ho samaanuwco rawtiyo. Paa ko, gay gamnar-ak asiy mate wiktin taat ɗa gina riyoy di.

Taabine in gece ka gemor

¹² Galal do ɗaar kaak obit imaanji bombo do taabiner. Asaan wiktin taat taabin-at gaase, ɗaa gase hagin taat ɗuu bere do ɗuur kuuk nosire. Hagin-at, taar goye ka gaasdo kaak Buɗ kaawtu a ɗaaco bere do ɗuur kuuk elgi-ga.

¹³ Ya gelbin ka gemor ɗaamaag do zunuubinnar, ɗa diyenno aman : « Buɗ kat ɗaamintu do zunuubinnar. » Asaan Buɗ gediraado ɗaame gemo ɗaa gine maan kaak samaanno ho ɗaar meenji sa, waan gediraado ɗaaminji. ¹⁴ Kar gem kaak raka gine zunuubinna gay, taar niyin ta meenji di ɗaamig ɗa giniy taat samaanno ho ɗa galiy do zunuubinnar. ¹⁵ Niyin taat samaanno taat goy do gelbiner, taar ar daatik taat iciy adi ho ta wiyo. Ampaa di oki, niyin-at wiyiy zunuubinna. Kar wiktin taat zunuubinna-ak nec do werco, ɗu iy muutu.

† 'gee ku Buɗi kuuk totir do adiy ka kidar okinji' : Do Kitamne taat in kaaw ta Grek, ɗu kaawa a 'tamba ta Israyeel taat orok in seera'. ɗuur ko gee ku Buɗi. Kar gay, anne-an, tamba ta Israyeel taat orok in seer-at gaara gee okiɗo kuuk aamin do Iisa Masi do wiktin ta Zaak.

¹⁶ Gem kol sinṭay, dakon rasenno zinjiko njuuko caaciynko. ¹⁷ Ay bere kaak samaane ho ay maan kaak nec tak ar kaak Buṇ rakiyo, Buṇ kat beraatenḡu. Gamin-aṇ asa min Buṇ kaak kilgiyig pato, koye in kaalna. Yiriyo maka in aando, kar Buṇ gay makdo ho ṇa rasitenno do gondikor ar kaak pat gingiyo. ¹⁸ In niyin ta meenji ho in kaawoy taat ka seener, Buṇ beriite goye ka marbinto, paa kat, gii gine awallico min gamin okinco kuuk ṇa kilgiyitu.

Cokiye in karmiye ka kaaw ta Buṇdi

¹⁹ Gem kol sinṭay, moyon do kaaw taat naako kaawe-anta : ya waan kaawaako, laan denginko samaane kuu cokiye kaawoy, ho ya ku raka kaawe, pakiron ja kayco ho dakon dapingwenno kodok. ²⁰ Asaan gem kaak dapiṇe, ṇaar ginno maan kaak in botiliy do unji ka Buṇdi. ²¹ Do bi ṇaar-aṇ, rason gamin okinco kuuk jookumo ho in kuuk nigaako do unji ka Buṇdi. Kar in dalullaw, obon kaaw taat Buṇ diytu do gelbinko, asaan ta nec yaako jiliṇko.

²² Ya ku cokiya kaaw ta Buṇdi, dakon cokiyenno maalan di, kar gay ginon ar taat ta kaawtu. Yampa, ku tara zinjiko ku maaniikon di. ²³ Asaan ṇaar kaak cokiyaat kaaw ta Buṇdi ho ginno ar kaak ta kaawtu-ak, ṇaar ar gem kaak tala wiiseeney ta meenji do sawwapa. ²⁴ Min ṇa talta, ṇa deetiyo ho kodok di ṇa rawtiita. ²⁵ Kar gay, gem kaak bariya baay ta *gaanuun ka Buṇdi kaak imilaag zunuubinnite kuuk ginaate berrina, ṇa rasaagdo tak-tak. ṇa rawtaagdo kodok maan kaak ṇa cokiyo ho ṇa gina ar taat gaanuun-ak kaawtu. Gem ṇaar-ak, Buṇ yaa bar-kiyinjii do ay maan maan kaak giniyo.

²⁶ Ya waan pakira a ṇa gay abaadiner, ho biy gay, ṇa gedirgijido, ṇa tara ziy ka meenji ho abaadiney sa uc usu. ²⁷ Abaadin taat tab ho taat bal oorin do unji ka Tatte Buṇ, taar ko tale do kaaco ka gollina in murgilgal kuuk goy do taabiner †, ho taar ko ta gooye zinjkar min gamin okinco kuuk nigaate do duniiner-anta.

Eere ka geemir ṇaar samaanno

2 Gem kol sinṭay, dakon eerguwiṇcodo gee, asaan ta bal kuuniye in imaanko taat in *Rabbinte Iisa Masi, ṇaar gay *darjiner. ² Cokiyon, gin kaaw rakki taat diya a ku ḡum do wer rakki ho gee seer kat as do wer-aka. Ka rakki gay gamnar kaak is kesuune taat samaane, ho do kormoy oki, ṇa is korkid †† ka daabner. Kar ka rakki gay, pokirinṇe kaak is kesuun taat tiziw-tiziw. ³ Wiktin taat gay gamnar-ak unje, ku uciy ku ooyiiji, kar ku kaawiji aman : « Gem kol sinṭe, as goy anne, wer-aṇ kat kanjin. » Kar gay, wiktin taat pokirinṇe-ak unje, ku talaag paa di ho ku kaawiji aman : « Kinke-aṇ pey in ka asinjii di wal baa goy keder anner di ! » ⁴ Ya ku gina ansi-ak, ku eera zinjiko ho ku tala gee ar gay dukume seriiner kuuk aditco pondiko.

⁵ Gem kol sinṭay, cokiyon samaane ! Njuur kuuk gee talaag ar ṇu pokirna, Buṇ gay dobig a ṇuu gine imaan dakina. Ampa-ak, ṇuu goye ar gay gamnar do unji ho ṇaaco berin haginco taat ṇa kaawtu a ṇaa bere do ṇuur kuuk elgiga. Hagin-ak, ṇaa unje kaak do *Meennuwiy. ⁶ Kar kuṇ gay, ku talaag pokirna-aṇ ar maan kaak maala ! Yaman pakiron, ṇuur kuuk taabiyaako ho kuuk sakkiyaako, ṇuur-ak kuṇ waa ? Njuur gay gamnar-ak doo ko, wal maman ? ⁷ Nju ṇuur di pey kuuk waraag sin ku tab kuuk Buṇ diyiko.

⁸ Ka seener gay, ya ku aada *gaanuun ka Meennaw ta Buṇdi ar kaak Kitamne kaawiy aman : « Kii elin giji ar zin ka meenjin », ‡ ṇaar-ak, ku gina samaane. ⁹ Kar gay, ya ku eera gee, ku gina zunuubinna ho gaanuun-aṇ yaako gagire asaan ku ṇepidga. ¹⁰ Ka seener, gem kaak karmiyaag gaanuun okinjii, kar ka rakki di, ṇa ṇepidga, ar ṇa ṇepidig ko okinjii. ¹¹ Do gaanuun-ak, Buṇ kaaw aman : « Kuṇ miday, dakon kokinenno daad kara, ho kuṇ daad oki, dakon kokinenno miday kara » ††, ho ṇa kaaw pey aman : « Dakon deenno gee. » ††† Ansi-ak, ya waan gooya ziy min do bariye ka daatir wala ka midir, kar ṇa dee gemo, ṇaar-ak, ṇa bal karmiyin gaanuun. ¹² Ampa-ak, do ay kaaw taat ku kaawiy ho ay maan kaak ku giniyo, ginon ar gee kuuk iban kadar Buṇ yaaco dukume seriine in gaanuun kaak imilaate min do zunuubinna kuuk ginaate berrina. ¹³ Ka seener, gem kaak tallo amin-daw ta eenji, Buṇ talaajido amindaw ya ṇa dukumaaji seriine. Kar ṇaar kaak tala amindaw ta eenji gay, ṇaa no-sire wiktin ta seriiner.

Imaan in riyti

¹⁴ Gem kol sinṭay, ya waan kaawa a ṇa gin imaan, kar ṇa gaarro imaanji in riyti gay, galilti maa ? Imaan taaran yaa jilinji walla ? Ha'a, taa uce maalan di. ¹⁵ Cokiyon, gin kaaw rakki taat diya a kuu gin sinṭa kuuk arumco tee in ise. ¹⁶ Ya ṇu baawko oce ho ku ṇaamiigu aman : « Baan kate, Buṇ yaako bere maan kaak ku rakiyo. » Ya ku balco bere maanna, ansi-ak, galilti maa ? ¹⁷ Ampaa ko, in imaan oki. Ya ta keetit di ho bal riyti, taar us maalan di.

† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 1.17. †† 'korkid' : Werin daarin, ṇu kaawa a 'garaarinṇe'. ‡ Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.18. ††† Wer ka gase kaawor do Ekzood 20.14, Deteronoom 5.18. †††† Wer ka gase kaawor do Ekzood 20.13, Deteronoom 5.17.

¹⁸ Gem rakki yaa kaawe aman : « Daariŋ gin imaan, kar daariŋ gay gin riy taat samaane. » Kar nun gay yaaji telke aman : « Gaarduut imaanji taat goy bal riyti tare ! Kar nun gay, naaŋ gaare tanto inŋ riyti taat samaane. »
¹⁹ Ki aamin kadar Buŋ ŋaar rakki di. Naar-ak samaane ! Aaridna oki aamina pa, nam kelimco amila min kolaw.
²⁰ Kirŋ kaak kaanŋ bombo-anŋka ! Ki raka tale maan kaak gaara a imaan taat bal riyti uca maala-anta walla ?
²¹ Kaawor ja, maman Buŋ taliig tatte Ibraayim a ŋa goy inŋ botol do unŋi ? Ŋa taliig a ŋa goy inŋ botol do unŋi-ak wiktin taat Ibraayim ooytu beriŋ ronŋi Isaaka satkine. ²² Tal kate, imaanji baa sawa inŋ riy taat samaane ŋa giniyo. Inŋ riy taat ŋa giniy-at ko, imaanji nectu tak inŋ taat Buŋ rakiyo. ²³ Maanna-ak astu do botiliy ar taat Kitamne kaawtu aman : « Ibraayim, ŋaar diy gelbinye inŋ Buŋ. Do bi ka imaanji-at ko, Buŋ taliig a ŋa goy inŋ botol do unŋi. » † Paa ko, Buŋ koliig a ŋa royay. ††²⁴ Ku iban kadar Buŋ talgigdo gemo a ŋa goy inŋ botol do unŋi inŋ imaan keetit di, kar gay, ŋa talaat oki riyoy taat gaara imaanji.

²⁵ Pakirinte oki do geem rakki siŋti Raab. Taar gay azbiŋca min awalle. Kar gay, do bi ka riy taat samaane ta gintu, Buŋ talit a ta goy inŋ botol do unŋi. Riyti-ak, ta obiig samaane ŋuur kuuk gee ku Israyeel tabirtu ‡, ho do deetiŋco, ta ŋolpiig inŋ botol ta pey.

²⁶ Ka seener gay, gem kaak siikamno, ŋaar mate. Ho imaan taat bal riyti, taar oki mate.

Gedire do leeser

3 Gem kol siŋtay, riy ta bilde geemir-an, gee dakina yaa bariyintido. Asaan ku iban kadar nin kuuk bilda gee-an, seriin tani yaani gine rad paka. ² Kar gay, okinte, gi niga di do gamin dakina. Ya gem kaak gedirji do biy, ŋaar-ak nec tak ar kaak Buŋ rakiyo ho ŋa gedirji do ziy okinŋi. ³ Ya gi isaaco layumnay do pisiydi, gi gediriy joo-miŋco ho aaniyiŋco inŋ botol taat gi rakiyo. ⁴ Pakironŋ pey do markab kaak tatiko. Ŋu duunaaji zimilla kuwa ho us tonŋo kat akilaaga. Kar gay, ŋaar kaak suugiyaaga-ak aaniyiig wer kaak ŋa rakiyo inŋ et kapak di ar denŋo. Markab-ak tatko ho et gay kapak di. ⁵ Lees ta gemor oki pa. Min do zi ka gemor, taar kapak, kar ya ta osa gay, taa gedire gine gamin kuuk gidim.

Pakironŋ do kanŋ ka aki kaak nec eriŋ et okinŋi kaak do kalaaner. ⁶ Leese, taar ar ako ho min loti ko amiliy kaawin dakina kuuk jookumo. Taar min gamin kuuk Buŋ leetu do zi ka gemor ho ta nigaag zi okinŋi. Leese, taar ar ak taat amila min ba oole ho taat eraag goyinte tak-tak. ⁷ Ku iban kadar gee nec iye kayco ku ay biyaw ta kumnar : ku yeero, kuuk zewaw, kuuk poypiyaw ho kuuk goy do amiydi. Ka seener, okinŋco, ŋu iy kayco. ⁸ Kar lees ta gemor gay, ginno waan kaak yaati gedire. Taar gallo ho ta goydo werti rakki. Taar gin kop taat diya gee. ⁹ Inŋ lees-at ko, gi oziliy Tatte Rabbin Buŋ, ho inŋ taar di oki, gi surpiyiy gee kuuk Buŋ kilgiy ar ŋaara. ¹⁰ Min do biŋkite ŋuur-ak di, amila oziliika ho suruupine. Gem kol siŋtay, ampa-ak ta bal ase. ¹¹ Min od ta amiydi rakki di bokgiy amay kuuk gala inŋ kuuk yuutu walla ? ¹² Gem kol siŋtay, yiriy rakki ku tal buguwa weetu coone walla ? Wala bayur weetu gabra ? Od ta amiydi oki pa, taat boka amay ku yuutu, bokdo pey kuuk gala !

Ilim taat Buŋ beriyo

¹³ Minninko gin gem kaak gin ilim ho kaay icaw walla ? Ya goya, illa ŋaa gaarguwe inŋ goyiŋji kaak samaane ho inŋ riyoy taat ŋa giniy inŋ dalulluwiy ho inŋ ilimji. ¹⁴ Kar gay, dakonŋ dapileno ya gelbinko miin inŋ hasuudinaw ho inŋ kaasume ka eenŋo. Asaan ya ku dapilaw-ak, ku nigiit seen ta Buŋdi. ¹⁵ Ilim taar-an asdo min do Buŋdi. Taar ta duniiner, geen di imilit min do kayco ho ta asa min do aariddi. ¹⁶ Asaan wer kaak hasuudinaw inŋ kaasume goy-ak, barjile oki goya inŋ ay maan kaak jookumo. ¹⁷ Kar ilim taat asa min do Buŋdi gay, taar *cawar ja, kar ta iya aapiye, ta dalulle, ta amra gee, ta tala amindaw ta geemir ho ta gina riy taat samaane. Ta eerro gee ho ta kaawdo inŋ bit di ho ta adti keetiti. ¹⁸ Ŋuur kuuk iya aapiy do eenŋco, ŋuur ar gay gawnar. Busum kaak ŋu luwiy-ak, taar aapiye. Ho gamin kuuk ŋuu gaase gay, ŋaar goye kaak inŋ botiliy do unŋi ka Buŋdi.

Ele ka duniiner

4 Yampa, giduwa ho taasiŋka kuuk benanniko, ŋuur asa min momo ? Ŋuur asa min pikirre taat samaanno taat taasiŋa do aditko. ² Do gelbinko, ku raka maanna, kar ku gasgigdo. Ampaa ko, ku diyiy gee, aditko miin inŋ hasuudinaw, ku saariy motol, ku taasiŋiyo, kar ku gediraado gasiŋ maan kaak ku rakiyo. Ku gasgigdo-ak, asaan ku indigigdo Buŋ. ³ Zer ya ku indaw oki, ku gasaagdo, asaan ku inda inŋ pikirre taat samaanno. Maan kaak ku inditu-ak, ku rakiy kanŋe inŋ ŋaar maalan di. ⁴ Talonŋ ja gee kuuk aadgigdo Buŋ ar taat ŋa rakiy-anta ! Kunŋ ibanno kadar waan kaak el duniine, ŋaar adin inŋ Buŋ walla ? Ka seener, ŋaar kaak diy kaay inŋ duniine, ŋaar-ak adin ka Buŋdi. ⁵ Kitamne kaaw aman : « Ruwwin taat Buŋ diytu do gelbinte, ŋa ooygitido. » Kaaw-an, dakonŋ tal-intido ar maan kaak maala. ⁶ Kar barkin taat Buŋ beriite-at, taar dakin paka. Asaan Kitamne kaaw pey aman : « Ŋuur kuuk jaala kayco, Buŋ yaa pociŋco. Kar ŋuur kuuk ona kayco gay, ŋaa barkiyiŋco. » ††⁷ Ampa-ak, karmiy-

† Wer ka gase kaawor do Zeneez 15.6. †† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 41.8, 2 Kronik 20.7. ‡ 'ŋuur kuuk gee ku Israyeel tabirtu' : Ŋu baaw tale baat ta darrico ho ŋu asiy taasiŋiŋco (Zoozuwe 2). ††† Wer ka gase kaawor do Proberb 3.34.

onj Buṅ, goyon bombo min *Seetanne ho ṅaa gade serek minninko. ⁸ Sinjon moota inj Buṅ ho ṅaar oki yaako sinje. [†] Kuṅ gay zunuubinnar, aconj pisinjko min do zunuubinniko ! Kuṅ kuuk aditko seera, ginonj a gelbinko oki yaa kuuniye *cawar. ⁹ Ibinonj a ku aminda do bi kaak ku goy do zunuubinnar, alonj ho goyon ar gee kuuk muut deegu. Sijinjko yaa rabile ale ho galiljon gay yaa rabile morke. ¹⁰ Ononj kayko do unji ka *Rabbin Buṅ ho ṅaako jaalinjko kuwa.

Ose ka geemir samaanno

¹¹ Gem kol sinjay, dakonj osenno zinjiko. Ya ku osaagu wala ku tala zinjiko ar ku gay dukume seriinco, ku niga binjiko inj *gaanuun ka Buṅdi ho kuṅ maaniiko dukumaaji seriin do gaanuun-aka. Ya ku dukumaaji seriine, ṅaar-ak gaara kadar ku karmiyigido. ¹² Illa gay, ṅa Buṅ kat berig gaanuun do geemir. ṅaar keeji di ka dukuma seriiner. ṅaar di nec jile gee ho nec idinjo. Kar kuṅkonj gay, ku pakira a ku kuṅ waa, ku giniy zinjiko ar gay dukume seriiner do eenjko-aku ?

Jaale ka zinjar samaanno

¹³ Cokiyonnu ! Gee kuuk diya a yiriyta wal kawta, ṅu baa do geeger rakki, ṅuu gine elgo, ṅuu taajire ede wal ṅuu gasen di gurus dakina. ¹⁴ Gee ṅuur-ak, taat yaa ase kawta, ṅu ibingita walla ? Ha'a, ṅu ibingitdo. Goye, ṅaar ar mooy kuuk onnaw ho diṅ di us totiriigu. ¹⁵ Zer kuṅ yaa kaawe aman : « Ya Buṅ rakaw, gii goye ho gii gine maan ta anka wal anka. » ¹⁶ Ka seener gay, ku jaala zinjiko ho ku pisiriya maalan di. Gamin ṅuur-an samaanno. ¹⁷ Yampa, ṅaar kaak iban di gine maan kaak sellen ho gingigido, ṅaar-ak unje ziy do zunuubinnar.

Taabine do gay gamnar

5 Yaman, kuṅko gay gamnar, cokiyon taat naako kaawe-anta ! Alonj ho marmilonj do taabin taat asaako ! ² Gaminko yaa zoode ho kesuunko sa, gujin yaa cokinti. ³ Daabniko ho poddinko, nadaane yaa obinjo. Taar nadaan-at ko yaa imile baako ^{††} do yiriy ta dukume seriiner. Ta teen zinjiko ar ako. Kuṅ bariya malle di, ku baayiy inj unjko. Kar sando, duniin taar gaay gaase. ⁴ Nuur kuuk gin riy ta sedindi do morginko, ku todcog maan kaak waaliyaagu. Ansii ko, ṅu booda sa ar ṅu booddo nam boodinjo-ak coon kuwa ka Buṅdi, ṅaar Mee Gudurri. ⁵ Do goyinjo, ku teet duniine. Ku gina gamin kuuk ku rakiy di. Ku tiyaw ho ku siyaw nam ku neer birgin-birgin ar barkay kuuk jazzaarinna dapsiyiyo. ⁶ Gee kuuk ginno oorne oki, ku diyco kaawo ho ku deeyiig maalan di. Nuur gay balko pile binjiko.

Subirraw inj inde ka Buṅdi

⁷ Gem kol sinjay, di pa-ak, iconj subirraw nam yiriy taat *Rabbin Iisa yaa yeepe. Talonj gay gawnar. Nu icyi subirraw kee nam amay ku kabun paayiy ho ku ribbar peyiy. Kar gaminco niyiy ho ṅu aacyiy dakina inj gamin kuuk ṅu jallitu. ⁸ Kuṅko oki, iconj subirraw pa ho duunonj masisko, asaan yiriy taat Rabbin Iisa Masi yaa yeepe, taar gaay ko.

⁹ Gem kol sinjay, dakonj gujumjumennenno benanniko, yampa, Buṅ yaako dukume seriine. Talonj, gay dukume seriiner goy do botol ta geero. ¹⁰ Gem kol sinjay, pakironj do nabiinna kuuk awalle. Nu kaaw inj sinj ku Buṅdi, kar inj taabin taat gasgu-at oki, ṅu ic subirraw. Kuṅko oki, goyon pa. ¹¹ Ka seener, gi ozilaag nabiinna-ak asaan ṅu goy bombo, ṅu bal rasin botilco. Ku ibingit kaaw rakki taat kaawa do bi ka Zoob. Do taabiner, gem-ak ic subirraw kee, kar ba aaro, Rabbin Buṅ barkiyiig dakina. Ka seener gay, Rabbin Buṅ, sellinjuwiy dakina ho tale ka aminduwiyo oki pa.

¹² Gem kol sinjay, naako kaawe maan rakki kaak kuu obe do kayko : dakonj togilenno tak-tak, wala inj Buṅ, wala inj kida, wala inj maan ka pey. Ya ku ooy sa ooyon ho ya ku pooc sa pooconj. Paa kat, seriin ta Buṅdi obiikonno.

¹³ Ya goy minninko waan kaak aawa taabine, illa ṅaa indiguwe Buṅ. Ya goy minninko waan kaak adiy portik sa, illa ṅaa riyguwe riyin ku oziliikar. ¹⁴ Ya waan kaak radaw, illa ṅaa kolguwe agindaw ku *Eglizdi. Nuuji inde Buṅ ho nuuji etile sewe do kaay inj sinj ku Rabbin Iisa. ¹⁵ Inde ka Buṅdi kaak inj imaan-ak yaa jilinji. Rabbin Buṅ yaa copilinji ho ya gem-ak gin zunuubinna oki, ṅaaji saamiyinjo. ¹⁶ Do saan taar-an ko, kuu gaarguwij zunuubinniko benanniko ho ku indiguwe Buṅ do eenjko. Paa kat, kuu coole. Ya gem kaak goyinji inj botilij kat inda Buṅ, indinji-ak gin gudurre dakina. ¹⁷ Ku ibingit kaaw rakki taat kaawa do bi ka *Eli. ṅaar gem ar ginten di. Kar yiriy rakki, ṅa indiig Buṅ inj gelbin rakki a amay ṅokaado. Ek di amay peytu. Do kid-ak, ṅu baltu ṅoke nam elgin subba inj koyin bijigiy. ¹⁸ Min pa-ak, ṅa indiig pey Buṅ, kar amay paaytu ho gamin amiltu, ṅu neetu. [‡]

[†] Wer ka gase kaawor do Zakariya 1.3, Malasi 3.7. ^{††} 'taar nadaan-at ko yaa imile baako' : Kaaw-an kaawa a gee kuuk dummiyaag mallico nam ṅa nigiy maala ho bergigido do gee kuuk gamin arumco-ak, ṅu gina maan kaak samaanno do unji ka Buṅdi. [‡] Wer ka gase kaawor 1 Ruwa 17.1, 18.1, 18.42-45.

¹⁹ Gem kol sinṭay, ya goy minninko waan kaak rasit botol ta seener ho waan ka pey yeepig do botol-ata, ²⁰ ibi-
nonṭ tak kadar ṇa jilig gem kaak rawte-ak min do muuti. Ṇa yeepig gay zunuubinnar-ak min do botol taat
samaanno ho Buṇ yaaji saamiyig zunuubinnay kuuk dakin-aku.

1 Piyer

Pile ka kaawor

Maktumne-an, ɲa Piyer kat siirta. ɲaar min paliinna kuuk orok in seera. ɲa siirco do kretiyenna kuuk ɲu taabiy-aagu do saan ta imaanco. ɲa siirco a ɲaa denɲin do imaanco ho ɲuu diye gelbinco do maan kaak ɲu eriyo. ɲa iskaag a ɲuu goye goye kaak Buɲ rakiyo, asaan Buɲ kat dobgu. ɲa siirco kadar ya ɲu goydo ampa-ak, gee kuuk bal aamine yaaco diye kaawin maala.

Ooy ta awalle

1 ɲa nun Piyer, *paliine ka Iisa Masi kat siiraakon maktumne-anta. Nu siiraat loko, kuɲ gee kuuk Buɲ dobtu kuuk totir ar awraatinna do kid ka Pont, ka Galaasi, ka Kapadoos, ka Aazi, in ka Bitini. ²In niyin taat Tatte Buɲ gintu min awalle, ɲa dobiɲko. In Ruwwiney, ku gintu geenji. Paa kat, kuu karmiyin Iisa Masi ho ɲaako aciɲko in baariy a kuu kuuniye *cawar do unji ka Buɲdi. Buɲ yaako barkiyinjo ho ɲaako iye aapiye gaay in gaayo.

Ere ka tab

³Ozilintɲ Buɲ, ɲaar Takaɲ Rabbinte Iisa Masi ! Do bi ka aminduwiy taat dakin-at, ɲa weente pey wee kaak marbinto in nooye kaak ɲa nooyiig Iisa Masi min do muuti. Ansi-ak, gi gin ere ka tab ⁴kadar Buɲ ginaate gamin kuwa. Gamin ɲuur-ak, wala ɲu rawtaw, wala ɲu nigaw, ho samaanuwco sa rawtaado tak-tak. ɲa dummiyaakon gamin-aɲ kuwa ka samaaner ⁵ho kuɲ ko ɲa gooyiy in gudurrey in botol ta imaanko a kuu gase jile kaak gaay ko ɲuu gaariɲji do wiktin taat duniin gaay gaase.

⁶Do bi ɲaar-aɲ, ku gin botol taat kuu aaciye, ya diɲ do wiktin sood ku taabiya in ay taabine oki. Ya tab-ak, kuu taabiyen ja ampa. ⁷Taabin taat asko-an, taar ta tale baako ya ku gin imaan ta tab wala kawwi. Ku iban kadar daabne, ɲaar asa rawte. Imaanko gay, taar pakgig daabne serek. Talon ja, daabne kaak asa rawte din sa, ɲu leeyiig do aki a ɲuu tale ya ɲa tab wala kawwi. ɲaar-ak, imaanko oki, ɲuu talinti pa. Kar ya ta tab gay, do yeepinji ka Iisa Masi, kuu gase ozile, *darjine ho horoomine do unji ka Buɲdi. ⁸Iisa kaak ku bal talin yiriy rakki sa, ku el-giga ho ya ku talgigdo oki, ku aamin in sinji. Paa ko, galilko gintu dakina nam ta kaaworro. ⁹Galilko gintu dakina asaan ku gasaag maan kaak ku eriy in imaanko : ɲaar ko jile.

¹⁰Jile ɲaar-aɲ, min awalle, nabiinna bariy baay kuwa keɲer ho do bi ka bere kaak Buɲ yaako bere-aka, ɲu kaawig min awalle. ¹¹Ruwwin ta Iisa Masi goy in nabiinna-aɲku ho ta gaarco taabin taat ɲa asiy taabiye ho in darjin taat ɲaa gase oki. Nabiinna-ak bariya botol taat ɲuu ibine wiktin taat gamin-aɲ yaa ase ho maman ɲuu kuuniye. ¹²Buɲ bayincot do nabiinna-ak kadar kaaw taat ɲu gastu-an, ɲu ɲuurro kat yaa talin a ta as do werti, kar gay, ɲa kuɲko. Taar ko Kabarre ta Gala taat ɲu gaariiko diɲka in gudurre ta Ruwwin ta Buɲdi taat ɲa ɲaamtu min kuwa. Maaniico *ɲubal ku Buɲdi sa raka ibiniɲ maan ɲaar-aɲka.

Goye kaak sellen do unji ka Buɲdi

¹³Do bi ɲaar-aɲ, siyon zinɲiko ho gedironco, diyon gelbinko in maan kaak Buɲ yaako bere wiktin taat Iisa Masi yaa yeepe. ¹⁴Ar koogin kuuk karmiya tacco, dakon yeepenno pey do galal ta zinɲiko taat awalle, do wiktin taat odinko bal pile misa do seen ta Kabarre ta Gala. ¹⁵Buɲ kaak kolinjo, ɲaar *cawar. Ampaa ko, kuɲko oki, illa goyinjo yaa kuuniye cawar ar ɲaara. ¹⁶Ka seener gay, do Kitamner, Buɲ kaaw aman : « Goyon cawar asaan nun cawar. » †

† Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.2.

¹⁷ Ya ku inda Buṅ, ku kolaag a ṅa Takko. Kar ṅaar gay, dukuma seriin do ay gemo in riy taat ṅa giniyo ho ṅa erro gee. Ampaa ko, min ku siikima misa-aṅ gay, illa goyinṅo yaa gaare kadar ku karmiya Buṅ. ¹⁸ Awalle, ku ic goye ka aginiyko kaak bal paydiney-aka. Kar Buṅ gay jiliṅko min goye ṅaar-aka in maan kaak kaalin aale. ṅa balko jiliṅko in maan kaak yaa rawte, ar daabne wala poddine. ¹⁹ Kar gay, ṅa jiliṅko in baar ku Iisa Masi kuuk kaalin aale-aku. Iisa Masi, ṅaar ber ziy *satkine ar roṅ tamgi kaak bal gine oorin tak-tak. ²⁰ Min Buṅ bal kilgiyin misa duniine, ṅa dobig do saan taar-ata, ho do menaw-aṅ, do wiktin taat duniin gaay gaase, ṅa gaarig do saan tarṅko. ²¹ In botol ta Iisa Masi, ku aamintu do Buṅdi. ṅa nooyig Iisa Masi min datik ta gee kuuk mate ho ṅa darjiyga. Ansii ko, ku diyit imaanko do Buṅdi ho ku diyig gelbinko oki loci.

²² Wiktin taat ku ooyit seen ta Buṅdi, ku gintu cawar do unji a kuu ele siṅtiko in gelbin rakki. Ampa-ak, elguwoṅ ziṅkiko in gelbinko okiṅji. ²³ Asaan ya ṅu weenṅo wee kaak marbinto-ak, ṅu weenṅo in kaaw ta Buṅdi. ṅu balko weenṅo in maan kaak yaa rawte. Kar gay, kaaw ta Buṅdi-at, taar ar maan kaak goy mento ho ta goy doo. ²⁴ Ka seener, Kitamne kaaw aman :

« Gee okiṅco, ṅuur ar gaṅo
ho maan kaak jaalaag siṅco gay, ṅaar ar booyaw.

Gaṅo, ṅaar aayaw, ho booyaw, ṅuur sollaw.

²⁵ Kar Kaaw ta Rabbin Buṅ gay, taar goy doo. » †

Kaaw-at, taar ko Kabarre ta Gala taat ṅu gaariiko-ata.

2 ṅaar-ak, gamin okiṅco kuuk naako kaawe-aṅ, rasongu : motol, raade, kaaw taat in biṅka di, hasuudinaw ho ose ka geemir. ² Kar gay, ar koogin kuuk daabinco wee ho ṅu raka a illa ṅu see buw ku aginiyco, kuṅko oki, bariyoṅ Kaaw ta Buṅdi. Kaaw-at, taar ar buw kuuk cawar kuuk gaayaako kuu maade do imaanko, paa kat, kuu gase jile. ³ Ka seener, Kitamne kaaw aman : « Ku aawit ko sellinṅaw ta *Rabbin Buṅ. » ††

Gee ku Buṅdi ar dambay ku gerdi

⁴ Siṅjoṅ moota do Rabbin Iisa. Rabbin Iisa-ak, ṅaar ar dambi kaak samaane ka pinindi, kar gay, ṅa goy mento. Awalle, gee poocig ar dambi kaak maala. Kar Buṅ gay doḅga ho ṅa kaalin aale do unji. ⁵ Kuṅko oki ar dambay kuuk goy mento. ṅaar-ak, ginṅo a kuu kuuniye ar dambay kuuk ṅu soktu ho ṅu piniig ger ka Ruwwin ta Buṅdi. Ampaa ko, kuu gine ar gay satkine do unji ka Buṅdi, kuu ginin riyoy, ho do saan ta Iisa Masi, Buṅ yaa ooyin riy-ata. ⁶ Asaan Buṅ kaaw do Kitamner aman :

« Talṅ, aṅ ko dambi kaak nu dobtu.

Nu diyaag do geeger ka Siyon.

Do dambi-aṅ ko, dambay ku pey yaa oske kuwa.

Waan kaak aamin loci, sokaṅ diyaagdo tak-tak. » ‡

⁷ Do kuṅ kuuk aamine, dambi ṅaar-aṅ ar maan kaak kaalin aale. Kar do ṅuur kuuk bal aamineṅ gay,

« Dambi-ak, gay pinindi acciga.

Kar gay, ṅaar ko gin dambi ka pinindi

kaak pakgig eenji serek. » ††

⁸ Kitamne kaaw pey aman :

« ṅa dambi ka batkindi.

ṅaar di oki kaak solla gee. » ‡

Gee kuuk bal aamine-ak batkiyo, asaan ṅu pooc karmiyin kaaw ta Buṅdi. Taar-an ko taat eraagu.

⁹ Kar kuṅko gay, kuṅ tamba taat Buṅ dobtu, kuṅ gay satkine ku sultan, kuṅ darre taat geenti *cawar ho kuṅ ko gee ku Buṅdi. ṅa imiliṅko min do gondikor ho ṅa iyinṅo do portikaw a kuu gaare gamin okiṅco kuuk ajbay ṅa gintu. ¹⁰ Awalle, ku gee ku Buṅdido. Kar diṅ gay, ku gin geenji. Awalle, Buṅ bal tale aminduwko. Kar diṅ gay, ṅa tala aminduwko.

Goye ka gay riyor ku Buṅdi

¹¹ Gem kol roynay ku bitu, kuṅ kuuk ar awraatinna ho marti do kidar, nu kaawaako : goyoṅ godom min galal ta ziṅkiko taat nigaako do unji ka Buṅdi. ¹² Goyoṅ goye kaak samaane do datikco ta gee kuuk ibanno Buṅ. Ampaa ko, ya ṅu osaako ho ṅu talaako ar gee kuuk jookum sa, ya ṅu talaat riy taat samaane ku giniy-at, ṅuu ibinin riy-ata ho ṅuu ozile Buṅ do yiriy taat ṅaa ase.

¹³ Do saan ta ele ka Rabbiner, karmiyon gee okiṅco kuuk hokumiyaako. Sultan ka tatiko, karmiyonṅa asaan ṅa pakgig kuuk hokumiya okiṅco. ¹⁴ Guberneerna, karmiyonṅu asaan ṅa ṅaamgu a ṅuuco dukume seriin do ṅuur kuuk gina taat samaanno ho ṅuu ozilin kuuk gina taat samaane. ¹⁵ Asaan ka seener, maan kaak Buṅ rakiy-

† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 40.6-8. †† Wer ka gase kaawor do Soom 34.9. ‡ Wer ka gase kaawor do Ezaayi 28.16. †† Wer ka gase kaawor do Soom 118.22. ‡‡ Wer ka gase kaawor do Ezaayi 8.14.

ak, illa kuu ginguwe sellen a paa kat kuu sokumiŋ biŋkico ku gee kuuk oliyay ho kuuk ibanno maanna-aŋku. ¹⁶ Dakoŋ goyenno ar berrin ku zunuubinnar. Goyoŋ ar gee kuuk gas ko kayco. Kar gay, dakoŋ talinjidō gase ka kayko-ak ar maan kaak kuu cigilin oorinko. Illa gay, kuu gine ar gay riyor ku Buŋdi. ¹⁷ Ampa-ak, beron horoomin do gee okiŋco, elguwoŋ siŋtiko, ginon kolaw do Buŋdi ho karmiyon sultan ka tatiko.

Botol taat Iisa Masi gaariite

¹⁸ Kuŋ kuuk gay riyor, karmiyon geenko in gelbin rakki. Dakoŋ karmiyenno nuur kuuk ginaako samaane ho elgiikon di. Karmiyon oki nuur kuuk ginaako rada. ¹⁹ Ka seener gay, do bi ka karaamin ta Buŋdi, ya gem ic subir-raw wiktin taat nu taabiyaag bal botol, na gin maan kaak samaane. ²⁰ Ya nu taabiyaako asaan ku nig maanna-ak, waa yaako oziliŋko ? Kar gay, ya ku bal nige maanna ho nu taabiyaako, ya ku subir do wiktin-anta, taar-at ko samaane do unji ka Buŋdi. ²¹ Do taar-an ko, Buŋ kolinŋko. Asaan meenji Iisa Masi taabiy do saan taŋko. Ansi-ak, na gaarko botol a kuu aadinji.

²² Na bal gine zunuubinna
ho yiriy rakki, raadin bal amile min do biy. †
²³ Nu warga, kar gay, na bal telke in wariya.
Nu taabiyaaga, kar gay, na balco kaawe
a nuur oki asa aawe taabine.

Illa na rasig in Buŋ kaak dukuma seriin in botilti.

²⁴ Kuwa ka et kaak nu doodiiga,
na icig zunuubinnite do kaay.
Na gintu ampa-ak a zunuubinna diyaatenno pey pise.
Ho gii goye goye kaak in botiliy do unji ka Buŋdi.
Ka seener, in mutiyji-ak ko, ku gastu aapiy tak-tak.

²⁵ Awalle, ku goy ar tamgi kuuk rawte. Kar diŋ gay, ku gin ko gay gooyindi kaak tala kaako.

Daadi in midiyco

3 Kuŋ daad oki, karmiyon midiyko. Paa kat, ya midiyko daarin bal aamine misa do kaaw ta Buŋdi oki, in goyinŋo kaak samaan-ak, nuu aamine. Ya ku balco kaawe yoo maanna oki, ² min nu talig goyinŋo kaak *cawar ho in karaaminko, wal nuu aamine diŋ ga ? ³ Dakoŋ diyenno kayko do samaanaw taat kara : ar dee ka kayko kaak arro, ise ka gamin ku daabner ho kesuun taat kaalin aale. ⁴ Kar gay, bariyon samaanaw taat cigil at-ta do gelbinko taat goy doo. Samaanaw-at, nuu talin in dalulluwko ho in oolinŋuwko. Nuur-aŋ ko gamin kuuk kaalin paka do unji ka Buŋdi. ⁵ Taaye, gin elgina, daad kuuk karmiyaag Buŋ ho kuuk diyaag gelbinco in naara gingiy ampa. Daad-ak karmiyiig midiyco. ⁶ Ya ku talig goye ka Zaara, daacy ta Ibraayim, ku tal maman ta karmiyiig mitti nam ta kolaag a « rabbiner †† ». Ya ku gina sellinŋaw ho ku rasdo yoo maanna yaako unje kolaw taat yaako barjilinŋo, kuu gine ar kooginti ku Zaara.

⁷ Kuŋ miday oki, ay gem di yaa goye gala in daacy. Ibinon kadar gudurre taŋco in taŋko, taar sawado. Beronŋo horoomine, asaan nuur oki yaa gase haginco, taar ko goye kaak Buŋ beriite in barkiney. Ginguwoŋ ampa, paa kat, maan todiitido do salaanko.

Gine ka sellinŋaw

⁸ Ba aar gay, ginguwoŋ a pikirriko ho kaawko yaa gine rakki di. Eloŋ benanniko ar siŋta, ginguwoŋ sellen ho goyon dalullay. ⁹ Ya waan ginko maan kaak samaanno, dakoŋji yeepinjidō. Ya waan waraako, dakoŋji yeepintido in wariya, kar gay, barkiyonŋa. Asaan do taar-an ko, Buŋ kolinŋko, ho ampa ko, kuŋko oki yaa gase barkin min do Buŋdi. ¹⁰ Ka seener, Kitamne kaaw aman :

« Gem kaak raka goye gala
ho raka tale mena ku galal sa,
illa naa raadenno ho naa warenno gemo.

¹¹ Gem-ak, illa naaco newse kop do gamin kuuk jookumo
ho naa gine taat samaane.

Illa naa bariye botol ta aapiyer ho naa aadinti.

¹² Asaan *Rabbin Buŋ diy odoy
do nuur kuuk jaawa in botol
ho na diyit dengey do salaanco.

Kar nuur kuuk gina taat samaanno gay,

† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 53.9. †† Wer ka gase kaawor do Zeneez 18.12.

na newsaaco kopo. » †

¹³ Waa yaako gine maan kaak samaanno, ya ku zeeda gine taat samaane ? ¹⁴ Ya ku gina maan kaak in botiliy ho nu taabiyaako do biy oki, aditko, nu ginon portiko. Dakon ginenna kolaw do waanna ho dakon barjilenna. ¹⁵ Kar gay, ibinon do gelbinko kadar Iisa Masi kaak Bun dobtu-ak, naar keeji di *cawar, ho naar ko *Rabbinko. Ay wiktine, siyon zinikiko kuu gedire telke ya nu indaako do bi ka maan kaak ku eriy in imaan. ¹⁶ Kar gay, kaawonco in dalullaw ho in taat ool di. Zeedon a pikirriko yaa gine samaane. Ampaa kat, nuur kuuk osaako do bi ka goyinko kaak in Iisa Masi-ak, sokañ yaa deñco. ¹⁷ Ya ku taabiya do bi ka maan kaak samaane asaan Bun kat rake, naar-ak, guna min kuu taabiye do bi ka maan kaak samaanno.

¹⁸ Ka seener gay, Iisa Masi meenji taabiy taabin ta muuti mena rakki di gaasiititi do bi ka zunuubinna ku gee okinco. Naar kaak bal gine oon tak-tak, na mattu do bi ka kun kuuk gin orne a naako iyinko do unji ka Bun di. Nu deeg ziy, kar gay, Bun nooyig min do muuti in gudurre ta Ruwwin ta Bun di. ¹⁹ In gudurriti-at ko, na baawtu gaare Kabarre ta Gala do nuur kuuk ba oole. ²⁰ Nuur kuuk ba ool-ak, nuur ko kuuk awalle pook kaaw ta Bun di do wiktin ta Nowe. Do wiktin taar-at, nabi Nowe siya markab ka tatko ho Bun gay ic subirraw a gee-ak yaa ice kaawoy. Kar gay, gee sood di unjitu do markabar a nuu jile zinikiko min do amiydi. Nuur kuuk unje-ak, nuur gee porpod di. ²¹ Amay kuuk do wiktin ta Nowe-ak, nuur gaara amay ku *batemdi kuuk jilaako din di. Batem kaak tab gay, naar ace ka tinorro. Illa gay, naa ice ka niyiner do aade ka Bun di in pikirre taat cawar. Gamin okinco-an yaa ase do werco in nooye ka Iisa Masi. ²² Min na nooye, na coontu ka samaaner ho na goytu do meeday ta Bun di. Do wer-ak, na hokumiyaag *dubal ku Bun di. Na hokumiyaag oki gamin kuuk gin izinne ho in kuuk gin gudurre kuwa ho gee talgigdo.

Goye kaak marbinto

4 Iisa Masi seet taabin do ziy. Paa ko, kun ko oki, siyon zinikiko kadar taabin ar taar-an, kuu seenti oki. Ka seener, naar kaak seet taabin do ziy-ak rasig ko zunuubinna. ² Min din ka, menaw kuuk dak kuu goye do duniiner-an, illa kuu rasin galal ta zin kar ho kuu goye goye kaak Bun rakiyo. ³ Ka seener gay, awalle, ku tan kil zinikiko aale in gamin kuuk gee kuuk ibanno Bun giniyo : in baaye kaak munjam, in ele ka gamin ku eenko, in tee ho see kaak aale, in gine ka marginar ho in gamin ku pey ku sokañ. ⁴ Din gay, gee kuuk ibanno Bun-ak ajbiye asaan ku rasig gamin ku sokañ-aku. Paa ko, nu wariiko. ⁵ Kar gay, yiriy rakki, Bun asa di indinco, naar kaak yaa-co dukume seriine do gee kuuk goya in kuuk mate oki. ⁶ Do saan taar-an ko, Iisa gaariicot Kabarre ta Gala do gee kuuk ba ool-aku. Gee okinco, nuuco dukume seriine do goyinko kaak nu goyiy do duniiner. Kar gay, gee nuur-ak, Iisa gaarcot Kabarre-at a ya nu dukumco seriin do goyinko kaak nu goytu oki, din gay, in gudurre ta Ruwwin ta Bun di, nu pilco botol taat nuu gase goye kaak tab do unji ka Bun di.

Goye ka gee kuuk aamine

⁷ Duniin-an, taar gaay ko gaase. Naar-ak, goyon goye ka ilimdi ho gediron do zinikiko, paa kat, kuu gedire salkiye. ⁸ Maan kaak pak gamin okinco-an, illa kuu elguwe zinikiko in gelbin rakki. Asaan in ele ka zin kar-ak, goy gamin dakina kuuk niga adat ku geemir, kar kodok di, gee rasiigu. ⁹ Obguwon martiko samaane benanniko, bal gujumjume. ¹⁰ Minninko, ay gem di gin bere kaak Bun beriji a naa gaayguwe eenji. Ya ku gina ampa-ak, kuu kuuniye ar gay riyor kuuk obig samaane ay bere kaak Bun beriico. ¹¹ Naar kaak gas bere ka gaare kaawor, illa naa gaarguwe kaawin kuuk asa min do Bun di. Naar kaak gas bere kaak gine ka riy do geemir, illa naa ginguwir riyoy in gudurre taat Bun beriji. Do gamin okinco-an, illa gee yaa bere *darjin do Bun di in sin ku Iisa Masi. Lo-cin di, darjine in gudurre, elgin in elgina ! *Aamin.

Taabin ta gee kuuk aamine

¹² Gem kol sin tay, dakon ajbiyenno ya taabin ginko dakina. Dakon pakirenno kadar na maan kaak kuunaydo do gee ku Bun di. Taabin-at yaa gaare ya ku aamin ka seener wala kawwi. ¹³ Kar gay, in taabin-at, aaciyon, asaan ku gas botol ku hadirtu do taabin ta Iisa Masi. Ampaa ko, wiktin taat naa ase in *darjiney, aditko yaa miine in galal. ¹⁴ Ya nu waraako asaan ku aamin do Iisa Masi, aditko yaa gine portiko, asaan Ruwwin ta Bun di, taar gudurriti dakina ho ta goy in kun ko ! ¹⁵ Ya waan minninko seet taabine, na seentido do saan taat a na dee gemo, wal na kokine, wal na gin maan kaak jookumo, wal na unje kaay do kaawin ku geemir. Gamin nuur-an samaanno. ¹⁶ Kar gay, ya na seet taabine do saan taat na kretiyeñce, naa ginenna sokañ. Illa gem-ak yaa dele barkin do Bun di asaan na nec icin sin-aku.

¹⁷ Ka seener, wiktin ase ta dukume seriiner. Seriin-at yaa teesen ja min geenji ku Bun di. Kar ya ta as ampa-ak, nuur kuuk pook aamine do Kabarre ta Gala ta Bun di gay, tanco yaa gine maman ? ¹⁸ Ar taat Kitamne kaawtu aman :

† Wer ka gase kaawor do Soom 34.13-17.

« Ya gem kaak baa in botol gas jile in rada,
 naar kaak karmaydo Buñ
 ho kaak goy in zunuubinnay gay,
 tanji yaa gine maman ? » †

¹⁹ Ansii ko, nuur kuuk nu taabiyiyo asaan nu gina maan kaak Buñ rakiyo, illa nuu diye gelbinco do naar kaak kil-giygu ho nuu ginguwe sellinkaw. Naar kaak kilgiygu-ak, naar pikgitdo kaawoy.

Tale ka kaar do gee ku Buñdi

5 Nu gin oki taaye do agindaw ku *Eglizdi kuuk goy datikko. Nun sa tatkaw ar nuura. Nu talit taabin ta Iisa Masi in odinar ho naa gase oki haginer ta *darjiney taat yaa bayne. Taaye kaak naa kaawe-an ko kaak nu taayii agindaw-aku. ² Ar gay gooyin kuuk samaane, gooyon gee kuuk Buñ amniyiiko. Dakon ginenna ar nu asiraako asire, kar gay, gooyon in niyinko ar kaak Buñ rakiyo. Dakon ginenna a kuu gase malle, illa gay, gooyon in gelbin rakki. ³ Do gee kuuk Buñ amniyiiko-aku, dakon ginenna a tanjon di yaa tee. Illa gay, goyon goye kaak samaane nam nuu ice goyinko. ⁴ Paa kat, wiktin taat tatkaw ka gay gooyindi bayne, kuu gase kadumuul kaak gaara katar ku nosire. Kadumuul-ak yaa goye doo.

⁵ Kar kun dubal oki, karmiyon aginduwko. Kunjo okinko, do goyinko kaak benanniko, onon zinjiko. Asaan Kitamne kaaw aman : « Buñ newsiico kop do kuuk jaala zinjiko, kar gay, na barkiyaag nuur kuuk ona zinjiko. »

^{††6} Ampa-ak, onon zinjiko do unji ka Buñdi, naar kaak gin gudurre. Paa kat, naako jaalinko ya wiktinti nece.

⁷ Rason pikirriko okintit taat barjilaako loci, asaan naar ko tala kaako.

⁸ Gediron do zinjiko ho goyon mento, asaan adinko *Seetanne jarba aarko ar boori kaak neyaw ho bariya waan kaak naa tee. ⁹ Kun gay, obon imaanko bombo ho duunon masisko. Ibinon katar sintiko kuuk do adiy ka kidar okinji taabiya ar kunjo. ¹⁰ Barkin okintit asa min do Buñdi ho na kolinko a kuu unje do *darjiney taat goy doo in nume kaak ku numtu in Iisa Masi. Ampaa ko, min kuu taabiye pey do wiktin sood-ak, naako yeepinko do werko, naako bere gudurre, naako denrinko ho naako gaayinko kuu goye bombo. ¹¹ Locin di gudurre, elgin in elgina ! *Aamin.

Ooy ta ba aaro

¹² Na sinthe Silaas kaak tur nu amniyinji kat gaayintu, nu siirikon maktumne ta kapak-anta. Nu siirikonta-an a naako isinko. Nu raka a kuu ibine tak katar barkin ta Buñdi taat ku gastu-at, taar tab.

¹³ Nuur kuuk Buñ dobtu do geeger ka Babiloon ooyko dakina, in rondu Maark oki. ¹⁴ Ooyon benanniko in gine ka cuud ar sintha kuuk tacco rakki.

Kun okinko kuuk num in Iisa Masi, Buñ yaako iye aapiye. Nu ooyko dakina !

† Wer ka gase kaawor do Proverb 11.31. †† Wer ka gase kaawor do Proverb 3.34.

2 Piyer

Pile ka kaawor

Do maktumner-an, ɲu kaaw kadar ɲa Piyer kat siirta. ɲa min paliinna kuuk orok in seera. ɲa siircot do kre-tiyenna okiɲco, asaan goy gee kuuk raka jagiɲco min Kabarre ta Gala. Gee-ak eeraag kretiyenna ho ɲu iyaag ɲuu gine gamin kuuk jookumo ar ɲuura. ɲa taayaagu a ɲuu goye goye kaak Buɲ rakiyo, asaan Buɲ kat doɓgu. ɲuu icenno kaaw ta gay raadindi, kar gay, ɲuu obe bombo do bilde kaak amila min do Kitamner. Ka seener, Rabbin Iisa Masi yaa yeepe. Illa ɲuu yokiɲji in aapiye ho in galal. ɲuu goye goye kaak Buɲ rakiyo.

Ooy ta Piyer

1 Nun Simon Piyer, gay riyor ka Iisa Masi ho *paliiney. ɲa nun ko siirit maktumne-anta. Nu siirkon loko, kuɲ gee kuuk aamin do Iisa ar kaak nin aamintu. Imaante taat sellen-an, gi gasit min do Iisa Masi, ɲaar ko Buɲte ho Gay Jilinte. ɲaar ko gin ay maanna in botiliy. ² Buɲ yaako barkiyiɲko ho ɲaako iye aapiye gaay in gaayo in ibine kaak tab ka Buɲdi ho ka *Rabbinte Iisa Masi.

Botol ta gee ku Buɲdi

³ ɲa Iisa Masi ko gaarten Buɲ kaak kolinte ho gi ibiniiga a gii unje do *darjiney ho gii ice goyiɲji kaak samaan paka. Ansi-ak, in gudurrey, ɲa berte gamin okiɲco. Paa kat, gii ice botiliy ho gii goye goye kaak Buɲ rakiyo. ⁴ In botol taar-at ko, ɲa beriite gamin kuuk aginda ho tab kuuk awalle ɲa diytu a ɲaate bere. Kar ya ku gasgu-ak, kuu pake min gamin ku jookum kuuk gee ku duniiner elgiyo ho kuu gine sellen ar Buɲ.

⁵ Do saan taar-an ko, kuɲ kuuk diy gelbinko do Iisa Masi, zeedon a kuu jaawe do botol taat samaane. Ya ku jaawa do botol taat samaan-at, ibinon maan kaak Buɲ rakiyo. ⁶ Ya ku ibinig maan kaak Buɲ rakiy-ak, gediroɲco do ziɲkiko. Ya ku gedirco do ziɲkiko-ak, icon subirraw. Ya ku ic subirraw-ak, karmiyon Buɲ. ⁷ Ya ku karmiyon Buɲ-ak, karmiyon ziɲkiko ar siɲta. Ya ku karmiyon ziɲkiko-ak, elguwon oki gee okiɲco. ⁸ Ya ku ginig ko gamin-aɲku ho ku giniig gaay in gaayo, kuu ibiniɲ pey *Rabbinte Iisa Masi pak ka awalle. Goyiɲko yaa siɲje in unji ho riyko sa, kuu necinti. ⁹ Kar ya gem kaak gingigdo gamin-aɲ gay, ɲaar ar noolo ho ɲa tallo samaane. ɲa rawte kadar Buɲ saamiyig zunubinnay kuuk awalle ɲa gintu.

¹⁰ Gem kol siɲtay, uudin taat Buɲ kolinɲko ho ɲa dobiɲko, zeedon pey a kuu neciɲ gamin okiɲco. Ya ku gina pa-ak, ku rawtaatdo botol ta Buɲdi. ¹¹ In taar-an ko, Buɲ yaako pile botol kuu unje do Meennaw ta Rabbinte Iisa Masi Gay Jilinte. Do wer-ak, gii goyen ko tak-tak.

¹² Do bi ɲaar-ak ko, nu moyaakon pey gamin-aɲku, kar gay, ku ibinig ko ho ku goy ko bombo do seen taat ɲu gaariiko. ¹³ Rabbinte Iisa Masi, ɲaar minintu a naa maten ko mootu. Paa ko, ya lotu-ak, ta samaane nu moyi-ikon gamin-aɲ diɲka, min nu bal mate misa-aɲka. ¹⁵ Nu zeediɲ pa-ak, asaan ku moyiɲ gamin-aɲ in menaw, ya nu mate.

Darjin ta Iisa Masi

¹⁶ Awalle, ni kaawko maman Rabbinte Iisa Masi astu in *darjiney. Do wiktin taar-at, ni osko kaawin kuuk maalan di kuuk geen di imiltu min do kayco walla ? Ha'a, nin talit darjiney-at in odinni. ¹⁷ ɲa gasit darjiney-at min do Tacco Buɲ. Ni goya wiktin taat ɲa gaariita. Maanna-aɲ kuuniy do wiktin taat ni doriig Buɲ kaak tatik paka kaawtu min kuwa. ɲa diytu aman : « ɲaar-aɲ Ronɲu, nu elgig dakina ho adir miin in galal do bi kanji. » ¹⁸ Ni goy kuwa ka damba ta Buɲdi wiktin taat ɲa kaawit kaaw-anta. Do wiktin taar-at, ni dorig in denjinni.

¹⁹ Ansii ko, ni aaminiiy dakin paka do kaaw taat nabiinna kaawtu-anta. Kuu diye denjinko samaane do kaawco, asaan taar ar lampa taat beena [†] do gondikor. Laaɲ denjinko samaane nam pat yaa coke ho kaal ka Belbel sa yaa amile. Yiri taar-at di, ku asiy tale wer waraɲ. ²⁰ Kar gay, ibinon kaaw-an samaane : kaawin kuuk

awalle nabiinna kaawtu ho ɲu siirtu do Kitamner, gem keeji gediraado gase baaco. ²¹ Kaawin ku nabiinnar, gem bal imiliɲ min do kaay ka meenji. Ta Ruwwin ta Buɲdi kat beraaco botol, ɲu kaawit kaaw taat ɲu dortu min do Buɲdi.

Kaawo do bi ka gay raadindi

2 Min awalle, nabiinna kuuk raada goy sawa in gee ku Buɲdi. Diɲ sa, gee ku bilda gee in raadine goy do da-tikko. ɲu asiy bilde gee in raadinco. Raade ɲaar-ak yaa idiɲ gee nam ɲu asiji newse kop do *Rabbinte Iisa Masi kaak jiliig min do zunuubinnico. Do taar-an, dak ko sood di, Buɲ yaa taabiyiɲco dakina. ² Gee dakina asa ice botol taat jookumo. Do bi kaɲco ko, gee asiy nige biɲkico in botol ta seener. ³ Gee kuuk bilda in raadin-ak diy kaaco do gamin ku duniiner. ɲu asiiko raade ɲuuko jagiɲko min do botildi. Gee ɲuur-ak, seriin ta Buɲdi eraagu. Dak ko sood di, ɲu asa idiɲco tak-tak.

⁴ Yoo *ɲubal ku Buɲdi kuuk nig awalle sa, Buɲ balco saamiye. ɲa sokiigu ho ɲa oriig ba oole. ɲuu goye in jin-zirriɲco do wer kaak gondiko nam yiriy taat Buɲ asiy ɲukume seriine. ⁵ Yoo aginay kuuk awalle nige oki, Buɲ balco saamiye. ɲa paayiico amay kuuk teeyiig gee okiɲco kuuk icdo kaawoy. Illa ɲa jil Nowe di in eɲji peesira ku pey, asaan ɲa taaya gee in botol. ⁶ Buɲ dapiɲtu oki do geeger ka Sodom ho in ka Gomoor. ɲa idiig ram in ako, illa dak but di. † Ansi-ak, ɲaa gaartu maman ɲaa idiɲ gee kuuk karmiygigdo. ⁷ Do wiktin taar-at, ɲa jiliig Loot di, asaan ɲa goy in botol do unji ka Buɲdi ho ɲa taabiy dakina do nige kaak gee nigiji do Buɲdi. †† ɲa goy sawa in gee kuuk gina jookum-aku. ɲa talig gaminco kuuk ɲu giniyo. Kun kawta, ɲa talaagu, ɲa doraagu, ho maanna-aɲ radaag adiy asaan ɲa gem kaak goy in botol do unji ka Buɲdi. ⁹ Maanna-aɲ gaara maman Buɲ yaa jiliɲ gee kuuk ica kaawoy min do taabiner ho maman ɲaa gooyiɲ gee kuuk goydo in botol nam yiriy ta seriiner. ¹⁰ ɲaa paaye taabin dakin paka do ɲuur kuuk aada galal ta ziɲkico ho kuuk poocaat izinne ta Buɲdi. Gee kuuk bilda gee in raadin-ak, ɲuur ica ziɲkico, ɲu ginno kolaw kat bat, ɲu karmiygigdo ɲuur kuuk gin *darjin kuwa ka samaaner ho ɲu waraagu oki. ¹¹ Yoo ɲubal ku Buɲdi kuuk bombo aale sa nigdo biɲkico in gee ɲuur-aku do unji ka Buɲdi.

¹² Kar gee kuuk bilda gee in raadin-ak gay gina ta kayco di. ɲu ar kumin ku yeero kuuk gee atikgiyo. ɲu wa-raag gamin kuuk ɲu ibanno baaco. ɲuu deɲco ar kaak gee diyiy kumin ku yeero. ¹³ Buɲ asa taabiyiɲco ar kaak ɲuur taabiyig eɲco. In yiriyo oki, ɲu el teen duniine. Ya ku goy sawa, ku tiyaw, goyiɲco rada, ho sokaɲ oki yaako deɲko. Ya ɲu raadaako oki, galco di. ¹⁴ Odinco berel, ɲu rawdo gine zunuubinna. Ya gee kuuk imaanco sood-ak, ɲu jagiigu, ɲu unjiig do zunuubinnar. ɲu diyiy kaaco do gamin ku duniiner. Gee ɲuur-ak, seriin ta Buɲdi obig ko.

¹⁵ Gee-ak rasit botol ta Buɲdi, ɲu aada botol ta maaniico. ɲu ic botiliy ta Balaam, ronji ka Bosor. Gem-ak el ice gurus ho ɲa giniy jookum do geemir. ¹⁶ Yiriy rakki, Buɲ leesji asaan ɲa bal ice kaawoy. Yiriy taar-at, durkul kaak kaawdo din sa nam pil biy ho ɲa kaawiji ar ka geemir. ɲa todiji botol do nabiinco-ak, pa ɲa giniɲ gamnay kuuk arro-aku. ‡

¹⁷ Gee kuuk bilda gee in raadin-ak ar beenay kuuk amiyco ice. ɲu ar uc kuuk us jaawaagu anne-anne. Gee ɲuur-ak, Buɲ siyco ko wer kaak gondiko. ¹⁸ ɲu el kaawe dakina in gamin ku dapiilindi kuuk bal baaco. Ansi ko, ɲu jagiig gee kuuk daabinco ic botol ta Buɲdi. ɲu raka a ɲuu yeepiɲco do goye kaak ɲu goyiy awalle in ɲuura, ɲuu gine gamin ku sokaɲ kuuk maaniico rakiyo. ¹⁹ ɲu raadaaco do geemir a ɲuuco bere horrinaw, kar sando maaniico gay berrin ku zunuubinnar. Ka seener, gem goyiy berre do ay maan kaak begirji. ²⁰ Ya goy gee kuuk aamin in *Rabbinte ho Gay Jilinte Iisa Masi ho ɲu amil ko min gamin kuuk *cawarro kuuk niga gee, kar pey, ɲu yeepiy ɲu ginaag gamin-aku nam gamin-ak gediriico, gee ɲuur-ak nigɲco yaa pake pey ka awalle. ²¹ Ansi-ak, ya ɲu bal ibinin botol ta seener sa guna min ɲu ibiniita ho ɲu rasiita, kar ɲu cokaydo pey kaaw ta Buɲdi taat ɲu bil-diigu. ²² Giniɲco-aɲ ar dele ka danjal taat diya aman : « Kaɲ jube, kar meenji yeepiy pey teen gamnay kuuk ɲa jubtu-aku. » †† Giniɲco-ak pey ar dele ka danjal taat diya aman : « Ya kinziir ɲu acga, jammiy sood di, ɲa yeepiy pey tunkile do golji. »

Gaase ka duniiner

3 Gem kol siɲtay, an maktumne taat seeriɲkar taat nu siiriiko. Do taat awalle in taat diɲka, nu moyaakon gamin-aɲku, asaan kuu gase pikirre taat tab. ² Nu raka kuuco pakire do kaawin kuuk nabiinna kuuk Buɲ dobtu kaawtu min awalle ho in kaaw taat *Rabbinte ho Gay Jilinte Iisa Masi kaawtu ho taat paliinna kuuk asko loko min do Buɲdi gaariikonta. ³ Nu raka kuu ibine kadar awalle min duniine yaa gaase, gee asa amile ɲuu gine taat ɲu rakiy di, ɲu asiiko yiliɲko ⁴ nam ɲu asiy diye aman : « Iisa Masi diy a ɲaa yeepe, kar diɲ gay ɲa moo ? Ag-induwte mate ho maan bal make, gee goy ar ka awalle-ak di uudin taat min Buɲ kilgiyinte. » ⁵ Gee ɲuur-ak po-

† 'beeɲa' : Werin daariɲ ɲu kaaw a 'beeɲa'. † Wer ka gase kaawor do Zeneez 19.24. †† Wer ka gase kaawor do Zeneez 19.1-16. ‡ Wer ka gase kaawor do Nombir 22.4-35. †† Wer ka gase kaawor do Proberb 26.11.

oc icin kaaw taat Buṅ kaawtu awalle min do kilgiye ka duniiner. Na kilgiyig samaane in kida. Na deediig kida in amay. ⁶ In amay-ak di pey, Buṅ idiig gee kuuk awalle. Na idiig gee kuuk do adiy ka kidar okinco, wiktin taat na paayiico amay do wiktin ta Nowe. ⁷ Buṅ diy pey a samaane in kida kuuk gi taliy-an, Buṅ asa rasiṅ ansii di kee nam yiriy ta seriin ta ba aaro, kar na asiṅ erinco radindaṅ. Gee kuuk bal ice kaawoy, naa idiṅ jot.

⁸ Kar gay, gem kol siṅtay, gin kaaw rakki, dakon rawtintido. Do Buṅdi-ak, yiriy ta rakki in elgin kuuk alip, nuur nec di. ⁹ Goy gee kuuk pakira a Rabbinte, naar ooma, na taaya aale. Sando, tanji gay ampaado. Na subiriy-ak do bi kanjo, na raka kadar ay gemo yaa jipte goyiṅji ho naa gase jile, na rawtaado.

¹⁰ Rabbinte Iisa Masi, naar yaa yeepe di taḅ. Yiriy taat naa yeepe, gem ibinaatdo ar ase ka kokinor. Yiriy taar-at, gee asa dore hawin dakin pak awne ka buṅdi ho samaan asa sawle. Gamin okinco kuuk gi taliy kuwa ka samaaner, nu asa erinco tak-tak. Kida in gamin okinco kuuk do adiy asa ide jot.

¹¹ Hadi, ya gamin-an kat asa ide ansi-ak, kuṅ gay pakiron do goyiṅko. Goyon sellen do unji ka Buṅdi ho ginon uudin taat Buṅ rakiyo. ¹² Kuṅ yoka yiriy taat Rabbinte Iisa Masi yaa yeepe. Hadi, zeedon kuu gine ar taat ni kaawiiko, asaan naar yaa yeepe kodok di. Yiriy taar-at, samaane, nu asa erinji tak-tak, ho gamin kuuk kuwa ka samaaner sa asa relle okinco. ¹³ Buṅ gay diyte a na asa siye samaane in kida kuuk marbinto. Do wer-ak, gamin okinco yaa goye do botilco do unji ka Buṅdi. An ko maan kaak gi diytu kayte.

¹⁴ Gem kol siṅtay, do bi naar-an, nu diyaako a zeedon kuu jaawe do botol taat samaane, asaan kuṅ yoka yeepe ka *Rabbinte. Ansi-ak, ya na yeepe, naako gasinjo sellen, bal oorne ho kuu goye in aapiye do unji. ¹⁵ Ibinon kadar maan kaak peyiig Rabbinte Iisa Masi min do yeepinji-ak, na raka gii gase jile. Siṅte Pool, naar kaak gi elgiyo, naar sa siirko do bi naar-anka. Naar Buṅ ko berji ibine, na siirtu. ¹⁶ Do makaatamnay okinco, ya na kaawaako do bi naar-ak, naar sa kaawa ko ar tanto-an di. Ka seener gay, goy kaawnay kuuk radfa. Gee kuuk ibanno maanna ho obdo bombo makiig kaawnay ku Pool uudin taat nu makiig kaawin daarin ku Kitamner. Ansi-ak, nu rawtiy zinṅico.

¹⁷ Gem kol siṅtay, kuṅ gay, nun mininjon ko. Pakiron do goyiṅko, asaan gee kuuk niga siṅ ku Buṅdi jagikonno min do botilko. Ansii ko, ku rawtiitdo botilko taat ku obtu bombo min awalle. ¹⁸ Zeedon a kuu aade Rabbinte Iisa Masi Gay Jilinte. Ek di naako barkiyinjo gaay in gaayo ho kuṅ sa yaa ibinin pey pak ka awalle. Delintenji bar-kin min dinṅa ho elgin in elgina ! *Aamin.

1 Yaaya

Pile ka kaawor

Gee kuuk min awalle kat kaawe a ɗa Yaaya kat siirit maktumne-anta. ɗaar di oki siirit Kabarre ta Gala ho ɗa min paliinna ku Iisa Masi. ɗa siirit do kretienna kuuk goy do kid ka Aazi. Eglizna daariɗ barjile, asaan ɗu gas bilde kaak arro. Paa ko, Yaaya kaawiico karaɗ a : Iisa, ɗaar di Masi kaak Buɗ dobtu ho ɗaar di Roɗ ka Buɗdi. ɗaar di oki ele ho portikaw. Gi ibinaag gamin-aɗ iɗ botol ta Iisa. ɗa saamiycog zunuubinnico iɗ baariy a ɗuu gi-ne cawar do unji ka Buɗdi. Gi ibinaag oki do bi ka Ruwwin ta Buɗdi taat gaarcoga. Kretienna kuuk taɓ gay obit imaanco bombo ar taat ɗu gaariico min do teesindi. Buɗ gay elgig dakina, paa ko, ɗa ɗaamiig Iisa mattu do saan taɗco. Ya ɗuur kat elgiga, ɗaar-ak, ɗuu bere oki ziɗkico do eenco.

Iisa, ɗaar Kaaw taat bera goye

1 Ni kaawaako do bi ka ɗaar kaak ɗu koliy Kaawo kaak goy min do teesindi ho kaak bera goye do geemir. Gem-ak, ni dorig iɗ deɗginni, ni talig iɗ odinni, ni pandiyga ho ni wakig iɗ pisinni. ² Gem kaak bera goye-ak gaar ziy ho ni talga. Nin gay saadinnay. Do bi ɗaar-aɗ ko, ni gaariiko goye ka gaasdo. Goye ɗaar-ak, ɗa goye kaak do serpey ta Tatte Buɗ, ho goye-ak bayinte waraɗ. ³ Maan kaak ni taltu ho ni dortu-ak, ni gaaraakon loko oki. Ampaa ko, kuu ɗume iɗ nini iɗ ɗume kaak ni ɗumtu iɗ Tatte Buɗ ho iɗ Ronji Iisa Masi. ⁴ Ni siirkon gamin-aɗ a aditte yaa gine portiko.

Jiwi kuuk do portikaw

⁵ Buɗ ɗaar portikaw, ginno gondikaw do weriy tak-tak. An ko kaaw taat ni dortu min do biy ka Iisa Masi ho ni gaaraakonta. ⁶ Ya gi kaawa a gi ɗum iɗ Buɗ, kar gi goy do gondikor gay, gi raada ho gi ginno seene. ⁷ Kar gay, ya gi jaawa do portikaw uudin taat Buɗ goyiy do portikaw-at, gi ɗum ko benannite ho baar ku Ronji Iisa Masi actenɗu ko zunuubinnite okiɗco, gi goyiy *cawar.

⁸ Ya gi kaawa a gi ginno zunuubinna, ɗaar-ak, gi tara ziɗkite ku maaniite ho gi ginno seene. ⁹ Kar gay, ya gi gaara zunuubinnite waraɗ, ɗaar-ak, Buɗ kaak nec gi amniyiɗji ho kaak gina ay maan iɗ botiliy, ɗaate saamiyiɗco a gii goye cawar, bal oorne do unji. ¹⁰ Ya gi kaawa a gi ginno zunuubinna-ak, ɗaar-ak, gi diyaaji raadin do Buɗdi ho kaawoy sa ginno do gelbinte.

2 Gem kol kooginay, nu siiraakon gamin-aɗ a kuu unjenno do zunuubinnar. Kar gay, ya waan gin zunuubinna, gi gin gem kaak yaate male do unji ka Tatte Buɗ. ɗaar ko Iisa Masi kaak gina ay maan iɗ botiliy. ² ɗaar ber ziy satkine a Buɗ yaate saamiyiɗ zunuubinnite. Buɗ gay, ɗaar saamiyaatenno zunuubinnite kunten di, kar gay, ɗaa saamiye oki ku gee ku duniiner okiɗco.

Gem kaak ibingig Buɗ, ɗaar cokiya kaawoy

³ Ya gi karmiyaat kaaw ta Buɗdi, ansi-ak gaara kadar ka seener gi ibingig Buɗ. ⁴ Ya gem diya a ɗa ibingig Buɗ ho ɗa karmiygitdo kaawoy, ɗaar-ak, ɗa raada ho ɗa ginno seene. ⁵ Kar gem kaak karmiyaat kaaw ta Buɗdi gay, ɗaar elgig Buɗ min do gelbiney. Pa-ak, gi iban tak kadar ginte iɗ Buɗ, gi ɗum rakki. ⁶ Ya gem kat diya a ɗa ɗum iɗ Buɗ, ɗaa goye ar kaak Iisa goytu.

⁷ Gem kol roynay, kaaw taat nu kaawiiko-an, taar kaawdo taat marbinto, kar gay, ta taar ko taat min awalle ɗu kaawiiko-at di. Kaaw-at, taar sawa di iɗ taat ku dortu-ata. ⁸ Kar gay, kaaw taat nu siiriiko-an, taar marbinto. Goyiɗji ka Iisa, ɗaar gaara kadar kaaw-an taar seene ho goyiɗko karɗko sa gaaraw. Asaan gondikaw sa sawlaw, ho portikaw ta seener sa beena † ko.

† 'been'a' : Werin daariɗ, ɗu kaawa a 'been'a'.

⁹ Gem kaak diya a ña goy do portikaw, kar ña ello eenji, ñaar-ak goy misa do gondikor. ¹⁰ Kar gay, ya gem kaak elgig sinji, ñaar goy do portikaw ho maan ginno do gelbiney kaak yaa ñaamin do nigindi. ¹¹ Kar gem kaak yila sinji gay, ñaar goy misa do gondikor. Ña jaawa do gondikor-ata ho ña ibanno wer ka ña baayiyo, asaan in gondikaw-at, ña ar noolo.

Diye ka kaar do gamin ku duniiner

¹² Gem kol kooginay, nu siiraakon gamin-an, asaan Buñ saamiyon ko zunuubinniko in sin ku Iisa Masi. ¹³ Kuñ aginiydu, nu siiraakon gamin-an, asaan ku ibingig ñaar kaak min do teese ka duniiner di, ñaar goy ko. Kuñ ñu-bal in gema oki, nu siiraako, asaan ku begirji do *Seetanner.

¹⁴ Gem kol kooginay, nu siirko pey, asaan ku ibingig Tatte Buñ. Kuñ aginiydu, nu siirko, asaan ku ibingig gem kaak min do teese ka duniiner di, ñaar goy ko. Kuñ ñu-bal in gema, nu siirko, asaan ku goy bombo, ku icit kaaw ta Buñdi do gelbinko ho ku begirji do Seetanner.

¹⁵ Dakon diyenno kayko do gamin ku duniiner ho dakon elguwincodo. Ya gem kaak el gamin ku duniiner, ibinon kadar ña elgigdo Tatte Buñ. ¹⁶ Gamin ku duniiner gay, ñuur ko : ele ka gamnar, diye ka kaar do gamin kuuk gee taliyo, ho ice ka zinakar do gamin kuuk gee giniyo. Gamin ñuur-an, okinco, ñuur ku duniiner di, ñuur asdo min do Tatte Buñ. ¹⁷ Ibinon kadar duniin-an, taar gaasa ko ho gamin okinco kuuk gee elgiy sa rawta ko. Kar ya gem gina taat Buñ rakiy gay, ñaa gase goye ka gaasdo.

Adiney ka Iisa

¹⁸ Gem kol kooginay, ñak soof di, duniin yaa gaase. Ku dor kadar adiney ka Iisa yaa ase. Ka seener gay, adiney dakin as ko. Asinco-an gaara kadar duniin gaasa ko. ¹⁹ Adiney-an, min awalle ñu goy in ginte, kar gay, gi sawado, ho paa ko, ñu amiltu minninte. Zer, ya gi sawa, nec ñuu goye in ginte. Maanna-an gaara kadar ka seener, ñu in ginteno.

²⁰ Kuñ gay, Iisa Masi berko Ruwwiney. Ansii ko, okinco, ku ibiniit seene. ²¹ Nu balko siire a ku ibingitdo misa seene. Kar gay, ku ibingit ko ho ku iban kadar min seen ta Buñdi, ginno maan ka raadiner atta.

²² Ansi-ak, waa kaak raadaw ? Illa ña gem kaak diya a Iisa, ñaar Masido kaak Buñ ñaamtu. Gem ñaar-ak di raadaw. Gem kaak pocij Tatte Buñ ho in Ronji, ñaar-ak ko adiney ka Iisa Masi. ²³ Ya gem kaak pocij Ronji ka Buñdi, ña pocij Tacco Buñ oki. Kar gay, ya gem kaak ooyig Ronji, ña ibingig Tacco Buñ oki.

²⁴ Kuñ gay zeedon a kaawin kuuk ku dortu min awalle yaa goye do gelbinko. Ya gamin-an goy ko pa-ak, kuñko oki, gelbinko yaa gine rakki in Tacco Buñ ho in Ronji. ²⁵ Iisa Masi, ñaar diy a ñaate bere goye ka gaasdo.

²⁶ Nu siirkon gamin-an do bi ka gee kuuk asaako gecinco kuu rawte. ²⁷ Kuñ gay, Ruwwin taat Iisa Masi beriiko, taar goy in kuñko. Do saan taar-an, ku yokaado pey gem ka pey kat asaako bildinco, asaan Ruwwin taar gaaraakon ko gamin okinco. Gamin kuuk ta gaariiko-an gay, ñuur ka seener di. Raadin rakki sa, ñu bal gine. Do bi ñaar-ak, icon kaaw taat Iisa Masi gaariiko ho goyon in gelbin rakki in ñaara.

²⁸ Gem kol kooginay, diñ gay, goyon in gelbin rakki in Iisa Masi a yiry taat ñaa yeepe, gii goye bombo ho sokan rakki sa diyaatenno do unji. ²⁹ Ku iban kadar Iisa Masi gin ay maan in botiliy. Paa ko, kuu ibine oki kadar gem kaak gina maan kaak in botiliy, ñaar oki ron ka Buñdi.

Koogin ku Buñdi

3 Talon maman Tatte Buñ elinte ! Ña elinte nam ña koliite a gi kooginay. Ka seener gay, ginte kooginay ! Paa ko, gee ku duniiner ibingitenno a gi koogin ku Buñdi, asaan ñu bal ibinin Tatte Buñ.

² Gem kol roynay, diñka-an, ginte koogin ku Buñdi ko. Taat gi asiy gine neginda gay, gi ibingitdo misa. Kar gay, gi iban kadar ya Iisa Masi yeepe, gi asa are ar ñaara, asaan gi asa talinji uudiney. ³ Gem kaak diy gelbiney do kaaw taar-an yaa gine *cawar ar kaak Iisa Masi gintu.

⁴ Gem kaak gina zunuubinnar-ak, ñaar pocij karmiyin *gaanuun ka Buñdi. Asaan gine ka zunuubinnar, ñaar ko pocij ka gaanuun ka Buñdi. ⁵ Kar gay, ku iban di kadar Iisa Masi, ñaar as do duniiner, ñaa ace zunuubinna ku geemir ho ñaar gay bal gine zunuubinna tak-tak. ⁶ In taar-an, ya gem goy in Iisa Masi in gelbin rakki, ña ginno zunuubinna. Ya gem kaak gina zunuubinna-ak, ñaar bal talin Iisa Masi ho ña ibingigdo.

⁷ Gem kol kooginay, goyon zinikiko min gale ka geemir. Gem kaak gina maan kaak in botiliy, ñaar meenji goy in botol do unji ka Buñdi, uudin taat Iisa Masi goytu in botol. ⁸ Gem kaak gina zunuubinna gay, ñaar asa min do *Seetanner, asaan Seetanne, ñaar gina zunuubinna min do teese ka duniiner di. Maan kaak iyig Ron ka Buñdi do duniiner gay a ñaa peyin riy taat Seetanne giniyo.

⁹ Gem kaak Buñ weetuu gay, ñaar ginno zunuubinna, asaan maan kaak Buñ beriji goy in ñaara. Ya Buñ kon di Tacco-ak, ñaar ginno zunuubinna. ¹⁰ Kar di, in maman gi asiy ibine a ñuur-an koogin ku Buñdi, ho ñuur-an ku Seetanner ? Ya gem kaak ginno gamin kuuk in botilco ho ña ello sinji-ak, ñaar-ak gem ka Buñdido.

Ele ka zɪŋkar

¹¹ Kaaw taat ku dortu dak ko min awalle, taar kaawa a gii elguwe zɪŋkite. ¹² Ginte nigaado ar Kayen, asaan ɲa amil min do Seetanner, ɲa deeyiig sinji ka meenji. Maa di ɲa deeyiig sinji Abeel ? ɲa deeyiiga-ak, asaan riy taat Kayen gintu-an samaanno. Kar riy ta sinji Abeel gay, taar in botilti.

¹³ Gem kol siŋtay, dakon ajbiyenno ya gee ku duniiner yilaako. ¹⁴ Ginte iban kadar diŋka, gi pak min do muuti ho gi gas ko goye kaak tab, asaan gi el siŋtite. Gem kaak ello siŋtay-ak, ɲaar goy misa do muuti. ¹⁵ Gem kaak yila sinji-ak, ɲaar ar gem kaak diya gee. Ku iban di kadar gem kaak diya gee-ak, ɲaar gasaado goye ka gasdo.

¹⁶ Ansii ko, gii ibine maman gii elguwiŋ gee : Iisa Masi, ɲaar ber ziy do bi kante. Ginte oki, gii bere zɪŋkite do bi ka siŋtite. ¹⁷ Ya gem kaak gin gamna, kar ɲa talaag sinji kaak bal gine maanna ho ɲa bal tale aminduwi, ma-man ɲaa diye a ɲa elgig Buŋ ? ¹⁸ Gem kol kooginay, ta botiltido ya gii elguwiŋ siŋtite in biŋkiten di. Kar gay, gii elguwiŋko ka seener ho giico berguwe pisinte.

¹⁹ Ya gi el zɪŋkite-ak, gi ibina kadar ginte goy in seen ta Buŋdi. Ansi-ak, gelbinte portiko do unji. ²⁰ Ka seener, ya do gelbinte, gi pakira a gi nig sa, aditte portiko, asaan Buŋ iban gamin pak taat gelbinte ibiniyo. ɲa iban ay maanna. ²¹ Gem kol roynay, ya ka seener, gi haraydo do gelbinte, ansi-ak, gii gine bombo ya gi inda Buŋ.

²² ɲaar beraate gamin okiŋko kuuk gi indiiga, asaan gi karmiya kaawoy ho gi gina taat awaaji gala.

²³ Kaaw taat ɲa kaawiite-an gay a gii aamine in siŋ ku Ronji Iisa Masi ho gii elguwe zɪŋkite ar taat ɲa kaawtu.

²⁴ Gee kuuk karmiyaat kaaw ta Buŋdi, ɲuur in Buŋ, gelbiŋko rakki, ho Buŋ oki goy in ɲuura. Gi iban kadar Buŋ goy in ginte, asaan Ruwwiney taat ɲa beriite gaaraatenga.

Ibine ka Ruwwin ta Buŋdi

4 Gem kol roynay, gee dakina kuuk goy do adiy ka kidar, maaniico di diya a ɲu nabiinna. Do bi ɲaar-an, dakon amniyiŋcodo okiŋko, gee kuuk diya a ɲu gin Ruwwin ta Buŋdi. Kar gay, ibinon ja baaco, ya ruwwin-co-at asa min do Buŋdi wal kawwi. ² Talon maman kuu ibine kadar gem-an gin Ruwwin ta Buŋdi. Ku ibiniŋji ya ɲa kaawa bal cigile a Iisa Masi, ɲaar wee ar ka geemir. ³ Kar gay, ya gem kaak bal ooye a Iisa Masi wee ar kaak geemir-ak, ɲaar-ak bal gine Ruwwin ta Buŋdi. Gem ɲaar-ak asa min Adin ka Iisa. Ku iban di kadar Adin ka Iisa asaw. Hadi, diŋka, ɲaar as ko do duniiner.

⁴ Gem kol kooginay, kuŋ gay koogin ku Buŋdi, ku gedirco do nabiinna ɲuur-aku, asaan Ruwwin taat goy in kuŋko, taar pakgit ruwwin taat goy in gee kuuk goy do duniiner. ⁵ Nabiinna ɲuur-ak kaawa do bi ka gamin kuuk goy do duniiner di, asaan ɲu asa min do duniiner. Ampa-ak, gee ku duniiner cokiya kaawco. ⁶ Ginton gay gee ku Buŋdi. Gem kaak ibingig Buŋ, ɲa cokiya kaawte. Gem ka ibingigdo Buŋ gay cokaydo kaawte. Ampaa kat, gii ibinin Ruwwin ta seener ho ruwwin ta raadiner.

Ele kaak asa min do Buŋdi

⁷ Gem kol roynay, elguwinte zɪŋkite, asaan ele asa min do Buŋdi. Ya gem kaak el eenji, ɲaar ko ron ka Buŋdi ho ɲa ibingig Buŋ. ⁸ Kar ya gem kaak ello eenji gay, ɲaar-ak ko kaak ibingigdo Buŋ, asaan Buŋ ɲaar ele.

⁹ Ampaa ko, Buŋ gaartu kadar ɲa elgiite : ɲa ɲaamiig Ronji ka dangiro † do duniiner a ɲaate bere goye ka tab.

¹⁰ Talon, ampaa ko ele : Buŋ, ɲaar elinte awalle. ɲa ɲaamiiten Ronji. ɲa bertu ziy *satkine, asaan Buŋ yaate saamiyiŋ zunubinnite. Ansi-ak, ɲa gintennen kat elig Buŋ awalle.

¹¹ Gem kol roynay, ya Buŋ elinten ko dakin ansi-ak, ginte oki, gii elguwe zɪŋkite.

¹² Ginno gem kaak talig Buŋ. In taar-an oki, ya gi el zɪŋkite, Buŋ goy in ginte, ho ele kaak ɲa elinte-ak ot ko do weriy.

¹³ Ansi-ak, gi iban ko kadar Buŋ goy in ginte ho gi ɲum ko in ɲaara : gi ibintu-ak asaan Buŋ beriite Ruwwiney.

¹⁴ Tatte Buŋ ɲaamiig Ronji a ɲaa jile gee. Nin gay taliig maanna-anka ho ni kaawa biy do geemir. ¹⁵ Ya gem kaawa bal cigile a Iisa, ɲaar Ron ka Buŋdi, Buŋ goy in ɲaara, ho ɲaar sa goy in Buŋ. ¹⁶ Ni iban kadar Buŋ elgiite ho ni amniy in kaaw taar-anta. Ele, ɲaar asa min do Buŋdi. Gem kaak gin ele, ɲaar goy in Buŋ ho Buŋ sa goy in ɲaara. ¹⁷ Maan kaak gaara kadar ele ot do weriy-ak, gii taliŋ do yiriy taat Buŋ yaa dukume seriin do geemir. Ginte ginaado kolaw, asaan goyinte kaak do duniiner, ɲaar ar goyiŋji ka Iisa. ¹⁸ Ya gem kaak el eenji, ɲaar ginaado kolaw, asaan ele kaak tab-ak, ɲaar atkaat kolaw. Ka seener gay, gem giniy kolaw-ak ya ɲa iban kadar seriin yaa pooŋji. Do taar-an ko, gem kaak gina kolaw-ak, elinji bal ote misa do weriy.

¹⁹ Gi eliy zɪŋkite-ak, asaan Buŋ kat elinte awalle. ²⁰ Ya gem diya a ɲa elgig Buŋ, kar sinji gay, ɲa elgigdo, ɲaar-ak raada. Ka seener gay, gem kaak ello sinji kaak ɲa talaaga, gediraado elin Buŋ kaak ɲa talgigdo. ²¹ An ko kaaw taat Iisa Masi kaawiite : ya gem kaak elgig Buŋ, ɲaa elguwiŋ sinji oki.

† 'dangiro' : Werin daarin, ɲu kaawa a 'kida di' wal 'rakki di'.

Gedire do gamin ku jookumo

5 Ya gem kaak aamin a Iisa, naar Masi kaak Buɗ ɗaamtu, gem naar-ak roŋ ka Buɗdi. Gem kaak elgig Tacco Buɗ, naar-ak elgig kooginay oki. ² Ya gi elgig Buɗ ho gi karmiyaat kaawoy, naar-ak, gi iban kadar gi elgig koogin ku Buɗdi oki. ³ Ya ka seener, gi elgig Buɗ, naar-ak nec gi ginin taat ɗa rakiyo. Maan kaak Buɗ rakiy gii gi-ne-ak, naar oomno do kayte. ⁴ Asaan koogin ku Buɗdi okiŋco, ɗuur pakgig gamin ku duniiner kuuk jookumo. Kar mamam gi pakgig gamin-aŋku ? Gi pakgig iŋ imaante taat do Iisa. ⁵ Ginno waan kaak gedirco do gamin-aŋku, illa naar kaak aamin kadar Iisa, naar Roŋ ka Buɗdi.

Gamin kuuk gaara kadar Iisa, naar Roŋ ka Buɗdi

⁶ Iisa Masi aste do duniiner. Na as aawiŋ amay kuuk ɗu *batiziyiiga ho ɗa as miŋe baariy ku meenji do wiktin ta muutuy. Na bal ase iŋ amay di, kar gay, ɗa as iŋ baariy oki. Ruwwin ta Buɗdi kat diyaate kadar gamin-aŋ, ɗuur ka seener, ho Ruwwin ta Buɗdi, taar seene. ⁷ Ka seener gay, gin gamin subba kuuk kaawaate seene a Iisa, naar Roŋ ka Buɗdi. ⁸ Gamin-aŋ gay, ɗuur Ruwwin ta Buɗdi, iŋ amay kuuk ɗu batiziyiiga ho iŋ baariy kuuk miŋe. Gamin-aŋ, okiŋco, kaawco rakki di. ⁹ Ya gee kaawa bico ka gamin kuuk ɗu taltu, gi ica kaawco. Kar kaaw ta Buɗdi gay, taar pak taŋco. Ho meenji Buɗ kaawko do bi ka Roŋji. ¹⁰ Gem kaak aamin do Roŋ ka Buɗdi, ɗa iban do gelbiney kadar gamin-aŋ, ɗuur ka seener. Gem kaak bal aamine do Buɗdi gay, naar-ak diyaaaji raadin do Buɗdi, asaan ɗa bal ooyin kaaw taat Buɗ kaawtu do bi ka Roŋji. ¹¹ Kaaw taat Buɗ kaawiiten gay, taar a ɗa berte goye ka gaasdo, ho goye-ak asa min do Roŋji. ¹² Ya gem kaak gelbiney rakki iŋ Roŋ ka Buɗdi, gem naar-ak gasiig goye naar-aka. Kar gem kaak gelbiney seer iŋ Roŋ ka Buɗdi gay gasaagdo goye-aka.

Gaasuw ta maktumner

¹³ Nu siirkon maktumne-an loko, kuŋ kuuk aamin iŋ Roŋ ka Buɗdi, kuuk diya do kayko kadar ku gasig ko goye ka gaasdo.

¹⁴ Gi iban tak kadar ya gi inda maan min do Buɗdi, ɗaate beriŋji ya ɗa ɗum iŋ maan kaak ɗa rakiyo. ¹⁵ Hadi, ya gi iban kadar ɗa cokiyaag indinte, ansi-ak, gi iban kadar maanna-aŋ, ɗa berterŋga ko.

¹⁶ Ya gem tala sinji gina zunuubinna kuuk iyaagdo do muuti, gem-ak yaaji inde Buɗ do bi ka sinji-aka, ho Buɗ yaaji bere goye. Taar-an do ɗuur kuuk gina zunuubinna kuuk iyigido do muuti. Kar gay, goy zunuubinna kuuk iya gee do muuti. Do zunuubinna ɗuur-ak, nu bal kaawe a kuu indiguwe Buɗ do geemir. ¹⁷ Nige okiŋji, ɗuur zunuubinna do unji ka Buɗdi, kar gay, goy zunuubinna daariŋ kuuk iydo gee do muuti.

¹⁸ Gi iban di kadar koogin ku Buɗdi, ɗuur ginno zunuubinna iŋ menaw, asaan Roŋ ka Buɗdi gooyaagu, ho *Seetanne sa bal gine gudurre kaaco.

¹⁹ Gi iban kadar ginte gee ku Buɗdi. Kar gee ku duniiner gay, ɗuur ku *Seetanner.

²⁰ Gi iban kadar Roŋ ka Buɗdi, naar as do duniiner a ɗaate gaariŋ gamin-aŋku. Ampaa ko, diŋ, gi ibingig Buɗ ka seener. Gi ɗum ko iŋ Buɗ, asaan iŋ Roŋji Iisa Masi sa, gi ɗume. Naar Buɗ ka seener ho ɗa beraate goye ka gaasdo.

²¹ Gem kol kooginay, goyoŋ godom min margina.

2 Yaaya

Pile ka kaawor

Gee kuuk awalle kat kaawe a ŋa Yaaya kat siirit maktumne-an do Egliz rakki. Ŋa kaawaaco maman ŋuu ele ziŋkico. Ele-ak gaara kadar ŋu karmiyaat taat Buŋ kaawtu. Ŋa kaawaaco oki a Iisa, ŋaar gemo ho ŋa Roŋ ka Buŋdi. Ya gem asco ho ŋa beraaco bilde kaak arro ar ŋaar-aŋka, ŋuu icenno kaawoy.

Ooy ta awalle

¹ Nun tatkaw ka Eglizdi kat siirke loke, karŋ taat Buŋ dobtu iŋ kooginke kuuk nu elgiy min do gelbiner. Kar gay, ŋa nunno di kaak elgiiko, gee okiŋco kuuk ibingit seen sa elgiiko. ² Ni elgiiko asaan okinte, gi gin see-ne, ho seen-at goy iŋ ginte elgin iŋ elgina. ³ Tatte Buŋ iŋ Roŋji Iisa Masi yaate barkiyinte. Ŋuur seerco yaate saamiye ho ŋuute ooliŋ aditte. Ampaa ko, ginte kuuk aada seene, gii elguwe ziŋkite.

Ele ka ziŋkar

⁴ Wer galdu dakina, asaan nu dor kadar kooginke daariŋ aada botol ta seener uudin taat Tatte Buŋ kaawiite. ⁵ Diŋ gay, gem kol yaaco, ŋu diyaake aman : « Gii elguwe ziŋkite. » Kaaw taar-an, taar marbintodo, ta taar di taat gi dortu dak ko min do teesindi. ⁶ Ya gi el ziŋkite, gii gine maan kaak Buŋ kaawtu. Kaaw taar-at ko taat ku dortu min do teesindi.

Botol ta seener

⁷ Nu kaawiiko ansi-aŋ, asaan gay raadiner dakina totir do adiy ka kidar. Ŋu ooydo kadar Iisa Masi, ŋu weeyig ar ka geemir ho ŋa as do duniiner. Ya gem kaak kaawa ansi-ak, ŋaar adiney ka Iisa Masi ho ŋa jaga gee. ⁸ Do taar-an, goyoŋ mento, paa kat riy taat ku gintu-an ucaado maala, ho ku asiy gase maan kaak Buŋ diytu a ŋaako bere.

⁹ Ibinon kadar ya gem ic kaaw ta Iisa Masi, ho ba aar, ŋa jag min do kaaw-anta ho ŋa jaguma kaawin ku pey, gem-ak kaawco ŋumaado iŋ Buŋ. Kar gay, ya gem kaak icaag kaawin kuuk Iisa bilditu gee ho ŋa jagdo, ŋaar-ak ŋa ŋum iŋ Tatte Buŋ ho iŋ Roŋji oki, kaawco rakki. ¹⁰ Iŋ taar-an ko, ya gem baa do werko, kar ŋa bilda gee iŋ kaawin kuuk arro ku Iisa Masi, gem ŋaar-ak, dakon obinji do geero ho ooy sa, dakonji ooyenno. ¹¹ Ya gem kaak ooyji-ak unje ko ziy do gamin kuuk samaanno kuuk gem-ak giniyo.

Ooy ta ba aaro

¹² Goy gamin dakin kuuk nu rakiiko siire, kar gay, nu rakaado siiriŋ do maktumne-anta. Nu raka baa taliŋko, ansi-ak, gi baayiy kaawe bi iŋ bi. Paa kat, aditte yaa gine portiko. ¹³ Gem kol booy taat Buŋ dobtu, koogin ku booke ooyke. Nu ooyko dakina.

2 Yaaya

Pile ka kaawor

Gee kuuk awalle kat kaawe a maktumne-an, ɗa Yaaya kat siirta. Ɗa siirit do gem rakki ɗu kolaag Gayuus. Ɗaar min agindaw ku Eglizdi. Ɗa ozilaag do bere kaak ɗa beriy do kretienna kuuk baaw do werco. Do Egliz ɗaar-ak, gin gem rakki oki ɗu kolaag Diyotreep. Ɗaar gay obdo siɗta kuuk kretienna. Do saan taar-at ko, Yaaya leesiiji.

Ooy ta awalle

1 Nun tatkaw ka *Eglizdi ko siirjin maktumne-anta. Nu siirit locin, kin royay Gayuus kaak nu elgiy do gelbinner.

² Gem kol royay, nu raka kii goye cewey ay wero. Nu iban kadar goyinjin kaak do unji ka Bunɗi, ɗaar do botiliy. Nu raka aapiy ta zin oki. ³ Adir portiko, asaan goy siɗta kuuk as min do werko ho ɗu kaawa kadar ki gin seene ho ki aada botol ta seener. ⁴ Maan kaak berdu galal dakin-ak, nu dor kadar kooginar aada seen ta Bunɗi.

Gayuus gina taat Bunɗi rakiyo

⁵ Gem kol royay, kin gem sellen do riyon. Ki obaag siɗtan samaane yoo marti oki. ⁶ Siɗtan kuuk ki obtu-an asinti kaaw do Eglizni a ki elgig dakina. Gee ɗuur-an, ya ɗu otji, nu raka ki gaayinco ar kaak Bunɗi rakiyo.

⁷ Martuwco-an, taar do bi ka Iisa Masi. Ɗuur icdo maan min do gee kuuk bal aamine do Iisa Masi. ⁸ Do taar-an ko, gii gaayguwin gee ar ɗuur-an ku, asaan ginte oki unje pisinte do riy taat ɗu giniy do bi ka seener.

Diyotreep in Demetriyuus

⁹ Zer, nu siir maktumne do *Eglizko, kar Diyotreep gay bal icin kaawor, asaan ɗa el gine ziy tatik do unco ka geemir. ¹⁰ Neginda, ya nu baawe, nu baako gaarin gamin kuuk jookum kuuk ɗa gintu uudin taat ɗa nigig siɗte. Pey min ɗuur-an, ɗa gina gamin kuuk samaanno paka. Ɗa obdo siɗta kuuk aamin do Iisa Masi do geriy ho ya gee kuuk obaag siɗta-ak sa, ɗa todaaco ho ɗa atkaagu min do Eglizdi.

¹¹ Gem kol royay, dak icenno botol ta gee kuuk jookum-an ku, kar gay, ic botol ta gee kuuk sellen. Ya gem kaak gina gamin kuuk sellen, ɗaar gem ka Bunɗi. Kar gem kaak gina gamin kuuk jookum gay, ɗaar bal ibinin Bunɗi misa.

¹² Demetriyuus gay, gee okinco ozilaaga. Goyinji sa gaara kadar ɗa gina gamin kuuk in botilco. Nin oki kaawa biy kadar ɗa mitko. Ho kin Gayuus oki iban kadar ni kaawa seene.

Ooy ta ba aaro

¹³ Goy gamin dakina kuuk nu rakiin siire, kar gay, nu rakaado siirin do maktumne-anta. ¹⁴ Nu raka gii ɗume moota, gii kaawe bi in bi neginda ya nu baawjin ooye.

¹⁵ Bunɗi yaan iye aapiy do gelbinen. Royinte okinco kuuk goy anne ooyjin. Kin sa ooyco do royinte okinco kuuk goy annere rakki rakki. Nu ooyko dakina.

Zuud

Pile ka kaawor

Gee kuuk awalle kat kaawe a maktumne-an, ɳa Zuud kat siirta. ɳa siirit do kretiyenna, asaan do datikco, goy gee daariŋ kuuk bera bilde kaak arro : ɳu iyaag do goye kaak jookumo, ɳu eeraag gee ku Eglizdi, ɳu waraag ɳubal ku Buŋdi ho ɳu poocaag Iisa. Kar gay, Zuud kaawa a Iisa keeji di Tatkuwte ho Rabbinte. Do saan taar-an ko, do maktumne-an, Zuud taayaag kretiyenna do maan kaak yaaco ase neginda do gee kuuk jookum-aŋku. ɳa ɳeŋraag gee ku Eglizdi a ɳuu obe tirit do imaanco, asaan Buŋ nec gooyiŋco, ɳu galiydo do zunuubinnar.

Ooy ta Zuud

- 1 ɳa nun gay riyor ka Iisa Masi kaak ɳu koliy Zuud, sinji ka Zaak, kat siiraat maktumne-anta. Nu siiraacot do ɳuur kuuk Tatte Buŋ koltu, ɳa elgiyo ho ɳa leeyiy keeco do Iisa Masi.
 2 Nu inda Buŋ a ɳaa tale aminduwko. Nu indaag a kuu goye do aapiyer ho elinji sa yaa goye in kuŋko gaay in gaayo.

Kaaw do bi ka gay raadiner

³ Gem kol roynay kuuk nu elgiy dakina, nun diy kaar tak a naako siire do bi ka jile kaak Buŋ yaate jilinte okinte. Kar diŋ gay, nu tala kadar illa naako iskiŋko kuu obe tirit do imaanko. Imaan-at, taar Buŋ berit tak-tak do geenji ku meenji. ⁴ Nu iskiiko-ak asaan nu iban kadar gee kuuk jookumo unje kokunuwda do datikko. Gee-ak, in goyiŋco kaak jookum-ak, ɳu nigiiit barkin ta Buŋte. In barkin-at, ɳu pakira a ɳuu gedire gine gamin kuuk jookumo kuuk gelbinco rakiyo, asaan Buŋ yaaco saamiyen di. Ansii ko, ɳu poociig Iisa Masi, ɳaar keeji di Tatkuwte ho *Rabbinte. Do bi ka gee-ak, Kitamne kaaw ko min awalle kadar seriin yokaagu.

⁵ Nu iban kadar kuŋ ibingig samaane kaawin okiŋco kuuk naako kaawe. Kar gay, nu raka kuu pakire maman Rabbin Buŋ jiliig geenji ku Israyeel min darre ta Meser, kar ba aar gay, ɳa deeyiig ɳuur kuuk bal icin kaawoy. ⁶ Pakiron pey do *ɳubal ku Buŋdi daariŋ kuuk poociig goyiŋco kaak Buŋ beriico ho ɳu rasig wer kaak ɳa leeyiigu. Buŋ obiigu, ɳa ɳuuniig in jinzirrina ɳu goyiy do wer kaak gondiko nam yiriy ta yaarko taat Buŋ asiy ɳukume seriin do gee okiŋco. ⁷ Pakiron oki do geeger ka Sodom in ka Gomoor ^{††} ho in kuuk moota. Gee ku geegiray-ak unje kayco do gamin kuuk jookumo ku ginindido [‡] ar kaak ɳubal ku Buŋdi-ak gintu awalle. Diŋ gee-ak gasit kat taŋco do ak taat matdo tak-tak. ɳuur-aŋ gaara gamin kuuk yaaco ase do gee kuuk gina ar gee ɳuur-aku.

⁸ Kar in taar-an oki, gee kuuk cigil datikko-ak gina di gamin ar ɳuur-aku. ɳu soona soonik taat iyaag ɳu nigiy ziŋkico in gamin ku ginindido-aku. ɳu aaniit tatkaw ta Buŋdi ho ɳu wariig ɳuur kuuk goy ka samaaner in *darjingo. ⁹ Kar talon tatkaw ka ɳubal ku Buŋdi kaak ɳu koliy Miseel. Wiktin taat ɳa meeliy in *Seetanne do bi ka zi ka Muusa din sa, ɳa bal wariŋji. Illa ɳa kaaw kaawen di aman : « Seriin ta Buŋdi yaan obe ! » ¹⁰ Kar gee-ak gay wara maan kaak ɳu ibingigdo ho maan kaak ɳu ibingiga-ak oki, ɳu ibiniig ar malle kaak pakarro. In ibiniŋco-ak ko, pilaaco botol taat ɳu baayiy ide tak-tak. ¹¹ Do gaayico ! ɳuur kuuk ic botol ta Kayen. ^{‡‡} ɳu bariya gurus in gamin kuuk jookumo ar Balaam gintu. ^{‡‡} Ho ɳu idiig ziŋkico do barjiliŋco taat ɳu poociig Buŋ ar Koore gintu. ^{‡‡12} Ka seener, ya ku ɳume ho ku tiya sawa in siŋta, ɳuur gay nigaag goyiŋko. ɳu tiyaw ho ɳu siya dakin dakina, ɳu ginno sokaŋ. ɳu pakira do adat ku maaniico di. ɳuur ar uc kuuk aada wer kaak us baay di ho paaydo amay. Ho ɳuur ar pey atay kuuk waado in ribbi. Atay-ak yaa aaye tak-tak ar atay kuuk ɳu rotgu. ¹³ Ga-

[†] Wer ka gase kaawor do Ekzood 12.51, Nombir 14.29-30. ^{††} 'geeger ka Sodom in ka Gomoor' : Gee ku geegiray-ak goy do wiktin ta Ibraayim. Buŋ idiig geegiriico asaan goyiŋco jookum aale (Zeneez 19.24-28). [‡] 'gamin kuuk jookumo ku ginindido' : Miday kuuk baaya ziŋkico ho in gamin kuuk pey. ^{‡†} Wer ka gase kaawor do Zeneez 4. ^{‡‡} Wer ka gase kaawor do Nombir 22 yoo 24. ^{‡‡†} Wer ka gase kaawor do Nombir 16.

min kuuk jookumo kuuk ñu giniy-ak, ñuur ar amay ku barrer kuuk aasa kurbulbul-kurbulbul ho paka toppiyo. Ñuur ar pey kaalin kuuk gada tuuy-tuuy ho ibanno wer ka ñu baayiyo. Kar Buñ gay siyco wer kaak ñuu goye doo ðo gondikaw taat dulum.

¹⁴ Do bi ka gee ñuur-ak ko, gem kaak ñu koliy Enok kaawtu min awalle. Enok gay min tamba ta Aadum taat baay ka peesiriñkar. Ña kaawtu ar nabiñce aman : « Talon, Rabbin † asa iñ ðubal ku Buñdi kuuk *cawar ho gee gedarro osiñco. ¹⁵ Ña asa ðukume seriin ðo gee okiñco kuuk ðo duniiner. Ñaaco peyin ðo kayco ðo gamin okiñco kuuk jookumo ñu gintu asaan ñu pooçig maan kaak Buñ rakiy a ñuu gine. Ho ñaa taabiñco ðo biñkico kuuk amil gallo ðo saan tanji. » ††¹⁶ Ñuur gee kuuk goy gujumjumaw di ho aditco portikðo tak-tak. Ñuur aada ko galal ta ziñkico di. Ñu jaala ziñkico ho ñu kaawa kaawin ku gala a ñuu gase maanna min ðo gemor.

Taayiika ðo gee kuuk aamin ðo Iisa

¹⁷ Gem kol roynay kuuk nu elgiy dakina, pakiron ðo kaawin kuuk *paliinna ku *Rabbinte Iisa Masi kaawtu min awalle ðo bi ka maan kaak yaa ase neginda. ¹⁸ Ñu kaaw aman : « Do wiktin taat duniin gaay gaase, yaa amile gee kuuk samaatinay. Gee-ak yaa aade galal ta ziñkico taat jookum-at di. » ¹⁹ Gee ñuur-ak, riycó a illa ñuu eere geen di. Pikirrico, taar ta geemir di, ñu ginno Ruwwin ta Buñdi ðo gelbinco. ²⁰ Kar kuñ kuuk nu elgiy-añ gay, zedon imaanko taat Buñ beriiko yaa ðaa iñ unti. Salkiyguwon iñ gudurre ta Ruwwin ta Buñdi. ²¹ Goyon iñ ele ka Buñdi. Diyon amaanniko ðo Rabbinte Iisa Masi. Iñ selliñkuwiy, ñaako bere goye ka gasðo.

²² Talon amindaw ta gee kuuk aditco osaw. ²³ Ya kuu gedire jiliñ min ðo aki, ñaar-ak jilongu. Do gee daariñ gay, talon aminduwco, kar goyon godom min gee-aku. Yilon zunuubinnico ar gee yiliy kesuun taat gin tiñgo zirið-zirið-ata.

Oziliik ta ba aaro

²⁴ Ozilinte *darjin ta Buñ kaak rakki di.
Ñaar ko jilaate iñ botol ta Rabbinte Iisa Masi.
Ñaar nec ñaako gooyiñko,
pa kuu gale ðo zunuubinnar.
Ña nec ñaako unjiñko ðo darjiney,
bal oorne ho iñ galal dakina.
Locin di darjine, tatkaw, gudurre ho iñ izinne
min awalle, ðiñka ho elgin iñ elgina ! *Aamin.

† 'Rabbin': Ñu kaawa bi ka Rabbin Iisa Masi. †† Wer ka gase kaawor do Zeneez 3.18, 21-24.

Apokalips

Pile ka kaawor

Maktumne-an, ɲa Yaaya kat siirta. ɲaar di oki siirit Kabarre ta Gala ho inɲa makaatamna subba ku pey. ɲaar min paliinna ku Iisa Masi. Min Iisa Masi ɲu weeyiiga, gin ja elgin dakina kat Yaaya siirit maktumne-anta. Do wiktin taar-at, kretiyenna daariɲ taabiya do bi ka imaanco, daariɲ gay, gartico yiime, asaan Iisa asdo kodok. Paa ko, Yaaya iskiig gee kuuk aamine a ɲuu peye bombo, ɲuu yoke nosirraw taat Buɲ yaaco bere.

Do maktumne ta Apokalips, Yaaya siir makaatamna peesira. ɲa siirig do Eglizna kuuk peesira kuuk do kid ka Aazi (Turkiya). Kar ka seener gay, ɲa raka kaawe do kretiyenna okiɲco kuuk do adiy ka kidar. ɲa gaara pey kadar Kabarre ta Gala ta Iisa Masi, taar do gee okiɲco.

Do maktumne-an, gin kaawin kuuk jarba jarbe ho inɲa gamin kuuk gee talaagu tale : ar ose kaak peesira kaak gaara gamin kuuk nec sawa-sawa ho ose kaak bijigiy gay kaak gaara gamin kuuk bal nece misa. Maan kaak portiko gaara nosirraw, ka dindiko gaara motol. Barre, ɲaar wer kaak aaridna okiɲco goyiyo. Maan kaak ar jona gaara aaridna okiɲco ho maan biida gay ginaaji riyo.

Kitamne kaawa inɲa geeger ka Babiloon. Geeger ɲaar-ak, meennuwiy jookumo. Ron tamgi kaak koollo gaara Iisa. ɲaar di kaak ber ziy do muuti. Inɲa muutuy-at ko, ɲa nosirtu. Ba aaro, Buɲ yaa kilgiye geeger ka Zeruzaleem kaak marbinto kaak ɲaa paaye min kuwa ar bere ka Buɲdi.

Teese ka kaawor

1 An ko gamin kuuk Iisa Masi bayniico do geenji do taat yaa ase. Gamin-an, Buɲ berjig do Iisa Masi a ɲaaco gaariɲ do gay riyoy okiɲco, kar ɲaar gay ɲaamiig *dubiley do gay riyoy Yaaya a ɲaaji gaariɲ loci. Gamin-ak taayaado di ɲuu ase. ² Meenji Yaaya kat kaawe kadar gamin kuuk ɲa taltu-an, ɲuur kaawin kuuk asa min do Buɲdi ho ka seener, ɲa Iisa Masi kat gaarjiigu. ³ Galal do ɲaar kaak garkiyaat maktumne-anta. Galal oki do ɲuur kuuk cokiyaat kaaw ta nabiinɲer-ata. Galal pey do ɲuur kuuk obit bombo kaaw taat ɲu siirtu-anta, asaan wiktin, taar as ko moota.

Ooya do Eglizna kuuk peesira

⁴ Gem kol siɲtay, maktumne-an, ɲa nun Yaaya kat siirkon loko, kuɲ *Eglizna kuuk peesira kuuk goy do kid ka Aazi. Buɲ yaako barkiyiɲko ho ɲaako iye aapiye. Nu barkiyaako inɲa siɲ ku Buɲ kaak goy min awalle, kaak goy diɲka, ho kaak yaa ase. Nu barkiyaako pey inɲa siɲ ku ruwwinnay kuuk peesira kuuk goy do unji ka Buɲdi do wer kaak ɲa hokumiyo. ⁵ Ho nu barkiyaako oki pey inɲa siɲ ku Iisa Masi kaak meenji saadin kaak tab, kaak nooy awalle min do gee kuuk mate, ho kaak goy kaaco ka sultinnay ku duniiner.

Do ɲaar kaak elgiite ho jilinte min do zunuubinnite inɲa *satkin ta baariy, ⁶ ho do ɲaar kaak gininte ar gay satkiner kuuk sultinco rakki do unji ka tacco Buɲ, loci di *darjine ho gudurre elgin inɲa elgina ! *Aamin.

⁷ Kocilon, ɲa asa min ka samaaner inɲa uca † ! Gee okiɲco yaa taliɲ inɲa odinco, nam gee kuuk waacig inɲa waayine oki. Ho adiy ka kidar okiɲji yaa morke do saan tanji. Ka seener, maanna-an yaa ase uudiney ampa ! Aamin.

⁸ *Rabbin Buɲ kaak gudurre okintit do pisiɲji diy aman : « Nun ko Alpa ho Omega ††, nun kaak goy min awalle, kaak goy diɲka ho kaak yaa ase. »

† 'uca' : Werin daariɲ, ɲu kolaag a 'goci'. †† 'Alpa ho Omega' : Inɲa kaaw ta Grek, ɲu garti kuuk ɲu siiriyo (maan kaak ɲu koliiy 'alpha-bet'). 'Alpa' ta garta taat awalle ar 'A' inɲa nassariɲca ho 'omega' gay taat gaasuwa ar 'Z'.

Iisa Masi bayinji do Yaaya

⁹ Naar nun siŋko Yaaya. Gi rakki di in Iisa Masi : okinte gi unje do *Meennaw ta Bunđi, taabinte sa sawa, ho in taabin-at oki, gi subira di. Nu obintu danjaayne do kid kaak nu koliy Patmoos datik barrer. Nu obintu do saan ta nu gaara kaaw ta Bunđi ho nu kaawa seen ta Iisa Masi. ¹⁰ Yiriy rakki ta dumaasdi, Ruwwin ta Bunđi asintu miin tak ho nu dora maan aaror ar gaay ta gemor. Ta dora rada ar perne ^{†11} aman : « Maan kaak ki taliy-an, ic maktumne ho siirig atta. Kar naamit maktumne-at do Eglizna kuuk peesira : Egliz ka Epeez, ka Ismiirn, ka Pergam, ka Tiyaatiir, ka Sardees, ka Piladelpi, ho in ka Lawodiise. »

¹² Min nu doriit kaaw-at, nu newsitu naa talin gaay taat kaawaadu-ata. Do wer-ak, nu taltu lampin peesira ku daabner. ¹³ Kar datik lampinar-ak gay, gin waan ar gemo. Na is batko ho do goŋgumoy gay, na duun karrab ka daabner. ¹⁴ Kaay gay sopir portik kar ar niriŋe ho odinay sa gizig ar ubal. ¹⁵ Asiŋji gay, ar hadinne kaak mirgiti ho gaayay oki ar baal kaak asa gidi-gidi-gidi. ¹⁶ Gem-ak ob kaalin peesira do pisiŋji kaak meeda. *Seepiney biŋkay seer paad nata-ta-ta amila min do biy. Kar wijeeneŋ gay, irna wic-wic ar pato.

¹⁷ Wiktin taat nu taliiga, nu galto do unji ar gem kaak mate. Kar naar gay diyiduug pisiŋji ka meeda do kaar, kar na kaawiidu aman : « Dak ginenna kolaw. Na nun kaak awalle ho kaak ba aaro. ¹⁸ Nun kaak goy mento. Nu mattu kar diŋ gay nu goy mento elgin in elgina. Nu gedirtit do muuti ho ba ool sa, nun di kaati. ¹⁹ Diŋ di siirig okiŋco, gamin kuuk ki taltu, nuur kuuk goy diŋka in kuuk yaa ase neginda. ²⁰ Naan gaare kat baaco ta kaalin ku peesir kuuk ki taltu do meedar ho in lampin ku peesir ku daabner. Kaalin kuuk peesir-ak, nuur dubal ku Bunđi ku Eglizna kuuk peesira. Lampin kuuk peesir-ak gay, nuur Eglizna kuuk peesira. »

Maktumne do Egliz ka Epeez

2 « Siir maktumne do *dubil ka Bunđi ka *Egliz ka Epeez aman :
« Nun meendu kat kaawaako. Nun kaak obig kaalin kuuk peesira do meedar ho kaak jaawa datik lampin kuuk peesira ku daabner. ² Nu ibingit riy taat ku giniyo, in zeede kaak ku zeediyo, in subirraw taat ku subiriyo. Ku gedarro sosin gee kuuk jookumo. Ku gecig gee kuuk gina ziŋkico paliinna kar sando, nu paliinnado. Ku maaniikon di imil bayco. ³ Ku gin subirraw. Taabinko gintu dakina do bi kanto ho ku balnu rasindu bat. ⁴ Kar gay, nu gidaako asaan ku rasig eliŋko kaak awalle. ⁵ Pakiron min momo ku sollitu ! Jipton goyiŋko ho ginon riyi ar taat ku gintu awalle. Yampa, ya ku da jiptido goyiŋko, naako baawe ho naa icin lampiko min do werti. ⁶ Kar gay, ku gin maan rakki kaak ajbiyintu : ku pociit riy ta gee kuuk nu koliy Nikolayiit ar nun pociita.

⁷ « Ya ku gin dengina, laan denginko samaane, kuu cokiye kaaw taat Ruwwin kaawiico do Egliznar.

« Do kuuk nosire, naaco bere botol taat nuu okide ho nuu tee min ron ku et kaak bera goye ka gaasdo kaak goy do janni. »

Maktumne do Egliz ka Ismiirn

⁸ « Siir maktumne do *dubil ka Bunđi ka Egliz ka Ismiirn aman :
« Nun meendu kat kaawaako. Nun kaak awalle ho kaak ba aaro. Nun ko kaak mate ho kaak nooye. ⁹ Nu ibingit taabinko ho pokirruwko. Kar do unji ka Bunđi gay, ku gay gamnar. Nu dorig ise ka biŋkar ka gee kuuk gina ziŋkico a nu *Yuudinna, sando nu Yuuddinado, nuur gee kuuk num in siŋ ku *Seetanner di. ¹⁰ Dakon moyenno do taabin taat unko. Seetanne yaako geciko, naa unje gee dakin minninko do danjaayner. Gece naar-ak yaa taaye ar mena orok pa. Ampa-ak, obon imaanko bombo yoo muutko. Do nuur kuuk nosire, naaco bere kadumuulco ka goye ka gaasdo.

¹¹ « Ya ku gin dengina, laan denginko samaane, kuu cokiye kaaw taat Ruwwin kaawiico do Egliznar.

« Do kuuk nosire, nuu aawaatdo muut ta seeriŋkar. »

Maktumne do Egliz ka Pergam

¹² « Siir maktumne do *dubil ka Bunđi ka Egliz ka Pergam aman :
« Nun meendu kat kaawaako. Nun kaak ob *seepine kaak biŋkay seer paad nata-ta-ta-aka. ¹³ Nu iban kadar ku goy do wer kaak Seetanne hokumiyo. Do wer-ak ko, nu deeyig Antipaas, saadiner kaak tab. In taar-anta oki, ku aadiin nun di. Ku bal rasin imaanko. ¹⁴ Kar gay, nu gidaako do bi kaak ku gin gee minninko kuuk ica kaaw ta Balaam. Awalle gem-ak isinig Balaak, naaco ise guba do gee ku Israyeel. Na raka a nuu tee kum ka marginar ho nuu baaye munjam. ^{††15} Goy pey gee datikko kuuk ica kaawin ku Nikolayiit. ¹⁶ Jipton goyiŋko, yampa naako baa kodok di, naa taasiŋin gee-ak in seepin kaak amila min do bir.

¹⁷ « Ya ku gin dengina, laan denginko samaane, kuu cokiye kaaw taat Ruwwin kaawiico do Egliznar.

† 'perne' : Werin daariŋ, nu kolaat a 'parna'. †† Wer ka gase kaawor do Nombir 25.1-2, 31.16.

« Do kuuk nosire, naaco bere tee kaak cigile kaak nju koliy " maan " †. Ho naaco bere pey dambi portiko. Dambi-ak, nju siirji siñ marbinto kuuk waan sa ibanno baaco, illa naar kaak gasig dambi-ak di iban. »

Maktumne do Egliz ka Tiyaatiir

¹⁸ « Siir maktumne do *dubil ka Buñdi ka Egliz ka Tiyaatiir aman :

« Nun meendu Roñ ka Buñdi kat kaawaako. Nun ko kaak odinar gizig ar ako ho asindu irñaw ar hadinne kaak nju sokiya. ¹⁹ Nu ibingig gamin okiñco kuuk ku giniyo : elinjo, imaanko, riyko ho in subirruwko. Ho nu iban pey kadar gamin kuuk ku giniy ba aar-añ pakgig kuuk awalle. ²⁰ Kar gay, nu gidaako do bi kaak ku balti tode do gem taat nju koliy Zezabeel †† taat diya a ta nabiñca. Geem-at jagiig gay riyor. Ta kaawiico a nju baaye munjam ho nju tee kum ka marginar. ²¹ Do geem-at, nu rastit wiktin taat taa jipte goyinti, kar taar gay pook rase azbin-nuwti. ²² Talon, naa accinti, taara in geenti kuuk ic botilti do dañal ku diiginer, nam nju rasin riy taat ta bildiigu. ²³ Naa deen maajirinti okiñco kuuk aadaata. Paa ko, Eglizna okiñco yaa ibine kadar na nun ko kaak ibingit pikirico ho in taat gelbinco rakiyo. Kar naaji kappiye do ay gemo do riyoy taat na gintu. ‡

²⁴ « Kar kuñ gee ku Tiyaatiir, nu kaawaako do kuñ kuuk pociñ bilde-añka ho kuuk pook ibiniñ gamin kuuk cigile ku Seetanner-añku. Nu diyaakonno pey maan oom kaako, ²⁵ illa kuu obiñ bombo maan kaak ku gastu-añ nam naa yeepe.

²⁶ « Do kuuk nosire ho kuuk gina riyor nam do gaasinti, naaco bere hokumnaw do pisiñco ar nun gasit min do Tanni. Nju tooriñco gee ku duniiner in kuñgin ka hadinner. Nju dimiñco ar kaak ku dimiy parkak †† ku golñi. Kar naaco bere oki Belbel, kaal ka datik kawtira.

²⁹ « Ya ku gin deñgina, laañ deñginko samaane, kuu cokiye kaaw taat Ruwwin kaawiico do Egliznar. »

Maktumne do Egliz ka Sardees

3 « Siir maktumne do *dubil ka Buñdi ka *Egliz ka Sardees aman :

« Nun meendu kat kaawaako. Nun kaak gin ruwwinnay ku Buñdi kuuk peesira in kaalin kuuk peesira. Nu ibingit riyko taat ku gintu. Nu iban kadar gee taliiko a ku goy mento, sando gelbinko mate do unji ka Buñdi. ² Niinon ho zeedon do imaanko, pa kuu mate tak-tak. Riy taat ku giniy-an ajbiygigdo Buñ. ³ Moyon ja do kaaw taat ku gastu awalle. Pakiron maman ku doriita. Obon kaaw-an bombo ho jipton goyiñko. Ya ku bal niine, naako ase ar kokino in wiktin taat ku ibingitdo. ⁴ Yampa, minninko do geeger ka Sardees goy kuuk bal okiñ kesuunco. Nju ise kesuun portiko ho nju jaawe in nunu, ginno pey maan kaak yaaco tode.

⁵ « Ampaa ko, njuur kuuk nosire yaa ise kesuun portiko. Do maktumne taat nju siirtu siñ ku gee kuuk gas goye ka gaasdo, nu sooyaagdo siñco tak-tak. Ho naa diye do unji ka Tanni ho do unjo ka dubilji a njuur-añ gee kunto.

⁶ « Ya ku gin deñgina, laañ deñginko samaane, kuu cokiye kaaw taat Ruwwin kaawiico do Egliznar. »

Maktumne do Egliz ka Piladelpi

⁷ « Siir maktumne do *dubil ka Buñdi ka Egliz ka Piladelpi aman :

« Nun meendu kat kaawaako. Nun kaak Sellen ho kaak Tab. Nun kaak obiñ kerle ka sultan Dawuud. Ya nun kat pilit botol, waan gediraado dibirinti ho ya nun kat dibirta oki, waan gediraado pilinti. ⁸ Nu ibingit riyko taat ku gintu. Nu iban kadar ya gudurriko sood oki, ku obiñ kaawor bombo ho ku balnu pociñdu. Paa ko, nu piliiko botol taat waan gediraado dibirinti. ⁹ Talon gee ku *Seetanner kuuk gina ziñkico a nju *Yuudinna, kar sando nju Yuudinnado. Gee njuur-ak, nju raada maalan di. Naa asiriñco nju derse do unjo, nju asiñ ibine kadar nu elgiiko. ¹⁰ Ar kaak kuñ obiñ kaawor bombo, nun oki naako goyiñko min do taabin taat asa do duniin okintiti a taa gece gee ku adiy ka kidar. ¹¹ Nun gaay ko yeepe. Obon bombo kaaw taat ku gastu. Paa kat, waan gediraado naako nosire naa iñ kadumuulko.

¹² « Kuuk nosire, nju goye ar dulaayne do *ger ka Buñdi kar nju paaye caari. Naa siire siñ subba do unñinco : siñ ku tanni Buñ, siñdu kuuk marbinto, in siñ ku hellin ta Buñdu taat na paaytu min kuwa ho taat nju koliy Zeruzaleem taat marbinto. ††

¹³ « Ya ku gin deñgina, laañ deñginko samaane, kuu cokiye kaaw taat Ruwwin kaawiico do Egliznar. »

Maktumne do Egliz ka Lawodiise

¹⁴ « Siir maktumne do *dubil ka Buñdi ka Egliz ka Lawodiise aman :

† 'maan': Nja tee kaak Buñ beriico do gee ku Israyeel wiktin taat nju amiltu min darre Meser ho nju goyiy do goosiner (Ekzood 16.13-16). 'maan kaak cigile': Naar ko tee kaak marbinto kaak Buñ beriite in Iisa Masi (Yaaya 6.48-51). †† 'Zezabeel': Ta geem taat abdiya margina (1 Ruwa 16.31, 19.1-2, 2 Ruwa 9.22-30). ‡ Wer ka gase kaawor do Soom 7.10, Zeremi 17.10, Soom 62.13. †† 'parkak': Werin daariñ, nju kolaag a 'parki'. †† Wer ka gase kaawor do Ezaayi 62.2.

« Nun meendu kat kaawaako. Nun kaak nu kolij *Aamin. Nun ko saadin kaak tab kaak kaawa seene. Inj nun ko, Buḅ kilgiyig gamin okiḅco. ¹⁵ Nu ibingit riy taat ku gintu. Riyko-an gaara kadar ku tonḅodo ho ku oollo oki. Wala ku tonḅo wala ku oola ! Nu rakaado kuu goye zoom ampa. Ya ku goy ampa-ak, naako picirḅo kara ! ¹⁷ Ku diya aman : " Ni deḅir ko, ni deet ko gay gamnar, ni rakaado pey maanna. " Kar ka seener gay, ku aminda ho taabin sa rasgikonno. Ku ar noolna, pokirna ho tukinkin di. ¹⁸ Naar-ak asoḅ, naako taayirḅo kuu gidiye min lotu daabne kaak nee do aki. Paa kat, kuu gine gay gamnar kuuk tab. Kuu gidiye pey kesuun portiko kuu ise. Paa kat, waan talaatdo sokiḅko. Kar kuu gidiye oki dawne kuu etile do odinko. Paa kat, kuu tale karaḅ. ¹⁹ Gee okiḅco kuuk nu elgiyo, nu leesaaco ho nu taayaagu. [†] Naar-ak gay, zeedoḅ pey ho jiptoḅ goyiḅko. ²⁰ Talonnu ! Nu peya wer geero ho nu ooyaako. Ya ku dorig gaayar ho ku pilit botilko, naa unḅe gerko, gii tee sawa.

²¹ « Do kaak nosire, naaji bere botol ḅaa asiyo goye inj nunu do wer kaak nu hokumiyo. Ar nun oki, min nu no-sirtu, nu daktu goy inj Tanni do wer kaak ḅa hokumiyo.

²² « Ya ku gin deḅgina, laaḅ deḅginko samaane, kuu cokiye kaaw taat Ruwwin kaawiico do Egliznar. »

Nu ozilaag Buḅ do wer kaak ḅa hokumiyo

4 Min naar-ak, nu tala pey botol pil waakilak ka samaaner. Nu dortu pey gaay tonḅo ar perne taat kaawdu awalle. Ta kolintu aman : « As cok anne, naaḅ gaariḅ maan kaak yaa ase neginda. »

² Kodok di, Ruwwin ta Buḅdi miinintu. Ek di nu taltu pey ka samaaner-aka, do wer-ak gin sees ka sultan. Sees-ak gay waan goyji kuwa. ³ Waanna-ak irḅa cuu ^{††} ar dambay kuuk gasdo badam. Ho do wer ka seesdi-ak, *darjin ta Buḅdi irḅa cuu balaḅ [‡] ar dambay kuuk samaan-aku. ⁴ Nu taltu pey seesin ku sultan orok seer inj pood leeyiig sees kaak waan goyji-aka. Seesin-ak gay, aginay orok seer inj pood goyco kuwa. Aginay-ak is kesuun portiko ho inj kadumuulna ku daabner. ⁵ Min do sees-ak, irḅe cippit-cippit, awḅe dindirim-dindirim ho hawin cayyi oki. Do unḅi ka sees kaak datko, gin akinay peesira. Akinay-ak gay, ḅuur ko ruwwinnay ku Buḅdi kuuk peesira. ⁶ Ho do unḅi ka sees-ak gay goy pey wer ar barre kaak yaraaḅ ar gazzaza.

Gin pey gamin kuuk siikimaw pood leeyiig sees kaak waan goyji-aka. Unḅa aaro, zirkico okiḅco gin odina.

⁷ Min gamin kuuk pood siikimaw-ak : ka awalle ar boori, ka seeriḅkar ar ijiliḅce, ka subbiḅkar wiḅeeney ar ta gemor, ho ka poodiḅkar gay ar sersir ^{‡‡} kaak zewaw. ⁸ Gamin kuuk pood-ak, okiḅco gin gezgir bijigiy bijigiy. Gez-girco-ak anuwco odin di, min kara yoo atta oki. Aando, yiriyo, ḅu riya di. Riyinco gay aman :

« Sellaḅ, sellaḅ, sellaḅ,

Kiḅ *Rabbin Buḅ kaak gudurre okintiti do pisiḅji.

Ki goy min awalle, ki goy diḅka ho ki asa goye. »

⁹ Gamin kuuk pood siikimaw-ak, ḅu riyiyo ho ḅu oziliy Buḅ kaak goy ka seesji elgin inj elgina. Nu karmiyaaga ho ḅu deliiji barkine. Ho ay wiktin taat ḅu tees riye-aka, ¹⁰ aginay kuuk orok seer inj pood-ak gay, dersiyo do unḅi ka waan kaak goy ka seesji. Nu abdiyaag naar kaak goy elgin inj elgina. Kar ḅu ceepiig kadumuulinco ho ḅu le-eyig do unḅi ho ḅu diyo aman :

¹¹ « Rabbinni ho Buḅni,

lociḅ di *darjine, oziliika, inj gudurre.

Kiḅken di kilgiyig gamin okiḅco.

Kiḅ kat kilgiyig inj saawin ta meeḅjiḅ. »

Roḅ Tamgi nec pilin maktumne

5 Kar waan kaak goy do sees ka sultan-ak, nu taliig ḅa gin maktumne maliye do pisiḅji kaak meeda. Ta siir do atti ho do aarti. Maktumne-at, ḅu naarit werin peesira. ² Kar nu taltu pey *dubil ka Buḅdi kaak gin gudurre. Na indigiy inj gaay tonḅo aman : « Waa nec pirgin maktumne-anta ho ḅaa pilinti ? »

³ Kar gay, ginno bat waan kaak yaa gedire pilinti ho ḅaa taliḅ atti : wala kaak asa min kuwa, wala kaak min keder, wala kaak min ba oole. ⁴ Do wer-ak, zuliḅdu miḅtu dakina asaan ginno waan kaak nec yaa pirgin maktumne-anta ho ḅaa taliḅ atti. ⁵ Hiyya, min aginay kuuk goy do wer-ak, rakki kaawiidu aman : « Bugam laa ziḅ, dak alenno. Taliḅ naar-aḅ ko kaak begire. Na boori ^{‡‡} kaak asa min caar kaḅ Zuuda ho min caar kaḅ Dawuud. Maktumne taat naar werin peesir-at, ḅaa gedire pirgiḅco ho ḅaa pilinti. »

⁶ Kar nu taltu pey waan pey datko do wer kaak Sultan goyiyo. Aginay inj gamin kuuk siikimaw leyig datko. Naar gay, *Roḅ Tamgi. Ziy tala ar ḅu deega. Kaay amil geepay peesira ho odinay sa peesira. Odinay-ak, ḅuur ruwwinnay ku Buḅdi kuuk ḅa ḅaamiy ay wero do adiy ka kidar. ⁷ Hiyya, Roḅ Tamgi-ak siḅjitu do wer kaak Sultan

[†] Wer ka gase kaawor do Proberb 3.12. ^{††} 'irḅa cuu ar dambay kuuk gasdo badam' : Inj kaaw ta Grek, ḅa irḅe ka dambay kuuk ḅu kolij 'jaspe' ho 'sarduwaan'. [‡] 'irḅa cuu balaḅ ar dambay kuuk samaan-aku' : Inj kaaw ta Grek, ḅa irḅe ka dambay kuuk ḅu kolij 'emerood'.

^{‡†} 'sersiro' : Werin daariḅ, ḅu kolaag a 'sarsiro'. ^{‡‡} 'boori' : Werin daariḅ, ḅu kolaag a 'buuri'.

goyiy-aka a n̄aa icin maktumne-at min do pisiṅji ka meeda. ⁸ Min n̄a iciita, aginay iṅ gamin kuuk siikimaw-ak dersitu do uṅji. N̄u gin maan ar kuṅgine do pisiṅco iṅ bajangina ku daabner. Bajangina-ak, aditco miin iṅ *dok-kanne. Dee n̄aar-ak, ta salaan taat gee ku Buṅdi giniyo. ⁹ Do wer-ak, n̄u riytu riy taat marbinto aman :

« Kiṅ nec kii icin maktumne-anta,
ki pirgiṅ werin kuuk n̄aare.

Asaan n̄u deenṅiṅ ho iṅ *satkin taṅjiṅ kat
ki iyig gee do Buṅdi,
min ay tamba, min ay caaro,
min ay kaawo, ho min ay darre.

¹⁰ Ki giṅgu ar gay satkiner kuuk sultinco rakki
a n̄uu gine riy ta Buṅte.

N̄uu hokumiye do duniin okintiti. »

¹¹ Kar nu taltu pey ho nu dortu *dubal ku Buṅdi dakina nam gem gedarro osiṅco. N̄u leyig sees ka sultan, aginay iṅ gamin kuuk siikimaw-ak datko. ¹² N̄u riya rada aman :

« Roṅ Tamgi kaak n̄u deetu,
n̄a nec gase gudurre, ibine, iṅ izinne,
oziliika, *darjine, iṅ karaamine. »

¹³ Kar nu dortu pey gamin okiṅco kuuk Buṅ kilgiytu kuuk goy ka samaaner, kuuk goy do adiy ka kidar, kuuk goy ba oole, ho kuuk goy do amiydi. Okiṅco, n̄u riy aman :

« Ozilinterṅ n̄aar kaak goy ka sees ka sultan
iṅ n̄aar Roṅ Tamgi.

Oziliika, karaamine, darjine, gudurre
okiṅco loci, elgin iṅ elgina. »

¹⁴ Hiyya, gamin kuuk siikimaw-ak diytu aman : « *Aamin ! » Kar aginay-ak gay ontu do n̄aar kaak goy ka sees ka sultan ho n̄u abdiyiiga.

Roṅ Tamgi pirgit maktumne

6 Min n̄aar-ak, nu taltu *Roṅ Tamgi pirgiig wer rakki ka maktumne kaak n̄u n̄aartu min kuuk peesir-aku. Min n̄a pirgiiga-ak, nu dortu rakki min gamin kuuk siikimaw-ak kooltu iṅ gaay taat ar buṅ kaak awṅaw aman : « Asu ! » ² Wiktin taat nu elliyyo, nu taltu pis portiko. Dalṅiy kaak ṅepga gin dempo † ho n̄u berji pey kadumuul. N̄a deettu iṅ nosirraw ho n̄a birtu pey nosire uṅda.

³ Kar Roṅ Tamgi-ak pirgiig wer ka seeriṅkar kaak n̄u n̄aartu. Min n̄a pirgiiga, nu dortu min do gamin kuuk siikimaw-ak, ka seeriṅkar kooltu aman : « Asu ! » ⁴ Min pa-ak, nu taltu pis ka pey astu amal. Pis-ak gay dindiko. Kar dalṅiy kaak ṅepig gay, n̄u berji *seepin tatko. Pey, n̄u berji izinne a n̄aa atkin aapiy min do duniiner, n̄aa gu-ṅiṅ gee n̄uu taasine ho n̄uu dee ziṅkico.

⁵ Kar Roṅ Tamgi-ak pirgiig wer ka subbiṅkar kaak n̄u n̄aartu. Min n̄a pirgiiga, nu dortu min do gamin kuuk siikimaw-ak, ka subbiṅkar kooltu aman : « Asu ! » Min pa-ak, nu taltu pis pondiko. Kar dalṅiy kaak ṅepig gay gin kilo ka geemindi do pisiṅji. ⁶ Min do gamin kuuk siikimaw-ak, nu dor gaay ar ta gemor amila minnincō. Ta kaawtu aman : « Gurus kaak ku gasiy do eel ta riyor, nec ko gidiye *kordin ta juujur. Kar ta meriyar gay, kordin-di ar subba. Sewe iṅ maam ku *biṅdi gay, tamannico yaa goye do werti. »

⁷ Kar Roṅ Tamgi-ak pirgiig wer ka poodiṅkar kaak n̄u n̄aartu. Min n̄a pirgiiga, nu dortu min do gamin kuuk siikimaw-ak, ka poodiṅkar kooltu aman : « Asu ! » ⁸ Min pa-ak, nu taltu pis biidi. Kar dalṅiyiy gay, siṅji Muutu ho ba oole gay aadaaga. N̄u deedig kid werin poodi ho n̄u berco izinne taat n̄u dee gee do wer ka rakki. Daariṅ, n̄u deenṅco iṅ seepine, daariṅ iṅ meya, daariṅ iṅ raḍuwnay, ho daariṅ gay, kumin ku yeer kat asa deenṅco. ††

⁹ Kar Roṅ Tamgi-ak pirgiig wer ka beeyiṅkar kaak n̄u n̄aartu. Min n̄a pirgiiga, do baay ta wer kaak n̄u giniy *satkin do Buṅdi, nu taltu kellaam ku gee kuuk n̄u deetu asaan n̄u ooyit kaawoy ho n̄u gaariit bal kolaw do geemir. ¹⁰ Do wer-ak, kellaam-ak kooltu rada aman : « *Rabbine, kiṅke kaak Sellenṅ ho kaak Tab, kimin kiico dukume seriin do n̄uur kuuk ic kayni do duniiner ? Kimin kiico peyin kaaco ? » ¹¹ Do wer-ak, n̄u isiico kesuun portik kar ho n̄u kaawiico a n̄uu ice subiraw sood asaan wiktinti bal ase misa. N̄uu ere nam n̄uur kuuk n̄uu dee yaa nece karaat.

¹² Kar Roṅ Tamgi-ak pirgiig wer ka bijigiṅkar kaak n̄u n̄aartu. Min n̄a pirgiiga, kid azirtu liṅic ho pat sa mattu pondiko ar batik ta morkindi. Kar koy gay newsitu dindik buṅ ar baar. ¹³ Kar kaalin sa sollitu min kuwa ar roṅ ku etor kuuk bal nee misa solliiyo ya us abira rada. ¹⁴ Samaan sa, maliy dal-dal-dal ar maliye ka argar. Dambinay okiṅco deet min do werinco iṅ kid kaak datik amiydi oki. ¹⁵ Kar gee okiṅco kuuk goy do adiy ka kidar cigil do

† 'dempo': Werin daariṅ, n̄u kolaat a 'deepo'. †† Wer ka gase kaawor do Ezekiyeel 14.21.

biddindi ho ka dambiniidi. Sultinnay, agindaw ku darrer, agindaw ku askirnar, gay gamnar, gee kuuk bombo, gee kuuk maala in berrina, okinco gad cigile. ¹⁶ Do werco-ak, nu kolaag kat dambinay ho in kotat aman : « Sol-lonni do kayni ho gootonni. Paa kat, Sultan kaak goy ka sees-an talaaninno ho *Roj tamgi-ak sa dukumaaninno seriin in dapinkoy. ¹⁷ Asaan wiktin nec ko taat naa dukume seriin do geemir ho yiriy taar-at, waa yaa gedire imile kaay ? » ††

Dubil ka Bun̄di diyaaco tompo do gee ku Bun̄di

7 Min n̄aar-ak, nu taltu *d̄ubal ku Bun̄di pood. Nu pey do werin pood, do ay wer kaak us asiyo. Nu peyiig usu, a paa kat, n̄a abiriydo tak-tak, wala do kidar, wala do barrer, wala do atiydi. ² Kar nu taltu pey dubil ka Bun̄di kaak pey asa min coke ka pati. Do pisin̄ji, n̄a ob tompo ka Bun̄ji kaak goy mento. Na koliig rada d̄ubal ku Bun̄di kuuk pood-aku. Dubal-ak, Bun̄ji berco botol taat nu nigin̄ kida ho in barre. ³ Na diyico aman : « Yaman, dakon̄ nigenno maanna wala do kidar, wala do barrer, wala do atiydi, illa ya ni diyco ja tompo ka Bun̄di do un̄nco ku gee kuuk gina riy do Bun̄te. » ⁴ Waan waawduug gee kuuk nu diyco ko tompo-aka. Nuur gay, nec miya in orok pood in pood alip gemo (144 000). Tambaaco gay asa min caar okin̄ji ka Israyeel.

⁵ Min caar ka Zuuda, orok in seer alip.

Min caar ka Ruben, orok in seer alip.

Min caar ka Gaad, orok in seer alip.

⁶ Min caar ka Azeer, orok in seer alip.

Min caar ka Neptali, orok in seer alip.

Min caar ka Manaase, orok in seer alip.

⁷ Min caar ka Simeyon, orok in seer alip.

Min caar ka Lebi, orok in seer alip.

Min caar ka Isakaar, orok in seer alip.

⁸ Min caar ka Zabiloon, orok in seer alip.

Min caar ka Yuusup, orok in seer alip.

Kar min caar ka Benjamin, orok in seer alip.

Gee dakina asa min ay wero

⁹ Min n̄aar-ak, nu taltu pey gee dakin aale, nam waan gedarro osin̄co. Gee-ak gay, asa min ay darre, ay caaro, ay tamba, ho ay kaawo. Okin̄co, nu is kesuun portik kar ho nu ob cargo †† do pisin̄co. Nu pey do un̄ji ka sees ka Sultan ho do un̄ji ka *Roj Tamgi. ¹⁰ Nu kaawiy rada aman : « Jile asa min do Bun̄te kaak goy ka sees ka Sultan ho in̄ *Roj Tamgi ! » ¹¹ Do wer kaak Sultan, aginay, in̄ gamin kuuk siikimaw goyiy-ak, *d̄ubal ku Bun̄di okin̄co leyig datko. Nu dersitu do un̄ji ka Sultan nam nu noodig un̄nco keder, kar nu abdiyig aman :

¹² « Ka seener, taa kuuniye ansi.

Beronten̄ji do Bun̄te oziliika,

darjine in̄ ibine,

barkine in̄ karaamine,

gudurre in̄ bombin̄kaw,

elgin̄ in̄ elgina. *Aamin. »

¹³ Min n̄aar-ak, rakki min aginay-ak, indintu aman : « Gee kuuk kesuunco portik kar-an̄, ki ibingig nuur kun̄ waa ? Kar nu asa min momo ? » ¹⁴ Nun gay telkiiji aman : « Gem kol tacco, kin̄ kat iban. » Kar n̄a telkiidu aman : « Nuur-an̄ gee kuuk aawit diigin taat yaarko ho nu obit botol ta Bun̄di bombo. Kesuunco, nu coopiit do baar ku Roj Tamgi, kat ki taliy nu newsitu portik kar-an̄ku. ¹⁵ Do bi n̄aar-ak ko, nu peygiy do un̄ji ka Bun̄ji kaak goy kuwa ka seesji. Yiriyo aando, nu abdiya n̄aar di do geriy. Kar n̄aar kaak goy do seesji-ak gay yaa tale kaaco. ¹⁶ Mey sa diyaagdo ho ibin sa diyaagdo. Pato in̄ cirti sa, yaaco gine ool di ho tongaw sa eraagdo tak-tak. ¹⁷ Asaan Roj Tamgi kaak goy moota in̄ sees ka Sultan-ak, yaaco rabile gay gooyin̄co. Na iyin̄co do wer kaak gin odin ku amiy-di kuuk bera goye ho Bun̄ji gay yaaco sudin̄ zulin̄co. »

Roj Tamgi pirit maktumne ta ba aaro

8 Kar *Roj Tamgi-ak pirigiig wer ka peesirin̄kar ka maktumner. Min n̄a pirigiiga, wer astu bugam dil ka samaaner nam serip ta pati ††. ² Do wer-ak, nu taltu *d̄ubal ku Bun̄di peesira pey do un̄ji. Nu berco perinna oki peesira.

† Wer ka gase kaawor do Ooze 10.8. †† Wer ka gase kaawor do Zowel 2.11. ‡ Wer ka gase kaawor do Ezekiyeel 9.4-6. †† 'nu ob cargo do pisin̄co': Gee nuur-ak, ya aditco portiko, nu soka cargo ho nu caktiyiyo. †† 'nam serip ta pati': In̄ nassarin̄ca, nu kaawa a 'demi-heure' wala a '30 minutes'.

³ Kar gin dubil ka Bunđi kaak pey astu ho ɲa peytu moota do wer kaak ɲu giniy *satkin do Bunđi. *Wer ka satkiner-ak, ɲu siyiig in daabne. Do pisinji, dubil-ak ob bajar ɲa daabner. ɲu berji *dokkanne dakina a ɲaa onne. Paa kat, mooyiy ho in salaan ta gee ku Bunđi yaaji coone min wer ka satkiner kaak goy do unji ka Bun ɲaak goy kuwa ka seesji. ⁴ Paa kat, mooy ku dokkanner in salaane ta geenji okinco yaaji coone min do pise ka dubil-aka. ⁵ Min pa-ak, dubil-ak iciig bajarɲa-aka, kar ɲa leeyiiji ubal min wer ka satkiner ho ɲa dawiiig keder. Min ɲa dawiiig di, bun ɲa iriɲtu cippit ho ɲa awiɲtu dindirim. Nu dortu hawin cayyi ho kid sa azirtu linji.

Paane ka perinnar kuuk bijigiy

⁶ Kar dubal ku Bunđi ku peesira kuuk gin perinna do pisinco-ak siy zinjico a ɲuu paane.

⁷ Dubil kaak awalle paantu. Min ɲa paantu di, kirdo ho ako amse in baar ɲoktu. Ek di ak teestu ere gamin dakina. Kidfa, wernay subba, weriy ka rakki ere. Atay, werinco subba, werco ka rakki oki ere. Ho gamin ku balan okinco er tak-tak.

⁸ *Dubil ka Bunđi ka seerinkar paantu. Min ɲa paantu, ɲu ictu maan tatik ar damba taat ob ako ho ɲu acciig do barrer. Ek di barre, wernay subba, weriy ka rakki rabiltu baar. ⁹ Ho min gamin okinco kuuk goy do barrer-ak, werinco subba, werco ka rakki gamnay mattu. Ho min markabna okinco, werinco subba, werco ka rakki oki nigtu.

¹⁰ Dubil ka Bunđi ka subbinjar paantu. Min ɲa paantu, kaal tatko ob ako galto min kuwa ka samaaner. Min balal okinco in odin ku amiydi okinco, werinco subba, werco ka rakki, kaal-ak galco. ¹¹ (Kaal kaak gal min kuwa-ak, ɲu kolaag Abisint, pa-ak a « yuutu ».) Amay deedtu werin subba, werco ka rakki newsitu yuutu nam gee dakina kuuk see amay-ak mattu.

¹² Dubil ka Bunđi ka poodinkar paantu. Min ɲa paantu, pato, werinti subba, werti ka rakki gintu gondiko. Ho koye in kaalin sa, werinco subba, werco ka rakki gintu gondiko. Min ɲaar-ak, ɲu iraɲdo ko samaane. Yiriyo ho aando, werinco subba, werco ka rakki goy gondik di.

¹³ Min ɲaar-ak, nu taltu pey sersir kaak zewaw kuwa. Nu dortu ɲa kooliy rada aman : « Taabine, taabine ! Taabin do gee ku duniiner. Dak dubal ku Bunđi subba, ya ɲu paan ja, kar kat taabin yaa aser kate ! »

9 Dubil ka Bunđi ka beeyinkar paantu. Min ɲa paantu, nu taltu kaal kaak gal min kuwa ka samaaner. ɲu berji kerle kaak ɲaa piliɲ bee kaak sugulgul, wer kaak seetinnay goyiyo. ² Kaal-ak piliig bee-aka. Min ɲa piliiga, mooy astu amal min atta ar mooy ku baalel. Mooy-ak nam gootit pato. Ek di wer astu gondik dulum. ³ Min do mooy-ak astu amal bagi. Bag-ak teriɲtu do adiy ka kidar okinji. ɲu berco gudurre ar ta erindilel. ⁴ ɲu kaawco a ɲu teenno maan kaak balan, wala gaɲo, wala atay, illa ɲu atke gee kuuk Bun balco diye tompo do unjinco di. ⁵ Kar gay, ɲu todco a ɲuu deenno gemo, illa ɲu kaawco a ɲuu taabiyin gee nam koyin beey. Taabinco-at gay, ar rade ka erindilel. ⁶ Do wiktin taar-at, gee aliit muut sa, ɲu gasgitdo. ɲu rakaat muutu ho taar gay gada serek minnino.

⁷ Bagi-ak ar pisay kuuk baa garta. Do kayco ɲu gin gamin ar kadumuulna ku daabner ho wijeenco gay ar ta geemir. ⁸ Duruwco bolok ar ta daatir ho saanco gay ar ku boorir. ⁹ Kar do gonguminco, ɲu is saapinna ku hadin-ner. Kar gezgirco gay, ala ridi-di-di ar pisay kuuk daana puusna ho ɲu rees baa garta. ¹⁰ Bagi-ak aayico gin kope ar ta erindilel. In aayico-ak gay, ɲuu taabiyin gee koyin beey. ¹¹ Meeɲco gay, dubil rakki kaak goy tatkaw ka ɲuur kuuk goy do bee kaak sugulgul-aka. Dubil-ak, ɲu kolaag « Abadoon » in kaaw ta *Yuudinnar, ho in kaaw ta Grek gay « Apoliyoon ». Siɲ-ak diya aman : « Ka nige wernar. »

¹² Taabin taat awalle bire. Min taar-an diigin seer asa pey aarti.

¹³ Min ɲaar-ak, dubil ka Bunđi ka bijigiyinkar paantu. Min ɲa paantu, nu dortu gaay amila min do geepay kuuk pood kuuk goy *wer ka satkiner do unji ka Bunđi. ¹⁴ Gaay-at kaawtu do dubil ka Bunđi ka bijigiyinkar aman : « Pikgu dubal ku Bunđi kuuk pood kuuk ɲu duuntu do barre kaak ɲu koliy Epraat. » ¹⁵ Hiyya, ɲu pikiigu. Dubal kuuk pood-ak, min daayum ɲu era ya elgo-at, koy-at, yiriyo-at ho pat-at yaa ase. ɲu era a ɲu baa dee gee ku duniiner : gee-ak werinco subba, ɲu gas izinne a ɲuu deen wer ka rakki. ¹⁶ Kar nu taltu dalɲay askirna astu. ɲu kaawiidu a ɲu miy seer maliyuun (200 000 000). ¹⁷ Dalɲay-ak, nu tal ɲu is saapinnay ku gartar. Saapinnay-ak dindik ar ako, balan cidit ar samaane ho mirgiti. Kar kay ku pisiyco gay ar ku boornar ho min do binjico amila ako in mooy in maan ar ak ta baruukiner. ¹⁸ Gamin kuuk amila min do binjinco-ak dee gee dakina : gee okinco werinco subba, wer ka rakki ɲu deeyigu. ¹⁹ Pisay-ak, gudurrico amila min do binjico ho min do aayico oki. Aayico gay ar ku aalna. ɲu gin kay ho ɲu umiy gee.

²⁰ In taabin taat asco-at oki, gee daarin goy di kuuk bal mate. In taar-an oki, ɲu bal jipte goyico kaak samaanno. ɲu bal pikin botol ta aariddi. ɲu abdiya misa margin kuuk maaniico di siytu in daabne, poddine, hadinne kaak mirgiti, dambay, wal in atay. Margin-ak tallo, dorro ho jaawdo. Kar gay, ɲu bal rase botilco. ²¹ Gee-ak rasdo goyico : dee ka geemir, olguwco, baayinco kaak munjam, wala kokunuwco.

Dubil ka Buṅdi inḡ maktumne ta kapaki

10 Min ḡaar-ak, nu taltu *dubil ka Buṅdi kaak pey paaya min ka samaaner. Ḥa gin gudurre ho ḡa goy do da-tik ucer. Kar arumban[†] ḡay leyig kaay. Wijeeney irḡa wic-wic ar pato ho asinḡi ḡay ar lesas ku aki. ² Ḥa ob maktumne kapak taat ḡu pilit ko do pisinḡi. Asinḡi ka meeda, ḡa diyig do barrer ho kaak ḡugila ḡay kara. ³ Kar ḡa astu kool rada ar boori. Min ḡa kooltu pa-ak, nu dortu awḡe ka buṅdi dindirim-dindirim dees peesira. ⁴ Min nu doriig buṅ awiḡtu-ak, zer nu baa siirinḡ maan kaak ḡu kaawtu. Min pa-ak, nu dortu gaay ta pey min ka samaaner. Gaay-at kaawiidu aman : « Dak siirinḡido maan kaak awḡe ka buṅdi kaawtu ho dak imilinḡido kara oki. »

⁵ Min ḡaar-ak dubil ka Buṅdi kaak nu taltu paayig asinḡi do barrer ho kara-ak jaaliig pisinḡi kaak meeda kuwa. ⁶ Do wer-ak, ḡa togiltu inḡ sinḡ ku Buṅ kaak goy elgin inḡ elgina, ḡaar kaak kilgiyig samaane, inḡ kida, amay, ho inḡ gamin okinḡo kuuk goya. Ḥa astu togal aman : « Maanna-anḡ yaa kuuniye diḡ di. » ⁷ Kar ḡa kaawtu pey aman : « Min awalle, Buṅ kaawco do nabiinnay kuuk ginaaji riyo a ḡa gin maan kaak cigile ḡa asiy gine. Wiktin taat ya dubil ka Buṅdi ka peesirinḡar paan ja kat maanna-ak yaa kuuniye. »

⁸ Gaay taat nu dortu min kuwa-at kaawdu pey aman : « Baa icit maktumne taat ḡu pilit ko min do pisinḡi ka dubil ka Buṅdi kaak asinḡi do barrer ho kara-aka. »

⁹ Min nu baawtu, nu kaawiiḡi do ḡubile-ak aman : « Berorduut maktumne ta kapak-anta. » Kar ḡaar ḡay telkii-du aman : « Icta kar eeymta. Taanḡ aawe ar yiime do binḡ. Kar ya ki sidit ḡay, taanḡ radinḡ adinḡ. »

¹⁰ Hiyya, dubil-ak beriiduut maktumne-ata, nu eeymiita. Do bir, nu aawiit ta ar yiime. Kar min nu sidit ḡay, ta radaag adir.

¹¹ Kar ḡu kaawiidu pey aman : « Ki baa pey gaarinḡ maan kaak Buṅ kaawtu a ḡaa gine do gee dakina min ay tamba, ay darre, ay kaawo ho ay sultan. »

Saadinna kuuk seera

11 Do wer-ak, ḡu beriidu et ka geemindi ho ḡu kaawiidu aman : « Uc baa geemig *ger ka Buṅdi ho inḡ *wer ka satkiner. Kar osig gee kuuk salkiya atta-aku. ² Kar hoosin^{††} ta ger ka Buṅdi ḡay, dak geemintido. Rasig wer-ak paa di, asaan Buṅ berig do ḡuur kuuk abdiyigido. Gee ḡuur-ak yaa jaawe do geeger ka Buṅdi koyin orok pood inḡ seera. ³ Nu ḡaamiig saadinnar kuuk seera. Ḥu is kesuun ta morkindi kar ḡuu gaarin kaawor do geemir mena alip inḡ miy seer inḡ orok bijigiy (1260). »

⁴ Saadinna kuuk seer-ak, ḡuur atay seer kuuk ḡu koliy olibiye inḡ lampin seer kuuk goy do unḡi ka *Rabbin Buṅ kaak goy do kaay ka kidar. ⁵ Ya waan kat rakaaco nige-ak, ak kon di amila min do binḡkico ho diyig adinco. Ka seener, ya gem kat rakaaco nige-ak di, ḡa matiyo. ⁶ Wiktin taat ḡu teesit riycō yoo do gasinti, ḡu gin gudurre taat ḡuu peyinḡ amay kuuk ḡokaw. Ḥu gin pey gudurre taat ḡuu newsinḡ amay baar, ho ḡuu taabiyinḡ gee ku duniiner inḡ ay taabine ay wiktin taat ḡu rakiy di.

⁷ Kar ḡay, min ḡu gaastu gaare kaaw do bi ka Buṅdi, kum ka yeer rakki yaa amile min do bee kaak sugulgul-aka a ḡaa taasinḡinco. Ḥaaco begire ho ḡaa deenḡo. ⁸ Kar momtinco ḡay, ḡu rasiig do geeger ka tatik do wer kaak gee ḡumgiyo. Geeger-ak, ḡu diyiji sinḡ a Sodom wala Meser ho do geeger-ak di oki, ḡu doodig Rabbinco kuwa ka etor. ⁹ Gee dakina astu talinḡ momtin-aku nam mena subba inḡ serpe ho ḡu toḡco a ḡuu tiisinḡodo. Gee ḡuur-ak asa min ay tamba, ay caaro, ay kaawo, ho ay darre. ¹⁰ Gee ku adiy ka kidar alco gala asaan ḡu deeyig gee kuuk seer-aku. Nabiinna kuuk seer-anḡ taabiyig gee ku duniiner dakina. Do wer-ak, ḡu iidiytu ho ḡu deedtu gamin benannico.

¹¹ Min mena kuuk subba inḡ serpe-ak birtu, Buṅ biyiriico us do etiniyco, ek di ḡu nooytu ho ḡu uctu kay asinḡo. Min ḡu taliig gee-ak kolaw obiigu tak-tak. ¹² Saadinna-ak dortu gaay rada min kuwa ka samaaner kaawaaco aman : « Coononḡ kuwa anne ! » Ek di min do unḡo ka adinco, ḡu coontu ka samaaner datik ucar. ¹³ Wiktin taar-at di, kid astu azar linḡic. Geeger-ak, wernay orok, wer ka rakki eez dizic ho gee alip peesira mattu. Kar kuuk pak ḡay, kolaw obiigu ho ḡu diytu aman : « Kinḡ ko Buṅ kaak goy kuwa ka samaaner, ki gaarit gudurreḡ ! »

¹⁴ Taabin ta seerinḡar taar bir ko ho ta subbinḡar ḡay asaako-ata.

Paane ka ḡubil ka Buṅdi ka peesirinḡar

¹⁵ Min ḡaar-ak, *dubil ka Buṅdi ka peesirinḡar paantu perney. Min ḡa paantu, nu dortu gaayay kaawa rada min ka samaaner aman :

« Diḡ duniin okintit goy do pisinḡi ka Rabbin Buṅte inḡ *Masi kaak ḡa dobtu.

Ḥaar kaak hokumiya elgin inḡ elgina. »

[†] 'arumbanḡ' : Werin daarinḡ, ḡu kolaag a 'sadiḡ kaalo'. ^{††} 'hoosine' : Werin daarinḡ, ḡu kolaat a 'boor tanḡiyar'.

¹⁶ Min ɲu gaasit kaawco, aginay kuuk orok seer inɲ poof kuuk leyig sees ka Sultan-ak ontu do unɲi ka Buɲdi nam ɲu noodiig unɲinco keder, kar ɲu abdiyyiga. ¹⁷ ɲu kaawtu aman :

« *Rabbin Buɲ, kiɲ kaak gudurre okintiti do pisinɲi.

Kiɲ Buɲ kaak goye ho diɲ sa ki goya.

Ni delaajinɲ barkine

asaan inɲ gudurre tanɲinɲ kat,

ki teet *Meennuwiɲ.

¹⁸ Gee kuuk kunɲido dapinɲ dak ko inɲ kinke,

kar diɲ gay, kiɲ yaa dapinɲenɲ kat loco.

Wiktinti as kate

taat kii dukume seriin do gee ku mate,

kii ooliɲ aditco ku nabiinna kuuk gay riyonɲ,

kii oole oki aditco ku geenɲinɲ okinɲco

ho kuuk karmiyaaciɲ,

kuuk aginda wala kuuk ɲaada.

Kii idiɲ kat gee kuuk niga kida ! »

¹⁹ Min ɲa gaasiit kaawoy-ak di, *ger ka Buɲdi kaak kuwa ka samaaner astu pila. *Sandumne taat gaara jamaw taat Buɲ duuntu inɲ geenɲi bayintu waraɲ atta do ger-aka. Do wiktin taar-at, buɲ irinɲtu cippit ho ɲa awinɲtu dindirim. ɲu dortu hawin cayyi ho kid sa azirtu linɲic, ho kirdo oki sollitu dakina.

Daatko inɲ maan ar joɲa

12 Min ɲaar-ak, nu taltu maan kaak patiy kaa bayintu ka samaaner. Taar geema. Pat gay leyit ar kesuunti ho koy goy ba asinti. Kaalin orok inɲ seer gay goy do keskees kaak ta istu do kaati. ² Daatko-at gin adi. Ta raka wee, kar atti taabiyaata nam ta koolaw.

³ Pey, maan kaak ajbay bayintu pey ka samaaner. Nu taltu maan ar joɲa † kaak tatik aale. ɲa gizig ar ako. Kayiy peesira, kadumuulinnay ar ku sultinniidi oki peesira, kar geepiyji gay orok. ⁴ ɲa daanɲiig kaalin inɲ aayey ho ɲa oriig keder : werinco subba, ɲa oriig wer ka rakki. Kar joɲ-ak pey do unɲti ka daatik ta wiyaw-ata. ɲa yoka ya ta wee di, kar ɲa teenɲ ronɲti. ⁵ Daatko-at weetu mitko. ɲaa hokumiye darrinay okinɲco kuuk do duniiner, ɲaa taabiyinɲco inɲ kunɲiney ka hadinner. Min ta weeyig mic-ak di, ɲu iciiga, kar ɲu iyiig do unɲi ka Buɲdi do wer kaak ɲa goyiyo. ⁶ Min ɲaar-ak, daatko-at gadtu do goosiner do wer kaak Buɲ siyiitit loti a taa goye ho ɲaa tale kaati. Taa goye ede menaw alip inɲ miy seer inɲ orok bijigiy (1260).

⁷ Kar ka samaaner astu bayan garta. *Dubil ka Buɲdi kaak ɲu koliy Miseel gay taasiɲaw inɲ joɲa kaak gizig ar ak-aka. Ay waan di gin dubilji do aaroy. ⁸ Kar Miseel inɲ geenɲi gay begirco do kunɲ joɲa. Werco kaak ɲu goyiy kuwa ka samaaner sa, ɲu todcoga. ⁹ ɲu atkiig joɲ-ak keder inɲ dubilji okinɲco. ɲaar di aal kaak min awalle galiig gee ku duniiner okinɲco, ɲaar ko ɲu koliy « *Seetanne », wal « Diyaabul ».

¹⁰ Kar nu astu dor gaay tonɲgo min ka samaaner. Ta diytu aman : « Hiyya, wiktin taat Buɲ yaa jilinɲ gee as kate. ɲa gaarit gudurrey inɲ Meennuwiɲ. Diɲ izinne goy do pise ka *Masi kaak ɲa dobtu. Waan kaak sakkiiyig siɲtite-anɲ, ɲu atkiig min kuwa. Awalle, yiriyo aando, ɲa sakkiiyaag geente do unɲi ka Buɲte. ¹¹ Kar siɲtite gedirji inɲ baar ku *Ronɲ Tamgi ho inɲ kaaw ta Buɲdi taat ɲu gaartu do geemir. ɲu bal ele zinɲkico nam ɲu ooyit muutu oki. ¹² Joɲ-ak, ɲu atkiig keder. Do bi ɲaar-ak ko, kunɲ kuuk goy kuwa ka samaaner-ak, aaciyonɲ ††. Kar kunɲ kuuk goy keder inɲ barre gay, talonɲ taabin-anta ! Seetanne goy-ak do datikko. ɲa dapinɲ aale ho ɲa iban wiktiney dak ko sood di. »

¹³ Wiktin taat joɲ-ak taltu ɲu atkiga ho ɲa goyiy ko keder-ak, ɲa teestu atkin daatik ta wee-ata. ¹⁴ Kar daatko-at gay, ɲu beriitit gezgir ar ku sersiri ho taa deete do goosiner do werti kaak Buɲ yaa tale kaati. Do wer ɲaar-ak, ta goytu serek min do joɲi elgin subba inɲ koyinɲ bijigiy. ¹⁵ Min ɲaar-ak, joɲ-ak astu pic amay dakina ar baala a paa kat, amay yaa ɲaalinti. ¹⁶ Kar kid gay, jorkiit daatko-ata. ɲa astu doos canɲkuur ho amay kuuk amila min do biy ka joɲ-ak coltu atta. ¹⁷ Min joɲ-ak taliig maanna-ak, ɲa dapinɲtu. Inɲ dapinɲkoy taat inɲ daatko-at, ɲa yeeptu taa-siɲe inɲ koogin ku kooginti. Koogin-ak gay, ɲuur kuuk karmiyaag *gaanuun ka Buɲdi ho kuuk ooyit seen taat Iisa Masi gaariico.

¹⁸ Hiyya, joɲ-ak daktu pey do bi ka barrer.

Gamin seer kuuk badam

13 Min ɲaar-ak, nu taltu maan biida ‡ amila min do amiydi. Maanna-ak kayiy peesira ho geepiyji gay orok. Ay geep di gin kadumuul ka sultan ho do kay kuuk peesir-ak gay, ɲu siirco kaawin ku ware Buɲdi. ² Maan biida-ak ar kerdew. Kar biy inɲ asiɲji gay ar ku boorir. Joɲ-ak berjit gudurrey, seesji, inɲ izinne dakina. ³ Min kay ku

† 'joɲa' : Werin daarinɲ, ɲu kolaag a 'maara'. †† 'aaciyonɲ' : Werin daarinɲ, ɲu kaawa a 'dagino'.

peesir-ak, rakki awirtu. Mut-ak ar yaa deenji deenji, kar na astu coola. Min gee taliig na coole, okinco, nu abiytu ho nu teestu aadiŋ maan biida-aka. ⁴ Do wer-ak, gee okinco teestu abdiyŋ jon-aka asaan na berji gudurrey do maan biida-aka. Ho nu abdiya pey maan biida-ak aman : « Waa ar maan biida-aŋka ? Waa yaa taasiŋiŋji ? »

⁵ Do wer-ak, nu beriji botol taat naa pisiriye ho naa nige biy in Buŋ. Na gastu gudurre taat naa gine paa di nam koyin orok pood in seer. ⁶ Ek di na teestu nige biy in Buŋ ho na warig siŋji. Na warig pey wer kaak Buŋ goyiyo, in nuur kuuk goy kuwa ka samaaner. ⁷ Nu berji izinne taat na taasiŋe in gee ku Buŋdi nam naaco nosi-re. Paa kat, naa goye kaaco ka gee okinco : gee kuuk min ay caaro, ay tamba, ay kaawo ho ay darre. ⁸ Gee kuuk goy do adiy ka kidar okinco yaa abdiyŋji. Nuur okinco kuuk siŋco ginno do maktumne ta gee kuuk yaa gase goye ka gaasdo. Min kilgiye ka duniiner, nu bal siiriŋ siŋco do maktumne ta *Roŋ Tamgi kaak nu deetu.

⁹ « Ya ku gin dengina, laaŋ denginko samaane ! ¹⁰ Ya Buŋ kat kaawe kadar nuu obe gem danjaayne, ka seener nuu obiŋji. Kar ya Buŋ kaaw kadar nuu dee gem in *seepine, ka seener nuu deen in seepine. Do bi naar-ak ko, gee ku Buŋdi yaa gaare subirruwco in imaanco. »

¹¹ Min naar-ak, nu taltu pey maan biida ka pey amila min keder. Maanna-ak gin geepay seer ar ku Roŋ Tamgi. Kar na kaawa ar maan kaak ar jon-aka. ¹² Na gin gudurre ar ta maan biida kaak amil awalle min do amiydi-aka ho na goyiy do unji. Na kaawiico do gee ku duniiner aman : « Illa kuu abdiye maan biida ka awalle kaak mutuy ar yaa deenji deenji ho cool-aka. » ¹³ Maan biida ka seeriŋkar gin gamin kuuk ajbay aale, nam na paay ak min ka samaaner do unco ka geemir. ¹⁴ In gamin kuuk ajbay kuuk na gintu do unji ka maan biida-aka, na galiig gee ku duniiner. Na kaawiico a nuu waye maan ar maan biida kaak awalle, naar kaak nu asidtu in seepine kar nat-ke-aka. ¹⁵ Nu berji gudurre do maan biida ka seeriŋkar a maan kaak nu waytu-ak yaa teese siikime. Hiyya, na teestu kaawe ho naa dee ay gem kaak pood abdiyŋji. ¹⁶ Kar maan biida ka seeriŋkar-ak kaawiico do gee okinco a nuu diye tompo do pisiŋco ku meeda ho do unŋinco, wala gee ku aginda wala ku naada, wala gay gamnar wala pokirna, wala berrina wala horrina.

¹⁷ Nuur kuuk bal gine tompo-ak, ginno botol taat nuu gidiye maanna ho ya nu imil gamin ku gidiyir oki, ginno waan kaak yaaco gidiyinco. Tompo naar-ak, na gin siŋ ku maan biida kaak awalle, siŋ-ak, ose kaak kuuniy in siŋji.

¹⁸ Goyon neenduway. Ya goy gem kaak neenduwo, naa ibine baaco ta siŋ ku maan biida-aka. Ose kaak nu os-giy-ak gaara pey siŋ ku gemor. Ose naar-ak ko miy bijigiy in orok bijigiy in bijigiy (666).

Gee ku Buŋdi riya riyin ku marbinto

14 Min nu jaaliig pey kaar, nu tala *Roŋ Tamgi kuwa ka damba taat nu koliy *Siyon. Nuur kuuk goy in naar gay, gee miya in orok pood in pood alip (144.000). Okinco, nu diyco tompo do unŋinco kaak gin siŋji in siŋ ku Tacco. ² Kar nu dortu pey gaay min kuwa ka samaaner. Gaay-at tonjo ar amay kuuk asa gidi-gidi-gidi ho ar buŋ kaak awŋaw. Ta dora gala ar ale ka goŋki. ³ Kar gee kuuk nu diyco tompo ka Roŋ Tamgi do unŋinco-ak, okinco, nu riya riy ta marbinto do unji ka sees ka sultan, do aginiydi, ho do gamin kuuk pood siikimaw-aku. Riy taat nu riy-at, waan gedarro riyinti, illa gee kuuk gin tompo ka Roŋ Tamgi-ak di gedar riyinti, nuur kuuk Buŋ jilig min do duniiner. ⁴ Gee nuur-ak, ziŋkico *cawar. Yiriy rakki, nu bal kaŋje in daadi. Nu aadiŋ Roŋ Tamgi do ay wer kaak na baayiyo. Gee nuur-ak, Roŋ Tamgi in tacco Buŋ jilig awalle min do adiy ka kidar a nuu goye kunjiŋ. ⁵ Nu kaawdo raadine ho kaaw sa nu diygicodo.

Dubal ku Buŋdi subba

⁶ Min naar-ak, nu taltu pey *dubil ka Buŋdi kaak zewa kuwa. Na gin Kabarre ta Gala taat yaa goye tak-tak. Taar-at, naa gaarin do werin okinco, do ay darre, ay caaro, ay kaawo ho ay tamba. ⁷ Dubil ka Buŋdi-ak kaawtu rada aman : « Karmiyon Buŋ ho beronji darjine. Kar wiktin taar nece taat naa dukume seriin do geemir. Abdiy-on naar kaak kilgiyig samaane in kida, barre in odin ku amiydi ! »

⁸ Kar nu taltu pey dubil ka Buŋdi ka seeriŋkar. Na diytu aman : « Nu idta, nu idta. Babiloon, hellin taat yaarko-an, nu idta. Gee kuuk min darrinay okinco see aaye in baaye kaak munjam-aŋka. » †

⁹ Kar nu taltu pey dubil ka Buŋdi ka subbiŋkar. Na diytu aman : « Talon ja ay gem kaak abdiya maan biida-aka in maan kaak nu waytu ar naar-aka ! Talon ay gem kaak gas tompoy ka maan biida do unji wal do pisiŋji.

¹⁰ Gem naar-ak yaa seen taabin taat asa min do Buŋdi. Taabin taar-at ar dapiŋko ta Buŋdi taat na leeyit bal amse do *kordindir. Kar gem-ak, nu acciŋ do aki. Naa taabiye do wer ka aki in mooy ku baruukiner do unco ka *dubal ku Buŋdi kuuk *cawar ho do unji ka *Roŋ Tamgi. ¹¹ Mooy ku taabinco-ak goy coona di elgin in elgina. Nuur kuuk abdiy maan biida in maan kaak nu waytu, ho in nuur kuuk gas tompo oki, nu gasaado pey kayco taat nuu jammiye. Yiriyo aando, nu taabiya kon di. »

† 'maan biida' : Werin daariŋ, nu kolaag a 'maan biidira'. † Wer ka gase kaawor do Ezaayi 21.9.

¹² Do bi ñaar-añ ko, gee ku Buñdi kuuk karmiya kaawoy ho kuuk goy bombo do botol ta Iisa Masi yaa gaare subirruwco.

¹³ Do wer-ak, nu dortu pey gaay min ka samaaner. Ta kaawiidu aman : « Siir aman : " Galal min diñka do ñuur kuuk mat do bi ka riy ta Buñdi ! " Kar Ruwwin ta Buñdi gay gaay aman : " Hii, ka seener, galal loco. Rasongu, ñuu jammiye. Do jammiyiñco-añ, riyco taat samaan ñu gintu-an ucaado maala. " »

Wiktin ta sedindi

¹⁴ Kar nu taltu maan ka pey. Maanna-ak gay, ta uce portiko taat gin waan ar roñ gemor kuwa. Waanna-ak maliy kadumuul ka daabner ka sultan, kar do pisiñji, ña ob gool paad ñata-ta-ta. ¹⁵ *Dubil ka Buñdi ka pey amiltu min do *ger ka Buñdi, kar ña kaawiji rađa do ñaar kaak goy kuwa ka ucer-at aman : « Icit goolañ, baa sedu. Wiktin ta sedindi nec ko ho gamin kuuk keder oki nee ko. » ¹⁶ Hiyya, waan kaak goy kuwa ka ucer-at iciit goolata, ña dukumiig gamin kuuk keder nam ña gaasig kid okiñji in sede.

¹⁷ Kar nu taltu pey dubil ka Buñdi ka pey. Njaar oki amil min do ger ka Buñdi ho ña gin gool do pisiñji kaak paad ñata-ta-ta.

¹⁸ Kar dubil ka Buñdi ka pey kaak gin izinne do aki amil min do wer ka ñu giniy *satkin do Buñdi. Wer-ak, ña koliig giji kaak ob gool do pisiñji-aka ho ña diyiiji aman : « Obit goolañ-anta ho baa sedu maan ar roñ ku karumder-aku. Njuur nee ko. » ¹⁹ Hiyya, dubil ka Buñdi-ak iciit goolay, kar ña birtu sede. Min ña gaas in sede, ña baawtu do wer kaak ñu miyiigu ka dukitkar. Dukitka-at gaara dapiñko ta Buñdi. ²⁰ Wer kaak ñu miyiy roñ-ak kara min do helliner. Wiktin taat ñu miyiigu-ak, baar kon di amilaw ho ñu ñaaliy ar amay ku baali. Baal-ak, boli-kuwiy yaa nece miy subba kilomeetir ^{††} ho ya pis aala baal ka baarir-ak, baar-ak nam isaaji layumne.

Dubal ku Buñdi iyit taabin ta ba aaro

15 Min ñaar-ak, nu taltu pey maan tatko ho kaak ajbay ka samaaner. *Dubal ku Buñdi peesira iyaat taabin taat peesira taat asa ba aaro. Ya ta as ja kat Buñ adiy yaa oole.

² Kar nu taltu pey maan ar barre kaak irña barliñ ho min do barre-ak amila ako. Do wer-ak, nu taltu oki gee kuuk nosirco do maan biida-ak in maan kaak ñu waytu-aka, ho kuuk pooc a ñuuco diye tompo kaak gaara siñji. Njuur gay pey do bi ka barrer. Kar do pisiñco gay, Buñ berco maan ar goñko. ³ Nju riyiy riy ta Muusa, gay riyor ka Buñdi, in ta *Roñ Tamgi aman :

« *Rabbin Buñ gudurre okintiti do pisiñji.
Riy taat ki giniy-an taar dakina ho ta ajbay.
Kiñke ko Sultan ka darriniydi,
gamin kuuk ki giniy-añ
okiñco ñuur do botilco ho ñuur ka seener.

⁴ Maa gemir kaak gingijido kolaw loci ?
Maa gemir kaak pooçaajin bere darjine ?
Kiñ keejin di sellen.

Gee okiñco ku darriniydi asa derse do unjin.
Ñuu tale warañ riy taat ki giniy-an taar do botilti. »

⁵ Min ñaar-ak, ger ka Buñ ka kuwa astu pil pey, in *kuraarin ta Buñdi taat ñu kolij « tabernaakile ». ⁶ Kar nu taltu pey dubal ku Buñdi kuuk peesira kuuk iyiit taabin taat peesir-ata. Nju amiltu min do *Ger ka Buñdi. Nju is kesuun samaane portik kar ho do gonguminco gay, ñu duun karrab ka daabner. ⁷ Min gamin kuuk pood siiki-maw-ak, rakki ber *kordindi ta daabner do ay dubil ka Buñdi. Kordindi-at miin in dapiñko ta Buñdi, ñaar kaak goy elgin in elgina. ⁸ Do wer-ak, mooy miiniig ger ka Buñdi. Mooy-ak gaara darjine in gudurre ta Buñdi. Waan unjaado do ger ñaar-aka, illa taabin taat peesira taat dubal ku Buñdi iytu-an yaa gaasen ja.

Kordindin ku peesira

16 Min ñaar-ak, nu dortu gaay tongo amila min do *ger ka Buñdi. Gaay-at kaawiico do *dubal ku Buñdi kuuk peesir-ak aman : « Baar, weeroñ keder *kordindin kuuk miin in dapiñko ta Buñdi-ata. »

² Do wer-ak, dubil ka Buñdi ka awalle weeriit tanji keder. Ek di mutay gubirañ ho rada amiltu min do ziñkico ku gee kuuk gin tompo ka maan biida-aka ho ku abdiya maan kaak ñu waytu-aka.

³ Kar dubil ka Buñdi ka seeriñkar weeriit tanji do barrer. Ek di amay-ak rabiltu ar baar ku gem kaak mate. Hiyya, gamin okiñco kuuk goy do amiydi-ak sa mattu.

† Wer ka gase kaawor do Zowel 4.13. †† 'miy subba kilomeetir' : Awalle, ñu geema in maan kaak ñu koliig 'estaa'. Estaa alip in miy bijigiy yaa nece ar kilomeetir miy subba.

⁴ Kar ñaar ka subbiŋkar weeriit taŋji do baalildi ho do odin ku amiydi. Ek di amay-ak rabiltu oki baar. ⁵ Min ñaar-ak, nu dortu dubil ka Buŋdi kaak gin izinne do amiydi kaawtu aman : « Kiŋ di Buŋ ka selleg, kiŋ kaak goy min awalle ho kaak goy diŋka, kiŋ kaak dukumit seriin iŋ botilti. ⁶ Do gee kuuk miŋ baar ku geenji ho ku nabiin-ak, pey ki berco baar ñu seetu-aŋku. Hadi diŋ ñu gasit kat taŋco ! » ⁷ Kar nu dortu pey gaay taat kaawa min wer kaak ñu giniy *satkin-ak aman : « Ka seener, gem kol *Rabbin Buŋ, kiŋ kaak gudurre okintiti do pisiŋji. Kiŋ kaak dukuma seriin iŋ botilti ho iŋ seene. »

⁸ Kar dubil ka Buŋdi ka poodiŋkar pakiit taŋji do pati. Ampaa ko, pat tonjguwti gaaytu nam ta eriig gee ar ako. ⁹ Tonjgaw-at ñodkiig gee ñadak-ñadak ho ñu teestu nige biŋkico iŋ Buŋ kaak icyot taabin-anta. Iŋ taar-at sa, ñu poojji bere darjine ho ñu pooç jipte goyiŋco oki.

¹⁰ Kar ka beeyiŋkar pakiit kordindiy do wer kaak maan biida-ak goyiy ka seesji. Ek di wer ka meennuwiyy † gintu gondiko. Hiyya, gee kuuk ede-ak teestu umiŋ biŋkico asaan taabinco gin dakina. ¹¹ Min taabinco ginco dakina ho mutiyco oki radaagu, pey ñu niga biŋkico iŋ Buŋ ka kuwa. Iŋ taar-at di oki, ñu jiptigigdo goyiŋco.

¹² Kar ka bijigiŋkar weeriit kordindiy do barre kaak tatko ñu koliiy Epraat. Ek di barre-ak amiyji ictu. Paa kat, sultinnay kuuk asa min coke ka pati asiyy bire meleŋ ya ñu baa garta. ¹³ Min ñaar-ak, nu taltu pey seetinnay subba. Njuur gay, ar kaltam. Rakki amiltu min do biy ka maan kaak ar joŋ-aka. Ka rakki amiltu min do biy ka maan biida-aka. Kar ka pey gay amiltu min do biy ka nabiinçer kaak raada-aka. ¹⁴ Njuur ruwwinnay ku aaridnar kuuk gingiy gamin kuuk ajbay. Nju baawiico do sultinnay ku duniiner okiŋco a ñuu ñumiŋco ñu baa garta. Garta taar-at yaa kuuniye yiriy taat yaarko. Yiriy taar-at ta meenji Buŋ kaak gudurre okintiti do pisiŋji.

¹⁵ Kar *Rabbin Iisa gay diytu aman : « Yaman, nun naa ase ar kokino ! Galal do ñaar kaak goy mento ho do ñaar kaak sorro kesuuney. Paa kat, wiktin taat naa ase, nu gasaagdo tukinka ho sokaŋ sa diyaagdo. »

¹⁶ *Seetinnay-ak ñumiig sultinnay okiŋco do wer kaak ñu koliiy « Harmagedon » iŋ kaaw ta *Yuudinnar.

¹⁷ Do wer-ak, dubil ka Buŋdi ka peesiriŋkar pakiit kordindiy kuwa. Min ña pakiit di, nu dortu gaay tonjo amila min do sees ka sultan kaak goy do ger ka Buŋdi aman : « Hiyya, diŋ ta nec kate ! » ¹⁸ Min ñaar-ak buŋ iriŋtu cip-pit ho ña astu awaŋ dindirim. Nu dortu hawin cayyi ho kid sa azirtu liŋic. Min Buŋ kilgiyig gee yoo diŋka, yiriy rakki, ña bal azire ampa. ¹⁹ Min ñaar-ak, kid cirtu caŋkuur. Hellin taat yaarko deedtu werin subba ho hellinnan kuuk do darrinay okiŋco ñim kamac-kamac. Buŋ bal rawtin hellin taat ñu koliiy Babiloon taat yaarko-ata. Nja bertit see min kordindiy taat miin iŋ dapiŋkoy ho ña diytit aman : « Illa ka seenti. » ²⁰ Kid okiŋji kaak goy datik amiydi sawiltu baata ho dambinay sa sawiltu kiliw. ²¹ Kirdo aginda sollitu do kayco ku geemir. Rakki, oomiŋkuwti yaa nece ar serip ta suwaal ta koor. Gee-ak niga pey biŋkico iŋ Buŋ do bi ka taabin taat rad aale-ata.

Azbiŋca ta yaarko

17 Min ñaar-ak, rakki min *dubal ku Buŋdi kuuk peesir-ak, astu kaaw aman : « As naaŋ gaare mamanan Buŋ yaa taabiyin azbiŋca taat yaarko-anta, taar taat goy do wer kaak amiyji dakina. ² Sultinnay kuuk do duniiner weytu iŋ taara ho gee ku duniiner aay baayinti ar ñu see aaye. » ††

³ Min ñaar-ak, Ruwwin ta Buŋdi miinintu ho dubil-ak iyiin do goosiner. Do goosiner-ak, nu tal daatik rakki taat ñep maan biida. Maan biida-ak dindik buŋ. Kayiy peesira ho geepiyji orok. Do ziy okiŋji, ñu siir siŋ ku ware Buŋdi. ⁴ Daatko-at gay is gamin kuuk kaalin aale. Ta is kesuune dindik buŋ, gamin dakina ku daabner, ñuurti iŋ kaato. Do pisinti, ta ob *kordindi ta daabner. Kordindi-at miin iŋ gamin kuuk samaanno kuuk ta giniy iŋ azbinuwti. ⁵ Kar siŋti gay, ñu siirig do unti aman : « Babiloon taat yaarko, yaaco ta azbinnar ho iŋ gamin kuuk jooku-mo ku duniiner. » Siŋ-ak gay gee ibanno baaco. ⁶ Daatko-at, nu taltu kadar ta see aaye iŋ baar ku gee ku Buŋdi. Ta see baar ku gee kuuk ñu deeyig asaan ñu kaaw bal kolaw do bi ka Iisa Masi.

Min nu taliit pa-ak, nu ajbiytu. ⁷ Kar *dubil ka Buŋdi-ak indintu aman : « Maa ginaaciŋ ki ajbiyy ampa-aŋka ? Cokay, naaŋ imile baat ta daatko-anta ho iŋ maan biida kaak ta ñeptu. Maan biida-ak kayiy peesira ho geepiyji orok. ⁸ Maan biida kaak ki taltu-aŋ, awalle ña goy iŋ odinay, kar diŋ gay ña mate. Yiriy rakki ña asa di amile min bee kaak sugulgu-aka ho gee kuuk siŋco ginno do maktumne taat bera goye ka gaasdo asiyy ajbiye. Kar ya ña amile oki, ñaa baayiy di mate. Do maktumne-at, Buŋ siir min kilgiye ka duniiner siŋ ku gee kuuk gas goye ka gaasdo. »

⁹ Kar ña diytu pey aman : « Rasonj gee iŋ ibiniŋco ñuu ibiniŋ gamin-aŋku. Maan biida-ak gin kay peesira. Kay ku peesir-ak, ñu dambinay kuuk peesira iŋ sultinnay kuuk peesira. Dambinay kuuk peesir-ak, daatko-at goyco kuwa. ¹⁰ Kar min sultinnay kuuk peesir-ak gay, beey paay ko, rakki tiya meennuwiyy diŋka, ho ka rakki gay yaa ase misa. Kar ya kaak ba aar as coka oki, ñaa taayaado. ¹¹ Kar maan biida kaak goy awalle ho diŋ mat-ak, ña min sultinnay ku peesira ho ñaar di sultan ka porpodiŋkar. Gaasuway, illa iden di.

† 'meennuwiyy': Werin daariŋ, ñu kaawa a 'minay'. †† Wer ka gase kaawor do Zeremi 51.7.

¹² « Kar geepay ku maan biida-ak, ñu sultinnay kuuk orok kuuk bal coke misa. Ñuu teen meennuwco sawa in maan biida-aka, kar ñu taayaado. ¹³ Sultinnay kuuk orok, okiñco, kaawco rakki di. In gudurrice ho in izinnico, ñuu gaayin maan biida-ak do ay maan kaak ña rakiy gine. ¹⁴ Sultinnay-ak yaa taasiñin *Ron Tamgi, kar ñaar gay yaaco nosire, asaan ñaar di *Rabbin ka rabbinniidi ho Sultan ka sultinniidi. Ñaaco nosire in ñuur kuuk ña koltu ho ña dobtu ho bal rase botiliy. »

¹⁵ Min ñaar-ak, ñubil ka Buñdi-ak kaawiidu pey aman : « Amay kuuk ki taltu-añ, wer-ak ko azbiñca-at goytu do bico, ñu gee kuuk min ay tamba, ay darre, ay kaawo ho ay wer kaak gee ñumiy dakina. ¹⁶ Kar geepay kuuk orok-aku in maan biida-ak gay, ba aaro, ñuu yilin azbiñca-ata. Ñuu sokiñ gaminti okiñco nam taa ñake tukinka. Kar ñuu obin ñuu teenti. Kar gamin kuuk ñak gay, ñuuco ñaame ako. ¹⁷ Buñ kat diyit do gelbinco a ñuu giniñ maanna-añ ar kaak ña rakiyo. Paa kat, sultinnay-ak deet kaawco a ñuu gaayin maan biida-ak do ay maanna nam gamin okiñco kuuk Buñ kaawtu yaa kuuniye.

¹⁸ « Ya do daatik taat ki taltu, taar ko hellin taat yaarko taat goy do kaaco ka sultinnay ku duniiner okiñco. »

Buñ idit hellin ta Babiloon

18 Min ñaar-ak, nu taltu pey *ñubil ka Buñdi ka pey asa min ka samaaner. Gudurrey dakina ho darjiney gay ceeriig kid okiñji cuu. ² Ña kooltu rada aman : « Ñu idta, ñu idta. Babiloon hellin ta yaarko-an, ñu idta. Diñ gay, ta gin ger ka aaridnar. Aaridna kuuk gallo okiñco goy ede. Diid kuuk gee taggigdo in kumin kuuk gee yilaagu sa, okiñco goy eden di. ³ Do adiy ka kidar, gee okiñco see min baayinti ho sultinnay sa baayit ko baaye. Kar taajirna ku duniiner sa gin gay gamnar in gaminti kuuk samaan paka. »

⁴ Min ñaar-ak, nu dortu gaay ta pey min ka samaaner aman : « Kuñ geendu-añku, amilon kara min do hellin-anta, yampa, kuñ sa yaa gine ar kaak ñu giniy-añka. Taabin taat asa gale kaaco-an, yaako gale loko oki. ⁵ Amilon asaan zunubinnico ñuur gaaye nam ñu ot ka samaaner ho Buñ rawtaagdo gamin kuuk ñu giniy in botilcodo-añku. ⁶ Taabin taat ta taabiyyig gee, yaati yeepe do kaati. Gaare kaak ta gaariit do geemir-ak, loti gay ñuuti gaarin paka. See kaak yuutu ta bertu do geemir-ak, loti gay beronti see kaak yuut paka. Ya ta ber rakki, kuñ gay deelonti seer. ⁷ Awalle, ta gas gamin dakina kuuk samaan paka, ho diñ gay taabin kat yaa gasinti. Awal-le, siñti ale, ho diñ gay siñti yaa cille maala. Ta kaawiy do atti aman : " Nun gay ar sultañca. Nun murgillo ho morker sa, nu aawaagdo tak-tak. " ⁸ Do bi ñaar-ak ko, in yiriy rakki di, taabin okintit yaati ase do kaati. Taabin-at ta raduw taat diya gee, morke, meya ho ak kat yaa idinti. *Rabbin Buñ kaak yaati dukume seriin-at, ñaar gin gudurre ! »

⁹ Do adiy ka kidar, sultinnay okiñco kuuk baay munjam in taara ho kuuk aawiig gaminti kuuk samaan paka-ak yaa tale mooy ku helliner taat eraw. Do bi kanti ko, zuliñco yaa miñe ho ñuu morke. ¹⁰ Sultinnay-ak, min ñu tal taabin taat ta taabiyyo, kolaw yaaco unje ho ñuu peye serek minninti. Do wer-ak, ñuu koole aman : « Way duniine, way duniin-anta ! Talon kat hellin ta Babiloon taat siñti alaw ho gin gudurre-an kobir ako. In pat rakki di, Buñ dukumiitit seriine ! »

¹¹ Taajirna kuuk do duniiner okiñco yaa miñe zuliñco ho ñuu morke do bi kanti, asaan waan sa ginno pey tak-tak kaak yaa gidiyin gaminco : ¹² daabniico, poddinco, kaatinco, in duurco. Waan gidaydo pey toobinco kuuk waskinco ñelel-ñelel, toobinco kuuk dindik muzgiram wala dindik buñ, ho toobinco kuuk gin lawa ñomook. Ho ñu gidaydo pey atiyco kuuk gasdo badam ho kuuk kaalne, gaminco kuuk ñu siytu in saañ ku garyir, ñu garpitu in hadinne ka mirgiti, wal ñuur kuuk ñu siytu in atay wala in dambay. ¹³ Waan gidaydo pey gaminco ar itirna, tapar kuuk diya gala, maam ku *biñdi, sewe, koo, kurgal, barkay, tamgi, pisay, wal puus ka pisiydi. Ñuur kuuk gidiy berrina wala gee kuuk ñu obtu maala gasaado pey waan ka gidiyco. ¹⁴ Hiyya, taajirna-ak kaawiitit aman : « Gaminke okiñco kuuk samaan paka-aku, ñu eriig do aki. Mallike okiñji kaak ka gintu-ak baay bire ho ka gasaagdo pey tak-tak. » ¹⁵ Do wer-ak, min taajirna kuuk gas malle in suuginco min ede-ak talit taabin taat ta taabiyyo, kolaw yaaco unje ho ñuu peye serek minninti. Do wer-ak, ñuu miñe zuliñco ho ñuu morke. ¹⁶ Ñuu koole aman : « Way duniine, way duniin anta ! Talon hellin taat yaarko-an id dakumac. Ta duun zimilla waskinco ñelel-ñelel, in toobin muzgiram wal dindik buñ ho pey ta is daabne, kaato in duura. ¹⁷ In pat rakki di, gaminti okiñco idtu ! »

Gee okiñco kuuk gina riy do amiydi oki yaa peye serek minninti, yoo ñuur kuuk gina riy in markabin kuuk aginda in aginduwco in gee kuuk baa marti in ñuura oki. ¹⁸ Gee ñuur-ak, min ñu taliit hellin-at er gaase, ñu kooltu aman : « Wayyayo, min do duniiner pey ginno hellin jaarik ar taar-anta. » ¹⁹ Kar ñu altu ko ale ho ñu morkitu nam ñu lee kid do kayco. Do aliñco ñu diya aman : « Way duniine, way duniin-anta. Talon kat hellin taat yaarko-an ide. Ñuur okiñco kuuk gina riy in markabna gasiig mallico minninti di ho diñ sa ta ide in pat rakki di. »

²⁰ Kuñ kuuk goy ka samaaner, aaciyon !

Kuñ gee ku Buñdi, aaciyon !

Kuñ *paliinna in nabiinna, aaciyon !

Buŋ dukumtit seriin do gamin
kuuk samaanno ta giniiko.

²¹ Min ŋaar-ak, dubil ka Buŋdi rakki kaak gin gudurre daktu ic dambi oom pakgig dukitka. Min ŋa iciiga, ŋa aciig durum do barrer, kar ŋa diytu aman : « Nu accin oki hellin taat yaarko ta Babiloon durum ampa. Hiyya, ŋu talaatdo pey tak-tak. ²² Yaman, Babiloon, min loke, waan doraado pey tak-tak palindina, goŋkinay, suraarnay, wala perinna, ho hawin ta eygir oki, waan doraatdo. Waan talaado pey gay panor, ²³ ho portikaw ta lampinar oki, waan talaatdo. Koriya wala yillika ta obindi oki waan doraado. Taa gine pa, asaan min do duniiner okintiti, taajirinke siŋco ale min ŋuur okiŋco ho ka tarig gee okiŋco ku darriniydi iŋ olguwke. »

²⁴ Do hellin ta Babiloon-at ko, baar ku nabiinnar iŋ ku gee ku Buŋdi ŋaaltu, ŋuur ko baar ku gee okiŋco kuuk ŋu deetu do adiy ka kidar.

Riy ta nosiraw ka samaaner

19 Min ŋaar-ak, nu dortu hawin cayyi min ka samaaner ar ta gee dakina, ta kaawa aman : « *Alleluuya ! Ozilintenŋ Buŋte ! Ŋaar kaak gin jile, darjine, iŋ gudurre do pisiŋji. ² Seriinay kuŋjiŋ, ŋuur ka seener ho do botilco. Buŋ dukumtit seriin do azbiŋca taat yaarko taat nigig kida iŋ azbinnuwti. Ho ŋaati peyin do kaati do dee kaak ta deeyig gay riyor ku Buŋdi. » ³ Kar hawin-at kaawa pey aman : « Alleluuya ! Ozilintenŋ Buŋte ! Mooy ku hellin taat yaarko-an coona di elgin iŋ elgina. » ⁴ Kar aginay kuuk orok seer iŋ pood-aku, iŋ gamin kuuk pood siikimaw-ak dersitu do unji ka Buŋ kaak goy ka seesji ho ŋu diyiji aman : « *Aamin. Alleluuya ! Ozilintenŋ Buŋte ! »

Tee ka iidin ta obe ka Roŋ Tamgi

⁵ Nu dortu pey gaay amila min do sees ka Sultan aman : « Ozilintenŋ Buŋte, kuŋ okiŋko gay riyor ku Buŋdi kuuk karmiyaaga, kuŋ gee kuuk aginda iŋ kuuk ŋaada. » ⁶ Nu dortu pey hawin cayyi ar ta gee dakina, ta gidi-gidi-gidi ar balal kuuk miine ho ta dindirim-dindirim ar awŋe ka buŋdi. Ta diya aman : « *Alleluuya ! Ozilintenŋ Buŋte ! Ozilintenŋ *Rabbinte kaak gudurre okintiti do pisiŋji. Ŋaar kaak icit Meennuwiŋ do pisiŋji. ⁷ Aacyinte ho goyinte do galal. Berintenŋi *darjine. Yiriy ta obe ka *Roŋ Tamgi as ko ho gemsoy sa siy ko ziti. ⁸ Nu istit kesuun taat giteenti irŋaw, samaane, ho *cawar. » (Giteen-ak gaara gamin kuuk samaane gee ku Buŋdi giniyo.)

⁹ Kar *dubil ka Buŋdi-ak kaawiidu aman : « Siir aman : " Galal do ŋuur kuuk ŋu koltu do iidin ta obe ka Roŋ Tamgi. " » Kar ŋa kaawtu pey aman : « Ŋuur-aŋ kaawin kuuk tab ku meenji Buŋ. »

¹⁰ Min ŋaar-ak, nu dersitu do unji a naa abdiyijji. Kar ŋaar gay kaawiidu aman : « Kaway, dak gineno pa. Nun oki gay riyor ar kiŋke iŋ siŋtaŋ kuuk obit bombo seen taat Iisa Masi gaartu. Illa Buŋ keeji di kii abdiye ! »

Kaaw taat Iisa Masi gaartu-an, taar ko baat ta kaaw taat nabiinna kaawtu.

Dalŋiy kaak pisoy portiko

¹¹ Min ŋaar-ak, nu taltu samaane pile ho pis portiko bayintu. Dalŋiyey gay siŋji Sellen ho Tab. Ŋa dukuma seriin iŋ botilti ho ŋa taasiŋa oki pa. ¹² Odinay gizig ar ako ho ŋa maliy kadumuulna dakina ku sultinniidi. Ŋu siirji siŋ do ziy kuuk meenji di iban baaco. ¹³ Batkoy okiy iŋ baar. Ŋaar ko kaak ŋu koliŋ « Kaaw ta Buŋdi ». ¹⁴ Askirna kuuk ka samaaner aadaaga iŋ pisay portikinay. Okiŋco, ŋu is kesuun taat giteenti samaane, portiko ho *cawar. ¹⁵ Min do biy amila *seepin kaak paad ŋata-ta-ta. Iŋ seepin-ak, ŋaa deen gee ku darriniydi. Ŋaa tooriŋco iŋ koŋgin ka hadinner. Ar ŋu miyiy karumde ka dukitkar, ŋaa oriyŋ gee iŋ dapiŋko ta Buŋdi, ŋaar kaak gudurre okintiti do pisiŋji. ¹⁶ Nu siirig siŋji ku pey do batkoy ho do tumkey aman : « Sultan ka sultinniidi ho Rabbin ka rabbinniidi. »

¹⁷ Kar nu taltu pey *dubil ka Buŋdi pey datik pati. Ŋa koliig rada okiŋco diid kuuk zewaw kuwa, ŋa diytu aman : « Asoŋ kuu tee tee kaak asa min do Buŋdi. ¹⁸ Taan kum ka sultinniidi, ka agindaw ku askirnar iŋ ka askirinco, ka pisiydi iŋ ka dalŋiyco. Taan kum ka gee okiŋco : kuuk berrina iŋ kuuk horrina, kuuk aginda iŋ kuuk ŋaada. »

¹⁹ Kar nu taliig maan biida-ak ŋumtu iŋ sultinnay ku duniiner iŋ askirinco. Ŋuu baay taasiŋiŋ dalŋiy kaak gin askirin do aaroy. ²⁰ Dalŋiy-ak iŋ askirnay obiig maan biida iŋ nabiinŋe kaak raada-aka. Nabiinŋe-ak, ŋa ŋaar ko kaak gin gamin kuuk ajbay do unji ka maan biida-aka. Paa kat, ŋa jagiig gee kuuk ŋu diyco tompo ka maan biida-aka ho kuuk abdiyiy maan kaak ŋu waytu-aka. Min ŋu obiig seerco, ŋu oriig mento di do ak ta baruukiner.

²¹ Dalŋiy-ak iŋ seepin kaak amila min do biy, ŋa deeyig okiŋco askirnay ku maan biida-aka. Hiyya, diid okiŋco paaytu, ŋu teetu ko tee kumco nam ŋu jubaw.

Elgin alip ku meennaw

20 Min ñaar-ak, nu taltu *dubil ka Buñdi rakki paaya min ka samaaner. Do pisiinji, ña ob kerle kaak ñuu piliñ bee kaak sugulguñ inñ jinzirrina kukumac-kukumac. ² Ña obig maan kaak ar joñ-ak bombo. Ñaar ko aal ka daayum kaak ñu koliy « *Seetanne », wal « Diyaabul ». Min ña obga, ña duuniig inñ jinzirre a ñaa goye elgin alip. ³ Hiyya, ña acciig do bee-aka ho ña dibiriig dec inñ kerle ho ña ñaariig min kuwa. Paa kat, do elgin kuuk alip-ak, ña gediriydo pey ñaa jagiñ gee ku duniiner. Kar gay, ya elgin-ak bir di, ñu pikiñ ñaa jaawe dak sooda.

⁴ Ba aaro, nu taltu seesin ku sultan. Gee kuuk goyaaco gay, Buñ berco izinne taat ñuu dukume seriine. Kar nu taltu pey kellam ku gee kuuk ñu deetu, asaan ñu obit bombo kaaw ta Buñdi inñ seen taat Iisa Masi gaariico. Ñu bal abdiye maan biida-ak inñ maan kaak ñu waytu ar ñaara ho ñu bal ooye a ñuucco diye tompo ka maan biida, wala do uñninco, wala do pisiinco. Gee ñuur-ak yaa nooye ho ñuu teen meennaw inñ Iisa Masi nam elgin alip.

⁵ Nooye ñaar-ak ko, nooye ka awalle. Gee kuuk bal nooye-ak, ñuur yaa yoke ya elgin kuuk alip-ak bir ja. ⁶ Galal do kuuk hadir do nooye kaak awalle-aka ! Ñuur geenji ku Buñdi ko ho muut ta seeriñkar ginno pey gudurre kaaco. Ñuu gine gay *satkiner ku Buñdi inñ ku Iisa Masi, ho ñuu teen meennaw sawa inñ Iisa Masi do elgin alip.

Buñ nosirji do Seetanner

⁷ Ya elgin kuuk alip-ak bir di, ñuu imiliñ Seetanne min do dañaayner ⁸ ho ña baay galiñ pey gee min darrinay kuuk do adiy ka kidar okiñji, ñuur kuuk ñu koliy Goog ho Magoog. Ñaa ñumiñco a ñuu taasiñe. Dakinuwo yaa nece ar yir ka do baali. ⁹ Min ñu ñumtu, ñu teriñtu pey do adiy ka kidar okiñji. Ñu baayiy leyiñ wer kaak gee ku Buñdi goyiyo, taar-at ko hellin taat Buñ elgiyo. Ya ñu leyig di, ak yaa paaye min kuwa, taa idiñ okiñco. ¹⁰ Ñaar Seetanne kaak jagiig gee-ak, ñuu acciñ do ak ta baruukiner. Do wer ñaar-ak ko, ñu oriig maan biida inñ nabiñce kaak raada-aka. Do wer-ak, ñuu taabiye yiriyo aando, elgin inñ elgina.

Seriin ta ba aaro

¹¹ Kar nu taltu sees tatik ka sultan. Sees-ak portiko ho waan goyji kuwa. Kida inñ samaane sawil kiliw min do unji ho waan sa talgigdo pey tak-tak. ¹² Kar nu taltu pey gee kuuk mate, ku aginda inñ ku ñaada, okiñco, ñu pey do unji ka sees ka sultan. Do wer-ak, ñu piliig makaatamna. Kar ñu pil maktumne ta pey, taar ko maktumne taat ñu siirtu siñ ku gee kuuk gas goye ka gaasdo. Buñ dukumco seriin do gee kuuk mate do ay maan kaak ñu gintu ho kaak ñu siirtu do maktumner. ¹³ Gee kuuk amay teeyig sa, amay pakgu kara. Muut sa rasiig geenti ho ba ool sa imiliig kunti kara. Buñ dukumco seriin do ay maan kaak ñu gintu. ¹⁴ Muutu inñ ba oole gay, ñu oriig do koriñ taat berel ta aki. Taar-an ko muut ta seeriñkar. ¹⁵ Ya gem kaak ñu bal siiriñ siñji do maktumne ta goye ka gaasdo, ñuu acciñ do koriñ-ata.

Samaane inñ kida ku marbinto

21 Kar nu taltu samaane inñ kida kuuk marbinto. Samaane inñ kida kuuk awalle-ak, ñuur sawle, yoo barre oki. ² Kar nu taltu hellin ta Buñdi, taar-at ko Zeruzaleem ta marbinto taat Buñ paaytu min kuwa. Ta ar gemso taat siy ziti ya ta baa ñaame inñ dubilti. ³ Nu dortu gaay rada taat asa min sees ka Sultan aman : « Diñka-añ, Buñ siy ko weriy datik geemir ho ñaa goye inñ ñuura. Ñuu gine gee ku meenji ho Buñ meenji sa, yaa goye inñ ñuura. ⁴ Ñaa suudiñ zuliñco okiñco. Muut sa goyaado pey, wala ale, wala morke, wala taabine, asaan duniin taat awalle, taar bir ko. »

⁵ Hiyya, ñaar kaak goy ka seesji-ak ictu kaawo aman : « Cokiyon, diñ gamin okiñco nu ginaag marbinto. » Kar ña diytu pey aman : « Siirig kaawnar-añku, ñuur ka seener ho ginno raadin atta. »

⁶ Kar ña diytu pey aman : « Diñka-añ ta nece, nun ko Alpa ho Omega, ka teesindi ho ka gaasuwa. Ya kaak ibin diyaaga, naaji bere amay maalan di kuuk bera goye ka gaasdo. ⁷ Do gem kaak nosire, naaji bere haginey, naa gine Buñji ho ñaar gay yaa gine roñdu. ⁸ Kar gay, do ñuur kuuk bal nosire, ñuu oriñco do koriñ ta ak ta baruukiner. Gee ñuur-ak ko kuuk rasit imaanco, kuuk jookumo, kuuk imaanco oole, kuuk dee gee, kuuk baay munjam, gay olgil, gay marginar ho gay raadindi. Taar-at ko muut ta seeriñkar. »

Zeruzaleem ta marbinto

⁹ Min *dubal ku Buñdi kuuk peesira kuuk obiig *kordindin kuuk peesira kuuk miin inñ taabin ta Buñdi-ak, rakki asiidu kaaw aman : « As ki talin daacyi ta *Roñ Tamgi taat daabinti obe. »

¹⁰ Ruwwin ta Buñdi miinintu, ho dubil ka Buñdi-ak iyintu ka damba taat yaarko ho bolok. Kar ña gaariiduuñ hellin taat *cawar, taar Zeruzaleem taat Buñ paaytu min kuwa. ¹¹ Darjin ta Buñdi caapaata yoo hellin okintiti ir-ña cuu nam diya odina ar dambi kaak kaalne ñu koliy « jaspe ». ¹² Hellin taar-at, ñu pinig durdurriti bolok ho bi-

gira †. Botiliyti orok in seera ho dubal ku Bunđi orok in seera sa pey do botilay-aku. Do ay botol, nu siir siñ ku caar ka gee ku Israyeel kuuk orok in seera. ¹³ Do coke ka pati gin botilay subba. In gale ka pati gin botilay subba. Munsakne gin botilay subba ho watiine oki gin botilay subba. ¹⁴ Durdurre ka hellin taar-at gin dulaayinna orok in seer. Do dulaayinna-ak, nu siir siñ ku paliinnay ku Roñ Tamgi kuuk orok in seer-aku.

¹⁵ Dubil ka Bunđi kaak kaawdu-ak gin maan ka geemindi ka daabner do pisinji. Na geemiit hellin-ata in botiliiti ho in durdurriti. ¹⁶ Hellin-at, unti, aarti, meeda in nugila okinco sawa-sawa, ho bolukuwti, daatkuwti in tulliti oki sawa-sawa di. Dubil ka Bunđi-ak geemiig werin okinco ho ay wer, na geem orok in seer alip (12000) estaad ††. ¹⁷ Dubil ka Bunđi-ak geemiig durdurre-aka. Durdurre-ak nec kocinji miya in orok pood in pood (144). ¹⁸ Nu pinig in dambay kuuk kaalne nu koly « jaspe ». Ho hellin-at, nu pinit in daabne kaak horre kaak irna cuu ar sawwapa. ¹⁹ Dulaayinna ku durdurre ka hellin-at, nu siirig in ay biyaw ta dambay kuuk kaalne. Dulaayin taat awalle, nu siir in dambay kuuk nu koly « jaspe », ta seerinkar in « sapiir », ta subbinjar in « kalseduwaan », ta poodinjar in « emerood », ²⁰ ta beeyinjar in « sardoniks », ta bijigiyanjar in « sarduwaan », ta peesirinjar in « krizoliit », ta porpodinjar in « beril », ta parrikinjar in « topaaz », ta orokinjar in « krizopraaz », ta orok in rakki in « hiyaasent », ho ta orok in seerinkar gay in « ametist ». ²¹ Botilay kuuk orok in seer-ak, nuur duur kuuk orok in seera. Ay botol di gin duure duure. Botol taat berel ta datik helliner, taar in daabne kaak horre kaak irna cuu ar sawwapa.

²² Do hellin-at, nu bal tale *ger ka Bunđi asaan meenji Bunđi kaak gudurre okintiti do pisinji goy do wer-aka in *Roñ Tamgi. ²³ Hellin-at wala raka caape ka pati wala ka koyer, asaan darjin ta Bunđi caapaat ko. Kar gay, Roñ Tamgi-ak ko ar lampiti. ²⁴ Gee ku darrinay okinco yaa jaawe do portikuwi ho sultinnay kuuk do adiy ka kidar yaa iyin mallico do hellin-ata. ²⁵ Botilay ku hellin-at dibiraado in yiriyo. Ho min aando ginno-ak gay, nu dibiraagdo tak-tak. ²⁶ Nuuti iyin mallico in gamin okinco kuuk nu gintu do duniiner. ²⁷ Maan kaak gallo unjaado tak-tak do hellin-ata, wala gem kaak gina gamin kuuk jookumo, wala gay raadindi. Illa nuur kuuk siñ do maktumne ta goye ka gaasdo. Taar ko ta Roñ Tamgi.

22 Hiyya, *dubil ka Bunđi-ak gaariiduug barre kaak naala min do baay ta sees ka Bunđi in ka Roñ Tamgi. Barre-ak, amiyi irnaw barlin ho bera goye ka gaasdo. ² Nu aadiy min botol taat berel taat datik helliner, kar barre-ak deed werin seera. Et kaak bera goye ka gaasdo goy datikco. Et-ak do elgol, na wiya dees orok in seera. Ay koy di, na wiyo. Kar tapirji gay coola gee ku darriniydi. ³ Suruupin sa goyaado pey tak-tak.

Sees ka Bunđi in Roñ Tamgi di yaa goye do hellin-ata ho gay riyor ku Bunđi gay yaa abdiyanji. ⁴ Nu talin kat wijeene ho nuu siirin siñ ku Bunđi do unjinco. ⁵ Do wer-ak, aando sa goyaado ho waan sa rakaado pey portikaw ta lampinar wala ta pati, asaan *Rabbin Bunđi yaa caapin portikuwi loco. Hiyya, nuu teen meennaw elgin in elgina.

Iisa gaay ko yeepe

⁶ Kar *dubil ka Bunđi-ak kaawiidu aman : « Kaawin-an, nuur ka seener, ginno raadine. *Rabbin Bunđi, naar ko berco Ruwwin do nabiinna, na naamiig dubiley a naaco gaarin do gay riyor maan kaak yaa ase neginda. »

⁷ Iisa Masi diya aman : « Cokiyon ! Nu gaay ko yeepe. Galal do kuuk obig bombo do aditco kaawin kuuk asa min do Bunđi kuuk siir do maktumne-anta. »

⁸ Nun Yaaya ko talig gamin-an in odinar ho nu dorig in denjinar. Min nu doriigu ho nu taliigu, nu dersitu do unji ka dubil ka Bunđi-ak a naa abdiyanji. ⁹ Kar naar gay kaawiidu aman : « Kaway, dak ginenna pa. Nun sa gay riyor ar kinke in sinjan kuuk nabiinna ho kuuk obig bombo kaawin kuuk do maktumne-anta. Illa Bunđi keeji di, kii abdiye ! »

¹⁰ Kar na diyu pey aman : « Imilig kara kaawin kuuk asa min do Bunđi kuuk siir do maktumne-anta. Dak cigilincodo, asaan wiktin taar gaay ko nece. ¹¹ Ya gem gina gamin kuuk in botilcodo, rasig naa gine in unji. Ya gem gina gamin kuuk cawarro, rasig naa ginen di. Ya gem gina sellen, rasig naa gine do sellinkuwi. Ho ya gem goy *cawar do unji ka Bunđi, rasig naa baa in taar-at di. »

¹² Iisa diyu pey aman : « Cokiyon ! Nu gaay ko yeepe. Naa kappiye do ay gemo do riyoy taat na gintu. ¹³ Nun Alpa ho Omega, kaak awalle ho kaak ba aaro, ka teesindi ho ka gaasuwa. »

¹⁴ Galal do gee kuuk acit kesuunco. Nuuco bere botol nu baay tee roñ ku et kaak bera goye ka gaasdo ho nuuco rase pey botol nu baay unje do helliner. ¹⁵ Kar nuur kan kuuk maala, in gay olgil, gee kuuk jookumo, gay dee geemir, gay marginar, gee kuuk el raade ho gay raadiner, okinco, nu unjaado tak-tak !

¹⁶ « Naar nun Iisa Masi kat naamig dubilel a naako gaarin gamin-an do kun kuuk goy do *Egliznar. Nun ko caar kaak amila min Dawuud. Na nun ko Belbel ka datik kawtira. »

¹⁷ Ruwwin ta Bunđi in daacy ta *Roñ Tamgi kolaag aman : « Asu ! » Naar kaak dorig kaawin-an oki kolaag aman : « Asu ! »

† 'bigira' : Werin daarin, nu kaawa a 'bakar'. †† 'orok in seer alip estaad (12000)' : Ya nece ar alip seer in miy pood (2400) kilomeetir.

Njaar kaak ibin diyaag sa, njaase. Njaar kaak raka see amay kuuk bera goye ka gaasdo sa, njaase njaase maalan di.

Gaasuw ta kaawor

¹⁸ Nun Yaaya ko kaawaako do kuɗ okiŋko kuuk dorig kaawin kuuk asa min do Buɗdi kuuk siir do maktumne-anta. Ya waan kaak gaayaati do kaaw-anta, Buɗ yaaji gaayin taabin taat ɗu siirtu do maktumner. ¹⁹ Ya gem kat imil maan min do kaaw-anta, Buɗ yaa imilin haginey min do et kaak bera goye ka gaasdo ho nja unjaado do hellin ta Buɗdi ar taat ɗu siirtu do maktumner.

²⁰ Iisa Masi kaak gaarit seen-an diya aman : « Ka seener, nu gaay yeepe. »

Nun Yaaya gay ooy aman : « *Aamin, *Rabbin Iisa asu. »

²¹ Rabbin Iisa yaako barkiyiŋko okiŋko.